

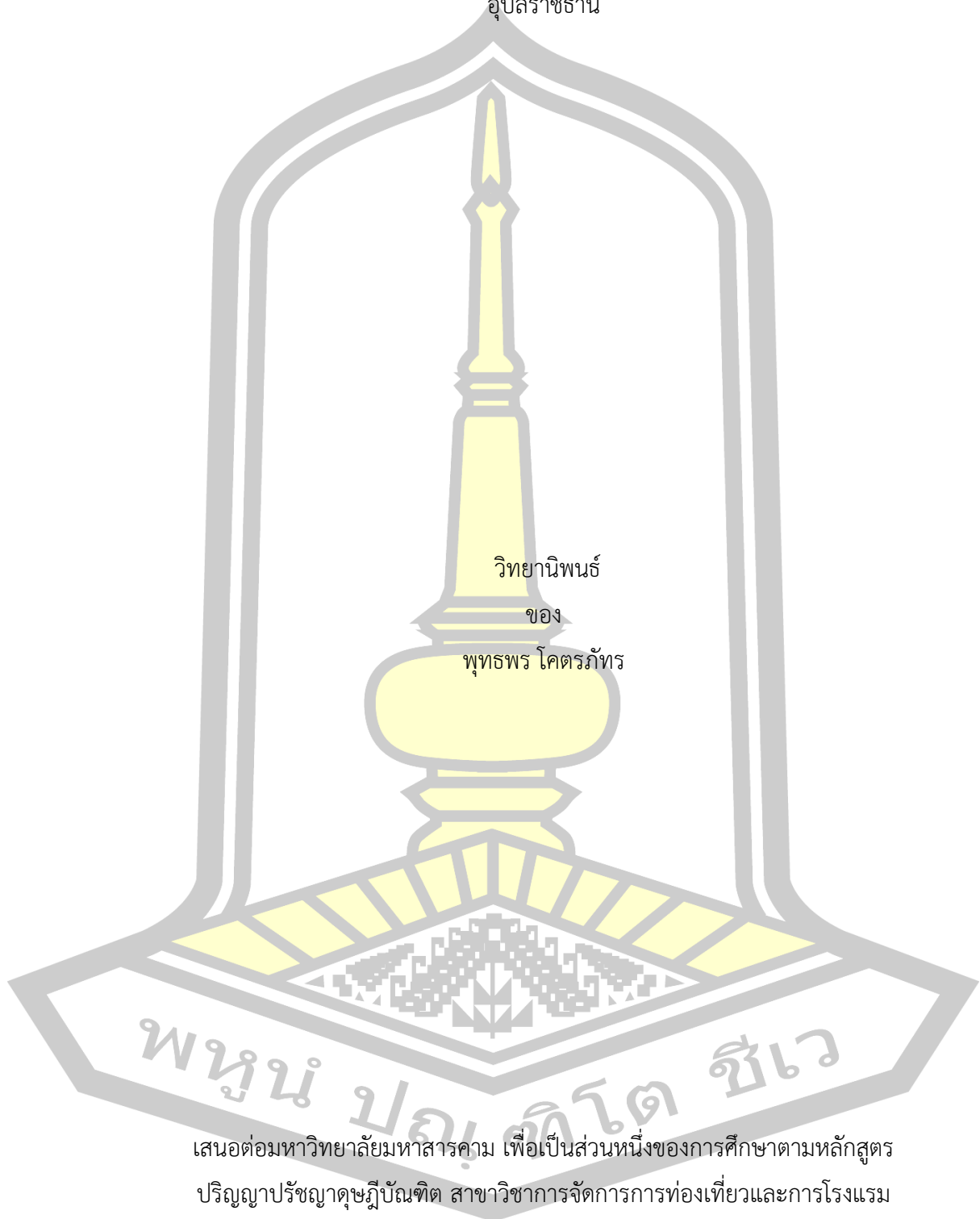
แนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัด
อุบลราชธานี

วิทยานิพนธ์
ของ
พุทธพร โคตรภักดิ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม
ธันวาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

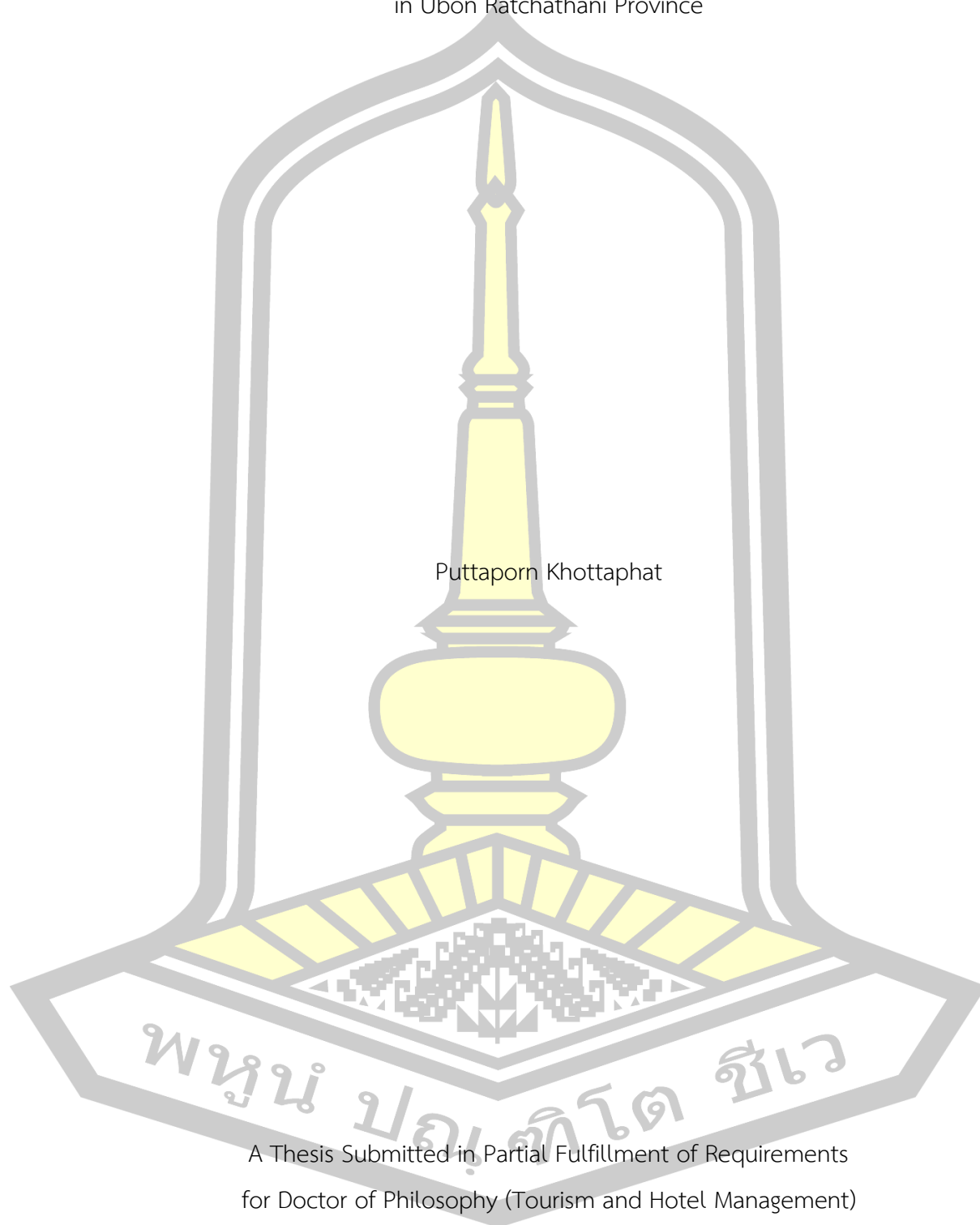
แนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัด
อุบลราชธานี

ธันวาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Guidelines for Developing Services of Tourism For All in Buddhist Tourist Attractions
in Ubon Ratchathani Province

Puttaporn Khottaphat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Doctor of Philosophy (Tourism and Hotel Management)

December 2023

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวพุทธพร โคตรภัทร
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการ
จัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. กาญจน์นภา พงศ์พนรัตน์
เชี่ยวชาญ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อ. ดร. วันทกกาญจน์ สีมาโรฤทธิ์ การ์ด)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. นันทนา ลาภวิเศษชัย)

.....กรรมการ

(อ. ดร. โอชัญญา บัวธรรม)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. กันติมาลย์ จินดาประเสริฐ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(ศ. ดร. ปฐม หงษ์สุวรรณ)

คณบดีคณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

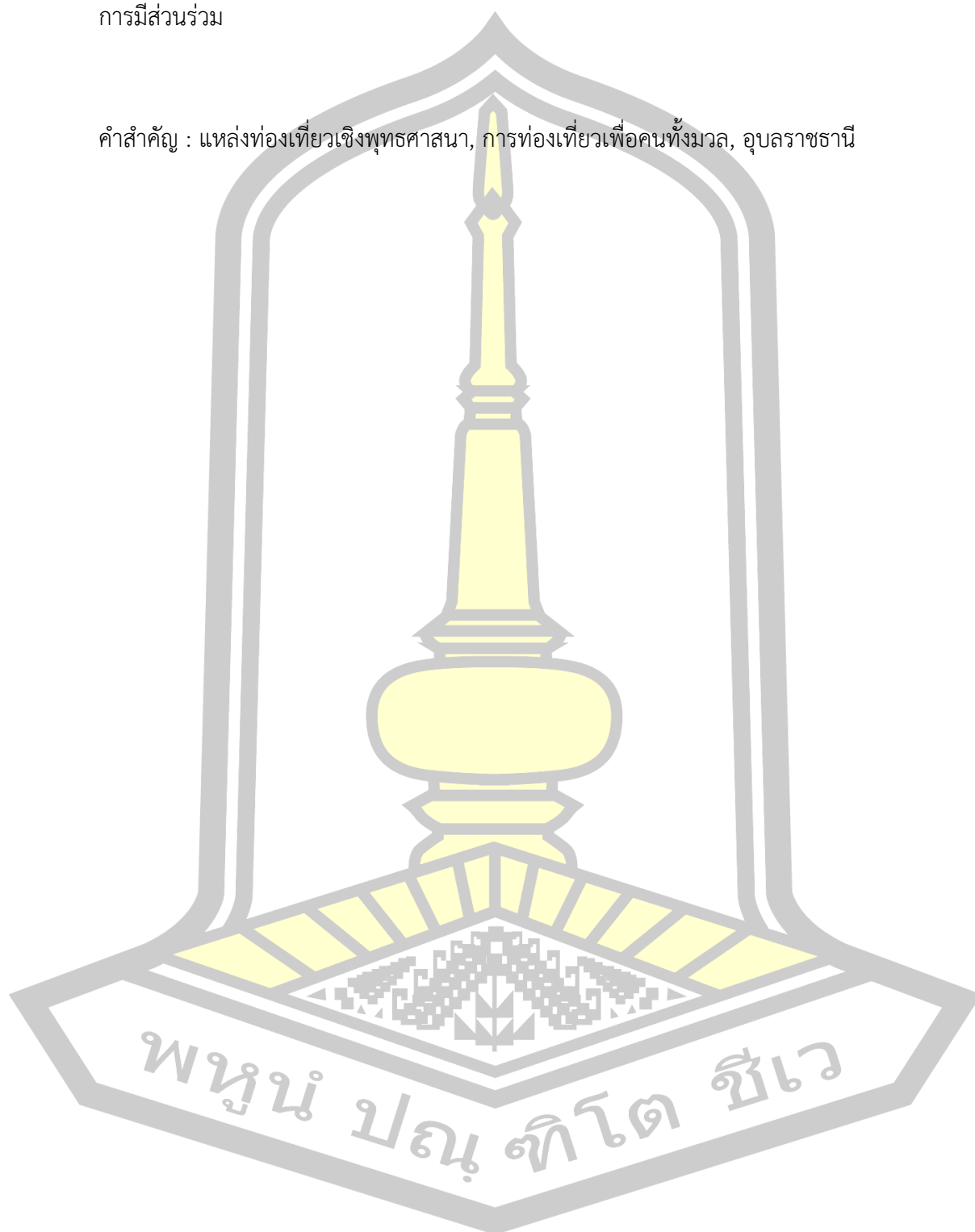
ชื่อเรื่อง	แนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี		
ผู้วิจัย	พุทธพร โคตรภักทร		
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. วันทกานุจน์ สิมารุฤทธิ์ การ์ด		
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	สาขาวิชา	การจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยว ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรค เพื่อพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการวิจัยแบบผสมผสานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยสอบถามกลุ่มตัวอย่างคือกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และกลุ่มสตรีมีครรภ์ และเดินทางท่องเที่ยวหรือเคยเดินทางท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานีจำนวน 385 ตัวอย่าง และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผลการวิเคราะห์ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว พบว่าการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ส่วนใหญ่มีการจัดการที่ดี แต่ยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ผลการวิเคราะห์ด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาวัดเพื่อทำบุญและเดินทางกับครอบครัว องค์ประกอบที่ส่งผลกระทบมากที่สุดคือการให้บริการ ผลวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี สรุปได้ว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ พบว่าด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการให้บริการ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด (ค่าสัมประสิทธิ์ 0.84) และแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย 1) การพัฒนาด้านบุคลากร 2) การพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 3) การพัฒนาด้านการกิจกรรมการท่องเที่ยว 4) การพัฒนาด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว 5) การพัฒนาด้านความปลอดภัย 6) การพัฒนาด้านการบริการทางการท่องเที่ยว 7) การพัฒนาด้านการสื่อความหมาย 8) การพัฒนา

ทางด้านการประชาสัมพันธ์ 9) การพัฒนาทางด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม 10) การพัฒนาทางด้านการมีส่วนร่วม

คำสำคัญ : แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา, การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล, อุบลราชธานี

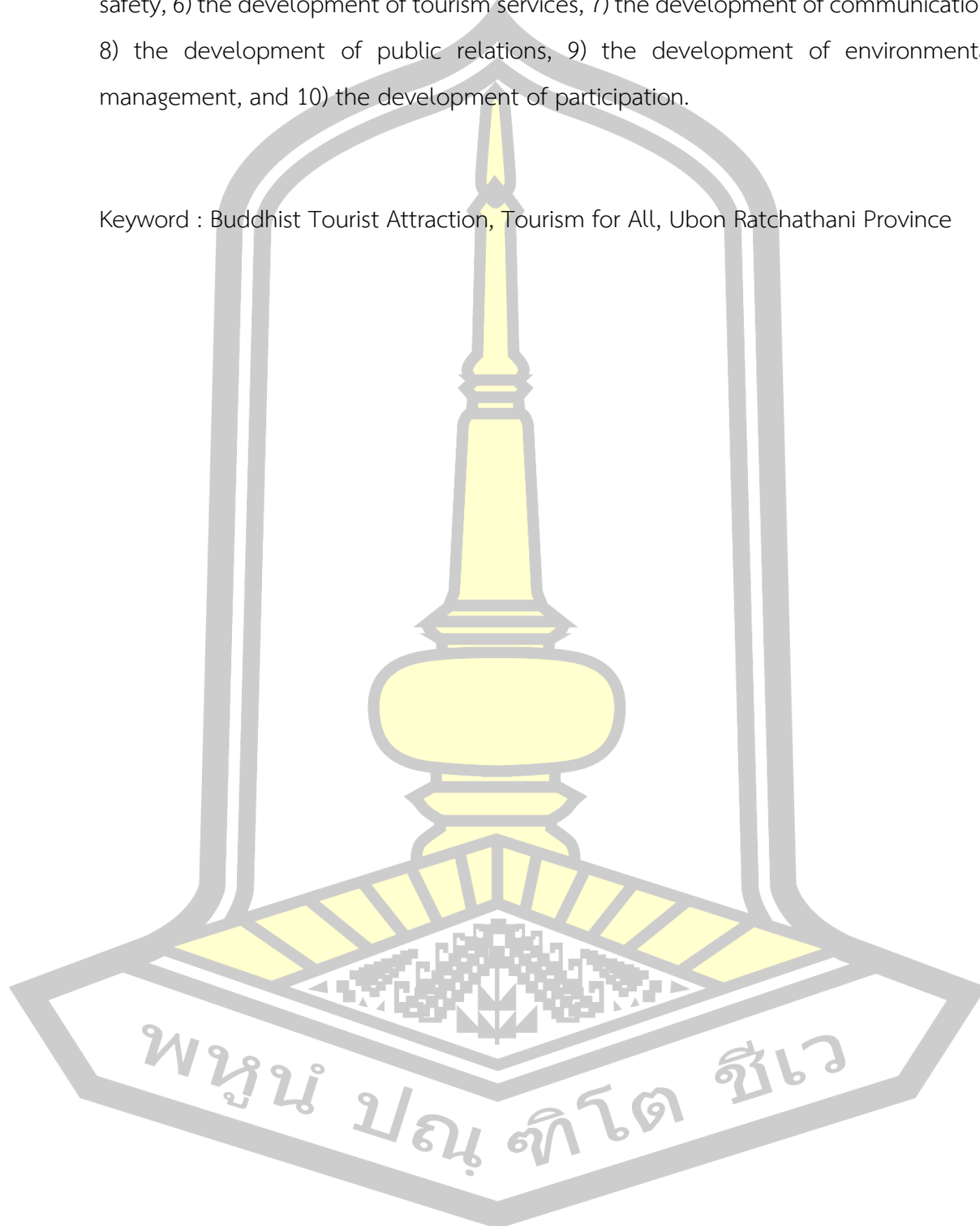
TITLE	Guidelines for Developing Services of Tourism For All in Buddhist Tourist Attractions in Ubon Ratchathani Province		
AUTHOR	Puttaporn Khottaphat		
ADVISORS	Wantakarn Seemarorit Card , Ph.D.		
DEGREE	Doctor of Philosophy	MAJOR	Tourism and Hotel Management
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2023

ABSTRACT

This research aimed to study tourism management, behaviors and needs of tourists, and problems and obstacles to develop services of tourism for all in Buddhist tourist attractions in Ubon Ratchathani Province. This study was a combination of quantitative and qualitative research. The samples were 385 general tourists, disabled people, elderly people, families with young children, and pregnant women, who were traveling or traveled in Buddhist tourist attractions in Ubon Ratchathani Province. Key informants were also interviewed. The results of the analysis of tourist attraction management revealed that the management of tourism for all in Buddhist tourist attractions in Ubon Ratchathani Province was well managed, but there were no facilities that could accommodate all groups of tourists. The results of the tourist behaviors analysis revealed that most tourists came to the temples to make merit and they traveled with their families. The factor with the greatest impact was the service. The results of the structural equation analysis of the model of the demand for services in Buddhist tourist attractions in Ubon Ratchathani Province can be concluded that it is consistent with the empirical data and is statistically significant. It was found that the factor in the environment, building, surrounding, and architecture had a positive direct influence on the service and it had the greatest influence on the change (coefficient = 0.84). Guidelines for designing services of tourism for all in Buddhist tourist attractions in Ubon Ratchathani Province included: 1) the development of personnel, 2) the development of facilities, 3) the development of

tourism activities, 4) the development of tourism attractions, 5) the development of safety, 6) the development of tourism services, 7) the development of communication, 8) the development of public relations, 9) the development of environmental management, and 10) the development of participation.

Keyword : Buddhist Tourist Attraction, Tourism for All, Ubon Ratchathani Province

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก บุคคลทั้งหลาย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่ให้ความอนุเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.วันทกาญจน์ สีมาโรฤทธิ์ การ์ด อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนาภา พงศ์พนรัตน์ เชี่ยวชาญ ประธานกรรมการสอบป้องกันและคณะกรรมการสอบป้องกัน ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กันทิมาลย์ จินดาประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา ลาภวิเศษชัย และอาจารย์ ดร.โอชัยญา บัวธรรม อีกทั้ง ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ อาจารย์ ดร.ละเอียด ศิลาน้อย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินจง โพชารี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวดี ละม้ายเงิน อาจารย์ ดร.จักรวาล วงศ์มณี อาจารย์ ดร.กิงกนก เสาวภาวงศ์ อาจารย์ ดร.เนียนนิภา สำเนียง อาจารย์ รติรส พิพิธภักดี อาจารย์มณีกาญจน์ เขียวรัตน์ อาจารย์ชมพูนุท สมแสน อาจารย์ศิริรัตน์ ขานทอง อาจารย์รุ่งวิทย์ ตรีกุล อาจารย์คเชนทร์ วัฒนะโกศล และอาจารย์ธนิษฐ์ คำมาธิรวิทย์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาด้านต่าง ๆ และควบคุมคุณภาพของวิทยานิพนธ์ ให้คำแนะนำและความรู้อันมีค่าที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ และสละเวลาในการให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์ ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย

ขอขอบคุณ ครอบครัวโคตรภัทร และครอบครัวคอลลินส์ ที่ให้การสนับสนุนเป็นกำลังใจด้วยดี มาตลอด

คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณบิดา มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณที่ให้การอบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชา ส่งผลให้ผู้วิจัยเป็นคนดีมีคุณธรรม ซึ่งผู้วิจัยจะนำไปพัฒนาในการทำงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

พุทธพร โคตรภัทร

พูน ปณ จิตโต ชีเว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฌ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	8
สมมติฐานของการวิจัย.....	8
ความสำคัญของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดอุบลราชธานี.....	12
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล.....	37
3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการบริการ.....	59
4. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการ.....	69
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	76
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	117

ความมุ่งหมายที่ 1 ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี	117
ความมุ่งหมายที่ 2 ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี และความมุ่งหมายที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวและเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี.....	121
ความมุ่งหมายที่ 4 เพื่อพัฒนาการบริการการท่องเที่ยว เพื่อการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี.....	127
สรุปขั้นตอนการทําวิจัย.....	130
บทที่ 4 ผลการวิจัย	137
1. ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกและการสังเกต จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	137
1.1 ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	137
1.2 ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้วิธีการสังเกต จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	148
2. ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี	153
2.1 การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	153
2.2 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวม.....	190
2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในประเด็นพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว.....	210

2.4 การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยว	
เชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีข้อมูลเชิงคุณภาพ	217
2.5 แบบสังเกตพฤติกรรมนักท่องเที่ยว.....	233
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยว ในการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว	
เชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี.....	249
3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในประเด็นปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยว	
ในการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี.....	249
3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในประเด็นปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยว	
ในการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี.....	259
4. เพื่อพัฒนาการบริการการท่องเที่ยว เพื่อการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยว	
เชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี.....	264
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	284
อภิปรายผล.....	303
ข้อเสนอแนะ	313
บรรณานุกรม.....	315
ภาคผนวก.....	325
ภาคผนวก ก เอกสารด้านจริยธรรม	326
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม	342
ประวัติผู้เขียน.....	379

พูน ปณ จิตโต ชีเว

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงตัวอย่างการตอบสนองความต้องการทางการท่องเที่ยว	74
ตาราง 2 แสดงประเภทของการมุ่งเน้นด้านการท่องเที่ยว.....	74
ตาราง 3 สรุปข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all).....	92
ตาราง 4 สรุปข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบริการ	101
ตาราง 5 สรุปข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงศาสนา	112
ตาราง 6 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ตามความมุ่งหมายของการวิจัย.....	114
ตาราง 7 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย	131
ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	156
ตาราง 9 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยว.....	159
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาโดยรวม.....	161
ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	162
ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ด้านการให้บริการ.....	163
ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และสถาปัตยกรรม	165
ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ด้านบุคลากร	166
ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อ การให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจำแนกตามกลุ่มนักท่องเที่ยว	168

ตาราง 16 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความความต้องการต่อการให้บริการในแหล่ง ท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ในกลุ่มประเภทของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน	170
ตาราง 17 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่จำแนกตามกลุ่ม กลุ่มประเภทของนักท่องเที่ยว ด้วยวิธีการ LSD.....	171
ตาราง 18 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ในกลุ่มประเภทของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน.....	173
ตาราง 19 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่จำแนกตาม กลุ่ม ประเภทของนักท่องเที่ยว ด้วยวิธีการ LSD.....	174
ตาราง 20 ผลวิเคราะห์ค่าสถิติองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการ ให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจ ด้านการท่องเที่ยว.....	179
ตาราง 21 ผลวิเคราะห์สหสัมพันธ์ตัวแปรที่สังเกตได้องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง ความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว.....	181
ตาราง 22 ผลวิเคราะห์ค่าสถิติองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการ ต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการให้บริการ.....	182
ตาราง 23 ผลวิเคราะห์สหสัมพันธ์ตัวแปรที่สังเกตได้องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง ความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการให้บริการ.....	184
ตาราง 24 ผลวิเคราะห์ค่าสถิติองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อ การให้ บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านสิ่งแวดล้อมอาคาร สถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม.....	186
ตาราง 25 ผลวิเคราะห์สหสัมพันธ์ตัวแปรที่สังเกตได้องค์ประกอบเชิงยืนยัน ความต้องการต่อสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม	187
ตาราง 26 ผลวิเคราะห์ค่าสถิติองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อ การให้บริการ ด้านบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีได้	189

ตาราง 27 ผลวิเคราะห์สหสัมพันธ์ตัวแปรที่สังเกตได้องค์ประกอบเชิงยืนยัน ความต้องการต่อการให้บริการ ด้านบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีได้.....	190
ตาราง 28 แสดงค่าสถิติประเมินความกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลอง ความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีนักท่องเที่ยว โดยรวมทุกกลุ่ม	191
ตาราง 29 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี นักท่องเที่ยวโดยรวมทุกกลุ่ม	194
ตาราง 30 วิเคราะห์การตรวจสอบการแจกแจงค่าสถิติเชิงพรรณนาตัวแปรผลวิเคราะห์ อิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี.....	199
ตาราง 31 การตรวจสอบปัญหาสหสัมพันธ์อิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการ ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี	201
ตาราง 32 ผลการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างแบบจำลองผลความต้องการต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี.....	204
ตาราง 33 แสดงวิเคราะห์ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระอิทธิพลระหว่างความต้องการ และอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี	206
ตาราง 34 แสดงผลวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยอิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรค ในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี.....	207
ตาราง 35 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อปัญหาและอุปสรรค ในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมทุกกลุ่มนักท่องเที่ยว	250
ตาราง 36 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของกลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหว หรือทางร่างกาย ต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี.....	251
ตาราง 37 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นในกลุ่มคนพิการทางการมองเห็น ต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี	252
ตาราง 38 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นในกลุ่มคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อ ความหมายต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี	253

ตาราง 39 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นในกลุ่มผู้สูงอายุต่อปัญหาและ
อุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี 254

ตาราง 40 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการ
ท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีในกลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็ก 255

ตาราง 41 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการ
ท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีในกลุ่มสตรีมีครรภ์..... 257

ตาราง 42 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการ
ท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีในกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป 258

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ภาพประกอบ 2 แสดงแบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว.....	179
ภาพประกอบ 3 แสดงแบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการให้บริการ.....	182
ภาพประกอบ 4 แสดงแบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม.....	185
ภาพประกอบ 5 แสดงแบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านบุคลากร.....	188
ภาพประกอบ 6 องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีนักท่องเที่ยวโดยรวมทุกกลุ่ม.....	192
ภาพประกอบ 7 สรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองผลความต้องการต่อ.....	197
ภาพประกอบ 8 สมการเชิงโครงสร้างแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี.....	202
ภาพประกอบ 9 สรุปอิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี.....	210
ภาพประกอบ 10 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยี่ยมชมวัดจังหวัดอุบลราชธานีทั้ง 10 วัด.....	297
ภาพประกอบ 11 ภาพแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล.....	302

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยมีการจัดทำแผนพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ไม่ว่าจะเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมาที่ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างภาคบริการให้เป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ปราศจากอุปสรรคสำหรับคนทั้งมวล เช่นใน พ.ศ. 2551-2554 ที่เน้นการให้บริการที่เท่าเทียมกับกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุและครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ที่เน้นในด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564) เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สร้างมาตรฐานของสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล เป็นการท่องเที่ยวที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมกันในสถานที่ต่าง ๆ (Afacan, 2011; McGuire and McGuire, 2006) รัฐบาลจึงเห็นเป็นโอกาสในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย มีที่จะร่วมกันผลักดันให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งแวดลอมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้ทุกคนสามารถรับประโยชน์และความสุขจากการท่องเที่ยวได้อย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้แนวโน้มของผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นและเข้าสู่สังคมสูงวัย ที่มีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ (กรมการท่องเที่ยว, 2561)

ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับคนทุกกลุ่ม แต่ด้วยข้อจำกัดทางด้านร่างกาย ทำให้บุคคลทั่วไปมองว่าการดำรงชีวิตของกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุและครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ ไม่สะดวก การออกมาเดินทางท่องเที่ยวอาจจะทำให้ชีวิตและสุขภาพของเขาเหล่านั้นก้าวสู่ภาวะเสี่ยงภัยอันตราย เพราะความคิดความเชื่อเช่นนี้ ทำให้ผู้คนในสังคมต่างเชื่อกันว่า กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุและครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ ควรอยู่แต่เฉพาะในบ้าน พื้นที่ของชีวิตพวกเขาก็คือพื้นที่จำกัดภายในบริเวณบ้านเท่านั้น มีข้อเสนอแนะว่า มนุษย์เรา ควรที่จะกระตุ้นตัวเองให้มีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุและครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์นั้น ควรมีโอกาสได้เรียนรู้ประสบการณ์จากการเดินทางไปตามที่ต่าง ๆ ให้ได้เรียนรู้โลกและชีวิต ได้ชื่นชมความงามของโลกเท่าเทียมคนอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทั้งสุขภาพกาย

และสุขภาพใจ และคนพิการยังคงมีความต้องการเดินทางท่องเที่ยว เพราะการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวเองและทำให้คนพิการสามารถปรับตัวในสังคมได้ (Daniels, Rodgers and Wiggins, 2005)

สำหรับปัญหาและอุปสรรคของคนพิการที่มีความสามารถในการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตัวเองได้ เช่น คนพิการทางการเคลื่อนไหว เป็นกลุ่มคนที่สามารถเข้าถึงข้อมูลทางการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีแต่มีปัญหาและอุปสรรคในการเดินทาง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก และสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านกายอุปกรณ์เนื่องจากระบบการคมนาคมขนส่ง และสาธารณูปโภคต่าง ๆ ไม่ได้ถูกออกแบบมาเพื่อรองรับคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือคนที่ต้องใช้รถเข็นในการเข้าถึง (Siriwong and Saengdaeng, 2011; Daniels, Rodgers and Wiggins, 2005) คนพิการทางการได้ยิน เป็นกลุ่มคนที่มีความสามารถในการเดินทางท่องเที่ยวได้ด้วยตัวเองเป็นอย่างดีแต่ปัญหาที่สำคัญคือคนทั่วไปจะไม่ตระหนักถึงความพิการของคนกลุ่มนี้ทำให้ไม่มีการหยิบยื่นความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ โดยปัญหาหลักที่คนกลุ่มนี้ต้องพบคือเรื่องของระบบการสื่อสาร ทำให้โอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อยลงและอาจเกิดอันตรายได้ง่ายจากการไม่ได้ยินเสียงสัญญาณเตือนภัยต่าง ๆ (Mamon, 2015; Hersh, 2016) คนพิการทางการมองเห็น เป็นกลุ่มคนที่สามารถช่วยเหลือตัวเองในการเดินทางได้ในระดับหนึ่งแต่ยังมีอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลทางการท่องเที่ยว และความต้องการการดูแลที่ถูกต้องรวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม เช่น แผนที่หรือป้ายบอกทางที่เป็นอักษรเบรลล์ ทางเดินสำหรับผู้พิการทางสายตาเสียงเตือนและปุ่มอักษรเบรลล์ในสถานที่ต่าง ๆ (Boonmeesrisanga, et al., 2014; Blades, Ungar and Spencer, 1999) นอกเหนือจากการไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมสำหรับคนพิการแต่ละประเภทแล้ว การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการให้บริการ สำหรับนักท่องเที่ยวคนพิการในระบบการท่องเที่ยวของประเทศไทยแม้จะยังไม่มีตัวเลขยืนยันจำนวนที่แน่นอน รวมทั้งไม่มีตัวเลขสนับสนุนในเชิงเศรษฐกิจถึงมูลค่าทางการตลาดของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ แต่ประเด็นที่น่าสนใจคือคนพิการยังคงต้องการเดินทางท่องเที่ยว และจากจำนวนคนพิการที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนยิ่งทำให้เห็นว่าความต้องการการท่องเที่ยวสำหรับคนพิการย่อมต้องสูงขึ้นด้วยเช่นกัน (Ozogul and Baran, 2016) ทั้งนี้ จำนวนคนพิการในประเทศไทยที่อยู่ในวัยทำงานมีสูงถึงร้อยละ 47.82 ตัวเลขนี้แสดงให้เห็นถึงจำนวนคนพิการที่มีศักยภาพในการเดินทางและกำลังในการใช้จ่าย

วัดและศาสนสถานเป็นสถาบันที่สำคัญหน่วยหนึ่งของสังคมไทย ที่ทำหน้าที่หล่อหลอมให้คนในชาติมีหลักยึดเหนี่ยว แบบแผน และแนวทางในการดำเนินชีวิตให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามครรลองคลองธรรม และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข บทบาทสำคัญของวัดและศาสนสถานในฐานะศูนย์กลางของชุมชน คือ เป็นสถานที่ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมและประเพณีทางศาสนาต่าง ๆ เช่น การทำบุญตักบาตร การถวายภัตตาหารเพล การฟังเทศน์ฟังธรรม

การบรรพชาอุปสมบท และการจัดงานเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น นอกจากนี้ วัดและศาสนสถานยังเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สนใจได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมคำสอน ประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม รวมทั้งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาเยี่ยมชมอีกด้วย วัดหรือศาสนสถานในปัจจุบันได้กลายเป็นอีกหนึ่งแหล่งท่องเที่ยว ที่ผู้คนต่างให้ความสนใจเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มของคนพิการ ผู้สูงอายุ ที่นิยมไปทำบุญ ทำจิตใจให้สงบ (กัลยา สว่างคง, 2561) และประเทศไทยมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติพร้อมที่จะให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและได้ศึกษาการนำศาสนาและวัฒนธรรมของไทยมาประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ในการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ ภายใต้นโยบายศาสนสถาน เชื่อมบุญ เกื้อหนุนคนพิการและผู้สูงอายุ โดยให้ความสำคัญ และติดตามการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ ในวัด 5 ประเภท ได้แก่ ทางลาด ห้องน้ำ ที่จอดรถ ป้ายสัญลักษณ์ และบริการด้านข้อมูลข่าวสาร มีการกำหนดวัดที่มีความพร้อมในการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ จังหวัดละ 2 แห่ง นอกจากนี้ได้มีการทำกิจกรรมศาสนาเชื่อมบุญ เกื้อหนุนคนพิการและผู้สูงอายุ กิจกรรมไหว้พระ 9 วัด เป็นต้น (กระทรวงพัฒนาฯ, 2563) ทั้งนี้ กรมศาสนา ในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม มีนโยบายส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาครัฐและเอกชนตระหนักถึงความสำคัญกระตุ้นให้เกิดความรัก ความศรัทธาต่อพุทธศาสนา ทั้งยังมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาและจัดระบบการท่องเที่ยวภายในวัดหรือศาสนสถาน ให้เหมาะสมบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและของชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการเส้นทางท่องเที่ยวแสวงบุญ (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2557)

จังหวัดอุบลราชธานีเป็น 1 ใน 55 จังหวัดเมืองรองที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล มีความอุดมสมบูรณ์ มีธรรมชาติที่สวยงาม และแปลกตา เป็นเมืองใหญ่ริมฝั่งแม่น้ำมูลที่มีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมอันยาวนาน และเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของอีสานใต้ โดยเฉพาะอุทยานแห่งชาติผาแต้ม ที่มีสภาพแวดล้อมประวัติศาสตร์ 3,000 ปี และสามารถเห็นพระอาทิตย์ขึ้นก่อนใครในสยาม ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา ซึ่งเป็นประเพณีประจำจังหวัดแห่งเดียวของประเทศไทยและนักท่องเที่ยวมักจะมาเที่ยวชมต้นเทียนพรรษา รวมถึงกิจกรรมการเือนชุมชนคนทำเทียนของแต่ละวัด จังหวัดอุบลราชธานี ในอดีตเคยมีวัดจำนวนมากที่สุดในประเทศ ปัจจุบันเป็นอันดับ 2 รองจากจังหวัดนครราชสีมา (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2563) มีอริยสงฆ์และพระเถระหลายท่าน (เมื่อนักปราชญ์) ดังนั้น จังหวัดอุบลราชธานีจึงมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ จังหวัดอุบลราชธานี มีจำนวนผู้มาเยี่ยมชมเยือน ในปี 2562 (มกราคม – สิงหาคม) พบว่ามีจำนวน 2,051,132 คน เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วร้อยละ 1.62 และเป็นลำดับที่ 26 ของประเทศ สร้าง

รายได้ 5,556.88 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 4.74 และเป็นลำดับที่ 24 ของประเทศ จะเห็นได้ว่า แนวโน้มการท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานีมีทิศทางการเติบโตอย่างต่อเนื่อง

ถึงแม้จะมีแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ กลุ่มครอบครัว และสตรีมีครรภ์ มีการจัดตั้งองค์กรต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือคนกลุ่มนี้ให้ได้รับสิทธิทางสังคมอย่างเท่าเทียมกับคนปกติ แต่ประเด็นที่น่าสนใจคือมีคนพิการจำนวนเท่าใดที่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการท่องเที่ยว งานวิจัยที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าคนกลุ่มนี้ยังคงถูกละเลยในการเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ทั้งในทางสังคมและการท่องเที่ยวอยู่เสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความต้องการในการเข้าถึงบริการต่าง ๆ ของคนพิการแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันและผู้ให้บริการไม่มีความรู้ความเข้าใจในความแตกต่างนั้น ๆ อย่างไรก็ดีการเติบโตของจำนวนคนพิการที่มีมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ผู้ประกอบการในภาคส่วนต่าง ๆ ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวควรปรับตัวเป็นผู้ประกอบการที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Specialized Agencies) และให้ความสำคัญกับบริการและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อรองรับการเติบโตของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ (Ozogul and Baran, 2016) ซึ่งเป็นเรื่องที่ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาต่อไป ด้วยเหตุที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยนี้เป็นการส่งเสริมการบริการและอำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสามารถช่วยให้กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ และครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ ให้สามารถท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาได้สะดวกยิ่งขึ้น ทำให้ผู้คนที่กล่าวมา มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นการท่องเที่ยวสำหรับทุกคน นับเป็นความท้าทายของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวซึ่งควรต้องมีการศึกษาให้ละเอียดถึงพัฒนาการการท่องเที่ยวของคนกลุ่มนี้ ซึ่งเป็นกลุ่มใหม่ที่มีความน่าสนใจ และเป็นการส่งเสริมศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานี ให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่ม เป็นการขยายตลาดการท่องเที่ยวทางหนึ่ง ดังนั้นหากต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุและครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ ในจังหวัดอุบลราชธานี จึงมีความจำเป็นจะต้องศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการท่องเที่ยวของกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุและครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ และสำรวจศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีอย่างยั่งยืนต่อไป

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยได้ใช้กรอบแนวคิดการพัฒนาการบริการดังนี้

1. การศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยประยุกต์แนวคิดและทฤษฎีมาจากมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เกณฑ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และหลัก Universal Design สามารถแยกออกเป็นประเด็นได้ดังนี้

1.1 มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

1.1.1 ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

1.1.2 ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

1.1.3 การบริหารจัดการ

1.2 เกณฑ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

โลก

1.2.1 การจัดการแหล่งท่องเที่ยว

1.2.2 ข้อมูลสารสนเทศและการโฆษณา (การเตรียมตัว ข้อมูลสารสนเทศ)

1.2.3 สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม

1.2.4 การเดินทาง

1.2.5 บริการอาหารเครื่องดื่ม

1.2.6 กิจกรรมเชิงวัฒนธรรม (พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ)

1.2.7 กิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ

1.2.8 พนักงานเจ้าหน้าที่

1.3 หลักการออกแบบเพื่อทุกคน (Universal Design)

1.3.1 ความเท่าเทียมกันในการใช้สอยของผู้ใช้ที่ต่างวัยและต่างความสามารถ

1.3.2 ปรับเปลี่ยนการใช้งานได้

1.3.3 ใช้งานง่ายและสะดวก

1.3.4 การสื่อความหมายเป็นที่เข้าใจ มีสัญลักษณ์ที่ชัดเจน เข้าใจง่าย

1.3.5 ทนทานต่อการใช้ที่ผิดพลาด

1.3.6 ไม่ต้องออกแรงมาก

1.3.7 มีขนาด และพื้นที่ที่เหมาะสมที่ทุกคนเข้าถึงได้

2. พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีมาจากมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการผู้สูงอายุ และครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และหลัก 5W1H แยกออกเป็นประเด็น ได้ดังนี้

2.1 มาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการผู้สูงอายุ และครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

2.1.1 ด้านการบริหารจัดการ

2.1.2 ด้านการให้บริการ

2.1.3 ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว 5W1H

2.2.1 ใคร (Who) อะไร (What) เมื่อไร (When) ที่ไหน (Where) ทำไม (Why) อย่างไร (How)

3. แนวคิดการพัฒนาการบริการโดยใช้หลักการจัดการประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว (Customer Experience Management: CEM)

3.1 สำรวจและเก็บข้อมูล ค้นหาความคาดหวังของนักท่องเที่ยว ประเมินลักษณะส่วนบุคคล สอบถาม สังเกต ทดสอบ

3.2 การออกแบบประสบการณ์และมาตรฐานการบริการ

3.3 การสร้างจุดสัมผัส (Touch Point) ของการบริการให้ตรงกับความคาดหวัง

4. ปัญหาและอุปสรรคทางการท่องเที่ยว

ข้อจำกัดด้านร่างกาย กิจกรรมการภายในวัด ความปลอดภัยหากต้องเดินทางท่องเที่ยว อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการขนส่ง ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง อุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว การบริการของวัด

ทั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีดังกล่าวผ่านกระบวนการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

- คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย - คนพิการทางการมองเห็น
- คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย - ผู้สูงอายุ
- ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก - สตรีมีครรภ์
- นักท่องเที่ยวทั่วไป

การจัดการ

- กิจกรรมการท่องเที่ยว - ความรู้และการสร้างจิตสำนึก
- ด้านการบริการ - ด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน
- การจัดการแก้ไขข้อร้องเรียน - ด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว
- ด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ - การมีส่วนร่วมของชุมชน

พฤติกรรม

- วัตถุประสงค์ในการเดินทาง - การเดินทางมาท่องเที่ยว
- พาหนะที่ใช้เดินทางมาท่องเที่ยว - การรู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

ความต้องการ

- ด้านศักยภาพการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว
- ด้านการให้บริการ
- ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ /สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม
- ด้านบุคลากร

ปัญหาและอุปสรรค

- ข้อจำกัดด้านร่างกายความสามารถในการรับมือเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด
- กิจกรรมภายในวัดไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรม
- ความรู้สึกไม่ปลอดภัยหากต้องเดินทางท่องเที่ยว
- อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว
 - การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น
 - พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการขนส่ง
 - ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
 - อุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว
 - การบริการของวัด

แนวทาง
การพัฒนา
การบริการ
การท่องเที่ยว
เพื่อคนทั้งมวล
ในแหล่งท่องเที่ยว
เชิงพุทธศาสนา
จังหวัดอุบลราชธานี

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี
2. ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี
4. เพื่อเสนอแนวทางการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

สมมติฐานของการวิจัย

- 1.สมมติฐานที่ 1 ประเภทของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกัน
- 2.สมมติฐาน 2 ประเภทของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมี ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุและครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ มีความเท่าเทียม และมีความสุข ในการเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เนื่องจากมีสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการที่เหมาะสม
2. วัดหรือสถานที่เชิงศาสนา สามารถนำผลงานการวิจัย มีประยุกต์เพื่อรองรับการท่องเที่ยวของคนทั้งมวล
3. หน่วยงานภาครัฐ สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นรูปแบบการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยว เพื่อการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา
4. ผลจากการวิจัยสามารถ เป็นตัวอย่างในการศึกษาในพื้นที่อื่น ที่มีลักษณะคล้ายกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุและครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ ศึกษาการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุและครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ และผู้เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ซึ่งไม่ทราบจำนวน โดยแบ่งเป็น 2 แบบดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยจะเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณที่เป็นนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ ที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาหรือเคยเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี และผู้เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้การคำนวณจากสูตรของคัสซานี (Khazanie) จำนวน 385 คน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ เลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี ผู้อำนวยการสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดอุบลราชธานี หัวหน้าสำนักพระพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี เจ้าอาวาสหรือผู้แทนวัด ผู้แทนกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว ผู้แทนจากสมาคมมัคคุเทศก์ ผู้แทนจากสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว

ขอบเขตด้านพื้นที่

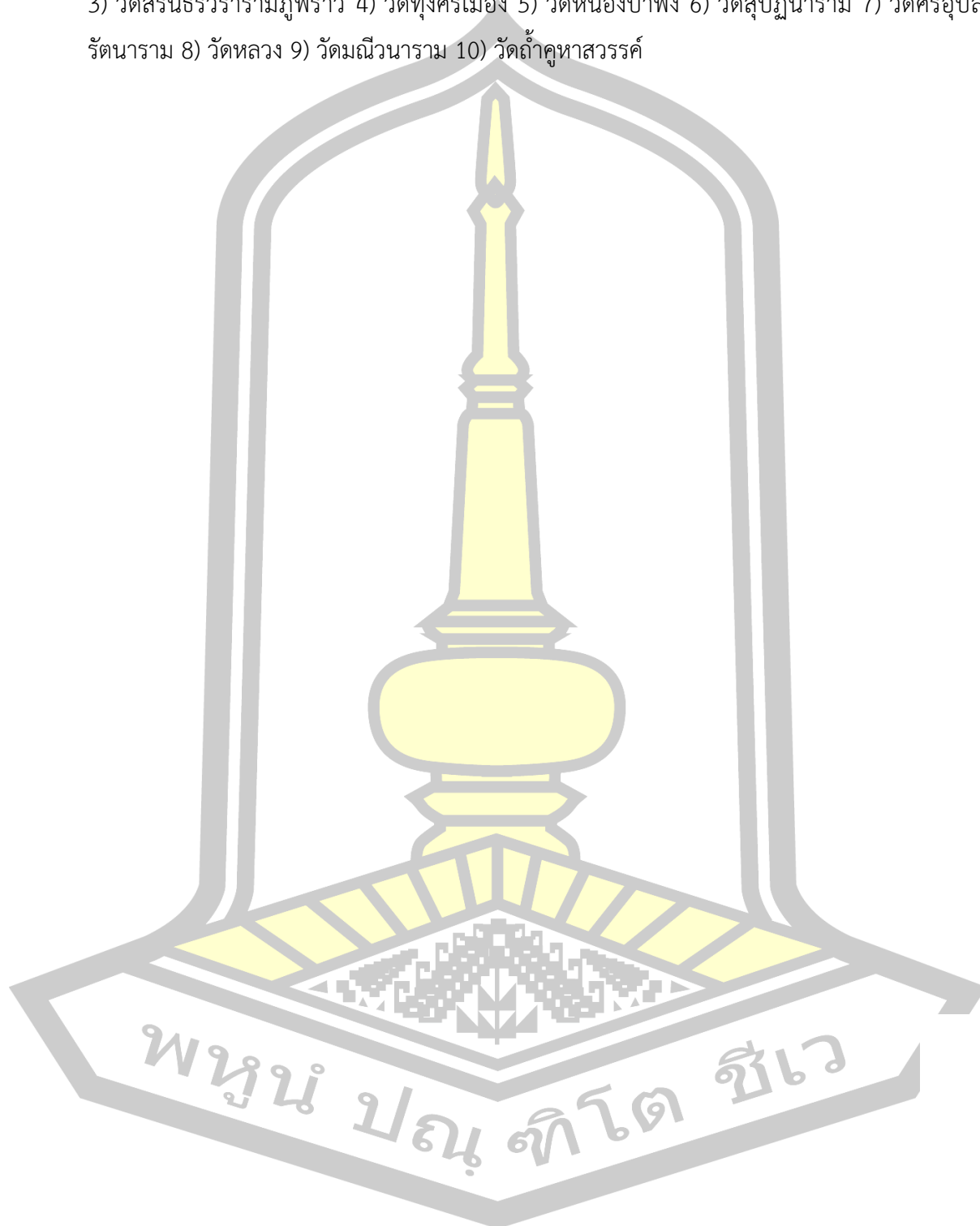
วัดสำคัญในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นวัดที่มีผู้คนนิยมเดินทางมาเยี่ยมชมและได้รับการแนะนำในคู่มือการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี โดยหน่วยงานของภาครัฐ จำนวน 10 วัด ได้แก่

1) วัดมหาวนาราม 2) วัดพระธาตุหนองบัว 3) วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว 4) วัดทุ่งศรีเมือง 5) วัดหนองป่าพง 6) วัดสุปฏิหาราม 7) วัดศรีอุบลรัตนาราม 8) วัดหลวง 9) วัดมณีวนาราม 10) วัดถ้ำคูหาสวรรค์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล** หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในจังหวัดอุบลราชธานี ที่คนทุกเพศ ทุกวัยสามารถเดินทางได้อย่างเท่าเทียมเสมอภาค โดยเฉพาะกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุและครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์
2. **คนพิการ** หมายถึง คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายชาวไทย ที่มาท่องเที่ยวหรือเคยเดินทางท่องเที่ยวในวัดสำคัญในจังหวัดอุบลราชธานี
3. **ผู้สูงอายุ** หมายถึง ชาวไทยที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่มาท่องเที่ยวหรือเคยเดินทางท่องเที่ยวในวัดสำคัญในจังหวัดอุบลราชธานี
4. **ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก** หมายถึง ครอบครัวที่มีเด็กอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึงก่อนวัยเรียน ที่มาท่องเที่ยวท่องเที่ยวหรือเคยเดินทางท่องเที่ยวในวัดสำคัญในจังหวัดอุบลราชธานี
5. **สตรีมีครรภ์** หมายถึง สตรีที่กำลังตั้งครรภ์ที่มาท่องเที่ยวหรือเคยเดินทางท่องเที่ยวในวัดสำคัญในจังหวัดอุบลราชธานี
6. **แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา** หมายถึง วัดที่มีชื่อเสียงของจังหวัดอุบลราชธานี โดยเป็นวัดที่ได้รับการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน หรือเป็นวัดที่เข้าร่วมโครงการเยือนชุมชนคนทำเทียนในงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานีอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ
7. **ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง** หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ นักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุและครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ผู้ประกอบการ ประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงบริเวณวัด
8. **การพัฒนาการบริการ** หมายถึง การพัฒนางานบริการ เพื่อให้ตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาของนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และสตรีมีครรภ์ ที่มาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี
9. **ประเภทของนักท่องเที่ยว** หมายถึง นักท่องเที่ยว 7 ประเภท ประกอบด้วย คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก สตรีมีครรภ์ และนักท่องเที่ยวทั่วไป ที่เคยเดินทางมาวัดสำคัญในจังหวัดอุบลราชธานีวัดใดวัดหนึ่ง

10. วัดสำคัญในจังหวัดอุบลราชธานี หมายถึง 1) วัดมหาวนาราม 2) วัดพระธาตุหนองบัว 3) วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว 4) วัดทุ่งศรีเมือง 5) วัดหนองป่าพง 6) วัดสุปัฏนาราม 7) วัดศรีอุบลรัตนาราม 8) วัดหลวง 9) วัดมณีวนาราม 10) วัดถ้ำคูหาสวรรค์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อและเนื้อหา โดยกำหนดประเด็นไว้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดอุบลราชธานี
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล
3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการบริการ
4. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดอุบลราชธานี

การท่องเที่ยวเชิงศาสนา

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศาสนา เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจที่ต้องการเสริมสร้างความเจริญทางจิตใจและ ความเป็นมงคลให้กับชีวิตเพื่อสนับสนุนให้เกิดการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาให้สอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบช่อง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงศาสนาและวัฒนธรรมดังกล่าว นอกจากจะเอื้อประโยชน์ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่ง ท่องเที่ยวทางศาสนาและวัฒนธรรมแล้ว ยังจะมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ เกิดการเดินทางท่องเที่ยว ทางศาสนารวมทั้งเสริมสร้างสินค้าใหม่ทางการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นเป็น รูปธรรมอีกด้วย

ศุภลักษณ์ อัครางกูล (2551) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงศาสนา เป็นการเดินทาง โดยมีเหตุผลทางศาสนาเป็นหลักถือเป็นการปฏิบัติที่มาตั้งแต่ยุคแรก ๆ เหตุผลในการเดินทางที่แท้จริง แล้ว อาจไม่มีการท่องเที่ยวเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ในปัจจุบันการเดินทางลักษณะน่าจะรวมกิจกรรมอื่น นอกเหนือจากกิจกรรมทางพุทธศาสนา ซึ่งอาจรวมถึงการเดินทางไปสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือ ประกอบพิธีกรรม อย่างไรก็ตามกิจกรรมบางอย่างได้ลดความนิยมไปเนื่องจากจำนวนผู้ที่นับถือ ศาสนา หรือความเชื่อนั้นลดลง สถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้มีเพียงผู้นับถือศาสนานั้นที่เข้า เยี่ยมชม หากแต่ต่างกันท่องเที่ยวอื่น ๆ ยังให้ความสนใจเข้าร่วมชมความงาม หรือเข้าไป

ชนัญ วงษ์วิภาค .(มป.ป.) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงศาสนาเป็นแง่มุมเฉพาะอย่างหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวศาสนามีเป้าประสงค์ 2 ประการ คือการท่องเที่ยวพักผ่อนทางกายเหมือนเช่นเดียวกับการท่องเที่ยวบริบทอื่น ๆ ขณะเดียวกันนักท่องเที่ยวเชิงศาสนาก็แสวงหาความสงบทางใจ ผ่านสื่อกลางทางศาสนาความเชื่อ และความคาดหวังที่ได้รับ การเติมเต็มทางใจในรูปของโซศลาภ จากเครื่องของขลังและสิ่งลี้ลับที่เชื่อว่ามีปาฏิหาริย์แฝงอยู่

การท่องเที่ยวเชิงศาสนาและความเชื่อ สิ่งทั้งหลายที่เป็นวัฒนธรรมสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน โดยเฉพาะการท่องเที่ยว นั้นยังเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยทรัพยากรหลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการท่องเที่ยวได้อย่างครอบคลุม หากพิจารณาแหล่งท่องเที่ยวทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่ผ่านมามีกล่าวได้ว่า ศาสนาสถาน ในศาสนาต่าง ๆ อาทิ โบสถ์ มัสยิด วัดในพระพุทธศาสนา สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในที่ต่าง ๆ เช่น ศาลหลักเมืองศาลเจ้าและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ อันมีอนุสาวรีย์ และสุสาน ฯลฯ เป็นปลายทางท่องเที่ยวที่มีผู้มาเยือนเสมอมาแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น จึงมีบทบาททับซ้อนกัน กล่าวคือ ในยามปกติผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นที่พักประกอบกิจพิธีและผู้ที่มาร่วมงาน ส่วนใหญ่มักได้แก่ชุมชนในละแวกนั้น เหล่านั้นล้วนเป็นปัจจัยดึงดูดให้ผู้มาเยือน และเมื่อการท่องเที่ยวตามสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและความเชื่อกลายเป็นกระแสสถานที่เหล่านั้นจึงต้อง ปรับบทบาทเพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการมาเยือน โดยทั่วไปการปรับบทบาทเช่นนั้น มักเป็นไปในเรื่องของการปรับปรุงแต่งกายทางกายภาพของสถานที่และการเพิ่มบริการด้านต่าง ๆ เช่น การให้ข้อมูลประวัติศาสตร์ความเป็นมาข้อมูลการเดินทางข้อมูลการติดต่อขอเยี่ยมชม และข้อมูลเกี่ยวกับที่พักในบางกรณีมีการใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ เช่น แผ่นพับหนังสือคู่มือท่องเที่ยว ท้องถิ่น และการประชาสัมพันธ์ผ่านอินเทอร์เน็ต และเมื่อจะมีการจัดงานครั้งสำคัญก็จะมี การประชาสัมพันธ์ในลักษณะโฆษณาทั้งทางวิทยุ และโทรทัศน์ในแง่ของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวโดยทั่วไปแล้วมีเหตุผลหลายประการที่ผู้คนเดินทางท่องเที่ยวการเดินทางท่องเที่ยวพักผ่อน จะเป็นเหตุผลของคนส่วนใหญ่ที่ประสงค์จะหลุดออกไป จากความเบื่อหน่ายจำเจที่บ้านที่ทำงานหรือถิ่นกำเนิด การเที่ยวด้วยเหตุผลเช่นนี้ นอกจากจะได้พักผ่อนทั้งจิตใจและร่างกาย แล้วยังได้เติมเต็มประสบการณ์ใหม่ ระหว่างการไปเยือน กระนั้นก็มีผู้คนอีกจำนวนไม่น้อยได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวด้วยเป็นผลพวงจากการท่องเที่ยวระหว่างการเดินทางไปต่างถิ่นเพื่อประชุม เพื่อศึกษา เพื่อเยี่ยมญาติและเพื่อไปติดต่อค้าขาย ฯลฯ

ตามนัยยะนี้อาจกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ความเชื่อ ก็เป็นพฤติกรรมที่คล้ายกันผู้คนในกลุ่มหลังด้วยมีจุดประสงค์หลักแนบชัดในการเดินทางเพื่อเติมเต็มความต้องการ ในลักษณะที่เข้าข่ายไฮศาสนา หรือศาสนา ส่วนประโยชน์ท่องเที่ยวอื่นๆดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นผลพลอยได้จากการไปเยือนปลายทาง นอกจากนี้นักเดินทางท่องเที่ยวเชิงศาสนามีเป้าหมายอื่นๆ ในการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นกัน นักท่องเที่ยวจำนวนหนึ่งต้องการจะเชื่อมโยง การรับรู้เรื่องราวของสถานที่แห่งนั้นกับข้อมูลที่ตนเคยรับทราบมาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงพบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา

ซึ่งเป็นที่รู้จักกันมาตั้งแต่อดีตก็ยังคงมีนักท่องเที่ยวทั้งเก่าและใหม่มาเยือนอยู่เสมอ จุดประสงค์อื่นอีกประการหนึ่งของการเดินทางท่องเที่ยวเชิงศาสนาก็คือการได้ประลึก ถึงความดีงามในอดีตของสถานที่นั้น ๆ หรืออาจจะเรียกว่าการเดินทางเพื่อจุดประสงค์“วันวาน ยังหวานอยู่” (nostalgia) นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเยือนพุกามต่างก็ระลึกชื่นชมกับความยิ่งใหญ่ ในอดีตของอาณาจักรแห่งนี้ที่เคยรุ่งเรืองด้วยความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาเถรวาทที่ยังคง อธิบายได้ด้วยซากปรักหักพังของเจดีย์ทรงต่าง ๆ อีกทั้ง มณฑปและศาสนาสถานอื่น ๆ โดยเฉพาะอาณันทเจดีย์ที่ได้รับการบูรณะ ให้คงความงดงามอลังการตามอิทธิพลของศิลปะอินเดียอย่างครบถ้วน รายการท่องเที่ยวประเทศพม่าส่วนใหญ่พลาดไม่ได้ที่จะจัดให้นักท่องเที่ยวได้ไป กราบไหว้เจดีย์ชเวดากอง เพราะเป็นตัวอย่างของความเลื่อมใสศรัทธาอย่างแน่นแฟ้นของพุทธศาสนิกชน กรมศิลปากรของประเทศพม่าถือเป็นนโยบายที่ต้องปฏิสังขรณ์ ศาสนาสถานหลักๆ อย่างชเวดากองให้ดูเด่นเป็นสง่าดังทองสุกปลั่ง อยู่เสมอไปเยือนประเทศพม่าในช่วงที่กำลังบูรณะ เจดีย์ แห่งนี้อาจต้องผิดหวังที่ไม่ได้เห็นความอลังการและความอึมเิบในบุญที่ได้มาบูชาศาสนา สถานที่แห่งนี้หากติดอยู่ในรูปลักษณ์ของเจดีย์ชเวดากอง นักท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อยไปเยือน แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาความเชื่อก็เพื่อหวังเพิ่มบุญบารมีเพื่อชาตินี้และชาติหน้า วัดที่โด่งดังด้วย พระศรีอริยเมตตรัยมักเนียงแนบไปด้วยนักท่องเที่ยวผู้ปวารณาจะได้รับความสุขสบายในภพหน้า ส่วนการทำบุญทำทานด้วยการปล่อย โคกระบือ ปล่อยนกและกิ้งหอยปูลา ในหลายโอกาส เช่น ในวันเกิดหรือในเทศกาลงานบุญที่จัดขึ้นตามวัดต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวบางราย อาจจะเนื่องด้วยประสงค์ที่จะชำระล้างความไม่ดีงามที่เคยกระทำมา

การท่องเที่ยวเชิงศาสนาพุทธจากประเทศหลายบริษัทได้สนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ให้ได้ไปเยือนพุทธภูมิแดนพุทธองค์เส้นทางแสวงบุญ ตามเส้นทางของสังเวชนียสถานต่าง ๆ ซึ่งเริ่มต้น ที่ตำบลลุมพินี อันเป็นสถานที่ประสูติ ต่อด้วยพุทธคยา อันเป็นสถานที่ตรัสรู้ จากนั้นก็ไปเยือนสารนาถสถานที่ซึ่งพระพุทธองค์เทศนาสั่งสอนเป็นครั้งแรกและรายการทัวร์ก็จะจบลง ที่กุสินารอัน เป็นสถานที่ปรินิพพานของพระพุทธเจ้า นอกจากจะจัดรายการให้ตรงกับ เทศกาลงานบุญสำคัญๆ เช่น เข้าพรรษาและออกพรรษาแล้วสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ก็ยังคงนับเนื่องอยู่ในการท่องเที่ยว เชิงศาสนาเช่นกัน

ชนัญ วังวิภาค (ม.ป.ป.) การท่องเที่ยวได้ตอบสนองความต้องการทั้งทางกายและใจแก่ผู้มาเยือน แต่หากพิจารณาถึงบทบาทหน้าที่เด่นชัด และบทบาทหน้าที่แฝงเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนาก็อาจสรุปวิเคราะห์ได้จากข้อสังเกตดังต่อไปนี้คือ

1. การเดินทางไปร่วมประกอบกิจพิธีในเทศกาลต่าง ๆ เป็นการแสดงออกถึงความสามัคคีของผู้คนในสังคม ที่ร่วมแรงร่วมใจกันสร้างสรรค์ให้บังเกิดผลงานที่เป็นสาธารณประโยชน์ในกรณีของการท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะเพื่อไปร่วมเทศกาลงานบุญ สภาวะเช่นนี้ก็สะท้อนความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหมู่คณะที่จูนเจือกันอยู่เสมอทั้งในยามปกติและ ช่วงวิกฤติ

2. การที่สังคมกำหนดให้มีเทศกาลงานบุญต่าง ๆ เกือบตลอดทั้งปีเท่ากับ เปิดโอกาสให้สมาชิกในสังคมได้ผ่อนคลายความตึงเครียด อันเกิดจากการประกอบภารกิจงาน ประจำในคราวฉลองผู้คนจะได้สนุกสนานรื่นเริงทั้งกายและใจ ในวาระเทศกาลจะได้กินอาหารดี ๆ และนุ่งห่มด้วยเสื้อผ้าอาภรณ์ที่แตกต่างไปจากนุ่งห่มในชีวิตประจำวัน ปกติบางสังคมอาจมี กฎเกณฑ์ที่กำหนดความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลต่างเพศและต่างวัยไว้แต่ในยามมีเทศกาลกฎเกณฑ์ เหล่านั้นจะถูกละเลิกไว้เป็นการชั่วคราว เด็ก ๆ หนุ่ม - สาวคนรุ่นพ่อแม่และผู้อาวุโส ปู่ตาตายาย ทั้งนักบวชและฆราวาส จึงมีเสรีภาพในการแสดงออก ในการเฉลิมฉลองจึงได้เห็นผู้คนได้เล่น รำร้องและดื่มของมึนเมากันอย่างอิสระเสรี

3. ในกรณีของเทศกาลที่เกี่ยวข้องในศาสนาความเชื่อก็จะเห็นได้ว่าการประกอบพิธีการเช่นไหว้ได้ช่วยผ่อนคลายความวิตกกังวลที่ผู้คนมีต่อภูตผีและวิญญาณ การนำข้าวปลา อาหารและเครื่องใช้ต่าง ๆ ไปเช่นไหว้เท่ากับได้แสดงถึงความหมดพันธะข้อผูกมัด ในขอบปี ที่ผ่านมา ขณะเดียวกันก็หวังความคุ้มครองป้องกันให้กับชีวิตและทรัพย์สิน อีกทั้งยังคาดว่า ศักดิ์สิทธิ์จะได้บันดาลให้ตนได้ ประสบความสำเร็จในการทำมาหากินสืบไป

4. ความเชื่อมีอยู่สองลักษณะใหญ่ที่เข้าข่ายศาสนาและไสยศาสตร์กล่าวคือ การกระทำที่เนื่องในศาสนาเป็นการกระทำที่หวังผลระยะยาวในเรื่องของโลกหน้า ซึ่งผู้คนทั่วไปเข้าใจว่าแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คืออนรกและสวรรค์เชื่อกัน ว่าผลของการกระทำในโลกนี้จะสะสม ส่งผลให้เกิดผลในโลกหน้า เทศกาลงานบุญที่ประกอบรวมกับที่วัด ส่วนใหญ่เข้าข่ายของศาสนา ขณะที่พิธีกรรมจำนวนหนึ่งที่มิใช่ในเทศกาลต่าง ๆ มีลักษณะเป็นไสยเวทย์คือหวังว่าพิธีกรรมที่ประกอบไปแล้วจะบังเกิดผลในเร็วนี้การเช่นไหว้ ฝีสางเทวดาและอำนาจเหนือธรรมชาติทั้งหลายล้วนเป็นไสยเวทย์ทั้งสิ้น

สรุป ได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงศาสนาคือการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยว เดินทางไปยังสถานที่สำคัญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการทำบุญ การปฏิบัติพิธีกรรมศาสนา การสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การเรียนรู้หลักคำสอนทางศาสนา เป็นต้น

การพัฒนาศาสนสถานเป็นสถานที่ท่องเที่ยว

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (2559) ได้กล่าวว่า วัดและศาสนสถานที่สามารถอนุรักษ์อาคารและสิ่งปลูกสร้างเก่าแก่ ศาสนวัตถุและศิลปวัตถุที่มีคุณค่า รวมทั้งกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีต่างๆที่เชื่อมโยงกับคติความเชื่อท้องถิ่นได้นั้น สามารถใช้เป็นทรัพยากรในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม วัฒนธรรมความเป็นอยู่และวิถีชีวิตชุมชน โดยแนวทางการจัดการสามารถแบ่งเป็น 2 แนวทาง ดังนี้

1. แนวคิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นแนวคิดที่เน้นการรักษาสมดุลของเศรษฐกิจในการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม โดยยึดหลักว่าการท่องเที่ยวต้องไม่ทำลายทรัพยากรทางด้านวัฒนธรรมและโครงสร้างทางสังคมของพื้นที่นั้นๆ โดยการท่องเที่ยวจะเน้น

ไปที่การเข้าใจวัดและศาสนสถาน ประเพณีและวิถีชีวิตของชุมชนโดยรอบ รวมถึงการกระจายรายได้สู่ชุมชน

2. แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นแนวคิดที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในวัฒนธรรมของชุมชนผ่านทางกิจกรรมและประสบการณ์ที่ได้รับ โดยแนวคิดนี้มุ่งเน้นการพัฒนาและสร้างเครือข่ายซึ่งส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในอัตลักษณ์ของแต่ละชุมชน

สำหรับการจัดการวัดและศาสนสถานเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น จะคำนึงถึงการรักษาความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และพัฒนาารมรดกทางวัฒนธรรมและการสร้างรายได้โดยต้องมีการวางแผนและกลยุทธ์ทางการตลาดและการพัฒนาวัดและศาสนสถานที่เหมาะสม มีการวางแผนโครงการพัฒนาวัดและศาสนสถาน ด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่น เส้นทางคมนาคม และการเตรียมบุคลากร เป็นต้นสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว และมีการจัดโครงสร้างองค์กรเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเน้นที่การประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อที่จะร่วมกันหาจุดเด่นของวัดและศาสนสถาน

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับวัดและสถานศาสนา

วัดและศาสนสถานควรคำนึงถึงการออกแบบเพื่อทุกคน (Universal Design) ซึ่งเป็นการออกแบบที่คำนึงถึงการใช้อย่างคุ้มค่า คุ้มประโยชน์ ครอบคลุมสำหรับทุกคนและเป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้สูงอายุ คนป่วยสตรีตั้งครรภ์ คนแคระ เด็กเล็กที่มากับรถเข็นเด็ก คนพิการหรือบุคคลทุพพลภาพ

โดยหลักการการออกแบบเพื่อทุกคนประกอบด้วย

1. ความเท่าเทียมกันในการใช้สอยของผู้ใช้ที่ต่างวัยและต่างความสามารถ
2. ปรับเปลี่ยนการใช้งานได้
3. ใช้งานง่ายและสะดวก
4. การสื่อความหมายเป็นที่เข้าใจ มีสัญลักษณ์ที่ชัดเจน เข้าใจง่าย
5. ทนทานต่อการใช้ที่ผิดพลาด
6. ไม่ต้องออกแรงมาก
7. มีขนาด และพื้นที่ที่เหมาะสมที่ทุกคนเข้าถึงได้

ดังนั้น การอำนวยความสะดวกให้แก่คนทุกคนนั้นสมควรกระทำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในวัดและศาสนสถานอันเป็นสถานที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของทุกคนในสังคม สำหรับการติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ทางเดิน ทางลาด ที่จอดรถ รววจับ ประตูหน้าต่าง บันได และห้องน้ำ เป็นต้นนั้นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในสถานที่ที่นำไปติดตั้งด้วย

นอกจากบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์รวมจิตใจของศาสนิกชนในพื้นที่ใกล้เคียงแล้ว ศาสนสถานต่าง ๆ ยังเป็น แหล่งรวบรวมศิลปวัตถุสถานซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ในด้านต่าง ๆ

ผ่านช่วงเวลาประวัติศาสตร์ที่ศาสนสถานเหล่านั้น ได้รับการสถาปนาหรือบูรณปฏิสังขรณ์ ดังนั้น การเผยแพร่ข้อมูลที่ทรงคุณค่าเหล่านี้ จึงเป็นหนทางหนึ่งในการสร้างความตระหนักรู้ในคุณค่าของศาสนสถานที่ผู้เยี่ยมชมพึงรับทราบและสามารถสร้างความห่วงใยให้กับเยาวชนรุ่นหลังต่อไป การจัดทำป้ายแสดงข้อมูลศาสนสถานนั้น พึงคำนึงถึงข้อมูลที่ได้รับการบันทึกเอาไว้เป็นเบื้องต้น กล่าวคือศาสนสถานบางแห่งแม้จะมีความงามหรือความสมบูรณ์ที่ด้อยกว่าอาคารใกล้เคียงที่สร้างขึ้นใหม่ แต่ในด้านคุณค่าเชิงประวัติศาสตร์สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่สามารถย้อนกลับไปได้นับร้อยปี ผู้ดูแลศาสนสถานจึงควรพิจารณาไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วน ทั้งนี้ การเลือกสรรวัสดุในการจัดทำป้ายนั้นควรพิจารณาบริบทโดยรอบของศาสนสถาน เพื่อไม่ให้ขัดแย้งทัศนวิสัยและมีความกลมกลืนกับศาสนสถานที่ทรงคุณค่า การเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมนั้น สามารถตอบสนองการใช้งานได้ดี เช่น การพิมพ์ภาพลงบนแผ่นเซรามิกที่มีความคงทนได้อย่างยาวนาน และในขณะเดียวกันก็เป็นวัสดุไม่เป็นมูลค่าให้แก่เหล่านักวิชาชีพโครงการไปได้ โดยข้อมูลที่แสดงบนป้ายนั้นควรเป็นข้อมูล ที่ควรได้รับการตรวจทานและพิจารณาถึงความถูกต้องก่อน การเผยแพร่ โดยในปัจจุบันการพัฒนาระบบเข้าถึงข้อมูล ผ่าน QR Code สามารถอำนวยความสะดวกให้ผู้เยี่ยมชมเข้าถึงข้อมูลศาสนสถานได้มากขึ้น ทั้งนี้ ยังสามารถลดข้อจำกัดของขนาดป้ายที่ไม่สามารถแสดงข้อมูลได้อย่างครบถ้วน และสามารถเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมสำคัญของศาสนสถานต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ระบบ QR Code ยังสามารถเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ทุพพลภาพให้สามารถเข้าถึงข้อมูลสำคัญของแต่ละศาสนสถานได้ เช่นเดียวกัน จึงเป็นการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลแก่ผู้มาเยี่ยมชมได้ทุกกลุ่ม

อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพวัดและศาสนสถาน ในด้านต่าง ๆ นั้น ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ มีการวางแผนร่วมกัน รวมทั้งการปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ดังนี้

1. ความพร้อมด้านกายภาพเป็นการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในวัดให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม อาคารและสิ่งปลูกสร้างได้รับการดูแลรักษา สามารถรักษาความเก่าแก่และคุณค่าทางสถาปัตยกรรมเอาไว้ได้ รวมทั้งโบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบเป็นหมวดหมู่ และมีคำอธิบายประวัติความเป็นมาที่ชัดเจน เพื่อให้คนพิการและคนทุพพลภาพเข้ามาทำกิจกรรมในพื้นที่ได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

2. ความพร้อมด้านนโยบาย เป็นการสนับสนุนด้านนโยบายการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพวัดและศาสนสถาน มีการกำหนดแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และมีหน่วยงานหรือองค์กรมารองรับอย่างเป็นระบบ

3. ความพร้อมด้านบุคลากร เป็นการเตรียมบุคลากรทั้งบรรพชิตกับคฤหัสถ์เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพวัดและศาสนสถาน

4. ความพร้อมด้านการบริหารจัดการ เป็นการจัดการโครงสร้างการบริหารที่เป็นระบบ มีการแบ่งโครงสร้างออกเป็นฝ่ายต่างๆ เพื่อดูแลรับผิดชอบในภารกิจของวัด ถือเป็นการกระจายอำนาจในการบริหารงานเพื่อให้เกิด ความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

เกณฑ์ประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ 3 ด้าน ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

หมายถึง การที่แหล่งท่องเที่ยวมีจุดดึงดูดความสนใจหรือมีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม ซึ่งสามารถสร้างความประทับใจและความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว เช่น มีความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์ของวิถีชีวิตและภูมิปัญญา มีความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม และจากการที่วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคมของมนุษย์ที่สั่งสมมาแต่อดีตและมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละท้องถิ่น ดังนั้น ความสามารถในการสืบทอดทางวัฒนธรรม ความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ความผูกพันต่อท้องถิ่น และความเข้มแข็งในการรักษาวัฒนธรรม จึงมีความสำคัญในการรักษาวัฒนธรรมให้คงอยู่ ซึ่งเป็นจุดเสริมศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญ อีกทั้งศักยภาพในทางกายภาพและการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัย และความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวด้วย

สำหรับองค์ประกอบด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา 2 ด้าน ได้แก่

1. คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วย 7 ดัชนีชี้วัด ได้แก่ 1) ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิตภูมิปัญญา และองค์ความรู้ 2) ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี 3) ความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม 4) ความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง 5) ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบค้นได้ 6) ความผูกพันต่อท้องถิ่น 7) ความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์

2. ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 3 ดัชนีชี้วัด ได้แก่ 1) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 2) ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว 3) ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว

องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

ศักยภาพในการรองรับด้านท่องเที่ยว หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ที่มีส่วนช่วยเสริมแหล่งวัฒนธรรมนั้นๆ ให้มีความสำคัญ มีความเหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น

แหล่งวัฒนธรรมอาจมีความดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวสูง แต่มีข้อจำกัดสูงในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ทำให้นักท่องเที่ยวไม่นิยมเข้าไปท่องเที่ยว ทำให้ศักยภาพในการจัดการด้านการท่องเที่ยวลดลงไปด้วย สำหรับศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา 2 ด้าน ได้แก่

1. ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน
2. ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก

องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ความสามารถในการควบคุม ดูแล การดำเนินงานการจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 1) ด้านการจัดการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ประกอบด้วย การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว และการจัดการด้านการท่องเที่ยว
- 2) การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก โดยพิจารณาจากการดำเนินงานขององค์กรที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ในการสร้างเสริมจิตสำนึกและการเรียนรู้ในเรื่องคุณค่าของแหล่งวัฒนธรรม แก่นักท่องเที่ยวเจ้าหน้าที่ดูแลพื้นที่ ผู้ประกอบการ และชุมชนท้องถิ่นที่อยู่โดยรอบแหล่งท่องเที่ยว
- 3) การจัดการด้านเศรษฐกิจและสังคม พิจารณาจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการคิด การพิจารณาตัดสินใจ การดำเนินการและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชนนั้นๆ รวมทั้งการกระจายรายได้หรือผลประโยชน์สู่ท้องถิ่น

เกณฑ์ประเมินด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มี 2 ด้าน ได้แก่

1. การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย 3 ดัชนีชี้วัด ได้แก่ 1) การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว 2) การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ 3) การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว
2. การจัดการด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 5 ดัชนีชี้วัด ได้แก่ 1) การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว 2) การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว 3) การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก 4) ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว 5) ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว

การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

การประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสามารถแบ่งได้เป็น 3 องค์ประกอบ โดยการให้คะแนนจะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านศักยภาพในการดึงดูดใจ

ด้านการท่องเที่ยวมากที่สุด เนื่องจากเป็นสิ่งดึงดูดใจสำคัญสำหรับให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชม ส่วนองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการมีความสำคัญของคะแนนรองลงมา และองค์ประกอบด้านศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยวมีความสำคัญของคะแนนน้อยที่สุด รายละเอียดของค่าคะแนนเต็มในแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม
1. ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	50
2. ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว	10
3. การบริหารจัดการ	40
รวม	100

ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นจังหวัดชายแดนสำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นเมืองเก่าแก่มีประวัติความเป็นมา กว่า สองร้อยปี และมีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายและน่าสนใจทั้งด้านประวัติศาสตร์ ธรรมชาติ วัฒนธรรมประเพณี โดยภาพรวมการเดินทางท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานี ในเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. 2563 มีผู้เยี่ยมชมเยือนคนไทย 795,125 คน ลดลงร้อยละ 73.71 จากปี 2562 และมีผู้เยี่ยมชมเยือนชาวต่างชาติ 82,893 คน ลดลงร้อยละ 95.52 จากปี 2562 และมีรายได้จากผู้เยี่ยมชมเยือนคนไทย 5,189.09 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 81.90 จากปี 2562 รายได้จากผู้เยี่ยมชมเยือนชาวต่างชาติ 2,018.85 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 95.94 จากปี 2562 สำหรับผู้มาเยี่ยมเยือนในเดือน มิถุนายน 2563 นี้ ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโควิด-19 และผลกระทบอย่างมากจากประกาศ พรก.สถานการณ์ฉุกเฉิน

วัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดอุบลราชธานี

1. วัดมหาวนาราม หรือ วัดป่าใหญ่

ตั้งอยู่ถนนหลวง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี พระพุทธรูปสำคัญ พระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง (ศิลปะแบบล้านช้าง) วัดมหาวนาราม เป็นวัดเก่าแก่ คู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดอุบลราชธานี มีอายุกว่า 200 ปี เริ่มก่อสร้างเป็นสำนักสงฆ์เมื่อ พ.ศ. 2335 หลังจากก่อตั้งเมืองอุบลราชธานีได้ 13 ปี (พ.ศ. 2322) ซึ่งเป็นปีเดียวกับที่เมืองอุบลราชธานีได้รับสถาปนาเป็นเมืองอุบลราชธานี - ศรีวนาไล - ประเทศราช ระยะแรกเรียกว่า วัดป่าหลวงมณีโชติ ศรีสวัสดิแล้วเรียกต่อมาว่า วัดป่าใหญ่ หรือ มหาวัน ตามสถานที่ก่อตั้งซึ่งเป็นป่า แล้วเปลี่ยนชื่อตาม

สมัยนิยมว่าวัดมหานาราม เมื่อ พ.ศ. 2488 เป็นวัดตามกฎหมายเมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2460 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2465 และได้รับพระราชทานโปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะเป็นพระอารามหลวงชั้นตรีชนิดสามัญ เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2521 เป็นพระอารามหลวงแห่งเดียวของคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกายในจังหวัดอุบลราชธานี ณ เลขที่ 183 ถนนหลวง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี มีเนื้อที่ 18 ไร่ 2 งาน 95 ตารางวาเศษ ตามโฉนดที่ดินเลขที่ 1943 จังหวัดอุบลราชธานี

วัดมหานารามมีความสำคัญต่อชาวอุบลราชธานีทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตอย่างมาก เพราะเป็นวัดเก่าแก่คู่บ้านคู่เมือง เป็นสถานที่ประดิษฐานพระเจ้าใหญ่อินแปงพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่พุทธศาสนิกชนทั่วไปเคารพสักการบูชา ในหลักศิลาจารึกที่ฝังอยู่บนแท่นด้านหลังซุกชี พระเจ้าใหญ่อินแปง จารึกว่าสร้างเมื่อจุลศักราช 154 (พ.ศ. 2335) ปิวอก พระพรหมวรราชสุริยวงศ์ เจ้าเมืองอุบลราชธานีคนที่ 2 เสวยเมืองอุบลราชธานีได้ 15 ปี จุลศักราช 167 (พ.ศ. 2348) ปีระกา ได้สร้างวิหารอารามในวัดป่าหลวงมณีโชติศรีสวสดี เพื่อเป็นที่บำเพ็ญแก่พระพุทธรูป จุลศักราช 169 (พ.ศ. 2350) ปีเถาะ พระมหाराชครูสีสัทธิธรรมวงศา เจ้าอาวาสรูปแรกนำลูกศิษย์และญาติโยมทั้งหลายสร้างพระพุทธรูปอินแปง พร้อมทั้งนำดินทรายเข้าวัดเสร็จเมื่อเดือนเมษายน วันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ ตรงกับวันอาทิตย์ เวลาบ่าย 3 โมง ในนักขัตฤกษ์ 12 ราศีกันย์ พระอินแปง หรือ พระเจ้าใหญ่อินแปง ก่อสร้างด้วยอิฐถือปูนลงรักปิดทอง มีหน้าตักกว้างประมาณ 3 เมตร สูงประมาณ 5 เมตร เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่พุทธศาสนิกชนทุกหมู่เหล่าเลื่อมใสศรัทธามากในหลักศิลาจารึกปรากฏความตอนหนึ่งว่า พญาตนโตมานั่งกินเมืองที่นั่นแล้ว ให้เคารพสักการะพระเจ้าใหญ่อินแปงด้วย เครื่องสักการะอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ ให้มีมหรสพสมโภชเมื่อถึงเพ็ญเดือนห้า เมษายนของทุกปี ดังนั้น จึงจะได้ความมุขิศรีสวสดีแก่ชาวบ้านชาวเมือง ด้วยเหตุว่าพระเจ้าใหญ่อินแปงนี้ประกอบด้วยบุญคุณมากมาย

วัดมหานารามยังมีความสำคัญอีกด้านหนึ่งคือ เป็นแหล่งศึกษาเล่าเรียนทั้งทางโลก และทางธรรมมาแต่อดีตอันยาวนานจนถึงปัจจุบัน เพราะเป็นวัดที่มีการศึกษา ทั้งด้านปริยัติธรรม แผนกธรรม - บาลี แผนกสามัญศึกษาและระดับอุดมศึกษา ตลอดจนจัดการศึกษาสงเคราะห์แก่เยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี

จารึกวัดมหานาราม เป็นจารึก 7 หลัก หลักที่ 1 - 2 จารึกบนแผ่นหินสีดำเนื้อละเอียด หลักที่ 1 มีขนาดใหญ่กว่า จารึกด้วยอักษรธรรมอีสานเป็นภาษาไทย กล่าวถึง วัน เดือน ปี ฤกษ์ ยาม การสร้างพระเจ้าใหญ่อินแปง การปกครอง และการทำนุบำรุงพระศาสนา

หลักที่ 3 - 7 จารึกบนฐานพระพุทธรูปสำคัญที่สร้างพร้อมกับพระเจ้าใหญ่อินแปง สร้างโลหะ 4 องค์ อีก 1 องค์สร้างด้วยศิลานาคปรก จารึกด้วยอักษรธรรมอีสานเป็นภาษาไทย - บาลี

ปัจจุบันอยู่ข้างซุกซีพระเจ้าใหญ่อินแปง วิหารวัดมหาวนาราม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
อายุราวพุทธศตวรรษที่ 23

วัดป่าใหญ่เป็นวัดเก่าแก่ที่สำคัญวัดหนึ่งตั้งแต่สมัยพระพรหมวรราชสุริยวงศ์ เจ้าเมือง
คนที่สองสร้างพร้อมพระพุทธรูปสำคัญ คือ พระเจ้าใหญ่อินแปง ปัจจุบันได้รื้อสืมนิคมไปแล้ว แต่สังเกตได้
จากรูปถ่ายเป็นสิมโปรงฝีมือไทย - อีสานแท้ เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ฐานก่อเอวชั้นปากพาน (บัวคว่ำ -
บัวหงาย) แต่ผนังด้านพระประธานก่อสูงขึ้นไป ผนังก่อด้วยอิฐดินเผาด้วยประทาย (ปูนขาวผสมทราย
และยางบง) หลังคาทรงจั่วชั้นเดียวมุงแป้นไม้ โครงสร้างไม้เนื้อแข็ง เปิดเพดาน บิดหน้าจั่วทั้งสองด้าน
รายรายองเป็นแบบเรียบง่าย ไม่มีช่อฟ้า (โหง) นาคสะดุ้ง และหางหงส์

2. วัดพระธาตุหนองบัว หรือ วัดหนองบัว

ตั้งอยู่ถนนธรรมวิถี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี วัดพระธาตุ
หนองบัว สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2498 โดย นายฟอง สิทธิธรรม ซึ่งเป็นชาวอุบลราชธานีได้ไปเป็น
รัฐมนตรีกระทรวงเกษตร มีศรัทธาสร้างวัดขึ้นในที่นาของท่านให้เป็นที่ยึดมั่นปฏิบัติธรรมฝ่ายวิปัสสนาธุระของ
ท่านพระอาจารย์ดี พระอาจารย์สิงห์ ขันทยาคโม หรือเจ้าคุณเทพญาณวิสิทธิ์ มีพื้นที่ ทั้งหมด 50 ไร่
เศษ มูลเหตุการสร้างวัดพระธาตุหนองบัว เริ่มต้นจากกลุ่มพุทธศาสนิกชนผู้ยึดมั่นในการปฏิบัติธรรม
กลุ่มหนึ่งมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าในการสร้างวัดให้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม และเป็นที่ระลึก
เนื่องในวาระมงคลกึ่งพุทธกาล พุทธศตวรรษ 2500 กำหนดแผนการก่อสร้างวัดเริ่มแรกในที่ดินของ
นายฟอง สิทธิธรรม ซึ่งในขณะนั้นถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำกลางจังหวัดอุบลราชธานี ด้วยข้อกล่าวหาว่า
เป็นกบฏภายใน ผู้ทำหน้าที่ติดต่อขอที่ดินสร้างวัดประกอบด้วย นายทองพูน ยุวมิตร และ นายอุ่น
ไวยหงษ์ เป็นผู้นำ ได้พาคณะเดินทางไปหานายฟองที่เรือนจำกลางจังหวัดอุบลราชธานี โดย นายทอง
พูนยุวมิตร ได้เล่าเรื่อง ตามที่คณะศรัทธาให้นายฟอง สิทธิธรรม ฟังโดยละเอียดและขอทราบ่ว่าที่ดิน
แปลงนี้จะถวายหรือจะขาย ให้ทางคณะศรัทธาก็พอใจ ขอแต่ให้ได้ตามประสงค์ เมื่อนายฟอง สิทธิ
ธรรม ได้ฟังจนทราบเรื่องโดยละเอียดแล้ว ก็มีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง เพราะตนมีความปรารถนาอยู่
แล้วว่าอยากถวายที่ดินแปลงนี้ให้สร้างวัด ตนแม้จะถูกกักขังอยู่ในเรือนจำก็ให้พระสวดมนต์เป็น
ประจำและได้ตั้งสัจจะอธิษฐาน ขอให้มิสัสตบุรุษมาขอที่ดินแปลงนี้สร้างวัด ดังนั้น เมื่อสมดังความ
ประสงค์ที่ตั้งใจปรารถนาก็ยินดีเป็นล้นพ้นแทบจนพูดไม่ออกตื่นเต้นใจไปหมด เมื่อทราบความ
ประสงค์แล้วได้ทราบรายชื่อของคณะกรรมการที่สร้างวัด จึงกำหนดมอบถวายที่ดินแปลงนี้ เมื่อวันที่
24 ตุลาคม 2498 ได้รับการบริจาคที่ดินจาก นายฟอง นางจันทร์มี สิทธิธรรม เพื่อให้ทำการสร้างวัด
มีเนื้อที่ประมาณ 30 ไร่ เมื่อเวลา 14.00 - 15.00 น.มีคณะผู้ริเริ่มการเบื้องต้นกับอุบาสกอุบาสิกา
ร่วมกับฝ่ายเจ้าหน้าที่และเจ้าของที่ประมาณ 60 คน

วันที่ 26 ตุลาคม 2498 ตรงกับวันพุธ ขึ้น 11 ค่ำ เดือน 12 ปีมะแม เป็นวันขุดโค่น
ถากถางเป็นปฐมฤกษ์ จึงได้ตกลงบอกหมู่คณะได้เตรียมมิด - จอบ - เสียม พร้อมด้วยดอกไม้ธูปเทียน

เพื่อเคารพต่อเทพเจ้าก่อนลงมือ มีประมาณ 20 คน สำหรับการลงมือที่แรกนี้อาจารย์จันทร์ประไพ ได้ล่วงหน้าไปนอนค้างคืนก่อนอยู่หนึ่งคืน เพื่อนั่งสมาธิวิปัสสนาและแจ้งแก่เทวดาอารักษ์ ตามเรื่องที่จะทำต่อไปแล้วก็นอน ได้ปรากฏนิมิต(ฝัน)ว่า ในอาณาเขตที่จะสร้างวัด มีผู้คนจำนวนมากอาศัยอยู่ ได้พากันอพยพโยกย้ายอุ้มลูกจูงหลานพร้อมทั้งขนข้าวของ และสัตว์เลี้ยงของตนออกเดินทางไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของที่นี่เพื่อย้ายไปอยู่ที่อื่น ต่างก็โจษขานกันว่าที่แห่งนี้อุบาสกอุบาสิกา เขาจะสร้างวัดพุทธศาสนา พวกเราจงพากันหนีไปอยู่ที่อื่นเพื่ออุบาสกอุบาสิกา และปรากฏว่าเขาไปอยู่ทางดงก้านเหลือง ซึ่งขณะนี้ทางราชการได้สร้างเป็นสวน“วนารมย์” ครั้นรุ่งขึ้นจึงได้เล่านิมิตให้พรรคพวกฟัง แล้วทุกคนต่างก็มีความยินดีต่อนิมิตนี้

สิ่งก่อสร้างสำคัญสมัยแรกสร้างวัดมีจำนวนไม่มากและไม่มั่นคงเท่าไรนัก ประกอบด้วย ศาลาโรงธรรมและกุฏิชั่วคราว 5 หลัง แต่ละหลังมุงหญ้ากันผาขัดแตะปูพื้นกระดาน เฉพาะศาลาโรงธรรม หลังคามุงด้วยสังกะสี แต่ในปัจจุบันนี้สิ่งเหล่านั้นได้รื้อทิ้งหมดแล้วและสร้างขึ้นมาใหม่ทดแทนแข็งแรงถาวร สิ่งสำคัญ คือ พระบรมธาตุเจดีย์ศรีพระมหาโพธิ์ พระอุโบสถ ศาลาการเปรียญกาญจนาภิเษก กุฏิที่สร้างแบบถาวรอีก 10 กว่าหลัง และสถานที่พยาบาลประจำ (อนามัย)

พระธาตุเจดีย์ศรีมหาโพธิ์ หรือที่ชาวอุบลเรียกกันว่า "พระธาตุหนองบัว" สร้างขึ้นเพื่อเป็นสัญลักษณ์ครอบรอบ 25 ศตวรรษของพุทธศาสนา ในปี พ.ศ. 2500 พระธาตุเจดีย์ศรีมหาโพธิ์นี้ได้จำลองแบบมาจากเจดีย์พุทธคยา ประเทศอินเดีย สถานที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า พระธาตุเจดีย์ศรีมหาโพธิ์นี้ เดิมมีความกว้างด้านละ 6 เมตร องค์พระธาตุทั้ง 4 ด้านแกะสลักพระประจำวันเกิด และกลีบบัวประดับฐานล่างแกะรูปพระพุทธเจ้าปางประสูติ ตรัสรู้ปฐมเทศนา และปริณิพพานต่อมาสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ได้ัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุขึ้นประดิษฐานยังองค์พระบรมธาตุ และได้ทำการก่อสร้างพระธาตุองค์ใหญ่ครอบพระธาตุองค์เล็ก กว้างด้านละ 17 เมตร ส่วนยอดฉัตร 4 ชั้น ลงรักปิดทอง ที่ยอดฉัตรเป็นรูปดอกบัวตูม ทำด้วยทองคำหนัก 31 บาท ฐานตอนล่างสุดเป็นรูปมารแบก ถัดขึ้นไปเป็นรูปพระสงฆ์สาวกยืนในซุ้มด้านละ 8 องค์รวม 32 องค์ ถัดขึ้นไปเป็นภาพปูนปั้นเล่าเรื่องพระเจ้าสิบชาติสลักเป็นช่อง ๆ 1 ช่อง ต่อ 1 เรื่อง รวม 10 ช่องเหมือนกันทั้ง 4 ด้าน เหนือขึ้นไปเป็นลายรดประคตรูปเทพนั่งบนแท่นสลักกับลายกนก องค์เจดีย์ด้านบนประดับลายปูนปั้นเป็นรูปพระพุทธเจ้าในปางต่าง ๆ สูงจนถึงยอดเจดีย์ที่มุงฐานทั้งสี่ ตอนล่างสุดเป็นรูปครุฑแบก เหนือขึ้นมาเป็นนาค 7 เศียร

ภายในเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุซึ่งบรรจุไว้ในสถูปลงรักปิดทองศิลปะอินเดียแบบปาละ คือ เป็นสถูปทรงสี่เหลี่ยมสลักลายเป็นเรื่องราวพระเจ้า 500 ชาติ อยู่ในกรอบสี่เหลี่ยมเรียงเป็นแถวคั่นแถวด้วยลายกลีบบัวรอบองค์พระธาตุเป็นกำแพงแก้ว ซึ่งทั้ง 4 มุมของกำแพงแก้วได้ประดิษฐานพระเจดีย์ขนาดเล็กอีก 4 องค์ เป็นเจดีย์ทรงเหลี่ยมประดับลายรูปเทพพนมและลายกนก ที่ฐานปั้นเป็นรูปเทวดาประทับนั่งในซุ้มภายในองค์พระธาตุมีประตูทางเข้า 4 ด้าน สร้างเสร็จ

ในปี พ.ศ. 2512 ด้านหลังของพระธาตุเจดีย์ศรีมหาโพธิ์ มีพระอุโบสถซึ่งสร้างเลียนแบบรูปทรงมาจาก ปรีณิพพานวิหารเมืองกุสินารายรัฐอุตรประเทศ ประเทศอินเดีย ซึ่งเป็นที่เสด็จดับขันธปรินิพพานของ พระพุทธเจ้า เมื่อกว่า 2,500 ปีมาแล้ว

พระอุโบสถที่วัดพระธาตุหนองบัวนี้สร้างเป็นอาคารตรีมุข คือ มีหลังคายื่นออกไป เป็นสามด้าน หลังคารูปร่างโค้งมน มีระเบียงพาไลโดยรอบตกแต่งด้วยลวดลายวิจิตรงดงาม ภายใน เป็นที่ประดิษฐานพระประธานเป็นพระพุทธรูปไสยาสน์ในซุ้มตรีมุข เพดานโค้งด้านบนเขียนรูปเทวดา ด้นเมฆพนมมือบนพื้นสีแดง ตรงกลางเป็นรูปดาว ส่วนล่างเขียนจิตรกรรมเรื่องพุทธประวัติ ส่วน เสา พื้น และผนังบุหินแกรนิต

3. วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว

ตั้งอยู่ ตำบลช่องเม็ก อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ประวัติวัดสิรินธรวราราม ภูพร้าว หรือนิยมเรียกกันว่า วัดเรืองแสง ก่อตั้งโดยพระอาจารย์ บุญมาก จิตปัญโญ ได้มาปักกรด และ หลังจากเกิดความไม่สงบทางการเมือง ท่านก็ได้เดินทางไป สปป.ลาว และทิ้งร้างหลายปี จนกระทั่ง 2542 ลูกศิษย์ท่านได้มาบูรณะ ต่อมาในปี 2547 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา หรือว่า วัดสิรินธรวร รารามภูพร้าวเมื่อก่อนธรรมชาติยังอุดมสมบูรณ์ ภูเขาภูพานี้มีความพิเศษ แปลกไปจากภูเขาอื่นๆ คือ มีหินคล้ายลูกมะพร้าวเต็มไปหมด หุบออกมาจะมีฝุ่นหรือเม็ดหินใสแวววาวระยิบคล้ายเพชรและ พลอย ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นหินศักดิ์สิทธิ์ เอาไปรักษาโรค เรียกมะพร้าวฤๅษีทำเอาไว้ จึงเรียกภูเขาภูพานี้ ว่า ภูพร้าว ครั้นเมื่อพระอาจารย์บุญมาก จิตปัญโญ เดินทางมาเผยแพร่ธรรมะทางฝั่งไทย ท่านได้มาพัก ปักกลดที่ภูพร้าวแห่งนี้ ในราวปี พ.ศ.2497 ถึง 2516 ท่านได้มาขอขบิณฑบาตสถานที่บนภูพร้าวแห่งนี้ เป็นวัดจากทางหน่วยทหารและทางราชการนายอำเภอพิบูลมังสาหาร ในราวปี พ.ศ. 2500 - 2514 ขณะกำลังมีการสำรวจระดับที่จะสร้างเขื่อนสิรินธร ทางหน่วยทหารและทางราชการอำเภอ จึงให้ ตั้งชื่อวัดเป็น วัดสิรินธรวราราม ท่านสร้างศาลาหลังหนึ่งไม่ใหญ่นัก พอเป็นที่พักรองรับญาติโยม ซึ่งได้ หมดสภาพ และมีการสร้างศาลาแทนหลังเดิมที่เห็นอยู่นี้ เมื่อท่านพระอาจารย์บุญมาก ได้มาพำนักพัก อาศัยพื้นที่แห่งนี้ในการปฏิบัติธรรม ท่านอธิฐานและรู้ด้วยญาณ ท่านได้ปรารภกับศิษย์ไว้ว่า “เธอคอย ดูต่อไปในอนาคต จะมีผู้มีบุญจะมาบำเพ็ญบารมีของเขาให้เต็มบริบูรณ์ เขาจะมาสร้างสถานที่แห่งนี้ให้ รุ่งเรือง จะมีพระสงฆ์ อุบาสกอุบาสิกาจำนวนมาก มาในสถานที่แห่งนี้ ปราศย์บัณฑิตจะแวะมาพัก อาศัยมิได้ขาด”

เป็นวัดที่ตั้งอยู่บนเนินเขาสูง โดยจำลองสภาพแวดล้อมของวัดป่าหิมพานต์หรือเขา ไกรลาศ บริเวณบนยอดเขาจะมองเห็นพระอุโบสถสีปิดทองตั้งเด่นเป็นสง่า จุดเด่นของวัดคือ การได้มา ชมภาพเรืองแสงเป็นสีเขียวของของต้นกล้วยฤๅษีที่เป็นจิตรกรรมที่อยู่บนผนังด้านหลังของอุโบสถใน ยามค่ำคืน ซึ่งช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการมาชมและถ่ายภาพคือ ตั้งแต่เวลา 6.00 - 19.30 น. ซึ่งหาก โชคดีก็จะได้เห็นดวงดาวมากมายเต็มท้องฟ้าอีกด้วย แต่ภาพเรืองแสงนี้หากมองด้วยตาเปล่าจะเห็น

เพียงเล็กน้อย จะไม่เห็นเป็นสีเขียวชัดเจนเท่ากับภาพที่ถ่ายด้วยกล้องถ่ายภาพ เพราะฉะนั้นนักท่องเที่ยวบางท่านที่มาเก็บภาพความงดงามผ่านสายตาต้องเผื่อใจไว้เล็กน้อยนอกจากความมหัศจรรย์ของพระอุโบสถแล้ว วัดแห่งนี้ยังมีจุดชมวิวิวิทัศน์ซึ่งเป็นวิวลำน้ำโขง และบริเวณด้านหลังพระอุโบสถเป็นจุดชม วิวิวิทัศน์ของฝั่งประเทศลาวและมองเห็นด้านสากลช่องเม็กอย่างสวยงาม รวมทั้งอ่างเก็บน้ำที่อยู่บริเวณเชิงเขาค่ายกับทะเลสาบ โดยเฉพาะในช่วงพระอาทิตย์ตกดิน จะเห็นพระอาทิตย์ดวงโตซึ่งเป็นบรรยากาศที่สวยงามมาก สำหรับต้นกัลปพฤกษ์เรืองแสงเป็นฝีมือนำออกแบบของช่างคุณากร ปริญาบุญโน ผู้ลงมือตัดโมเสกแต่ละชิ้นด้วยตัวเองโดยมีแรงบันดาลใจจากต้นไม้แห่งชีวิต ในภาพยนตร์เรื่องอวตาร โดยใช้สารเรืองแสง หรือสารฟลูออเรสเซนต์รอบต้นคุณสมบัติของสารฟลูออเรสเซนต์จะรับแสงพระอาทิตย์ ในตอนกลางวัน พร้อมกับที่ศิลปกรรมชิ้นนี้ได้หันหน้าไปทางทิศตะวันออก หรือหันข้างไปทางทิศตะวันตก ก็เลยเหมือนเป็นฉากกัน พลังงานในช่วงเวลาตอนกลางวันแล้วจะฉายแสงออกมาในตอนกลางคืน คือเป็นการคายพลังงานออกมาตัวอุโบสถมีต้นแบบมาจากวัดเชียงทองประเทศลาว เสาแต่ละต้นลงลวดลายด้วยมือ โดยรอบนอกเป็นลายดอกบัวและสัตว์ทั้งหลายตามคติบัว 4 เหล่าทางเข้าเป็นต้นสาละ ส่วนตัวอุโบสถมีต้นแบบมาจากวัดเชียงทอง ประเทศลาว แต่มีความกว้างมากกว่า 1 เท่า และความยาวมากกว่า 2 เท่าเสาแต่ละต้นลงลวดลายด้วยมือ โดยรอบนอกเป็นลายดอกบัวและสัตว์ทั้งหลายตามคติบัว 4 เหล่า หัวใจหลักของการทำพุทธศิลป์ คือ การนำเสนอ งานศิลปะที่เกิดจากความสงบ ความเพียรความอดทน และวิสัยทัศน์ งานแต่ละชิ้นต้องคิดจากความคิดอันวิจิตรและขบคิดมาก่อนทั้งสิ้นอย่างแนวคิดการจำลองให้วัดเป็นเขาพระสุเมรุตรงกลางของพระอุโบสถ เป็นที่ตั้งของพระประธาน แต่เดิมที่คล้ายกับพระพุทธรูปชินราชในจังหวัดพิษณุโลก แต่มีการนำเพียงส่วนรัศมีออกไป เพื่อให้แลดูกลมกลืนกันยิ่งขึ้น พร้อมกับได้ทำฉากหลังเป็นต้นโพธิ์ โดยเบื้องบนติดด้วยแผ่นพระทอง ส่วนการสร้างวัดนั้นท่านพระอาจารย์บุญมากเป็นผู้ริเริ่ม ท่านเป็นคนฝั่งลาวจำปาสักเข้ามาเผยแผ่ธรรมสมาธิทางฝั่งไทยและได้ปักกลดที่ภูพร้าวแห่งนี้ในปี 2497 - 2498 ต่อมาปี 2516 ท่านได้ขอขออนุญาตพื้นที่ ให้เป็นวัดจากทางหน่วยทหารและทางราชการ อ.พิบูลมังสาหาร ทางอำเภอจึงให้ตั้งชื่อว่าวัดสิรินธรวราราม หลังจากนั้นท่านพระอาจารย์บุญมากต้องกลับประเทศลาว ทิ้งให้วัดร้างหลายสิบปี จนกระทั่งปี 2542 พระครูกรมลลูกศิษย์ของท่านได้ค้นพบวัดอีกครั้งและบูรณะให้กลับมาเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมได้ดังเดิมหลังจากพระครูกรมลละสังขารไปในปี 2549 พระครูปัญญาภิบาลก็เข้ามารับตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดและสานต่องานสร้างวัดต่อไป

ลักษณะเด่น บริเวณบนยอดเขาจะมองเห็นพระอุโบสถสีปิดทองตั้งเด่นเป็นสง่า จุดเด่นของวัดคือ การได้มาชมภาพเรืองแสงเป็นสีเขียวของของต้นกัลปพฤกษ์ที่เป็นจิตรกรรมที่อยู่บนผนังด้านหลังของอุโบสถในยามค่ำคืนค้นวัดภูพร้าวหรือวัดสิรินธรวรารามภูพร้าว หรือที่นิยมเรียกกันว่า

วัดเรืองแสง เป็นวัดที่ตั้งอยู่เนินเขาสูง โดยจำลองสภาพแวดล้อมมาจากวัดป่าหิมพานต์หรือเขาไกรลาส

4. วัดทุ่งศรีเมือง

ตั้งอยู่เลขที่ 95 ถนนหลวง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ทางทิศตะวันออกของทุ่งศรีเมือง ใกล้กับสถานที่ราชการ คือ ไปรษณีย์โทรเลข สำนักงานเทศบาลนครอุบลราชธานี โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี มีเนื้อที่ 19 ไร่ 2 งาน 23 ตารางวาสันนิษฐานว่าสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2356 ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2

เจ้าคุณพระอริยวงศาจารย์ญาณวิมล อุบลสังฆปาโมกข์ (ส่วย หลักคำ) แห่งวัดป่าแก้วมณีวัน (คือวัดมณีวันาราม หรือวัดป่าน้อยในปัจจุบัน) ซึ่งเป็นชาวจังหวัดอุบลราชธานีโดยกำเนิด ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ปกครองคณะสงฆ์เมืองอุบลราชธานี (หรือตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานีในปัจจุบัน) ท่านมีอิทธยาศัยน้อมไปทางวิปัสสนากรรมฐาน แต่เดิมท่านจำพรรษาอยู่ที่วัดสระเกษราชวรมหาวิหาร กรุงเทพฯ ต่อมาได้มา เจริญสมณธรรม อยู่ที่ป่าหว่าช้ายดงอู่ผึ้ง เพราะเป็นที่สงบสงัดที่นั่นคือ บริเวณวัดทุ่งศรีเมืองในปัจจุบันนั่นเอง

ต่อมาท่านได้สร้างหอพระพุทธรูปขึ้น ณ บริเวณที่เจริญสมณธรรม โดยมีจุดประสงค์ที่จะจำลองพระพุทธรูปจำลอง จากวัดสระเกษมาไว้ให้พุทธบริษัทที่อุบลราชธานีได้กราบไหว้ จึงให้ครูช่างชาวเวียงจันทน์ ดำเนินการก่อสร้างหอพระพุทธรูป มีความกว้าง 6 เมตร ยาว 13 เมตร หลังคาทรงไทยศิลปะเวียงจันทน์ ต่อมาได้ปูนดินบริเวณลานหอพระพุทธรูปเพื่อป้องกันไม่ให้น้ำท่วมในฤดูฝน โดยได้สร้างเป็นเขื่อนกำแพงแก้วหอพระพุทธรูป เป็นสองชั้นรอบ ๆ พระพุทธรูปกำแพงมีขนาด กว้าง 23 เมตร ยาว 32 เมตร ภายในปูนดินให้สูงเหมือนเป็นฐานรองรับหอพระพุทธรูป โดยได้ขุดเอาดินมาจากสระด้านทิศเหนือ ซึ่งมีขนาดกว้าง 13 เมตร ยาว 24 เมตร ลึก 3 เมตร (สระนี้ ต่อมาภายหลังได้สร้างหอไตรไว้กลางน้ำ จึงได้ ชื่อว่า สระหอไตร) เมื่อขุดหอไตรแล้ว ปรากฏว่าดินที่จะนำมาปูนหอพระบาทยังไม่พอ ก็ได้ขุดสระอีก 1 สระทางด้านทิศตะวันตกของวัด สระนี้เรียกว่าสระหนองหมากแซว เพราะมีต้นหมากแซวใหญ่ต้นหนึ่งอยู่ข้างสระขุดลึกประมาณ 3 เมตรกว้างและยาวพอๆ กับสระหอไตร (ปลายสมัยหลวงปู่พระครูวิโรจน์รัตนโนบล เป็นเจ้าอาวาสได้บูรณะปฏิสังขรณ์ที่ลานหอพระบาท และได้สร้างกำแพงแก้ว ล้อมรอบที่ขุมประตูด้านทิศเหนือ ได้และทิศตะวันตก ส่วนทางทิศตะวันออก ได้สร้างภายหลัง และได้สร้างให้มีขนาดใหญ่ที่สุด เพราะเป็นทางเข้าและอยู่หน้าหอพระบาท)

เมื่อพระอริยวงศาจารย์ฯ สร้างหอพระพุทธรูปเสร็จแล้ว ก็ได้สั่งให้ญาติช่าง สร้างหอไตรที่สระกลางน้ำ โดยมีจุดประสงค์ ใช้เป็นที่เก็บรักษาพระไตรปิฎก คือ คัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา และปรัชญาพื้นบ้าน รวมถึงตำราต่าง ๆ มากมาย ส่วนมากเป็นหนังสือใบลานจารึกด้วยอักษรธรรมและสมุดข่อย ไม่ให้แห้งและกรอบและเพื่อกันปลวก มิให้ทำลายพระไตรปิฎกให้เสียหาย (ก่อนที่

พระราชรัตนโนบลมาปกครองวัด พระไตรปิฎกได้สูญหายไปมากแล้ว) เมื่อได้สร้างหอพระพุทธรูป และหอไตรกลางน้ำเสร็จแล้ว ก็ได้สร้างกุฏิเป็นที่อยู่ของพระภิกษุและสามเณร เพราะวัดนี้ตั้งอยู่ปลายทุ่ง ท่ามกลางเมืองอุบลราชธานี จึงได้ชื่อว่า วัดทุ่งศรีเมือง เป็นเหตุให้ทุ่งนากลางเมืองอุบลราชธานี ได้ชื่อว่า ทุ่งศรีเมืองตามไปด้วย

ในยุคนั้นสมเด็จพระหลวงสรพลสิทธิประสงค์ ข้าหลวงต่างพระองค์ ได้ตกลงกับเจ้าของที่ดินหลายคน ยกที่ดิน (ที่ทำนา) ให้กับทางราชการ

เมื่อ พ.ศ.2458 พระครูวิจิตรสุนทร เจ้าคณะอำเภอเมืองสามสิบ ท่านพระครูวิโรจน์ รัตนโนบล เป็นเจ้าอาวาสได้พาพระเณรไปทำพลับพลา ตัดเสาศาลาการเปรียญที่ค่าน้ำแขบ วัดวาริน ทรารามในปัจจุบัน สมัยนั้นมีแต่ป่ายังไม่มีบ้านเรือนคนและค่ายทหาร แต่เมื่อตัดเสาได้แล้วก็สร้าง ล้อลากลงแม่น้ำมูลข้ามมาสร้างศาลาการเปรียญ โดยในวันไหนมีการล่องมูล จะให้ชาวบ้านที่หาปลา หรือคนที่อยู่แถวนั้นมาช่วยเพราะเสาต้นใหญ่มาก บางวันต้องใช้กลองยาวตีเร้าใจเพื่อให้จ้งหะ ครั้น ลากเสามาถึงวัดแล้ว ก็จัดแจงตกแต่งศาลาการเปรียญ ครั้นเตรียมการเสร็จแล้วก็ได้ข่าวประกาศ เชิญชวนทำบุญปลูกศาลาการเปรียญ ยกศาลาและสร้างต่อจนเสร็จ

เมื่อสร้างศาลาการเปรียญเสร็จแล้ว วัดเหนือท่า ร่างทางราชการจะสร้างเป็นสถานี อนามัย พระเจ้าใหญ่ในศาลาการเปรียญวัดเหนือท่า ไม่มีพระสงฆ์อยู่ดูแล พระครูวิโรจน์รัตนโนบลจึงได้นำญาติโยมไปอาราธนา มาเป็นพระประธานที่ศาลาการเปรียญวัดทุ่งศรีเมือง

5. วัดหนองป่าพง

ตั้งอยู่บ้านพงสว่าง หมู่ 10 ตำบลโนนผึ้ง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี วัดหนองป่าพงเป็นวัดป่าฝ่ายอรัญวาสี เป็นสำนักปฏิบัติธรรมที่แวดล้อมด้วยธรรมชาติอันสงบเงียบ มีบรรยากาศอันร่มรื่น เหมาะแก่การปฏิบัติธรรม สร้างโดยหลวงพ่ocha สุภโท หรือ พระโพธิญาณ เถระ

หลวงพ่ocha สุภโท เดิมชื่อ Cha ช่วงโชติ เกิดที่บ้านจิกก่อ ตำบลธาตุ อำเภอวาริน ชำราบ เป็นผู้ที่มีจิตฝึกฝนในธรรมตั้งแต่เด็ก ศึกษาปริยัติธรรมและ วิปัสสนาจากหลายสำนัก ทำยสุด เดินทางจาริกไปพบหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ที่วัดหนองผือใน อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร เกิดความ ศรัทธาเลื่อมใส และยึดถือแนวปฏิบัติ หลวงพ่ocha ได้ทดลองปฏิบัติ ภาวนาในสถานวิเวกต่าง ๆ อาทิ ป่าช้า ป่าดงดิบ รวมระยะเวลาการออกธุดงค์เป็นเวลา 8 ปี (พ.ศ.2489 - 2497) พ.ศ. 2497 จึงออกมาตั้งวัดหนองป่าพง ระหว่างที่มาอยู่วัดหนองป่าพง หลวงพ่ocha ได้ยึดหลักคำสอนของ พระพุทธองค์ที่ตรัสว่า "ทำตนให้ตั้งอยู่ในคุณธรรมสมควรเสียก่อน แล้วจึงสอนคนอื่นที่หลัง จึงจะไม่ เป็นบัณฑิตสกปรก" ฉะนั้น ไม่ว่าจะทำกิจวัตรอันใด เช่น การกวาดลานวัด จัดที่ฉัน ล้างบาตร นั่งสมาธิ ตักน้ำ ทำวัตร หลวงพ่ocha จะลงมือทำเป็นตัวอย่างของศิษย์โดยยึดหลักว่า "สอนคนด้วยการทำให้ดู

ท่าเหมือนพูด พูดเหมือนท่า" ดังนั้น ศิษย์ และญาติโยมจึงเกิดความเคารพเลื่อมใสในปฏิปทาที่ หลวงพ่อดำเนินอยู่

ศิลปสถาปัตยกรรม นอกจากจะเป็นที่บำเพ็ญสมณธรรมของพระธุดงค์กรรมฐาน สายพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต แล้ววัดหนองป่าพงยังเป็นที่สำคัญด้านสถาปัตยกรรม ผสมผสาน ระหว่างศิลปะอีสานกับศิลปะร่วมสมัย อาทิ การก่อสร้างโบสถ์ วิหาร พิพิธภัณฑ และเจดีย์ที่บรรจุอัฐิ หลวงพ่อชา

โบสถ์วัดหนองป่าพง เป็นอุโบสถเอกประสงค์สมัยใหม่ที่เอื้อต่อประโยชน์ใช้สอย พื้นอุโบสถยกลอยจากพื้นดิน เบื้องล่างเป็นถังเก็บน้ำฝนตัดสิ่งประดับฟุ้งเฟ้อ อาทิ ช่อฟ้า ใบระกา ไม่มีผนังประตูหน้าต่าง สามารถจุคนได้จำนวนประมาณ 200 กว่าคน เสาอาคารและผนังประดับด้วย เครื่องปั้นดินเผา อีสานจากบ้านด่านเกวียนวิหาร เป็นลักษณะศิลปะแบบอีสานเรียบง่ายแต่ เน้นประโยชน์ใช้สอย สามารถจุประชาชนได้ เป็นนั้บพันคนเจดีย์บรรจุอัฐิหลวงพ่อชา มีรูปแบบ สถาปัตยกรรมผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมอีสานกับ ล้านช้าง

ความสำคัญต่อชุมชน วัดหนองป่าพงเป็นต้นแบบของวัดป่ากว่า 100 แห่งในประเทศไทย และอีกหลายแห่งในยุโรป ออสเตรเลีย และแคนาดา หลวงพ่อชาเป็นตัวอย่าง ของพระสงฆ์ ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ แม้จะมีศาสนิกชนมากมายแต่ก็ไม่สร้างความแตกแยกให้เกิดนิกาย หรือเข้าไป พัวพันกับการเมืองจนเป็นเรื่อง แตกแยก วัดเน้นความเรียบง่าย ใกล้ชิดธรรมชาติ ไม่ฟุ้งเฟ้อหรือ สะสม คงความเป็นพุทธ คือ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน อย่างแท้จริง หน้าที่หลักของ พระสงฆ์ คือ เป็นที่พึ่ง ทางจิตใจ อบรมสั่งสอนให้ศาสนิกชนปฏิบัติ ปฏิบัติชอบตามหลักแห่งพระพุทธศาสนา วัดหนอง ป่าพงมีเนื้อที่ประมาณ 300 ไร่ ประกอบด้วย โบสถ์ วิหาร พิพิธภัณฑพระโพธิญาณเถระ ภูมิพยาบาล หลวงพ่อชา พระ ภูมิแม่ชี ภูมิหลวงพ่อชา

6. วัดสุปฏิญนารามวรวิหาร

วัดสุปฏิญนารามวรวิหาร อุบลราชธานี พระอารามหลวงชั้นตรี และเป็นวัดแรกของ คณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกายที่ตั้งขึ้นในจังหวัดอุบลราชธานีและภาคอีสาน ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำมูล ภายในวัด มีอุโบสถที่เป็นงานสถาปัตยกรรมร่วมระหว่างศิลปะไทย ญวน และฝรั่งเศส เป็นที่ประดิษฐานของ พระพุทธสัพพัญญูเจ้า พระนาครปรกศิลาทราย พระพุทธสิหิงค์จำลอง และพระแก้วขาวเพชรน้ำค้าง หนึ่งในพระแก้วสำคัญของจังหวัดอุบลราชธานี นอกจากนั้นแล้วภายในวัดยังได้มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ ของวัดสุปฏิญนารามวรวิหารขึ้นเพื่อจัดเก็บและแสดงสิ่งของและโบราณวัตถุต่าง ๆ

ประวัติวัดสุปฏิญนารามวรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นตรีและเป็นวัดแรกของคณะ สงฆ์ธรรมยุติกนิกายในจังหวัดอุบลราชธานีและภาคอีสาน ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำมูลทางด้านทิศใต้ของ ตัวเมืองอุบลราชธานี วัดสุปฏิญนาราม สร้างในรัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 โดยได้เริ่มสร้างวัดในปี พ.ศ. 2393 และสร้างเสร็จ พ.ศ. 2396 พระบาทสมเด็จพระจอม

เกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า วัดสุปัญญาราม อันหมายถึง วัดที่มีสถานที่ตั้งเหมาะสมเป็น ท่าเรือที่ดี ซึ่งสภาพของที่ตั้งวัดขณะนั้นเป็นที่เงียบสงบ เหมาะที่จะบำเพ็ญศาสนกิจ สะดวกในการออกบิณฑบาต ที่ไม่ไกลอยู่ติดกับฝั่งลำน้ำมูล และเมื่อสร้างวัดเสร็จแล้ว ทรงให้ไปอาราธนา ท่านพนฺธุโล (ดี) มาครองวัดสุปัญญาราม พระอุโบสถวัดสุปัญญารามวรวิหาร ตัวพระอุโบสถที่สร้างขึ้นแต่ดั้งเดิม สร้างขึ้นด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.4) ซึ่งพระอุโบสถหลังเดิมนั้น มีความยาว 11 วา 2 ศอก กว้าง 8 ในขณะนั้น เสาไม้แก่นก่ออิฐถือปูน หลังคาลาดเป็น 2 ชั้น มุงด้วยกระเบื้องไม้ มีข้อฟ้าใบระกาประดับกระจก หน้าบันด้านตะวันออกสลักลายเครือ ตะวันตกสลักลายดอกไม้ พื้นถมดินปูด้วยกระเบื้องดินเผา และต่อมา พระอุโบสถหลังนี้ก็ได้ผุพังลง อีกทั้งบริเวณด้านหน้านั้นแคบ ไม่พอแก่กองทหาร กองตำรวจ กองลูกเสือ ที่ตั้งแถวในการทำพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาประจำปี ต่อมาจึงได้ทำการบูรณะใหม่ โดยลักษณะของพระอุโบสถวัดสุปัญญาราม เป็นอาคารขนาดใหญ่ กว้าง 20 เมตร ยาว 34 เมตร สูงจากพื้นถึงข้อฟ้า 22 เมตร สร้างคล้ายทรงพระราชนิยมสมัยรัชกาลที่ 3 (อิทธิพลจีน) คือตัวอาคารมีซาลา (ระเบียง) เสานางจรัส(เสานางเรียง) ทรงสี่เหลี่ยมล้อมรอบ ระหว่างเสาก่ออิฐเป็นรูปโค้งเรือนแก้ว (โค้งแหลมแบบโกธิคของฝรั่งเศส) ตัวอาคารไม่ทำหน้าต่าง แต่ทำเป็นประตูแทน โดยรอบทางด้านหน้าและด้านข้าง หลังคาทรงจั่วชั้นเดียวมีพะไร (ปีกนก) 2 ข้าง คลุมซาลา หน้าจั่วเรียบเต็มเสมอเสาด้านหน้า (คล้ายโบสถ์อิทธิพลจีนสมัยรัชกาลที่ 3) มีลายปูนปั้น เป็นลายไทยฝีมือช่างญวน (เป็นลายไทยที่ไม่มีเอกลักษณ์ของลายไทยอยู่เลย ตัวลายเรียบ ช่องไฟกว้าง ไม่ได้สัดส่วน) ข้อฟ้ารายลាយองเป็นรูปพญานาคแบบญวน เชิงบันไดทั้ง 4 ด้าน ปั้นปูนรูปสิงโตหมอบย้ม อยู่มุมละ 1 ตัว ซึ่งแตกต่างไปจากโบสถ์อื่นๆ ที่นิยมทำพญานาคเฝ้าบันได ส่วนที่หน้าพระอุโบสถ มีจารึกโบราณสมัยขอมหลายชิ้น เช่น จารึกถ้ำหมาใน ทับหลัง เฉพาะทับหลัง กล่าวกันว่า เป็นทับหลังที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย

7. วัดศรีอุบลรัตนาราม หรือ วัดศรีทอง

วัดศรีอุบลรัตนารามหรือวัดศรีทอง เป็นวัดธรรมยุติกนิกายวัดหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี สร้างเมื่อ พ.ศ. 2398 หลังจากสร้างวัดสุปัญญารามวรวิหารแล้ว 2 ปี ตรงกับรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 สร้างโดยพระอุปราชาโท (ตันตระกุล ณ อุบล) ซึ่งท่านเป็นพระบิดาของพระอุบลเดชประชารักษ์ (เสือ ณ อุบล) โดยท่านได้อุทิศที่ดินส่วนของท่านจำนวน 25 ไร่ สร้างเป็นวัด ในวันที่มีการกล่าวถวายที่ดินต่อหน้าพระเถระยกให้เป็นสมบัติในพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นการตั้งวัดนั้น ในยามราตรีกาลของวันนั้นเกิดนิมิตประหลาดขึ้น คือ มีแสงสว่างพวยพุ่งขึ้นเป็นสีเหลืองทองภายในบริเวณสวน จึงได้ถือนิมิตมงคลนี้ตั้งชื่อวัดว่า “วัดศรีทอง” แล้วนิมนต์ท่านเทวธัมม (ม้าว)

จากวัดสุปัญญารามวรวิหารเป็นเจ้าอาวาสองค์แรก ท่านเจ้าอาวาสนี้เป็นพระสิทธิวิหาริกของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและเป็นลูกศิษย์ของท่านพนฺธุโล (ดี) ได้สร้าง

พระอุโบสถ พระประธาน หอแจก พระประธานในหอแจก โดยพระอาจารย์สีทา ชัยเสน เป็นช่างผู้ดำเนินการซึ่งท่านเป็นลูกศิษย์ของท่านเทวธัมมิ (ม้าว) ที่ไปครองวัดบูรพาราม และเป็นอาจารย์ของพระอาจารย์เสาร์ กันตสีโล พระบูรพาจารย์ฝ่ายวิปัสสนาสายอีสาน ได้มีผู้อัญเชิญเอาพระแก้วบุษราคัมของเจ้าพระตมาถวายเป็นสมบัติของวัด และเจ้าพรหมเทวานุเคราะห์วงศ์ ได้อัญเชิญเอาพระเจ้าทองทิพย์สำริดจากเวียงจันทน์มาถวายเป็นพระพุทธรูปประจำวัดนี้อีกองค์หนึ่งด้วย ซึ่งเป็นพระพุทธรูปจำลองพระบางแห่งนครหลวงพระบางมาแต่โบราณ

ความสำคัญของวัดศรีอุบลรัตนาราม

1. เป็นสถานที่ประกอบพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา (พิธีดื่มน้ำสาบาน) ของบรรดาเหล่าข้าราชการ ในสมัยการปกครองแบบระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์
2. เป็นวัดที่ประกอบพิธีทำนํ้ามูรธาภิเษก (พิธีปลุกเสกน้ำสรงสนานในงานบรมราชาภิเษกพระเจ้าแผ่นดิน) ในสมัยรัชกาลที่ 6 รัชกาลที่ 7 และรัชกาลที่ 9
3. เป็นวัดที่มีวัตถุโบราณอันมีค่าหลายอย่าง ได้แก่ พระแก้วบุษราคัม พระทิพย์เนตร พระประธานในพระอุโบสถ พระทองทิพย์ ตู้พระไตรปิฎกและใบลาน เป็นต้น
4. เป็นวัดที่ตั้งอยู่ในย่านชุมชนใกล้เคียงกับหน่วยงานราชการหลายแห่งและสถาบันการศึกษา ตลอดจนร้านค้าพาณิชย์ทั้งหลาย จึงเหมาะที่จะเป็นสถานที่บำเพ็ญกุศลและปฏิบัติธรรมของชาวชุมชนที่อยู่ใกล้วัด
5. วัดศรีอุบลรัตนารามเป็นแหล่งการศึกษาจะเห็นได้จากการเปิดสอน ทั้งฝ่ายปริยัติธรรมและสามัญศึกษา (เฉพาะคฤหัสถ์)

หอแจกหรือศาลาการเปรียญของวัดศรีอุบลรัตนารามหรือวัดศรีทอง เป็นสถานที่ในการทำบุญทำทานของชาวบ้านในสมัยก่อน สร้างขึ้นในสมัยพระศาสนดิลก (ชิตเสน เสน) เป็นเจ้าอาวาสวัด และในสมัยพระครูวิจิตรธรรมภาณี เป็นเจ้าอาวาส ได้มีการรื้อถอนและมีการสร้างประกอบใหม่เพื่อให้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมตามแผนผังของอาคารต่าง ๆ ภายในวัด หอแจก เป็นอาคารไม้ขนาดใหญ่รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีบันไดทางขึ้น 4 ด้าน แป้นฝาไม้กระดานแบบสายบัวตั้งอยู่บนไม้พริ้งเป็นลวดบัว มีหน้าต่างระหว่างช่วงเวลาด้านข้าง ด้านละ 10 ช่อง ด้านหน้าและด้านหลังด้านละ 2 ช่อง รวมทั้งหมด 24 ช่อง หน้าต่างจะสลักเป็นลวดลายเท้าสิงห์รองรับกรอบหน้าต่าง (หย่องหน้าต่าง) แต่ละช่องจะมีลวดลายที่มีรายละเอียดไม่เหมือนกัน มีประตูทางเข้า 4 ช่อง หลังคาจั่วแบบปีกนกกรอบด้าน ปีกนกกว้างตกแต่งด้วยรอยลายของแบบเอกลักษณ์ของศาสนคารอีสานแท้ หน้าบันจำหลักไม้เป็นลายเทพนมทั้ง 2 ด้าน มุงด้วยแป้นไม้ แต่ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นสังกะสีแล้ว โหงหรือช่อฟ้า รวยระกา ของหอแจกเป็นงานไม้แกะสลักรูปหัวพญานาคมีหงอนสะบัดพลีวดงาม เรียงซ้อนกันสวยงาม ซึ่งแตกต่างจากช่อฟ้าของวัดทางภาคกลางที่จะมีเพียงหงอนเดียว ทำจากไม้ตะเคียน เดิมลงรักปิดทอง ประดับ

ด้วยกระจก รูปแบบของโถงนี้เป็นงานศิลปกรรมท้องถิ่นอุบลราชธานีโดยแท้ มีความงดงามและหาชมได้ยากแล้วในปัจจุบัน

ปัจจุบันหอแจกหรือศาลาการเปรียญของวัดศรีอุบลรัตนาราม ได้ถูกปรับเปลี่ยนให้เป็น “พิพิธภัณฑสถานศรีอุบลรัตนาราม” โดยในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการบูรณะขึ้นใหม่แต่ยังคงใช้วัสดุและการตกแต่งแบบเดิม ชั้นบนของอาคารเป็นที่ประดิษฐานของพระประธาน ซึ่งพระประธานนี้สร้างขึ้นในสมัยพระเทวธมฺมิ (ม้าว) เป็นเจ้าอาวาส เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย นั่งขัดสมาธิเพชร แกะสลักจากไม้แก่นเกรา หน้าตักกว้าง 1.30 เมตร สูง 1.40 เมตร ลงรัก ทาชาดสีแดงปิดทองคำเปลวทั้งองค์ ประดิษฐานอยู่ภายในบุษบกไม้ทั้งหลัง บุษบกไม้นี้สร้างขึ้นพร้อมกันกับพระประธาน นอกจากนั้นก็ยังมิบุษบกไม้แบบเดียวกันนี้แต่มีขนาดลดหลั่นลงมาขนาดบออยู่กับบุษบกพระประธานทั้งสองข้าง ภายในมีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่

นอกจากนั้นแล้ว ภายในพิพิธภัณฑสถานยังมีการจัดแสดงวัตถุโบราณต่าง ๆ ซึ่งมีอายุนับร้อยปี ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา เช่น พระพุทธรูปขนาดเล็กหลายองค์ที่ส่วนใหญ่มีพุทธลักษณะแบบล้านช้าง พบภายใต้ฐานพระพุทธรูปเมื่อคราวเคลื่อนย้ายซ่อมแซมหอแจก ตู้ลายรดน้ำปิดทองที่ใช้สำหรับเก็บพระไตรปิฎก ที่ได้รับพระราชทานจากรัชกาลที่ 6 รวมถึงตู้หนังสือซึ่งเป็นฝีมือของช่างท้องถิ่นทั้งเทคนิคการแกะสลัก ลายรดน้ำ และลายกระหน่ำรักปั้น ลงรักปิดทอง ที่สะท้อนศิลปะสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น หนังสือผูกคัมภีร์ใบลาน ผ้าห่อคัมภีร์ใบลาน ซึ่งเดิมผู้ศรัทธาได้นำผ้าที่ยังไม่ผ่านการใช้งานมาถวายให้กับทางวัดเพื่อเป็นสมบัติของพระศาสนาและเพื่อใช้ห่อเก็บรักษาคัมภีร์ให้อยู่ได้นาน ๆ ซึ่งมีทั้งผ้าชิ้นสำหรับสตรี มีส่วนของหัวชิ้น ตัวชิ้น และตีนชิ้นครบถ้วน บางผืนชาดวันไปตามกาลเวลา เป็นแหล่งศึกษาผ้าโบราณพื้นเมืองอีสานที่ทรงคุณค่า หูกลมหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี เสด็จทรงเปิดพิพิธภัณฑสถานวัดศรีอุบลรัตนาราม เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2549 พิพิธภัณฑสถานนี้เปิดให้เข้าชมได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ในวันพุธ-วันอาทิตย์ ระหว่างเวลา 09.00 - 16.00 น.

พระอุโบสถของวัดศรีอุบลรัตนาราม ได้ถอดแบบจำลองมาจากพระอุโบสถ วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม กรุงเทพฯ พระอุโบสถหลังนี้ได้สร้างขึ้นเพื่อทดแทนพระอุโบสถหลังเดิมที่มีอายุกว่า 100 ปี ที่มีสภาพเก่าแก่และทรุดโทรมมากไม่สามารถซ่อมแซมได้ เริ่มทีเดียวจึงคิดจะสร้างเพื่อเป็นที่ประดิษฐานพระแก้วบุษราคัมเท่านั้น แต่เนื่องจากขาดทุนทรัพย์ จึงได้ทำพิธีวางศิลาฤกษ์ล่วงหน้าไปก่อน และเริ่มสะสมงบประมาณการก่อสร้างจากเงินบริจาคที่ได้จากการจัดงานนมัสการสงกรานต์พระแก้วบุษราคัมที่ทางวัดได้จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีและเงินบริจาคจากกิจการต่าง ๆ เมื่อสะสมเงินบริจาคมามากจนถึงปี พ.ศ. 2507 ก็ยังได้งบประมาณไม่เพียงพอต่อการก่อสร้าง ด้วยความเป็นห่วงในเรื่องนี้ ท่านเจ้าคุณธรรมวรารักษ์ เจ้าอาวาสวัดนรนาถสุนทริการาม กรุงเทพมหานคร จึงได้ปรารภและขอร้องให้คุณหญิงต่วน โกศลวิตร เป็นผู้อุปถัมภ์ในการก่อสร้าง ซึ่งท่านผู้หญิงต่วนมีความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาอยู่แล้วจึงได้บริจาคเงินส่วนตัวของท่านร่วมกับเงินทุนสะสม

ของวัดเป็นงบประมาณก่อสร้างจนสามารถสร้างอุโบสถหลังนี้แล้วเสร็จ โดยได้เริ่มการก่อสร้างเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2508 ใช้เวลาก่อสร้าง 2 ปี 5 เดือน ใช้งบประมาณในการก่อสร้างทั้งหมด 2,836,000 บาท นอกจากนั้นแล้วท่านผู้หญิงตุนยังได้ทำการก่อสร้างศาลาสนิสนุซึ่งตั้งอยู่ด้านขวาตอนหน้าของอุโบสถ เพื่อให้วัดได้ใช้สำหรับประกอบศาสนกิจต่าง ๆ อีกด้วย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จมาประกอบพิธีฉลองสมโภชฝังลูกนิมิต และยกช่อฟ้าในวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2511 และทางวัดได้ทูลถวายพระอุโบสถหลังนี้ให้อยู่ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี และขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต เปลี่ยนชื่อจาก “วัดศรีทอง” เป็น “วัดศรีอุบลรัตนาราม”

ในปี พ.ศ. 2522 สมัยที่พระธรรมฐิติญาณเป็นเจ้าอาวาสนั้น วัดศรีอุบลรัตนารามได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ยกฐานะเป็นพระอารามหลวงชั้นตรีชนิดสามัญ ดังนั้น วัดศรีอุบลรัตนารามจึงได้รับพระราชทานผ้ากฐินเป็นประจำทุกปี และในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาซึ่งมีประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาที่ยิ่งใหญ่ของจังหวัดอุบลราชธานี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเทียนพรรษา หรือที่เรียกว่า “เทียนหลวงพระราชทาน” ให้จังหวัดอุบลราชธานี เทียนพระราชทานนี้จะนำไปถวายในพระอารามหลวง ซึ่งจะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันรับตามวาระกับพระอารามหลวงในจังหวัดอุบลราชธานีอีก 2 วัด คือ วัดมหาวนาราม และวัดสุภณาราม

พระแก้วบุษราคัม เป็นพระพุทธรูปบูชาหน้าตักกว้างประมาณ 3 นิ้ว สูงประมาณ 5 นิ้ว แกะด้วยบุษราคัมทึบทั้งแท่ง พระเศียรหุ้มด้วยพระศกสีทองทำเป็นเม็ด ๆ มีพระสังวาลประดับที่องค์พระ มีฐานหุ้มด้วยทองคำ เป็นพระพุทธรูปฝีมือช่างสกุลเชียงแสน ปางมารวิชัย เป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของนครเชียงราย พระเจ้าเชียงรายทรงโปรดให้ช่างหลวงแกะสลักไว้เคารพบูชา จนปี พ.ศ. 2180 ฮ้อยกมาตีเชียงราย เจ้านายเชียงรายอพยพมาอาศัยอยู่กับเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราช พระเจ้าล้านช้าง ต่อมาเจ้าปางคำเสกสมรสกับเจ้านางสุพรรณ พระราชนัดดาแห่งเชียงราย สร้างเมืองใหม่ที่ตำบลหนองบัวลุ่มภู ในนามเมืองใหม่ว่า เมืองนครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน เจ้าอินทกุมาร เชษฐาได้มอบพระแก้วบุษราคัมเป็นพระประจำตระกูลเมือง เมื่อพระวอพระตาอพยพจากหนองบัวลุ่มภูมาตั้งเมืองอุบลราชธานี ก็ได้อัญเชิญพระแก้วบุษราคัมมาด้วย โดยนำมาประดิษฐานที่วัดหลวง ในสมัยเจ้าพระมหาเทวานุเคราะห์ เจ้าพระอุปฮาด ราชวงศ์ ราชบุตร ได้อัญเชิญพระแก้วบุษราคัมไปซ่อนที่บ้านยางวังกางสูง เนื่องจากเกรงว่าเจ้าพรหมจะนำพระแก้วบุษราคัมไปถวายแก่เจ้านายกรุงเทพฯ จนเมื่อเจ้าพระอุปฮาดโทสร้างวัดศรีทองหรือวัดศรีอุบลรัตนาราม และนิมนต์พระเทวธัมมี (ม้าว) มาเป็นเจ้าอาวาส และอัญเชิญพระแก้วบุษราคัมจากบ้านยางวังกางสูงมาถวายแด่พระเทวธัมมี (ม้าว) และประดิษฐานไว้ที่วัดศรีทองเพื่อเป็นมิ่งขวัญเมืองอุบลราชธานีต่อไป ในช่วงเทศกาลสงกรานต์วันที่ 13 เมษายน ของทุกปี ชาวอุบลราชธานีจะอัญเชิญพระแก้วบุษราคัมลงมาจากพระอุโบสถแล้วจัดขบวน

แห่พระแก้วบุษราคัมรอบเมืองอุบลราชธานี เพื่อเปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนได้นมัสการและสงฆ์
องค์พระแก้วบุษราคัมกันอย่างถ้วนหน้า ซึ่งงานจะจัดไปจนถึงวันที่ 17 เมษายน ของทุกปี และ
เป็นการเปิดงานประเพณีสงกรานต์ของชาวอุบลราชธานีด้วย

8. วัดหลวง

ตั้งอยู่ถนนพรหมเทพ ต.ในเมือง อ.เมืองอุบลราชธานี จ.อุบลราชธานี วัดหลวงเป็น
วัดคู่บ้านคู่เมืองจังหวัดอุบลราชธานี ผู้สร้างคือพระประทุมวรราชสุริยวงศ์ (เจ้าคำผง) ที่ตั้งติดกับที่พัก
อาศัยของพระประทุมวรราชสุริยวงศ์ ซึ่งชาวเมืองเรียกว่า คุ่มญาหลวงหรือคุ่มโงกลาง เหตุที่ชื่อวัด
หลวงนั้นเรียกตามชื่อพระประทุมวรราชสุริยวงศ์ ที่เรียกกันว่า “ญาหลวงเฒ่า” ในอดีตนั้นวัดหลวง
เป็นสถานที่ประชุมทำพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา ก่อนที่จะมีวัดสุปฏิหารามวรวิหาร วัดถูกสร้างขึ้นปี พ.ศ.
2334 ภายในวัดเสนาสนะที่สร้างล้วนวิจิตรงดงามด้วยศิลปะการแกะสลักปิดทองลงรัก ประดับกระจก
ศิลปกรรมแบบหลวงพระบาง ทั้งพระประธาน หอไตร เจดีย์ธาตุ ศาลาการเปรียญ สิมอุโบสถ
หอกลอง หอระฆัง กุฏิสงฆ์ หอปราสาทธรรมาสน์ แต่ปัจจุบันถูกรื้อถอนออกหมดด้วยความ
รู้เท่าไม่ถึงการณ์ พระพุทธรูปสำคัญของวัดหลวง คือ พระสำริดปางห้ามญาติ พระไม้จันทร์ปางห้าม
ญาติ พระทรงเครื่องกษัตริย์ พระพุทธรูปแบบล้านช้าง มีพระพุทธรูปที่สำคัญคือ พระเจ้าใหญ่
องค์หลวง เป็นพระประธานที่ประดิษฐานอยู่บนศาลาการเปรียญหรือวิหารพระเจ้าใหญ่องค์หลวงของ
วัดหลวง พุทธลักษณะปางเรือนแก้ว พระอิริยาบถประทับนั่งขัดสมาธิราบในซุ้มเรือนแก้ว พระหัตถ์
ซ้ายวางหงายบนพระเพลา พระหัตถ์ขวาวางคว่ำบนพระชานุ นิ้วพระหัตถ์ชี้พระธรณี พระพุทธรูปปาง
เรือนแก้วนี้ในพุทธตำนานอธิบายความไว้ว่า ในสัปดาห์ที่ 4 หลังตรัสรู้ พระพุทธองค์เสด็จจากรัตนง
กรมเจดีย์ไปประทับในเรือนแก้ว (รัตนคฤหา) ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ซึ่งเทพดาเนรมิตถวายเพื่อ
ทรงพิจารณาพุทธธรรม ในกำหนด 7 วัน จนบังเกิดเป็นประภาวลี (รัศมีที่แผ่ออกจากกายสำหรับ
บุคคลมีบุญญาธิการ หรือพระพุทธรูป) สถานที่ดังกล่าวจึงมีชื่อ “รัตนขจรเจดีย์” พระพุทธรูปปางนี้เป็น
พระพุทธรูปประจำเดือน 7 นอกจากนั้นยังมีพระแก้วไพบูลย์ หนึ่งในพระแก้วสำคัญของจังหวัด
อุบลราชธานี พุทธลักษณะปางสมาธิ พระอิริยาบถประทับนั่งขัดสมาธิราบ พระหัตถ์ทั้งสองวางหงาย
ซ้อนทับกันบนพระเพลา พระหัตถ์ขวาวางลงบนพระหัตถ์ซ้าย เป็นพระแก้วที่สร้างจากหินใสธรรมชาติ
ที่มีอายุหลายร้อยปี ช่างแกะหินใสองค์นี้ไม่มีหลักฐานใดบ่งชี้ แต่จากหลักฐานและคำบอกเล่าทราบว่า
พระพุทธรูปองค์นี้อยู่ในการปกครองของเจ้านายเมืองอุบลมานานตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษของพระประ
ทุมวรราชสุริยวงศ์ (เจ้าคำผง) ถวายเป็นสมบัติของวัดหลวงคู่กับพระแก้วบุษราคัม เมื่อเจ้านายทาง
กรุงเทพฯ มาปกครองเมืองอุบลฯ ในสมัยรัชกาลที่ 4 เจ้านายพื้นเมืองอุบล เกรงว่าเจ้านายจะบังคับ
เอาพระแก้วทั้งสองไปเป็นสมบัติส่วนตัวจึงได้นำเอาพระแก้วทั้งสององค์แยกออกจากกันไปซ่อนไว้โดย
มิดชิดไม่ยอมแพร่งพรายให้ใครรู้ ต่อมาเมื่อสร้างวัดศรีทองหรือวัดศรีอุบลรัตนาราม เจ้าอุปฮาดโท
บิดาของพระอุบลเดชประชารักษ์ (เสือ ณ อุบล) จึงได้ไปอัญเชิญพระแก้วทั้งสององค์ออกมาจากที่

ซ่อน โดยนำพระแก้วบุษราคัมไปถวายให้แก่พระคุณเทวธัมมี (ม้าว) ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสรูปแรกของวัดศรีทอง และเป็นสัทธีวาทริก (คำเรียกผู้ที่ได้รับการบวชจากพระอุปฌาย์ ใครเคยบวชจากพระอุปฌาย์รูปใด ก็เป็นสัทธีวาทริกของพระอุปฌายนั่น) ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 มาจากกรุงเทพฯ คงมีความเกรงใจ จึงไม่กล้าที่จะขอเอาพระแก้วบุษราคัมและพระแก้วไพฑูรย์ไปจากเมืองอุบลราชธานี ส่วนพระแก้วไพฑูรย์นั้น ทายาทของเจ้านายพื้นเมืองอุบลราชธานี นำไปเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติล้ำค่าของบรรพบุรุษ ต่อมาภายหลังได้นำมาถวายแด่พระครูวิลาสกิจจาทร เจ้าอาวาสวัดหลวง จึงกลายเป็นสมบัติของวัดหลวง และประดิษฐานไว้ ณ วัดหลวง ตราบมาจนปัจจุบัน จึงนับได้ว่า พระแก้วไพฑูรย์องค์นี้ เป็นสมบัติของวัดหลวงและเจ้าเมืองอุบลราชธานีมาตั้งแต่สมัยโบราณโดยแท้พระแก้วไพฑูรย์เป็นหนึ่งในแก้วอันเป็นรัตนชาติ ลักษณะของเนื้อองค์พระจะสีใสนุ่น หากยกองค์พระแล้วส่องดูใต้ฐานจะมองเห็นคล้ายสายฝนหยดลงมาจากฟ้าอันเป็นนิมิตแห่งความอุดมสมบูรณ์ ฝนตกต้องตามฤดูกาล

9. วัดมณีวนาราม หรือ วัดป่าน้อย

ตั้งอยู่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี วัดมณีวนาราม หรือ วัดป่าน้อย เป็นวัดที่เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของเมืองอุบลราชธานีในอดีต เป็นที่ประดิษฐานของพระแก้วโกเมน หนึ่งในพระแก้วสำคัญของจังหวัดอุบลราชธานี ภายในวัดมีกฐิพระอริยวงศาจารย์ หรือกฐิแดง ซึ่งเป็นอาคารเรือนไม้งานสถาปัตยกรรมไทย โบราณสถานที่ทางวัดได้อนุรักษ์ไว้เป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมให้ประชาชนได้ศึกษาเรียนรู้ประวัติวัดมณีวนาราม หรือวัดป่าน้อย อุบลราชธานี สร้างเมื่อประมาณ พ.ศ. 2332 ผู้สร้างคือ อุปฮาดคำ โอรสของพระประทุมวรราชสุริยวงศ์ (เจ้าคำผง) มีพระอริยวงศาจารย์ (ส่วย) เป็นเจ้าอาวาสรูปแรก วัดป่าน้อยเป็นศูนย์กลางการศึกษาศูนย์กลางการปกครอง มีเจ้าอาวาสองค์สำคัญ ได้แก่

1. พระอริยวงศาจารย์ (ส่วย) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านคันถธุระ และศิลปหัตถกรรม ได้สร้างหอไตร และพระอุโบสถที่ประดิษฐานพระพุทธรูปบาทจำลอง เรียก หอพระพุทธรูปที่วัดทุ่งศรีเมือง

2. ท่านจันทรังสี (จันทรา) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านคันถธุระและศิลปหัตถกรรม

3. ท่านสุวณโณ (คำ) เชี่ยวชาญด้านคันถธุระและวิปัสสนาธุระ

4. ท่านธรรมบาล (ผุย) เชี่ยวชาญด้านคันถธุระ ปฏิบัติเคร่งในธรรมวินัย มีไหวพริบเฉียบแหลมในการแปลปริยัติ กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ ข้าหลวงต่างพระองค์ เคยอาราธนาไปรับบิณฑบาตที่วัง ตรีศตามปริศนาธรรมจึงได้ทรงทราบว่าเป็นผู้ความรู้ลึกซึ้งพุทธธรรมวินัย จนเปล่งวาจาว่า “เมืองอุบลมีแก้ววิเศษ” เมื่อท่านมรณภาพจึงได้อัญเชิญศพขึ้นนกหัสติลิงค์เป็นการยกย่องตามธรรมเนียมโบราณเช่นเดียวกับท่านอริยวงศาจารย์ (ส่วย)

5. พระครูวิจิตรธรรมภาณี (พวง ธัมมทีโป) เชี่ยวชาญด้านคันถธุระและแพทย์แผนโบราณ

6. ปัจจุบันมีพระราชธีรจารย์ เป็นเจ้าอาวาสและเจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี พระแก้วโกเมน วัดมณีวนาราม พระแก้วโกเมน เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ขนาดหน้าตักกว้าง 4 นิ้วสูงประมาณ 5 นิ้ว สันนิษฐานกันว่าสร้างขึ้นมาพร้อมกับพระแก้วบุษราคัมที่ประดิษฐานอยู่ที่ วัดศรีอุบลรัตนาราม เป็นพระพุทธรูปอัญมณีในตระกูลนพรัตนชาติ

เมื่อสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ไทยมีสงครามกับเวียงจันทน์ ผู้รักษาการบ้านเมือง และทนายทนายิกา ได้พากันนำพระแก้วโกเมนมาประดิษฐานไว้ ณ วัดมณีวนาราม ซึ่งเจ้าอาวาสและ คณะกรรมการวัดเก็บรักษาไว้เป็นความลับต่อกันมา โดยทำผอบไม้จันทน์ครอบพระแก้วนั้นไว้ ภาษาอีสานเรียกว่า “งุม” วัดซึ่งเป็นที่เก็บรักษาพระแก้วโกเมนในครั้งนั้น จึงถูกเรียกว่า “วัดกุดलगุม” และใช้ชื่อนี้เป็นชื่อวัดมาจนปัจจุบัน พระแก้วโกเมนนั้นเป็นพระคู่บ้านคู่เมืองที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ เรื่องราวต่าง ๆ ในอดีตของจังหวัดอุบลราชธานี

พระแก้วโกเมนเป็นพระพุทธรูปอัญมณีศักดิ์สิทธิ์ของวัดมณีวนาราม ทั้งนี้เนื่องด้วย พระแก้วโกเมนเป็นพระพุทธรูปที่มีค่าหาได้ยากยิ่งเกรงจะสูญหาย ด้วยความห่วงใยและหวงแหน เจ้าอาวาสของวัดมณีวนารามทุกรูปจึงเก็บรักษาพระแก้วโกเมนไว้อย่างดีในตู้นิรภัย ครั้งเมื่อหมดช่วงเวลา ปกครองวัดของหลวงปู่พระธรรมเสนานี (กิ่ง มหัทธโน) คณะกรรมการวัดมณีวนาราม จึงขออนุญาต นำพระแก้วโกเมน ลงมาประดิษฐานให้พุทธศาสนิกชนได้กราบไหว้บูชา และสงวนน้ำในเทศกาลวัน วิสาขบูชา เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว และได้ถือปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน ภายหลังในช่วงเทศกาลสงกรานต์ก็ได้อัญเชิญลงมาเพื่อให้ประชาชนได้สงวนน้ำด้วยเช่นกัน เป็นหนึ่งใน ประเพณีสงกรานต์ของชาวอุบลราชธานี

กุฏิพระอริยวงศาจารย์ หรือกุฏิแดง ตั้งอยู่ด้านหลังของวัดมณีวนาราม เดิมเคยเป็นที่ จำพรรษาของท่านเจ้าพระคุณอริยวงศาจารย์ญาณวิมลอุบลคณาภิบาลสังฆปาโมกข์ (สุ่ย) เจ้าคณะ สงฆ์เมืองอุบลราชธานี เมื่อปี พ.ศ. 2371 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 กุฏิพระอริยวงศาจารย์ หรือ กุฏิแดง เป็นโบราณสถานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี มีเอกลักษณ์อันโดดเด่นทางด้านสถาปัตยกรรมไทย เป็นอาคารสร้างด้วยไม้ชั้นเดียว ตั้งเสา ยกพื้นสูง ติฝาผนังแบบเรือนไทยฝาปะกน ในเทคนิคการเข้าเดือยไม้แบบโบราณ หลังคาแต่เดิมมุงด้วยไม้แป้นเกล็ดและเปลี่ยนมาใช้กระเบื้องมุงในภายหลัง ภายในแบ่งเป็น 4 ห้อง มีห้องโถงใหญ่ 2 ห้อง ห้องเล็ก ด้านข้างอีก 2 ห้อง ประดับลูกกรงไม้ขนาดเล็กที่ขอบหน้าต่างและระเบียงด้านหน้า หน้าต่างระหว่าง ห้องด้านทิศเหนือมีการเขียนรูปเทวดาประดับไว้ทั้งสองบาน และลายพันธุ์พฤกษาอีก 2 บาน ในปี พ.ศ.2556 วัดมณีวนาราม ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี และกรมศิลปากรได้ ร่วมกันบูรณะโบราณสถานแห่งนี้ เพื่ออนุรักษ์ไว้เป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าของ จังหวัดอุบลราชธานีสืบไป

10. วัดถ้ำคูหาสวรรค์

ตั้งอยู่บ้านด่านใหม่ หมู่ที่ 2 ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี
วัดถ้ำคูหาสวรรค์ ตามประวัติที่มีการบันทึกไว้ เป็นวัดในสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ที่ดินตั้งวัด
มีเนื้อที่ 15 ไร่ มีอาณาเขต ทิศเหนือ ทิศใต้ และทิศตะวันออกจดป่าสงวน และทิศตะวันตกจดถนน
พิบูลมังสาหาร - โขงเจียม วัดถ้ำคูหาสวรรค์ ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ. 2521 โดยหลวงปู่คำคะนิง จุลมณี
เป็นผู้ดำเนินการสร้าง โดยอาศัยถ้ำซึ่งมีลักษณะเป็นชะง่อนหิน เป็นที่ปฏิบัติธรรมมาโดยตลอด ต่อมา
ภายหลังได้มีการปรับปรุงก่อสร้างภายในบริเวณถ้ำให้เป็นที่เหมาะสมสำหรับปฏิบัติธรรมยิ่งขึ้น
ตลอดจนก่อสร้างอาคารที่พักสงฆ์ หอระฆัง เหนือบริเวณถ้ำ เป็นสิ่งก่อสร้างที่สวยงามและมีศิลปะ
อย่างยังสามารถมองเห็นทิวทัศน์ของแม่น้ำโขง แม่น้ำมูลไหลมาบรรจบกันตลอดจนทิวทัศน์ของแนว
ภูเขาในเขตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปัจจุบัน หลวงปู่คำคะนิง จุลมณี ได้มรณภาพแล้ว
แต่ร่างกายไม่เน่าเปื่อย บรรดาศิษย์จึงได้จัดทำโลงแก้วแล้วประดับด้วยเพชรเทียม เป็นที่เก็บรักษาร่าง
ของท่านไว้ให้เคารพบูชา ปัจจุบันวัดถ้ำคูหาสวรรค์เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ
ที่สำคัญของจังหวัดอุบลราชธานี โดยนักท่องเที่ยวมากราบไหว้สังขารหลวงปู่คำคะนิง จุลมณี ที่ไม่
เน่าเปื่อยของท่านแล้ว ยังคงถือโอกาสชมทิวทัศน์แม่น้ำโขงและแม่น้ำสองสี ตลอดจนทิวทัศน์ของ
ฝั่งประเทศตรงข้ามได้อย่างชัดเจน อันเนื่องมาจากบริเวณที่ตั้งของวัดตั้งอยู่บนที่ราบสูงริมฝั่งแม่น้ำโขง

ทำให้สามารถมองเห็นทัศนียภาพที่สวยงามของแม่น้ำโขงและแม่น้ำมูลไหลรวมกัน กลายเป็นแม่น้ำสองสี อย่างสวยงาม รวมทั้งทิวทัศน์ตัวอำเภอโขงเจียม ซึ่งอยู่ห่างจากจังหวัดอุบลราชธานี ระยะ 80 กม. บนเส้นทางหมายเลข 2222 อุบล - โขงเจียม และเป็นศูนย์กลางใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดอุบลราชธานี ระหว่างน้ำตกสร้อยสวรรค์ ผาแต้ม แม่น้ำสองสี แก่งตะนะ และด่านชายแดนช่องเม็ก

ลักษณะเด่น พระเจดีย์ยอดสีทอง ชื่อว่า พระธรรม เจดีย์ศรีไตรภูมิ โดยมียอดใหญ่ 1 ยอดตรงกลางล้อมรอบด้วยยอดเล็ก ๆ อีก 8 ยอด มีกิ่งไม้ใหญ่โดยรอบบริเวณมีกล้วยไม้ขึ้นอยู่บริเวณลำต้น มีโบสถ์สีขาวหลังใหญ่มีลายกนก คล้ายกับวัดร่องขุน จ.เชียงราย มีจุดชมวิวลำน้ำโขงที่ทอดตัวเข้าสู่ประเทศลาว หลังจากทิวทัศน์ผ่านเป็นเส้นชายแดนระหว่างไทย - ลาว และเป็นจุดสุดท้ายที่น้ำโขงจะไหลผ่านประเทศไทย สักการะหลวงปู่คำคิน จุลมณี มรณภาพไปแล้วแต่ร่างกายไม่เน่าเปื่อย

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

ความหมายของการท่องเที่ยวเพื่อการเข้าถึงสำหรับคนทั้งมวล (Accessible Tourism for All)

Taleb Rifai อดีตเลขาธิการองค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติหรือ UNWTO ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล (Tourism for All) ซึ่งบางครั้งเรียกว่า การเข้าถึงการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล (Accessible Tourism for All) เป็นองค์ประกอบสำคัญของนโยบายการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นทั้งความจำเป็นด้านสิทธิมนุษยชนและโอกาสทางธุรกิจที่โดดเด่น เหนือสิ่งอื่นใด การท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวลไม่ได้เพียงเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีความพิการหรือความต้องการพิเศษเท่านั้น แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อพวกเราทุกคนด้วย (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2562)

ยุทธศักดิ์ สุภสร ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้กล่าวว่า กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล จะได้รับความสนใจจากหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่จะร่วมกันผลักดันและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับการเดินทางของบุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทุกสภาพร่างกาย โดยเฉพาะคนพิการและผู้สูงอายุ ซึ่งคนกลุ่มนี้กำลังในการใช้จ่ายสูงและชอบแสวงหาประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเช่นเดียวกับกลุ่มนักท่องเที่ยวอื่นๆ ขอเพียงมีสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับกลุ่มคนที่มีข้อจำกัดทางกายภาพเหล่านี้ เพื่อให้ทุกคนได้รับความสุขจากการเดินทางท่องเที่ยวได้อย่างเท่าเทียม ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564) ระบุว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุนับเป็น

กลุ่มเป้าหมายที่มีศักยภาพสูงและควรให้ความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว รองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว (RYT9, 2562)

Darcy and Dickson ได้นิยามคำว่า Accessible Tourism หมายถึง การทำให้บุคคลทุกคนได้รับความเท่าเทียมกัน มีความเสมอภาคในสินค้า บริการ และสภาพแวดล้อมที่ออกแบบมาสำหรับนักท่องเที่ยวทุกคน รวมถึงผู้สูงอายุ คนพิการ และทารก เช่น การเคลื่อนไหว การมองเห็น การได้ยิน (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน, 2562)

UNWTO ได้นำเสนอผลการศึกษาเรื่อง Manual on Accessible Tourism for All: Principles, Tools and Best Practices – Module I: Accessible Tourism – Definition and Context งานวิจัยดังกล่าวได้ก่อให้เกิดคำพ้องความหมายเดียวกับ Accessible Tourism ในประเทศต่าง ๆ เช่น Inclusive tourism, Adapted tourism, Tourism for All, Barrier Free Tourism (BFT), Easy Access Tourism and Universal Tourism เป็นต้น (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2562)

เมื่อครั้งที่ประเด็นเกี่ยวกับ Accessible Tourism เริ่มต้นขึ้น หลายประเทศมีแนวโน้มที่จะใช้คำว่า Tourism for All หรือ การท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บริการด้านการท่องเที่ยวและการเข้าถึงสภาพแวดล้อมที่ทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ได้ ไม่ว่าจะเป็นความพิการหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้แนวคิด Tourism for All ปรากฏเป็นครั้งแรกในแคมเปญ Tourism for All ที่ดำเนินการในสหราชอาณาจักร (UK) เมื่อปี ค.ศ. 1989 ซึ่งเป็นผลมาจากรายงานที่เผยแพร่โดย Mary Baker ที่ให้นิยามว่า รูปแบบการท่องเที่ยวซึ่งมีการวางแผน ออกแบบ และพัฒนากิจกรรม สันทนาการและเวลาว่างให้กับนักท่องเที่ยวทุกประเภทไม่ว่าสภาพร่างกาย สังคม และวัฒนธรรมของพวกเขาจะเป็นอย่างไร (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2562)

มาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ และครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์

มาตรฐานการท่องเที่ยวไทยนี้ ใช้สำหรับผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวตามห่วงโซ่คุณค่า ซึ่งได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร/ภัตตาคาร บริการขนส่ง ร้านขายของที่ระลึก สถานบันเทิงและนันทนาการ แหล่งท่องเที่ยวศูนย์บริการข้อมูล สถานบริการน้ำมัน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในการให้บริการหรือรับบริการ เพื่อนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ และใช้เพื่อการรับรองคุณภาพการบริการ ประกอบด้วย ข้อกำหนดคุณภาพการบริการจำนวน 3 องค์ประกอบหลัก โดยมีอายุการรับรอง 3 ปี

1. คำนิยาม

คนพิการ หมายถึง บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เนื่องจากมีความบกพร่องทางการมองเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้อย่างบุคคลทั่วไป

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป

เด็กเล็ก หมายถึง เด็กตั้งแต่แรกเกิด จนถึงก่อนวัยเรียน

2. ข้อกำหนดด้านการบริหารจัดการ

ข้อกำหนดด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ดังนี้

2.1 พันธกิจและขอบเขตของการให้บริการ ต้องมีพันธกิจและขอบเขตของการให้บริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ และครอบครัวที่มีเด็กเล็กและ สตรีมีครรภ์ เป็นลายลักษณ์อักษร บ่งบอกภาระหน้าที่อย่างชัดเจน

2.2 การพัฒนาทรัพยากรบุคคล ต้องมีเพิ่มศักยภาพและเพิ่มพูนความรู้ด้านการบริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ และครอบครัวที่มีเด็กเล็กและ สตรีมีครรภ์ ทั้งด้านความรู้ด้านทักษะและเจตคติ เช่น มีการจัดอบรมหรือส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม

2.3 การแก้ไขข้อร้องเรียน ข้อเสนอแนะของลูกค้า ต้องมีการรับฟังและจัดการแก้ไขข้อร้องเรียน ข้อเสนอแนะของลูกค้า เช่น มีกล่องร้องเรียนเพื่อให้ลูกค้าประเมินการให้บริการ

3. ข้อกำหนดด้านการให้บริการ

ข้อกำหนดด้านการให้บริการ ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ดังนี้

3.1 การให้บริการ ต้องมีการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ และครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ ได้อย่างถูกต้อง มีความสุภาพ อ่อนน้อมต่อการให้บริการ ตอบสนองต่อความประสงค์จากผู้รับบริการอย่างรวดเร็ว

3.2 การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารต้องมีการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร เช่น มีบริการเว็บไซต์หน่วยงาน แสดงข้อมูลที่คนพิการสามารถใช้งาน ได้มีบริการเอกสารข้อมูลอักษรเบรลล์หรือเทคโนโลยีอื่น ๆ และมีบริการล่ามภาษามือหรือบริการสื่อสารกับคนพิการทางการได้ยินหรือเทคโนโลยีอื่น ๆ

3.3 การให้บริการอุปกรณ์เครื่องช่วยอำนวยความสะดวก ต้องมีการให้บริการอุปกรณ์เครื่องช่วยอำนวยความสะดวก เช่น มีบริการเก้าอี้เข็นคนพิการและรถเข็นเด็กบริการที่วางสิ่งของ บริการที่นั่งพัก ทุกระยะ 500 เมตร และบริการที่เปลี่ยนผ้าอ้อม

3.4 การให้บริการด้านการรักษาพยาบาล ต้องมีการให้บริการด้านการรักษาพยาบาล เช่น มียาสามัญประจำบ้าน และชุดปฐมพยาบาลที่มีคุณภาพ ไม่หมดอายุ และจัดเตรียมไว้ในจุดที่เหมาะสม พร้อมใช้งาน มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสถานพยาบาลสามารถให้บริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว และมีหน่วยพยาบาลเบื้องต้นหรือห้องพยาบาลในหน่วยงาน

3.5 การให้บริการในการเดินทาง ต้องมีการให้บริการในการเดินทาง เช่น มีบริการเคลื่อนย้าย (ขึ้น - ลง) พาหนะ มีบริการยานพาหนะ ที่คนพิการ ผู้สูงอายุ และครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ สามารถร่วมใช้ได้ และมีบริการยานพาหนะสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ (รถตุ๋ไฮดรอลิกหรืออื่นๆ)

4. ข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่

ข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ดังนี้

4.1 ที่จอดรถ ต้องมีที่จอดรถ ที่มีลักษณะดังนี้

- ก) เป็นพื้นที่ที่สี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างไม่น้อยกว่า 2.4×6 เมตร
- ข) มีที่ว่างข้างที่จอดรถกว้างไม่น้อยกว่า 1 เมตร ตลอดความยาวของที่จอดรถ โดยที่ว่างต้องมีลักษณะพื้นผิวเรียบและมีระดับเสมอกับที่จอดรถ
- ค) มีสัญลักษณ์รูปคนพิการบนพื้นอยู่บนพื้นกลางที่จอดรถขนาด 90×90 เซนติเมตร
- ง) มีป้ายสัญลักษณ์รูปคนพิการ ขนาด 30×30 เซนติเมตร ติดสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 2 เมตร ในตำแหน่งที่เห็นได้ชัดเจน
- จ) มีที่จอดรถสำหรับคนพิการใกล้ทางเข้า - ออกอาคาร มากที่สุด

4.2 ทางลาด ทางลาดต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- ก) มีความลาดชันไม่เกิน $1 : 12$ (4.76 องศา)
- ข) ทางลาดที่มีความยาวโดยรวมไม่เกิน 6 เมตร มีความกว้างไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร หรือทางลาดที่มีความยาวโดยรวมเกิน 6 เมตร มีความกว้างไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร และทางลาดยาวช่วงละไม่เกิน 6 เมตร ในกรณีที่ทางลาดยาวเกินต้องมีชานพักยาวไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร คั่นระหว่างช่วงของทางลาด
- ค) ทางลาดยาวตั้งแต่ 2.5 เมตร ขึ้นไป ต้องมีราวจับทั้ง 2 ข้าง ราวจับมีลักษณะกลม มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 3 - 4 เซนติเมตร

4.3 ห้องน้ำ/ห้องส้วม ห้องน้ำ/ห้องส้วมต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- ก) ประตูต้องมีความกว้างสุทธิ 90 เซนติเมตร เป็นแบบบานเปิดออกสู่ภายนอกโดยเปิดค้างได้ไม่น้อยกว่า 90 องศา หรือเป็นแบบบานเลื่อน เปิดปิดได้ง่าย

ข) พื้นที่ว่างภายในห้องส้วมมีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร พื้นห้องส้วมมีระดับเสมอพื้นภายนอกหรือมีทางลาดในกรณีเป็นพื้นต่างระดับ

ค) มีราวจับแนวนอนสูงจากพื้น 60-70 เซนติเมตร ยื่นล้าออกมาจากด้านหน้าโถส้วม 25-30 เซนติเมตร มีราวจับแนวดิ่งต่อจากราวจับแนวนอนขึ้นไปอย่างน้อย 60 เซนติเมตร

ง) มีราวจับแบบพับเก็บได้ในแนวราบด้านที่ไม่ชิดผนัง มีระบบล็อกที่ปลดล็อกได้ง่ายห่างจากขอบโถส้วม 15 - 20 เซนติเมตร ยาวไม่น้อยกว่า 55 เซนติเมตร

4.4 ป้ายและสัญลักษณ์ ต้องมีสัญลักษณ์รูปคนพิการ มีเครื่องหมายแสดงทางไปสู่สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ป้ายต้องมีความชัดเจน มองเห็นได้ง่าย ติดอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ทำให้สับสนและมีสัญลักษณ์หรือตัวอักษรแสดงประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก

4.5 เคาน์เตอร์ ต้องมีเคาน์เตอร์ติดต่อกับคนพิการสามารถเข้าถึงได้ เคาน์เตอร์ติดต่อยู่ในตำแหน่งที่สามารถสังเกตได้ง่าย ความสูงเมื่อรวมส่วนบนเคาน์เตอร์แล้วต้องสูงระหว่าง 70 - 76 เซนติเมตร พื้นที่ว่างใต้เคาน์เตอร์ให้ผู้ใช้เก้าอี้รถเข็นคนพิการสามารถเข้าประชิดได้โดยไม่มีสิ่งกีดขวาง ส่วนบนเคาน์เตอร์ที่ยื่นออกมาต้องมีความยาวอย่างน้อย 40 เซนติเมตร

5. การตรวจสอบและเกณฑ์ตัดสิน

5.1 วิธีการตรวจสอบและประเมิน

5.1.1 วิธีการตรวจสอบ

มาตรฐานนี้ จำแนกข้อกำหนดรายการหลักสำหรับมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ และครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ ออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารจัดการ
2. ด้านการให้บริการ
3. ด้านสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่

คู่มือการออกแบบสภาพแวดล้อมสำหรับคนพิการและคนทุพพลภาพ (Universal Design)

สิ่งอำนวยความสะดวก

1. สิ่งอำนวยความสะดวก ภายในอาคาร ประกอบด้วย ทางลาด บริการที่จัดสำหรับคนพิการ ห้องส้วม ทางเข้าอาคาร ราวจับ ลิฟต์ บันได ป้าย ประตู พื้นผิวต่างสัมผัสโดย

1.1 ควรมีการติดตั้งสัญญาณเตือนภัยในอาคาร

1.2 บริเวณจุดที่มีเสียงเตือนภัย ต้องมีแสงสีแดงกำกับอยู่ทุกจุดเพื่อให้คนพิการทางการได้ยินทราบถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2. สิ่งอำนวยความสะดวก ภายในอาคาร ประกอบด้วย ที่จอดรถ ทางลาด ทางเข้าอาคาร ทางเดินระหว่างอาคาร ทางเชื่อมระหว่างอาคาร ราวจับ บันได ป้าย พื้นผิวต่างสัมผัส

3. ข้อกำหนดพิเศษสำหรับโรงแรม หอประชุม โรงมหรสพ

3.1 ที่จอดรถ *ป้ายที่จอดรถคนพิการ*

3.1.1 ที่จอดรถสำหรับคนพิการ ต้องเป็นพื้นที่ที่สี่เหลี่ยมผืนผ้า มีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร และยาวไม่น้อยกว่า 6.00 เมตร

3.1.2 ต้องจัดให้มีที่ว่างข้างที่จอดรถกว้างไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร ตลอดความยาวของที่จอดรถ โดยที่ว่างดังกล่าวต้องมีลักษณะพื้นผิวเรียบและมีระดับเสมอกับที่จอดรถเพื่อให้เพียงพอสำหรับการเคลื่อนย้ายของคนพิการระหว่างเก้าอี้เข็นคนพิการและตัวรถ และเพียงพอในการเปิดประตูล้อได้อย่างเต็มที่

3.1.3 จำนวนที่จอดรถไม่เกิน 51-100 คัน มีที่จอดรถสำหรับคนพิการอย่างน้อย 2 คัน

3.1.4 จำนวนที่จอดรถที่เพิ่มขึ้นทุก 100 คัน ให้จัดที่จอดรถของคนพิการหรือทุพพลภาพและคนชราต้องไม่ชนานกับทางเดินรถ

3.2 ทางลาด

3.2.1 ความยาวทางลาด < 6 เมตร มีความกว้างมากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 เมตร

ความยาวทางลาด ≥ 6 เมตร มีความกว้างมากกว่าหรือเท่ากับ 1.50 เมตร พื้นผิววัสดุไม่ลื่นความยาวช่วงละไม่เกิน 6.00 เมตร ถ้าเกินต้องมีชานพักกว้าง 1.50 เมตร ถ้ายาวตั้งแต่ 2.50 เมตร ต้องมีราวจับทั้ง 2 ข้าง ทางลาดด้านที่ไม่มีผนังกันให้ยกขอบสูงจากพื้นผิวของทางลาดไม่น้อยกว่า 15 เซนติเมตร และมีราวกันตก

3.2.2 แสดงลักษณะทางลาดแบบตรง

ทางลาดควรจะมีมีความกว้างอย่างน้อย 90 เซนติเมตรในกรณีที่ทางลาดมีความยาวของทุกช่วง รวมกันตั้งแต่ 6.00 เมตร ขึ้นไป ต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ***หากระดับพื้นที่ภายในอาคาร ภายนอกอาคารหรือภายในกับภายนอกอาคาร มีความต่างระดับกันไม่เกิน 20 มิลลิเมตร ควรทำพื้นลาดให้เชื่อมต่อ ไม่สะดุด โดยมีอัตราส่วนความลาดเอียง 1:2 (กฎกระทรวงฯ 2548 กำหนดว่า ต้องทำพื้นทางลาดให้พื้นเชื่อมต่อกันโดยไม่สะดุดไม่เกิน 45 องศา ซึ่งเท่ากับ 1:1)

3.2.3 ทางลาดขอบถนน

ทางลาดขอบถนนควรมีความกว้างอย่างน้อย 90 ซม. โดยไม่รวมทางลาดด้านข้าง ความชันของทางลาดต้องไม่น้อยกว่า 1:12 (ร้อยละ 8) และขอบหินสูงไม่เกิน 15 เซนติเมตร ทางลาดขอบถนนบริเวณมุมถนนเป็นทางลาดขอบถนนลงไปโดยไม่มีทางลาดด้านข้าง ขอบควรขนานกับทิศทางการเดินของผู้ใช้ทางเท้าพื้นที่ปลายทางลาดขอบถนนที่ติดกับถนนควรมีพื้นที่ว่างอย่างน้อย 1.20 เมตร และที่ว่างนั้นต้องอยู่ในทางข้ามถนนที่กำหนดไว้

3.3 บริการที่จัดสำหรับคนพิการ

3.3.1 ความสูงของเคาน์เตอร์ ประมาณ 750 มิลลิเมตร

3.3.2 ความสูงของเนื้อที่ภายใต้เคาน์เตอร์มากกว่า 600 มิลลิเมตร

3.3.3 ความลึกเคาน์เตอร์มากกว่า 400 มิลลิเมตร

3.4 ห้องส้วม

3.4.1 พื้นที่ว่างภายในห้องส้วมเพื่อให้เก้าอี้เข็นคนพิการสามารถหมุนตัวกลับได้มีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร

3.4.2 พื้นห้องน้ำควรมีระดับเสมอกับพื้นภายนอก ถ้าเป็นพื้นต่างระดับต้องมีลักษณะเป็นทางลาด

3.4.3 วัสดุที่ใช้ทำพื้นห้องน้ำควรเป็นวัสดุที่ไม่ลื่น กันน้ำ และทำความสะอาดง่ายและควรมีระบบระบายน้ำที่ดี

3.4.4 ประตูห้องน้ำควรจัดให้อยู่ในลักษณะที่เป็นการเปิดออกทางด้านนอก ทั้งนี้ ประตูที่เหมาะสมที่สุด คือ ประตูบานเลื่อน

3.4.5 ภายในตัวห้องน้ำ ควรมีปุ่มหรือเชือกสัญญาณฉุกเฉิน เพื่อขอความช่วยเหลือจากภายนอก โดยมีป้ายระบุคำแนะนำไว้อย่างชัดเจน

3.4.6 อ่างล้างหน้าควรใช้แบบแขวงผนัง เพื่อมิให้สิ่งกีดขวางต่อการใช้งานของเก้าอี้เข็นคนพิการ และควรมีราวจับทั้ง 2 ด้าน เพื่อช่วยในการทรงตัว

3.4.7 ราวจับด้านที่ไม่ติดผนัง ควรใช้แบบพับเก็บได้ เพื่อสะดวกต่อการใช้งานกรณีผู้ใช้เข้า-ออก จากด้านข้างและช่วยในการทรงตัว

3.4.8 ราวจับ (ด้านที่ติดผนัง) ควรใช้แบบรูปตัวแอลเพื่อช่วยในการทรงตัว และควรมีปุ่มกดแจ้งสัญญาณฉุกเฉินในกรณีเกิดอุบัติเหตุ ด้านล่างราวจับโถส้วมควรใช้แบบ FLUSH TANK ชนิดมีปุ่มปล่อยน้ำด้านข้าง

3.4.9 ประตูที่ใช้ควรเป็นประตูบานเลื่อน เพื่อความสะดวกต่อการเข้า-ออกของผู้ใช้งานรถเข็นแบบขอสับ เพื่อให้เข้าช่วยเหลือจากด้านนอกได้สะดวก

**อ่างล้างมือ

- อ่างล้างมือน้ำด้านที่ติดผนังไปจนถึงขอบอ่างเป็นที่ยาว เพื่อให้เก้าอี้เข็นคนพิการสามารถเข้าไปได้ โดยขอบอ่างอยู่ห่างจากผนังไม่น้อยกว่า 0.45 ม.ไม่มีสิ่งกีดขวาง

- อ่างล้างมือมีความสูงจากพื้นถึงขอบบนของอ่างไม่น้อยกว่า 0.75 เมตร แต่ไม่เกิน 0.80 เมตร และมีราวจับในแนวนอนแบบพับเก็บได้ในแนวดิ่ง ทั้งสองข้างของอ่าง

- ก๊อกน้ำเป็นชนิดก้านกดหรือก้านหมุนระบบอัตโนมัติ

- กรณีที่ห้องส้วมสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพและคนชราอยู่ภายในห้องส้วมบุคคลทั่วไปมีการจัดให้ เข้าถึงได้โดยสะดวกและมีทางเข้าก่อนถึงตัวห้องส้วม

**** โถปัสสาวะชาย**

- ในกรณีที่ห้องส้วมสำหรับผู้ชาย (ไม่แยกห้องสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ/ผู้สูงอายุ) จัดให้มีโถปัสสาวะชายที่มีระดับเสมอพื้นอย่างน้อย 1 ที่เพื่อให้ผู้ใช้ทุพพลภาพสามารถใช้งานได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น

- โถปัสสาวะชายมีราวจับด้านข้างทั้งสองข้างสูงไม่น้อยกว่า (80 เซนติเมตร) แต่ไม่เกิน 100 เซนติเมตร ยื่นออกมาจากผนังไม่น้อยกว่า 55 เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 60 เซนติเมตร

- โถปัสสาวะชายมีราวจับในแนวนอนอยู่ด้านบน ยาวไม่น้อยกว่า 50-60 เซนติเมตร)

- พื้นที่หน้าโถปัสสาวะชายควรมีที่ว่างอย่างน้อย 9 x 120 เซนติเมตร เพื่อการเข้าถึงด้านข้างทั้งสองด้านของโถปัสสาวะควรเป็นที่โล่ง

- คันกดชักน้ำ ควรติดตั้งอยู่ที่ 110 เซนติเมตร เหนือพื้นราบหรืออาจใช้ระบบอัตโนมัติ

3.5 ทางเข้าอาคาร ทางเดินระหว่างอาคาร ทางเชื่อมระหว่างอาคาร

3.5.1 เป็นพื้นผิวเรียบเสมอกันไม่ลื่น ไม่มีสิ่งกีดขวางหรือส่วนของอาคารยื่นล้ำออกมา

3.5.2 อยู่ในระดับเดียวกับพื้นถนนภายนอกอาคารหรือพื้นลานจอดรถ

3.5.3 มีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร

3.5.4 ท่อระบายน้ำหรือรางระบายน้ำบนพื้นมีฝาปิดสนิทถ้าฝาเป็นแบบตะแกรงมีขนาดของช่องตะแกรงกว้างไม่เกิน 1.3 เซนติเมตร

3.5.5 ในบริเวณที่เป็นทางแยกหรือทางเลี้ยวให้มีพื้นผิวต่างสัมผัสและต้องมีผนังหรือราวกันตกทั้งสองด้าน

3.5.6 อุปกรณ์ที่แขวงอยู่ในเขตทางสัญจร ให้แขวนสูงจากระดับพื้นไม่ต่ำกว่า 2.00 เมตร เพื่อให้ผู้ที่สัญจรผ่านได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

3.5.7 ในกรณี สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อคนพิการ ที่สูงจากพื้นไม่เกิน 2.00 เมตร แต่จำเป็นต้องยื่นล้ำมาในเขตทางสัญจร สามารถยื่นล้ำได้ไม่เกิน 10 เซนติเมตร

**** ทางเดิน**

- ทางเดินระหว่างอาคาร และทางเชื่อมระหว่างอาคาร ควรเป็นพื้นผิวเรียบเสมอกัน ไม่ลื่น ไม่มีสิ่งกีดขวาง

- สำหรับความกว้างที่เหมาะสมกับกลุ่มคนจำนวนน้อย (หรือทางเดินที่ไม่มี การสวนกัน) ควรมีอย่างน้อย 90 เซนติเมตร

- ความกว้างของทางเดิน และทางเชื่อมระหว่างอาคาร ที่สามารถให้เก้าอี้ เ็นคนพิการ สวนกันได้ต้องมีขนาดความกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร สำหรับการเคลื่อนที่โดยการ หักเลี้ยว 180 ควรมีขนาดความกว้างไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร

3.6 รววจับ

3.6.1 ทำด้วยวัสดุเรียบ มีลักษณะกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง 3-4 เมตร ติดตั้งสูง จากพื้น 80-90 เซนติเมตร ติดตั้งห่างจากผนัง 4-5 เซนติเมตร (สำหรับกำแพงพื้นผิวเรียบ) สูงจากจุด ยึดอย่างน้อย 12 เซนติเมตร

3.7 ลิฟต์

3.7.1 มีราวจับโดยรอบห้องลิฟต์

3.7.2 มีไฟเตือนภัยขณะลิฟต์ขัดข้อง

3.7.3 มีโทรศัพท์แจ้งเหตุฉุกเฉินติดตั้งในระดับ 90-120 เซนติเมตร จากพื้น

3.7.4 มีระบบการทำงานให้ลิฟต์ลงจอดที่ระดับพื้น และประตูเปิดอัตโนมัติ

3.7.5 มีเสียงบอกเลขชั้น และเสียงเตือนให้ทราบว่าจะประตูปิด-เปิด

3.7.6 แผงควบคุมปุ่มต่าง ๆ ต้องมีอักษร เบรลล์กำกับ

3.8 บันได

3.8.1 บันไดมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร

3.8.2 มีชานพักทุกระยะในแนวตั้งไม่เกิน 2.0 เมตร

3.8.3 มีราวบันไดทั้งสองข้าง

3.8.4 มีลูกตั้งสูงไม่เกิน 15 เซนติเมตร (ลูกตั้งบันไดไม่ได้เปิดช่องโถง)

3.8.5 ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 28 เซนติเมตร

3.8.6 พื้นผิวของบันไดใช้วัสดุที่ไม่ลื่น

3.8.7 มีจมูกบันไดที่มีสีแตกต่างจากพื้นผิวของบันได เพื่อให้สังเกตเห็นความ แตกต่างของบันไดได้ชัด

3.8.8 ควรมีกระจกบานใหญ่ติดกับผนังตรงข้ามทางขึ้น-ลงบันได เพื่อให้คน พิจารณาการได้ยินใช้สื่อสาร และเพิ่มแสงสว่างให้บริเวณบันได

3.8.9 รววจับ

3.8.10 ควรยื่นออกมาในระยะ 30 เซนติเมตร แต่ไม่เกิน 40 เซนติเมตร ตาม แนวนอนตรงสุดบันได

3.8.11 ควรติดตั้งราวจับตรงกลางเพิ่มอีกราว สำหรับบันไดกว้างมากกว่า 3 เมตร

3.8.12 ระยะห่างระหว่างราวจับสองด้าน ควรมีความกว้างไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร แต่ไม่ควรเกิน 1.50 เมตร

3.8.13 ที่ว่างบันไดและทางลาดควรมีราวปิดกั้นเพื่อห้ามเข้า หรือ มีขอบทางสัญจรกันอยู่และพื้นผิวต่างสัมผัสเตือนคนพิการทางการมองเห็น

3.8.14 ต้องมีระยะปลอดภัยในแนวตั้ง ที่จะป็นอันตรายต่อผู้ที่เข้าไปในพื้นที่สูงจากระดับพื้นดินไม่ต่ำกว่า 2.00 เมตร

3.9 ป้าย

3.9.1 หากเป็นป้ายบอกหมายเลขหน้าห้องหรือตัวอักษร ให้มีอักษรเบรลล์กำกับ โดยป้ายควรสูง 120-150 เซนติเมตร

3.10 ประตู

3.10.1 ประตูเปิด ปิดได้ง่าย ไม่ติดตั้งอุปกรณ์บังคับประตูให้ปิดเอง ในกรณีที่ประตูเป็นแบบบานเปิดผลักเข้าออกเมื่อเปิดออกสู่ทางเดินหรือระเบียง มีพื้นที่ว่างขนาดกว้าง ไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร และยาวไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร สำหรับประตูที่มีระบบเปิด - ปิด ประตูแบบอัตโนมัติ ควรมีปุ่มกด ที่คนพิการสามารถควบคุมการเปิด - ปิดประตูได้ด้วยตนเอง ทั้งภายในและภายนอก (ไม่ใช่ระบบเซ็นเซอร์เปิด - ปิด ประตูอัตโนมัติ)

3.10.2 ในสถานที่ที่ประตูเปิดออกสู่พื้นที่ด้านนอกและติดกับทางลาดด้านนอก ควรมีพื้นที่ว่างบริเวณที่ประตูบานเปิดออกสู่ภายนอกอย่างน้อย 1,500x1,500 มิลลิเมตร

3.10.3 ควรมีกันสาดบริเวณพื้นที่หน้าทางเข้า

3.10.4 หน้าต่างไม่ควรสูงเกินไป และควรทำให้สามารถมองเห็นวิวภายนอกได้ง่าย

3.10.5 การปิด-เปิด หน้าต่างไม่ควรฝืดหรือลื่นเกินไป

3.10.6 หากมีเหล็กดัดควรมีช่องที่สามารถเปิดได้ง่ายยามฉุกเฉิน

3.10.7 หน้าต่างที่มีมุ้งลวด สามารถถอดมาทำความสะอาดได้

3.10.8 กระจกที่สามารถเอื้อมถึงควรเป็นกระจกนิรภัย

3.11 พื้นผิวต่างสัมผัส

3.11.1 พื้นผิวต่างสัมผัส หมายถึง เป็นพื้นผิวที่มีความแตกต่างจากพื้นผิวโดยรอบที่คนพิการทางการเห็นสามารถใช้ปลายไม้เท้าสัมผัส และแยกแยะได้สะดวก

3.11.2 เป็นพื้นผิวที่มีสีแตกต่างจากพื้นผิวโดยรอบ ที่คนสายตาเลือนรางสามารถสังเกตได้ง่าย

3.11.3 อาคารควรจัดให้มีพื้นผิวต่างสัมผัสชนิดเตือนสำหรับคนพิการทางการเห็นที่พื้นบริเวณต่างระดับที่มีระดับต่างกันเกิน 20 มม. ที่ทางขึ้นและทางลงของทางลาดหรือบันได

3.11.4 ที่พื้นด้านหน้าและด้านหลังประตูทางเข้าอาคาร ที่พื้นด้านหน้าของประตูต้องสวมทั่วไป

3.11.5 วัสดุที่ใช้ปูพื้นผิวต่างสัมผัสในอาคาร เช่น กระเบื้องปูพื้น พื้นทรายล้าง พื้นหินล้าง พรมเช็ดเท้า กระเบื้องยาง ฯลฯ

3.11.6 โดยมีขนาดกว้าง 30 มม. และมีความยาวเท่ากับและขนานไปกับความกว้างของช่องทางเดินของพื้นต่างระดับทางลาดบันไดหรือประตู และขอบของพื้นผิวต่างสัมผัสอยู่ห่างจากจุดเริ่มต้นของทางขึ้น หรือทางลงของพื้นต่างระดับ ทางลาดบันได หรือประตู ไม่น้อยกว่า 0 มม. แต่ไม่เกิน 350 มม.

3.12 ห้องพักในโรงแรม

3.12.1 โรงแรมที่มีห้องพักตั้งแต่ 100 ห้องขึ้นไป ต้องจัดให้มีห้องพักสำหรับคนพิการไม่น้อยกว่า 1 ห้องต่อจำนวน ห้องพักทุก 100 ห้อง โดยห้องพักดังกล่าวต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

3.12.1.1 อยู่ใกล้บันไดหรือบันไดหนีไฟหรือลิฟต์

3.12.1.2 ภายในห้องพักต้องจัดให้มีสัญญาณบอกเหตุหรือเตือนภัยทั้งสัญญาณที่เป็นเสียงและแสงและระบบสั่นสะเทือนติดตั้งบริเวณที่นอนในกรณีเกิดอัคคีภัยหรืออันตรายอื่น มีสวิทช์สัญญาณแสงและสวิทช์สัญญาณเสียงแจ้งหรือเรียกให้ผู้ที่อยู่ภายนอกทราบ

3.12.1.3 มีสัญลักษณ์รูปคนพิการติดไว้ที่ประตูด้านหน้าห้องพัก

3.12.1.4 สำหรับคนพิการทางการมองเห็นสามารถเข้าพักในห้องทั่วไปของโรงแรม (ไม่เฉพาะห้องพักคนพิการ) ซึ่งควรมี

1) เอกสารประชาสัมพันธ์และหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อภายในโรงแรม
ควรมีอักษรเบรลล์

2) ป้ายบอกเลขห้องควรมีอักษรเบรลล์ และติดตั้งบนผนังใกล้ที่เปิดประตู

3) ควรมีแผนผังต่างสัมผัสในห้องพักบนแผนผังทั่วไป หรือหากไม่สามารถจัดทำได้ควรให้ เจ้าหน้าที่ของโรงแรมอธิบายตำแหน่งของวัตถุต่าง ๆ ภายในห้อง รวมถึงทางหนีไฟในชั้นนั้น

3.13 โรงแรมรสป หอประชุม

หอประชุมต้องจัดให้มีพื้นที่พาดำเนินสำหรับเก้าอี้เข็นคนพิการอย่างน้อยหนึ่งที่นั่งทุก ๆ จำนวน 100 ที่นั่ง ร้อยละ 1 โดยพื้นที่เฉพาะนี้เป็นพื้นที่ราบขนาดความกว้างไม่น้อยกว่า 0.90

เมตรและความยาวไม่น้อยกว่า 1.40 เมตร ต่อหนึ่งที อยู่ในตำแหน่งที่ใกล้ประตูทางออก หรือในตำแหน่งที่คนพิการเข้าออกได้สะดวก

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) เป็นกรอบการพัฒนาระยะยาว เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ "ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" โดยประกอบด้วยยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน 6 ยุทธศาสตร์ด้วยกัน ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนพิการคือ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน มีแนวทางในการขับเคลื่อน ได้แก่ พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ สร้างเสริมให้คนมีสุขภาวะที่ดี สร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทยให้เอื้อต่อการพัฒนาคน เสริมสร้างบทบาทของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะจิตใจให้เข้มแข็ง ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคมมีแนวทางในการขับเคลื่อนที่สำคัญ ได้แก่ สร้างความมั่นคงและการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาระบบบริการและระบบบริหารจัดการสุขภาพ การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย และสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ทูทางวัฒนธรรม และความเข้มแข็งของชุมชน

Smile City for All เมืองที่เป็นมิตรสำหรับคนพิการและคนทั้งมวล

โครงการ Smile City for All คือเมืองน่าอยู่ที่เป็นมิตรต่อคนพิการและคนทั้งมวล โดยบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม เพื่อให้คนพิการและทุกคนในสังคมสามารถดำรงชีวิตได้อย่างอิสระ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ตามที่อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (CRPD) ข้อ 9 กำหนดให้คนพิการดำรงชีวิตอยู่ได้โดยอิสระและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ในทุกด้านของการดำเนินชีวิต รัฐบาลจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมที่จะให้คนพิการ สามารถเข้าถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ รวมทั้งเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ และการสื่อสาร และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงบริการอื่น ที่จัดให้แก่สาธารณะทั้งในเมืองและในชนบท พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2556 มาตรา 20 กำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ภายใต้แนวคิด CBID (Community Based Inclusive Development) องค์การอนามัยโลก มีแนวทางการพัฒนาศักยภาพคนพิการในชุมชนโดยทุกคนมีส่วนร่วม (Community Based Inclusive Development : CBID) ด้วยกลไกของเครือข่ายคนพิการในพื้นที่ เพื่อให้บริการและพัฒนาศักยภาพคนพิการในการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การมีส่วนร่วมทางสังคม SMILE สามารถขยายความได้ดังนี้

1. Social Service บริการที่คุ้มครองสิทธิและสวัสดิการด้านการแพทย์

1.1 การบริการทางด้านสุขภาพที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ ได้แก่ มีสถานที่และอุปกรณ์ในการอำนวยความสะดวกมีช่องทางพิเศษสำหรับคนพิการ

1.2 การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ ได้แก่ กายอุปกรณ์ เครื่องช่วยคนพิการ สื่อส่งเสริมพัฒนาการคลินิกกระตุ้นพัฒนาการ ระบบการคัดกรอง ตรวจประเมินวินิจฉัย ความพิการ แนะนำรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

1.3 โรงพยาบาลเฉพาะความพิการหรือสถาบันที่วิจัย ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านคนพิการหรือมีนวัตกรรมด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์

1.4 การดูแลสุขภาพคนพิการในชุมชน ได้แก่ เครือข่ายอาสาสมัคร การออกหน่วยเคลื่อนที่

1.5 คนพิการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ ได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาล

1.6 แผน/นโยบายสำคัญด้านสุขภาพเพื่อป้องกัน พัฒนา ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการด้านการศึกษา

1.7 คนพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดจนถึงชั้นบังคับ

1.8 สถานศึกษามีการสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ สื่อ บริการ ความช่วยเหลืออื่นใด ทางการศึกษา ค่าเล่าเรียนทุนการศึกษา ล่ามภาษามือ

1.9 สถานศึกษา มหาวิทยาลัยที่มีให้บริการทางการศึกษาของคนพิการ ทั้งการเรียนร่วม หรือศึกษาเฉพาะ

1.10 การให้บริการการศึกษาทางเลือก/นอกสถานศึกษา/การอบรมเพื่อเตรียมความพร้อม ด้านการเรียนและการใช้ทักษะชีวิตประจำวัน/การสอนเสริมสำหรับ นักเรียนนักศึกษาพิการ

1.11 การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยีด้านคนพิการ

1.12 แผน นโยบาย โครงการสำคัญสนับสนุนด้านการศึกษาคนพิการ

2. Management information ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ/การพัฒนาและเชื่อมโยงระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อสะดวกในการเข้าถึง

2.1 จังหวัดมีระบบฐานข้อมูลและเชื่อมโยงข้อมูลด้านคนพิการ

2.2 การจัดระบบเทคโนโลยีที่คนพิการสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ เช่น เว็บไซต์ สื่อ สิ่งพิมพ์ social media

2.3 นวัตกรรม เทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสมตามประเภทความพิการ

3. Infrastructure การเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานสำหรับทุกคน

3.1 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก 5 ด้าน ตามมติ ครม. ในสถานที่ราชการ

3.2 การปรับสภาพที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ

3.3 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยว พื้นที่เอกชน สถานการศึกษา ศาสนสถาน พื้นที่สาธารณะ

3.4 การรณรงค์ ประชาสัมพันธ์การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ/ มีวิทยากรตัวแทนในการให้ความรู้ (ทูตอารยสถาปัตย์)

3.5 แผน นโยบาย โครงการสำคัญสนับสนุนการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ

4. Logistic and Transportation ระบบขนส่งที่เป็นมิตร

4.1 แผน นโยบาย โครงการสำคัญที่ส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการเข้าถึงระบบการขนส่งสาธารณะ

4.2 สถานที่ในระบบขนส่งสาธารณะที่เอื้อต่อคนพิการและคนพิการสามารถเข้าถึงและใช้บริการได้

4.3 มีระบบขนส่งมวลชนที่เอื้อต่อคนพิการสามารถเข้าถึงได้

5. Empowerment การมีส่วนร่วมทางสังคมและการเสริมพลัง

5.1 การสนับสนุนส่งเสริมการฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพคนพิการโดยชุมชน (CBR ใน CLC)

5.2 การจัดบริการศูนย์บริการทั่วไป

5.3 คนพิการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายแผนงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับงาน ด้านคนพิการ (เป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน)

5.4 การส่งเสริม สนับสนุนความเข้มแข็งขององค์กร เครือข่ายของ/ด้านคนพิการ

5.5 ชุมชนต้นแบบที่เอื้อต่อคนพิการและคนทั้งมวล

สำหรับโครงการ Smile City ได้เลือก 8 จังหวัดเป็นโครงการต้นแบบ ได้แก่ เชียงใหม่ พิษณุโลก อุตรธานี ขอนแก่น นนทบุรี ชลบุรี กระบี่และสงขลา มีขั้นตอนและข้อสรุปดังนี้

1. การคัดเลือกตำบลต้นแบบ : 1) มีผู้นำเห็นความสำคัญของคนพิการ 2) มีเครือข่ายการทำงาน 3) มีองค์กรคนพิการ

2. ศูนย์บริการคนพิการจังหวัดสนับสนุนการบริหารจัดการชุมชนต้นแบบ

3. การบริการที่คนพิการพึงได้รับตามกฎหมาย มีความรวดเร็ว และทันสมัย

4. การทำงานระดับจังหวัดใช้ฐานข้อมูลเกี่ยวกับกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.)

5. บางจังหวัดมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการครบ 5 ด้าน (ทางลาด ห้องน้ำ ที่จอดรถ ป้ายสัญลักษณ์ และข้อมูลข่าวสาร) แต่บางจังหวัดยังมีข้อจำกัด

6. ในระดับตำบลและจังหวัดยังขาดการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกในการพัฒนานวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของคนพิการ

7. การออกแบบอาคารสถานที่ตามหลัก Universal Design ยังไม่ครอบคลุม

8. การดำเนินการสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน มีความครบถ้วน

9. มีการดำเนินงานด้านการเสริมพลังคนพิการ (Empowerment)

10. ทุกจังหวัดมีทั้งองค์กรคนพิการที่เข้มแข็งและไม่เข้มแข็ง กลุ่มคนพิการส่วนใหญ่ยังช่วยเหลือตัวเองได้มากกว่ากลุ่มคนพิการที่ช่วยเหลือตัวเองได้บ้างและช่วยเหลือตัวเองไม่ได้เลย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับโครงการ Smile City

1. การสนับสนุน Smile City ควรเน้นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก 5 ด้าน ให้ชัดเจน
2. ควรมีนโยบายพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้มีความสมบูรณ์ที่นำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ควรมีนโยบายส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของคนพิการในระดับจังหวัดและระดับตำบล โดยสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกจังหวัด
4. ควรมีนโยบายปรับปรุงที่อยู่อาศัย อาคารสถานที่ ศาสนสถาน พื้นที่สาธารณะแหล่งท่องเที่ยว โบราณสถานในทุกจังหวัดที่เป็น Smile City ตามหลัก Universal Design
5. ควรมีนโยบายสนับสนุนให้องค์กรคนพิการเข้มแข็ง ผ่านมาตรฐานองค์กรและจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการสำหรับโครงการ Smile City

1. ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุน Smile City ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ เพื่อให้เกิดกระบวนการจัดการงบประมาณให้ทันเวลา
2. ควรปรับปรุงระบบฐานข้อมูลของส่วนกลาง (พก.) ให้ศูนย์บริการคนพิการจังหวัดสามารถดึงข้อมูลของจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ควรขยายวงเงินการซ่อมบ้านคนพิการเป็นรายละ 50,000 - 60,000 บาท
4. คณะอนุกรรมการฯ ควรเข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อน Smile City
5. ปีงบประมาณ 2563 ควรมีการติดตามและประเมินผล Smile City

หน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ

1. กระทรวงแรงงาน ทำให้หน้าที่ในการเชื่อมโยงข้อมูลการจ้างงานคนพิการ ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 33 และ มาตรา 35

2. กระทรวงมหาดไทย ทำให้หน้าที่ในการเชื่อมโยงข้อมูลบัตรประชาชนแทนบัตรประจำตัวคนพิการ และขับเคลื่อนการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด สนับสนุนการจัดหาพื้นที่และออกแบบศูนย์บริการคนพิการขนาดเล็กและขนาดกลาง

3. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ทำหน้าที่เชื่อมโยงระบบข้อมูลบัตรประชาชนแทนบัตรประจำตัวคนพิการ และการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการเชื่อมข้อมูลคนพิการ

4. กระทรวงสาธารณสุข ทำหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในชุมชน ในด้านระบบสาธารณสุข

5. กระทรวงคมนาคม ทำหน้าที่ในด้านการเดินทางสาธารณะ การจัดบริการรถเมล์ชานต่ำให้บริการคนพิการและทุกคนในสังคมในเขตกรุงเทพ ฯ และปริมณฑล และจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านคมนาคมขนส่งสำหรับคนทุกคน

6. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ทำหน้าที่ในด้านการจัดอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั่วประเทศ

7. กระทรวงวัฒนธรรม ทำหน้าที่ในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ได้แก่ พิพิธภัณฑสถาน หอจดหมายเหตุ หอสมุดแห่งชาติ อุทยานประวัติศาสตร์ รวมถึงสถานที่สำคัญทางศาสนาด้านการเข้าถึงบริการข้อมูลข่าวสารและการแสดง ด้านการพัฒนาศักยภาพคนพิการด้านศิลปวัฒนธรรม นาฏศิลป์ ส่งเสริมด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านร่างกายและจิตใจผ่านกิจกรรมศิลปะบำบัด

8. องค์การคนพิการ ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนแผนและยุทธศาสตร์ชาติด้านคนพิการ

9. กลุ่มเซ็นทรัล ส่งเสริมการจ้างงานคนพิการ และพัฒนาศักยภาพอาชีพ ในส่วนของการซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า งานด้านศูนย์บริการข้อมูล (Call Center) และร้านอาหาร

10. สถาบันบริการน้ำมันปตท. ส่งเสริมด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ และทุกคนในสังคมได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสถาบันบริการน้ำมันทั่วประเทศ

สิทธิประโยชน์และความคุ้มครองคนพิการ

กรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ ได้แจ้งสิทธิสำหรับคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการแล้ว สามารถยื่นคำขอใช้สิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 หรือตามที่กฎหมายอื่นกำหนด ได้แก่การคุ้มครองสิทธิคนพิการด้านบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการแพทย์ ในเรื่องการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการเพื่อปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรม

สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้น สิทธิประโยชน์และความคุ้มครองคนพิการที่สำคัญมีดังนี้

1. การคุ้มครองสิทธิคนพิการทางการศึกษา ในเรื่องการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ หรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบ โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความจำเป็นและเหมาะสมอย่างทั่วถึง
2. การคุ้มครองสิทธิคนพิการด้านการประกอบอาชีพและการมีงานทำ ในเรื่องการพัฒนาสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงาน มาตรการเพื่อการมีงานทำ ตลอดจนได้รับการส่งเสริมประกอบอาชีพอิสระ และบริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกเทคโนโลยี หรือความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อการทำงานและประกอบอาชีพของคนพิการ
3. การคุ้มครองสิทธิคนพิการทางสังคมและสวัสดิการสังคม เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิคนพิการทางสังคมและสวัสดิการสังคมเป็นไปอย่างทั่วถึง เช่น การให้บริการล่ามภาษามือ การช่วยเหลือทางกฎหมาย การจัดให้มีผู้ช่วยคนพิการ การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการ การช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล การส่งเสริมสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการ และการจัดสวัสดิการเบี้ย ความพิการ
4. การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก ที่คนพิการเข้าถึงได้ เพื่อคุ้มครองสิทธิคนพิการมิให้สภาพแวดล้อมเป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางสังคมสำหรับคนพิการ
5. การจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ ได้กำหนดห้ามหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชนหรือบุคคลกระทำการที่มีการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ และให้หมายความรวมถึง การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใดที่กระทบต่อคนพิการแม้จะไม่มีเจตนาหมายเป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยตรง แต่ผลของการกระทำนั้นทำให้คนพิการต้องเสียสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับ เพราะเหตุผลแห่งความพิการด้วย ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดให้คนพิการที่ได้รับ หรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ สิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติให้มีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือห้ามมิให้กระทำการนั้นได้ (กรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2563)

พันธกรณีอนุสัญญา กรอบยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

การกำหนดนโยบายสาธารณะด้านคนพิการของประเทศไทย รวมถึงแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติได้บูรณาการประเด็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านคนพิการทั้งในระดับโลก

และระดับภูมิภาคสู่การปฏิบัติเพื่อให้คนพิการของไทยได้รับการส่งเสริมคุ้มครองและเป็นหลักประกันให้คนพิการได้เกิดการใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวก บริการสาธารณะ การจัดการเลือกปฏิบัติตลอดจน การเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะด้านคนพิการ รวมถึงการเข้าถึงโอกาสอย่างเท่าเทียม ทางการศึกษา การมีงานทำการรักษาพยาบาล และการมีส่วนร่วมในการเมืองอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ พ.ศ. 2551 (Convention on the rights of persons with disabilities: CRPD 2008)

ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 28 สิงหาคม 2551 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมคุ้มครองและประกันให้คนพิการได้ใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเต็มที่และเท่าเทียมตลอดจนส่งเสริมการเคารพในศักดิ์ศรีของตนเอง “คนพิการ” ตามความหมายของอนุสัญญานี้ หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ทางจิตใจ ทางสติปัญญาหรือประสาทสัมผัสในระยะยาว ประกอบกับอุปสรรคต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น โดยหลักการสำคัญที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญานี้คือ การเคารพในศักดิ์ศรีการไม่เลือกปฏิบัติการมีส่วนร่วมและการเข้าร่วมในสังคม การเคารพความแตกต่างและการยอมรับความหลากหลายของมนุษยชาติความเสมอภาคของโอกาสความสามารถ ในการเข้าถึงความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง การเคารพขีดความสามารถของเด็กพิการ โดยสาระสำคัญของอนุสัญญานี้คือ รัฐภาคีมีพันธกรณีที่จะต้องจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการในทุกรูปแบบ ทั้งในด้านกฎหมาย การปกครอง และการปฏิบัติงานต่าง ๆ รวมถึงการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่อประกันการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ ได้อย่างเท่าเทียมกันของคนพิการในสวนสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การขนส่ง ข้อมูลข่าวสารและบริการสาธารณะ การยอมรับความเท่าเทียมในทางกฎหมายสำหรับโอกาสในการรับการศึกษา การเข้าทำงาน การรักษาพยาบาล การประกันสิทธิและโอกาสที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

2. ยุทธศาสตร์อินซอน เพื่อทำสิทธิให้เป็นจริง (Incheon Strategy : Make the Right Real) ได้รับการรับรองจากที่ประชุมเจ้าหน้าที่ระดับสูงระหว่างรัฐบาล ภายใต้การดำเนินการทศวรรษคนพิการแห่งเอเชียและแปซิฟิก พ.ศ. 2556 - 2565 ซึ่งดำเนินการโดยคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิก (ESCAP) เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม - 2 พฤศจิกายน 2555 ณ เมืองอินซอน สาธารณรัฐเกาหลี โดยยุทธศาสตร์อินซอน ประกอบด้วย 10 เป้าประสงค์ดังนี้

1. การลดความยากจนและขยายโอกาสในการทำงานและการจ้างงาน
2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและการตัดสินใจ
3. ส่งเสริมการเข้าถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพการขนส่งสาธารณะความรู้และ

การสื่อสาร

4. เสริมสร้างความเข้มแข็งการคุ้มครองทางสังคม
5. ขยายการช่วยเหลือในระยะแรกเริ่มและด้านการศึกษาให้กับเด็กพิการ
6. ประกันความเท่าเทียมทางเพศและการเสริมพลังสตรี
7. ประกันการจัดการและการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติสำหรับคนพิการ
8. ปรับปรุงข้อมูลด้านคนพิการ ให้น่าเชื่อถือและสามารถเปรียบเทียบได้
9. เร่งให้มีการให้สัตยาบันและดำเนินการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ และการปรับกฎหมายในประเทศให้สอดคล้องกับอนุสัญญา
10. พัฒนาความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาคและระหว่างประเทศ

การดำเนินงานและความร่วมมือระหว่างประเทศ

1. การดำเนินงานด้านคนพิการตามแผนประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

1.1 การประชุมคณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ครั้งที่ 20 (20th ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) Council Meeting) ระหว่างวันที่ 2 - 4 ตุลาคม 2561 ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ เพื่อรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของประเทศไทยภายใต้แผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสวัสดิการสังคมและการพัฒนา พ.ศ. 2559 - 2563 (Strategic Framework on Social Welfare and Development 2016 - 2020) ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก คนพิการ และผู้สูงอายุ ซึ่งประเทศไทยมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการไทยได้ก้าวข้ามมุมมองการพัฒนาจากแบบสงเคราะห์นิยมไปสู่การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม และครอบคลุมถึงการพัฒนาในทุกๆ มิติ ของการใช้ชีวิตได้แก่ วัฒนธรรม กีฬาการดูแลสุขภาพ การเข้าถึงข่าวสารการเข้าถึงการศึกษา การเข้าถึงสภาพแวดล้อมสรรค์สร้างที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับแผนแม่บทอาเซียน 2025 เพื่อบูรณาการสิทธิคนพิการ

1.2 การเข้าร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความร่วมมือด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในภูมิภาคอาเซียนและประเทศอาเซียนบวกสาม ระหว่างวันที่ 18 - 23 กุมภาพันธ์ 2562 ณ ประเทศญี่ปุ่น โดยมีเป้าหมายการพัฒนาความร่วมมือในระดับภูมิภาค เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน และแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี เกี่ยวกับประเด็นด้านคนพิการในภูมิภาคอาเซียน และประเทศอาเซียนบวกสามในประเด็นนี้คือ การส่งเสริมสังคมที่ปราศจากอุปสรรคต่อคนพิการ (Barrier - Free) การเสริมพลังคนพิการ (Empowerment) การส่งเสริมการจ้างงานคนพิการให้เป็นรูปธรรมทั้งกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน การขยายความร่วมมือกับภาคเอกชน (Joint Venter) และการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลคนพิการมากขึ้น

1.3 การประชุมระดับอาเซียน "การประชุมเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญด้านผู้ประกอบการอาเซียนครั้งที่ 3" ระหว่างวันที่ 4-7 กรกฎาคม 2562 ณ โรงแรมโนโวเทล กรุงเทพฯ อิมแพ็ค เมืองทองธานี เพื่อเป็นการส่งเสริมรูปแบบความร่วมมือของภาคเอกชน เพื่อจัดตั้งวิสาหกิจเพื่อสังคม

เพื่อคนพิการ การขยายเทคโนโลยีและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนคนพิการในการเข้าสู่การมีงานทำ การเสริมสร้างความเข้มแข็ง และยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของภาคส่วน กิจการเพื่อสังคม เพื่อคนพิการ รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องโอกาสและข้อจำกัดในการเป็น ผู้ประกอบการธุรกิจ E - Commerce ของคนพิการ การส่งเสริมให้คนพิการเป็นเจ้าของธุรกิจ ทุกภาค ส่วนร่วมกันพัฒนาและจัดอุปสรรคการเข้าถึง E-commerce และการเปลี่ยนกรอบแนวคิดของลูกค้า ในในการสนับสนุนสินค้าของคนพิการ อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนทางนโยบายเพื่อสร้างการเข้าถึง สำหรับคนพิการการพัฒนาความรู้และทักษะการสนับสนุนทางการเงิน การสนับสนุนไม่ใช่ทางการเงิน ในการขับเคลื่อนเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญด้านผู้ประกอบการอาเซียน

1.4 การประชุม "WORKING TOGETHER" : A PUBLIC-PRIVATE-PEOPLE (PPP) on THE ASEAN ENABLING MASTERPLAN 2025 ระหว่างวันที่ 10 - 11 กันยายน 2562 ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความสำเร็จในการดำเนินงานตามแผนแม่บท อาเซียน พ.ศ. 2568 เพื่อบูรณาการสิทธิคนพิการ (ASEAN Enabling Masterplan 2025 : Mainstreaming the Rights of Persons with Disabilities) และเพื่อสร้างสังคมที่คนพิการมีส่วนร่วม ตลอดจนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ทั้ง 3 เสา คือ 1) เสาประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio – Cultural Community : ASCC) ได้มีการ ดำเนินการศึกษาสถานการณ์บุคคลออทิสติกในภูมิภาคอาเซียน (The Autism Mapping Project in the ASEAN Region) 2) เสาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) การประชุมของสมาชิกอาเซียนได้เข้าเป็นภาคีต่อสนธิสัญญามาร์ราเคช และระดับอาเซียน "การ ประชุมเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญด้านผู้ประกอบการอาเซียน ครั้งที่ 3" และ 3) เสาประชาคมการเมือง ความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political- Security Community : APSC) มีการจัดกิจกรรมในการ เจริญระดับภูมิภาคอาเซียน เพื่อส่งเสริมสิทธิของสตรีพิการ และการจัดทำแผนป้องกันภัยพิบัติ สำหรับคนพิการ

2. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาและฝึกอบรมคนพิการแห่งเอเชียและแปซิฟิก

ศูนย์พัฒนาและฝึกอบรมคนพิการแห่งเอเชียและแปซิฟิก (Asia-Pacific Development Center on Disability : APCD) เป็นศูนย์พัฒนาด้านคนพิการในระดับภูมิภาค โดย ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์อินชอนอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ และกรอบเป้าหมายการพัฒนา ที่ยั่งยืน เพื่อลดความยากจน ขยายโอกาสในการทำงานและการจ้างงาน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจเกี่ยวกับกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมสาธารณะงาน ส่งเสริมการเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจและสร้างความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยในปี 2562 ที่ผ่านมามีการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาและฝึกอบรมคนพิการแห่งเอเชียและแปซิฟิก ซึ่งสรุปสาระที่สำคัญได้ดังนี้

2.1 การส่งเสริมอาชีพของคนพิการ เช่น การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะของคนพิการ ในธุรกิจการโรงแรม การพัฒนาทักษะสำหรับการจ้างงานคนพิการในธุรกิจอาหาร การฝึกอบรม การฟื้นฟูแบบครบวงจรสำหรับคนทำงานที่พิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

2.2 การพัฒนาศักยภาพคนพิการ มีการพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้พิทักษ์สิทธิของคนพิการทางสติปัญญา

2.3 การขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์

2.3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการระดับชาติเพื่อนำเสนอนโยบายด้านบุคคลออทิสติกภายใต้โครงการศึกษาสถานการณ์บุคคลออทิสติกในภูมิภาคอาเซียน จำนวน 5 รุ่น ณ ประเทศไทยประเทศ สปป.ลาว ประเทศกัมพูชา และประเทศมาเลเซีย

2.3.2 การประชุมติดตามผลกับพันธมิตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในโครงการศึกษาสถานการณ์บุคคลออทิสติกในภูมิภาคอาเซียน ณ กรุงเทพมหานครและภูเก็ต ประเทศบรูไน

2.3.3 การฝึกอบรมหน่วยงานประเทศมองโกเลียที่ร่วมงานกับองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศญี่ปุ่น (IC)

2.3.4 การประชุมหน่วยงานพันธมิตรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และพิธีการลงนามความร่วมมือกับคณะกรรมการด้านคนพิการระดับชาติ ณ กรุงเทพมหานครและเวียดนาม

2.3.5 การประชุมคณะทำงานทศวรรษคนพิการเอเชียและแปซิฟิก ปี 2556 - 2565 ครั้งที่ 5 ณ กรุงเทพฯ

2.3.6 การประชุมออสซิมแห่งเอเชียและแปซิฟิก ประเทศสิงคโปร์

2.3.7 คณะทำงานและคณะ.เลขานุการระหว่างประเทศในการประชุมการพัฒนาเพื่อทุกคนโดยชุมชนเป็นฐานแห่งเอเชีย-แปซิฟิก ครั้งที่ 4 และเครือข่ายงานการพัฒนาคนพิการโดยชุมชน แห่งเอเชียและแปซิฟิก ที่กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม

การพัฒนาอาชีพแก่คนพิการตามบันทึกความร่วมมือหลักสูตรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (MOU) ณ สาธารณรัฐเกาหลี

การประชุมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพแก่คนพิการ ตามบันทึกความร่วมมือหลักสูตรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (MOU) ระหว่าง Daegu Institute และศูนย์พัฒนาศักยภาพและอาชีพคนพิการพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการฝึกอาชีพคนพิการ นโยบายการสนับสนุนการจ้างงานคนพิการ รวมทั้งการหารือแนวทางการร่วมมือในอนาคตของทั้ง 2 หน่วยงาน และข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ในการสร้างกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันแดกูและศูนย์พัฒนาศักยภาพและอาชีพคนพิการพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพทักษะการประกอบอาชีพเพื่อเสริมสร้างโอกาสในการจ้างงานของคนพิการประเด็นดำเนินการต่อเนื่อง การกำหนดนโยบายการให้เงินทุนสนับสนุน

สถานประกอบการที่จะจัดตั้งบริษัท เพื่อจ้างงานคนพิการโดยเฉพาะ โดยคำนวณเงินเป็นรายหัวจากจำนวนคนพิการที่จะต้องจ้าง และที่สามารถจ้างได้ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้สถานประกอบการขนาดใหญ่ที่ต้องจ้างคนพิการเป็นจำนวนมากแต่ไม่สามารถจ้างได้ และต้องส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นจำนวนมากในทุก ๆ ปีสามารถนำเงินทุนนี้มาจัดตั้งบริษัทใหม่ (บริษัทลูก) ที่มีการจ้างงานคนพิการโดยเฉพาะ และทำการศึกษาว่าบริษัทนี้ควรดำเนินธุรกิจใดที่เหมาะสมกับคนพิการ เช่น บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) อาจจัดตั้ง และเหมาะกับงานของสถานประกอบการหรือบริษัทแม่นั้น บริษัทลูกที่เป็นด้านอาหารและโภชนาการ หรือ Thai Airways Catering Service from PWDs เป็นต้น โดยบริษัทนี้อาจทำเพียงอาหารเข้าส่งให้กับทุกเที่ยวบินของการบินไทยเท่านั้น เป็นต้น

เกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Global Sustainable Tourism Criteria - GSTC)

สภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Council - GSTC) ได้มีการกำหนดเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Global Sustainable Tourism Criteria) โดยเกณฑ์ดังกล่าวมีการนำเสนอประเด็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนผ่านเกณฑ์ข้อ A8 (Access for All) ว่า สถานที่ท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกจะต้องอำนวยความสะดวกให้กับบุคคลทุพพลภาพ หรือผู้มีข้อจำกัดทางด้านสภาพร่างกาย ทั้งนี้ เพื่อให้พวกเขาสามารถได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง โดย GSTC แนะนำตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาหลักเกณฑ์ข้อ A8 ดังนี้ (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2562)

1. มีนโยบายส่งเสริมการอำนวยความสะดวกให้กับบุคคลทุพพลภาพ หรือที่มีข้อจำกัดทางด้านสภาพร่างกายให้สามารถเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างเหมาะสม

2. มีการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับบุคคลทุพพลภาพที่คำนึงถึงความปลอดภัยกับสถานที่ท่องเที่ยว

ดังนั้น จากแนวคิดการท่องเที่ยวเพื่อการเข้าถึงสำหรับคนทั้งมวล (Accessible Tourism for All) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงนิยามแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการเข้าถึงสำหรับคนทั้งมวล (Accessible Tourism for All) ว่าด้วยองค์ประกอบของห่วงโซ่การท่องเที่ยวทั้งหมดต้องได้รับการวางแผนและผ่านการทดสอบอย่างดี ประกอบด้วยดังนี้

1. การจัดการแหล่งท่องเที่ยว
2. ข้อมูลสารสนเทศและการโฆษณา (การเตรียมตัว ข้อมูลสารสนเทศ)
3. สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม
4. การเดินทาง

5. บริการอาหารเครื่องดื่ม
6. กิจกรรมเชิงวัฒนธรรม (พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ)
7. กิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ
8. พนักงานเจ้าหน้าที่

โดยใช้แนวทางปฏิบัติในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเข้าถึงสำหรับคนทั้งมวล ดังนี้

1. ทำความเข้าใจว่านักท่องเที่ยวต้องการอะไร การเดินทางของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างไร และองค์กรแหล่งท่องเที่ยวสามารถสนับสนุนนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวได้อย่างไรบ้าง
2. จัดทำเครื่องมือที่เป็นประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาที่เรียกว่า สามเสาหลักของ Accessible Tourism (Three pillars of accessible tourism) ซึ่งประกอบไปด้วย
 - 2.1 การบริการนักท่องเที่ยว (Customer Service)
 - 2.2 สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities)
 - 2.3 ข้อมูลสารสนเทศ (Information)
3. การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย
4. องค์กรแหล่งท่องเที่ยวมีส่วนช่วยในการเข้าถึงได้อย่างไร

3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการบริการ

การสร้างแนวคิดงานบริการ

การสร้างแนวคิดงานบริการจะประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. Inform การรับรู้ข้อมูลเชิงลึกที่จะช่วยให้เข้าใจรายละเอียดและโจทย์ที่กำลังศึกษา โดยในส่วนนี้ จะต้องนำข้อมูลที่หลากหลายมาเชื่อมต่อกันเพื่อนำไปสู่แนวคิดการออกแบบที่เหมาะสมที่สุด
2. Incubate การพัฒนาแนวคิดจากขั้น Inform เข้าไปเข้ามาหลายๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดแนวทางที่หลากหลายเปรียบเหมือนกับการย่อยข้อมูลหลายๆ ครั้งเพื่อหา “แก่นสำคัญ” ที่จะใช้ในการออกแบบนั่นเอง
3. Illuminate การสร้างแนวคิดที่ไม่ได้กลั่นกรองจากข้อมูลโดยตรง แต่สร้างขึ้นจากพื้นที่อื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากข้อมูลที่มี เช่น การคิดงานออกขณะกำลังเดินเล่นในสวนหรือระหว่างทางกลับบ้านในบางครั้ง เป็นต้น
4. Implement การนำแนวคิดที่ตกผลึกแล้วมาทำให้เกิดขึ้นจริง

การออกแบบบริการ คือการหาจุดร่วมที่ลงตัวระหว่างการศึกษาค้นคว้าข้อมูลผู้ใช้ (Human Factor) โครงสร้างและนโยบายขององค์กร (Organisation) และโอกาสในการลงทุนด้านเทคโนโลยี (Technician) ซึ่งทั้งสามปัจจัยนี้จะต้องสอดคล้องกับรูปแบบงานบริการที่สร้างสรรค์ขึ้น

แนวคิดในการสร้างสรรค์งานบริการ

กระบวนการสร้างสรรค์งานบริการ ประกอบด้วย 3 แนวคิด ได้แก่

1. ค้นหาแนวคิด : Idea Development
2. สร้างสรรค์ร่วมกัน : Co-Creation
3. สรุปแนวคิดหลัก : Conceptualisation

โดยทั้ง 3 แนวคิดสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ค้นหาแนวคิด : Idea Development

กระบวนการค้นหาแนวคิดสำหรับงานบริการมีความสำคัญมากในกระบวนการคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากเป็นการพัฒนาความคิดอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และเป็นการสร้างทางเลือกให้พิจารณา เพื่อหาแนวคิดที่เหมาะสมที่สุดในการออกแบบบริการก่อนจะลงมือทำจริง

2. สร้างสรรค์ร่วมกัน : Co-Creation

หัวใจสำคัญของการออกแบบบริการ คือการนำความคิดเห็นของคนจากหลากหลายฝ่ายมาใช้งานร่วมกัน โดยในที่นี้ไม่ได้หมายรวมแค่เฉพาะพนักงานหรือผู้เชี่ยวชาญจากแผนกต่างๆ เท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงตัวผู้ใช้บริการและกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับงานบริการ ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในบริบทของการออกแบบบริการ การสร้างสรรค์ร่วมกันสามารถแสดงบทบาทได้ใน 3 เรื่อง คือ

- 2.1 ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับทุกกลุ่ม
- 2.2 สร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของงานบริการนั้นๆ

2.3 นำไปสู่การสร้างสรรค์งานบริการที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายได้อย่างตรงประเด็น

3. สรุปแนวคิดหลัก : Conceptualization

หัวใจสำคัญของกระบวนการนี้ คือ “แนวคิด” (Concept) ที่จะต้องสร้าง “คุณค่า” (Value) ให้เกิดขึ้นกับงานบริการหนึ่งๆ ได้ในอดีตรูปแบบการนำเสนอสินค้าเริ่มจากการที่ผู้ผลิตคิดค้นสินค้าขึ้น แล้วจึงส่งต่อสินค้านั้นไปยังผู้บริโภค ซึ่งเป็นแนวคิดแบบ Inside-Out สิ่งที่ผู้บริโภคจะสัมผัสได้จากกระบวนการนี้มีเพียงแค่ “ตัวสินค้า” และ “ภาพลักษณ์” ที่ผู้ผลิตนำเสนอเท่านั้น โดยส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ตอบสนองความต้องการหรือความพึงพอใจของผู้บริโภคได้เต็มที่นัก ด้วยเหตุผลดังกล่าว การออกแบบระบบและขั้นตอนการบริการ (Service System) จึงเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการสร้าง “ความสัมพันธ์อันดี” ระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค ซึ่งถือเป็นการนำแนวคิดแบบ

Inside-Out และ Outside-In มาทำงานควบคู่กัน การทำงานลักษณะนี้ สิ่งที่ผู้บริโภคจะสัมผัสได้ จึงไม่ใช่แค่ตัวสินค้าหรือภาพลักษณ์เท่านั้น แต่ยังรวมไปถึง “งานบริการ” “ประสบการณ์” และ “ความผูกพัน” ที่จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคด้วย

ดังนั้น งานออกแบบบริการหนึ่งๆ จะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อ

- ทีมงานได้ศึกษาวิจัยแล้วว่า ตลาดมีความต้องการรูปแบบบริการของเรา
- ทุกภาคส่วนในระบบบริการได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์บริการนั้น ๆ ขึ้น

ด้วยตัวเอง

ดังนั้น จากแนวคิดการออกแบบบริการ (SERVICE DESIGN) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย จึงนิยามแนวทางในการออกแบบบริการ (SERVICE DESIGN) เพื่อการเข้าถึงสำหรับคนทั้งมวล (Accessible Tourism for All) โดยการนำวิสัยทัศน์และวิธีปฏิบัติในกระบวนการออกแบบมาช่วยพัฒนา รูปแบบงานบริการหรือผลิตภัณฑ์ ที่จะสามารถสร้างประโยชน์ได้สูงสุด ใช้งานได้สะดวกที่สุด และ สร้างความประทับใจให้กับผู้ใช้ได้มากที่สุด โดยคำนึงถึงแนวโน้มของการออกแบบบริการ (SERVICE DESIGN TREND) พัฒนาการออกแบบบริการให้สอดคล้องกับเป้าหมายของจังหวัด และบริบทของ พื้นที่ และดำเนินการตามขั้นตอนการทำงานออกแบบบริการ ซึ่งประกอบด้วย

1. การสำรวจและเก็บข้อมูล (Exploration)
2. การสร้างแนวคิดงานบริการ (Creation)
3. การนำแนวคิดไปทดสอบและปฏิบัติจริง (Reflection and Implementation)

Customer Experience Management (CEM)

การจัดการประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว ความสามารถในการสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวที่ดีสำหรับนักท่องเที่ยวสามารถช่วยเพิ่มความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและส่งเสริม การกลับมาใช้บริการซ้ำ ๆ ที่เน้นไปที่การให้บริการที่ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกพิเศษและประทับใจ มีกระบวนการดังนี้

1. การตรวจสอบประสบการณ์นักท่องเที่ยว การทำสำรวจและศึกษาทิศทางของ ประสบการณ์ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้รับ เพื่อทราบว่ามีจุดไหนที่สามารถปรับปรุงได้
2. การวางแผนและออกแบบประสบการณ์ การพัฒนาแผนและออกแบบกิจกรรมท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกพิเศษและประทับใจ

3. การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การให้ข้อมูลที่ชัดเจนและถูกต้อง การสื่อสารที่เป็น กันเองและสร้างความสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยว

4. การวัดและประเมิน การตรวจสอบผลลัพธ์ของกิจกรรมท่องเที่ยว รีวิว และข้อมูล อื่น ๆ ที่สามารถใช้วัดประสิทธิภาพได้

แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการเข้าถึงสำหรับคนทั้งมวล

UNWTO (2013; อ้างถึงใน องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2562) ได้มีการแนะนำมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้มั่นใจว่าผู้ที่มีความพิการหรือความต้องการพิเศษ สามารถเข้าถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การขนส่ง ข้อมูลการสื่อสาร ระบบคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร รวมถึงบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์ในเขตเมืองรวมทั้งเขตชนบทและชายฝั่ง Accessible Tourism ต้องอยู่ในห่วงโซ่การท่องเที่ยว การเชื่อมโยงระหว่างเว็บไซต์บริการ และกิจกรรมทั้งหมดต้องได้รับการวางแผนและผ่านการทดสอบอย่างดี โดยองค์ประกอบของห่วงโซ่การท่องเที่ยวประกอบด้วย

1. การจัดการแหล่งท่องเที่ยว

หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการดำเนินการในด้าน Accessible Tourism และอธิบายถึงเหตุผลที่ Accessible Tourism เป็นสิ่งจำเป็น ทั้งในระดับชุมชนท้องถิ่นและระดับเมือง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องพิจารณาถึงสิ่งอำนวยความสะดวก โครงสร้างพื้นฐาน และระบบคมนาคมขนส่งที่จำเป็นต่อการพัฒนา พยายามหลีกเลี่ยงการส่งเสริมสถานที่ท่องเที่ยวหรือที่พักในพื้นที่ที่ไม่สามารถเดินทางเข้าไปท่องเที่ยว หรือสามารถเชื่อมต่อกับสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้

2. ข้อมูลสารสนเทศและการโฆษณา (การเตรียมตัว ข้อมูลสารสนเทศ และการจอง)

เอกสารด้านการท่องเที่ยวและเอกสารส่งเสริมการท่องเที่ยว ควรระบุเกี่ยวกับการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถเข้าถึงได้ให้ชัดเจน มีการใช้สัญลักษณ์ที่เป็นสากลและเข้าใจง่าย รวมถึงควรระบุวิธีการติดต่อสถานประกอบการผ่านสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ (โทรศัพท์ ข้อความ โทรสาร หรืออีเมล) บริเวณจุดรับ – ส่งนักท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวควรมีการนำเสนอเกี่ยวกับรายการด้านการบริการทั้งหมดสำหรับผู้ที่มีความพิการหรือความต้องการพิเศษ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการซ่อมแซมและการเปลี่ยนขาเทียม อุปกรณ์คลินิกส้วมแพทย์สำหรับผู้สูงอายุ ผู้ให้บริการ และผู้จัดจำหน่ายบริการทางการแพทย์ ระบบการจองต่าง ๆ ควรมีข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับระดับของสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับ Accessible Tourism รวมถึงการสื่อสารประชาสัมพันธ์ และการโฆษณาเกี่ยวกับการบริการสำหรับนักท่องเที่ยวพิการหรือที่มีความบกพร่อง โดยนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง และอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวเหล่านั้นตั้งแต่ขั้นตอนการจองด้วยวิธีที่เหมาะสม

3. สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ประกอบด้วย

3.1 บริเวณพื้นที่จอดรถส่วนบุคคล (Parking) ควรมีพื้นที่จอดรถพิเศษพร้อมแสดงสัญลักษณ์ที่เหมาะสมสำหรับยานพาหนะของคนพิการหรือผู้ที่มีความคล่องตัวน้อย สำหรับ

บริเวณทางเข้า-ออก/ รับ-ส่งของอาคารหรือสถานที่ท่องเที่ยว รวมทั้งที่จอดรถควรได้รับการตรวจสอบอยู่เสมอ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ใช้ที่ไม่ได้เป็นคนพิการหรือคนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเข้ามาใช้บริการนอกจากนี้ จูดริบ – ส่งดังกล่าว ควรมีระยะทางใกล้ทางเข้าอาคารหรือสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อที่จะสามารถอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง

ทั้งนี้ พื้นที่จอดรถส่วนบุคคลควรกว้างพอสำหรับผู้โดยสารที่มีความพิการหรือมีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว เพื่ออำนวยความสะดวกในการขนถ่ายระหว่างรถและรถเข็นคนพิการ และจะต้องตั้งอยู่ในจุดที่ผู้ใช้วีลแชร์ ไมค์้า หรือขาเทียม ไม่จำเป็นต้องเดินวนรอบรถยนต์ นอกจากนี้ ในบริเวณทางเข้าถนนไปยังอาคารหรือสถานที่ท่องเที่ยว ควรปลอดภัยสำหรับคนเดินเท้าทั้งหมด

3.2 การสื่อสาร (Communication) การใช้ภาษามือ เครื่องหมายอักษรเบรลล์ และวิธีอื่น ๆ วิธีการและรูปแบบการสื่อสารดังกล่าวควรได้รับการยอมรับจากผู้ใช้งาน สิ่งอำนวยความสะดวก โทรศัพท์และระบบสื่อสารสาธารณะอื่น ๆ (อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์) จะต้องได้รับการออกแบบและให้บริการแก่ประชาชนเพื่อให้ทุกคนสามารถใช้งานได้โดยไม่ต้องกังวลถึงความสูง ปัญหาการเคลื่อนไหว หรือปัญหาทางประสาทสัมผัส

3.3 ป้าย (Signage) ข้อมูลสำคัญต่าง ๆ เคาน์เตอร์เช็คอิน และเคาน์เตอร์ขาย ควรมีการระบุไว้อย่างชัดเจนด้วยสัญลักษณ์ที่เข้าใจง่ายซึ่งมีขนาดและสีที่เหมาะสม ควรมีช่องหรือพื้นที่ซึ่งได้สว่นไว้สำหรับคนพิการหรือผู้ที่มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว และควรอยู่ใกล้บริเวณทางเข้ามากที่สุด ป้ายประกาศควรเป็นทั้งภาพ (ตัวอักษรบนหน้าจออิเล็กทรอนิกส์หรือหน้าจอขนาดใหญ่) และเสียง (เสียงนำมาก่อน) ตลอดจนสามารถใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับประเภทต่าง ๆ ของคนพิการและผู้มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว สัญญาณเตือนไฟไหม้ควรมีทั้งสัญญาณภาพและเสียง เครื่องหมายของทางออกฉุกเฉินต้องมีความชัดเจนและมีแสงสว่างเพียงพอ สถานที่ต่าง ๆ ควรมีแผนที่แสดงจุดนัดพบและการอพยพ

3.4 การเคลื่อนที่ในแนวนอน (Horizontal movement) ควรมีมาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้มั่นใจว่าคนพิการและผู้มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหวจะสามารถเดินทางไปรอบ ๆ สถานที่ท่องเที่ยวด้วยความเป็นอิสระ ที่สำคัญที่สุดทางเดินหลักและทางเดินย่อย ๆ ควรเป็นอิสระจากอุปสรรคทางกายภาพ และมีความกว้างขวาง เพื่อให้ผู้ใช้วีลแชร์สามารถเคลื่อนที่ผ่านไป

3.5 การเคลื่อนที่ในแนวตั้ง (Vertical movement) โครงสร้างอาคารที่มีหลายชั้นควรมีลิฟต์ที่ขนาดเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่ใช้วีลแชร์เพื่อเข้าและเคลื่อนย้ายได้อย่างง่ายดาย ควรออกแบบและติดตั้งโดยเฉพาะสำหรับบุคคลดังกล่าว และเหมาะสมกับคนตาบอด (เช่น ตำแหน่งของปุ่มควบคุมควรมีป้ายอักษรเบรลล์ทั้งในรูปแบบลายลักษณ์อักษรและแบบเสียง) ควรติดตั้งระบบฉุกเฉินที่สามารถใช้งานได้เหมาะสมกับผู้บกพร่องทางการได้ยิน ในส่วนของบันไดและทางลาดควรอยู่ในระดับเดียวกัน รวมถึงทางลาดเข้าลิฟต์หรือลิฟต์ยกพื้น

3.6 สิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสุขอนามัยสาธารณะ (Public hygiene facilities) ในบริเวณที่ตั้งของห้องสุขาควรมีโถส้วมและอ่างล้างมือที่คนพิการและผู้มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหวสามารถใช้บริการได้ โดยคำนึงถึงด้านมิติและอุปกรณ์ช่วยด้านเทคนิคที่จำเป็นสำหรับการเคลื่อนที่ระหว่างรถเข็นและส่วนต่าง ๆ ของห้องสุขา นอกจากนี้ควรคำนึงถึงพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ ของห้องน้ำและอ่างล้างมือ ตลอดจนกลไกการทำงานของก๊อกน้ำควรมีระบบเพื่อให้ผู้ที่อยู่ในห้องน้ำสามารถหาและใช้งานได้ รวมทั้งถึงสัญญาณไฟฉุกเฉินและสวิตช์

3.7 ค่าใช้จ่าย (Cost) ต้องไม่เพิ่มอัตราค่าบริการสำหรับลูกค้าที่มีความพิการหรือผู้ที่มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว แม้ว่าจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมที่จำเป็นในการจัดหาบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้ที่มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหวก็นับว่า ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการควรจะรวมอยู่ในงบประมาณสำหรับการบำรุงรักษาหรืองานปรับปรุงทั่วไป

4. การเดินทาง

4.1 พาหนะส่วนตัว รวมถึงพาหนะเช่า รถประจำทาง รถโค้ช รถแท็กซี่ รถราง รถไฟ เคเบิลคาร์ เรือข้ามฟาก เรือโดยสาร และเรือส่วนตัว ควรได้รับการออกแบบเพื่อให้การเคลื่อนที่ของคนพิการเกิดความปลอดภัยสะดวกสบาย ข้อมูลที่ให้ไว้แก่ผู้โดยสารก่อนหรือระหว่างการเดินทางควรคำนึงถึงความต้องการของผู้ที่มีความพิการทางประสาทสัมผัสและต้องมีรูปแบบเป็นภาพและเสียง ข้อมูลสำหรับผู้โดยสารและขั้นตอนการอพยพในกรณีฉุกเฉินควรมีรูปแบบอื่นรวมถึงภาษามือและข้อความ

4.2 สถานีอาคารผู้โดยสาร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้อง (Stations, passenger terminals, and related facilities) ผู้โดยสารที่มีความพิการและผู้ที่มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว ควรสามารถเข้าถึงบริการขนส่งทั้งหมดจากสถานีทุกสถานี และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตัวอาคารควรอยู่ในระดับเดียวกัน (เช่น ระดับเดียวกับวิลแชร์) หรือติดตั้งทางลาดเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระดับ รวมถึงทางลาดเข้าลิฟต์หรือลิฟต์ยกพื้น ข้อมูลที่ให้ไว้ทั้งหมดควรคำนึงถึงความต้องการของผู้ที่มีอาการทางประสาทสัมผัส ดังนั้นข้อมูลต้องอยู่ในรูปแบบภาพและเสียง ทั้งสองประเภทจะต้องเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อให้ข้อมูลสามารถรับรู้ได้ในสภาพแวดล้อมที่ดีที่สุด ปราศจากอุปสรรคในแง่ของเสียงรบกวนจากภายนอก แสงสว่าง และความคมชัดระหว่างภาพและพื้นหลัง ข้อมูลดังกล่าวควรปรากฏอยู่ในช่องทางอื่น ๆ ในการสื่อสาร (เว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันสำหรับโทรศัพท์มือถือ) นักท่องเที่ยวพิการที่สามารถเดินเท้าได้ ควรได้รับสัญญาณไฟจราจรพร้อมสัญญาณเสียงหรือภาพ เพื่อให้คนที่มีความบกพร่องในการมองเห็นหรือการได้ยินสามารถข้ามถนนได้อย่างปลอดภัย การเข้าถึงการขนส่งควรทำได้โดยง่ายที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้และควรมีการบริการให้ความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น ผู้ใช้วิลแชร์ที่ต้องการใช้เก้าอี้เอนกประสงค์พิเศษ (เช่น ไปยังห้องโดยสารเครื่องบิน) ควรจะสามารถทำได้อย่างสะดวกที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ทั้งนี้วิลแชร์ควรได้รับการดูแล

จัดเก็บ และขนส่งเพื่อให้คนพิการและผู้มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหวสามารถใช้งานได้ทันทีเมื่อมาถึงจุดหมายปลายทางหรือจุดผ่านแดน

4.3 ทางสัญจรหลัก (Major thoroughfares) ซึ่งรวมถึงถนนหลวงและทางด่วน ควรมีจุดแวะพักชั่วคราวเป็นระยะ ๆ และควรมีสสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ รวมทั้งห้องสุขา และโทรศัพท์ฉุกเฉินที่สามารถเข้าถึงได้สำหรับทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวที่มีความพิการ และคนพิการด้านการเคลื่อนไหว

5. บริการที่พัก อาหาร และการประชุม

5.1 ที่พัก ควรมีการพัฒนาห้องสำหรับคนพิการรวมถึงผู้มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว โดยมีจำนวนห้องตามความเหมาะสม ห้องพักดังกล่าวควรมีการติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้คนพิการสามารถใช้ประโยชน์ได้โดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือ และมีบริเวณที่ตั้งในจุดที่สะดวกต่อมาตรการอพยพและเส้นทางไปยังทางออกฉุกเฉิน ห้องเหล่านี้ควรได้รับการออกแบบเพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเคลื่อนที่ไปรอบ ๆ เพื่อค้นหาสิ่งอำนวยความสะดวก การบริการ และอุปกรณ์สื่อสารได้อย่างเป็นอิสระ รวมถึงห้องน้ำ ระเบียง หรือพื้นที่กลางแจ้งที่อยู่ติดกัน (ถ้ามี) รวมถึงผู้ใช้บริการสามารถขอความช่วยเหลือด้านเทคนิคที่จำเป็น เพื่อให้สามารถเข้าพักได้อย่างปลอดภัย และสะดวกสบาย โดยควรคำนึงถึงการออกแบบตามหลักการของ Universal Design ห้องพักและโครงสร้างพื้นฐานของที่พัควควรมีระบบเตือนภัยที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่มีหูหนวก และมีการสื่อสารประสานงานกันระหว่างแผนกต้อนรับและห้องพัก

5.2 สถานประกอบการเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่ม ควรมีสสิ่งอำนวยความสะดวกที่คนพิการและผู้มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหวสามารถเข้าถึงได้โดยคำนึงถึงความสะดวกในการเข้าถึงจากด้านนอก เพอร์นิเจอร์ที่ออกแบบมาเพื่อวีลแชร์ เคาน์เตอร์ที่ระดับความสูงต่าง ๆ ห้องสุขาที่สามารถเข้าถึงได้ เป็นต้น เมนูอาหารควรมีตัวเลือกเพิ่มเติมสำหรับผู้ที่มีแพ้อาหารหรือควบคุมอาหารชนิดต่าง ๆ เช่น ผู้ป่วยโรคเบาหวาน บุคคลที่มีภาวะแพ้อาหาร ฯลฯ สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ควรได้รับการทำเครื่องหมายไว้อย่างถูกต้องเพื่อความสะดวก นอกจากนี้ เมนูอาหารควรเขียนให้เข้าใจง่าย มีการใช้อักษรเบรลล์ หรือรูปแบบใด ๆ ที่เหมาะสมในการให้บริการคนพิการ (เว็บหรือแอปพลิเคชันสำหรับคอมพิวเตอร์พกพา)

5.3 พื้นที่ในการจัดประชุม นอกจากแนวทางข้างต้นซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ได้แล้ว (ทางเข้า ห้องน้ำ โทรศัพท์ ป้าย ลิฟต์ที่จอดรถ ฯลฯ) สถานที่จัดประชุม ยังควรมีที่นั่งพิเศษหรือบริเวณที่ซึ่งสงวนไว้สำหรับผู้วีลแชร์ และหูฟังพิเศษ และ/หรือเสียง สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้บกพร่องทางการได้ยิน ควรมีการดำเนินการเพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลภาพและเสียงได้รับการเสริมด้วยคำอธิบายเกี่ยวกับเสียงและคำบรรยายและ/ หรือภาษามือตามความต้องการ

6. กิจกรรมเชิงวัฒนธรรม (พิพิธภัณฑสถาน โรงภาพยนตร์ โรงละคร ฯลฯ)

6.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการและส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานประกอบการควรใช้มาตรการที่เหมาะสมทั้งหมด เพื่อให้มั่นใจว่าคนพิการสามารถเข้าถึงส่วนของการแสดงและกิจกรรมทางวัฒนธรรม ที่สามารถมีส่วนร่วมพัฒนาและใช้ประโยชน์จากศักยภาพด้านความคิด สร้างสรรค์ศิลปะ และภูมิปัญญา

6.2 พิพิธภัณฑสถานและสิ่งก่อสร้างด้านการท่องเที่ยวอื่น ๆ เจ้าของหรือผู้จัดการของพิพิธภัณฑสถานและอาคารอื่น ๆ ที่มีความสนใจในประวัติศาสตร์วัฒนธรรม และศาสนา ควรแก้ไขปัญหาในการเข้าถึงแวนอนหรือแนวตั้ง การทำทางลาดหรือทางยกโดยพิจารณาตามความเหมาะสม ข้อมูลที่ให้ไว้ควรคำนึงถึงความต้องการของผู้มาเยือนที่หูหนวกและตาบอด ดังนั้น ข้อมูลทั้งหมดควรมีทั้งในรูปแบบเขียนและเสียง พนักงานบริการลูกค้าต้องมีการฝึกอบรมเพื่อให้สามารถสื่อสารกับคนหูหนวกในกรณีที่สถานที่มีขนาดใหญ่ ควรมีบริการสำหรับรถเข็นหรืออุปกรณ์อื่น ๆ สำหรับผู้เข้าชมที่มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว

6.3 โรงภาพยนตร์ควรมีที่นั่งพิเศษหรือพื้นที่ที่สงวนไว้สำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุและผู้พิการ พิเศษและ / หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้บกพร่องทางการได้ยิน ควรมีการดำเนินการเพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลภาพและเสียงได้รับการเพิ่มเติมด้วยคำอธิบายด้วยเสียงและคำบรรยายและ/ หรือภาษาเมื่อตามความเหมาะสม

7. กิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ

กิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการทำกิจกรรมนั้นหนาหนาการเดินทางและการกีฬา ต้องมีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเท่าเทียม

8. พนักงาน

พนักงานในสถานที่ท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการลดอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในการเข้าถึงหรือลดปัญหาที่คาดไม่ถึง ดังนั้นการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคนพิการและผู้มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว จะสามารถลดอุปสรรคในการท่องเที่ยวสำหรับคนพิการได้ พนักงานของสถานประกอบการท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้องควรเตรียมพร้อมที่จะสื่อสารทำความเข้าใจและตอบสนองความต้องการของลูกค้าพิการและผู้มีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว ภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของคนพิการ พ.ศ.2549 พนักงานควรได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการเพื่อให้ความช่วยเหลือและบริการต่าง ๆ ที่ได้รับการรับรองจากสิทธิเหล่านี้ที่เหมาะสม นอกจากนี้ เพื่อเป็นการร่วมกันตรวจสอบบริการที่จำเป็นสำหรับคนพิการ และทำหน้าที่อธิบายการดำเนินงานในด้านดังกล่าวของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีการออกแบบมาสำหรับลูกค้าที่มีความพิการ ควรมีพนักงานที่รู้วิธีสื่อสารกับบุคคลที่มีความพิการทางประสาทสัมผัสอีกด้วย

พนักงานควรได้รับการฝึกอบรมเพื่อปฏิบัติต่อคนพิการด้วยความสุภาพและมีประสิทธิภาพ ให้ข้อมูลที่ครบถ้วนเกี่ยวกับการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่พร้อมใช้งาน และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง การบริการที่ไม่สามารถเข้าถึงได้ พนักงานควรให้ข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้สำหรับคนพิการเกี่ยวกับอุปกรณ์ช่วย การเคลื่อนย้าย อุปกรณ์ทางเทคนิค และเทคโนโลยีอำนวยความสะดวกช่วยเหลือ รวมถึงเทคโนโลยีใหม่ ๆ ตลอดจนข้อมูลเฉพาะและเหมาะสมเกี่ยวกับบริการที่มีอยู่ในโรงแรมและบริการภายนอก ควรมีบริการคู่มือสำหรับนักท่องเที่ยว และล่ามภาษามืออาชีพเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในสถานประกอบการท่องเที่ยว และยานพาหนะที่รองรับและขนส่งคนพิการควรมีให้บริการ (รวมถึงวีลแชร์) รวมทั้งรายชื่อห้องพักที่บุคคลดังกล่าวใช้เพื่อเป็นข้อมูลกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน พนักงานควรได้รับการฝึกอบรมเพื่อพหุคนพิการในกรณีฉุกเฉิน การฝึกซ้อมฉุกเฉินควรดำเนินการเป็นประจำตามกฎหมายและข้อบังคับที่กำหนด

แนวทางปฏิบัติในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเข้าถึงสำหรับคนทั้งมวล

The Official tourist board for England (2015; อ้างถึงใน องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2562) หรือ VisitEngland หน่วยงานที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก Department for Digital, Culture, Media and Sport (DCMS) ของประเทศอังกฤษ ได้มีการออกแนวทางปฏิบัติการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว Accessible Tourism โดยใช้ชื่อว่า A guide to creating accessible destinations โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างการรับรู้ถึงปริมาณงานและทรัพยากรที่ต้องบริหารจัดการ คู่มือนี้มุ่งเน้นไปที่การทำงานร่วมกัน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ทำความเข้าใจว่านักท่องเที่ยวต้องการอะไร การเดินทางของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างไร และองค์กรแหล่งท่องเที่ยว (Destination Organization : DO) สามารถสนับสนุนนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวได้อย่างไรบ้าง

นักท่องเที่ยวที่มีความพิการหรือมีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว มีความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวแตกต่างกันกับนักท่องเที่ยวทั่วไป นั่นคือเหตุผลว่าทำไมนักท่องเที่ยวเหล่านี้ถึงค้นหาสถานที่ท่องเที่ยวที่จะไปและค้นหาข้อมูลทางเลือกต่าง ๆ ประกอบการตัดสินใจในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ทั้งการเดินทาง ที่พัก และความเป็นไปได้ในการเดินทางในสถานที่ท่องเที่ยวนั้นก่อนจะจบทริป และแบ่งปันประสบการณ์กับเพื่อนและคนอื่น ๆ

สำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ การค้นหาแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมอาจต้องใช้เวลามากขึ้นถึงแม้ว่าในการเดินทางจะมีความยากง่ายแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละบุคคล แต่โดยทั่วไปแล้ว นักท่องเที่ยวเหล่านี้ต่างมีความต้องการบางสิ่งบางอย่างที่คล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะเกี่ยวกับการเดินทาง ป้าย การขนส่งสาธารณะ การต้อนรับอย่างอบอุ่นจากพนักงานที่รับทราบเกี่ยวกับความพิการ และความต้องการข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ จากข้อมูลการสำรวจ

เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในปี ค.ศ. 2015 จากเว็บไซต์ Euan's Guide แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลเกี่ยวกับที่จอดรถ ห้องน้ำ และพนักงาน เป็นข้อมูลสำคัญที่นักท่องเที่ยวต้องการรับทราบ ประกอบการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 VisitEngland ได้จัดทำเครื่องมือที่เป็นประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาที่เรียกว่า สามเสาหลัก ของ Accessible Tourism (Three pillars of accessible tourism) ซึ่งประกอบไปด้วย

1. การบริการนักท่องเที่ยว (Customer Service) การเรียนรู้เกี่ยวกับความพิการ ผ่านการฝึกอบรมจะช่วยให้มีทักษะและความรู้รวมถึงความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของความพิการ โดยทั่วไปและถ่องแท้มากขึ้น รวมถึงภาษาที่เหมาะสมในการสื่อสาร และข้อแนะนำในเชิงปฏิบัติ

2. สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) การจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถรองรับ Accessible Tourism ได้ไม่จำเป็นจะต้องลงทุนมหาศาลเพื่อให้ทุกอย่างเป็นไปได้ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคนพิการที่ใช้วีลแชร์มีเพียง 6% ของจำนวนคนพิการทั้งหมด องค์ความรู้จากช่องทางต่าง ๆ เช่น Visit England Easy Does ทำให้เราสามารถปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวโดยใช้ต้นทุนที่ต่ำกว่า เช่น การใช้การขึ้นเตือน การใช้ข้อความขนาดใหญ่ หรือการใช้สัญญาณทาง เป็นต้น

3. ข้อมูลสารสนเทศ (Information) ข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัยเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีอายุมากและคนพิการ การสำรวจโดย Euan's Guide ในปีพ.ศ. 2558 พบว่า 54% ของนักท่องเที่ยวคนพิการจะเปลี่ยนใจเดินทางไปใหม่ ๆ หากไม่สามารถหาข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าถึง (Access) แหล่งท่องเที่ยวได้ และ 86% มีแนวโน้มที่จะกลับไปยังสถานที่เดิมที่สามารถเดินทางเข้าถึงได้อย่างสะดวกสบาย (Good accessibility) Visit England's Speak Up เป็นคำแนะนำที่ละขั้นตอนสำหรับธุรกิจเกี่ยวกับการตลาด Accessible Tourism เช่น การใช้ภาพและภาษา ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเว็บไซต์การพิมพ์ และการสื่อสารทางโทรศัพท์และการใช้ประชาสัมพันธ์สื่อสังคม ฟอรัมหน่วยงาน และผู้ประกอบการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังให้คำแนะนำเกี่ยวกับคำศัพท์และป้าย

ส่วนที่ 3 การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย หากจะสามารถพัฒนา Accessible Tourism ในแหล่งท่องเที่ยวได้สำเร็จ จะต้องมีการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในแหล่งท่องเที่ยว โดยการเริ่มต้นคือการระบอบุคคลประกอบที่สำคัญของการเดินทางของลูกค้าในแหล่งท่องเที่ยว จากนั้นมีการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบ ระบอบุคลากรที่นักท่องเที่ยวจะพบในแต่ละขั้นตอน ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบดังกล่าวอาจเป็นหน่วยงานประเภทใดก็ได้ เช่น รถไฟ บริษัทนำเที่ยว บริษัทรถโดยสาร ฯลฯ

ส่วนที่ 4 ดูว่าองค์กรแหล่งท่องเที่ยว (Destination Organization: DO) มีส่วนช่วยในการเข้าถึงได้อย่างไร คนพิการและผู้สูงอายุต้องการข้อมูลมากกว่าที่จะสามารถตัดสินใจได้ ข้อมูลต้องหาได้ง่าย ทั้งนี้ต้องตระหนักว่านักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวมักจะเดินทางในวันหยุดและเดินทางเป็น

หมู่คณะ การจองต่าง ๆ มักทำโดยเพื่อนและครอบครัว หากไม่สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกเลือกได้ จะทำให้สูญเสียโอกาสในการสร้างรายได้เป็นจำนวนมาก ดังนั้น ควรมีการอัปเดตข้อมูลและข้อมูลต้องเชื่อถือได้ ควรมีการตรวจสอบแหล่งข้อมูล และความน่าเชื่อถือของข้อมูลเป็นระยะ ๆ มีการรับฟังความคิดเห็นจากนักท่องเที่ยวเพื่ออัปเดตข้อมูล นักท่องเที่ยวทุกคนที่มีความบกพร่องทางร่างกายมีความต้องการที่แตกต่างกันและมีระดับความคาดหวังแตกต่างกัน แม้ว่ากลุ่มคนพิการส่วนใหญ่จะเป็นผู้ใช้วีลแชร์ แต่ก็ถือเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มที่มีความต้องการข้อมูลเป็นอย่างยิ่ง

4. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการ

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ศาสตร์ทางด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยวนั้นมีรากฐานมาจากพฤติกรรมผู้บริโภค แต่เนื่องด้วยสินค้าทางการท่องเที่ยวมีลักษณะที่แตกต่างไปจากสินค้าทั่วไปดังที่ได้กล่าวมาแล้ว การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคเพียงอย่างเดียวคงไม่อาจเพียงพอในการเข้าใจนักท่องเที่ยวและพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ผู้ที่สนใจธุรกิจทางด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหรือการบริการจึงควรศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความเข้าใจนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ในที่นี้ผู้เขียนจึงขออธิบายความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวโดยการอ้างอิงถึงความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภคก่อนที่จะอธิบายความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

“พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง การศึกษากระบวนการต่างๆ ที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับในเรื่องการซื้อขาย การใช้ การบริโภคสินค้า การบริการ ความคิด หรือประสบการณ์ เพื่อตอบสนองความต้องการและความปรารถนาต่างๆ เพื่อให้ได้รับความพึงพอใจ” (Solomon, 1996: 5)

“พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง การศึกษากิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาให้ได้มาซึ่งการบริโภคสินค้าและบริการ รวมทั้งกระบวนการการตัดสินใจที่เกิดขึ้นทั้งก่อนหลังกิจกรรมดังกล่าว” (Engel, Blackwell and Miniard, 1990: 3)

“พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง พฤติกรรมผู้บริโภคแสดงออกในการแสวงหา การซื้อ การประเมินผลสินค้าและบริการที่คาดหวังจะทำให้ได้รับความพึงพอใจ” (Schiffman and Kanuk, 1991: 5)

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคหมายถึง การศึกษาความต้องการของผู้บริโภคในขั้นตอนทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคทั้งก่อนและหลังการตัดสินใจซื้อ รวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจซื้อนั้นด้วยการศึกษา

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง การศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว ปัจจัยที่ผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าทางการท่องเที่ยว กระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าทางการท่องเที่ยวในระยะก่อนการตัดสินใจซื้อ ระยะระหว่างการตัดสินใจซื้อ และระยะหลังการตัดสินใจซื้อ รวมถึงกิจกรรมระหว่างการท่องเที่ยว และผลกระทบจากกิจกรรมเหล่านั้น”

คำนิยามใหม่ของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในข้างต้นนี้ นอกจากจะให้ความสำคัญแก่ขั้นตอนภายหลังการตัดสินใจซื้อเพิ่มขึ้นมาแล้ว ก็ยังได้ให้ความสำคัญแก่กิจกรรมระหว่างการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการตัดสินใจซื้อสินค้าทางการท่องเที่ยวเป็นเพียงจุดเริ่มต้นของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว เพราะหลังจากการซื้อสินค้าทางการท่องเที่ยวแล้ว นักท่องเที่ยวจะต้องเดินทางไปเยือนแหล่งท่องเที่ยว ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจสร้างผลกระทบที่เป็นคุณประโยชน์หรือสร้างความเสียหายให้แก่แหล่งท่องเที่ยวและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวได้ ซึ่งนับว่าเป็นพฤติกรรมอีกส่วนหนึ่งที่ควรให้ความสำคัญและต้องทำการศึกษาโดยละเอียด

สหวิทยาการในการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวยังเป็นสาขาวิชาที่ค่อนข้างใหม่ เนื่องจากได้มีการพัฒนามาจากสาขาวิชาพฤติกรรมผู้บริโภคซึ่งเป็นวิชาใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อช่วงกลางทศวรรษ 1960 นี้ (ศุภร เสรีรัตน์, 2545) การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวจึงเป็นการรวบรวมความรู้จากสาขาวิชาต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน (Multi-discipline) เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวโดยมีการนำเอาสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมาช่วยอธิบายพฤติกรรมนักท่องเที่ยวให้มีความชัดเจนขึ้น ซึ่งได้แก่ จิตวิทยา สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ มนุษยศาสตร์

1. จิตวิทยา (Psychology)

เป็นการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแต่ละบุคคลในเรื่องเกี่ยวกับแรงจูงใจ (Motivation) การเรียนรู้ (Learning) การรับรู้ (Perception) ทศนคติ (Attitudes) และบุคลิกภาพ (Personality) เพื่อให้เข้าใจถึงมูลเหตุของการเดินทางท่องเที่ยว ความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งการนำไปสู่การตัดสินใจซื้อที่แตกต่างกัน แนวความคิดทางด้านจิตวิทยานี้ นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการอธิบายพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในหลายประเด็น

2. สังคมวิทยา (Sociology)

เป็นการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในเรื่องที่เน้นเกี่ยวกับกลุ่มภายใต้สภาพแวดล้อมในสังคม ซึ่งพฤติกรรมของกลุ่มย่อมมีความแตกต่างไปจากพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล ดังนั้นกลุ่มและพฤติกรรมของกลุ่มย่อมมีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อของนักท่องเที่ยวแต่ละคน และย่อมมีผลต่อกิจกรรมและพฤติกรรมในระหว่างการท่องเที่ยวด้วย

3. เศรษฐศาสตร์ (Economics)

เป็นการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในเรื่องวิธีการใช้จ่าย การประเมินทางเลือก และการตัดสินใจเพื่อให้ได้รับความพึงพอใจเพื่อจะได้รับความเข้าใจว่ากระบวนการตัดสินใจในการซื้อสินค้าทางการท่องเที่ยวที่เลือกนั้นสืบเนื่องมาจากการพิจารณาแล้วว่าเป็นการกระทำที่เหมาะสมและได้รับประโยชน์สูงสุด (Utilities) หรือมาจากความต้องการตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจ (Psychological needs)

4. มนุษยศาสตร์ (Humanities)

เป็นการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในเรื่องของหลักค่านิยม (Values) วัฒนธรรม (Culture) และวัฒนธรรมย่อย (Sub-culture) ซึ่งย่อมมีผลต่อความเข้าใจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกันในด้านเชื้อชาติ ศาสนา และถิ่นที่อยู่อาศัย

ความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

ในปัจจุบันพฤติกรรมนักท่องเที่ยวนับได้ว่าเป็นหัวข้อที่มีพูดถึงกันเป็นอย่างมาก เนื่องจากการศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดในทุกวันนี้ ล้วนเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแทบทั้งสิ้น นักการตลาดได้มีความพยายามที่จะแบ่งส่วนตลาดนักท่องเที่ยวออกเป็นกลุ่มเฉพาะ (Niche market) เพื่อจะได้สนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือแม้กระทั่งความพยายามที่จะศึกษานักท่องเที่ยวในด้านเชื้อชาติ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ ของมนุษย์จะเกี่ยวข้องกับ ความต้องการ ความจำเป็น และการจัดลำดับความสำคัญของมนุษย์ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (Hierarchy of Needs Theory) ของนักจิตวิทยา Abraham Maslow ที่คิดค้นขึ้นในปี ค.ศ. 1943 เป็นทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางและนำไปประยุกต์ใช้ ทฤษฎีของมาสโลว์มีสมมติฐาน ดังนี้

1. มนุษย์มีความต้องการและความต้องการนี้จะมียู่ตลอดเวลา และไม่สิ้นสุด
2. ความต้องการของมนุษย์สามารถเรียงลำดับตามความสำคัญตั้งแต่ระดับล่างสุด คือ ความต้องการพื้นฐาน สูงขึ้นไปจนระดับสูงสุด
3. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจพฤติกรรมของมนุษย์ต่อไป มนุษย์จะมีความต้องการในระดับสูงขึ้นซึ่งจะกลายเป็นสิ่งจูงใจแทน
4. ความต้องการของมนุษย์จะสลับซับซ้อน มนุษย์มีความต้องการหลายอย่างพร้อมกันได้ ความต้องการอย่างหนึ่งอาจยังไม่ทันหมดไป ความต้องการอย่างอื่นจะเกิดขึ้นได้ ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ประกอบด้วยความต้องการ 5 ประเภท ดังนี้

4.1 ความต้องการทางกาย (Physiological Needs) ได้แก่ ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อดำรงชีวิต เช่น อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย อากาศ การพักผ่อน เป็นต้น ซึ่งเป็นความต้องการระดับ ต่ำที่สุด

4.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety and Security Needs) ได้แก่ ความต้องการ ความปลอดภัยจากอันตราย เช่น ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความมั่นคงในงาน ตลอดจน ความปลอดภัยจากความวิตกกังวลที่อาจขึ้นได้จากการทำงาน

4.3 ความต้องการทางสังคม (Social or belongingness Needs) ได้แก่ ความต้องการอยู่ ในสังคม หรือความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งความต้องการมิตรภาพและความรัก และการ เป็นส่วนหนึ่งของสังคมหรือที่ทำงาน

4.4 ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Needs) ประกอบด้วยความต้องการที่ตอบสนองความรู้สึกในคุณค่าของตนเอง ความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับนับถือ และความต้องการได้รับการยกย่องสรรเสริญ มีชื่อเสียงเกียรติยศ โดยการสร้างผลสำเร็จของงานให้เกิดคุณค่า และชื่อเสียง บุคลากรที่มีความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงต้องการให้ผู้อื่นยอมรับในผลงานและรับรู้ว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการทำงาน

4.5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization Needs) ได้แก่ความต้องการใช้ ความพยายาม ทักษะ และศักยภาพสูงสุดที่มีอยู่ในตนเองให้เกิดผลสำเร็จตามที่นึกคิดหรือเป็น ดังที่คาดหวัง ความต้องการความสำเร็จในชีวิตเป็นความต้องการสูงสุดที่มนุษย์คาดหวัง และอาจเป็นไปได้ยาก และหากบุคคลใดบรรลุความต้องการขั้นนี้จะได้รับการยกย่องว่าเป็นบุคคลพิเศษปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการของมนุษย์

มนุษย์มีความต้องการหลายด้านที่แตกต่างกันดังกล่าวมาแล้ว มนุษย์ในประเทศหรือพื้นที่ต่าง ๆ จะมีความต้องการที่แตกต่างกันไปเริ่มตั้งแต่ความต้องการพื้นฐานจนถึงความต้องการในระดับสูงขึ้นไป ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความต้องการของมนุษย์ที่เป็นสาเหตุให้เกิดความต้องการที่แตกต่างกันแบ่งออกได้เป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ และปัจจัยด้านจิตวิทยา (Holloway and Robinson, 1995)

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ (Demographic variable) ประกอบด้วยข้อมูลสถิติเกี่ยวกับประชากรศาสตร์ เช่น จำนวนประชากรแยกตามลักษณะของประชากรเป็น เพศ อายุ สถานภาพ สมรส เป็นต้น นักการตลาดไม่เพียงแต่สนใจในข้อมูลด้านประชากรในปัจจุบัน แต่ควรสนใจการเปลี่ยนแปลงหรือแนวโน้มของประชากรในโลกด้วย เช่น หากประชากรที่มีอายุน้อยของโลกมีจำนวนน้อยลง และในขณะเดียวกันประชากรสูงอายุมีจำนวนมากขึ้น ก็จะส่งผลกระทบต่อการจัดนำเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุและกลุ่มนักท่องเที่ยวอายุน้อยด้วย

2. ปัจจัยด้านจิตวิทยา (Psychological variable) การศึกษาข้อมูลของการเปลี่ยนแปลง ของประชากรไม่สามารถอธิบาย ถึงความต้องการ ความชอบและความพึงพอใจในสินค้าและบริการของมนุษย์ได้ ปัจจัยด้านจิตวิทยาหรือการศึกษาความต้องการภายในที่เป็นแรงจูงใจในการซื้อสินค้าและบริการจึงมีความสำคัญเช่นกัน ประชากรในแต่ละภูมิภาคหรือแต่ละประเทศจะมี

วัฒนธรรมและค่านิยมที่แตกต่างกันส่งผลให้มีความชอบในการประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่แตกต่างกัน เช่น การรับประทานอาหาร การแต่งกาย งานอดิเรก เป็นต้น นอกจากนี้ความต้องการภายในยังส่งผลต่อการประกอบกิจกรรมขณะเดินทางท่องเที่ยว เช่น ชาวเยอรมันชอบ ความสวยงาม ศิลปะ และธรรมชาติชอบที่พักแรมแบบครอบครัวที่สะอาดและเรียบง่าย และมี อาหารและเครื่องดื่มไว้คอยบริการ เป็นต้น

ความต้องการทางการท่องเที่ยว

การศึกษาความต้องการ ทางการท่องเที่ยวจะใช้เป็นกรอบพื้นฐานในวิเคราะห์ตลาดการท่องเที่ยว ทฤษฎีของมาสโลว์มาใช้เป็น พื้นฐานในการศึกษาความต้องการทางการท่องเที่ยวและสรุปว่าความต้องการท่องเที่ยวของมนุษย์ เป็นลำดับขั้น โดยเริ่มตั้งแต่ความต้องการขั้นต่ำไปถึงความต้องการขั้นสูง ดังนี้

1. ความต้องการทางกายที่ต้องการผ่อนคลายด้วยการพักผ่อน หรือหลีกเลี่ยงความจำเจ และแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจในชีวิต
2. ความต้องการความปลอดภัยในขณะเดินทางท่องเที่ยว
3. ความต้องการทางสังคม โดยการปฏิสัมพันธ์หรือพบปะเพื่อนใหม่ในขณะเดินทางท่องเที่ยว
4. ความต้องการการพัฒนาคุณค่าของตนเองด้วยการเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณีของประเทศหรือท้องถิ่นต่าง ๆ
5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิตด้วยการเสริมสร้างประสบการณ์จากการเดินทางท่องเที่ยว

นักการตลาดที่ศึกษาความต้องการทางการท่องเที่ยวและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการจะสามารถพัฒนาและออกแบบสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวจะมีความต้องการหลายด้านในขณะเดียวกัน นักการตลาดที่สามารถออกแบบสินค้าและบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการหลายด้านพร้อม ๆ กันในส่วนแบ่งตลาดเดียวกัน ย่อมจะประสบความสำเร็จในการขายสินค้าและบริการ ดังที่ Pearce (1992) กล่าวว่า “ไม่ใช่เพียงคุณลักษณะสำคัญและแหล่งท่องเที่ยวของเมืองจุดหมายปลายทางที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว แต่เป็นความสามารถของเมืองปลายทางในการตอบสนองความต้องการทางกายภาพของนักท่องเที่ยวได้ ” ตัวอย่างการตอบสนองความต้องการทางร่างกายและความต้องการด้านวัฒนธรรมแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงตัวอย่างการตอบสนองความต้องการทางการท่องเที่ยว

ความต้องการ	การตอบสนองความต้องการ
ทางร่างกาย - พักผ่อนและผ่อนคลาย - ผจญภัย - สุขภาพ	- พักผ่อนชายทะเล ทะเลสาบ และภูเขา - เดินป่า ขี่ม้า พายเรือแคนู ล่องแก่ง เล่นเรือใบ เล่นสกี เดินเล่น สปา สวนสุขภาพ
ทางวัฒนธรรม - การศึกษา - ประวัติศาสตร์ - การเมือง - วิทยาศาสตร์/เทคนิค - ศิลปะ - ศาสนา - การพาณิชย์	- ทัศนศึกษา - เที่ยวชมแหล่งประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณคดี - เที่ยวชมเมืองที่มีเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง เช่น เบอร์ลิน หรือ องค์การสำคัญ เช่น อาคาร United Nations อาคารรัฐสภาอังกฤษ - เที่ยวชมองค์การ NASA โรงถ่ายภาพยนตร์ Hollywood - เที่ยวชมเทศกาลดนตรี การแสดงบนเวที งานแสดงศิลปะ - แสวงบุญที่เมกกะ อินเดีย วาติกัน - เที่ยวห้างสรรพสินค้า ศูนย์หัตถกรรม ศูนย์ประชุม

แรงจูงใจทางการท่องเที่ยว

Fridgen (1996) กล่าวว่าการท่องเที่ยวเกิดจากแรงจูงใจภายในและภายนอก (Intrinsic and extrinsic motivation) นักท่องเที่ยวบางคนเดินทางท่องเที่ยวเพื่อความพึงพอใจ และความตื่นเต้นสนุกสนานส่วนตัว บางคนเดินทางเพื่อเจรจาธุรกิจ หรือร่วม ประชุมเพื่อพัฒนา อาชีพ และสรุป แรงจูงใจด้านการท่องเที่ยวและตัวอย่างกิจกรรมท่องเที่ยวได้เป็น 4 ประเภท ตามตาราง 2

ตาราง 2 แสดงประเภทของการจูงใจด้านการท่องเที่ยว

แรงจูงใจด้านการท่องเที่ยว	กิจกรรมท่องเที่ยว
กายภาพ เพื่อหลีกเลี่ยงความจำเจ ลดความเครียด	พักผ่อนวันหยุด ท่องเที่ยวคนเดียว ท่องเที่ยว เกาะ

ตาราง 2 (ต่อ)

แรงจูงใจด้านการท่องเที่ยว	กิจกรรมท่องเที่ยว
สังคม	เยี่ยมเยียนญาติมิตรและเพื่อน พบเพื่อนใหม่
ความท้าทาย ความพึงพอใจ	ท่องเที่ยวผจญภัย ท่องเที่ยวเรือสำราญ
ชื่อเสียง เกียรติยศ	ร่วมประชุมสัมมนา ศึกษา/อบรมเพิ่มพูนความรู้
ความแปลกใหม่	ท่องเที่ยวในดินแดนห่างไกล ท่องเที่ยวเพื่อศึกษา วัฒนธรรมท่องเที่ยวเชิงกีฬา

ที่มา: ดัดแปลงจาก Fridgen (1996)

1. แรงจูงใจทางกายภาพ (Physical) เช่น การพักผ่อน การออกกำลังกายและรักษาสุขภาพ การอาบแดด การมีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

2. แรงจูงใจด้านอารมณ์ (Emotional) เช่น ความคิดถึงบ้านเดิมหรืออดีต (Nostalgia) ความโรแมนติก การผจญภัย การหลีกเลี่ยงความจำเจ ความเบื่อหน่ายหรือจินตนาการ ความสมหวัง ในเรื่องจิตวิญญาณ เป็นต้น

3. แรงจูงใจส่วนบุคคล (Personal) เช่น การเยี่ยมเยียนเพื่อนและญาติพี่น้อง การได้พบเพื่อนใหม่ การทำให้ผู้อื่นพึงพอใจ เป็นต้น

4. แรงจูงใจด้านการพัฒนาตนเอง (Personal Development) เช่น การได้รับความรู้เพิ่มเติม การเรียนรู้ทักษะใหม่ เป็นต้น

5. แรงจูงใจด้านวัฒนธรรม (Cultural) เช่น การเที่ยวชมทิวทัศน์ของบ้านเมืองอื่น การได้รับประสบการณ์จากวัฒนธรรมอื่น เป็นต้น

6. แรงจูงใจด้านสถานภาพ (Status) เช่น ความทันสมัยตามแฟชั่น การได้รับผลประโยชน์ ที่ดีความสามารถในการใช้จ่ายเงิน เป็นต้น

Dann (1977) ศึกษาปัจจัยจูงใจในการท่องเที่ยว (Motivators) ด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยผลักและปัจจัยดึง (Push and Pull Factors) ทฤษฎีปัจจัยจูงใจนักท่องเที่ยวมีความเชื่อว่า นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเพราะได้รับแรงผลักดันจากแรงจูงใจภายในที่เรียกว่าปัจจัยผลักและได้รับแรงดึงดูดจากลักษณะของเมืองจุดหมายปลายทางที่เรียกว่าปัจจัยดึง ทฤษฎีได้รับการยอมรับ และได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ทดสอบทฤษฎีและได้ขยายผลสนับสนุน (Crompton, 1979; Yuan and McDonald, 1990; Klenosky, 2002; Uysal and Jurowski, 1994; Zhang and Lam, 2012)

สรุปได้ว่า ปัจจัยหลักเป็นปัจจัยจูงใจภายในที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ความต้องการพักผ่อนและหลีกเลี่ยงความจำเจ การผจญภัย ท่องเที่ยวกับครอบครัว พบเพื่อน ใหม่ พัฒนาสุขภาพ เรียนรู้สิ่งใหม่ เป็นต้น สำหรับ ปัจจัยดังเป็นลักษณะของเมืองท่องเที่ยวที่ ตอบสนอง ความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ ราคา สิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย ความสะดวกในการเดินทางเข้าออก ความสะอาด เป็นต้น

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all)

กัลยา สว่างคง (2563) การศึกษาสภาพปัญหาในการจัดนำเที่ยวและความต้องการพัฒนาทักษะของมัคคุเทศก์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคนพิการ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาของมัคคุเทศก์ในการจัดนำเที่ยวให้นักท่องเที่ยวคนพิการ และ 2) ศึกษาความต้องการของมัคคุเทศก์ในการพัฒนาทักษะการทำงานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคนพิการงานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีปรากฏการณ์วิทยา โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคือมัคคุเทศก์ชาวไทยจำนวน 28 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการถอดเทปการสนทนาและการวิเคราะห์เนื้อหา รายงานผลด้วยวิธีการเชิงพรรณนาผลการวิจัยพบว่าสภาพปัญหาในการจัดนำเที่ยวให้คนพิการแบ่งออกได้เป็น 1) การขาดความรู้และทักษะต่างๆ ในการสื่อสารและดูแลคนพิการแต่ละประเภท 2) การไม่มีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกระหว่างการเดินทาง และ 3) จำนวนมัคคุเทศก์ไม่เพียงพอต่อการดูแลนักท่องเที่ยวคนพิการ สำหรับความต้องการในการพัฒนาทักษะการทำงานของมัคคุเทศก์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคนพิการนั้นพบว่ามัคคุเทศก์ต้องการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ดังนี้ 1) ทักษะการช่วยเหลือและให้บริการคนพิการประเภทต่างๆ อย่างถูกต้อง 2) ทักษะการสื่อสาร 3) ทักษะภาษาต่างประเทศ และ 4) ทักษะการนันทนาการ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลการฝึกอบรมให้ทราบล่วงหน้า และควรสอดแทรกเนื้อหาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเพื่อป้องกันปัญหามัคคุเทศก์ปฏิบัติต่อกับนักท่องเที่ยวอย่างไม่เท่าเทียม ทั้งนี้เพื่อเพิ่มโอกาสในการเดินทางให้กับนักท่องเที่ยวคนพิการและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย

ชุดิกกาญจน์ แจ่มเสนาะ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทั้งมวล กรณีศึกษา โรงละครสยามนิรมิตและพิพิธภัณฑ์ศิลปะไทยร่วมสมัย ผลการวิจัยพบว่าพบว่าโรงละครสยามนิรมิตมีการจัดเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกได้แก่ บริเวณ เรือนไทย 4 ภาค ซึ่งเป็นเหมือนบหนำพบว่ามีป้ายให้สแกน QR Code เพื่อให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวที่มีหลากหลายเชื้อชาติ และภายในโรงละคร มีภาพ เสียง แสง ที่ชัดเจน สวยงาม สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว

ในช่วงเปลี่ยนฉากมีจอฉาย โปรเจ็คเตอร์เลื่อนลงเพื่ออธิบายเหตุการณ์ในตอนต่อไป จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญผู้พิการทางสายตาพบว่า การแสดง ภายในโรงละคร ไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาได้ทั้งหมด ได้ยินแต่เสียงเพลงไม่พบเสียงพากย์หรืออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีช่วยในการ เข้าถึงเนื้อหาการแสดง จึงควรมีแนวทางการปรับปรุง จำเป็นต้องจัดเตรียมเทคโนโลยี เพื่อช่วยให้เกิดการรับรู้ ต่อ บุคคล ที่สูญเสียประสาทสัมผัสบางส่วนไป รวมถึงการจำลองวัตถุเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ให้กับผู้พิการทางสายตา และสร้างความ เข้าใจต่อตัวละครในเรื่องการจัดแสดง สิ่งสำคัญคือการดำเนินเรื่องระหว่าง ที่รับชมการแสดงอยู่นั้น จำเป็นต้องมีอุปกรณ์ ช่วยบรรยายเนื้อหา (audio description) เพื่อให้ความ ช่วยเหลือผู้พิการทางสายตาในการเข้าใจ เนื้อหาวัฒนธรรมไทยผ่านได้ ฟังเสียงบรรยาย สอดคล้องกับ คู่มือมาตรฐานการนำเสนอเนื้อหาของพิพิธภัณฑ์แหล่งเรียนรู้ในอาคารสาธารณะด้วยการ ออกแบบ ที่เป็นธรรมสำหรับทุกคน

ชุมชน แสงเจริญ (2563) ส่งเสริมและจัดทำแผนขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการใช้งานสำหรับทุกคนให้ สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) สำนักงานพื้นที่พิเศษ 3 จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมและจัดทำแผนขับเคลื่อนการท่องเที่ยว เพื่อคนทั้งมวล โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสร้างต้นแบบสถานประกอบการที่สามารถรองรับ นักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่ม ยกกระดับมาตรฐานการบริการของสถานประกอบการโรงแรมและที่พัก ให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่ม อาทิ เด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และ 2) เพื่อจัดทำแผนการขับเคลื่อนพัฒนาเมืองต้นแบบอารยสถาปัตย์เพื่อคนทั้งมวล มีการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ 2) วิเคราะห์เนื้อหา 3) จัดการ ประชุมกลุ่มย่อย เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และวิพากษ์แผนฯ 4) จัดอบรมให้ความรู้เรื่อง “การปรับโรงแรมตามแนวคิดการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล” แก่สถาน ประกอบการโรงแรมที่ร่วมโครงการ 5) ลงพื้นที่ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินการปรับโรงแรมให้ ถูกต้องตามเกณฑ์มาตรฐานเบื้องต้น 6) สรุปผลที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด 7) นำเสนอแผนฯ ผลการดำเนินงานสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล คือ เน้นการ พัฒนาและการบูรณาการให้ครอบคลุมองค์ประกอบการท่องเที่ยว 6 ประการ (6As) ผลานแนวคิดการ ออกแบบเพื่อคนทั้งมวล โดยกรอบแนวคิดนี้จะเรียกว่า “6As Tourism for All Model” นำไปสู่การ เป็นพัฒนาเมืองต้นแบบอารยสถาปัตย์เพื่อคนทั้งมวล ซึ่งแผนฯ แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ปี 2563 เน้นการเสริมความเข้าใจ และสร้างตัวอย่างการดำเนินการ ระยะที่ 2 ปี 2564–2565 เน้นการ วางฐานรากระบบการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล และระยะที่ 3 ปี 2566–2567 เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลอย่างยั่งยืน โดยแบ่งเป็น 5 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบ กลไก และแผนการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร

การสร้าง เผยแพร่และต่อยอดองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างมาตรฐานการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล และยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ยุทธศาสตร์ทั้ง 5 จะเป็นส่วนหนึ่งของแผนฯ เพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลให้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบมีกลไก และแผนการดำเนินงานย่อย รองรับการทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องภาคปฏิบัติต่อไป

นุชรา แสงสุข (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย ผลการวิจัยพบว่า การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกายควรมีพื้นที่บริการในแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้มีความบกพร่องทางกายโดยเฉพาะ เช่น พื้นที่รับประทานอาหาร พื้นที่ทำกิจกรรมการท่องเที่ยวควรปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มีความบกพร่องทางกายให้สามารถใช้งานได้จริงและเพียงพอ ได้แก่ ทางลาด ห้องน้ำ คนพิการ ป้ายสัญลักษณ์ สถานที่จอดรถ และบริการข้อมูล ควรมีบริการรถสาธารณะไปยังแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้มีความบกพร่องทางกายสามารถใช้บริการได้ มีป้ายสัญลักษณ์สำหรับผู้มีความบกพร่องทางกายโดยเฉพาะภายในแหล่งท่องเที่ยว มีการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ทุกคนสามารถใช้งานได้ทั้งผู้มีความบกพร่องทางกายและบุคคลปกติและควรส่งเสริมในเรื่องของความสะอาดและสุขอนามัยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

นภาพร ทาระอาธร (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดร้อยเอ็ด สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า ควรส่งเสริมและพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์เฉพาะที่โดดเด่น มีความเป็นตัวตนเพื่อสร้างสิ่งดึงดูด และผลักดันให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเป้าหมายหรือจุดหมายในการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้พร้อม ต่อการรองรับกลุ่มผู้สูงอายุด้านการเข้าถึง ภาครัฐและเอกชนควรให้ความร่วมมือในการพัฒนา เส้นทาง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวให้สะดวกต่อการเดินทาง ด้านที่พัก ควรปรับปรุงและพัฒนาที่พักให้ เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุและด้านกิจกรรม ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนาที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของจังหวัด

เบญจพร บัวสำลี (2563) การติดตามและประเมินผลโครงการเมืองที่เป็นมิตรสำหรับคนพิการและคนทั้งมวล มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อติดตามประเมินผลโครงการเมืองที่เป็นมิตรสำหรับคนพิการและคนทั้งมวล ของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ประจำปีงบประมาณ 2562 เพื่อนำข้อมูลมาประมวลวิเคราะห์และสะท้อนกลับอย่างเป็นปัจจุบัน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถรับรู้สถานการณ์ที่เป็นจริงด้านปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ และ/หรือความ

ไม่สำเร็จของโครงการ และเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อนโครงการเมืองที่เป็นมิตรสำหรับคนพิการและคนทั้งมวล แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นการติดตามและประเมินผลใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการศูนย์บริการคนพิการจังหวัด เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเมืองที่เป็นมิตรสำหรับคนพิการและคนทั้งมวล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในตำบลที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นตำบลนำร่องของโครงการเมืองที่เป็นมิตรสำหรับคนพิการและคนทั้งมวล และการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านคนพิการในตำบลนำร่องผลการติดตาม พบว่า ศูนย์บริการคนพิการจังหวัดนำร่อง 8 จังหวัด คือ เชียงใหม่ พิษณุโลก นนทบุรี ชลบุรี ขอนแก่น อุดรธานี สงขลา และกระบี่ มีบทบาทในการเป็นผู้นำประสานงานให้คนพิการในจังหวัดเข้าถึงสิทธิทั้งด้านการแพทย์ การศึกษา อาชีพ การจ้างงาน และบริการสวัสดิการทางสังคมตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านคนพิการมีความใส่ใจคนพิการในพื้นที่มาก มีการประสานงาน และมอบหมายให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ดูแลคนพิการอย่างสม่ำเสมอ แต่ในด้านการจ้างงาน และการอนุมัติเงินกู้ให้คนพิการบางจังหวัดมีสถิติลดลงผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการควรมีนโยบายสนับสนุนจังหวัดนำร่องทั้ง 8 จังหวัดให้เกิดรูปธรรมของการเป็นเมืองที่เป็นมิตรสำหรับคนพิการและคนทั้งมวลให้ชัดเจน โดยเฉพาะการจัดอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการ 5 ด้าน ได้แก่ ทางลาด ที่จอดรถ ห้องน้ำ ป้ายสัญลักษณ์ และการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่คนพิการ ควรมีการพัฒนากระบวนการข้อมูลของทุกจังหวัดให้สามารถนำข้อมูลคนพิการรายบุคคลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของคนพิการในระดับจังหวัดและระดับตำบล โดยการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกจังหวัดในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อคนพิการอย่างเป็นรูปธรรม ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรคนพิการมีความเข้มแข็ง และผ่านมาตรฐานได้มากขึ้น ซึ่งจะทำให้องค์กรคนพิการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรสำหรับคนพิการและคนทั้งมวลทั้งในระดับตำบลและระดับจังหวัดได้มากขึ้น คำสำคัญ:โครงการเมืองที่เป็นมิตรสำหรับคนพิการและคนทั้งมวล, การติดตามและประเมินผล

บัญชา บุรณสิงห์, อธิยานันท์ จิตรโรจนรักษ์, พัทธรา สืบศิริและ มณฑล จันทร์แจ่มใส (2562) ด้นแบบการพัฒนาปรับปรุงอาคารเพื่อเข้าสู่การออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อคนทั้งมวล กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร งานวิจัยเรื่องต้นแบบการพัฒนาปรับปรุงอาคารเพื่อเข้าสู่การออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อคนทั้งมวล กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้แก่ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบันอาคารภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครที่ยังไม่เข้าข่ายการใช้ประโยชน์ของอาคารจากการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล 2) เพื่อออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อคนทั้งมวลของอาคารภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 3) เพื่อจัดทำต้นแบบในการก่อสร้าง

จริงที่เป็นรูปธรรมในการพัฒนาปรับปรุงอาคารเพื่อเข้าสู่การออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อคนทั้งมวล ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลคณะผู้วิจัยได้คัดเลือกอาคารนำร่องคืออาคารปิยมหาราช (อาคาร 20) เพื่อจัดทำต้นแบบในการก่อสร้างจริงที่เป็นรูปธรรมในการพัฒนาปรับปรุงอาคารเพื่อเข้าสู่การออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อคนทั้งมวล โดยได้พัฒนาการออกแบบอาคารในพื้นที่ 9 ส่วนด้วยกันได้แก่ ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวก ทางลาดและลิฟต์ บันได ที่จอดรถ ทางเข้าอาคาร ทางเดินระหว่างอาคาร และทางเชื่อมระหว่างอาคาร ประตู ห้องส้วม พื้นผิวต่างสัมผัส และหอประชุม ตลอดจนประมาณราคาค่าก่อสร้างในการดำเนินงานดังกล่าว เพื่อให้เกิดเป็นต้นแบบอาคารที่ปรับปรุงที่เป็นรูปธรรมสามารถเสนอไปยังหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนพิจารณาเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและแสดงศักยภาพของมหาวิทยาลัยในการก้าวเข้าสู่มาตรฐานของการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล และตอบสนองต่อการใช้งานอย่างเท่าเทียมเพื่อให้เกิดผลต่อเนื่องในการพัฒนาอาคารอื่น ๆ ต่อไป

บุปผชาติ แต่งเกลี้ยง (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนา เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยวยังมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไม่มากนัก ดังนั้นควรมีหน่วยงานให้การสนับสนุนให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนและการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวให้แก่คนในชุมชน ร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกร่วมคิดร่วมทำการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และสร้างความยั่งยืนให้แก่ชุมชนการจัดปฏิทินกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับการเข้ามาเรียนรู้วัฒนธรรม และกิจกรรมทางศาสนา ช่วยให้การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนสามารถบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปฐมา หาเรือนทรง (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเดินทางมาไหว้พระ 9 วัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวในจังหวัด พระนครศรีอยุธยาที่ แตกต่างกัน และนักเรียน นักศึกษา มีระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน กับกลุ่มข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ เนื่องจากนักเรียน นักศึกษา อยู่ ในช่วงวัยศึกษาหาความรู้ในวิชา สังคมศาสตร์ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์จังหวัดอยุธยาจึงเป็นจุด ให้ความสนใจที่นักเรียนจะศึกษาหาความรู้ได้จึงส่งผลให้มีความพึงพอใจมากกว่าข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ ที่มาไหว้พระเพื่อเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์สร้างบุญสร้างกุศล

ปิ่นอุทัย คงทอง (2562) การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สำหรับการบริการนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติ.สุราษฎร์ธานี การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวคิดการพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้และทักษะของบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสำหรับการให้บริการนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติ ผลการศึกษาวិเคราะห์ พบว่า สมรรถนะที่บุคลากร

ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสำหรับการให้บริการนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ชาวต่างชาติ คือ สมรรถนะด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุ และความรู้ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น สมรรถนะด้านทักษะ ได้แก่ ทักษะทางการสื่อสาร ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะการบริการ ทักษะในการแก้ไขปัญหา และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

พระครูอุตรภาวนาคูณ (สจจาโสภ) (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดในอำเภอนาโยง จังหวัดอุตรธานี ผลการวิจัยพบว่า ควรจัดให้มีการอบรมสร้างความเข้าใจเจ้าหน้าที่ของวัดและประชาชนในการอนุรักษ์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ ให้ประชาชนช่วยกันอนุรักษ์ธรรมชาติในการท่องเที่ยวเชิงพุทธอย่าทำลาย ให้บำรุงรักษา หรือปลูกต้นไม้เพิ่มมากขึ้นมาก โดยการจัดสวนย่อม หรือสวนไม้ดอกไม้ประดับ เพื่อให้ความร่มรื่น หรือมีการจัดสวนสมุนไพร ไม้ในพุทธประวัติ หรือไม้มงคลต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อเป็นการรักษาบำรุงต้นไม้และป่าไม้ในบริเวณวัดอีกทางหนึ่งและควรมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางไลน์ เฟสบุ๊ก แผ่นพับ ทางวิทยุกระจายเสียง ทางโทรทัศน์ หรือเสียงตามสายในหมู่บ้าน ให้ประชาชนเข้าใจในเส้นทางเดินทางไป วัด การปรับภูมิทัศน์ภายในวัดให้สงบ สะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย การจัดสรรงบประมาณในการ พัฒนาสถานที่ เช่น การจัดเจ้าหน้าที่ดูแลทางเดินสำหรับคนพิการ ห้องน้ำสำหรับคนพิการ การสร้างเส้นทาง สำหรับคนพิการ เพื่อให้ผู้พิการที่มาทำบุญและไหว้พระได้มีทางเดินสะดวกสบายยิ่งขึ้น

มนชนก จุลสิกขี (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดในพื้นที่ฝั่งธนบุรี ผลการวิจัย พบว่าการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ศาสนา ด้านการสนับสนุน มีระบบสาธารณูปโภคทั่วถึง มีลานจอดรถเพียงพอต่อความต้องการ ห้องสุขาสะอาด และมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวทำในเทศกาลต่าง ๆ อยู่เสมออยู่เย็น ทำให้ผู้มาท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ การจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในระยะยาว วัดจะต้องคำนึงถึง ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมให้ ชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของ คนในชุมชนต้องมีการพัฒนา ตนเองเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นโดยไม่ทอดทิ้งมรดกทาง วัฒนธรรมเดิมและชุมชนจะต้องเป็นองค์ประกอบสำคัญใน การพัฒนาการท่องเที่ยวของวัด ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยว ภายในวัด กิจกรรมทางศาสนา ประเพณี หรือวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์ สินค้าที่ได้มาตรฐาน เพื่อการเรียนรู้และสร้าง ความบันเทิงใจให้กับนักท่องเที่ยวผสมผสานกันอย่างลงตัว ซึ่งจะส่งผลให้ การพัฒนาการท่องเที่ยวของวัดเกิดความยั่งยืนตลอดไป วัดต้องเป็นศูนย์กลางพัฒนาจิตใจ สร้างคนดีมีคุณ ธรรมเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่า ทางประวัติศาสตร์ จัดกิจกรรมทางศาสนาที่คู่ขนานไปกับ การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวหรือ ผู้แสวงบุญ

ละเอียด ศิลาน้อย และคณะ (2562) ศึกษาเรื่องความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก การท่องเที่ยวเพื่อทุกคน พระบรมธาตุนาคนู จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ

1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวพระบรมธาตุนาดูน 2) เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ และประชาชนทั่วไปต่อสิ่งอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยวเพื่อทุกคน พระบรมธาตุนาดูน 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนา และปรับปรุงสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่บริเวณพระบรมธาตุนาดูน อย่างเหมาะสม มีมาตรฐานตามอารยสถาปัตย์ ใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวพระบรมธาตุนาดูน จำนวน 305 คน เก็บตัวอย่างโดยวิธีบังเอิญ และสัมภาษณ์ กึ่งมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ เจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลนาดูน และประชาชนทั่วไปในเขตเทศบาล จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 32 ท่าน ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุต่ำกว่า 20 ปี ประกอบอาชีพเป็น นักเรียน นักศึกษา มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท ส่วนใหญ่อยู่ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวคือ ไหว้พระทำบุญ และส่วนใหญ่เดินทางมาพร้อมครอบครัว ด้านความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกภายในวัด นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการ ป้ายและสัญลักษณ์ ทางข้ามถนน และที่จอดรถ และ ผลของการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศ สถานสมรส การศึกษาและรายได้ต่างกันมีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อทุกคน พระบรมธาตุนาดูน โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ส่วนผลการทดสอบด้านอายุ พบว่าอายุที่แตกต่างกัน จะมีความต้องการด้านทางสัญจรทางเท้า ทางเชื่อมอาคาร ที่จอดรถ ทางลาดภายนอกอาคาร และด้านอาชีพแตกต่างกันจะมีความต้องการ ในด้านห้องน้ำ ห้องส้วม บริการพิเศษ ต่างกัน สำหรับแนวทางการพัฒนา พบว่าอารยสถาปัตย์บริเวณพระธาตุนาดูนในปัจจุบันยังไม่อาจตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานได้เท่าที่ควร บางส่วนยังไม่เป็นไปตามหลักการออกแบบเพื่อทุกคนในสังคม ควรให้ความสำคัญในการปรับปรุงสถานที่ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อทุกคนตามมาตรฐาน และสามารถเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านั้นได้อย่างเต็มประสิทธิภาพได้มากยิ่งขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ป้ายและสัญลักษณ์ ทางลาด ทางเชื่อมอาคาร ทางข้ามถนน และที่จอดรถ ที่นั่งพัก สวนหย่อม รวมทั้งห้องน้ำ ห้องส้วม หากจะพัฒนาควรให้หลักออกแบบพื้นฐาน 7 ประการ ของไตรรัตน์ จารุทัศน์ (2560) และดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงมหาดไทยที่กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้สูงอายุ พ.ศ. 2548 และตามกฎหมายเกณฑ์มาตรฐานกฎกระทรวง พ.ศ. 2555 ด้วย

ชุดิกายจันน์ แจ่มเสนาะ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทั้งมวล กรณีศึกษา โรงละครสยามนิรมิตและพิพิธภัณฑสถานไทยร่วมสมัย MOCA เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนทั้งมวล และได้มีวัตถุประสงค์ศึกษาการเข้าถึงเนื้อหาภายในพิพิธภัณฑสถานและโรงละคร โดยใช้หลักการออกแบบเพื่อทุกคน (Universal Design) เพื่อสำรวจและหาแนวทาง การปรับปรุงการเข้าถึงและการใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อทุกคนอย่างเหมาะสม จากการศึกษานี้ได้ใช้ วิธีการสำรวจแบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

เชิงลึก เป็นกรณีศึกษา มีแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มุ่งเน้น ประเด็นปัญหาและอุปสรรคการใช้ งานสิ่งอำนวยความสะดวก และการเข้าถึงเนื้อหาโดยการจัดการเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก และ การช่วยเหลืออย่างสมเหตุสมผล ภายในพิพิธภัณฑสถานและโรงละคร เพื่อหาแนวทางการปรับปรุง และ การออกแบบพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่สอดคล้องกับกฎกระทรวงฯและการใช้งาน ผลการศึกษา พบว่าปัญหาส่วนใหญ่ เป็นอุปสรรคสำหรับคนพิการทางสายตา ซึ่งจากกรณีศึกษา พิพิธภัณฑสถาน ศิลปะ ไทยร่วมสมัย MOCA มีการจัดให้ความช่วยเหลือแบบสมเหตุสมผล และสำหรับ โรงละครสยามนิรมิตพบว่าคนพิการทางสายตาไม่สามารถเข้าถึงลักษณะการแสดงและเนื้อหาได้ ทั้งหมด ยังไม่มีการรองรับการจัดการเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ทางสายตา จาก การรวบรวมข้อมูลสามารถสรุปข้อค้นพบการพัฒนาการเข้าถึงเนื้อหาโดย 1) ติดตั้งจอมัลติมีเดีย ที่มี ความหลากหลายของการจัดการเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองต่อประสาทสัมผัสหลักที่มีประสิทธิภาพของคน ทุกคน และ 2) การจัดพื้นที่งาน ศิลปะจำลอง เพื่อสร้างกระบวนการ การเข้าถึงผ่านการสัมผัสและ สร้างจินตนาการ และข้อเสนอแนะให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ผ่านแอปพลิเคชันของกรณีศึกษา เพื่อให้นักท่องเที่ยวและสถานที่เข้าถึงกันมายิ่งขึ้น ในการเตรียมด้าน รายละเอียดเนื้อหารองรับทุกคนและการจัดทำแผนผังสัมผัสเพื่อให้ผู้พิการทางสายตาสามารถเข้าถึง เส้นทางสัญจรภายในสถานที่ ผ่านประสบการณ์การท่องเที่ยว

อนุชา แ่งเกสร และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่องพิพิธภัณฑสถานมีชีวิต:อารยสถาปัตย์ เพื่อ คุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุและคนพิการ กรณีศึกษา: ตำบลชีน้ำร้าย อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ของผู้สูงอายุและคนพิการ บริบทและอัตลักษณ์ ที่มีผลต่อการออกแบบ สภาพแวดล้อมภายในพิพิธภัณฑสถานมีชีวิต 2) ศึกษาแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในและ ภูมิทัศน์ของพิพิธภัณฑสถานมีชีวิต ด้วยอารยสถาปัตย์ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุและคนพิการ และ 3) การออกแบบสภาพแวดล้อมภายในและภูมิทัศน์พิพิธภัณฑสถานมีชีวิต เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ และคนพิการ การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวทางการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ในแบบย่อยที่เรียกว่า Explanatory Design (Creswell and Plano, 2007) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งการวิจัยเชิงปริมาณ โดยให้ประชากรเป้าหมายเป็นผู้สูงอายุ และบุคคลที่เกี่ยวข้องจำนวน 475 คน ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุและคนพิการ ด้านอารยสถาปัตย์ ที่มี ผลต่อการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในพิพิธภัณฑสถานมีชีวิต เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี ส่วนการวิจัย เชิงคุณภาพ ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) กับ ชุมชน ตำบลชีน้ำร้าย อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกประชากร เป้าหมาย คือ 1) ผู้สูงอายุหรือคนพิการ จำนวน 10 คน 2) เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชีน้ำร้าย จำนวน 10 คน 3) ราษฎรชาวบ้าน จำนวน 8 คน เพื่อมุ่งแสวงหาความเข้าใจในเรื่องบริบท และอัตลักษณ์ของชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistics)

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์มาแจ้งประเด็น นำมาวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT Analysis) และผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของชุมชนขึ้นน้ำร้าย ส่วนใหญ่เป็นหญิง ซึ่งมีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป 794 คน และมีผู้พิการทุพพลภาพ 100 คน สถานภาพแต่งงาน/สมรส มีจำนวนสมาชิกในบ้าน 2-5 คน ประกอบ อาชีพ ชาวนา/ ชาวไร่/ ชาวสวนผัก ผลไม้ และไผ่สีสุก การศึกษาระดับประถมศึกษา นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งชุมชนขึ้นน้ำร้ายมีความสัมพันธ์ทางสังคมในรูปแบบ บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) ด้านบริบทพื้นที่ของตำบลขึ้นน้ำร้ายมี 7 หมู่บ้าน มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ตั้งอยู่ท้ายเขื่อนเจ้าพระยา ซึ่งเป็นแหล่งน้ำหลากมีน้ำท่วมขังเกือบทุกปี ส่วนด้านอัตลักษณ์พบว่า 8 หมู่บ้านของตำบลขึ้นน้ำร้ายมีอัตลักษณ์จุดเด่นเฉพาะของแต่ละชุมชน 2) แนวทางการออกแบบ พิพิธภัณฑน์มีชีวิต ให้สอดคล้องกับผู้สูงอายุและคนพิการ ตามบริบทและอัตลักษณ์ของตำบลขึ้นน้ำร้าย ด้วยอารยสถาปัตย์ (Universal Design) คือ การออกแบบงานสถาปัตยกรรมที่สามารถให้คนทุกกลุ่ม ทุกประเภทเข้าใช้ได้ จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของชุมชน ซึ่งสรุปข้อเสนอแนวทางการพัฒนาใน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) แนวทางการ พัฒนาศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน 2) แนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และ 3) แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น 3. ชุมชนมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อ ประเด็นหัวข้อ การจัดประชุม การระดมสมอง ที่มีความน่าสนใจ โดยผู้เข้าร่วมประชุมระดมสมองเชื่อว่า วัตถุประสงค์ของโครงการพิพิธภัณฑน์มีชีวิตนี้ ได้ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนโดยตรง และยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และด้านสังคม ด้วยการถ่ายทอด องค์ความรู้ด้านอัตลักษณ์ชุมชน ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ OTOP ให้กับชุมชน

กิตติกร สันติประภา (2560) ได้ศึกษาเงื่อนไขการฟื้นฟูตลาดน้ำชุมชนผ่านการสร้างความรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล การจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำชุมชนเพื่อตอบสนองความต้องการของทุกคนและดำรงอยู่อย่างยั่งยืนได้เป็นประเด็นที่ทำนายของชุมชน งานวิจัยนำร่องนี้ จึงมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการนำแนวคิดการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลเข้ามาช่วยในการ ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำที่กำลังฟื้นฟูเพื่อรองรับการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและ ศึกษาถึงเงื่อนไขในการพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าว ผู้วิจัยใช้วิธีวิทยฐานราก ในการทำความเข้าใจ เงื่อนไขของการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมถึงกรอบระเบียบปฏิบัติการและจัด สถานการณ์จำลองแก่ผู้ มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับอุปสรรคต่าง ๆ ในการใช้ ชีวิตและเดินทางอย่าง อิสระของผู้พิการและผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาด น้ำชุมชนมีเงื่อนไข สำคัญคือ การมีความรู้สึกเป็นเจ้าของการท่องเที่ยวตลาดน้ำของคนในชุมชนทุนทางสังคมในชุมชน รวมทั้งทุนวัฒนธรรม ความสามารถในการตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของชุมชน ผู้นำชุมชนที่ เข้มแข็งและสามารถบูรณาการความรู้ได้ และสามารถนำแนวคิดไปปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตามการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำเพื่อคนทั้งมวลนั้นจะจัดให้ดีขึ้นได้

จุดสำคัญคือ ปรับเปลี่ยนวิธีคิดของผู้เกี่ยวข้องให้มองเห็นเรื่องการท่องเที่ยวเช่นนี้เป็นเรื่องของสิทธิของมนุษย์ ความเท่าเทียมในการได้ท่องเที่ยวอย่างอิสระมิใช่การสงเคราะห์ รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีในพื้นที่ที่เหมาะสมและมีตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมให้ให้ศึกษา ด้วยนัยนี้ การแทรกแซงเพื่อพัฒนายังคงจำเป็นต้อง เน้นการสร้างความรู้ความตระหนักอย่างเร่งด่วนเพื่อให้เกิดผลในการพัฒนา

ชุมเขต แสงเจริญ ธรรมชนี เอมพันธุ์ และกำธร กุลชล (2560) แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทั้งมวลในอุทยานแห่งชาติ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการแบ่งเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเพื่อออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทั้งมวล โดยประยุกต์แนวคิดช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ ที่เน้นจำแนกพื้นที่ตามประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวควรได้รับ ผลจากการออกแบบเพื่อคนทั้งมวลให้คนทุกกลุ่มใช้พื้นที่ได้ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ สรุปตัวบ่งชี้การจำแนกเขตช่วงชั้นโอกาสทางนันทนาการ ใช้แบบสอบถามผู้สูงอายุ 341 คน คนพิการ 71 คน และใช้แบบสำรวจอุทยานแห่งชาติ 22 แห่ง เพื่อสรุปสถานการณ์สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทั้งมวลในอุทยานแห่งชาติ สรุปแนวทางการออกแบบและตรวจทานโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 8 ท่าน ผลการวิจัยเสนอการแบ่งเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติสำหรับออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทั้งมวลตามประสบการณ์ที่ควรได้รับและระดับการพัฒนา เป็น 3 ระดับ คือ 1) ระดับการออกแบบในพื้นที่ธรรมชาติสันโดษ เน้นอนุรักษ์ธรรมชาติ จำกัดการเข้าถึงและปริมาณผู้ใช้งาน ไม่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก 2) ระดับการออกแบบในพื้นที่ธรรมชาติกึ่งพัฒนา สามารถจัดสิ่งอำนวยความสะดวกได้ตามความจำเป็น เน้นกลมกลืนกับธรรมชาติ 3) ระดับการออกแบบในพื้นที่ที่มีการพัฒนา ให้เน้นอำนวยความสะดวกแก่คนทุกกลุ่มให้ปลอดภัยและเท่าเทียมแต่กลมกลืนกับธรรมชาติ

กัลยา สว่างคง และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2560) ได้ศึกษา เรื่องเล่าการท่องเที่ยวของผู้พิการทางสายตาในสังคมไทยวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาประสบการณ์การท่องเที่ยวของผู้พิการทางสายตา 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวของผู้พิการทางสายตา ใช้วิธีวิทยาการศึกษาอัตชีวประวัติและเรื่องเล่าเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ข้อมูลหลักเป็นผู้พิการทางสายตาที่อยู่ในวัยทำงานและมีประสบการณ์เดินทางท่องเที่ยวจำนวน 10 คน ผลการศึกษาพบว่าผู้พิการทางสายตามีความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวเหมือนคนปกติ นิยมเดินทางพร้อมกับครอบครัวแต่สามารถเดินทางด้วยตัวเองได้ มีการเตรียมตัวที่ดีก่อนการเดินทางทุกครั้ง และพยายามช่วยเหลือตัวเองก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมคือแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติวัดและแหล่งเลือกซื้อสินค้า สำหรับปัญหาอุปสรรคที่พบในการเดินทางท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกได้ 3 ประเด็นหลัก คือ 1) ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยว 2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและ 3) ด้านทัศนคติของคนในสังคม ผู้พิการทางสายตาต้องการให้ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ร่วมกันในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้สามารถเดินทางท่องเที่ยวและเข้าถึงการบริการต่าง ๆ ในสังคมได้อย่างเท่าเทียมกับคนปกติ

ประวิต เอราวรรณ (2560) ปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบเพื่อคนทั้งมวล การศึกษาของประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปมากในทศวรรษที่ผ่านมา สืบเนื่องจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นำไปสู่การควบรวบ หน่วยงานที่รับผิดชอบ การจัดตั้งหน่วยงานใหม่ รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณจำนวนมาก ด้วยเจตนารมณ์การเปลี่ยนแปลงเป็นไปเพื่อปฏิรูปการศึกษามีเป้าหมายที่จะยกระดับ คุณภาพพลเมืองของประเทศ แต่ผลลัพธ์ที่คาดหวังยังไม่บรรลุแต่อย่างใด ในทางตรงกันข้าม กลับมีสัญญาณที่น่าห่วงใยผลจากการประเมินผลทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากการออกแบบระบบให้รัฐเป็นผู้จัดการศึกษาโดยส่วนใหญ่ การออกนโยบาย หรือมาตรการแก้ปัญหาแบบแยกส่วน รวมทั้งปัจจัยและเงื่อนไขของระบบการศึกษาแบบเดิม ที่ยังไม่แก้ไขได้ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้วย การออกแบบระบบและกลไกการศึกษาใหม่ควรมีโมทัศน์เบื้องต้นที่สอดคล้องกัน ในเรื่องเป้าหมายการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคนไทยที่สมบูรณ์ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตลอดชีวิต สร้างโอกาสทางการศึกษาเพื่อคุณค่าของชีวิตและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ปฏิรูประบบการจัดการศึกษาควรมุ่งจัดโครงสร้างการจัดการศึกษาที่สามารถสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ ใช้มาตรการทางการคลังโดยกำหนดรายจ่ายทางการศึกษา ที่เน้นอุปสงค์และจัดระบบการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียนหรือผู้รับประโยชน์ทาง การศึกษา จัดการ เรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะกำลังคนทั้งระบบ เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสัมมาชีพ รวมไปถึงการจัดการศึกษาและการส่งเสริมการเรียนรู้ เฉพาะกลุ่มเป้าหมาย

สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับข้อจำกัดทางการท่องเที่ยวและความตั้งใจในการเดินทางท่องเที่ยวของคนพิการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยว และเพื่อเปรียบเทียบข้อจำกัดและความตั้งใจในการท่องเที่ยวของคนพิการในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มประชากรในการวิจัย ประกอบด้วย คนพิการทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว และคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 420 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวเฉลี่ย 3 วันต่อครั้ง และนิยมท่องเที่ยวไม่เกิน 3 คน เมื่อพิจารณาเป็นรายปีพบว่าคนพิการเดินทางท่องเที่ยว 1-3 ครั้งต่อปี และมักเลือกเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ พาหนะหลักที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวคือรถยนต์ส่วนตัว และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชื่นชอบการท่องเที่ยวทะเลมากที่สุด ผลการศึกษาแสดงว่า ข้อจำกัดเชิงโครงสร้างเป็นอุปสรรคสำคัญลำดับแรกในการท่องเที่ยว ต่อด้วยข้อจำกัดส่วนบุคคลและข้อจำกัดระหว่างบุคคลตามลำดับ นอกจากนี้แล้วผลการศึกษาพบว่าคนพิการทั้งสองประเภทมีความตั้งใจในการท่องเที่ยวในระดับมาก

Elif Helvacioğlu a, Nazlı Nazende Karamanoğlu (2019) ได้ศึกษาเรื่อง Awareness of the concept of universal design in design education ซึ่งเป็นการวิจัยเกี่ยวกับระบบการศึกษาหลักสูตรที่สอนเกี่ยวกับการออกแบบตามหลักอารยสถาปัตย์ของประเทศตุรกี โดยเฉพาะการเข้าใจถึงด้านสถาปัตยกรรม การออกแบบภายใน การออกแบบอุตสาหกรรม การออกแบบภูมิทัศน์, การออกแบบเมืองและการออกแบบกราฟิก เพื่อคนพิการ ในการพัฒนาโปรแกรมหลักสูตรที่เกี่ยวกับ Universal Design สำหรับนักศึกษาที่กำลังศึกษาและเรียนจบแล้ว โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 35 คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผลการสัมภาษณ์ พบว่า 6 คน มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักการของอารยสถาปัตย์ คือการออกแบบที่ให้บริการแก่ผู้ใช้ทั้งหมดโดยไม่มีอุปสรรค แม้ว่าคนกลุ่มนี้จะไม่มีความบกพร่องจำเพาะ ทำให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้ 13 คน ไม่เข้าใจแนวคิดและไม่ได้ตอบสนองอะไรกับแนวคิดอารยสถาปัตย์เลย และที่เหลืออีก 16 คน พบว่า ยังไม่มีความชัดเจนว่าเข้าใจหรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับอารยสถาปัตย์เนื่องจากให้คำตอบที่กำกวม ไม่สามารถประเมินได้ข้อเสนอแนะเห็นควรว่าให้สถาบันการศึกษา รวมถึงตัวของนักศึกษา ใส่ใจในหลักสูตรของอารยสถาปัตย์ให้มากขึ้นเพื่อประโยชน์ในทั้งหมด

Renato Fonseca, Livramento da Silva, Anglina Dias, Leao Costa และ Guillaume Thomann (2019) ได้ศึกษาเรื่อง Design tool based on Sensory Perception, Usability and Universal Design ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการออกแบบเครื่องมือ บนพื้นฐานของความรู้สึกของผู้ใช้ โดยมีความเชื่อว่าระบบประสาทสัมผัสของมนุษย์เป็นศูนย์กลางของพฤติกรรมเป็นตัวกำหนดพื้นฐานของการพัฒนาการออกแบบ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่ศึกษาด้านการออกแบบ สถาปัตยกรรมวิศวกรรมในมหาวิทยาลัยในประเทศฝรั่งเศสซึ่งสันนิษฐานว่าผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับประสาทการรับรู้ของมนุษย์จะออกแบบได้มีประสิทธิภาพมากกว่า เนื่องจากว่าการออกแบบที่รับรู้ถึงรูปร่าง, ฟังก์ชัน, สี, พื้นผิว อุณหภูมิ, แสง, กลิ่น, เสียง ล้วนมีผลต่อผู้ใช้งานจริง และการออกแบบโดยหลักอารยสถาปัตย์ ที่มีหลักสากลตั้งแต่ ปี 1970 ยังจะใช้ได้ยุคสมัยในปัจจุบันได้หรือไม่ โดยมีวิธีการศึกษาทฤษฎี และประมวลผลจนกว่าจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ มีการทดลองกลุ่มตัวอย่างแรก เป็นกลุ่มบัณฑิตที่เรียนจบแล้ว ในปี 2018 โดยสอบถามเรื่องการรับรู้ด้านประสาทสัมผัสมาออกแบบผสมผสานกับหลักของอารยสถาปัตย์ ที่คิดค้นตั้งแต่ปี 1970 กับบัณฑิต 13 คนที่เคยเรียนวิชาเกี่ยวกับการออกแบบเป็นประจำ และจบด้านด้านสถาปัตยกรรมวิศวกรรมศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็น เพศชาย 4 คน เพศหญิง 9 คน อายุ 25- 43 ปี และกลุ่มที่ 2 เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง 13 คน เพศชาย 7 คน อายุ ระหว่าง 18-27 ปี มีประสบการณ์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์และ/หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ทำงานสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยนักศึกษา วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การออกแบบและผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายที่มหาวิทยาลัยฝรั่งเศสและวิทยาลัยอื่น ๆ เป็นการสอบถามโดยเน้นสอบถามนักศึกษาเกี่ยวกับการรายวิชาที่ปรับปรุงโครงสร้าง

ในปัจจุบัน การออกแบบตามหลักสากล ประสานกับความคิดสร้างสรรค์ คุณสมบัติของการใช้งาน เน้น การเข้าถึงของ ผู้ใช้งาน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยว่าการออกแบบโดยหลัก อารยสถาปัตย์ควรคำนึงถึง การรับรู้ด้านประสาทสัมผัสของผู้ใช้ และสอบถามความต้องการจริงจาก ผู้ใช้งาน และการออกแบบสากล ทั้งนี้จะหาแนวทางการพัฒนาเพื่อให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อประโยชน์สูงสุด

Adam Piotr Zajac (2016) ได้ศึกษาเรื่อง City accessible for everyone - improving accessibility of public transport using the universal design concept เกี่ยวกับการพัฒนาระบบการขนส่งสาธารณะ เพื่อคนทั้งมวลภายใต้แนวคิด อารยสถาปัตย์ ของเมืองวอร์ซอ ประเทศโปแลนด์ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาสีทธิประโยชน์ให้กับผู้พิการ ในการเข้าถึงการใช้ระบบขนส่งมวลชน ตามหลักการด้านไม่เลือกปฏิบัติ ด้านข้อมูลที่ถูกต้อง รวดเร็ว และเข้าถึงได้สะดวก และด้านความช่วยเหลือที่ตรง ทั้งนี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะผู้พิการเท่านั้น แต่หมายถึง กลุ่มผู้ใช้ ที่ต้องการพื้นที่และการขนส่ง หรือกลุ่มที่มีอุปสรรคในการใช้ระบบการขนส่ง ประกอบด้วย 1) ผู้ใช้ เก้าอี้รถเข็น 2) คนที่มีความพิการ 3) คนต้องใช้รถพยาบาลฉุกเฉิน 4) ผู้ที่มาพร้อมกับเด็ก 5) คนที่มีสมรรถภาพ หักหรือใหญ่ 6) คนสูงวัย 7) สตรีมีครรภ์ 8) ผู้ที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น 9) คนหูหนวก 10) ผู้ที่มีระบบการสื่อสารขัดข้อง 11) คนแคระและเด็ก 12) ผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา การพัฒนาระบบขนส่งอาจจะมีปัญหาในหลายด้าน เช่น งบประมาณ การกระทบต่อโบราณสถาน อารยธรรมเดิม โครงสร้างเดิมที่มีในอดีตที่ออกแบบไม่สอดคล้องกับหลักอารยสถาปัตย์ ขาดความรู้ และความเข้าใจ รวมถึงกฎหมายของท้องถิ่น งานวิจัยได้เสนอแนวทางที่น่าสนใจดังนี้ การออกแบบ อารยสถาปัตย์ สำหรับขนส่งมวลชน ซึ่งอารยสถาปัตย์มีหลักการคล้ายกันทั่วโลกคือ ใช้งานอย่าง เท่าเทียมกัน ความยืดหยุ่นของการใช้งาน เรียบง่ายและใช้งานง่าย มีความผิดพลาดน้อย สังเกตเห็น ได้ง่าย มีความปลอดภัย ขนาดและพื้นที่เหมาะสมที่จะใช้งาน จะมีความต่างแตกต่างกันขึ้นกับบริบทของ แต่ละพื้นที่ สำหรับการขนส่งมวลชนก็เช่นกัน เช่นสถานที่จอดรถ บันไดในการขึ้นลง ป้ายสัญลักษณ์ ราวจับ เป็นต้น ในทางกลับกันหากมองด้านเศรษฐกิจ ผู้ออกแบบหรือนักลงทุน กลับมองว่าเป็นการ สิ้นเปลืองงบประมาณ หรือขาดทุน ในการลงทุนสร้างสิ่งนี้เพียงเพื่อคนกลุ่มน้อย (คนพิการ) ทั้งใน ความเป็นจริง ทุกคนล้วนได้รับประโยชน์ ไม่ใช่เฉพาะคนพิการเท่านั้น การปรับปรุงการเข้าถึงระบบ ขนส่งสาธารณะ เนื่องจากกฎระเบียบตามเมืองต่าง ๆ มีความต่างกัน จึงใช้เกณฑ์เดียวกันไม่ได้ จึงมี การปรับปรุงในหลายรูปแบบ ดังนี้ ปรับปรุงขั้นพื้นฐานแบบค่อยเป็นค่อยไปของรถยนต์ขนส่ง สาธารณะ เช่น การปรับปรุงระบบไฟฟ้าของยานพาหนะ ปุ่มเปิด-ปิดประตู ระบบเสียง ระบบภาพ สัญลักษณ์ สี ราวจับ การเปลี่ยนจากรถรุ่นเก่าสู่รถรุ่นใหม่ การปรับปรุงขานชาลา องค์ประกอบสำคัญ คือการปรับปรุงขานชาลา เช่น ปรับระดับความสูงให้เสมอกับยานพาหนะ ลงช่องว่างให้สามารถ เชื่อมโยงกันได้ ขยายขานชาลาไม่ให้แคบเกินไป เพิ่มทางเชื่อมหรือทางลาดสำหรับบันไดหรือลิฟท์

ปรับปรุงไม่ให้เป็นพื้นที่ทับซ้อนกับรถยนต์ เพิ่มพื้นที่สัมผัสสำหรับคนตาบอด ติดตั้งอุปกรณ์เสริมอื่น ๆ เป็นต้น

Ozogul และ Baran (2016) ได้ศึกษาเรื่อง Accessible tourism: the golden key in the future for the specialized travel agencies งานวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้เข้าใจถึงความสำคัญของหน่วยงาน การท่องเที่ยวสำหรับคนพิการ โดยเสนอข้อเสนอแนะและปัจจัยสำคัญเพื่อปรับปรุงอุปทานของการท่องเที่ยวสำหรับคนพิการ นอกจากนี้งานวิจัยนี้ยังอธิบายสถานการณ์สังคม การเมือง เศรษฐกิจ และการตัดสินใจที่สำคัญว่าจะได้รับการยอมรับ ข้อมูลของคณะกรรมการยุโรป (European Commission (EU) (ค.ศ. 2013)) การเดินทางมากกว่าครึ่งหนึ่งของบุคคลที่มีความพิการในสหภาพยุโรปทำประมาณ 170 ล้านวันและการเดินทางข้ามคืนจำนวนที่คล้ายกันในสหภาพยุโรป ระหว่างช่วงกลางปี ค.ศ. 2012 ถึงกลางปี ค.ศ. 2013 แม้จะมีการพัฒนาในการท่องเที่ยว การขาดผลิตภัณฑ์ การบริการที่เหมาะสมต่อกลุ่มคนพิการในการเดินทาง ขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะในการให้บริการทางการท่องเที่ยวยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนพิการไม่เดินทางท่องเที่ยว คือหนึ่งในปัจจัยสำคัญควรพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล

Bowtell (2015) ได้ศึกษาเรื่อง Assessing the value and market attractiveness of the accessible tourism industry in Europe: a focus on major travel and leisure companies งานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบศักยภาพการท่องเที่ยว ควบคู่ไปกับการใช้รูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยวพิการและการประเมินการมีส่วนร่วมในการเดินทางและการท่องเที่ยวที่สำคัญ การวิจัยมุ่งเน้นไปที่การพยากรณ์มูลค่าตลาดโดยใช้ข้อมูลสถิติจากปี 2005 จนถึงปี 2025 การตรวจสอบเหตุผลของการเดินทางและการมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวที่สำคัญ และการพักผ่อนหย่อนใจ ในตลาดการท่องเที่ยวสำหรับคนพิการ พร้อมกับการวิเคราะห์การจัดการการจัดการลักษณะการเดินทางของผู้พิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงหัวต่อวันหยุด ถูกใช้เพื่อวัดมูลค่าของด้านความต้องการของการท่องเที่ยวสำหรับคนพิการ ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีการดำเนินการกับพนักงานของหน่วยงานการท่องเที่ยวที่สำคัญ การศึกษาบ่งชี้ว่าตลาดการท่องเที่ยวสำหรับคนพิการเป็นภาคที่แตกต่างกัน มีจำนวนมากขึ้นสำหรับการเติบโตในอนาคตและนำเสนอผู้ให้บริการการท่องเที่ยวที่สำคัญ ที่มีศักยภาพในการสร้างรายได้ของ 88.6 พันล้านยูโร ภายในปี 2568 ข้อ แต่ทั้งนี้ยังพบว่า คนพิการมากกว่าร้อยละ 25 ในยุโรปเลือกที่จะไม่เดินทางท่องเที่ยวเพราะมีข้อจำกัดในเรื่องของการให้บริการของผู้ประกอบการซึ่งข้อจำกัดเหล่านี้ทำให้คนพิการได้รับบริการที่ไม่เสมอภาคเท่าเทียมกันกับคนปกติและส่งผลกระทบต่อตัดสินใจไม่เดินทางท่องเที่ยว รองลงมา คือด้านสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร และด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

Mustaquim (2015) ได้ศึกษาเรื่อง A Study of Universal Design in Everyday Life of Elderly Adults เป็นการออกแบบหลักอารยสถาปัตย์สำหรับผู้สูงอายุในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์ว่าการออกแบบโดยหลักอารยสถาปัตย์ สามารถใช้ได้ผลเป็นอย่างไร เหมาะสมเพียงพอหรือไม่สำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ และเหมาะสมกับกลุ่มคนทั้งมวลหรือไม่ โดยใช้ผู้สูงอายุทั้งสิ้น 31 คน อยู่ในศูนย์ฟื้นฟู (Arcollalth and Repic Center) ของรัฐมอนทรีออลในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่ไม่มีความบกพร่องทางจิต ในการตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิงร้อยละ 77 เพศชายร้อยละ 23 อายุอยู่ระหว่าง 67-93 ปี ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่ไม่ชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ใช้วิธีการโทรศัพท์มือถือและอุปกรณ์ช่วยเหลืออื่น ๆ ในการสื่อสาร สำหรับแบบสอบถามเกี่ยวกับอารยสถาปัตย์ มีทั้งสิ้น 15 คำถาม แบ่งเป็น 4 หมวดคือ การรับรู้ การออกแบบ ความปลอดภัยทางสังคม และการเรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคอัลฟาอยู่ในระดับที่ 0.795 ผลการวิจัยพบว่าการออกแบบอารยสถาปัตย์ตามหลักสากลที่ใช้ในปัจจุบัน ยังต้องมีข้อแก้ไขในบางส่วนที่ไม่เหมาะสมกับผู้สูงอายุและผู้พิการโดยทั้งหมด และผู้ตอบแบบสอบถาม บางส่วนยังไม่ให้ความสำคัญหรือเห็นความจำเป็น และไม่เข้าใจถึงการใช้งานอารยสถาปัตย์ที่เหมาะสม และควรจะต้องสอบถามความต้องการจากประชาชนที่มีอายุมากหรือคนพิการถึงความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา และเหมาะสมต่อไป

Yusita Kusumarini , Sherly de Yong, Diana Thamrin (2012) ได้ศึกษาเรื่อง Restroom Facilities of Malls in Surabaya: A universal interior design applications มีวัตถุประสงค์คือศึกษาปัญหาและการออกแบบห้องน้ำของห้างสรรพสินค้าย่านซูราบายา ซึ่งเป็นย่านหลัก ของประเทศอินโดนีเซีย และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการออกแบบอารยสถาปัตย์ (Universal design) ในอนาคต วิธีการดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีดังต่อไปนี้ โดยสอบถามผู้มาใช้บริการห้างสรรพสินค้า ถึงปัญหาในการใช้ห้องน้ำและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นในห้องน้ำ และแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง ออกแบบโดยใช้หลักอารยสถาปัตย์ให้เหมาะสม โดยใช้ห้างทั้งหมด 15 แห่ง ที่เป็นห้างยอดนิยม พบว่าย่านซูราบายาที่มีห้างสรรพสินค้าจำนวนมาก ให้ความสนใจกับการออกแบบอารยสถาปัตย์ แต่ในสภาพปัจจุบันการออกแบบแบบ Universal design ยังไม่มียากเพียงพอหากจะปรับปรุงแก้ไขก็สามารถทำได้ เช่น การทำป้ายบอกทางที่ชัดเจน การออกแบบคู่มือการใช้งาน

Yusita Kusumarini , Sherly de Yong, Diana Thamrin (2012) ได้ศึกษาเรื่อง Signage System of Malls in Surabaya: Universal interior design applications and suggestions for solution ซึ่งวัตถุประสงค์เพื่อ สืบหาการออกแบบตามหลักของหลักสากล (Universal Design) ของห้างสรรพสินค้าในย่าน Surabaya ซึ่งเป็นศูนย์กลางเมืองใหญ่ของประเทศ

อินโดนีเซีย เช่น ป้ายสัญลักษณ์ ภาษามือ ลักษณะของพื้นผิว สัญลักษณ์เตือนภัยที่ทุกคนได้ยิน เพื่อให้คนทุกเพศทุกวัยได้ใช้บริการ โดยเฉพาะคนพิการ เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมต่อไป ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากฎหมายเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกและการออกแบบ Universal Design และการรับรู้ของประชาชนในการเข้าถึงกลุ่มผู้ที่ต้องการพิเศษ ที่ไม่ได้รับการใส่ใจ และศึกษาการกำหนดป้ายระบบในห้างสรรพสินค้า ตามหลักของอารยสถาปัตย์ การทำแผนที่ได้ถูกต้องโดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยโดยมีการสำรวจความเข้าใจของผู้มาใช้บริการ เกี่ยวกับระบบสัญลักษณ์ การมองเห็น การเข้าถึงทางกายภาพ และสอบถามแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยเลือกเป็นห้างสรรพสินค้าทั้งสิ้น 15 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับการใช้การออกแบบอารยสถาปัตย์ ระบบการออกแบบป้ายสัญลักษณ์ ควรทำให้เป็นสังเกตได้ง่าย มีขนาดตัวอักษรที่เหมาะสม เข้าใจได้ง่าย เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เนื่องจากเป็นห้างขนาดใหญ่ มีผู้คนใช้บริการมาก และสามารถให้ข้อมูลรายละเอียดได้ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นภาษามือสำหรับผู้พิการ แต่กระนั้นยังไม่สามารถที่จะปฏิบัติได้ทั้งหมด เนื่องจากกายภาพของห้างสรรพสินค้า ที่ไม่ได้ออกแบบมาตามหลักอารยสถาปัตย์ตั้งแต่ต้น จากการสำรวจพบข้อมูลอีกว่าห้างสรรพสินค้าที่ถูกสร้างมากกว่า 10 ปี จะมีปัญหาในการออกแบบตามหลักอารยสถาปัตย์ มากกว่าห้างสรรพสินค้าที่สร้างประมาณ 5 ปี

Syazwani Abdul Kadira, Mariam Jamaludin' and Asiah Abdul Rahim (2012) ได้ศึกษาเรื่อง Building Managers' Perception in Regards to Accessibility and Universal Design Implementation in Public Buildings: Putrajaya case studies โดยศึกษาเกี่ยวกับการคำนึงถึงความสำคัญของการเข้าถึงพื้นสาธารณะ สิทธิในการเข้าถึง การใช้งาน การรับรู้ของผู้ใช้งาน เข้าถึงในปัจจุบัน และต่อยอดถึงอนาคต ของอารยสถาปัตย์ (Universal design) ของผู้สถาปนิก ผู้ก่อสร้าง ในเมืองปุตราจายา ประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นศูนย์กลางการปกครอง สถานที่ท่องเที่ยวมากมาย มีอาคารหลากหลาย วิธีการดำเนินการวิจัย โดยการสัมภาษณ์ผู้ก่อสร้าง สถาปนิกที่สมัครใจ โดยการจดบันทึกและบันทึกเสียง โดยในประเด็นการสัมภาษณ์กล่าวถึง ทฤษฎีการออกแบบการเข้าถึงตามหลักอารยสถาปัตย์ (Universal design) การออกแบบในปัจจุบัน และแผนงานในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความสำคัญกับอาคารที่มีเอกลักษณ์บ่งบอกอารยธรรม ความทันสมัยของเมือง และควรมีป้ายสัญลักษณ์บอก เพื่ออำนวยความสะดวกเข้าถึง อนาคตหากจะก่อสร้างอาคารควรคำนึงการใช้งานได้หลากหลายและง่ายต่อการเข้าถึงของประชาชน และให้ทุกคนเข้าใจความหมายของอารยสถาปัตย์ เพื่อเปิดกว้างสำหรับคนทุกกลุ่ม ปัญหาที่พบคือการรับรู้และทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่น ที่มีต่อคนพิการ จึงควรส่งเสริมให้หลักสูตรการเรียนการสอน ในนักเรียน นักศึกษา เข้าใจถึงความเท่าเทียมของทุกคน และหลักการใช้งานหรือหลักการออกแบบ ที่ทุกคนสามารถใช้ร่วมกันได้อย่างเท่าเทียม

Yusita Kusum.arini, Sherly de Yong, Diana Thamrin (2012) ศึกษาเรื่อง Entrance and Circulation Facilities of Malls in Surabaya A universal interior design application ที่ประเทศอินโดนีเซีย วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ คือการศึกษารูปแบบการออกแบบโดยหลักสากล หรืออารยสถาปัตย์ เพื่อคนทั้งมวล ในการเข้า ออก และการเคลื่อนตัวภายในห้างสรรพสินค้า เมืองสุราบายา ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งมีย่านศูนย์การค้าที่สำคัญ เมืองสุราบายาเป็นเมืองใหญ่ที่สุดของประเทศ สามารถเป็นตัวแทนในการแก้ปัญหา เรื่องพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะของอินโดนีเซีย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีทบทวนวรรณกรรม การสังเกต โดยการเป็นผู้ใช้บริการห้างสรรพสินค้าทั่วไปเพื่อประเมินลักษณะทางกายภาพ และสังเกตผ่านกล้องวงจรปิดจากห้างสำหรับการเคลื่อนตัวการเข้า-ออกของผู้ใช้บริการ โดยเก็บข้อมูลจากห้างสรรพสินค้าจำนวน 15 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า ห้างสรรพสินค้าให้ความสนใจกับหลักการออกแบบตามหลักอารยสถาปัตย์ แต่มีข้อจำกัด เนื่องจากลักษณะทางกายภาพเดิม พบส่วนใหญ่จะเป็นห้างที่มีอายุมากกว่า 10 ปี ส่วนห้างที่มีอายุน้อยกว่า 5 ปี จะมีข้อจำกัดน้อยกว่า แนวทางการแก้ไขคือปรับปรุงอาคารให้เหมาะสมกับหลักอารยสถาปัตย์ เช่น การเพิ่มทางลาด บริเวณทางเข้า ขยายพื้นที่เก้าอี้รถเข็นสามารถเคลื่อนตัวได้หรือกลับหมุนตัวได้ ควรออกแบบในลักษณะที่ผู้คนสามารถเข้าถึงสถานที่ต่าง ๆ ได้อย่างง่ายดาย ให้เข้า-ออกจากตึกอย่างปลอดภัย เป็นต้น ถึงแม้จะไม่สามารถพัฒนาปรับปรุงทั้งหมดอย่างน้อยก็ให้เป็นมาตรฐานที่ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ นอกเหนือจากนี้ ควรมีการพัฒนากฎหมายเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกและการออกแบบตามหลักอารยสถาปัตย์ การสร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับคนพิการของประชาชนทั่วไปเพื่อให้ใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข

ตาราง 3 สรุปรูปข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism for all)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การออกแบบ	การจัดการ/ศักยภาพ แหล่งท่องเที่ยว	องค์ประกอบของการท่องเที่ยว	การพัฒนาการท่องเที่ยว	สิทธิของมนุษย์ ความเท่าเทียม	ปัญหา อุปสรรคของนักท่องเที่ยว	สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทั้งมวล	พฤติกรรม/ความต้องการของนักท่องเที่ยว/ประสบการณ์	การบริการสำหรับคนทั้งมวล/บุคลากร	ความร่วมมือ การบูรณาการ	การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อคนทั้งมวล
กัลยา สว่างคง (2563)						/			/		

ตาราง 3 (ต่อ)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การออกแบบ	การจัดการ/ศักยภาพ แหล่งท่องเที่ยว	องค์ประกอบการท่องเที่ยว	การพัฒนาการท่องเที่ยว	สิทธิของมนุษย์ ความเท่าเทียม	ปัญหา อุปสรรคของนักท่องเที่ยว	สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทั้งมวล	พฤติกรรม/ความต้องการของนักท่องเที่ยว/ประสบการณ์	การบริหารสำหรับคนทั้งมวล/บุคลากร	ความร่วมมือ การบูรณาการ	การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อคนทั้งมวล
ชุมเขต แสงเจริญ (2563)	/		/	/			/		/		
เบญจพร บัวสำลี(2563)					/		/				
บัญชา บุณยสิงห์ และคณะ. (2563)	/					/					
ปิ่นฤทัย คงทอง (2562)									/		
ละเอียด ศิลาน้อย และ คณะ. (2563)	/			/			/	/			/
ชุดิกาญจน์ แจ้งเสนาะ (2563)		/				/	/				
อนุชา แผงเกสร(2561)	/			/				/			
กิตติกร สันคติประภา (2560)		/				/					
ชุมเขต แสงเจริญ และ คณะ. (2560)	/	/					/	/			
กัลยา สว่างคง และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2560)						/		/			

ตาราง 3 (ต่อ)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การออกแบบ	การจัดการ/ศักยภาพ แหล่งท่องเที่ยว	องค์ประกอบการท่องเที่ยว	การพัฒนาการท่องเที่ยว	สิทธิของมนุษย์ ความเท่าเทียม	ปัญหา อุปสรรคของนักท่องเที่ยว	สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทั้งมวล	พฤติกรรม/ความต้องการของนักท่องเที่ยว/ประสบการณ์	การบริหารสำหรับคนทั้งมวล/บุคลากร	ความร่วมมือ การบูรณาการ	การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อคนทั้งมวล
ประวิต เอราวรรณ (2560)	/					/	/				
สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน (2560)						/	/	/			
Elif Helvacioğlu a, Nazli Nazende Karamanoglu (2019)	/								/		
Renato Fonsecal Livramento da Silva และคณะ. (2019)	/						/				
Adam Piotr Zajac (2016)					/	/	/				/
Ozogul and Baran (2016)						/				/	/
Bowtell (2015)		/		/		/					/
Mustaquim (2015)	/	/						/			
Yusita Kusum.arini, Sherly de Yong, Diana Thamrin (2012)	/	/				/	/				/

ตาราง 3 (ต่อ)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การออกแบบ	การจัดการ/ศักยภาพ แหล่งท่องเที่ยว	องค์ประกอบการท่องเที่ยว	การพัฒนาการท่องเที่ยว	สิทธิของมนุษย์ ความเท่าเทียม	ปัญหา อุปสรรคของนักท่องเที่ยว	สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทั้งมวล	พฤติกรรม/ความต้องการของนักท่องเที่ยว/ประสบการณ์	การบริหารสำหรับคนทั้งมวล/บุคลากร	ความร่วมมือ การบูรณาการ	การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อคนทั้งมวล
Syazwani Abdul Kadir และคณะ (2012)	/	/				/					

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการบริการ

สุพัตรา กาญจนภาส สมเดช รุ่งศรีสวัสดิ์ และบัณฑิต ผังนรินทร์ (2563) อธิธิพลของ นวัตกรรมจัดการ คุณภาพการบริการอิเล็กทรอนิกส์ ความไว้วางใจและคุณค่าตราสินค้าที่มีต่อ พฤติกรรมผู้บริโภคของธุรกิจตัวแทนการท่องเที่ยวแบบออนไลน์ในประเทศไทย การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาาระดับของนวัตกรรมจัดการ คุณภาพการบริการอิเล็กทรอนิกส์ ความไว้วางใจ คุณค่าตราสินค้าและพฤติกรรมผู้บริโภคของธุรกิจตัวแทนการท่องเที่ยวแบบออนไลน์ใน ประเทศไทย 2) ศึกษาอิทธิพลของนวัตกรรมจัดการคุณภาพการบริการอิเล็กทรอนิกส์ ความไว้วางใจ และคุณค่าตราสินค้าที่มีต่อพฤติกรรมผู้บริโภคของธุรกิจตัวแทนการท่องเที่ยวแบบออนไลน์ ในประเทศไทย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ใช้บริการธุรกิจตัวแทนการ ท่องเที่ยวแบบออนไลน์ในประเทศไทย จำนวน 420 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกำหนดโดยใช้เกณฑ์ 20 เท่าของตัวแปรเชิงสังเกต ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ใช้แบบสอบถาม ในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสมการโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า 1) นวัตกรรมจัดการ คุณภาพการบริการอิเล็กทรอนิกส์ และคุณค่าตราสินค้า อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ความไว้วางใจ และพฤติกรรมผู้บริโภคของธุรกิจตัวแทนการท่องเที่ยวแบบออนไลน์ในประเทศไทย อยู่ในระดับมาก 2) นวัตกรรมจัดการ คุณภาพการบริการอิเล็กทรอนิกส์ ความไว้วางใจ และคุณค่าตราสินค้า

ที่คล้ายคลึงกันในการเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์แต่หากพิจารณาด้านองค์ประกอบของคุณภาพการบริการ พิพิธภัณฑ์การให้บริการของพนักงานและประสบการณ์ต่อนิเทศการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติหญิงเดี่ยวในขณะที่สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติชายเดี่ยว

เที่ยงธรรม สิทธิจันทเสน นิคม ลนขุนทด อัมภา วรรณกายนต์ สุระเชษฐ์ วงศ์ชัย ประทุม สุระเชษฐ์ วงศ์ชัยประทุม สุชาติ ดุมนิล ชูติมา มูลดับ และภัทรารัตน์ ชิดชอบ (2562) การสกัดข้อมูลเพื่อการออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดสุรินทร์ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ สกัดข้อมูลเพื่อการออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเศรษฐกิจชุมชนและสินค้าโอท็อปจังหวัดสุรินทร์ เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ กลุ่มชุมชนเป้าหมาย จำนวน 48 หมู่บ้าน ๆ ละ 50 คน รวมเป็น 2,400 คน โดยใช้การสำรวจสอบถาม การประชุมสนทนากลุ่มครอบคลุมเนื้อหาข้อมูลการท่องเที่ยวเศรษฐกิจชุมชนและสินค้าโอท็อป จังหวัดสุรินทร์ ในแต่ละประเด็น จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูล แบบอุปนัย ผลการวิจัย พบว่า ข้อมูลด้านสินค้าโอท็อป ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ผ้าไหม เครื่องเงิน ข้าวหอมมะลิ ผลิตภัณฑ์จักสาน ผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าทางการเกษตร เป็นต้น ด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ความเชื่อ และเป็นสิ่งที่ทำสืบทอดต่อ ๆ กันมา ได้แก่ วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษาไหว้ศาลปู่ตา บุญวันสารท เช่นไหว้บูชาบรรพบุรุษ “แซนโหม่นตา” และประเพณีที่เกี่ยวกับการทางการเกษตร หรือสินค้าที่ชุมชนผลิตขึ้น เช่น ประเพณีแซนแซน ประเพณีบุญข้าวจี งานวันข้าวหอมมะลิ และมหกรรมผ้าไหมสุรินทร์ เป็นต้น ด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น หมู่บ้านช้าง หมู่บ้านทอผ้าไหมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น และด้านเศรษฐกิจชุมชน รายได้ของชุมชนเกิดจากการทำการเกษตร เลี้ยงสัตว์ งานหัตถกรรม งานฝีมือจากภูมิปัญญาชาวบ้าน

กฤติกา คุณูปการ เพชรอำไพ ตาระกา ธรรมบุญ วิศิษฐ์ศักดิ์ และกัมพิพัฒน์ มโนมัยกุล (2561) การส่งมอบคุณค่าและการออกแบบประสบการณ์ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ กรุงเทพฯ คณะการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ บทความนี้มุ่งเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการส่งมอบคุณค่าและการออกแบบประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แท้จริงให้นักท่องเที่ยว อันเนื่องมาจากระบบเศรษฐกิจ สังคมการเมือง และสิ่งแวดล้อมของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและการดำเนินธุรกิจ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการเป็นอย่างมาก โดยการสร้างประสบการณ์ที่ดีและการส่งมอบคุณค่าที่ลูกค้าต้องการนั้นจะทำให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดในสถานการณ์ดังกล่าวได้กระแสนี้พลวัตของสถานการณ์ของโลกในปัจจุบันนั้นได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงมากขึ้น พฤติกรรมของผู้บริโภค ผู้ใช้บริการ

รวมไปถึงนักท่องเที่ยวนั้น มีความซับซ้อนและคาดเดาได้ยากยิ่งขึ้น สินค้าในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการนั้นเป็นสินค้าที่จับต้องไม่ได้ธุรกิจส่วนใหญ่จึงให้ความสนใจเกี่ยวกับตัวลูกค้าเป็นอย่างมาก โดยเน้นย้ำถึงคุณค่าที่จะนำเสนอให้แก่ลูกค้าเป็นสำคัญ โดยใช้เครื่องมือแผนภาพการสร้างคุณค่า ในการวิเคราะห์คุณค่าและความต้องการของลูกค้าเพื่อที่ธุรกิจจะสามารถนำเสนอและส่งมอบคุณค่าให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าหรือสามารถแก้ไขปัญหาของลูกค้าได้ตรงจุด ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจและกลับมาใช้บริการซ้ำในบทความนี้ได้ยกตัวอย่างการส่งมอบคุณค่าของธุรกิจ และการออกแบบประสบการณ์ของธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ การออกแบบประสบการณ์ในธุรกิจโรงแรมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การออกแบบประสบการณ์ในธุรกิจสายการบิน ธุรกิจนำเที่ยว และธุรกิจสวนสนุก เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่เพื่อสร้างให้เกิดความพึงพอใจและความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการนำพาให้ธุรกิจสามารถอยู่ในอุตสาหกรรมและมีความสามารถในการทำกำไรอย่างยั่งยืนได้ คำสำคัญ: การนำเสนอคุณค่า, การออกแบบประสบการณ์, โลกแห่งการเปลี่ยนแปลง

ศุภกิจ ยิ้มสรวล (2561) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและภูมิสถาปัตยกรรม แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติประเภทพุร้อน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อกำหนดแนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและภูมิสถาปัตยกรรมแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติประเภทพุร้อนในประเทศไทย โดยทำการศึกษา จากแหล่งพุร้อนในพื้นที่ภาคเหนือ ตามเส้นทางสายพุร้อน เมือง สปปและหมู่บ้านพุร้อนต้นแบบนำร่องเส้นทางที่ 1 (จังหวัดแม่ฮ่องสอน - จังหวัดเชียงใหม่ - จังหวัด เชียงราย) โดยประยุกต์หลักการจำแนกเขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยหลักช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ หรือ The recreation opportunity spectrum (ROS) เพื่อใช้จำแนกประเภทและความเหมาะสมในการพัฒนาแหล่งพุร้อนตามประเด็นพิจารณา 3 ประการ ได้แก่ 1) ศักยภาพและคุณภาพของแหล่งพุร้อน 2) บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนโดยรอบแหล่งพุร้อน 3) การบริหารจัดการแหล่งพุร้อนในมิติของแหล่งท่องเที่ยว โดยพิจารณาควบคู่กับการศึกษาด้านขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ (carrying capacity, CC) ระดับการเปลี่ยนแปลงที่ยอมรับได้ (limits of acceptable change, LAC) และรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม ประกอบกับการสำรวจภาคสนามทางกายภาพเพื่อจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) และแผนที่ฐาน (base map) พื้นที่พุร้อน จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางการวางผังบริเวณ การใช้ประโยชน์ที่ดิน ภูมิสถาปัตยกรรมที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยสามารถสรุปรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินได้ 3 ประเภท ได้แก่ พื้นที่ธรรมชาติและสงวนรักษา พื้นที่สีเขียวเพื่อนันทนาการ และพื้นที่ควบคุมเพื่อสิ่งแวดล้อม สำหรับการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเข้าถึงและระบบสัญจร สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสิ่งปลูกสร้างและ

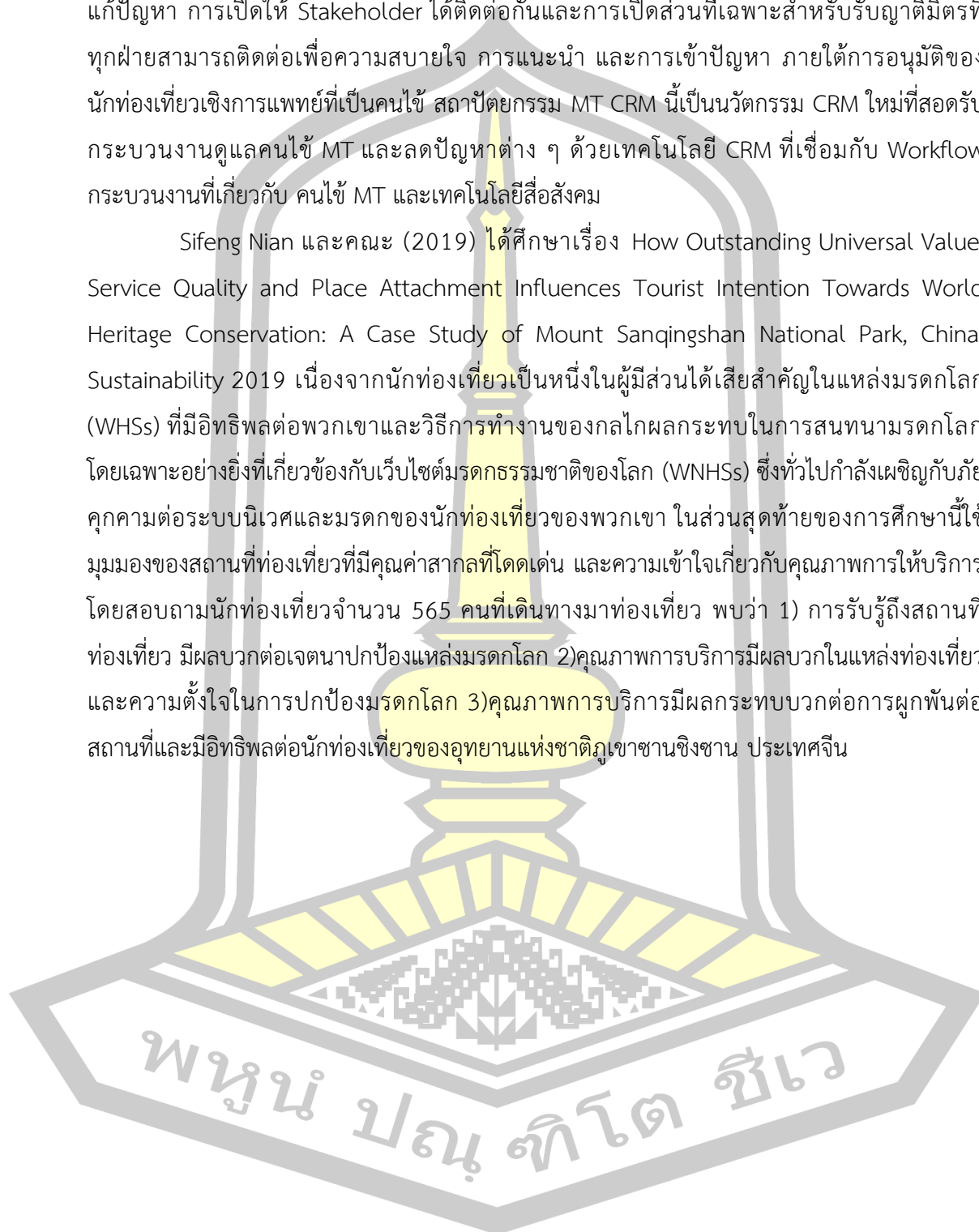
สิ่งอำนวยความสะดวกประกอบบริเวณนั้น การวิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลภูมิปัญญา วัฒนธรรม ท้องถิ่นของชุมชนโดยรอบพื้นที่พุร้อน อาทิ สถาปัตยกรรม ผลิตภัณฑ์ ศิลปหัตถกรรมและการใช้ วัสดุท้องถิ่น เพื่อนำมาวิเคราะห์และสร้างภาพลักษณ์ สถานที่ (destination image) เพื่อให้ การพัฒนาต้นแบบสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและ ภูมิทัศน์วัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งสามารถแสดงภาพลักษณ์สถานที่ที่แตกต่างกันของแหล่งพุร้อนได้

ศุภกานต์ ไชยวอล (2561) ได้ศึกษาเรื่องการออกแบบระบบบริการและภาพลักษณ์ของ ศูนย์พึ่งได้และศูนย์สูตร โรงพยาบาลตำรวจ (OSCC)" เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ เพื่อ พัฒนาการให้บริการภายในศูนย์พึ่งได้โรงพยาบาลตำรวจมีความทันสมัยและเป็นสากลสอดคล้องกับ บริบทของสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไปในและกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนรุ่นใหม่ และมีข้อจำกัดด้านสภาพ จิตใจที่อ่อนไหวกว่ากลุ่มผู้ป่วยนอก โดยทั่วไป เพื่อพัฒนาให้การบริการอบอุ่น ปลอดภัย และรักษา ความลับของผู้ใช้บริการจากการศึกษาด้วยกระบวนการออกแบบบริการทำให้สามารถจำแนกและ เข้าใจระบบการทำงานด้วยเครื่องมือ customer journey เพื่อศึกษากระบวนการเยียวยาและระบบ การให้บริการ ว่าผู้ใช้บริการต้องประสบกับเหตุการณ์ใดบ้างใน จุดสัมผัสกับการบริการ (Touch Point) ที่ผู้ใช้งานศูนย์พึ่งได้โรงพยาบาลตำรวจจะต้องพบมีอะไรบ้าง ที่จะสร้างความพึงพอใจต่อระบบ การให้บริการ หรืออุปสรรคต่อการบริการ (Pain Point) ของผู้ใช้บริการผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยเครื่องมือ Design tool ที่ช่วยแยกหาจุดสัมผัสของผู้ใช้บริการในระบบโดยนำมาปรับปรุงและ พัฒนาร่วมกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระบบบริการของศูนย์โดยจำแนกออกเป็น 2 ส่วน 1.การพัฒนา สถานที่ 2.การพัฒนากระบวนการสื่อสารซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยที่ได้จะถูกนำไปตรวจสอบความเป็นไป ได้ด้วยการออกแบบชิ้นงานและประเมินผลโดยผู้ใช้งานเพื่อจัดทำคู่มือข้อเสนอแนะพื้นฐาน เพื่อใช้ใ้ การออกแบบระบบการให้บริการภายในศูนย์พึ่งได้โรงพยาบาลตำรวจต่อไปในอนาคต เพื่อใช้ในการ ออกแบบเลคเชลป์ในการยกระดับมาตรฐานการให้บริการแก่ผู้ป่วยที่ถูกกระทำทารุณกรรมและ ล่วงละเมิดทางเพศให้เท่าเทียมและเป็นธรรมมากยิ่งขึ้นในอนาคต

ฐิติยุทธ์ พิชญโยธิน สุวรรณิ ธูปจัน และสุชาย ธนวเสถียร (2561) การออกแบบระบบ ลูกค้าสัมพันธ์สำหรับนักท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ เป็นธุรกิจขนาดใหญ่ที่มี การขยายตัวในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ในธุรกิจนี้เริ่มมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เฉพาะ ทางมาใช้ เช่น ระบบ Customer Relationship Management (CRM) โดยนำระบบ CRM สำหรับ ธุรกิจทั่วไปมาเพิ่มส่วนการหาลูกค้าและส่วนที่เชื่อมโยงกับการบริการด้านการแพทย์ บทความวิจัยนี้ จะนำเสนอสถาปัตยกรรมเพื่อออกแบบระบบ MT CRM แบบใหม่ที่อิงระบบการท่องเที่ยว เชิงการแพทย์ตั้งแต่การตลาด การเดินทางมายังประเทศจุดหมายปลายทาง การรับบริการทาง การแพทย์ การพักฟื้นและการท่องเที่ยว และการเตรียมกลับสู่ภูมิลำเนา โดยระบบ CRM จะติดตาม Workflow นี้ จะใช้ข้อมูลบริบทเพื่อทำให้การบริการแม่นยำยิ่งขึ้นจากนั้น ระบบ CRM จะใช้เครื่องมือ

นวัตกรรมสื่อสังคม MT CRM Social Engagement Room ในการติดตามกิจกรรมต่าง ๆ การแก้ปัญหา การเปิดให้ Stakeholder ได้ติดต่อกันและการเปิดส่วนที่เฉพาะสำหรับรับญาติมิตรที่ทุกฝ่ายสามารถติดต่อเพื่อความสะดวกสบายใจ การแนะนำ และการเข้าปัญหา ภายใต้การอนุมัติของนักท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ที่เป็นคนไข้ สถาปัตยกรรม MT CRM นี้เป็นนวัตกรรม CRM ใหม่ที่สอดคล้องกระบวนการงานดูแลคนไข้ MT และลดปัญหาต่าง ๆ ด้วยเทคโนโลยี CRM ที่เชื่อมกับ Workflow กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ คนไข้ MT และเทคโนโลยีสื่อสังคม

Sifeng Nian และคณะ (2019) ได้ศึกษาเรื่อง How Outstanding Universal Value, Service Quality and Place Attachment Influences Tourist Intention Towards World Heritage Conservation: A Case Study of Mount Sanqingshan National Park, China. Sustainability 2019 เนื่องจากนักท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในผู้มีส่วนได้เสียสำคัญในแหล่งมรดกโลก (WHs) ที่มีอิทธิพลต่อพวกเขาและวิธีการทำงานของกลไกผลกระทบในการสนทนามรดกโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับเว็บไซต์มรดกธรรมชาติของโลก (WNHSs) ซึ่งทั่วไปกำลังเผชิญกับภัยคุกคามต่อระบบนิเวศและมรดกของนักท่องเที่ยวของพวกเขา ในส่วนสุดท้ายของการศึกษานี้ใช้มุมมองของสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าสากลที่โดดเด่น และความเข้าใจเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการโดยสอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 565 คนที่เดินทางมาท่องเที่ยว พบว่า 1) การรับรู้ถึงสถานที่ท่องเที่ยว มีผลบวกต่อเจตนาปกป้องแหล่งมรดกโลก 2)คุณภาพการบริการมีผลบวกในแหล่งท่องเที่ยวและความตั้งใจในการปกป้องมรดกโลก 3)คุณภาพการบริการมีผลกระทบบวกต่อการผูกพันต่อสถานที่และมีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติภูเขาซานชิงซาน ประเทศจีน

ตาราง 4 สรุปข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการบริการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การพัฒนาการบริการ	การแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคในการรองรับ	ประเมิน/สำรวจ ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว	การบริการสำหรับนักท่องเที่ยว	นวัตกรรมบริการ	พฤติกรรม/แรงจูงใจของนักท่องเที่ยว	รูปแบบกิจกรรม	สิทธิความเท่าเทียม	ออกแบบสถาปัตยกรรม/ภูมิทัศน์	การจัดการ	สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการให้บริการ	คุณภาพการบริการ	ความไว้วางใจ	คุณค่า/ภาพลักษณ์	การมีส่วนร่วม	บุคลากร	ประสบการณ์นักท่องเที่ยว
กนกพรรณ วิบูล ยศรีน, วิกานดา พรสกุลวานิช (2563)						/						/					
สุพัตรา กาญจนภาส ,สมเดช รุ่งศรีสวัสดิ์, และ บัณฑิต ผั่งนิรันดร์ (2563)					/	/				/		/	/	/			
ทัศตะวัน ด่วนตระกูล ศิลป์ และวันวิสา ด่วนตระกูลศิลป์ (2562)						/						/					
ปิ่นอุทัย คงทอง (2562)												/				/	
तीयงธรรม สิทธิจัน ทเสน (2562)	/			/	/												
กฤติกา คุณูปการ และคณะ (2561)	/					/								/			/

ตาราง 4 (ต่อ)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การพัฒนาบริการ	การแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคในการรองรับ	ประเมิน/สำรวจ ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว	การบริการสำหรับนักท่องเที่ยว	นวัตกรรมบริการ	พฤติกรรม/แรงจูงใจของนักท่องเที่ยว	รูปแบบกิจกรรม	สิทธิความเท่าเทียม	ออกแบบสถาปัตยกรรม/ภูมิทัศน์	การจัดการ	สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการให้บริการ	คุณภาพการบริการ	ความไว้วางใจ	คุณค่า/ภาพลักษณ์	การมีส่วนร่วม	บุคลากร	ประสบการณ์นักท่องเที่ยว
ศุภกิจ ยิ้มสรวล (2561)	/						/		/	/	/						
ศุภกานต์ ไชยนวล (2561)	/	/						/				/		/			/
ฐิติยุทธ์ พิชญโยธิน สุวรรณณี รูปจัน และ สุชาย ธนวเสถียร (2561)	/			/	/												/
Sifeng Nian และ คณะ (2019)	/									/		/					/

5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

พระครูวิจิตรรัตนวัตร ปั่น ดอกบัว และสวัสดิ์ โอนทัย (2563) แนวทางการประยุกต์ใช้พุทธปรัชญาและปรัชญาหลังนวยุคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดสงขลา 2) เพื่อศึกษาพุทธปรัชญาและปรัชญาหลังนวยุคว่าด้วยการท่องเที่ยวเชิงศาสนา 3) เพื่อนำพุทธปรัชญาและปรัชญาหลังนวยุคมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัด

สงขลา 4) เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และแนวทางต้นแบบในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาเอกสารและการศึกษาภาคสนาม นำเสนอการวิจัยแบบพรรณนาผลการวิจัยพบว่าการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดสงขลาเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เพื่อการพักผ่อนและการทำความดีที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งด้านร่างกายและจิตใจพุทธปรัชญาและปรัชญาหลังนวยควาด้วยการท่องเที่ยวเชิงศาสนาประกอบด้วยหลักพุทธอภิปรัชญา (ขั้น 5) หลักพุทธญาณวิทยา (ปัญญา 2) หลักพุทธจริยศาสตร์ (พุทธจริยศาสตร์ 3ระดับ) หลักพุทธจริยธรรม (พละธรรม 4) และพุทธสุนทรียศาสตร์ (สัปายะ 7) และแนวคิดทางปรัชญาหลังนวยควาของมิเชล ฟูโกต์ เรื่อง เทคโนโลยีการตลาดส่วนการนำพุทธปรัชญาและปรัชญาหลังนวยควาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดสงขลา สามารถประยุกต์ใช้ได้ 8 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการจัดการภูมิทัศน์ ด้านความร่วมมือ (รัฐ วัดและชุมชน) ด้านบุคลากร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านร้านค้า/สินค้าที่ระลึก ด้านข้อมูลสารสนเทศ และด้านการประชาสัมพันธ์ องค์ความรู้ใหม่และแนวทางต้นแบบในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาเป็นองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ภายใต้โมเดล “LVW-BDTI”

สุกัลยา โหระเรือง เทพประวิณจันทร์แรง และพูนชัย ปันธิยะ (2563) การศึกษาวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธในล้านนา บทความเรื่องนวัตอุปประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดทางด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวในพระพุทศาสนา 2) เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงพุทธในล้านนา และ 3) เพื่อวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธในล้านนา เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในพื้นที่ 3 จังหวัด ลำปาง เชียงใหม่ และลำพูน จำนวน 30 รูป/คน ผลการวิจัย พบว่า 1) แนวคิดทางกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวในพระพุทศาสนามีความหมายเช่นเดียวกับการท่องเที่ยวเชิงศาสนามีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล เรียกว่า การจาริก การเที่ยวไป มีความสำคัญทั้งด้านจิตวิญญาณความเชื่อ ศรัทธา คือ การเดินทางเพื่อการเผยแพร่ธรรมะ การแสวงหาธรรมะ และท่องเที่ยวชมสัญลักษณ์ทางศาสนา ส่งผลถึงด้านสังคม ศิลปวัฒนธรรมและด้านเศรษฐกิจ 2) รูปแบบกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงพุทธในล้านนามี 4 กิจกรรม คือ 2.1) ด้านประวัติศาสตร์พระพุทศาสนาในล้านนา 2.2) ด้านความเชื่อและศรัทธาเพื่อศึกษาหลักธรรมทางพุทศาสนา 2.3) ด้านศิลปวัฒนธรรมและพุทศิลปกรรมท้องถิ่น 2.4) ด้านการบูรณาการเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและนันทนาการ 3) กิจกรรมการท่องเที่ยวในพระพุทศาสนามีตั้งแต่สมัยพุทธกาล เรียกว่า การจาริก จัดเป็นการท่องเที่ยวเชิงศาสนาบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางมิติทางสังคม การท่องเที่ยวเชิงพุทธในล้านนามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์พระพุทศาสนาและสังคมชุมชนเป็นการศึกษาเรียนรู้ทาง

พระพุทธศาสนาในเชิงลึกทางด้านจิตวิญญาณความศรัทธาความเชื่อในหลักพุทธธรรม และเกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมและพุทธศิลป์ของท้องถิ่น รวมทั้งส่งผลต่อเศรษฐกิจและการนันทนาการ

จิรจิตต์ภณ พิริยสุวัฒน์ พระราชปริชามณี (โคกโพธิ์) พระชนากร สนตมโน และอาทิตย วรรณะ (2563) การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเชียงคานจังหวัดเลยและเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการศึกษาในภาพรวมพบว่า คือ 1) ศักยภาพการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยและเมืองหลวงพระบางสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พระพุทธศาสนา เป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญซึ่งมีอิทธิพลในการกำหนดความเชื่อ ค่านิยมและพฤติกรรมอันเป็นแบบวิถีชีวิต คุณค่าเชิงวัฒนธรรม คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญาและองค์ความรู้ มีเอกลักษณ์ระดับภูมิภาค สืบเนื่องจาก ประเพณี วัฒนธรรมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นและมีความสัมพันธ์กับชุมชนสูง เกิดความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวสามารถสร้างความประทับใจ เป็นสิ่งดึงดูดใจต่อนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) กระบวนการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พระพุทธศาสนา มีอิทธิพลกับการเสริมสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรทั้ง 2 ประเทศ ที่ทำงานพึ่งพิงซึ่งกัน ส่งผลให้สมาชิกของเครือข่ายเกิดความรู้สึกร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันแก้ปัญหา คือ ความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนไว้วางใจกัน เช่น เครือข่ายภาครัฐ, ธุรกิจเอกชน, ภาคประชาชน/เครือข่ายการส่งเสริมการลงทุน และการท่องเที่ยว/เครือข่ายการศึกษา, พระพุทธศาสนา/และเครือข่ายออนไลน์ 3) พัฒนาการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และเมืองหลวงพระบางสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวสื่อออนไลน์ เป็นเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพส่งผลให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เข้าถึงนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงข้อมูลรวมถึงการทำธุรกรรมแบบออนไลน์ เช่น ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว การจองตั๋วเครื่องบิน จองตั๋วรถโดยสาร การจองที่พัก บริการรถเช่า โดยสามารถชำระเงินผ่านระบบออนไลน์ได้ทันที มีความสะดวก รวดเร็ว ประหยัด และง่ายสำหรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งสื่อทางทีวี และภาพยนตร์ที่ช่วยประชาสัมพันธ์ทำให้เกิดกระแสการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

พระครูธรรมธรศิริวัฒน์สิริวัฒนโน พระมหาสิงห์ณรงค์ สิรินทรเมธี พระสุภาพร เดชธโร นคร จันทราช และเกียรติศักดิ์ บุตรราช (2563) กระบวนการพัฒนาจิตใจและปัญญาของพระสงฆ์สายวัดป่าเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วัดป่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวเชิงพุทธในด้านแหล่งธรรมชาติที่ประกอบด้วย ภูมิทัศน์และบรรยากาศที่ร่มรื่น เหมาะสำหรับการพักผ่อนทางกายและทางใจ สถานที่ปฏิบัติธรรมมีความพร้อมทั้งพระวิทยากร ที่มีความรู้ประสบการณ์ที่เพียบพร้อม รวมทั้งที่พักสำหรับผู้สนใจเข้าปฏิบัติธรรมในส่วนทรัพยากรทางวัฒนธรรมบางแห่งเป็นวัดที่มีพระพุทธรูปสำคัญและมีพุทธศิลป์แต่ละสมัย บางแห่งเคยมีพระสงฆ์สายกรรมฐานที่เป็นศิษยานุศิษย์ของหลวงปู่มั่นภูริทตฺโต บิดาแห่ง

พระกรรมฐาน จึงมีเจดีย์ที่เก็บอัฐบริหาร อัฐิธาตุ และรูปเหมือน ประดิษฐานไว้ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าสักการบูชาส่วนทรัพยากรประเพณี เทศกาลและงานสำคัญทางศาสนาวัดป่า ส่วนใหญ่ ได้มีการจัดงานสำคัญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วัดเกิดของอาจารย์สายพระกรรมฐาน กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การทำบุญตักบาตร รักษาศีล ฟังธรรม ปฏิบัติธรรมและเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ส่วนทรัพยากรด้านบริการ วัดป่าส่วนใหญ่มีการจัดสถานที่จอดรถ และจำนวนห้องสุขาที่สะอาดและเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งแสดงถึงความพร้อมสำหรับนักท่องเที่ยวควรได้รับทุนสนับสนุนด้านการจัดทำคู่มือเพื่อเป็นสารสนเทศพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธในระดับโลก และเพิ่มโอกาส เพิ่มรายได้ให้กับวัด ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยววัดป่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเพิ่มบทบาทการจัดกิจกรรมเชิงพุทธและการปฏิบัติธรรมส่งเสริมการพัฒนาจิตใจควบคู่ไปกับการท่องเที่ยว รวมทั้งการปลูกจิตสำนึกเชิงอนุรักษ์ต่อการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาที่ยั่งยืนสำคัญ : กระบวนการพัฒนาจิตใจและปัญญา, พระสงฆ์สายวัดป่า, การท่องเที่ยวเชิงพุทธ

ประวิทย์ เฮงพระธานี และโสวิทย์ บำรุงภักดิ์ (2562) การจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดในจังหวัดขอนแก่น บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการของวัดและสภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดในจังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาการจัดการวัดในจังหวัดขอนแก่นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึก แล้วนำเสนอผลการวิจัยด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการของวัดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดขอนแก่นมีการพัฒนาไปในทิศทางบวกที่ดีในการท่องเที่ยวเชิงพุทธทั้งวัดเจติยภูมิซึ่งมีองค์พระธาตุขามแก่นอันเก่าแก่ในยุคหลังพุทธกาลมีการบูรณปฏิสังขรณ์อย่างสม่ำเสมอ จึงมีความงดงามภายในวัดร่มรื่นเย็นสงบเหมาะในการท่องเที่ยวแบบพักผ่อนให้สบายใจและวัดหนองแวงมีพระมหาธาตุแก่นนครสร้างในยุคสมัยปัจจุบันแต่มีการสร้างเชิงประยุกต์ตามแบบศิลปะล้านช้างมีความงดงามมากในองค์พระธาตุทั้งสองแห่งมีพระบรมสารีริกธาตุและอรหันตธาตุเป็นที่เคารพของพุทธศาสนิกชนทั่วไปทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศสภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดเจติยภูมิและวัดหนองแวงมีสภาพที่ใกล้เคียงกันคือวัดทั้งสองแห่งมีสภาพการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมดี มีความสงบ ร่มเย็น ร่มรื่น สะอาด ควรแก่การประพฤติปฏิบัติธรรมและทำบุญรักษาจิตใจเจริญจิตภาวนารักษาความสะอาดห้องสุขา การจัดระเบียบร้านค้าต่าง ๆ ยังไม่ดีพอสถานที่จอดรถที่นั่งพักผ่อนยังไม่พอต่อผู้ใช้บริการและการประชาสัมพันธ์ยังไม่แพร่หลายทั้งในประเทศและต่างประเทศการจัดการวัดในจังหวัดขอนแก่นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธ ด้วยการสร้างห้องสุขาเพิ่มและรักษาความสะอาดอย่างทั่วถึงการจัดระเบียบร้านค้าให้อยู่ในที่เหมาะสม การจัดหาสถานที่จอดรถเพิ่ม การจัดหาที่นั่งพักผ่อนเพิ่มการจัดฝึกอบรมพระภิกษุ สามเณร และเจ้าหน้าที่และจิตอาสาให้เป็นนักประชาสัมพันธ์มืออาชีพ

นอกจากนี้ ยังมีการจัดการส่งเสริมให้วัดมีกิจกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนา ประเพณีคือฮีตสิบสองคองสิบสี่อันดั่งงามของชาวอีสานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอตลอดปี มีการมอบหมายพระภิกษุสามเณร เจ้าหน้าที่ของวัด จิตอาสาและมัคคุเทศก์ ช่วยให้คำแนะนำ ให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับวัดพระธาตุขามแก่นและพระมหาธาตุแก่นนครอธิบายอุปถัมภ์หรือจิตรกรรมฝาผนังที่บอกเล่าพุทธประวัติ วิถีชีวิตของคนอีสานและความหมายปริศนาธรรมภายในพระธาตุ 9 ชั้น รวมทั้งรูปทรงขององค์พระธาตุซึ่งจะทำวัดทั้ง 2 แห่งให้เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป

มนชนก จุลสิกข์ (2562) แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดในพื้นที่ฝั่งธนบุรีการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งหวังให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ อันส่งผลเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและจิตใจเป็นสำคัญ และยังเป็นการจูงใจในการแสวงบุญในมิติทางศาสนาและความเชื่อ วัดในพื้นที่ฝั่งธนบุรีมีประวัติความเป็นมาที่เก่าแก่และมีความสวยงาม ตลอดจนคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัดบางแห่งมีความเหมาะสมจากสภาพแวดล้อม ทำเลตั้งอยู่ริมคลองและความศักดิ์สิทธิ์ของครูอาจารย์ตั้งแต่อดีต แต่หลาย ๆ วัด ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากนัก เช่น วัดกำแพงบางจาก วัดท่าพระ วัดสังข์กระจายวรวิหาร วัดโพธิ์นิมิตสถิตมหาสีมาราม วัดราชโอรสารามราชวรวิหาร วัดทองศาลางาม วัดวราฆาตยภักขสธาราม (วัดขุนจันทร์) และวัดนาครก ซึ่งเป็นวัดที่มีศักยภาพด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในพื้นที่ของวัดดังกล่าวทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย และด้านการสนับสนุน ถือเป็นการส่งเสริมให้แต่ละวัดมีศักยภาพและเพื่อเป็นการสืบทอดประเพณี วัฒนธรรมในพื้นที่และที่สำคัญคือเป็นแนวทางการปรับปรุง พัฒนา และประชาสัมพันธ์วัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาต่อไปในอนาคต

เกียรติศักดิ์ บุตรราช สุพิมล ศรศักดิ์ดา นคร จันทราช เอกชัย ศรีบุรินทร์ และพระสถุธิ์ สุมโน (2562) การศึกษาเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของพระสงฆ์สายวัดป่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือการเดินทางท่องเที่ยววัดป่าตามเส้นทางท่องเที่ยวเชิงพุทธของพระสงฆ์สายวัดป่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือวัดป่าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งต่างมีเส้นทาง ที่ตั้งและแผนที่สำหรับการท่องเที่ยวมีความสะดวกและความสบายในการเดินทางท่องเที่ยวอย่างชัดเจนส่วนกิจกรรมการท่องเที่ยววัดป่าของพระสงฆ์สายวัดป่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีกิจกรรม 2 ส่วน คือ กิจกรรมขั้นพื้นฐานสำหรับพุทธศาสนิกชนและกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาภูมิสถาปัตยกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการท่องเที่ยวเชิงพุทธของพระสงฆ์สายวัดป่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือวัดป่าแต่ละแห่งต่างมีภูมิสถาปัตยกรรมที่สำคัญที่เป็นอัตลักษณ์และเอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในวัดซึ่งวัดโพธิ์มีภูมิสถาปัตยกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว คือ 1) อาคารโพธิสารคุณ 2) ลานธรรม 3) ลานวิปัสสนากรรมฐาน และ 4) ศาลาวัดแผนไทย วัดบูรพารามมีภูมิสถาปัตยกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวคือ 1) พระอุโบสถ 2) วิหารจตุรมุข 3) พิพิธภัณฑสถานอตุลเถระ 4) ศาลาปฏิบัติธรรมกัมมัฏฐานและ 5) กำแพงแก้ววัด

ป่าบ้านตาดมีภูมิสถาปัตยกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวคือ 1) ศาลาการเปรียญและ 2) พิพิธภัณฑ์อัฐบริหาร หลวงตาพระมหาบัววัดป่าสุทธาวาสมีภูมิสถาปัตยกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวคือ 1) พิพิธภัณฑ์พระอาจารย์มั่น ภูริทัตเถระ 2) เจดีย์จันทสารเจดีย์านุสรณ์ และ 3) พระอุโบสถส่วนวัดหนองป่าพง มีภูมิสถาปัตยกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว คือ 1) โบสถ์วัดหนองป่าพง 2) เจดีย์บรรจุมังคล์หลวงพ่อบุญ 3) พิพิธภัณฑ์หลวงพ่อบุญ 4) หอระฆัง 5) กุฏิพยาบาล และ 6) กุฏิหลวงพ่อบุญ

วนิดา ขำเขียว (2562) ศึกษาเรื่อง “การท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญทางพระพุทธศาสนา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาของพุทธสถานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของพุทธสถานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญทางพระพุทธศาสนา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี 3) เพื่อศึกษาการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญทางพระพุทธศาสนา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี การท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญทางพระพุทธศาสนา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีลักษณะการท่องเที่ยวที่สรุปได้เป็น 3 รูปแบบคือ 1) รูปแบบการท่องเที่ยวแบบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทางพระพุทธศาสนา 2) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา 3) รูปแบบการท่องเที่ยวแบบปฏิบัติธรรม ทั้ง 3 รูปแบบนี้นักท่องเที่ยวได้หลักธรรมสำคัญ คือ ทาน ศีล ภavanaและปัญญา แต่ระดับความเข้มข้นของหลักธรรมในแต่ละรูปแบบนั้นความเด่นชัดแตกต่างกันไป ถึงกระนั้นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญทางพระพุทธศาสนาทั้ง 3 รูปแบบนี้ แสดงออกถึงการบูชาพระรัตนตรัยทั้ง 2 ประการ คือ อามิสบูชาและปฏิบัติบูชา การท่องเที่ยวแบบนี้จึงเป็นการท่องเที่ยวที่ใช้พระพุทธศาสนาเป็นหลัก และเสริมด้วยวิชาการประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในท้องถิ่น

ธีระวัฒน์ แสนคำ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา และบุษกร วัฒนบุตร (2561) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย 1) เพื่อศึกษานโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย 2) เพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย 3) เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลยระเบียบวิธีวิจัยเป็นเชิงคุณภาพโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามรูปแบบวิธีการวิจัยเอกสารและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 26 รูป/คนพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย เทศบาลเมืองเลย เทศบาลตำบลนาอ้อ เทศบาลตำบลด่านซ้าย เทศบาลตำบลเชียงคาน องค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี และองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างโดยนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์เนื้อหาการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อเข้าสู่กระบวนการ

วิเคราะห์และเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลยและดำเนินการสนทนากลุ่มเฉพาะโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 รูป/คน เพื่อทำการยืนยันความสมบูรณ์ของข้อมูลผลการวิจัยพบว่า 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลยมีนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวแต่ไม่ได้มีการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการเฉพาะเนื่องจากพื้นที่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งได้มีแหล่งท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติด้วย จึงมีนโยบายและยุทธศาสตร์เป็นด้านการท่องเที่ยวในภาพรวมที่ครอบคลุมทั้งด้านการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเชิงวัฒนธรรมหรือแทรกอยู่ในนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวและกีฬา 2) พื้นที่จังหวัดเลยมีจุดแข็งอยู่ที่แหล่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งมีความโดดเด่นและเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่นและการได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมทางด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งการสนับสนุนด้านงบประมาณการประชาสัมพันธ์และด้านวิชาการ นอกจากนี้ชุมชนมีรูปแบบสังคมวัฒนธรรมที่มีความสมัครสมานสามัคคีมีโอกาที่จะทำให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนโดยการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลยสามารถนำหลักพุทธธรรม“สัปปายะ 7” มาเสริมยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนซึ่งมีกลยุทธ์ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) กลยุทธ์การพัฒนาเส้นทางคมนาคม 3) กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 4) กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานอาหารเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 5) กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานอาหารเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 6) กลยุทธ์การปรับปรุงภูมิทัศน์และจัดการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศ 7) กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์และพัฒนาการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวก็จะทำให้เกิดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลยซึ่งมีความเหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดเลย

วิชระ งามจิตรเจริญ ภัทธีร์ ศรีดี และปัญญา คล้ายเดช (2561) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเชื่อมโยงสู่ประชาคมอาเซียน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ประกอบการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียน มีการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว การส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยว การตลาดท่องเที่ยว เพื่อ

ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งมีการกำหนดนโยบาย และกลไกให้มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว อันก่อให้เกิดการเชื่อมโยงและการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกัน และนำไปสู่การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว 2) การพัฒนาการบริหารจัดการเชิงเครือข่ายการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียน มีการพัฒนาใน 6 ประเด็น คือ 1) การพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการด้านการ 2) การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวต่างประเทศในราชอาณาจักร 3) การพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียและนานาชาติ 4) การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว 5) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีสำหรับเครือข่าย 6) การสนองนโยบายของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน 3) การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียน ยังมีศักยภาพสูง มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นมาที่ยาวนาน มีที่พัก การคมนาคม และการสื่อสารที่เชื่อมโยงกัน

ชฎิล มาตรา และโอษฐ์ญา บัชรธรรม (2560) แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของพระบรมธาตุนาดูน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม การวิจัยเรื่องแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาพระบรมธาตุนาดูน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคามมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสำรวจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาที่เดินทางมาเที่ยวพระบรมธาตุนาดูน 2) เพื่อศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของพระบรมธาตุนาดูน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของพระบรมธาตุนาดูน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการวิเคราะห์ในเนื้อหา (Content Analysis) ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระบรมธาตุนาดูน จำนวน 377 คน และผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 6 คน ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาและสถิติพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาพระบรมธาตุนาดูน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับดี โดยมีการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวให้ได้รับความนิยมโดยเฉพาะพระบรมธาตุนาดูน 2) นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระบรมธาตุนาดูน ส่วนใหญ่อยู่ภายในจังหวัดมหาสารคาม (ร้อยละ 64.99) ส่วนต่างจังหวัดคิดเป็นร้อยละ 35.01 3) ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาพระบรมธาตุนาดูน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวด้านการรองรับด้านการท่องเที่ยว และด้านบริหารจัดการ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน 4) แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของพระบรมธาตุนาดูน ควรมีการให้ความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ

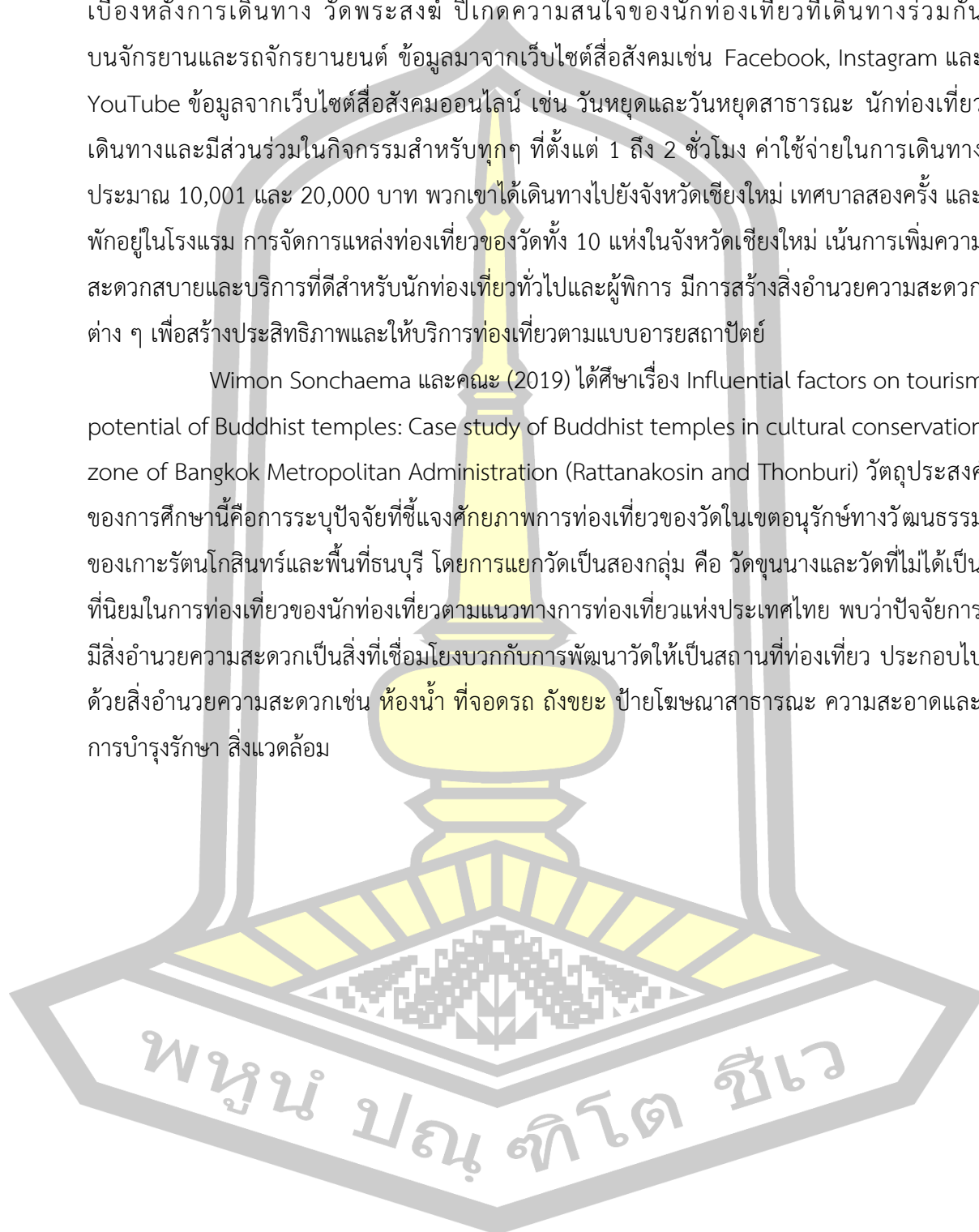
ภาคเอกชน ประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวในทุกด้านให้มีแนวคิดไปในทิศทางเดียวกันอย่างถูกต้องเหมาะสม และร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของพระบรมธาตุนาคนู

พระมหาณัฐกิตติ อนารโท สิริสุตธารณ์ วิมาน คมภิรพลโย พระครูธรรมธรสิริวัฒน์ สิริวิฑฒโน (2560) เรื่อง “รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงพุทธของพระสงฆ์สายวัดป่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธของพระสงฆ์สายวัดป่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงพุทธของพระสงฆ์สายวัดป่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเพื่อเสนอยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงพุทธของพระสงฆ์สายวัดป่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือผลการวิจัย พบว่า การท่องเที่ยวเชิงพุทธของพระสงฆ์สายวัดป่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจุบัน เป็นทางเลือกหนึ่งของนักท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเพราะพระสงฆ์สายวัดป่ามีปฏิปทาน่าเลื่อมใสจนเป็นที่เคารพศรัทธาของประชาชนทั่วไป จึงเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงพุทธที่ทรงคุณค่า และเป็นแรงดึงดูดความสนใจให้ประชาชนเดินทางเข้าถวายสักการะแก่พระสงฆ์สายวัดป่า แม้ว่าปัจจุบันท่านจะมรณภาพไปแล้ว แต่ก็ยังมีนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวในวัดของท่านเป็นจำนวนมาก จนกลายมาเป็นการท่องเที่ยวเชิงพุทธอีกรูปแบบหนึ่งที่มีความนิยมอย่างสูง แต่จะมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การบริการนักท่องเที่ยว การดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว ระบบการรักษาความปลอดภัยที่ยังไม่ดีพอ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ยังไม่เพียงพอ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงพุทธของพระสงฆ์สายวัดป่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในพื้นที่วิจัยทั้ง 6 แห่ง พบว่า มี 14 รูปแบบ คือ การท่องเที่ยวเชิงปฏิบัติธรรม การศึกษาธรรมะ การเรียนรู้แหล่งเรียนในวัด การสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวประวัติ/ผลงาน การท่องเที่ยวเยี่ยมชมปฏิปทาและสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตพระสงฆ์สายวัดป่าการพักผ่อนหย่อนใจ การแสวงบุญ การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ การศึกษาวิถีชีวิตพระสงฆ์สายวัดป่าการเยี่ยมชมศิลปะ/จิตรกรรม และการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์จากการวิจัย

Phra Nakorn Pragnrit และคณะ (2022) ได้ศึกษาเรื่อง Innovation of Tourism management at Temples on Universal Design (UD) in Chiang Mai Province วัดอุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้ คือ 1) การศึกษานักท่องเที่ยวต่างชาติเพื่อศึกษาพฤติกรรมในการท่องเที่ยวทางศาสนา และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวทางศาสนาในเชียงใหม่ เทศบาล จังหวัดเชียงใหม่ 350 นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนาในเชียงใหม่ เทศบาล ให้บริการเป็นตัวอย่างของการศึกษา เป็นเครื่องมือวิจัย แบบสอบถาม การประชุมได้นำมาใช้เพื่อเลือกตัวอย่างแบบสุ่ม ผลการวิจัยมีดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ นักท่องเที่ยวชาวเอเชีย

ที่เมืองสัสมัทธ์ ทำงานในแรงงานทั่วไปหรือเอกชน และเป็นผู้หญิง การเรียนรู้เป็นแรงจูงใจพื้นฐาน เบื้องหลังการเดินทาง วัดพระสงฆ์ ปิเกศความสนใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางร่วมกัน บนจักรยานและรถจักรยานยนต์ ข้อมูลมาจากเว็บไซต์สื่อสังคมเช่น Facebook, Instagram และ YouTube ข้อมูลจากเว็บไซต์สื่อสังคมออนไลน์ เช่น วันหยุดและวันหยุดสาธารณะ นักท่องเที่ยว เดินทางและมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำหรับทุกๆ ที่ตั้งแต่ 1 ถึง 2 ชั่วโมง ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ประมาณ 10,001 และ 20,000 บาท พวกเขาได้เดินทางไปยังจังหวัดเชียงใหม่ เทศบาลสองครั้ง และพักอยู่ในโรงแรม การจัดการแหล่งท่องเที่ยวของวัดทั้ง 10 แห่งในจังหวัดเชียงใหม่ เน้นการเพิ่มความ สะดวกสบายและบริการที่ดีสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไปและผู้พิการ มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ต่าง ๆ เพื่อสร้างประสิทธิภาพและให้บริการท่องเที่ยวตามแบบอารยสถาปัตย์

Wimon Sonchaema และคณะ (2019) ได้ศึกษาเรื่อง Influential factors on tourism potential of Buddhist temples: Case study of Buddhist temples in cultural conservation zone of Bangkok Metropolitan Administration (Rattanakosin and Thonburi) วัดอุประสงค์ ของการศึกษานี้คือการระบุปัจจัยที่ชี้แจงศักยภาพการท่องเที่ยวของวัดในเขตอนุรักษ์ทางวัฒนธรรม ของเกาะรัตนโกสินทร์และพื้นที่ธนบุรี โดยการแยกวัดเป็นสองกลุ่ม คือ วัดขุนนางและวัดที่ไม่ได้เป็น ที่นิยมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวตามแนวทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พบว่าปัจจัยการ มีสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาวัดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว ประกอบไป ด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกเช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ ถังขยะ ป้ายโฆษณาสาธารณะ ความสะอาดและ การบำรุงรักษา สิ่งแวดล้อม

ตาราง 5 สรุปข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงศาสนา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	บุคลากร	การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา	การจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา	เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา	องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา	การจัดการภูมิทัศน์	สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการบริการนักท่องเที่ยว	การมีส่วนร่วม/การเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น ๆ	แหล่งเรียนรู้ทางสังคม/การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม การศึกษา	นวัตกรรม	การบริหาร	กิจกรรมทางการท่องเที่ยว/สิ่งดึงดูด	รูปแบบ/กระบวนการเรียนรู้	ปัญหาและอุปสรรค	พฤติกรรมนักท่องเที่ยว/ประสบการณ์	สภาพแหล่งท่องเที่ยว
พระครูวิจิตรรัตนวัตร (ณรงค์ฤทธิ์จิตรภักดี) (2563)		/			/	/	/				/		/		/	
สุกัลยา โหระเรืองและ คณะ. (2563)									/			/				
จิรกิตต์ภณ พิริยสุวัฒน์ และคณะ. 2563							/			/		/				
ประวิทย์ เองพระธานี และ โสวิทย์ บำรุงภักดี (2562)			/											/		/
มนชนก จุกสิขี (2562)			/						/			/	/		/	
เกียรติศักดิ์ บุตรราช และ คณะ. (2562)												/	/			
วนิดา ขำเขียว (2562)													/	/		/
ธีระวัฒน์ แสนคำ,พระ ครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา,บุษกร วัฒนบุตร (2561)		/				/	/				/					

ตาราง 5 (ต่อ)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	บุคลากร	การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา	การจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา	เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา	องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา	การจัดการภูมิทัศน์	สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการบริการนักท่องเที่ยว	การมีส่วนร่วม/การเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น ๆ	แหล่งเรียนรู้ทางสังคม/การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม การศึกษา	นวัตกรรม	การบริการ	กิจกรรมทางการท่องเที่ยว/สิ่งดึงดูด	รูปแบบ/กระบวนการเรียนรู้	ปัญหาและอุปสรรค	พฤติกรรมนักท่องเที่ยว/ประสบการณ์	สภาพแหล่งท่องเที่ยว
ชวลิต ,มาตรา และ โอชัยบุญ บัวธรรม (2560)			/					/			/				/	/
พระมหาณัฐกิตติ, อนาร โท, พระครู, สิริสุตา ภรณ์, พระวิมาน, คม ภีร์ปญโญ, พระครูธรรม ธสิริวัฒน์, สิริวิพัฒน์ (2560)													/	/		/
Phra Nakorn Pragnrit และคณะ (2022)				/			/							/	/	
Wimon Sonchaema และคณะ (2019)			/		/					/					/	

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. ศักยภาพของการท่องเที่ยว ศึกษาผ่านองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ ด้านการเข้าถึง ด้านสิ่งดึงดูดใจของสถานที่ท่องเที่ยว ด้าน

กิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากร ด้านบริการต่างๆ และด้านทัศนคติของคนในชุมชน

2. พฤติกรรม แรงจูงใจและความต้องการ ของนักท่องเที่ยวคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และสตรีมีครรภ์ ประกอบด้วย ประเด็นการอธิบายพฤติกรรมการท่องเที่ยว ผ่านคำถาม 6W/1H คืออะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ทำไม กับใคร ใครมีส่วนในการตัดสินใจและอย่างไร เช่น เส้นทางท่องเที่ยวกับใคร เส้นทางท่องเที่ยวบ่อยเพียงใด ช่วงเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว วัตถุประสงค์หลักของการท่องเที่ยว โอกาสในการกลับมาเที่ยวซ้ำเป็นต้น ปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ประเด็นปัญหาและอุปสรรคจากตัวบุคคล อุปสรรคจากสิ่งแวดล้อม และอุปสรรคจากสังคมรอบข้าง

3. การพัฒนาการบริการเพื่อคนทั้งมวล เช่น การพัฒนาด้านบริการการท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคในการรองรับนักท่องเที่ยวพัฒนางานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานการบริการสำหรับนักท่องเที่ยว นวัตกรรมการจัดการคุณภาพการบริการ แผนยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการออกแบบการท่องเที่ยว อิทธิพลทางสังคมและทัศนคติในการใช้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการให้บริการ คุณภาพการบริการ ความไว้วางใจคุณค่าตราสินค้าการมีส่วนร่วมการบริการของพนักงาน ประสพการณ์นักท่องเที่ยว

ตาราง 6 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ตามความมุ่งหมายของการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย	แนวคิดทฤษฎี	การนำไปใช้
ข้อที่ 1 ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี	- มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม - เกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (A8) - หลักการของอารยสถาปัตย์ (Universal Design)	- ใช้ในการออกแบบเกณฑ์ประเมินการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี - ใช้ในการออกแบบข้อคำถามในการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างพระภิกษุสามเณร อุบาสก อุบาสิกา ประชาชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงวัด

ตาราง 6 (ต่อ)

ความมุ่งหมาย ของการวิจัย	แนวคิดทฤษฎี	การนำไปใช้
ข้อที่ 2 ศึกษา พฤติกรรมและ ความต้องการของ นักท่องเที่ยวในการ ท่องเที่ยวเพื่อคนทั้ง มวล ในแหล่งท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนา จังหวัด อุบลราชธานี	- พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว 5W1H - มาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยว - มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม - เกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (A8) - หลักการของอารยสถาปัตย์ (Universal Design)	- ใช้ในการออกแบบคำถามที่ใช้ในการแบบสอบถามนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุและครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ ที่เดินทางท่องเที่ยวหรือเคยเดินทางท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัดในจังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรคของ นักท่องเที่ยว ในแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงพุทธ ศาสนา จังหวัด อุบลราชธานี	- การพัฒนาการบริการ - พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว 5W1H - มาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยว - มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม - เกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (A8) - หลักการของอารยสถาปัตย์ (Universal Design)	- ใช้ในการออกแบบคำถามที่ใช้ในการเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ตาราง 6 (ต่อ)

ความมุ่งหมาย ของการวิจัย	แนวคิดทฤษฎี	การนำไปใช้
4. เพื่อพัฒนาการ บริการการท่องเที่ยว เพื่อการท่องเที่ยว สำหรับคนทั้งมวล ใน แหล่งท่องเที่ยวเชิง พุทธศาสนา จังหวัด อุบลราชธานี	-การพัฒนาการบริการ -พฤติกรรมและความ ต้องการของนักท่องเที่ยว 5W1H -มาตรฐานการบริการ นักท่องเที่ยว -มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรม -เกณฑ์การพัฒนาการ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (A8) - หลักการของ อารยสถาปัตย์ (Universal Design) - นโยบายของภาครัฐ	- ใช้ในการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยว เพื่อการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัด อุบลราชธานี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีความมุ่งหมาย 4 ข้อคือ 1) ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี 2) ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี 3) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี 4) เพื่อเสนอแนวทางการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้การวิจัยเชิงผสมผสาน คือวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพประกอบกัน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย โดยแบ่งตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ความมุ่งหมายที่ 1 ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 เจ้าอาวาส พระ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ที่อยู่ใน 1) วัดมหาวนาราม 2) วัดพระธาตุหนองบัว 3) วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว 4) วัดทุ่งศรีเมือง 5) วัดหนองป่าพง 6) วัดสุปฏิหาราม 7) วัดศรีอุบลรัตนาราม 8) วัดหลวง 9) วัดมณีวนาราม 10) วัดถ้ำคูหาสวรรค์ จำนวน 20 คน

1.2 ผู้ที่มาเยี่ยมชมวัด 1) วัดมหาวนาราม 2) วัดพระธาตุหนองบัว 3) วัดสิรินธรวราราม ภูพร้าว 4) วัดทุ่งศรีเมือง 5) วัดหนองป่าพง 6) วัดสุปฏิหาราม 7) วัดศรีอุบลรัตนาราม 8) วัดหลวง 9) วัดมณีวนาราม 10) วัดถ้ำคูหาสวรรค์ จำนวน 20 คน

1.3 ประชาชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 20 คน

ผู้วิจัยทำการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในจังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง 10 วัด โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของงานวิจัยดังนี้

1.3.1 เป็นวัดที่ถูกแนะนำในคู่มือการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี โดยหน่วยงานของภาครัฐ

1.3.2 เป็นวัดที่ผู้คนนิยมเดินทางมาเยี่ยมชม

1.3.3 เป็นวัดสำคัญของจังหวัด ที่ให้การแนะนำโดยสำนักงานพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1.1 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งใช้การสัมภาษณ์ผู้ดูแลวัด ผู้ที่มาเยี่ยมชมวัด และประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงวัด ตามแบบสัมภาษณ์ (Interview Schedule) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงของการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี เนื้อหาประกอบด้วย ด้านการบริหาร ด้านการจัดการ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่ การประเมินศักยภาพของวัดในปัจจุบัน สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ สาธารณูปโภค กิจกรรม ปัญหาในปัจจุบันและอนาคต เป็นต้น

มีวิธีการออกแบบสัมภาษณ์ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ครอบคลุม
2. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาสาระว่ามีความเหมาะสมกับการนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ จากนั้นนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้เหมาะสม
3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบภาษาที่ใช้ในการตั้งคำถาม ว่ามีความถูกต้องและง่ายต่อความเข้าใจหรือไม่
4. นำแบบสัมภาษณ์มาแก้ไขปรับภาษาให้เข้าใจได้ง่าย

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยจะตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งที่มาของข้อมูลในด้านเวลา สถานที่ และบุคคล เพื่อพิจารณาว่า ข้อมูลที่ต่างเวลา ต่างสถานที่ และผู้ให้ข้อมูลต่างคนยังได้ข้อมูลที่มีเนื้อหาสอดคล้องกัน ซึ่งผลของข้อมูลที่เก็บรวบรวมด้วยวิธีแบบสามเส้าทำให้ได้ข้อค้นพบมาเหมือนกัน แสดง

ให้เห็นว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง (สุภางค์ จันทวานิช, 2553) ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์และสรุปเป็นหมวดหมู่ในแต่ละหัวข้อตามความมุ่งหมายการวิจัย

2.1.2 การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม เป็นเครื่องมือที่จะนำมาใช้เพื่อที่จะเข้าใจลักษณะธรรมชาติและขอบเขตของการเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของสังคมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ข้อดีของการสังเกตช่วยเก็บข้อมูลที่ผู้ถูกศึกษาไม่ได้บอกเล่า เนื่องจากคิดว่าไม่สำคัญ ช่วยบอกข้อมูลที่ผู้ถูกศึกษาไม่เต็มใจบอกเล่าเป็นคำพูด ช่วยสนับสนุนหรือขัดแย้งกับสิ่งที่ผู้ถูกวิจัยให้ข้อมูล

2.1.3 แบบประเมินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการสำรวจความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และสตรีมีครรภ์ โดยอาศัยแนวทางการพัฒนาแบบสำรวจจากมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย 2 เรื่อง คือ มาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ และครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ การเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (A8) และหลักการอารยสถาปัตย์ (Universal design) ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเนื้อหาประกอบด้วย ด้านการบริหาร ด้านการจัดการ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่ การประเมินศักยภาพของวัดในปัจจุบัน สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ สาธารณูปโภค กิจกรรม เป็นต้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source Data) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่วิจัยที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขตการวิจัย ข้อมูลส่วนที่มาจาก การรวบรวมแบบประเมิน แบบสังเกตและการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตจากทางมหาวิทยาลัยถึง วัด สมาคมหรือชมรมคนพิการ บุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอลงพื้นที่เก็บข้อมูล เพื่อแนะนำตนเอง แจ้งวัตถุประสงค์ทำความเข้าใจในการทำวิจัยครั้งนี้

3.1.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และแบบสังเกตพฤติกรรม กับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.3 ผู้วิจัยข้อมูลที่ได้กลับมาทั้งหมด มาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จัดระเบียบ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source Data) ได้แก่ การศึกษาจากหนังสือ เอกสารรายงานการวิจัย ข้อมูลออนไลน์ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย

4. การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตส่วนใหญ่ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์จะเป็นข้อมูลแบบบรรยาย ที่ได้จัดบันทึกและบันทึกเสียง ซึ่งสามารถสรุปขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลได้ 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1.1 ทำดัชนีข้อมูล ผู้วิจัยอ่านทำความเข้าใจกับข้อมูลทั้งหมดของผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายพร้อมดึงกลุ่มคำที่มีความหมายเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการศึกษา เช่น การจัดการแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการ รูปแบบกิจกรรม ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการการบริการเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และสตรีมีครรภ์ นำมาเขียนไว้ในช่องทางขวามือของแบบบันทึกภาคสนามพร้อมทั้งใส่หมายเลขหน้าและหมายเลขบรรทัดที่กลุ่มคำนั้นปรากฏอยู่ในข้อความ ผู้วิจัยต้องมีการสรุปตอนท้ายของการสัมภาษณ์ว่ามีคำถามอะไรบ้างและกลุ่มคำ ๆ นั้น น่าจะตอบความมุ่งหมายของการวิจัยใดและมีคำถามใดที่นักวิจัยได้คำตอบคลุมเครือก็ให้บันทึกไว้เพื่อว่าจะได้กลับไปถามผู้ให้ข้อมูลใหม่อีกครั้งจนกว่าจะได้คำตอบการวิจัยที่ชัดเจน

4.1.2 ทำการอ่านดัชนีข้อมูลที่ได้ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายอีกครั้ง แล้วจัดแบ่งกลุ่มดัชนีข้อมูลตามคำถาม แล้วแยกประเด็นข้อสรุปจากผู้ให้ข้อมูลทุกรายว่ามีประเด็นใดบ้าง

4.1.3 อ่านทำความเข้าใจกับข้อมูลทั้งหมดในแต่ละกลุ่มดัชนีมารวมกันเป็นกลุ่มดัชนีข้อมูลย่อยของผู้ให้ข้อมูลแต่ละราย และจัดแบ่งกลุ่มดัชนีตามประเด็นต่าง ๆ

4.1.4 สร้างบทสรุป โดยเริ่มจากการอ่านทำความเข้าใจกับข้อมูลทั้งหมดในแต่ละกลุ่มดัชนีข้อมูลย่อยแล้วสรุปเป็นหัวข้อย่อย ๆ ในแต่ละประเด็นตามความมุ่งหมายการวิจัย จากนั้นอ่านบทวนข้อมูลทั้งหมดของแต่ละหัวข้อย่อย เพื่อพิสูจน์ว่าหัวข้อย่อยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นหัวข้อย่อยที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงของข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูล และต้องอ่านทำความเข้าใจกับหัวข้อย่อยแต่ละข้อแล้วสรุปเป็นหัวข้อ ตามแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และความคิดเห็นของผู้วิจัยเพื่อให้เป็นข้อค้นพบและผู้วิจัยสร้างบทสรุปโดยนำข้อค้นพบเบื้องต้นมาเชื่อมโยงเป็นบทสรุปผู้วิจัยนำข้อค้นพบที่ตอบคำถามการวิจัยทุกข้อมาเขียนเชื่อมโยงเป็นบทสรุป

4.1.5 พิสูจน์บทสรุป ผู้วิจัยตรวจสอบกับผู้ให้ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่เป็นข้อสรุปกับไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องตรงกันกับความหมายที่ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ไว้อีกครั้งก่อนสรุปเป็นข้อค้นพบ

4.2 ข้อมูลที่ได้จากการประเมินการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ มาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ และครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ การเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน(A8) และหลักการอารยสถาปัตย์ (Universal Design) ใช้เกณฑ์คะแนนในการประเมิน มีระดับตั้งแต่ระดับควรปรับปรุง พอใช้ สูง สูงมาก

ความมุ่งหมายที่ 2 ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี และความมุ่งหมายที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวและเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณ นักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และสตรีมีครรภ์ ที่เดินทางท่องเที่ยวหรือเคยเดินทางท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี เนื่องจากการศึกษาวิจัยสัดส่วนประชากร ไม่ทราบจำนวนประชากร แต่ทราบว่ามีการจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงใช้สูตรการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาวิจัยค่าสัดส่วนประชากร ของคัสซานี (Khazanie) ซึ่งกำหนดให้ความเชื่อมั่นที่ $(1 - \alpha) 100\%$ โดยที่ประมาณค่าสัดส่วน x/n จะไม่คลาดเคลื่อนจากสัดส่วนประชากร (μ) มากกว่าปริมาณ E ที่กำหนดไว้ (Khazanie, 1996)

จากสูตร
$$n = \left(\frac{z_{\alpha/2} \sigma}{E} \right)^2$$

โดยให้ n = จำนวนตัวอย่าง

$z_{\alpha/2}$ = คะแนนมาตรฐาน ซึ่งกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95%

จะได้ $\Sigma = .05$ จาก $(1 - .05) 100\% = 95\%$ จะได้ $z_{\alpha/2} = 1.96$

E = ความคลาดเคลื่อนจากค่าเฉลี่ยที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้

แทนค่าได้ดังนี้

$$n = \frac{(1.96)^2}{4(0.5)^2}$$

$$n = \frac{3.8416}{0.01}$$

$$n = 384.16$$

$$n = 385$$

นั่นคือ เมื่อไม่ทราบจำนวนประชากร แต่กำหนดระดับความเชื่อมั่นไว้ที่ 95% และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ ส่วนใน 10 ส่วน ของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร จะได้ตัวอย่าง จำนวน 385 คน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 385 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และแบบสะดวก โดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non probability Sampling) โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ที่มีการเลือกตัวอย่างตามที่พบและยินดีให้ความร่วมมือ หรืออยู่ในสถานที่ที่มีการเก็บข้อมูล

1.2 ประชากรในการวิจัยเชิงคุณภาพ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้แทนกลุ่มคนพิการ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ ที่เดินทางท่องเที่ยวหรือเคยเดินทางท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญอย่างเฉพาะเจาะจง เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่ตรงกับความมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือเจาะจงศึกษา ผสมผสานกับตัวเลือกแบบสะดวกเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยการแนะนำของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เก็บข้อมูลไปแล้วต่อ ๆ ไป ทั้งนี้จะต้องได้รับการยินยอมจากผู้ให้ข้อมูล จนกระทั่งได้กลุ่มตัวอย่างครบ 5 คน ประกอบด้วย

ผู้แทนกลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

ผู้แทนกลุ่มคนพิการทางการมองเห็น

ผู้แทนกลุ่มคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

ผู้แทนกลุ่มผู้สูงอายุ

ผู้แทนกลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็ก

ผู้แทนกลุ่มสตรีมีครรภ์

ผู้แทนกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นเองเพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ ที่เดินทางท่องเที่ยวหรือเคยเดินทางท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยพัฒนาข้อคำถามจากแนวคิด โดยพัฒนาข้อคำถามจากแนวคิด ทฤษฎีที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า จากตำรา เอกสารต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามมีประเด็น ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถาม ตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ ที่เดินทางท่องเที่ยวหรือเคยเดินทางท่องเที่ยว ในการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ ที่เดินทางท่องเที่ยวหรือเคยเดินทางท่องเที่ยว ในการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค ในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open End Question)

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนในการปฏิบัติ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาและเมื่อได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือ Index of Item Objective Congruence (IOC) โดยค่า $IOC \geq 0.5$ ขึ้นไป จึงนำไปใช้งานต่อไปได้

2. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ที่ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.81 ถือว่ามีความเที่ยงที่เชื่อถือได้ จึงจะนำไปใช้งานต่อไป

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.2.1 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งใช้การสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม (Interview Schedule) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อเท็จจริงของข้อมูลพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็กและสตรีมีครรภ์ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีวิธีการออกแบบสัมภาษณ์ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ครอบคลุม
2. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญดูเนื้อหาสาระว่ามีความเหมาะสมกับการนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ จากนั้นนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้เหมาะสม

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบภาษาที่ใช้ในการตั้งคำถาม ว่ามีความถูกต้องและง่ายต่อความเข้าใจหรือไม่

4. นำแบบสัมภาษณ์มาแก้ไขปรับภาษาให้เข้าใจได้ง่าย

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยจะตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งที่มาของข้อมูลในด้านเวลา สถานที่ และบุคคล เพื่อพิจารณาว่า ข้อมูลที่ต่างเวลา ต่างสถานที่ และผู้ให้ข้อมูลต่างคนยังได้ข้อมูลที่มีเนื้อหาสอดคล้องกัน ซึ่งผลของข้อมูลที่เก็บรวบรวมด้วยวิธีแบบสามเส้าทำให้ได้ข้อค้นพบมาเหมือนกัน แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง (สุภางศ์ จันทวานิช, 2553) ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์และสรุปเป็นหมวดหมู่ในแต่ละหัวข้อตามความมุ่งหมายการวิจัย

2.2.2 การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม เป็นเครื่องมือที่จะนำมาใช้เพื่อที่จะเข้าใจลักษณะธรรมชาติและขอบเขตของการเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของสังคมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ข้อดีของการสังเกตช่วยเก็บข้อมูลที่ผู้ถูกศึกษาไม่ได้บอกเล่า เนื่องจากคิดว่าไม่สำคัญ ช่วยบอกข้อมูลที่ผู้ถูกศึกษาไม่เต็มใจบอกเล่าเป็นคำพูด ช่วยสนับสนุนหรือขัดแย้งกับสิ่งที่ผู้ถูกวิจัยให้ข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source Data) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่วิจัยตามที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขตการวิจัย ข้อมูลส่วนที่มาจาก การรวบรวมแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตจากทางมหาวิทยาลัยถึง วัด สมาคมหรือชมรมคนพิการ บุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอลงพื้นที่เก็บข้อมูล เพื่อแนะนำตนเอง แจ้งวัตถุประสงค์ทำความเข้าใจในการทำวิจัยครั้งนี้

3.1.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตพฤติกรรม กับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.3 ผู้วิจัยข้อมูลที่ได้กลับมาทั้งหมด มาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จัดระเบียบ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source Data) ได้แก่ การศึกษาจากหนังสือ เอกสาร รายงานการวิจัย ข้อมูลออนไลน์ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย

4. การจัดการกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การจัดการกับข้อมูลผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาลงรหัสข้อมูล กรอกรหัสข้อมูลลงระบบคอมพิวเตอร์ นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย และนำเสนอผลวิจัยเขียนรายงานสรุปผลให้ครอบคลุมตามความมุ่งหมายมากที่สุด โดยสถิติประกอบ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าพิสัย ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง และค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรปรวน (CV) สำหรับบรรยายข้อมูลส่วนบุคคล พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ประกอบด้วย ทดสอบสมมติฐานวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance: ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างมากกว่า 2 กลุ่ม และในกรณีที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่ (Multiple comparisons) ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe Method) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใช้สถิติทดสอบแบบ Pearson's Correlation Coefficient ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้วิธีการเลือกตัวแปรโดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter) และวิเคราะห์การเกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ โดยใช้ค่า Tolerance และ VIF เพื่อวิเคราะห์แบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis หรือ CFA) และวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (System Equation Model : SEM) ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Model Fit) และทำการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Assessment of Model Fit) โดยดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ประกอบด้วย ดัชนีค่า Chi-Square, CMIN/df., CFI, GFI, IFI, NFI, AGFI, RMSEA และ RMR ใช้เกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลประมวลผลข้อมูลจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การจัดการกับข้อมูลผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จากการจดบันทึก การบันทึกเสียง การสังเกต มาถ่ายข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ จัดแบ่งประเภทของข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ถ้อยคำ ประโยค หรือใจความที่ปรากฏมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา จัดความสำคัญ จัดกลุ่มของเนื้อหา รวมถึงการวิเคราะห์ จำแนก และสรุปประเด็นสำคัญ (เอื้อมพร

หลินเจริญ, 2554) โดยสรุปเนื้อหาเป็นเชิงคุณภาพให้ครอบคลุมตามความมุ่งหมายมากที่สุด สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.2.1 ทำดัชนีข้อมูล ผู้วิจัยอ่านทำความเข้าใจกับข้อมูลทั้งหมดของผู้ให้ข้อมูล แต่ละรายพร้อมดึงกลุ่มคำที่มีความหมายเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการศึกษา เช่น พฤติกรรมการท่องเที่ยว แรงจูงใจ ความต้องการ ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการบริการเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และสตรีมีครรภ์ นำมาเขียนไว้ในช่องทางขวามือของแบบบันทึกภาคสนามพร้อมทั้งใส่หมายเลขหน้าและหมายเลขบรรทัดที่กลุ่มคำนั้นปรากฏอยู่ในข้อความ ผู้วิจัยต้องมีการสรุปตอนท้ายของการสัมภาษณ์ว่ามีคำถามอะไรบ้างและกลุ่มคำคำนั้นน่าจะตอบความมุ่งหมายของการวิจัยใดและมีคำถามใดที่นักวิจัยได้คำตอบคลุมเครือก็ให้บันทึกไว้ เพื่อว่าจะได้กลับไปถามผู้ให้ข้อมูลใหม่อีกครั้งจนกว่าจะได้คำตอบการวิจัยที่ชัดเจน

4.2.2 ทำการอ่านดัชนีข้อมูลที่ได้ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายอีกครั้ง แล้วจัดแบ่งกลุ่มดัชนีข้อมูลตามคำถาม แล้วแยกประเด็นข้อสรุปจากผู้ให้ข้อมูลทุกรายว่ามีประเด็นใดบ้าง

4.2.3 อ่านทำความเข้าใจกับข้อมูลทั้งหมดในแต่ละกลุ่มดัชนีมารวมกันเป็นกลุ่มดัชนีข้อมูลย่อยของผู้ให้ข้อมูลแต่ละราย และจัดแบ่งกลุ่มดัชนีตามประเด็นต่าง ๆ

4.2.4 สร้างบทสรุป โดยเริ่มจากการอ่านทำความเข้าใจกับข้อมูลทั้งหมดในแต่ละกลุ่มดัชนีข้อมูลย่อยแล้วสรุปเป็นหัวข้อย่อย ๆ ในแต่ละประเด็นตามความมุ่งหมายการวิจัย จากนั้นอ่านทบทวนข้อมูลทั้งหมดของแต่ละหัวข้อย่อย เพื่อพิสูจน์ว่าหัวข้อย่อยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นหัวข้อย่อยที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงของข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูล และต้องอ่านทำความเข้าใจกับหัวข้อย่อยแต่ละข้อแล้วสรุปเป็นหัวข้อ ตามแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และความคิดเห็นของผู้วิจัยเพื่อให้เป็นข้อค้นพบและผู้วิจัยสร้างบทสรุปโดยนำข้อค้นพบเบื้องต้นมาเชื่อมโยงเป็นบทสรุปผู้วิจัยนำข้อค้นพบที่ตอบคำถามการวิจัยทุกข้อมาเขียนเชื่อมโยงเป็นบทสรุป

4.2.5 พิสูจน์บทสรุป ผู้วิจัยตรวจสอบกับผู้ให้ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่เป็นข้อสรุปกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องตรงกันกับความหมายที่ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ไว้อีกครั้งก่อนสรุปเป็นข้อค้นพบ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าพิสัย ค่าความเบ้ ค่าความโด่งและค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรปรวน (CV) สำหรับบรรยายข้อมูลส่วนบุคคล พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ประกอบด้วย ทดสอบสมมติฐานวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance: ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างมากกว่า 2 กลุ่ม และในกรณีที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ (Multiple comparisons) ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe Method) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใช้สถิติทดสอบแบบ Pearson's Correlation Coefficient ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้วิธีการเลือกตัวแปรโดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter) และวิเคราะห์การเกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ โดยใช้ค่า Tolerance และ VIF เพื่อวิเคราะห์แบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis หรือ CFA) และวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (System Equation Model : SEM) ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Model Fit) และทำการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Assessment of Model Fit) โดยดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ประกอบด้วย ดัชนีค่า Chi-Square, CMIN/df., CFI, GFI, IFI, NFI, AGFI, RMSEA และ RMR ใช้เกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลประมวลผลข้อมูลจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย

ความมุ่งหมายที่ 4 เพื่อพัฒนาการบริการการท่องเที่ยว เพื่อการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำผลที่ได้จากจุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1 2 และ 3 ไปประชุมกลุ่มย่อยกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อรองรับการท่องเที่ยวของคนทั้งมวล และนำผลจากการประชุมกลุ่มย่อย มาเป็นข้อสรุป เพื่อสร้างเป็นรูปแบบการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยว เพื่อการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ภาครัฐ ผู้วิจัยจะทำการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง จากหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยว ในการรองรับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ 1) ผู้แทนจากสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดอุบลราชธานี 2) ผู้แทนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี

3) ผู้แทนจากสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี 4) ผู้แทนจากนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว

1.2 ภาคเอกชน ผู้วิจัยจะทำการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง จากหน่วยงานที่ส่งเสริมการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยว ในการรองรับการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ 1) ผู้แทนจากสมาคมมัคคุเทศก์ จังหวัดอุบลราชธานี 2) ผู้แทนจากสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว จังหวัดอุบลราชธานี

1.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากวัด ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง ในแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด ในจังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่ 1) ผู้แทนจากวัดในจังหวัดอุบลราชธานี 2) ชุมชน 3) นักท่องเที่ยวกลุ่มต่าง ๆ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากความมุ่งหมายที่ 1 คือศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี และความมุ่งหมายที่ 2 คือศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ความมุ่งหมายที่ 3 คือ วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี และนำข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบของประเด็นข้อคำถามเพื่อใช้ในการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

2.2 ผู้วิจัยได้ทำการชี้แจงเกี่ยวกับรายละเอียดของข้อมูลงานวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี แก่ผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

2.3 ผู้วิจัยได้ทำการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) โดยการใช้ข้อมูลประเด็นคำถามจากขั้นตอนแรกมาใช้เป็นหลักประเด็นพูดคุยในการประชุม เพื่อให้เกิดการรวบรวมความคิดเห็นนำไปสู่ข้อมูลประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ข้อมูลดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตจากทางมหาวิทยาลัยถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อขอประชุมกลุ่มย่อย

3.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้กลับมาทั้งหมด มาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จัดระเบียบ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ

4. การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

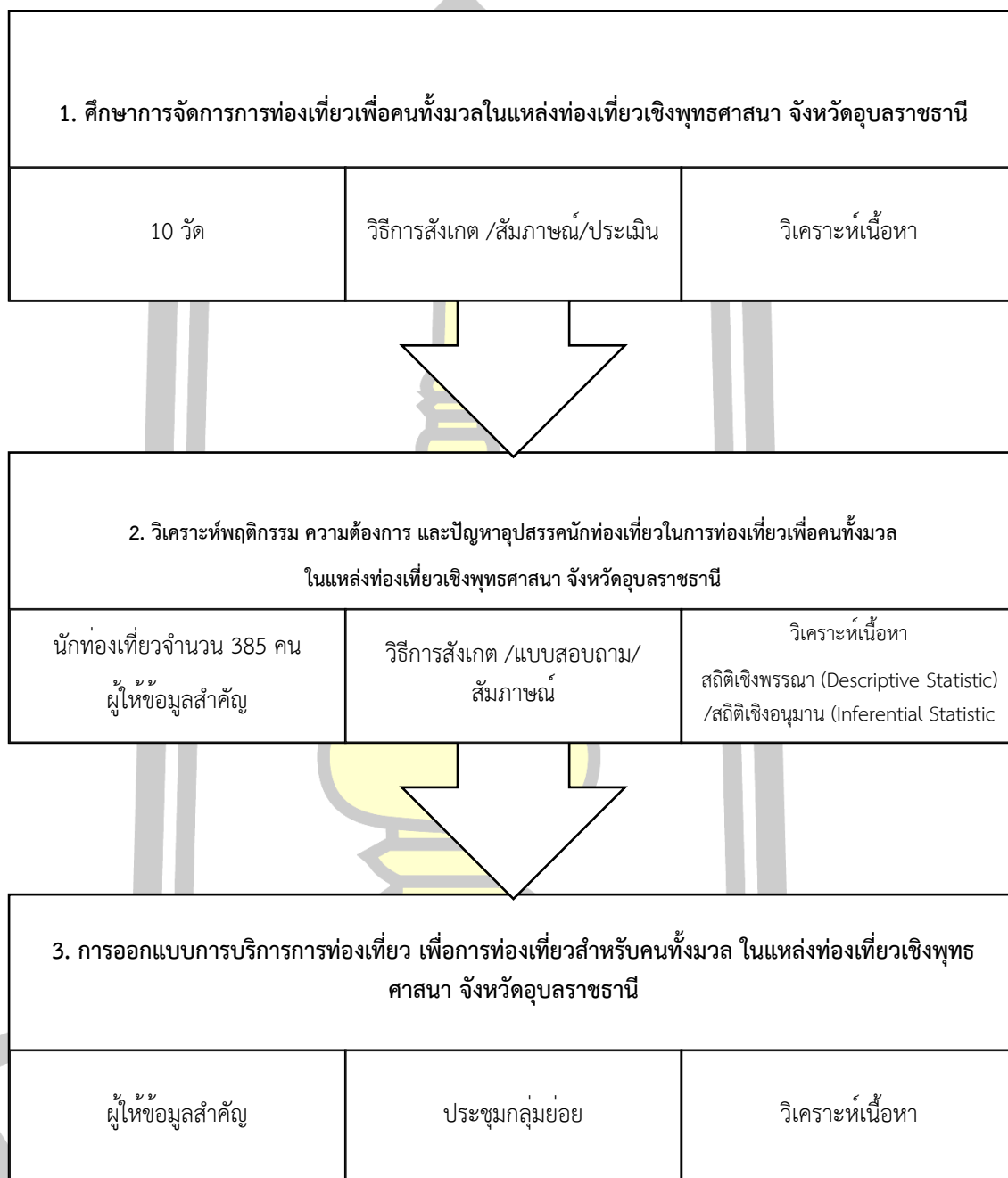
ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) มาวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำมาสรุปในรูปแบบของการเขียนเชิงพรรณนา เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) และการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)

สรุปขั้นตอนการทำวิจัย

ตาราง 7 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย

ความมุ่งหมาย ของการวิจัย	ประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย	การเก็บรวบรวม ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล
1. ศึกษาการจัดการ การท่องเที่ยว เพื่อคนทั้งมวลใน แหล่งท่องเที่ยวเชิง พุทธศาสนา จังหวัด อุบลราชธานี	พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ประชาชนที่อยู่ บริเวณ ใกล้เคียงวัดที่ เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวที่มี ชื่อเสียงใน จังหวัดอุบล ราชธานี ได้แก่ 1. วัดมหาวน ราม 2. วัดพระ ธาตุหนองบัว 3. วัดสิรินธรวร รามภูพร้าว 4. วัดทุ่งศรีเมือง 5. วัดหนองป่า พง 6. วัดสุปัฏ นาราม 7. วัดศรี อุบลรัตนาราม 8. วัดหลวง 9. วัดมณีวนา ราม 10. วัดถ้ำ คูหาสวรรค์	-ผู้วิจัยใช้การ สังเกตและแบบ บันทึกสำรวจ ข้อมูล การด้าน การบริหาร ด้าน การจัดการ ด้าน สิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ โดยนำแนวคิด นโยบายของรัฐ และอารย สถาปัตย์ (Universal Design) มาเป็น เกณฑ์ในการ ประเมิน ศักยภาพของวัด -ผู้วิจัยใช้การ สัมภาษณ์แบบมี โครงสร้าง พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ประชาชนที่อยู่ บริเวณใกล้เคียง วัด	- การสำรวจ ศักยภาพแหล่ง ท่องเที่ยว - การทบทวน วรรณกรรมที่ เกี่ยวข้อง (Documentary Analysis) - การสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง	- ใช้การ วิเคราะห์ เนื้อหาสำหรับ ข้อมูลที่ได้จาก การสัมภาษณ์ การสังเกต และการ ประเมิน

ตาราง 7 (ต่อ)

ความมุ่งหมาย ของการวิจัย	ประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย	การเก็บรวบรวม ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล
2. ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี 3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี	นักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และสตรีมีครรภ์	-แบบสอบถาม -แบบสัมภาษณ์	1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงวัด สมาคมหรือชมรมคนพิการ 2. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม 385 ชุดที่เป็นกลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และสตรีมีครรภ์ นำแบบสอบถามที่ได้กลับมาทั้งหมด มาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จัดระเบียบ และวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ	1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ - การแจกแจงความถี่ (Frequency) - ค่าเฉลี่ย (Mean) - ร้อยละ (Percentage) - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) - วิเคราะห์แบบจำลองความต้องการ

ตาราง 7 (ต่อ)

ความมุ่งหมาย ของการวิจัย	ประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย	การเก็บ รวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล
				ต่อการ ให้บริการใน แหล่งท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนา อุบลราชธานี -ใช้สถิติ วิเคราะห์ความ แปรปรวนทาง เดียว (One way analysis of variance: ANOVA) -ทดสอบ ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร ใช้สถิติทดสอบ แบบ Pearson's Correlation Coefficient - ใช้วิธีการหาค่า สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ พหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ตาราง 7 (ต่อ)

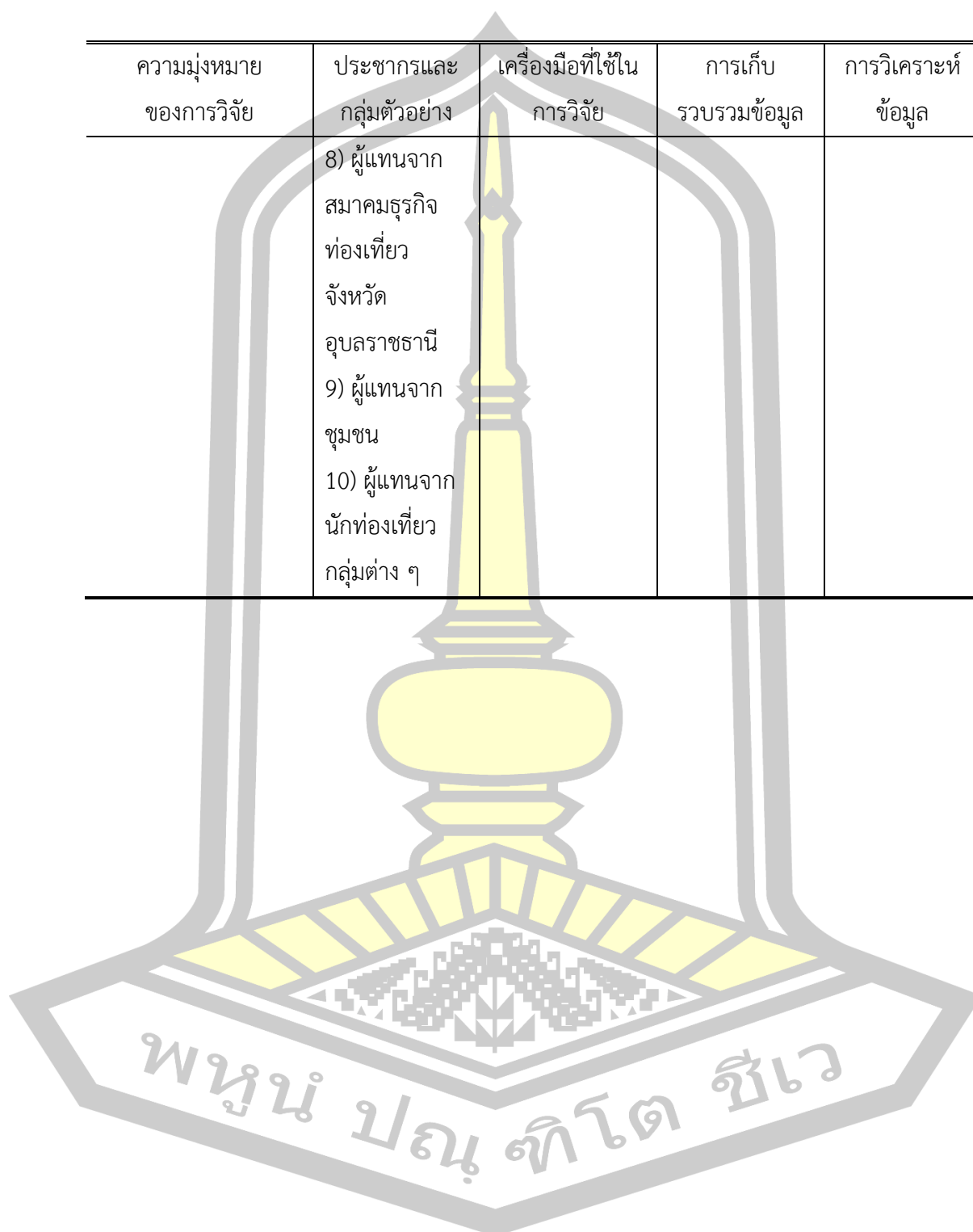
ความมุ่งหมาย ของการวิจัย	ประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย	การเก็บ รวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล
				-วิเคราะห์ องค์ประกอบ เชิงยืนยัน (Confirmatory FactorAnalysis หรือ CFA) -วิเคราะห์ สมการ โครงสร้าง (System Equation Model: SEM) ตรวจสอบความ กลมกลืนของ โมเดล
4. เพื่อพัฒนาการ บริการการท่องเที่ยว เพื่อการท่องเที่ยว สำหรับคนทั้งมวล ใน แหล่งท่องเที่ยวเชิง พุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี	ประชากร: ภาค ส่วนต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่าง: 1) ผู้แทนจาก สำนักงาน ท่องเที่ยวและ กีฬาจังหวัด อุบลราชธานี	- การประชุม กลุ่มย่อย (Focus group)	- การประชุม กลุ่มย่อย (Focus group)	- การวิเคราะห์ เชิงเนื้อหา

ตาราง 7 (ต่อ)

ความมุ่งหมาย ของการวิจัย	ประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย	การเก็บ รวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล
	2) ผู้แทนจาก การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย สำนักงาน อุบลราชธานี 3) ผู้แทนจาก สำนักงาน พระพุทธศาสนา จังหวัด อุบลราชธานี 4) ผู้แทนจาก วัดในจังหวัด อุบลราชธานี 5) ผู้แทนจาก สมาคมคน พิการ 6) ผู้แทน จากสมาคม มัคคุเทศก์ 7) ผู้แทนจาก นักวิชาการด้าน การท่องเที่ยว			

ตาราง 7 (ต่อ)

ความมุ่งหมาย ของการวิจัย	ประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย	การเก็บ รวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล
	8) ผู้แทนจาก สมาคมธุรกิจ ท่องเที่ยว จังหวัด อุบลราชธานี 9) ผู้แทนจาก ชุมชน 10) ผู้แทนจาก นักท่องเที่ยว กลุ่มต่าง ๆ			

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลได้อย่างตรงจุด และสามารถเป็นตัวอย่างในการนำไปใช้ประโยชน์กับจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยสามารถแจกแจงลำดับการนำเสนอข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี
2. ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี
4. เพื่อเสนอแนวทางการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

1. ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกและการสังเกต จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้ให้บริการ คือพระภิกษุ แม่ชี อุบาสก อุบาสิกา มีคำถามที่เป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูล 3 ข้อ ดังนี้

1.1.1 บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอย่างไร โดยศึกษาใน 8 ประเด็น คือ 1) การจัดการ

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว 2) การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว 3) การจัดการด้านการบริการ 4) การจัดการด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว 5) การจัดการแก้ไขข้อร้องเรียนของวัด 6) การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว 7) การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ 8) การมีส่วนร่วมของชุมชน

1.1.2 การบริการให้คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ของวัดเป็นอย่างไร โดยศึกษาใน 4 ประเด็น คือ 1) ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว 2) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา 3) สิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่/สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา 4) บุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

1.1.3 ความจำเป็นต่อคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ที่มาเยี่ยมชมวัด มีความจำเป็นหรือไม่อย่างไร โดยศึกษาใน 4 ประเด็น คือ 1) ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว 2) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา 3) สิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ /สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา 4) บุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในส่วนนี้จะนำเสนอผลจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยจะนำเสนอผลการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

1.1.1 บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของวัด มีการบริหารจัดการกิจกรรมที่ดี มีการบริหารจัดการกิจกรรมแบ่งเป็นสัดส่วนได้อย่างชัดเจน คนที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมบริเวณด้านนอกอุโบสถได้ เนื่องจากมีทางลาดสำหรับคนพิการ อาทิเช่น การสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์บริเวณด้านนอกอาคาร การชมสถาปัตยกรรมต่าง ๆ การถ่ายภาพบริเวณด้านนอกอาคารที่มีทิวทัศน์ และวัดมีป้ายการอธิบายการทำกิจกรรมต่าง ๆ นักท่องเที่ยวสามารถวางสิ่งของในวิหารได้แต่ต้องนำสิ่งของมาเอง เนื่องจากภายในวัดส่วนใหญ่ไม่มีที่จำหน่ายสิ่งของ นักท่องเที่ยวมีความสนใจกิจกรรมภายในวัดเป็นอย่างมาก มีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ แต่อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์ผู้ให้บริการ การบริหารจัดการด้านกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของวัด ยังไม่สามารถรองรับการทำกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มได้ ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมที่ไม่มีทางลาด อาทิเช่น การสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การทำบุญ ถวายสิ่งของ การเสี่ยงเซียมซีภายในอาคาร หรือกิจกรรมการให้อาหารปลาภายในบริเวณวัด

ดังนั้น การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของวัดภายในจังหวัดอุบลราชธานี มีการจัดการกิจกรรมที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไป ซึ่งนักท่องเที่ยวทั่วไปสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ แต่จะมีบางวัดที่คนพิการไม่สามารถเข้าร่วมทำกิจกรรมทั้งหมดได้ ควรเน้นให้มีการออกแบบกิจกรรมร่วมกันทุกภาคส่วน

บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านกิจกรรมท่องเที่ยวของวัด

กิจกรรมท่องเที่ยวของวัด มีกิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ กิจกรรมทำบุญตักบาตร กิจกรรมนั่งสมาธิ กิจกรรมถวายสังฆทาน กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ การสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ กิจกรรมเวียนเทียนในช่วงเทศกาล กิจกรรมประเพณีแห่เทียนพรรษา กิจกรรมบูชาพระเครื่อง กิจกรรมถ่ายภาพ กิจกรรมวิปัสสนากรรมฐาน กิจกรรมการทำสมุนไพรรักษาโรค กิจกรรมสรงน้ำพระ กิจกรรมเสี่ยงโชค กิจกรรมงานประเพณีตามเทศกาลต่าง ๆ กิจกรรมทำพานบายศรี กิจกรรมวันเข้าพรรษา กิจกรรมเฝ้าชีวิตโคกระบือ กิจกรรมทำวัดเย็น กิจกรรมรดน้ำมนต์ กิจกรรมจัดเตรียมดอกไม้ธูป เทียน กิจกรรมการถวายขันหมากเบ็ง กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมการปฏิบัติธรรม กิจกรรมการให้อาหารปลา ปล่อยปลา กิจกรรมวันออกพรรษา กิจกรรมวันมาฆบูชา กิจกรรมวันอาสาฬหบูชา กิจกรรมบุญกฐิน กิจกรรมการอนุรักษ์พื้นที่ป่า

ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวทางพุทธศาสนาถือเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ความเชื่อ ความศรัทธาของประชาชนและนักท่องเที่ยว โดยมีการจัดกิจกรรมทางท่องเที่ยวที่หลากหลายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาส่งผลให้เกิดความสงบทั้งทางกายและทางจิตใจ เสริมสร้างสมาธิ และส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม แต่อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์ผู้ให้บริการ กิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของวัด ยังไม่สามารถรองรับการทำกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มได้

บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการจัดการด้านการให้ความรู้ของวัด

การจัดการด้านการให้ความรู้ของวัด มีการให้ความรู้ผ่านป้ายประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลโดยการแจกหนังสือธรรมะและให้ความรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ ผ่านต้นไม้พูดได้เป็นการส่งเสริมการให้ความรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา การทำบุญ ทำสมาธิ เพื่อให้จิตใจสงบ มีสถานที่เรียนรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์ ให้ความรู้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของวัด มีการให้ความรู้การส่งเสริมเรื่อง กาย วาจา ใจ การปฏิบัติตนที่เหมาะสม อยู่ในศีลธรรมอันดี เช่น การแต่งกายที่สุภาพ เรียบร้อย มีวิทยากรมาให้ความรู้หรือ มีพระอาจารย์มาเทศนาธรรมะ ให้ความรู้ คติสอนใจ แนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรม พานั่งสมาธิ การทำวัตรเช้า-เย็น สวดมนต์ มีการให้ความรู้โดยการบรรยายธรรมะในวันสำคัญต่าง ๆ การให้ความรู้ด้านภูมิปัญญา เช่น การให้ความรู้การแกะเทียน เรื่องราวพุทธประวัติในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา สอนวิธีพั่นบ้านในการทำยาสมุนไพรรักษาโรคจากพืช บางวัด

มีโรงเรียนพระปริยัติธรรมการสอนธรรมะแก่พระลูกวัดรวมทั้งนักเรียน นักศึกษาหรือผู้ที่มีความสนใจ จะเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการด้านการให้ความรู้ที่หลากหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละวัดจะมีการ จัดการที่แตกต่างกันออกไป เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้และสติปัญญาให้แก่นักท่องเที่ยว

แต่อย่างไรก็ตาม บางวัดมีบุคลากรไม่เพียงพอ เนื่องจากในบางครั้ง การให้ความรู้ ไปรบกวน การทำจริยวัตรของสงฆ์ ดังนั้นวัดควรมีการจัดการอบรม นักเรียน นักศึกษา คนชนชุมเข้า มาเรียนรู้การเป็นมัคคุเทศก์ เผยแพร่ธรรมะ ความรู้ ให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชม

บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวของวัด

วัดมีการสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว สร้างจิตสำนึกโดยการให้ข้อคิดการปฏิบัติ ตนอยู่ในศีลธรรมอันดี มีการให้ความรู้และคติสอนใจ การช่วยเหลือคนอื่น ให้มีความเอื้อเฟื้อ สร้าง การรับรู้เพื่อการทำโยชนให้แก่กับวัด เช่น การทำความสะอาด การทำบุญ เป็นต้น สร้างจิตสำนึกโดยการ เสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีทางพระพุทธศาสนา สร้างจิตสำนึกโดยการให้มีคุณธรรม รู้จักบาปบุญคุณโทษ เป็นคนดี สร้างจิตสำนึกโดยการรับรู้ การบรรยายพระธรรมเทศนาในเทศกาลต่าง ๆ สร้างจิตสำนึกโดย การแนะนำแนวทางการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนให้อยู่ในศีลธรรมอันดี สร้างจิตสำนึกโดยการ สื่อสารด้วยป้ายประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกโดยการแจกหนังสือธรรมะให้นักท่องเที่ยว สร้างจิตสำนึกโดยการเทศนาธรรมะให้ญาติโยมรับฟัง สร้างจิตสำนึกโดยมีการแนะนำเกี่ยวกับข้อห้าม การปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี สร้างจิตสำนึกโดยการแจกแผ่นพับ มีข้อคิดในการปฏิบัติตนด้าน ธรรมะ สร้างจิตสำนึกโดยการสร้างสื่อให้ความรู้ การปลูกป่าสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ วัด มีการสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว มีการสร้างจิตที่หลากหลายรูปแบบ เพื่อเป็นการส่งเสริม ให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวประพฤติปฏิบัติอยู่ในศีลและธรรมอันดี

บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการจัดการด้านการบริการของวัด

การจัดการด้านการบริการของวัด มีบริการบูชาดอกไม้ ธูป เทียน พานบายศรีพวงมาลัย มีบริการน้ำดื่ม มีบริการร้านขายของฝากของที่ระลึก มีการบริการบูชาพระเครื่อง มีบริการร้านค้า ร้านอาหาร มีการบริการถวายสังฆทาน เครื่องสังฆทาน มีบริการรดน้ำมนต์ มีการ บริการjemรถ มีบริการตู้ ATM มีบริการแจกหนังสือธรรมะ บทสวดมนต์ต่าง ๆ มีร้านเช่าชุดการแต่ง กาย มีการบริการสะเดาะเคราะห์ มีบริการเลี้ยงเซียมซี มีการบริการด้านการประชาสัมพันธ์แหล่ง ท่องเที่ยว มีบริการรักษาความปลอดภัย มีการบริการทำบุญไหว้พระ มีจุดนั่งพักผ่อนสำหรับ นักท่องเที่ยว

ดังนั้น การจัดการด้านการบริการของวัด มีการจัดการด้านบริการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตาม

จากสัมภาษณ์ผู้ให้บริการ ยังกล่าวถึงความประเด็นความปลอดภัยและจุดนั่งพัก น้อยกว่าความต้องการของผู้รับบริการและนักท่องเที่ยว

บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการจัดการด้านสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยวของวัด

การจัดการด้านสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยวของวัด มีการจัดการขยะโดยการมีถังขยะตั้งไว้ตามจุดต่าง ๆ มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม มีวัดบางส่วน มีระบบรักษาความปลอดภัย เช่น กล้องวงจรปิด CCTV มีบริการชาร์จแบตเตอรี่ มีการกำจัดขยะมูลฝอยโดยการนำมาทำเป็นปุ๋ยหมัก มี wi-fi สำหรับพระสงฆ์ที่จะทำงาน และมีอ่างเก็บน้ำไว้ใช้ยามจำเป็น ดังนั้น การจัดการด้านสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยวของวัด มีการจัดการสาธารณูปโภคที่ดี สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้

บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการจัดการด้านสิ่งก่อสร้างมีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพพื้นที่ของวัด

การจัดการด้านสิ่งก่อสร้างมีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพพื้นที่ของวัด ผู้ให้บริการส่วนใหญ่เห็นด้วยว่ามีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพพื้นที่ของวัดมีความพร้อมและเพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว มีการจัดการและวางแผนที่ดี มีบริการสถานที่จอดรถกว้างขวาง มีบริการห้องน้ำ มีความสะอาด สถานที่จอดรถ จัดแบ่งสัดส่วนอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามควรก่อสร้างสิ่งที่เกิดประโยชน์แก่นักท่องเที่ยว มีการก่อสร้างตามแบบแผน ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม และมีเอกลักษณ์ ทางวัดควรก่อสร้างห้องน้ำเพิ่มเติมสำหรับคนพิการ ดังนั้น การจัดการด้านสิ่งก่อสร้างมีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพพื้นที่ของวัด ผู้ให้บริการส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า ด้านสิ่งก่อสร้างมีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพพื้นที่ของวัด และยังสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อีกด้วย

บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการจัดการด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

การจัดการด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ผู้ให้บริการเห็นด้วยว่า แหล่งท่องเที่ยวมีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน เช่น การไฟฟ้า การคมนาคม ระบบน้ำ มีการจัดการที่ดี ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวถือว่ามีจัดการด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ดีเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้

บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการจัดการแก้ไขข้อร้องเรียนของวัด

การจัดการแก้ไขข้อร้องเรียนของวัด ผู้ให้บริการส่วนใหญ่ให้สัมภาษณ์ว่าไม่มีส่วนที่ต้องการแก้ไขหรือต้องการร้องเรียน แต่อย่างไรก็ตามมีบางวัดที่มีข้อร้องเรียน เช่น ข้อร้องเรียนในเรื่องสถานที่ในการจอดรถ เมื่อมีจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวนมากอาจไม่เพียงพอต่อการรองรับจอดรถ ข้อร้องเรียนเรื่องการขายลอตเตอรี่ในพื้นที่ของวัด หากมีข้อร้องเรียนให้ติดต่อเบอร์โทรศัพท์ที่ขึ้นในเพจ Facebook มีข้อร้องเรียนในเรื่องของน้ำที่มีความขุ่นของห้องน้ำ แก้ไขปัญหาโดยการอธิบายและทำความเข้าใจกับปัญหาที่เกิดขึ้น ข้อร้องเรียนเรื่องการจัดการเรื่องสถานที่ให้มีความสะอาด ข้อร้องเรียน ห้องน้ำไม่สะอาด เป็นต้น มีการแก้ไขปัญหาโดยมีเจ้าอาวาสแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ข้อร้องเรียนจะมีเจ้าหน้าที่รับมอบหมายดำเนินการ มีคณะกรรมการวัดดำเนินการแก้ไขปัญหา และมีการแก้ไขปัญหาให้โดยเร็วที่สุด ดังนั้น การจัดการแก้ไขข้อร้องเรียนของวัด มีทั้งวัดที่มีทั้งข้อร้องเรียนและไม่มีข้อร้องเรียน หากมีข้อร้องเรียนเข้ามาทางวัดจะรีบแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้โดยเร็วที่สุด

บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการจัดการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวของวัด

การจัดการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวของวัด มีการจัดการพัฒนาและฟื้นฟูสถานที่บริเวณโดยรอบของแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงามและเป็นระเบียบอย่างสม่ำเสมอ เช่น การตัดตกแต่งกิ่งไม้ มีการจัดการดูแลพื้นที่ ซ่อมแซมบูรณะ ปรับปรุงให้แข็งแรงคงทนและมีความปลอดภัย มีการจัดการโดยการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดี ให้ณรงก์เรื่องการรักษาความสะอาด มีการจัดการปรับปรุงพื้นที่ที่สามารถพักผ่อนหย่อนใจได้เป็นพื้นที่สำหรับเด็ก อย่างไรก็ตาม หากมีการจัดการโดยรักษาสภาพตามความเหมาะสมที่วัดจะสามารถทำได้ และมีบางส่วนต้องปฏิบัติตามนโยบายกรมศิลปากร เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว

บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่

วัดมีการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการกำหนดพื้นที่อย่างชัดเจน ดังนี้ เขตสังฆาวาส เขตพุทธาวาส เขตจัดการศึกษาปริยัติธรรม เขตกำหนดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้ เขตสำหรับพระ สามเณร และโรงเรียน ลานจัดกิจกรรมในพระธาตุเจดีย์ และลานจัดงานมหรสพ จุดชมวิว จุดบริการทำสมุนไพรร เขตแม่ชี จุดไล่ชีวิตโคกระบือ และบริเวณจอดรถ เขตพระสงฆ์ และเขตอุบาสิกา และมีเขตรวมตัวสำหรับผู้ป่วย มีเขตเลี้ยงสัตว์ศูนย์การเรียนรู้ เขตศาลาปฏิบัติธรรม อุโบสถ และเขตให้อาหารปลาปล่อยปลา เขตอภัยทาน และเขตสาธารณประโยชน์ สวนสุขภาพ สวนเสนาธรรม สวนฝึกอบรมวิปัสสนา เขตไหว้พระ ทำบุญ เขตจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก เขตร้านค้า เขตบริการทำสมุนไพรร ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน

บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของวันและ/หรือฤดูกาล

วัดมีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของวันและ/หรือฤดูกาล ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวมีการกำหนดช่วงเวลาที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้ โดยกำหนดเวลาในการเปิดให้เข้าชม เวลา 06.30-18.30 น. โดยกำหนดเวลาในการเปิดให้เข้าชม เวลา 06.00-19.00 น. โดยกำหนดเวลาในการเปิดให้เข้าชม เวลา 06.00-21.00 น. และไม่มีการกำหนดในช่วงเวลาตามฤดูกาลสามารถเข้าชมได้ตลอด โดยกำหนดเวลาในการเปิดให้เข้าชม เวลา 06.00-20.00 น. เนื่องจากมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 จึงทำให้เปลี่ยนเวลาในการปิดเร็วขึ้น โดยกำหนดเวลาในการเปิดให้เข้าชม เวลา 08.00-17.00 น. และไม่มีการกำหนดในช่วงเวลาตามฤดูกาล โดยกำหนดเวลาในการเปิดให้เข้าชม เวลา 08.00-20.00 น. และไม่มีการกำหนดในช่วงเวลาตามฤดูกาล โดยกำหนดเวลาในการเปิดให้เข้าชม เวลา 04.00-21.00 น. และไม่มีการกำหนดในช่วงเวลาตามฤดูกาลสามารถเข้าชมได้ตลอด โดยกำหนดเวลาในการเปิดให้เข้าชมกราบมัสการพระแก้วบุษราคัม เวลา 08.00-16.00 น. และไม่มีการกำหนดในช่วงเวลาตามฤดูกาลสามารถเข้าชมได้ตลอด โดยกำหนดเวลาในการเปิดให้เข้าชม เวลา 05.00-19.00 น. โดยกำหนดเวลาในการเปิดให้เข้าชม เวลา 05.00-21.00 น. และไม่มีการกำหนดในช่วงเวลาตามฤดูกาลสามารถเข้าชมได้ตลอด โดยกำหนดเวลาในการเปิดให้เข้าชม เวลา 07.00-21.00 น. และไม่มีการกำหนดในช่วงเวลาตามฤดูกาลสามารถเข้าชมได้ตลอด ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง มีการกำหนดเวลาในการเปิดให้เข้าชมที่แตกต่างกันออกไปและไม่มีการกำหนดช่วงเวลาตามฤดูกาล สามารถเข้าชมได้ตลอด

บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว ให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ

วัดมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว ให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีภายในจังหวัดอุบลราชธานี ไม่ได้จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว สามารถเข้าชมได้ มีพื้นที่กว้างขวาง สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวไม่ได้จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว มีพื้นที่กว้างขวาง มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว

บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของวัด ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวของวัด ส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์

เผยแพร่กิจกรรมทางการท่องเที่ยว เชิญชวนการมาทำบุญที่วัด ส่วนร่วมในอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมทางพุทธศาสนาส่วนร่วมในการบริหารจัดการเรื่องความสะอาด การดูแลรักษาโบราณสถาน มีส่วนร่วมในช่วงเทศกาลงานบุญ เช่น งานกฐินผ้าป่า มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ อุปถัมภ์ ในการ บริจาคเงินเพื่อมาซ่อมแซมวัด ช่วยเหลือในการสร้างสถานที่ภายในวัด แต่อย่างไรก็ตาม บางวัดชุมชน ไม่ได้มีส่วนร่วม วัดมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภายในวัดเอง บางชุมชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวทางพุทธศาสนาเท่าที่ควร

ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีส่วนใหญ่ชุมชน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว แต่ก็ยังมีแหล่งท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีส่วนน้อยที่ชุมชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การท่องเที่ยว

1.1.2 การบริการให้คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และ บุคคลทั่วไปของวัด

การบริการให้คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็กและบุคคลทั่วไป ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจ แหล่งท่องเที่ยวมีความสงบ มีความร่มรื่น เงียบสงบ มีความสวยงาม มีความสะอาด แหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียง มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ สถาปัตยกรรมมีความสวยงาม มีการเสริมสร้างความเชื่อ ความศรัทธา มีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น มี การทำบุญตักบาตร ฟังธรรมะ แหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัย การเดินทางสะดวกสบาย สามารถ เข้าถึงได้ง่าย เป็นแหล่งส่งเสริมความรู้ด้านประวัติศาสตร์แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว

ดังนั้น ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัด อุบลราชธานี มีศักยภาพที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ซึ่งสิ่งดึงดูดใจของแหล่ง ท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศูนย์รวมให้ นักท่องเที่ยวได้เดินทางมาทำบุญ จึงควรสามารถรองรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม

การบริการให้คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัด

ด้านการให้บริการ มีการบริการที่ดีสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ดี มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครัน แหล่งท่องเที่ยวมีบริการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม บริการขายอาหารปลา ปลอยนก ปลอยปลา ไว้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการทำบุญ มีจุดบริการให้อาหารปลาบริเวณ ด้านล่าง มีอ่างล้างมือไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว หลังจากให้อาหารปลาเสร็จ มีการประชาสัมพันธ์ เชิญชวนนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาปฏิบัติธรรมโดยมีการประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัย ภายในวัด มีจุดบริการ การทำบุญ เช่น การสะเดาะเคราะห์ เสี่ยงเซียมซี เป็นต้น มีจุดบริการดอกไม้ ธูป เทียน

ที่ชัดเจน มีบริการจุดทำบุญ แหล่งท่องเที่ยวมีบริการเจลล้างมือแอลกอฮอล์ มีบริการน้ำดื่มไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวมีรถเข็นสำหรับคนพิการไว้คอยอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการแต่อย่างไรก็ตามยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาบางแห่งไม่มีจุดบริการดอกไม้ ธูป เทียน ที่เข้าถึงได้สะดวกสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ ไม่มีบริการวีลแชร์สำหรับคนพิการและรถเข็นเด็ก ดังนั้นด้านการให้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีการให้บริการและอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี แต่แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีบางแห่ง ยังขาดการให้บริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ เพื่อเป็นการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวทุกประเภทที่เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว

การบริการให้คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่/สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัด

ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่/สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม มีการแบ่งสัดส่วนที่ชัดเจน เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาทำบุญแล้วเกิดความสะดวก สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาด ร่มรื่น สงบ เย็นสบาย มีความพร้อมทั้งด้านศาสนวัตถุและสถาปัตยกรรม แหล่งท่องเที่ยวมีทางลาดและห้องน้ำ มีสถานที่จอดรถที่เพียงพอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้ มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน มีภาพวาดสถาปัตยกรรมที่สวยงามให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้เรื่องราวทางพระพุทธศาสนา มีความพร้อม มีพื้นที่กว้างขวาง สามารถรองรับคนพิการและนักท่องเที่ยวจำนวนมากได้ แหล่งท่องเที่ยวมีบริการห้องน้ำชาย-หญิง มีการบริหารจัดการภูมิทัศน์โดยรอบ สถาปัตยกรรมอย่างสวยงาม มีจุดนั่งพักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว การจราจรภายในแหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นระเบียบและปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว สถาปัตยกรรมสวยงาม มีความเป็นเอกลักษณ์ สถานที่บริเวณวัดมีความเป็นระเบียบสวยงามและมีความสะอาดงานพุทธศิลป์ภายในวัดมีการจัดเป็นระบบระเบียบ แต่อย่างไรก็ตามยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีบางแห่ง ไม่มีพื้นที่สำหรับคนพิการที่ใช้รถเข็นด้วยตนเอง ไม่มีราวจับทางขึ้น-ลงบันได ไม่มีทางลาด ไม่มีที่จอดรถ สำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็กที่ต้องใช้รถเข็นเด็ก

ดังนั้น ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่/สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีสภาพแวดล้อมที่ดี สวยงาม ร่มรื่น สามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางเข้ามาสัมผัสสร้างความประทับใจและรับประสบการณ์ที่ดีภายในแหล่งท่องเที่ยว

การบริการให้คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ด้านบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัด

ด้านบุคลการ มีความเข้าใจ บุคลการมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม บุคลการได้รับการอบรมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว บุคลการมีความเข้าใจในการดูแลเอาใจใส่นักท่องเที่ยว ให้บริการด้วยความยิ้มแย้ม บุคลการให้คำแนะนำเกี่ยวกับรถเข็นสำหรับคนพิการ ได้รับการอบรมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีการอบรมจราจร การบริการแก่นักท่องเที่ยว และมีการอบรมร่วมกับคนในชุมชน บุคลการมีความรู้เบื้องต้นสามารถให้นักท่องเที่ยวสอบถามข้อมูลได้ บุคลการสามารถแนะนำแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลเข้าใจได้ มีความเข้าใจแต่อย่างไรก็ตามอาจจะให้การบริการนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลได้เฉพาะบางคนที่เท่านั้น เพราะบุคลการในวัดยังขาดความรู้ในด้านการบริการที่ถูกต้อง ส่วนมากทางวัด จะมีพระเป็นบุคลการ มีพระอาจารย์คอยให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวมีบุคลการคอยให้บริการนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นพิเศษ และมีกุฎีคอยให้บริการอยู่ตลอด มีความเข้าใจ มีบุคลการแต่ยังไม่เพียงพอ และขาดบุคลการที่มีความรู้โดยตรงมาให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยว

ดังนั้น ด้านบุคลการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา มีความเข้าใจในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล มีการให้บริการและแนะนำข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี แสดงออกถึงการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่ดี แต่ยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาที่มีบุคลการแต่ยังไม่เพียงพอ และขาดบุคลการโดยตรงมาให้ความรู้

1.1.3 ความจำเป็นต่อคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไปที่มาเยี่ยมชมวัด

ความจำเป็นต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ที่มาเยี่ยมชมวัด ด้านการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจ วัดจำเป็นต้องมีการเดินทางที่สะดวกสบาย สามารถเข้าถึงได้ง่าย จำเป็นต้องมีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ร่มรื่น สงบ สวยงาม และต้องมีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีความรู้สึกละเอียด ใจดี สบายใจ วัดจำเป็นต้องมีพื้นที่ที่มีความปลอดภัย จำเป็นต้องมีการจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนาให้มากขึ้น จำเป็นต้องมีสถานที่สำหรับการปฏิบัติธรรมที่สงบ สะอาด แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น สะดุดตตานักท่องเที่ยว ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจำเป็นต้องมีความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่น สะดุดตา สะอาด ร่มรื่น จำเป็นต้องมีเส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายและสะดวกสบาย เพื่อเป็นการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว

ความจำเป็นต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ที่มาเยี่ยมชมวัด ด้านการให้บริการของวัด

ด้านการให้บริการ วัดจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว ดังนี้ วัดจำเป็นต้องมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเอกลักษณ์ของวัดให้นักท่องเที่ยวและประชาชนได้ทราบและประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์เพิ่มเติม จุดนั่งพักผ่อนสำหรับคนพิการ จำเป็นต้องมีบริการคอยช่วยเหลือเคลื่อนย้ายคนพิการ ขึ้น-ลง วีลแชร์ รถเข็นสำหรับคนพิการ จำเป็นต้องมีการให้ข้อมูลแก่คนพิการหลากหลายรูปแบบ เช่น ระบบเสียง บริการล่ามภาษา จำเป็นต้องมีอักษรเบรลล์ไว้คอยบริการคนพิการทางสายตา จำเป็นต้องมีสัญญาณบอกเวลาเดินผ่านป้องกันการเกิดอันตรายสำหรับผู้พิการทางสายตา จำเป็นต้องมีสัญญาณเสียงและสัญญาณแสงขอความช่วยเหลือสำหรับคนพิการ หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลเรื่องการบริการ จำเป็นต้องมีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

ดังนั้น ด้านการบริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี จำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกประเภท ทุกเพศ ทุกวัย เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถรองรับและรองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกประเภท

ความจำเป็นต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ที่มาเยี่ยมชมวัด ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ และสถาปัตยกรรมของวัด

ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ และสถาปัตยกรรม จำเป็นต้องมีทางลาด จำเป็นต้องมีราวจับขึ้น-ลง จำเป็นต้องมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน สิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องมีความสะอาด อาคารต้องมีความมั่นคง ปลอดภัย จำเป็นต้องมีความสวยงาม จำเป็นต้องมีพื้นที่กว้างขวาง มีความปลอดภัยสามารถรองรับนักท่องเที่ยว อาคารสถานที่จำเป็นต้องมีการซ่อมแซมทำนุบำรุงเพราะด้วยอายุการใช้งานและความเก่าแก่ของสถานที่และโบราณสถานอาจมีความทรุดโทรมตามกาลเวลา จำเป็นต้องมีห้องน้ำสำหรับคนพิการและมีป้ายโทรฉุกเฉินในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน สามารถขอความช่วยเหลือได้ แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีพื้นผิวสัมผัสสำหรับคนพิการทางการมองเห็น สิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องมีระบบนิเวศที่สมบูรณ์ อาคารสถานที่จำเป็นต้องมีความมั่นคงปลอดภัยและแข็งแรง ควรเพิ่มพื้นที่ในการจอดรถให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว วัดจำเป็นต้องมีพื้นที่สำหรับเด็ก เช่น สนามเด็กเล่น วัดจำเป็นต้องมีที่จอดรถสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และครอบครัวที่มีเด็กเล็ก ใกล้ทางเข้า-ออกอาคาร มากที่สุด

ดังนั้น ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ และสถาปัตยกรรมแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี จำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ และซ่อมแซมทำนุบำรุง อาคารสถานที่ให้มีความมั่นคงและแข็งแรง เพื่อให้มีความพร้อมในการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

ความจำเป็นต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ที่มาเยี่ยมชมวัด ด้านบุคลากรของวัด

บุคลากรจำเป็นต้องมีใจรักการบริการ ให้บริการด้วยความเต็มใจ ต้องมีน้ำใจ และช่วยเหลือนักท่องเที่ยวอย่างเต็มใจ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อธิยาศัยอันดีต่อบุคคลอื่น จำเป็นต้องมีการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวทุกคน บุคลากรจำเป็นต้องมีการสื่อสารที่เข้าใจ แก่นักท่องเที่ยว บุคลากรจำเป็นต้องมีความสุภาพ บุคลิกภาพทาง การแต่งกาย การสื่อสาร แต่อย่าไรก็ตาม ควรมีการอบรมด้านความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการดูแลผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ วัด จำเป็นต้องมีการจัดสรรบุคลากรเฉพาะทางเพื่อให้บริการด้านการให้ข้อมูล เพื่อเตรียมพร้อมให้ตรงกับ ความต้องการของนักท่องเที่ยวในอนาคต ดังนั้น ด้านบุคลากรแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี จำเป็นต้องมีการจัดสรรบุคลากรเฉพาะทางเพื่อให้บริการด้านการให้ข้อมูล ดูแล ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ทุกประเภท

1.2 ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้วิธีการสังเกต จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประเด็นการประเมิน		การประเมินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี
		บทสรุปการประเมิน
1.	วัดมีความหลากหลายของกิจกรรม สำหรับผู้เข้าชมภายในวัด	ทั้ง 10 วัดมีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อนคนทั้งมวล
2.	วัดมีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	ทั้ง 10 วัดมีการให้ความรู้ทางด้านพุทธศาสนา แก่นักท่องเที่ยว
3.	วัดมีการสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว	ทั้ง 10 วัดมีการสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว
4.	วัดมีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์ พื้นที่	ทั้ง 10 วัดมีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่
5.	ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการการท่องเที่ยวของวัด	ชุมชนท้องถิ่นทั้ง 10 วัดมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการการท่องเที่ยวของวัด
6.	วัดมีการจัดการแก้ไขข้อร้องเรียน	การจัดการข้อร้องเรียน พบว่า ทั้ง 10 วัดไม่มี ปัญหาเรื่องการร้องเรียน จึงไม่มีการจัดการ ข้อร้องเรียน

ประเด็นการประเมิน		การประเมินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี
		บทสรุปการประเมิน
7.	มีการเชื่อมโยงกับเครือข่าย สถานพยาบาลสามารถให้บริการสุขภาพ อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว	วัดทั้ง 10 มีการเชื่อมโยงกับเครือข่าย สถานพยาบาลสามารถให้บริการสุขภาพอย่างมี ประสิทธิภาพและรวดเร็ว เนื่องจากวัดส่วนใหญ่ เป็นวัดที่อยู่ในเมือง และมีรถฉุกเฉิน มีโรงพยาบาล ที่มีประสิทธิภาพ
8.	วัดมีการจัดการด้านกิจกรรมการ ท่องเที่ยว ด้านการบริการและ9. สาธารณูปโภค ด้านสิ่งก่อสร้างและ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ด้านการรักษา สภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว สำหรับ การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล	พบว่าส่วนใหญ่วัดไม่มีการจัดการเพื่อรองรับ นักท่องเที่ยว ที่ต้องการความช่วยเหลือการ แต่มีบางวัดได้คำนึงถึงผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ผู้สูงอายุ โดยการ ทำทางลาด หรือห้องน้ำสำหรับ ผู้ที่ต้องใช้รถเข็น มี 4 วัด
9.	วัดมีเอกลักษณ์ประจำวัดโดดเด่น	ทั้ง 10 วัดมีเอกลักษณ์ประจำวัดโดดเด่น
10.	บริเวณวัดมีความเป็นระเบียบ สวยงาม	บริเวณวัดทั้ง 10 วัดมีความเป็นระเบียบ สวยงาม
11.	งานพุทธศิลป์ภายในวัดมีการจัดเป็น ระบบเหมาะสม	งานพุทธศิลป์ภายในวัดทั้ง 10 วัดมีการจัดเป็น ระบบเหมาะสม
12.	วัดเปิดพระอุโบสถ สถานที่สำคัญ ๆ ให้ ได้เข้าไปเยี่ยมชม กราบไหว้ บูชา	วัดทั้ง 10 วัดเปิดพระอุโบสถ สถานที่สำคัญ ๆ ให้ได้เข้าไปเยี่ยมชม กราบไหว้ บูชา
13.	วัดมีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว	ทั้ง 10 วัดมีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว
14.	วัดมีแสดงป้ายปฏิทินจัดกิจกรรมทาง พุทธศาสนา ตลอดปี	วัดทั้ง 10 วัด ไม่มีแสดงป้ายปฏิทินจัดกิจกรรมทาง พุทธศาสนาตลอดปี แต่มีป้ายโฆษณาแจ้งกิจกรรม ต่าง ๆ ที่เกิดในช่วงเวลานั้น ๆ
15.	วัดมีบรรยากาศร่มเย็น เข้ามาแล้วรู้สึก ผ่อนคลาย สถานที่สำหรับการปฏิบัติ ธรรมที่สงบ สะอาด	ทั้ง 10 วัด มีบรรยากาศร่มเย็น เข้ามาแล้วรู้สึกผ่อน คลาย สถานที่สำหรับการปฏิบัติธรรมที่สงบ สะอาด ซึ่งวัดที่มีความโดดเด่น คือ วัดวัดสิรินธร วรารามภูพร้าว และวัดหนองป่าพง

ประเด็นการประเมิน		การประเมินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี
		บทสรุปการประเมิน
16.	วัดจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ร่วมกับนักท่องเที่ยว และประชาชนใน ชุมชนเสมอ ๆ	ทั้ง 10 วัด จัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาร่วมกับ นักท่องเที่ยว และประชาชนในชุมชนเสมอ ๆ
17.	มีการจัดอาคารหรือสถานที่นั่งพักภายใน วัด มีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาล เบื้องต้น	ทั้ง 10 วัด มีการจัดอาคารหรือสถานที่นั่งพัก ภายในวัด มีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาล เบื้องต้น
18.	วัดมีการให้ข้อมูลแก่คนพิการ หลากหลายรูปแบบ เช่น ระบบเสียง บริการล่ามภาษามือ เอกสารข้อมูล อักษรเบรลล์หรือเทคโนโลยีอื่นๆ	ทั้ง 10 วัดไม่มีการบริการด้านนี้
19.	มีสัญญาณเสียงและสัญญาณแสงขอความ ช่วยเหลือสำหรับคนพิการ	ทั้ง 10 วัดไม่มีการบริการด้านนี้
20.	มีบริการเก้าอี้เข็นคนพิการและรถเข็น เด็ก	มี 1 วัด มีเก้าอี้เข็นคนพิการและรถเข็นเด็ก เพื่อ บริการ
21.	มีบริการเคลื่อนย้าย (ขึ้น-ลง) พาหนะ	ทั้ง 10 วัดไม่มีการบริการด้านนี้
23.	มีจุดบริการดอกไม้ ธูป เทียน ที่เข้าถึงได้ สะดวกสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมี ครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคล ทั่วไป	วัดที่มีบริการดอกไม้ ธูป เทียน สำหรับคนทั้งมวล มี 3 วัด เนื่องจาก มีทางเชื่อมสำหรับผู้พิการ ทางการเคลื่อนไหวให้สามารถเข้าถึงจุดบริการได้ แต่บางวัดยังไม่สามารถเข้าถึงจุดบริการ ได้โดยง่าย
24.	มีศูนย์ข้อมูลสำหรับสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็ก เล็ก และบุคคลทั่วไป	ศูนย์บริการสำหรับ นักท่องเที่ยวจะมีบริเวณจุด บริการ ดอกไม้ ธูป เทียน ซึ่งจะเป็นบริเวณเดียวกัน และวัดที่มีบุคลากรอยู่เป็นประจำมี 5 วัด ส่วนมี 1 วัดมีความแตกต่างจากวัดอื่น ๆ คือ ศูนย์บริการ ข้อมูลไม่มีบริการดอกไม้ธูปเทียน แต่จะเป็นการให้ สอบถามด้านการปฏิบัติธรรมและหนังสือธรรมะ ซึ่งการบริการข้อมูลนี้สามารถรองรับนักท่องเที่ยว

ประเด็นการประเมิน		การประเมินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี
		บทสรุปการประเมิน
		ได้เพียงบางกลุ่ม สำหรับคนพิการทางการ เคลื่อนไหว พิการทางสายตา ไม่สะดวกเท่าที่ควร
25.	มีพื้นที่สัมผัสสำหรับผู้พิการทาง การมองเห็น	ทั้ง 10 วัดไม่มี พื้นที่สัมผัสสำหรับผู้พิการ ทางการมองเห็น
26.	มีการเดินทางเข้าถึงสะดวกสำหรับ คนทั้งมวล	วัดที่มีทางเดินสะดวก มีทางลาดสำหรับผู้พิการ ทางการเคลื่อนไหว สามารถใช้รถเข็นได้ มี 6 วัด สำหรับวัดอื่น การเดินทาง ยังไม่สะดวกสำหรับ การใช้รถเข็น
27.	มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และ บุคคลทั่วไป	ที่จอดรถสำหรับผู้พิการทั้งมวล มี 1 วัดที่มีป้าย สัญลักษณ์ในการจอดรถสำหรับผู้พิการทั้งมวล
28.	มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และครอบครัวที่มีเด็กเล็ก ใกล้ทางเข้า-ออกอาคาร มากที่สุด	ที่จอดรถสำหรับผู้พิการทั้งมวล มี 1 วัดที่มีป้าย สัญลักษณ์ในการจอดรถสำหรับผู้พิการทั้งมวล และ ใกล้ทางเข้า-ออกอาคาร มากที่สุด
29.	มีห้องน้ำที่ถูกลักษณะ สำหรับ คน พิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัว ที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป	จากการประเมินพบว่า วัดที่มีห้องน้ำ สามารถ รองรับคนทั้งมวลได้ โดยเฉพาะ สามารถให้รถเข็น เข้าไปใช้บริการได้ มี 4 วัด
30.	มีทางลาด สำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็กที่ต้องใช้รถเข็นเด็ก	วัดที่มีทางเดินสะดวก มีทางลาดสำหรับผู้พิการ ทางการเคลื่อนไหว สามารถใช้รถเข็นได้ มี 6 วัด สำหรับวัดอื่น การเดินทาง ยังไม่สะดวกสำหรับ การใช้รถเข็น
31.	มีราวจับหรือผนังกันตกเพียงพอ	วัดที่มีราวกันจาก หรือผนังกันตก สำหรับรองรับ นักท่องเที่ยวกลุ่มที่มีความต้องการช่วยเหลือพิเศษ คือวัดสิรินธร วรารามภูพร้าว วัดส่วนใหญ่ ไม่มี สิ่งอำนวยความสะดวก ในส่วนนี้

ประเด็นการประเมิน		การประเมินการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี
		บทสรุปการประเมิน
32.	มีประตูสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็กที่ต้องใช้รถเข็นเด็ก ที่มีความกว้างรถเข็นเข้าได้สะดวก	วัดที่มีประตูสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวสามารถใช้รถเข็นเข้า-ออก มี 6 วัด สำหรับวัดอื่นการเดินทาง ยังไม่สะดวกสำหรับการใช้รถเข็น
33.	มีป้าย สัญลักษณ์ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลสำหรับคนพิการ ที่ชัดเจนมองเห็นได้ง่าย ติดอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ทำให้สับสน	พบว่า มี 2 วัดที่มีป้าย สัญลักษณ์ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลสำหรับคนพิการ ที่ชัดเจนมองเห็นได้ง่าย ติดอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ทำให้สับสน
34.	มีพื้นที่สำหรับเด็ก เช่น สนามเด็กเล่น	พบว่ามี 2 วัด ที่มีพื้นที่สำหรับเด็กจะเป็นวันที่มีโรงเรียน
35.	มีพระสงฆ์สนทนธรรม ให้คำปรึกษาด้านธรรมะ	ทุกวัดมีพระสงฆ์สนทนธรรม ให้คำปรึกษาด้านธรรมะ
36.	มีเจ้าหน้าที่บริการอย่างเสมอภาคและทักทาย สำหรับ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป	ทุกวัดส่วนใหญ่มีเจ้าหน้าที่บริการอย่างเสมอภาคและทักทาย สำหรับ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป
37.	มีเจ้าหน้าที่ให้บริการในส่วนต่าง ๆ ด้วยความยิ้มแย้มและสุภาพเรียบร้อย	ทุกวัดส่วนใหญ่มีเจ้าหน้าที่ให้บริการในส่วนต่าง ๆ ด้วยความยิ้มแย้มและสุภาพเรียบร้อย
38.	ผู้ให้บริการมีความรู้ความสามารถในการให้บริการ	ทุกวัดส่วนใหญ่ ผู้ให้บริการมีความรู้ความสามารถในการให้บริการ แต่ยังขาดทักษะเฉพาะให้การให้ความช่วยเหลือผู้ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ
39.	มีการอบรมพัฒนาบุคลากรด้านการบริการ	ทุกวัดส่วนใหญ่ไม่มีการอบรมพัฒนาบุคลากรด้านการบริการ

2. ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

2.1 การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ข้อมูลเชิงปริมาณ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยในเชิงพรรณนาและใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลใช้กลุ่มตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และสตรีมีครรภ์ ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และเดินทางท่องเที่ยวหรือเคยเดินทางท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี รวมทั้งหมดจำนวน 385 กลุ่มตัวอย่าง

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) การแจกแจงความถี่ของข้อมูลด้วยจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าพิสัย ค่าความเบ้ ค่าความโด่งและค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรปรวน (CV) วิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance: ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างมากกว่า 2 กลุ่ม และในกรณีที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่ (Multiple comparisons) ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe Method) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใช้สถิติทดสอบแบบ Pearson's Correlation Coefficient ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้วิธีการเลือกตัวแปรโดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter) และวิเคราะห์การเกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ โดยใช้ค่า Tolerance และ VIF เพื่อวิเคราะห์แบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีการใช้สถิติในการวิเคราะห์ประกอบด้วย วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis หรือ CFA) และวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (System Equation Model : SEM) ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดล การวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Model Fit) และทำการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Assessment of Model Fit) โดยดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ประกอบด้วย ดัชนีค่า Chi-Square, CMIN/df., CFI, GFI, IFI, NFI, AGFI, RMSEA และ RMR ใช้เกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ประมวลผล

ข้อมูลจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย สรุปผลงานวิจัยได้เป็น 9 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ผลวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อความต้องการต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

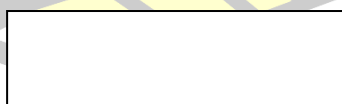
ส่วนที่ 6 ผลวิเคราะห์การแจกแจงเป็นปกติของตัวแปรผลวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ส่วนที่ 7 วิเคราะห์สมการโครงสร้างแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ส่วนที่ 8 ผลวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

การกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่นำเสนอในบทที่ 4 นี้ ผู้วิจัยกล่าวถึงสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม หลังจากนั้นจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับของวัตถุประสงค์ของการวิจัยกำหนดสัญลักษณ์ของโมเดลเชิงสาเหตุของเครื่องหมายที่ใช้

แทน ตัวแปรที่สังเกตได้

แทน ตัวแปรแฝงหรือองค์ประกอบ

แทน ตัวแปรความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

แทน ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	หมายถึง	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
SD	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
C.V.	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (coefficient of variation)
r.	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)
χ^2	หมายถึง	ค่าสถิติไค-สแควร์ (chi - square)
λ	หมายถึง	น้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading)
e.	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (error) ของตัวบ่งชี้
Sig.	หมายถึง	ค่าความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
df.	หมายถึง	ค่าองศาอิสระ
R ²	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสอง
**	หมายถึง	อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001
*	หมายถึง	อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
CFI	หมายถึง	ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index)
GFI	หมายถึง	ดัชนีวัดความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI)
AGFI	หมายถึง	ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)
RMSEA	หมายถึง	ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation)
SRMR	หมายถึง	ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน หรือ รากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (Standardized Root Mean Square Residual)
NFI	หมายถึง	ดัชนีความกลมกลืนประเภทเปรียบเทียบแบบอิสระ (Normed fit index)
IFI	หมายถึง	ดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบแบบฐาน (Incremental fit index)
CFA	หมายถึง	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)
AVE	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้

CR. หมายถึง ค่าความเที่ยงรวม

เกณฑ์ในการให้คะแนนมีดังนี้

ระดับมากที่สุด	เท่ากับ	5 คะแนน
ระดับมาก	เท่ากับ	4 คะแนน
ระดับปานกลาง	เท่ากับ	3 คะแนน
ระดับน้อย	เท่ากับ	2 คะแนน
ระดับน้อยที่สุด	เท่ากับ	1 คะแนน

เมื่อนำผลการคำนวณวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การประเมินและแปลความหมายของ

ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจดังนี้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 - 4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 - 3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 - 2.50 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 - 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

ส่วนที่ 1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนนี้เป็นการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ภูมิสำเนา สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	145	37.66
	หญิง	240	62.34
	รวม	385	100.00
อายุ	ต่ำกว่าหรือ 20 ปี	45	11.69
	อายุ 21 - 30 ปี	91	23.64
	อายุ 31 - 40 ปี	67	17.40
	อายุ 41 - 50 ปี	69	17.92
	อายุ 51 - 60 ปี	54	14.03
	อายุ 60 ปีขึ้นไป	59	15.32
	รวม	385	100.00

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ	โสด	184	47.79
	สมรส	170	44.16
	หม้าย/หย่า	31	8.05
	รวม	385	100.00
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่ามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	113	29.35
	มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	98	25.45
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	138	35.84
	สูงกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	36	9.35
	รวม	385	100.00
อาชีพ	นักเรียน/นักศึกษา	66	17.14
	พนักงานเอกชน/ลูกจ้าง	67	17.40
	เกษตรกร	31	8.05
	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	58	15.06
	รับจ้างทั่วไป	76	19.74
	ธุรกิจส่วนตัว	51	13.25
	อื่น ๆ	36	9.35
	รวม	385	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 10,000 บาท	220	57.14
	10,001-20,000 บาท	93	24.16
	20,001-30,000 บาท	33	8.57
	30,001-40,000 บาท	16	4.16
	สูงกว่า 40,001 บาท	23	5.97
	รวม	385	100.00
ภูมิลำเนา	จังหวัดอุบลราชธานี	295	76.62
	นอกจังหวัดอุบลราชธานี	90	23.38
	รวม	385	100.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 385 กลุ่มตัวอย่างในด้านเพศส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 240 คน (ร้อยละ 62.34) และเพศชาย จำนวน 145 คน (ร้อยละ 37.66) ในด้านอายุ พบว่าส่วนมากมีอายุ 21 - 30 ปี จำนวน 91 คน (ร้อยละ 23.64) รองลงมาอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 69 คน (ร้อยละ 17.92) อายุ 31 - 40 ปี จำนวน 67 คน (ร้อยละ 17.40) อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 59 คน (ร้อยละ 15.32) อายุ 51 - 60 ปี จำนวน 54 คน (ร้อยละ 14.03) ต่ำกว่าหรือ 20 ปี จำนวน 45 คน (ร้อยละ 11.69) ด้านสถานภาพ พบว่า โสดมากที่สุด จำนวน 184 คน (ร้อยละ 47.79) รองลงมา สมรส จำนวน 170 คน (ร้อยละ 44.16) และ หม้าย/หย่า จำนวน 31 คน (ร้อยละ 8.05) ในด้านระดับการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด จำนวน 138 คน (ร้อยละ 35.84) รองลงมาต่ำกว่ามัธยม ศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน 113 คน (ร้อยละ 29.35) มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน 98 คน (ร้อยละ 25.45) สูงกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 36 คน (ร้อยละ 9.35) ด้านอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 76 คน (ร้อยละ 19.74) รองลงมา พนักงานเอกชนหรือลูกจ้าง จำนวน 67 คน (ร้อยละ 17.40) นักเรียนหรือนักศึกษา จำนวน 66 คน (ร้อยละ 17.14) ข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ จำนวน 58 คน (ร้อยละ 15.06) ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 51 คน (ร้อยละ 13.25) ประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ ทำอาชีพอิสระทั่วไป จำนวน 36 คน (ร้อยละ 9.35) เกษตรกร จำนวน 31 คน (ร้อยละ 8.05) ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนพบว่า มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 220 คน (ร้อยละ 57.14) รองลงมา 10,001-20,000 บาท จำนวน 93 คน (ร้อยละ 24.16) 20,001-30,000 บาท จำนวน 33 คน (ร้อยละ 8.57) สูงกว่า 40,001 บาท จำนวน 23 คน (ร้อยละ 5.97) 30,001-40,000 บาท จำนวน 16 คน (ร้อยละ 4.16) และด้านภูมิลำเนา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนมากมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี มีจำนวน 295 คน (ร้อยละ 76.62) รองลงมา มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่น ๆ นอกจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 90 คน (ร้อยละ 23.38) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนนี้เป็นการแสดงผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วัดคู่ประสงคในการเดินทางท่องเที่ยว การเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยว พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง จำนวนครั้งในการเดินทาง การรู้จักแหล่งท่องเที่ยว และวัดที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยว สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตาราง 9 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยว

ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยว		จำนวน	ร้อยละ
วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว	ปฏิบัติธรรม	54	14.03
	ทำบุญ	199	51.69
	มาตามความเชื่อความศรัทธา	25	6.49
	เพื่อศึกษาหาความรู้	34	8.82
	เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	56	14.55
	เพื่อสร้างความสัมพันธ์ของครอบครัว/เพื่อน	13	3.38
	อื่น ๆ	4	1.04
	รวม	385	100.00
การเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยว	มาคนเดียว	27	7.01
	กลุ่มเพื่อน	74	19.22
	ครอบครัว/ญาติพี่น้อง	229	59.48
	มากับหน่วยงานเป็นคณะ	52	13.51
	บริษัททัวร์	3	0.78
	รวม	385	100.00
พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง	รถส่วนตัว	288	74.81
	รถโดยสารประจำทาง	28	7.27
	รถนำเที่ยว	68	17.66
	อื่น ๆ	1	0.26
	รวม	385	100.00
จำนวนครั้งในการเดินทาง	ครั้งแรก	77	20.00
	ครั้งที่ 2	56	14.55
	ครั้งที่ 3	30	7.79
	มากกว่า 3 ครั้ง	222	57.66
	รวม	385	100.00

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยว		จำนวน	ร้อยละ
การรู้จักแหล่งท่องเที่ยว	โทรทัศน์	50	12.99
	เพื่อน ญาติ คนในครอบครัว	183	47.53
	โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์	19	4.93
	อินเทอร์เน็ต	116	30.13
	หนังสือพิมพ์/นิตยสาร	8	2.08
	อื่น ๆ	9	2.34
	รวม	385	100.00
วัดที่เคยเดินทางมา ท่องเที่ยว	วัดถ้ำคูหาสวรรค์	11	2.86
	วัดมหาวนาราม	68	17.66
	วัดพระธาตุหนองบัว	110	28.57
	วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว	43	11.17
	วัดทุ่งศรีเมือง	58	15.06
	วัดหนองป่าพง	56	14.55
	วัดสุปฏิหาราม	18	4.68
	วัดศรีอุบลรัตนาราม	8	2.08
	วัดหลวง	10	2.60
	วัดมณีวราราม	3	0.77
	รวม	385	100.00

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 385 กลุ่มตัวอย่าง ด้านวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวพบว่า ทำบุญ จำนวน 199 คน (ร้อยละ 51.69) เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ จำนวน 56 คน (ร้อยละ 14.55) ปฏิบัติธรรม จำนวน 54 คน (ร้อยละ 14.03) เพื่อศึกษาหาความรู้ จำนวน 34 คน (ร้อยละ 8.82) มาตามความเชื่อความศรัทธา จำนวน 25 คน (ร้อยละ 6.49) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ของครอบครัว/เพื่อน จำนวน 13 คน (ร้อยละ 3.38) อื่น ๆ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 1.04) ด้านการเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยว พบว่ามากับครอบครัว/ญาติพี่น้อง จำนวน 229 คน (ร้อยละ 59.48) รองลงมากลุ่มเพื่อน จำนวน 74 คน (ร้อยละ 19.22) มากับหน่วยงานเป็นคณะ จำนวน 52 คน (ร้อยละ 13.51) มาคนเดียว จำนวน 27 คน (ร้อยละ 7.01) บริษัททัวร์ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 0.78) โดยพาหนะที่ใช้ในการเดินทางส่วนใหญ่เป็น รถส่วนตัว จำนวน

288 คน (ร้อยละ 74.81) รถนำเที่ยว จำนวน 68 คน (ร้อยละ 17.66) รถโดยสารประจำทาง จำนวน 28 คน (ร้อยละ 7.27) อื่น ๆ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.26) โดยจำนวนครั้งในการเดินทางส่วนใหญ่มากกว่า 3 ครั้ง จำนวน 222 คน (ร้อยละ 57.66) รองลงมา เป็นครั้งแรก จำนวน 77 คน (ร้อยละ 20.00) ครั้งที่ 2 จำนวน 56 คน (ร้อยละ 14.55) ครั้งที่ 3 จำนวน 30 คน (ร้อยละ 7.79) โดยการรู้จักแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่จากเพื่อน ญาติ คนในครอบครัว จำนวน 183 คน (ร้อยละ 47.53) รองลงมา อินเทอร์เน็ต จำนวน 116 คน (ร้อยละ 30.13) โทรทัศน์ จำนวน 50 คน (ร้อยละ 12.99) โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ จำนวน 19 คน (ร้อยละ 4.93) อื่น ๆ จำนวน 9 คน (ร้อยละ 2.34) หนังสือพิมพ์/นิตยสาร จำนวน 8 คน (ร้อยละ 2.08) ด้านวัดที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่วัดพระธาตุหนองบัว จำนวน 110 คน (ร้อยละ 28.57) รองลงมา วัดมหาวนาราม จำนวน 68 คน (ร้อยละ 17.66) วัดทุ่งศรีเมือง จำนวน 58 คน (ร้อยละ 15.06) วัดหนองป่าพง จำนวน 56 คน (ร้อยละ 14.55) วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว จำนวน 43 คน (ร้อยละ 11.17) วัดสุปฏิหาราม จำนวน 18 คน (ร้อยละ 4.68) วัดถ้ำคูหาสวรรค์ จำนวน 11 คน (ร้อยละ 2.86) วัดหลวง จำนวน 10 คน (ร้อยละ 2.60) วัดศรีอุบลรัตนาราม จำนวน 8 คน (ร้อยละ 2.08) วัดมณีวราราม จำนวน 3 คน (ร้อยละ 0.77) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อความต้องการต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ในส่วนนี้เป็นผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อความต้องการต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร สรุปผลวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาโดยรวม

(n. = 385)

ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า	อันดับ
1) ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	4.47	0.59	มากที่สุด	(4)
2) ด้านการให้บริการ	4.51	0.55	มากที่สุด	(2)

ตาราง 10 (ต่อ)

ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า	อันดับ
3) ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและ สถาปัตยกรรม	4.56	0.56	มากที่สุด	(1)
4) ด้านบุคลากร	4.50	0.60	มากที่สุด	(3)
ค่าเฉลี่ยรวม	4.56	0.51	มากที่สุด	

ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาโดยรวม มีค่าเฉลี่ย 4.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด โดยสูงสุด คือด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม รองลงมา คือด้านการให้บริการ ด้านบุคลากร ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ตามลำดับ สรุปผลรายข้อ ดังตาราง 11-15

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการ
ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

(n. = 385)			
ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
1) ต้องการให้บริเวณวัดมีความเป็นระเบียบ สวยงาม	4.43	0.83	มากที่สุด
2) ต้องการให้วัดมีเอกลักษณ์ประจำวัดโดดเด่น สะดุดตา	4.54	0.73	มากที่สุด
3) ต้องการให้งานพุทธศิลป์ภายในวัดจัดเป็นระบบเหมาะสม	4.50	0.77	มากที่สุด
4) ต้องการให้เปิดพระอุโบสถ สถานที่สำคัญ ๆ ให้ได้เข้าไป เยี่ยมชม กราบไหว้ บูชา	4.49	0.79	มากที่สุด
5) ต้องการเข้ามาท่องเที่ยวในวัดนี้แล้วรู้สึกผ่อนคลาย ร่มเย็น	4.54	0.76	มากที่สุด
6) ต้องการให้วัดจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาร่วมกับ นักท่องเที่ยว และประชาชนในชุมชนเสมอ ๆ	4.39	0.82	มากที่สุด
7) ต้องการให้มีแสดงป้ายปฏิทินจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนา ตลอดปี	4.36	0.85	มากที่สุด
8) ต้องการให้มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว	4.37	0.83	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
9) ต้องการให้มีสถานที่สำหรับการปฏิบัติธรรมที่สงบ สะอาด	4.50	0.82	มากที่สุด
10) ต้องการให้มีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว	4.63	0.70	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.47	0.59	มากที่สุด

ผลวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.47 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59 อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ในรายข้อมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดทั้ง 10 ข้อ โดยสูงสุดในประเด็น “ต้องการให้มีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว” มีค่าเฉลี่ย 4.63 รองลงมา “ต้องการให้วัดมีเอกลักษณ์ประจำวัดโดดเด่น สะดุดตา” และ “ต้องการเข้ามาท่องเที่ยวในวัดนี้แล้วรู้สึกผ่อนคลาย ร่มเย็น” ($\bar{X} = 4.54$) “ต้องการให้งานพุทธศิลป์ภายในวัดจัดเป็นระบบเหมาะสม” ($\bar{X} = 4.50$) “ต้องการให้มีสถานที่สำหรับการปฏิบัติธรรมที่สงบ สะอาด” ($\bar{X} = 4.50$) “ต้องการให้เปิดพระอุโบสถ สถานที่สำคัญ ๆ ให้ได้เข้าไปเยี่ยมชม กราบไหว้ บูชา” ($\bar{X} = 4.49$) “ต้องการให้บริเวณวัดมีความเป็นระเบียบ สวยงาม” ($\bar{X} = 4.43$) “ต้องการให้วัดจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ร่วมกับนักท่องเที่ยว และประชาชนในชุมชนเสมอ ๆ” ($\bar{X} = 4.39$) “ต้องการให้มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว” ($\bar{X} = 4.37$) และ “ต้องการให้มีแสดงป้ายปฏิทินจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนา ตลอดปี” ($\bar{X} = 4.36$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ด้านการให้บริการ

ด้านการให้บริการ	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
1) ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนเข้าปฏิบัติธรรม โดยใช้การสื่อสารสมัยใหม่	4.48	0.78	มากที่สุด
2) ต้องการให้มีบริการเคลื่อนย้าย (ขึ้น-ลง) พาหนะ	4.53	0.75	มากที่สุด

(n. = 385)

ตาราง 12 (ต่อ)

ด้านการให้บริการ	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
3) ต้องการให้มีการให้ข้อมูลแก่คนพิการหลากหลายรูปแบบ เช่น ระบบเสียง บริการล่ามภาษา	4.54	0.76	มากที่สุด
4) ต้องการให้มีศูนย์ข้อมูลสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป	4.54	0.75	มากที่สุด
5) ต้องการให้มีการเก้าอี้เข็นคนพิการและรถเข็นเด็ก	4.52	0.75	มากที่สุด
6) ต้องการให้มีสัญญาณเสียงและสัญญาณแสงขอความช่วยเหลือสำหรับคนพิการ	4.54	0.73	มากที่สุด
7) ต้องการให้มีการจัดอาคารหรือสถานที่นั่งพักภายในวัด	4.47	0.82	มากที่สุด
8) ต้องการให้มีจุดบริการดอกไม้ ธูป เทียน ที่เข้าถึงได้สะดวกสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป	4.53	0.73	มากที่สุด
9) ต้องการให้มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสถานพยาบาล สามารถให้บริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว	4.43	0.80	มากที่สุด
10) ต้องการให้มีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	4.50	0.70	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.51	0.55	มากที่สุด

ผลวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ด้านการให้บริการโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.51 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ในรายข้อมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดทั้ง 10 ข้อ โดยสูงสุดในประเด็น “ต้องการให้มีการให้ข้อมูลแก่คนพิการหลากหลายรูปแบบ เช่น ระบบเสียง บริการล่ามภาษา” “ต้องการให้มีสัญญาณเสียงและสัญญาณแสงขอความช่วยเหลือสำหรับคนพิการ” และ “ต้องการให้มีศูนย์ข้อมูลสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป” มีค่าเฉลี่ย 4.54 รองลงมา “ต้องการให้มีจุดบริการดอกไม้ ธูป เทียน ที่เข้าถึงได้สะดวกสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป” และ “ต้องการให้มีการเคลื่อนย้าย (ขึ้น-ลง) พาหนะ” ($\bar{X}$ =4.53) “ต้องการให้มีการเก้าอี้เข็นคนพิการและรถเข็นเด็ก” ($\bar{X}$ =4.52) “ต้องการให้มีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น” ($\bar{X}$ =4.50) “ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวน

เข้าปฏิบัติธรรมโดยใช้การสื่อสารสมัยใหม่” ($\bar{X}$ =4.48) “ต้องการให้มีการจัดอาคารหรือสถานที่นั่งพักภายในวัด” ($\bar{X}$ =4.47) และ “ต้องการให้มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสถานพยาบาลสามารถให้บริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว” ($\bar{X}$ =4.43)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ความเป็ยงเบนมาตรฐานความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม

(n. = 385)

ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
1) ต้องการให้มีพื้นที่ผิวสัมผัสสำหรับคนพิการทางการมองเห็น	4.58	0.70	มากที่สุด
2) ต้องการให้มีราวจับหรือผนังกันตกเพียงพอ	4.60	0.69	มากที่สุด
3) ต้องการให้มีที่จอดรถสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และครอบครัวที่มีเด็กเล็ก ใกล้ทางเข้า-ออกอาคารมากที่สุด	4.58	0.72	มากที่สุด
4) ต้องการให้มีห้องน้ำที่ถูกสุขลักษณะ สำหรับ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป	4.69	0.61	มากที่สุด
5) ต้องการให้มีที่จอดรถสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป	4.53	0.79	มากที่สุด
6) ต้องการให้มีทางลาด สำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็กที่ต้องใช้รถเข็นเด็ก	4.55	0.77	มากที่สุด
7) ต้องการให้การเดินทางเข้าถึงวัดสะดวกเหมาะสมสำหรับคนทั้งมวล	4.54	0.75	มากที่สุด
8) ต้องการให้มีพื้นที่สำหรับเด็ก เช่น สนามเด็กเล่น	4.54	0.73	มากที่สุด
9) ต้องการให้มีประตูสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็กที่ต้องใช้รถเข็นเด็ก ให้มีความกว้างรถเข็นเข้าได้สะดวก	4.57	0.70	มากที่สุด
10) ต้องการให้มีป้าย สัญลักษณ์ ประชาสัมพันธ์ข้อมูล สำหรับคนพิการ ที่ชัดเจนมองเห็นได้ง่าย ติดอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ทำให้สับสน	4.57	0.75	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
11) ต้องการให้มีทางสัญจรสำหรับคนพิการทางการมองเห็น	4.39	0.87	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.56	0.56	มากที่สุด

ผลวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ในรายข้อ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดทั้ง 11 ข้อ โดยสูงสุดในประเด็น “ต้องการให้มีห้องน้ำที่ถูกสุขลักษณะ สำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป” มีค่าเฉลี่ย 4.69 รองลงมา “ต้องการให้มีราวจับหรือผนังกันตกเพียงพอ” ($\bar{X} = 4.60$) “ต้องการให้มีพื้นผิวสัมผัสสำหรับคนพิการทางการมองเห็น” และ “ต้องการให้มีที่จอดรถสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และครอบครัวที่มีเด็กเล็ก ใกล้ทางเข้า-ออกอาคาร มากที่สุด” ($\bar{X} = 4.58$) “ต้องการให้มีประตูสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็กที่ต้องใช้รถเข็นเด็ก ให้มีความกว้างรถเข็นเข้าได้สะดวก” และ “ต้องการให้มีป้าย สัญลักษณ์ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลสำหรับคนพิการ ที่ชัดเจนมองเห็นได้ง่าย ติดอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ทำให้สับสน” ($\bar{X} = 4.57$) “ต้องการให้มีทางลาด สำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็กที่ต้องใช้รถเข็นเด็ก” ($\bar{X} = 4.55$) “ต้องการให้การเดินทางเข้าถึงวัดสะดวกเหมาะสมสำหรับคนทั้งมวล” และ “ต้องการให้มีพื้นที่สำหรับเด็ก เช่น สนามเด็กเล่น” ($\bar{X} = 4.54$) “ต้องการให้มีที่จอดรถสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป” ($\bar{X} = 4.53$) และ “ต้องการให้มีทางสัญจรสำหรับคนพิการทางการมองเห็น” ($\bar{X} = 4.39$)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ด้านบุคลากร

(n. = 385)

ด้านบุคลากร	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
1) ต้องการให้มีพระสงฆ์สนทนาธรรม ให้คำปรึกษาด้านธรรมะ	4.43	0.83	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้านบุคลากร	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
2) ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่บริการอย่างเสมอภาคและทัดเทียม สำหรับ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป	4.53	0.73	มากที่สุด
3) ต้องการให้เจ้าหน้าที่ให้บริการในส่วนต่าง ๆ ด้วยความยิ้มแย้มและสุภาพเรียบร้อย	4.53	0.69	มากที่สุด
4) ต้องการให้ผู้ให้บริการมีความรู้ความสามารถในการให้บริการ	4.52	0.73	มากที่สุด
5) ต้องการให้มีการอบรมพัฒนาบุคลากรด้านการบริการ	4.48	0.82	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.50	0.60	มากที่สุด

ผลวิเคราะห์ความต้องการต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ด้านบุคลากรโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.50 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ในรายข้อ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ โดยสูงสุดในประเด็น “ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่บริการอย่างเสมอภาคและทัดเทียม สำหรับ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป” และ “ต้องการให้เจ้าหน้าที่ให้บริการในส่วนต่าง ๆ ด้วยความยิ้มแย้มและสุภาพเรียบร้อย” มีค่าเฉลี่ย 4.53 รองลงมา “ต้องการให้ผู้ให้บริการมีความรู้ความสามารถในการให้บริการ” ($\bar{X}$ =4.52) “ต้องการให้มีการอบรมพัฒนาบุคลากรด้านการบริการ” ($\bar{X}$ =4.48) และ “ต้องการให้มีพระสงฆ์สนทนธรรม ให้คำปรึกษาด้านธรรมะ” ($\bar{X}$ =4.43)

พหุณ ปณ จิตโต ชีเว

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจำแนกตามกลุ่มนักท่องเที่ยว

(n. = 385)

กลุ่มนักท่องเที่ยว	ด้านศักยภาพ ในการดึงดูดใจ		ด้านการ ให้บริการ		ด้านสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ และ สภาพแวดล้อม และ สถาปัตยกรรม		ด้าน บุคลากร		รวม	
	ด้านการ ท่องเที่ยว									
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.
1) คนพิการทางการ เคลื่อนที่ไหวหรือทาง ร่างกาย	4.61	0.56	4.71	0.46	4.71	0.49	4.58	0.55	4.71	0.45
2) คนพิการทางการ มองเห็น	4.55	0.58	4.57	0.49	4.56	0.54	4.60	0.58	4.64	0.48
3) คนพิการทางการได้ ยินหรือความหมาย	4.34	0.76	4.47	0.62	4.39	0.74	4.35	0.72	4.43	0.69
4) ผู้สูงอายุ	4.47	0.63	4.50	0.54	4.72	0.39	4.68	0.46	4.63	0.41
5) ครอบครัวที่มีเด็ก เล็ก	4.45	0.51	4.44	0.55	4.51	0.54	4.38	0.66	4.52	0.51
6) สตรีมีครรภ์	4.43	0.58	4.37	0.59	4.41	0.59	4.38	0.56	4.44	0.51
7) นักท่องเที่ยวทั่วไป	4.48	0.50	4.50	0.54	4.60	0.52	4.52	0.57	4.56	0.46
ค่าเฉลี่ยรวม	4.47	0.59	4.51	0.55	4.56	0.56	4.50	0.60	4.56	0.51

ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจำแนกตามกลุ่มนักท่องเที่ยว สรุปได้ดังนี้

กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนที่ไหวหรือทางร่างกาย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.71 ค่าเปี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 มีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยสูงสุดในด้านการให้บริการและด้านสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมสูงสุดมีค่าเฉลี่ย 4.71 รองลงมา คือด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ($\bar{X}$ =4.46) และด้านบุคลากร ($\bar{X}$ =4.46)

กลุ่มคนพิการทางการมองเห็น มีค่าเฉลี่ยรวม 4.64 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 โดยสูงสุดในด้านบุคลากร ($\bar{X}$ =4.60) รองลงมา คือด้านการให้บริการ ($\bar{X}$ =4.57) ด้านสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ($\bar{X}$ =4.56) และด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ($\bar{X}$ =4.55)

กลุ่มคนพิการทางการได้ยินหรือความหมาย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.43 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 มีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยสูงสุดในด้านการให้บริการ มีค่าเฉลี่ย 4.47 รองลงมา คือด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ($\bar{X}$ =4.39) ด้านบุคลากร ($\bar{X}$ =4.35) และด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ($\bar{X}$ =4.34)

กลุ่มผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.63 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.41 มีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยสูงสุดในด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.72 รองลงมา คือด้านบุคลากร ($\bar{X}$ =4.68) ด้านการให้บริการ ($\bar{X}$ =4.50) และด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ($\bar{X}$ =4.47)

กลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยรวม 4.52 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51มีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยสูงสุดในด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.51 รองลงมา คือด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ($\bar{X}$ =4.45) และด้านการให้บริการ ($\bar{X}$ =4.44) ด้านบุคลากร ($\bar{X}$ =4.38)

กลุ่มสตรีมีครรภ์ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.44 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 มีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยสูงสุดในด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.43 รองลงมา คือด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ($\bar{X}$ =4.41) และด้านบุคลากร ($\bar{X}$ =4.38) ด้านการให้บริการ ($\bar{X}$ =4.37)

กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป มีค่าเฉลี่ยรวม 4.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46 มีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยสูงสุดในด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.60 รองลงมา คือด้านบุคลากร ($\bar{X}$ =4.52) ด้านการให้บริการ ($\bar{X}$ =4.50) และด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ($\bar{X}$ =4.48)

สรุปผลการวิเคราะห์ที่กลุ่มนักท่องเที่ยวโดยรวม มีค่าเฉลี่ยรวม 4.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 มีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยสูงสุดในด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และ

สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.56 รองลงมา คือด้านการให้บริการ ($\bar{X}$ =4.51) ด้านบุคลากร ($\bar{X}$ =4.50) และด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ($\bar{X}$ =4.47)

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ทดสอบสมมติฐาน

1. ประเภชนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกัน

ตาราง 16 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ในกลุ่มประเภชนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน

รายการ	ss	df	MS	F	P
ด้านศักยภาพการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว					
ระหว่างกลุ่ม	2.944	6	0.491	1.605	.144
ภายในกลุ่ม	115.538	378	0.306		
รวม	118.482	384			
ด้านการให้บริการ					
ระหว่างกลุ่ม	39.57	6	0.659	1.834	.091
ภายในกลุ่ม	135.907	378			
รวม	139.864	384			
ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่/ สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม					
ระหว่างกลุ่ม	5.151	6	0.859	2.86	.010*
ภายในกลุ่ม	113.495	378	0.3		
รวม	118.646	384			
ด้านบุคลากร					
ระหว่างกลุ่ม	5.704	6	0.951	2.812	.011*
ภายในกลุ่ม	127.769	378	0.338		
รวม	133.473	384			
โดยรวม					

ตาราง 16 (ต่อ)

รายการ	ss	df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	3.528	6	0.588	2.395	.028*
ภายในกลุ่ม	92.81	378	0.246		
รวม	96.338	384			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นภาพรวมต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ในกลุ่มประเภทของนักท่องเที่ยว มีความคิดเห็นแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันคือด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ /สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม และด้านบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการ LSD ดังแสดงให้เห็นในตาราง 17

ตาราง 17 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่จำแนกตามกลุ่มประเภทของนักท่องเที่ยว ด้วยวิธีการ LSD

รายการ	$\bar{X}$	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นภาพรวมต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี						
ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคาร สถานที่ /สภาพแวดล้อมและ สถาปัตยกรรม	4.54	1	2	3	4	5	6	7
1. คนพิการทางการเคลื่อนไหว หรือทางร่างกาย	4.71	-	.058	.021*	.647	.061	.004*	.249
2. คนพิการทางการมองเห็น	4.51		-	.185	.151	.987	.312	.458
3. คนพิการทางการได้ยินหรือ สื่อความหมาย	4.37			-	.006*	.180	.752	.039*
4. ผู้สูงอายุ	4.66				-	.155	.015*	.487
5. ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก	4.51					-	.305	.467

ตาราง 17 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นภาพรวมต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี						
6. สตรีมีครรภ์	4.40						-	.080
7. นักท่องเที่ยวทั่วไป	4.59							-
ด้านบุคลากร	4.49							
1. คนพิการทางการเคลื่อนไหว หรือทางร่างกาย	4.66	-	.555	.004*	.577	.007*	.012*	.141
2. คนพิการทางการมองเห็น	4.59	-	.020	.974	.036*	.054	.376	
3. คนพิการทางการได้ยินหรือ สื่อความหมาย	4.33		-	.019*	.819	.694	.150	
4. ผู้สูงอายุ	4.60			-	.034*	.051	.359	
5. ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก	4.36				-	.870	.226	
6. สตรีมีครรภ์	4.38					-	.295	
7. นักท่องเที่ยวทั่วไป	4.49						-	
โดยรวม	4.49							
1. คนพิการทางการเคลื่อนไหว หรือทางร่างกาย	4.67	-	.043*	.002 *	.390	.021 *	.004*	.062
2. คนพิการทางการมองเห็น	4.47	-	.291	.245	.777	.405	.877	
3. คนพิการทางการได้ยินหรือ สื่อความหมาย	4.37		-	.027	.439	.822	.226	
4. ผู้สูงอายุ	4.58			-	.148	.046*	.313	
5. ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก	4.45				-	.582	.661	
6. สตรีมีครรภ์	4.40					-	.323	
7. กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป	4.49						-	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นภาพรวมต่อการให้บริการ ในแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวม เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการ LSD จำแนก

ตามกลุ่มประเภทของนักท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย แตกต่างกันจำนวน 5 คู่ ได้แก่ กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายกับกลุ่มคนพิการทางการมองเห็น กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายกับกลุ่มคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายกับกลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็ก กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายกับกลุ่มสตรีมีครรภ์ และผู้สูงอายุกับกลุ่มสตรีมีครรภ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า

ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ /สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการ LSD จำแนกตามกลุ่มประเภทของนักท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย แตกต่างกันจำนวน 5 คู่ ได้แก่กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายกับคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายกับกลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็กกลุ่มคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายกับกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายกับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป และกลุ่มผู้สูงอายุกับกลุ่มสตรีมีครรภ์

ด้านบุคลากรเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการ LSD จำแนกตามกลุ่มประเภทของนักท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย แตกต่างกันจำนวน 6 คู่ ได้แก่ กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายกับกลุ่มคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายกับกลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็ก กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายกับกลุ่มสตรีมีครรภ์ กลุ่มคนพิการทางการมองเห็นกับกลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็ก กลุ่มคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายกับกลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้สูงอายุกับกลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็ก

2. สมมติฐานที่ 2 ประเภทของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน มีปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีแตกต่างกัน

ตาราง 18 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธในกลุ่มประเภทของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน

รายการ	ss	df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	132.698	6	22.116	11.534	.000*
ภายในกลุ่ม	724.781	378	1.917		
รวม	857.479	384			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามกลุ่มประเภทของนักท่องเที่ยว พบว่ามีความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการ LSD ดังแสดงให้เห็นในตาราง 19

ตาราง 19 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่จำแนกตามกลุ่ม ประเภทของนักท่องเที่ยว ด้วยวิธีการ LSD

รายการ	$\bar{X}$	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นภาพรวมต่อปัญหาและอุปสรรค ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี						
		1	2	3	4	5	6	7
1. คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	4.16	-	.000*	.121	.000*	.000*	.000*	.000*
2. คนพิการทางการมองเห็น	2.48		-	.121	1.000	.961	.966	1.000
3. คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	3.32			-	.098	.689	.450	.090
4. ผู้สูงอายุ	2.45				-	.944	.993	1.000
5. ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก	2.80					-	1.000	.935
6. สตรีมีครรภ์	2.69						-	1.000
7. นักท่องเที่ยวทั่วไป	2.44							-

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการ LSD จำแนกตามกลุ่มประเภทของนักท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย แตกต่างกันจำนวน 5 คู่ ได้แก่ กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายกับกลุ่มคนพิการทางการมองเห็นกลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายกับกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายกับกลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็ก กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายกับกลุ่มสตรีมีครรภ์ กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายกับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ในส่วนนี้เป็นการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยนำตัวแปรมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรแฝง ประกอบด้วย ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร ซึ่งนำมาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันองค์ประกอบเชิงยืนยัน และใช้เทคนิคการเชื่อมลูกศรระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนระหว่างสองตัวแปรโดยพิจารณาจากค่า MI (Modification Indices) สรุปผลการวิเคราะห์เป็นรายตัวแปรดังนี้

ความหมายและตัวย่อของตัวแปรงานวิจัย

POT1	คือ	ต้องการให้บริการวัดมีความเป็นระเบียบ สวยงาม
POT2	คือ	ต้องการให้วัดมีเอกลักษณ์ประจำวัดโดดเด่น สะดุดตา
POT3	คือ	ต้องการให้งานพุทธศิลป์ภายในวัดจัดเป็นระบบเหมาะสม
POT4	คือ	ต้องการให้เปิดพระอุโบสถ สถานที่สำคัญ ๆ ให้ได้เข้าไปเยี่ยมชม กราบไหว้ บูชา
POT5	คือ	ต้องการเข้ามาท่องเที่ยวในวัดนี้แล้วรู้สึกผ่อนคลาย ร่มเย็น
POT6	คือ	ต้องการให้วัดจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาร่วมกับนักท่องเที่ยว และประชาชนในชุมชนเสมอ ๆ
POT7	คือ	ต้องการให้มีแสดงป้ายปฏิทินจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนา ตลอดปี
POT8	คือ	ต้องการให้มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว
POT9	คือ	ต้องการให้มีสถานที่สำหรับการปฏิบัติธรรมที่สงบ สะอาด
POT10	คือ	ต้องการให้มีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว
SER1	คือ	ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนเข้าปฏิบัติธรรมโดยใช้การสื่อสารสมัยใหม่
SER2	คือ	ต้องการให้มีบริการเคลื่อนย้าย (ขึ้น-ลง) พาหนะ
SER3	คือ	ต้องการให้มีการให้ข้อมูลแก่คนพิการหลากหลายรูปแบบ เช่น ระบบเสียง บริการล่ามภาษา
SER4	คือ	ต้องการให้มีศูนย์ข้อมูลสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป
SER5	คือ	ต้องการให้มีบริการเก้าอี้เข็นคนพิการและรถเข็นเด็ก
SER6	คือ	ต้องการให้มีสัญญาณเสียงและสัญญาณแสงขอความช่วยเหลือสำหรับคนพิการ
SER7	คือ	ต้องการให้มีการจัดอาคารหรือสถานที่นั่งพักภายในวัด

- SER8 คือ ต้องการให้มีจุดบริการดอกไม้ ธูป เทียน ที่เข้าถึงได้สะดวกสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป
- SER9 คือ ต้องการให้มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสถานพยาบาลสามารถให้บริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว
- SER10 คือ ต้องการให้มีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
- ENV1 คือ ต้องการให้มีพื้นที่ผิวสัมผัสสำหรับคนพิการทางการมองเห็น
- ENV2 คือ ต้องการให้มีราวจับหรือผนังกันตกเพียงพอ
- ENV3 คือ ต้องการให้มีที่จอดรถสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และครอบครัวที่มีเด็กเล็ก ใกล้ทางเข้า-ออกอาคาร มากที่สุด
- ENV4 คือ ต้องการให้มีห้องน้ำที่ถูกสุขลักษณะ สำหรับ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป
- ENV5 คือ ต้องการให้มีที่จอดรถสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป
- ENV6 คือ ต้องการให้มีทางลาด สำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็กที่ต้องใช้รถเข็นเด็ก
- ENV7 คือ ต้องการให้การเดินทางเข้าถึงวัดสะดวกเหมาะสมสำหรับคนทั้งมวล
- ENV8 คือ ต้องการให้มีพื้นที่สำหรับเด็ก เช่น สนามเด็กเล่น
- ENV9 คือ ต้องการให้มีประตูสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็กที่ต้องใช้รถเข็นเด็ก ให้มีความกว้างรถเข็นเข้าได้สะดวก
- ENV10 คือ ต้องการให้มีป้าย สัญลักษณ์ ประกาศสัมพันธ์ข้อมูลสำหรับคนพิการ ที่ชัดเจนมองเห็นได้ง่าย ติดอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ทำให้สับสน
- ENV11 คือ ต้องการให้มีทางสัญจรสำหรับคนพิการทางการมองเห็น
- PEO1 คือ ต้องการให้มีพระสงฆ์สนทนาธรรม ให้คำปรึกษาด้านธรรมะ
- PEO2 คือ ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่บริการอย่างเสมอภาคและทักทาย สำหรับ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป
- PEO3 คือ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ให้บริการในส่วนต่าง ๆ ด้วยความยิ้มแย้มและสุภาพเรียบร้อย
- PEO4 คือ ต้องการให้ผู้ให้บริการมีความรู้ความสามารถในการให้บริการ
- PEO5 คือ ต้องการให้มีการอบรมพัฒนาศักยภาพด้านการบริการ
- BAR1 คือ ข้อจำกัดด้านร่างกายความสามารถในการรับมือเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด
- BAR2 คือ กิจกรรมการภายในวัดไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรม
- BAR3 คือ ความรู้สึกลังเลไม่ปลอดภัยหากต้องเดินทางท่องเที่ยว
- BAR4 คือ อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

BAR5	คือ	ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว
BAR6	คือ	การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น
BAR7	คือ	พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการขนส่ง
BAR8	คือ	ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
BAR9	คือ	อุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว
BAR10	คือ	การบริการของวัด

เกณฑ์ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่า Chi-Square (χ^2 -test) มีค่าน้อยกว่า 2.00 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามแนวคิด Hair และคณะ (2006); Bollen (1989); Sorbon (1996)

ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index: CFI) การพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ โดย CFI ที่ดีควรมีค่า 0.90 ขึ้นไป แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ ผลของค่าดัชนีเป็นไปตามแนวคิดของ Hair และคณะ (2006)

ดัชนีวัดความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) เป็นการแสดงถึงปริมาณความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมที่อธิบายได้ด้วยโมเดล ผลของค่าดัชนีเป็นไปตามแนวคิดของ Hair และคณะ (2006) และ Mueller (1996) ค่าที่ดีมีค่า 0.90 ขึ้นไป แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์

ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) เป็นการแสดงถึงปริมาณความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมที่อธิบายได้ด้วยโมเดลปรับแก้ด้วยองศาความเป็นอิสระ ผลของค่าดัชนีเป็นไปตามแนวคิด Hair และคณะ (2006) และ Mueller (1996) ค่าที่ดีควรมีค่า 0.90 ขึ้นไป หรือมากกว่า 0.80 ตามแนวคิด Gefen และคณะ (2000) ถือว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์

ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เป็นค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยค่า RMSEA ที่ดีควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 หรือมีค่าระหว่าง 0.05 ถึง 0.08 ตามแนวคิด Hair และคณะ (2006), Browne and Cudeck (1993) ถือว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์

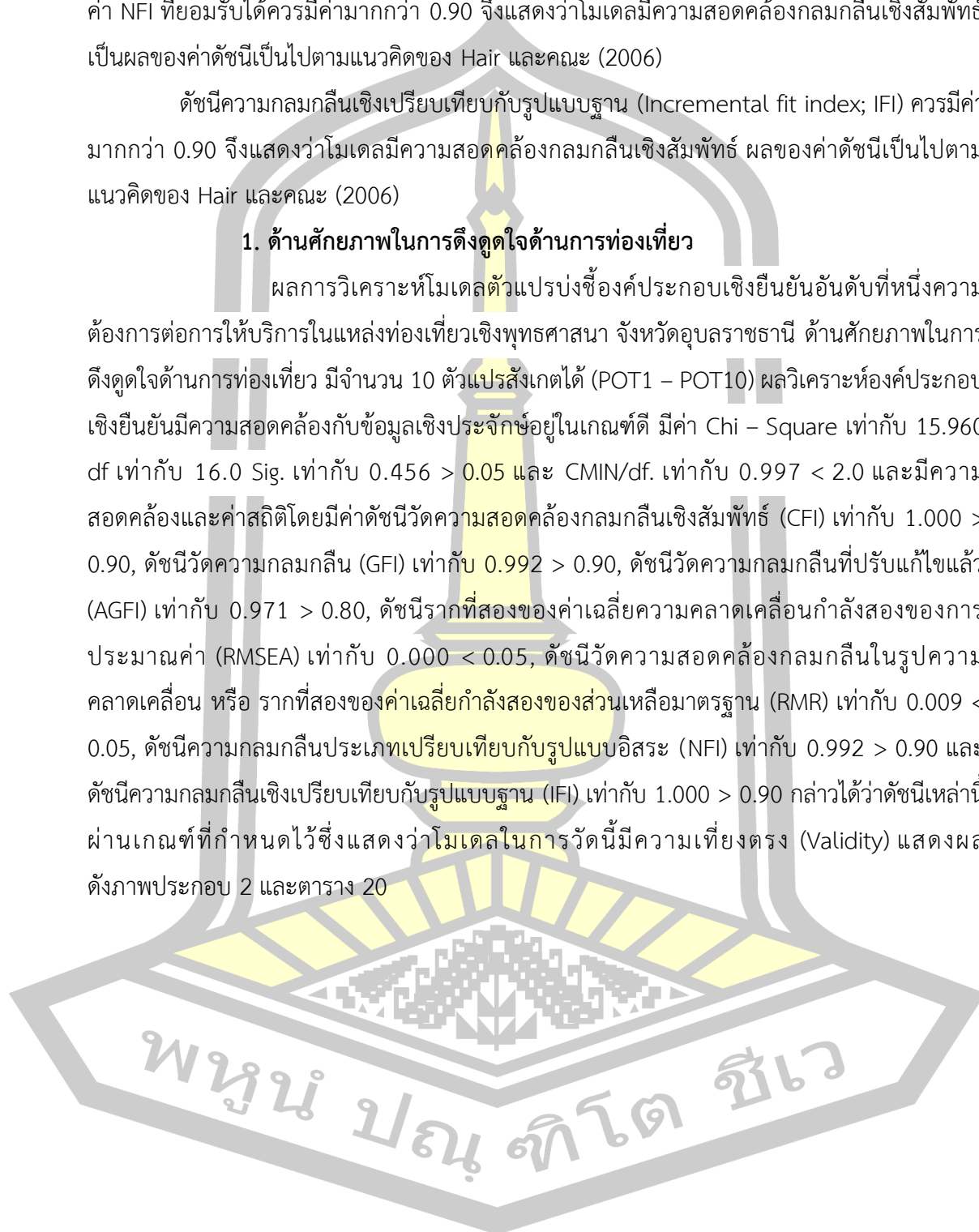
ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน หรือ รากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (Standardized Root Mean Square Residual: RMR) ควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 ตามแนวคิด Diamantopoulos และ Siguaw (2000) จึงจะสรุปได้ว่าโมเดลสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

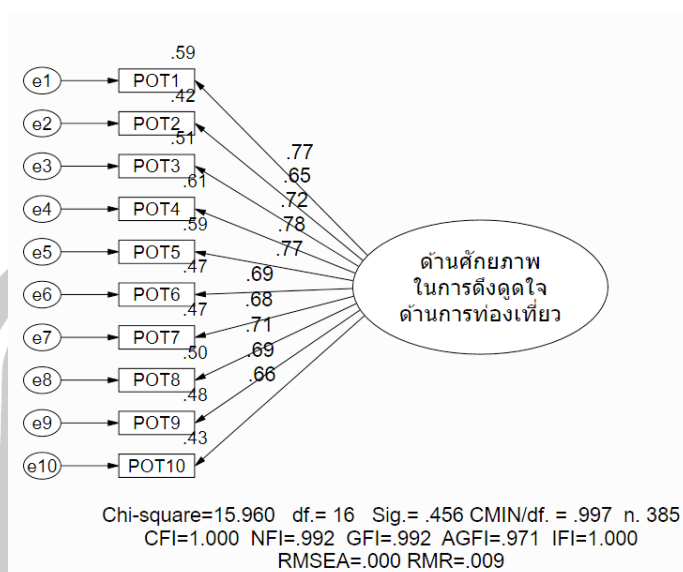
ดัชนีความกลมกลืนประเภทเปรียบเทียบกับรูปแบบอิสระ (Normed fit index; NFI) โดยค่า NFI ที่ยอมรับได้ควรมีค่ามากกว่า 0.90 จึงแสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์เป็นผลของค่าดัชนีเป็นไปตามแนวคิดของ Hair และคณะ (2006)

ดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบกับรูปแบบฐาน (Incremental fit index; IFI) ควรมีค่ามากกว่า 0.90 จึงแสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ ผลของค่าดัชนีเป็นไปตามแนวคิดของ Hair และคณะ (2006)

1. ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์โมเดลตัวแปรบ่งชี้องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว มีจำนวน 10 ตัวแปรสังเกตได้ (POT1 – POT10) ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี มีค่า Chi – Square เท่ากับ 15.960 df เท่ากับ 16.0 Sig. เท่ากับ 0.456 > 0.05 และ CMIN/df. เท่ากับ 0.997 < 2.0 และมีความสอดคล้องและค่าสถิติโดยมีค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) เท่ากับ 1.000 > 0.90, ดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.992 > 0.90, ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.971 > 0.80, ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.000 < 0.05, ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน หรือ รากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (RMR) เท่ากับ 0.009 < 0.05, ดัชนีความกลมกลืนประเภทเปรียบเทียบกับรูปแบบอิสระ (NFI) เท่ากับ 0.992 > 0.90 และดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบกับรูปแบบฐาน (IFI) เท่ากับ 1.000 > 0.90 กล่าวได้ว่าดัชนีเหล่านี้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ซึ่งแสดงว่าโมเดลในการวัดนี้มีความเที่ยงตรง (Validity) แสดงผลดังภาพประกอบ 2 และตาราง 20

ภาพประกอบ 2 แสดงแบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

ตาราง 20 ผลวิเคราะห์ค่าสถิติองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจ ด้านการท่องเที่ยว	λ	SE.	t-value	R ²
POT1 (ค่าคงที่พารามิเตอร์)	0.77	-	-	59.0%
POT2	0.65	0.06	12.644**	42.0%
POT3	0.72	0.06	15.232**	52.0%
POT4	0.78	0.07	14.851**	61.0%
POT5	0.77	0.06	14.466**	59.0%
POT6	0.69	0.07	13.007**	47.0%
POT7	0.69	0.07	12.845**	47.0%
POT8	0.71	0.07	13.326**	50.0%
POT9	0.69	0.07	13.201**	48.0%
POT10	0.66	0.06	11.427**	43.0%

ตาราง 20 (ต่อ)

ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจ ด้านการท่องเที่ยว	λ	SE.	t-value	R ²
Average Variance Extracted (AVE) เท่ากับ 0.507				
Composite Reliability (CR) เท่ากับ 0.911				
Cronbach's alpha coefficient เท่ากับ 0.915				

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว มีจำนวน 10 ตัวแปรแฝง ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.65 – 0.78 มีค่ามากกว่า 0.40 เป็นค่าที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกตัวแปรสังเกตได้ (Hair และคณะ.,2010) และมีความคลาดเคลื่อนระหว่าง 0.06 – 0.07 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสองรายข้อระหว่าง 42.0% - 61.0% ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนถูกสกัดได้ (AVE) เท่ากับ 0.507 มากกว่า 0.50 กล่าวได้ว่า โมเดลการวัดมีความตรงเชิงสูงเข้าที่ถือว่าตัวแปรมีความเป็นเอกภาพที่ดี (Lam, L. W.,2012) และมีความเที่ยงรวม (CR) เท่ากับ 0.911 มากกว่า 0.60 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้และตัวแปรแฝงแบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันความพึงพอใจในงานทุกตัวความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูง (Fornell and Larcker, 1981) ผลตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค เท่ากับ 0.915 มีค่ามากกว่า 0.70 แสดงว่าตัวแปรบ่งชี้มีความเชื่อถือได้ค่อนข้างสูง (Pallant, 2007) แสดงว่าตัวแปรบ่งชี้มีความเชื่อถือได้ค่อนข้างสูง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ตัวแปรสังเกตได้แบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวทุกตัวความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูง ผลมีการวัดมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูงที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกภาพตัวแปรแฝงซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

ตาราง 21 ผลวิเคราะห์สหสัมพันธ์ตัวแปรที่สังเกตได้องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง ความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

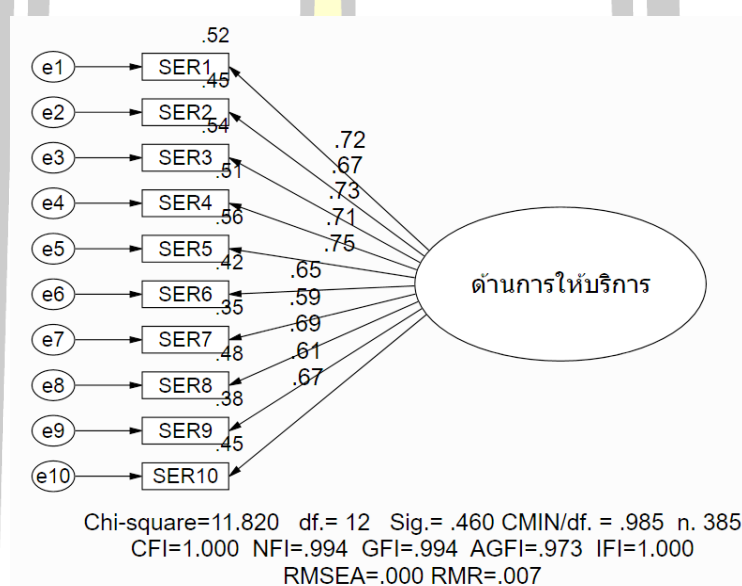
ตัวแปร	POT1	POT2	POT3	POT4	POT5	POT6	POT7	POT8	POT9	POT10
POT1	1.000									
POT2	0.577	1.000								
POT3	0.634	0.560	1.000							
POT4	0.576	0.469	0.514	1.000						
POT5	0.566	0.507	0.541	0.602	1.000					
POT6	0.537	0.384	0.506	0.559	0.509	1.000				
POT7	0.536	0.415	0.490	0.627	0.515	0.605	1.000			
POT8	0.527	0.442	0.522	0.570	0.456	0.568	0.497	1.000		
POT9	0.570	0.515	0.468	0.533	0.549	0.430	0.556	0.480	1.000	
POT10	0.425	0.586	0.492	0.506	0.591	0.437	0.407	0.441	0.552	1.000

ผลวิเคราะห์สหสัมพันธ์ตัวแปรที่สังเกตได้องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง ความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว มีจำนวน 10 ตัวแปรสังเกตได้มีค่าสหสัมพันธ์ประมาณค่าได้ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ระหว่าง 0.384 – 0.634 ซึ่งมีค่าเป็นเชิงบวกและมีค่าไม่เกิน 0.80 (Field และคณะ. (2013) กล่าวได้ว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความเป็นอิสระต่อกันไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสามารถนำเข้าแบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีได้

2. ด้านการให้บริการ

ผลการวิเคราะห์โมเดลตัวแปรบ่งชี้องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง ความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการให้บริการ มีจำนวน 10 ตัวแปรสังเกตได้ (SER1 – SER10) ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี มีค่า Chi – Square เท่ากับ 11.820 df เท่ากับ 12.0 Sig. เท่ากับ 0.460 > 0.05 และ CMIN/df. เท่ากับ 0.985 < 2.0 และมีความสอดคล้องและค่าสถิติโดยมีค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) เท่ากับ 1.000 > 0.90, ดัชนีวัดความ

กลมกลืน (GFI) เท่ากับ $0.994 > 0.90$, ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (AGFI) เท่ากับ $0.973 > 0.80$, ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ $0.000 < 0.05$, ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน หรือ รากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (RMR) เท่ากับ $0.007 < 0.05$, ดัชนีความกลมกลืนประเภทเปรียบเทียบกับรูปแบบอิสระ (NFI) เท่ากับ $0.994 > 0.90$ และดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบกับรูปแบบฐาน (IFI) เท่ากับ $1.000 > 0.90$ กล่าวได้ว่าดัชนีผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้แสดงว่าโมเดลการวัดมีความเที่ยงตรง (Validity) แสดงผลภาพประกอบ 3 และตาราง 22

ภาพประกอบ 3 แสดงแบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการให้บริการ

ตาราง 22 ผลวิเคราะห์ค่าสถิติองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการให้บริการ

ด้านการให้บริการ	λ	SE.	t-value	R ²
SER1 (ค่าคงที่พารามิเตอร์)	0.72	-	-	52.0%
SER2	0.67	0.08	11.593**	45.0%
SER3	0.73	0.08	12.386**	54.0%
SER4	0.71	0.08	11.697**	51.0%
SER5	0.75	0.08	13.201**	56.0%

ตาราง 22 (ต่อ)

ด้านการให้บริการ	λ	SE.	t-value	R ²
SER6	0.65	0.07	11.481**	42.0%
SER7	0.59	0.09	9.754**	35.0%
SER8	0.69	0.09	10.288**	48.0%
SER9	0.62	0.09	10.165**	38.0%
SER10	0.67	0.07	11.810**	45.0%
Average Variance Extracted (AVE) เท่ากับ 0.504				
Composite Reliability (CR) เท่ากับ 0.896				
Cronbach's alpha coefficient เท่ากับ 0.902				

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการให้บริการ มีจำนวน 10 ตัวแปรสังเกตได้ คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.59 – 0.73 มีค่ามากกว่า 0.40 เป็นค่าที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกตัวแปรสังเกตได้ (Hair และคณะ., 2010) และมีค่าความคลาดเคลื่อนระหว่าง 0.07 – 0.09 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุคูณกำลังสองรายข้อระหว่าง 35.0% - 56.0% ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนถูกสกัดได้ (AVE) เท่ากับ 0.504 มากกว่า 0.50 กล่าวได้ว่า โมเดลการวัดมีความตรงเชิงลู่เข้าที่ดีถือว่าตัวแปรมีความเป็นเอกภาพที่ดี (Lam, 2012) และมีค่าความเที่ยงรวม (CR) เท่ากับ 0.896 มากกว่า 0.60 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้และตัวแปรแฝงแบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันความพึงพอใจในงานทุกตัวความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูง (Fornell and Larcker, 1981) ผลตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.902 มีค่ามากกว่า 0.70 แสดงว่าตัวแปรบ่งชี้มีความเชื่อถือได้ค่อนข้างสูง (Pallant, 2007) แสดงว่าตัวแปรบ่งชี้มีความเชื่อถือได้ค่อนข้างสูง ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ตัวแปรสังเกตได้แบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการให้บริการทุกตัวความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูง ผลมีค่าการวัดความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูงที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกภาพตัวแปรแฝงซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

ตาราง 23 ผลวิเคราะห์สหสัมพันธ์ตัวแปรที่สังเกตได้องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง ความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการให้บริการ

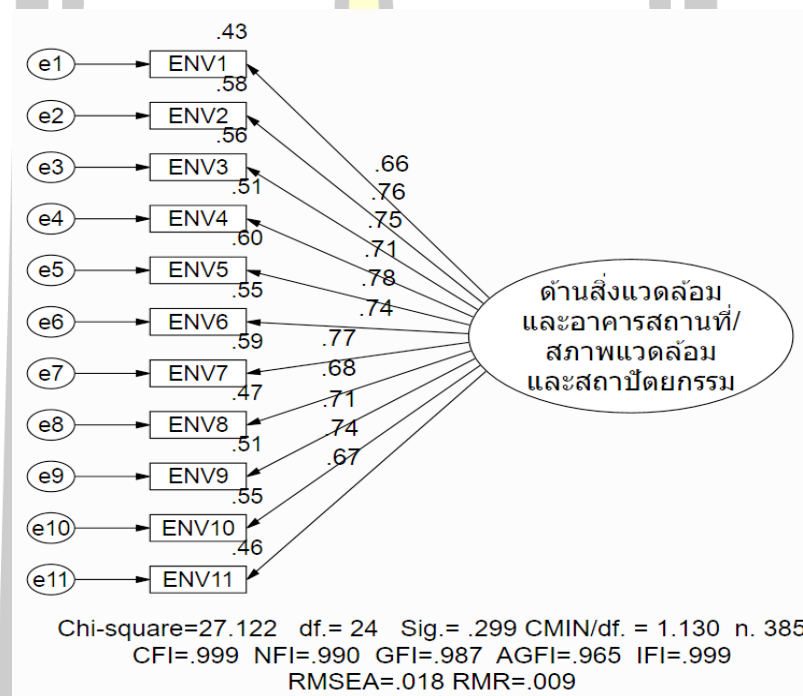
ตัวแปร	SER1	SER2	SER3	SER4	SER5	SER6	SER7	SER8	SER9	SER10
SER1	1.000									
SER2	0.498	1.000								
SER3	0.549	0.608	1.000							
SER4	0.452	0.549	0.656	1.000						
SER5	0.547	0.500	0.516	0.530	1.000					
SER6	0.437	0.397	0.495	0.543	0.507	1.000				
SER7	0.321	0.505	0.406	0.406	0.454	0.470	1.000			
SER8	0.358	0.349	0.467	0.485	0.455	0.485	0.434	1.000		
SER9	0.423	0.418	0.439	0.536	0.587	0.505	0.493	0.567	1.000	
SER10	0.458	0.459	0.443	0.507	0.499	0.435	0.392	0.542	0.563	1.000

ผลวิเคราะห์สหสัมพันธ์ตัวแปรที่สังเกตได้องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง ความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการให้บริการมีจำนวน 10 ตัวแปรสังเกตได้มีค่าสหสัมพันธ์ประมาณค่าได้ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ระหว่าง 0.321 – 0.656 ซึ่งมีค่าเป็นเชิงบวกและมีค่าไม่เกิน 0.80 (Field et al., (2013) กล่าวได้ว่าตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความเป็นอิสระต่อกันไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสามารถนำเข้าแบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ได้

3. ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม

ผลการวิเคราะห์โมเดลตัวแปรบ่งชี้องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม มีจำนวน 11 ตัวแปรสังเกตได้ (ENV1 – ENV11) ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี มีค่า Chi – Square เท่ากับ 27.122 df เท่ากับ 24.0 Sig. เท่ากับ 0.299 > 0.05 และ CMIN/df. เท่ากับ 1.130 < 2.0 และมีความสอดคล้องและค่าสถิติโดยมีค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์

(CFI) เท่ากับ $0.999 > 0.90$, ดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ $0.987 > 0.90$, ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (AGFI) เท่ากับ $0.965 > 0.80$, ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ $0.018 < 0.05$, ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน หรือ รากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (RMR) เท่ากับ $0.006 < 0.05$, ดัชนีความกลมกลืนประเภทย่อยเปรียบเทียบกับรูปแบบอิสระ (NFI) เท่ากับ $0.991 > 0.90$ และดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบเทียบกับรูปแบบฐาน (IFI) เท่ากับ $0.999 > 0.90$ กล่าวได้ว่าดัชนีผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้แสดงว่าโมเดลการวัดมีความเที่ยงตรง (Validity) แสดงผลภาพประกอบ 4 และตาราง 24

ภาพประกอบ 4 แสดงแบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม

ตาราง 24 ผลวิเคราะห์ค่าสถิติองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม

ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม	λ	SE.	t-value	R ²
ENV1 (ค่าคงที่พารามิเตอร์)	0.66	-	-	43.0%
ENV2	0.76	0.08	13.744**	58.0%
ENV3	0.75	0.09	13.722**	56.0%
ENV4	0.71	0.08	11.828**	51.0%
ENV5	0.78	0.11	12.724**	60.0%
ENV6	0.74	0.10	12.345**	55.0%
ENV7	0.77	0.10	12.740**	59.0%
ENV8	0.68	0.09	12.587**	47.0%
ENV9	0.71	0.09	12.090**	51.0%
ENV10	0.74	0.10	12.403**	55.0%
ENV11	0.68	0.11	11.467**	46.0%
Average Variance Extracted (AVE) เท่ากับ 0.528				
Composite Reliability (CR) เท่ากับ 0.829				
Cronbach's alpha coefficient เท่ากับ 0.927				

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม มีจำนวน 11 ตัวแปรสังเกตได้ คำนวณหาค่าประสมมาตรฐานค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.66 – 0.78 มีค่ามากกว่า 0.40 เป็นค่าที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกตัวแปรสังเกตได้ (Hair et al.,2010) และมีค่าความคลาดเคลื่อนระหว่าง 0.08 – 0.11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุคูณกำลังสองรายข้อระหว่าง 43.0% - 60.0% ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนถูกสกัดได้ (AVE) เท่ากับ 0.528 มากกว่า 0.50 กล่าวได้ว่า โมเดลการวัดมีความตรงเชิงลู่เข้าที่ดีถือว่าตัวแปรมีความเป็นเอกภาพที่ดี (Lam, 2012) และมีค่าความเที่ยงรวม (CR) เท่ากับ 0.829 มากกว่า 0.60 แสดง

ว่าตัวแปรสังเกตได้และตัวแปรแฝงแบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันความพึงพอใจในงานทุกตัวความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูง (Fornell and Larcker, 1981) ผลตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัคเท่ากับ 0.927 มีค่ามากกว่า 0.70 แสดงว่าตัวแปรบ่งชี้มีความเชื่อถือได้ค่อนข้างสูง (Pallant, 2007) แสดงว่าตัวแปรบ่งชี้มีความเชื่อถือได้ค่อนข้างสูง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าตัวแปรสังเกตได้แบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันความต้องการต่อสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมทุกตัวความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูง ผลมีค่าการวัดมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูงที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกภาพตัวแปรแฝง ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

ตาราง 25 ผลวิเคราะห์สหสัมพันธ์ตัวแปรที่สังเกตได้องค์ประกอบเชิงยืนยันความต้องการต่อสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม

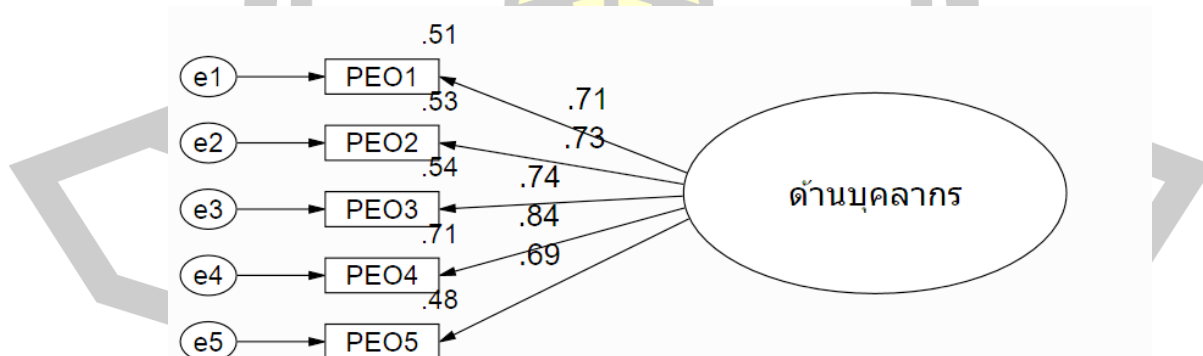
ตัวแปร	ENV1	ENV2	ENV3	ENV4	ENV5	ENV6	ENV7	ENV8	ENV9	ENV10	ENV11
ENV1	1.000										
ENV2	0.596	1.000									
ENV3	0.575	0.706	1.000								
ENV4	0.500	0.554	0.519	1.000							
ENV5	0.518	0.515	0.572	0.596	1.000						
ENV6	0.505	0.530	0.538	0.521	0.616	1.000					
ENV7	0.498	0.539	0.571	0.572	0.613	0.643	1.000				
ENV8	0.543	0.508	0.519	0.460	0.517	0.665	0.657	1.000			
ENV9	0.479	0.560	0.596	0.475	0.555	0.534	0.528	0.579	1.000		
ENV10	0.482	0.557	0.546	0.523	0.588	0.570	0.636	0.610	0.662	1.000	

ผลวิเคราะห์สหสัมพันธ์ตัวแปรที่สังเกตได้องค์ประกอบเชิงยืนยันความต้องการต่อสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม มีจำนวน

11 ตัวแปรสังเกตได้มีค่าสหสัมพันธ์ประมาณค่าได้ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ระหว่าง 0.357 – 0.706 ซึ่งมีค่าเป็นเชิงบวกและมีค่าไม่เกิน 0.80 (Field et al., 2013) กล่าวได้ว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความเป็นอิสระต่อกันไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสามารถนำเข้าแบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันความต้องการต่อสิ่งแวดลอมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีได้

4. ด้านบุคลากร

ผลการวิเคราะห์โมเดลตัวแปรบ่งชี้องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองความต้องการต่อด้านบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านบุคลากรมีจำนวน 5 ตัวแปรสังเกตได้ (PEO1 – PEO5) ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่ามีผลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี มีค่า Chi – Square เท่ากับ 2.955 df เท่ากับ 3.0 Sig. เท่ากับ 0.399 > 0.05 และ CMIN/df. เท่ากับ 0.985 < 2.0 และมีความสอดคล้องและค่าสถิติโดยมีค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) เท่ากับ 1.000 > 0.90, ดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.997 > 0.90, ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.985 > 0.80, ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.000 < 0.05, ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน หรือ รากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (RMR) เท่ากับ 0.007 < 0.05, ดัชนีความกลมกลืนประเภเปรียบเทียบ กับรูปแบบอิสระ (NFI) เท่ากับ 0.996 > 0.90 และดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบกับรูปแบบฐาน (IFI) เท่ากับ 1.000 > 0.90 กล่าวได้ว่าดัชนีผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้แสดงว่าโมเดลการวัดมีความเที่ยงตรง (Validity) แสดงผลภาพประกอบ 5 และตาราง 26

Chi-square=2.955 df.= 3 Sig.= .399 CMIN/df. = .985 n. 385
CFI=1.000 NFI=.996 GFI=.997 AGFI=.985 IFI=1.000
RMSEA=.000 RMR=.007

ภาพประกอบ 5 แสดงแบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ด้านบุคลากร

ตาราง 26 ผลวิเคราะห์ค่าสถิติองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการ ด้านบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีได้

ด้านบุคลากร	λ	SE.	t-value	R ²
PEO1 (ค่าคงที่พารามิเตอร์)	0.71	-	-	51.0%
PEO2	0.73	0.08	11.549**	53.0%
PEO3	0.74	0.07	11.613**	54.0%
PEO4	0.84	0.08	12.806**	71.0%
PEO5	0.69	0.09	10.857**	48.0%
Average Variance Extracted (AVE) เท่ากับ 0.554				
Composite Reliability (CR) เท่ากับ 0.863				
Cronbach's alpha coefficient เท่ากับ 0.847				

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการ ด้านบุคลากร ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีจำนวน 5 ตัวแปรสังเกตได้ คำนวณหาองค์ประกอบมาตรฐานค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.69 – 0.84 มีค่ามากกว่า 0.40 เป็นค่าที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกตัวแปรสังเกตได้ (Hair et al., 2010) และมีค่าความคลาดเคลื่อนระหว่าง 0.07 – 0.09 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสองรายข้อระหว่าง 48.0% - 71.0% ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนถูกสกัดได้ (AVE) เท่ากับ 0.554 มากกว่า 0.50 กล่าวได้ว่า โมเดลการวัดมีความตรงเชิงลู่เข้าที่ดีถือว่าตัวแปรมีความเป็นเอกภาพที่ดี (Lam, 2012) และมีค่าความเที่ยงรวม (CR) เท่ากับ 0.863 มากกว่า 0.60 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้และตัวแปรแฝงแบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันความพึงพอใจในงานทุกตัวความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูง (Fornell and Larcker, 1981) ผลตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.847 ค่ามากกว่า 0.70 แสดงว่าตัวแปรบ่งชี้มีความเชื่อถือได้ค่อนข้างสูง (Pallant, 2007) แสดงว่าตัวแปรบ่งชี้มีความเชื่อถือได้ค่อนข้างสูง จึงกล่าวได้ว่า ตัวแปรสังเกตได้แบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันความต้องการต่อการให้บริการ ด้านบุคลากรทุกตัวความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูง ผลมีค่าการวัดความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูงที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกภาพตัวแปรแฝง ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

ตาราง 27 ผลวิเคราะห์สหสัมพันธ์ตัวแปรที่สังเกตได้องค์ประกอบเชิงยืนยันความต้องการต่อการให้บริการ ด้านบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีได้

ตัวแปร	PEO1	PEO2	PEO3	PEO4	PEO5
PEO1	1.000				
PEO2	0.539	1.000			
PEO3	0.511	0.555	1.000		
PEO4	0.511	0.608	0.617	1.000	
PEO5	0.403	0.476	0.518	0.592	1.000

ผลวิเคราะห์สหสัมพันธ์ตัวแปรที่สังเกตได้องค์ประกอบเชิงยืนยันความต้องการต่อการให้บริการ ด้านบุคลากร มีจำนวน 5 ตัวแปรสังเกตได้มีค่าสหสัมพันธ์ประมาณค่าได้ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ระหว่าง 0.403 – 0.608 มีค่าเป็นเชิงบวกและค่าไม่เกิน 0.80 (Field et al., 2013) กล่าวได้ว่าตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความเป็นอิสระต่อกันไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสามารถนำเข้าแบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันความต้องการต่อการให้บริการ ด้านบุคลากร ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีได้

2.2 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการ

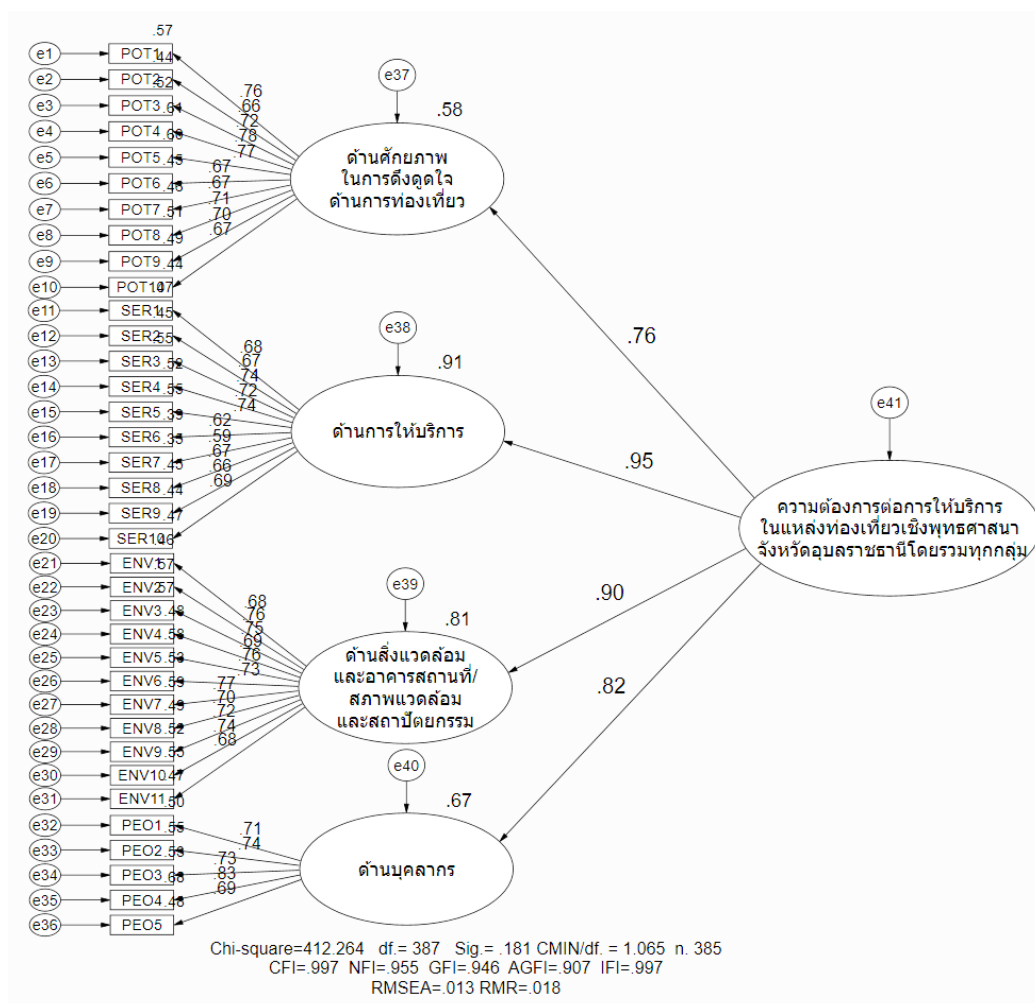
ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวม

ในส่วนนี้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีโดยรวมทุกกลุ่ม วิเคราะห์ประกอบด้วย ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร ทำการตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันและทำการปรับโมเดลให้มีความสมบูรณ์ เพื่อให้ค่าสถิติเป็นที่ยอมรับโดยวิธีเชื่อมตัวแปร Modification Indices และทำการตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยการพิจารณาค่าน้ำหนักตัวแปรและค่า R^2 เพื่อทำการตรวจสอบความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ โดยวิเคราะห์ผลจำแนกตามกลุ่มนักท่องเที่ยว 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย กลุ่มคนพิการทางการมองเห็น กลุ่มคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็ก กลุ่มสตรีมีครรภ์และกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป สรุปผลวิเคราะห์ดังนี้

2.2.1 นักท่องเที่ยวโดยรวมทุกกลุ่ม (385 ตัวอย่าง)

ตาราง 28 แสดงค่าสถิติประเมินความกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีนักท่องเที่ยวโดยรวมทุกกลุ่ม

ดัชนี	เกณฑ์	ผลลัพธ์	ผลสรุป	การอ้างอิงเกณฑ์ชี้วัด
Chi –Square = 412.264 df. = 385.0				
Sig.	> 0.05	0.181	ตรงเกณฑ์	Hair และ คณะ (2006); Bollen (1989); Sorbon (1996)
CMIN/df.	< 2.0	1.065	ตรงเกณฑ์	Bollen (1989); Diamantopoulos and Siguaw (2000)
GFI	> 0.80	0.946	ตรงเกณฑ์	Hair และ คณะ (2006); Browne and Cudeck (1993)
AGFI	> 0.80	0.907	ตรงเกณฑ์	Durande-Moreau an Usunier (1999); Harrison walker (2001)
NFI	> 0.90	0.955	ตรงเกณฑ์	Hair และ คณะ (2006); Diamantopoulos and Siguaw (2000)
IFI	> 0.90	0.997	ตรงเกณฑ์	Hair และ คณะ (2006); Mueller (1996)
CFI	> 0.90	0.997	ตรงเกณฑ์	Hair และ คณะ (2006); Diamantopoulos and Siguaw (2000)
RMR	< 0.05	0.013	ตรงเกณฑ์	Diamantopoulos and Siguaw (2000)
RMSEA	< 0.05	0.018	ตรงเกณฑ์	Hair และ คณะ (2006); Schumacker and Lomax (2010)

ภาพประกอบ 6 องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีนักท่องเที่ยวโดยรวมทุกกลุ่ม

จากภาพประกอบ 6 และตาราง 28 ผลวิเคราะห์แบบจำลององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีกลุ่มนักท่องเที่ยวโดยรวมทุกกลุ่ม จำนวน 385 ตัวอย่าง มีจำนวน 4 ตัวแปรองค์ประกอบ ได้แก่ ประกอบด้วย ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร รวมทั้งหมด 36 ตัวแปรสังเกตได้ หลังจากปรับค่าความคลาดเคลื่อนระหว่างสองตัวแปรโดยใช้ค่าสถิติดัชนีการปรับโมเดล (Modification Index) มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 มีค่า Chi – Square เท่ากับ 421.264 df เท่ากับ 387.0 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.181 > 0.05 และ CMIN/df. เท่ากับ 1.065

< 2.0 สอดคล้องกับตามแนวคิดของ Hair et al (2006); Bollen (1989); Sorbon (1996) ผลการวิเคราะห์จากการปรับโมเดล พบว่า ดัชนีมีความสอดคล้องและค่าสถิติเหล่านี้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทั้ง 7 ดัชนี ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index: CFI) ควรมีค่า 0.90 ขึ้นไป ผลวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 0.997 > 0.90 ผลของค่าดัชนีเป็นไปตามแนวคิดของ Hair และคณะ (2006) ดัชนีวัดความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) เป็นการแสดงถึงปริมาณความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมที่อธิบายได้ด้วยโมเดล ควรมีค่า 0.90 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 0.946 > 0.90 ตามแนวคิด Hair และคณะ (2006); Mueller (1996) ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) เป็นการแสดงถึงปริมาณความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมที่อธิบายได้ด้วยโมเดลปรับแก้ด้วยองศาความเป็นอิสระ ค่าที่ยอมรับได้ควรมีค่ามากกว่า 0.80 ผลการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 0.907 > 0.80 ตามแนวคิดของ Durande-Moreau and Usunier (1999) ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เป็นค่าที่บอกถึงความไม่สอดคล้องของโมเดลที่สร้างขึ้นกับเมตริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากร โดยค่าที่ดีมากควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 ผลวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 0.013 < 0.05 ตามแนวคิด Hair และคณะ (2006); Browne and Cudeck (1993) ดัชนีความกลมกลืนประเภเปรียบเทียบกับรูปแบบอิสระ (Normed fit index; NFI) ค่าที่ยอมรับได้ควรมีค่ามากกว่า 0.90 ซึ่งผลการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 0.955 > 0.90 ตามแนวคิดของ Hair และคณะ (2006); Diamantopoulos และ Sigauw (2000) ดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบกับรูปแบบฐาน (Incremental fit index; IFI) เป็นค่าดัชนีที่ทดสอบเปรียบเทียบรูปแบบทดสอบกับรูปแบบฐานที่ตัวแปรทุกตัวแปรค่าที่ยอมรับได้ควรมีค่ามากกว่า 0.90 ผลการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 0.997 > 0.90 ตามแนวคิด Hair และคณะ (2006) และดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (Root Mean Square Residual: RMR) แสดงขนาดของเศษส่วนที่เหลือโดยเฉลี่ยจากการเปรียบเทียบระดับความกลมกลืน ค่าควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 หรือเข้าใกล้ศูนย์มากที่สุด ผลวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 0.018 < 0.05 ตรงตามเกณฑ์ Diamantopoulos และ Sigauw (2000) ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีทั้ง 7 ตัว มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ชี้ให้เห็นว่าองค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีโดยรวมทุกกลุ่ม ประกอบด้วย ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมด้านบุคลากร มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเงื่อนไขในระดับการยอมรับทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 มีความสอดคล้องเป็นไปตามเกณฑ์การกำหนดค่าแสดงว่าโมเดลในการวัดนี้มีความเที่ยงตรง (Validity) หรือ OK Fit Confirm สรุปผลทดสอบดังตาราง 29

ตาราง 29 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความต้องการต่อการให้บริการ
ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี นักท่องเที่ยวโดยรวมทุกกลุ่ม

องค์ประกอบ	ตัวแปรสังเกตได้	λ	SE.	t-value	R2
ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว		0.76	-	-	58.0%
POT1 (ค่าคงที่พารามิเตอร์)		0.76	-	-	57.0%
POT2		0.66	0.06	13.856**	44.0%
POT3		0.72	0.06	15.732**	52.0%
POT4		0.78	0.06	15.298**	61.0%
POT5		0.77	0.06	14.995**	60.0%
POT6		0.67	0.07	13.098**	45.0%
POT7		0.68	0.07	13.066**	46.0%
POT8		0.71	0.07	13.948**	51.0%
POT9		0.70	0.07	13.820**	49.0%
POT10		0.67	0.06	12.210**	44.0%
ด้านการให้บริการ		0.95	0.10	10.908**	91.0%
SER1 (ค่าคงที่พารามิเตอร์)		0.68	-	-	47.0%
SER2		0.67	0.08	12.042**	45.0%
SER3		0.74	0.08	13.269**	55.0%
SER4		0.72	0.08	12.332**	52.0%
SER5		0.74	0.08	13.273**	55.0%
SER6		0.62	0.07	11.396**	39.0%
SER7		0.59	0.09	10.039**	35.0%
SER8		0.67	0.08	12.091**	45.0%
SER9		0.66	0.09	11.770**	44.0%
SER10		0.69	0.07	12.383**	47.0%

ตาราง 29 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวแปรสังเกตได้	λ	SE.	t-value	R ²
ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมสถาปัตยกรรม		0.90	0.08	10.612**	81.0%
ENV1 (ค่าคงที่พารามิเตอร์)		0.68			46.0%
ENV2		0.76	0.08	14.214**	57.0%
ENV3		0.75	0.08	14.363**	57.0%
ENV4		0.69	0.07	12.374**	48.0%
ENV5		0.76	0.10	13.450**	58.0%
ENV6		0.73	0.09	12.945**	53.0%
ENV7		0.77	0.09	13.248**	59.0%
ENV8		0.70	0.08	13.260**	49.0%
ENV9		0.72	0.08	12.935**	52.0%
ENV10		0.74	0.09	13.204**	55.0%
ENV11		0.68	0.11	11.563**	47.0%
ด้านบุคลากร		0.82	0.10	10.509**	67.0%
PEO1 (ค่าคงที่พารามิเตอร์)		0.71	-	-	50.0%
PEO2		0.74	0.07	13.055**	55.0%
PEO3		0.73	0.07	12.906**	54.0%
PEO4		0.83	0.07	13.879**	68.0%
PEO5		0.69	0.08	11.727**	48.0%

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

ผลการวิเคราะห์ทดสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีกลุ่มนักท่องเที่ยวโดยรวมทุกกลุ่มตัวแปรประกอบด้วย ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร ทั้งหมด 4 ตัวแปรแฝงรวม 36 ตัวแปรสังเกตได้ ผลวิเคราะห์พบว่า มีน้ำหนักค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.59– 0.83 มีค่ามากกว่า 0.40 เป็นค่าที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกตัวแปรสังเกตได้ (Hair et al., 2010) และมีค่าความคลาดเคลื่อนระหว่าง 0.06 – 0.11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสองรายข้อระหว่าง

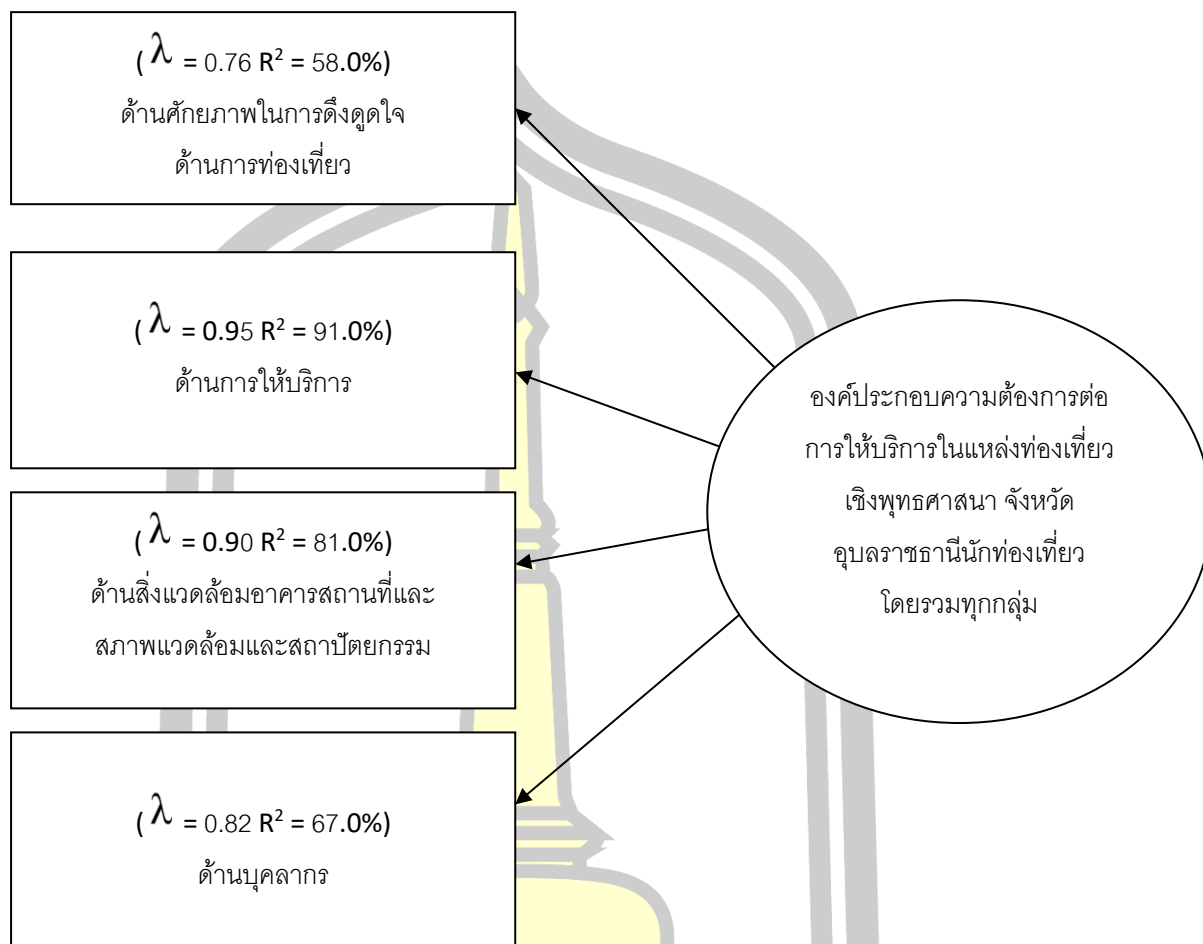
35.0% - 68.0% เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระรูปคะแนนมาตรฐานเป็นค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่จะบ่งบอกอิทธิพลเส้นทางขององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งความ ต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมทุกกลุ่มนำมาสรุปผลการทดสอบรายองค์ประกอบได้ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว มีจำนวน 10 ตัวแปรสังเกตได้ (POT1 – POT10) มีน้ำหนักค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.66 – 0.78 ค่าความคลาดเคลื่อนระหว่าง 0.06– 0.07 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสองเมื่อจำแนกตามตัวแปรระหว่าง 44.0% - 61.0% โดยความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีโดยรวมทุกกลุ่มองค์ประกอบด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.76 มีค่าอิทธิพลสหสัมพันธ์ ร้อยละ 58.0

2. องค์ประกอบด้านการให้บริการ มีจำนวน 10 ตัวแปรสังเกตได้ (SER1 – SER10) มีน้ำหนักค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.59 – 0.74 ค่าความคลาดเคลื่อนระหว่าง 0.07– 0.09 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสองเมื่อจำแนกตามตัวแปรระหว่าง 35.0% - 55.0% โดยความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีโดยรวมทุกกลุ่มองค์ประกอบด้านการให้บริการ มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.95 มีค่าอิทธิพลสหสัมพันธ์ ร้อยละ 91.0

3. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม มีจำนวน 11 ตัวแปรสังเกตได้ (NEV1 – NEV11) มีน้ำหนักค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.68 – 0.77 ค่าความคลาดเคลื่อนระหว่าง 0.07– 0.11 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสองเมื่อจำแนกตามตัวแปรระหว่าง 46.0% - 59.0% โดยความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีโดยรวมทุกกลุ่มองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.90 มีค่าอิทธิพลสหสัมพันธ์ ร้อยละ 81.0

4. องค์ประกอบด้านบุคลากรมีจำนวน 5 ตัวแปรสังเกตได้ (PEO1 – PEO5) มีน้ำหนักค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.69 – 0.83 ค่าความคลาดเคลื่อนระหว่าง 0.07 – 0.08 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสองเมื่อจำแนกตามตัวแปรระหว่าง 48.0% - 68% โดยความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีโดยรวมทุกกลุ่มองค์ประกอบด้านบุคลากรมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.82 มีค่าอิทธิพลสหสัมพันธ์ ร้อยละ 67.0

ภาพประกอบ 7 สรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองผลความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีนักท่องเที่ยวโดยรวมทุกกลุ่ม

สรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองผลความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีนักท่องเที่ยวโดยรวมทุกกลุ่ม พบว่าองค์ประกอบที่ส่งผลมากที่สุด คือด้านการให้บริการค่าสัมประสิทธิ์ 0.95 มีค่าอิทธิพลสหสัมพันธ์ ร้อยละ 91.0 รองลงมา คือด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ค่าสัมประสิทธิ์ 0.90 ค่าอิทธิพลสหสัมพันธ์ ร้อยละ 81.0 ด้านบุคลากร ค่าสัมประสิทธิ์ 0.82 ค่าอิทธิพลสหสัมพันธ์ ร้อยละ 67.0 และด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวค่าสัมประสิทธิ์ 0.76 ค่าอิทธิพลสหสัมพันธ์ ร้อยละ 58.0 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

ส่วนที่ 6 ผลวิเคราะห์การแจกแจงเป็นปกติอิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ในส่วนนี้วิเคราะห์ตรวจสอบปัญหาสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรผลอิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย 5 ตัวแปรแฝง ประกอบด้วย ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร และตัวแปรผล ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา สรุปผลได้ดังนี้

ส่วนที่ 6.1 การตรวจสอบการแจกแจงเป็นปกติ

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ตรวจสอบการแจกแจงเป็นปกติของตัวแปรผล วิเคราะห์อิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย 5 ตัวแปรแฝง ได้แก่ ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร และตัวแปรผล ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา รวมทั้งหมด 36 ตัวแปรสังเกตได้ มีค่าพิสัยที่ 3.00 – 4.00 ค่าต่ำสุด 1.00 ค่าสูงสุด 5.00 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.29 – 4.69 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางถึงระดับมากที่สุด มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง 0.61 – 1.27 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีการกระจายอยู่ใกล้กับค่าเฉลี่ยโดยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดังกล่าวมีค่าไม่เกิน 30% ของค่าเฉลี่ยและมีค่าความแปรปรวน (Variance) หรือค่ากำลังสองของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อวัดการกระจายของข้อมูลอยู่ระหว่าง 0.37 – 1.61 มีค่าความเบ้ (Skewness) หรือความไม่สมมาตรของการแจกแจงในภาพรวม ตัวแปรมีการแจกแจงในลักษณะเบ้ขวาจนถึงเบ้ซ้าย แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรทั้งหมดมีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย มีค่าความเบ้อยู่ระหว่าง (-2.09) ถึง (-0.17) มีค่าความโด่ง (Kurtosis) มีค่าระหว่าง (-0.79) ถึง 4.66 จึงถือว่าตัวแปรมีความโด่งสูงกว่าโค้งปกติเล็กน้อย จากผลวิเคราะห์ถือว่าตัวแปรมีความโด่งสูงกว่าโค้งปกติเล็กน้อย ซึ่งเกณฑ์ของความเบ้และความโด่งที่ยอมรับได้ได้โค้งปกติมีค่าความเบ้ไม่เกิน 3.00 และ ค่าความโด่งไม่เกิน 10.00 (พูลพงศ์ สุขสว่าง, 2556) และมีค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรปรวน (Coefficient of Variation : CV) ระหว่าง 12.97% - 37.23% น้อยกว่า 40.0% แสดงให้เห็นว่ามีการกระจายของข้อมูลที่เหมาะสม (Griffiths JC, 1967) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าตัวแปรมีความเที่ยงความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์นำเข้าวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ได้แสดงผลดังตาราง 30

ตาราง 30 วิเคราะห์การตรวจสอบการแจกแจงค่าสถิติเชิงพรรณนาตัวแปรผลวิเคราะห์
อิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา
จังหวัดอุบลราชธานี

ตัวแปร	พิสัย	ต่ำสุด	สูงสุด	$\bar{X}$	SD.	แปรปรวน	ความเบ้	ความโด่ง	CV.
ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว									
POT1	4.00	1.00	5.00	4.43	0.83	0.68	-1.68	3.20	18.67%
POT2	4.00	1.00	5.00	4.54	0.73	0.53	-1.77	3.51	16.04%
POT3	4.00	1.00	5.00	4.50	0.77	0.59	-1.59	2.41	17.04%
POT4	4.00	1.00	5.00	4.49	0.79	0.62	-1.60	2.33	17.53%
POT5	4.00	1.00	5.00	4.54	0.76	0.58	-1.77	3.08	16.73%
POT6	4.00	1.00	5.00	4.39	0.82	0.68	-1.33	1.43	18.80%
POT7	4.00	1.00	5.00	4.36	0.85	0.71	-1.17	0.77	19.40%
POT8	4.00	1.00	5.00	4.37	0.83	0.69	-1.11	0.42	19.04%
POT9	4.00	1.00	5.00	4.50	0.82	0.67	-1.65	2.21	18.15%
POT10	4.00	1.00	5.00	4.63	0.70	0.49	-2.09	4.66	15.19%
ด้านการให้บริการ									
SER1	4.00	1.00	5.00	4.48	0.78	0.60	-1.47	1.72	17.35%
SER2	4.00	1.00	5.00	4.53	0.75	0.56	-1.63	2.61	16.48%
SER3	4.00	1.00	5.00	4.54	0.76	0.57	-1.68	2.69	16.68%
SER4	3.00	2.00	5.00	4.54	0.75	0.56	-1.61	1.91	16.42%
SER5	4.00	1.00	5.00	4.52	0.75	0.56	-1.42	1.31	16.50%
SER6	4.00	1.00	5.00	4.54	0.73	0.53	-1.63	2.52	16.06%
SER7	4.00	1.00	5.00	4.47	0.82	0.67	-1.71	3.01	18.34%
SER8	4.00	1.00	5.00	4.53	0.73	0.53	-1.48	1.77	16.09%
SER9	4.00	1.00	5.00	4.43	0.80	0.64	-1.39	1.51	18.08%
SER10	3.00	2.00	5.00	4.50	0.70	0.49	-1.16	0.33	15.55%

ตาราง 30 (ต่อ)

ตัวแปร	พหุสัณย	ต่ำสุด	สูงสุด	$\bar{X}$	SD.	แปรปรวน	ความเบ้	ความโด่ง	CV.
ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม									
ENV1	3.00	2.00	5.00	4.58	0.70	0.48	-1.56	1.59	15.18%
ENV2	4.00	1.00	5.00	4.60	0.69	0.47	-1.79	3.16	14.88%
ENV3	4.00	1.00	5.00	4.58	0.72	0.53	-1.89	3.77	15.83%
ENV4	3.00	2.00	5.00	4.69	0.61	0.37	-1.95	3.12	12.97%
ENV5	4.00	1.00	5.00	4.53	0.79	0.62	-1.75	2.77	17.45%
ENV6	4.00	1.00	5.00	4.55	0.77	0.59	-2.00	4.56	16.84%
ENV7	4.00	1.00	5.00	4.54	0.75	0.56	-1.69	2.67	16.45%
ENV8	3.00	2.00	5.00	4.54	0.73	0.54	-1.54	1.78	16.14%
ENV9	4.00	1.00	5.00	4.57	0.70	0.49	-1.68	2.83	15.26%
ENV10	4.00	1.00	5.00	4.57	0.75	0.56	-1.81	2.94	16.43%
ENV11	4.00	1.00	5.00	4.39	0.87	0.76	-1.42	1.65	19.85%
ด้านบุคลากร									
PEO1	4.00	1.00	5.00	4.43	0.83	0.69	-1.56	2.28	18.72%
PEO2	4.00	1.00	5.00	4.53	0.73	0.53	-1.65	2.99	16.01%
PEO3	3.00	2.00	5.00	4.53	0.69	0.47	-1.35	1.17	15.18%
PEO4	3.00	2.00	5.00	4.52	0.73	0.54	-1.53	1.87	16.21%
PEO5	4.00	1.00	5.00	4.48	0.82	0.68	-1.67	2.60	18.39%

ส่วนที่ 6.2 การตรวจสอบปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวแปร

ในส่วนนี้ทำการวิเคราะห์เพื่อทำการตรวจสอบปัญหาสหสัมพันธ์อิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย 5 ตัวแปรแฝง ได้แก่ ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร และตัวแปรผล มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.528 – 0.753 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในเชิงบวกและไม่เกิน 0.80 (Field et al., 2013) แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระมีความเป็นอิสระต่อกันไม่มีความสัมพันธ์กันมากไม่มีการควบคุมตัวแปรใดไว้มีความเที่ยงตรงมีความเป็นเอกภาพตัวแปรแฝงตาม

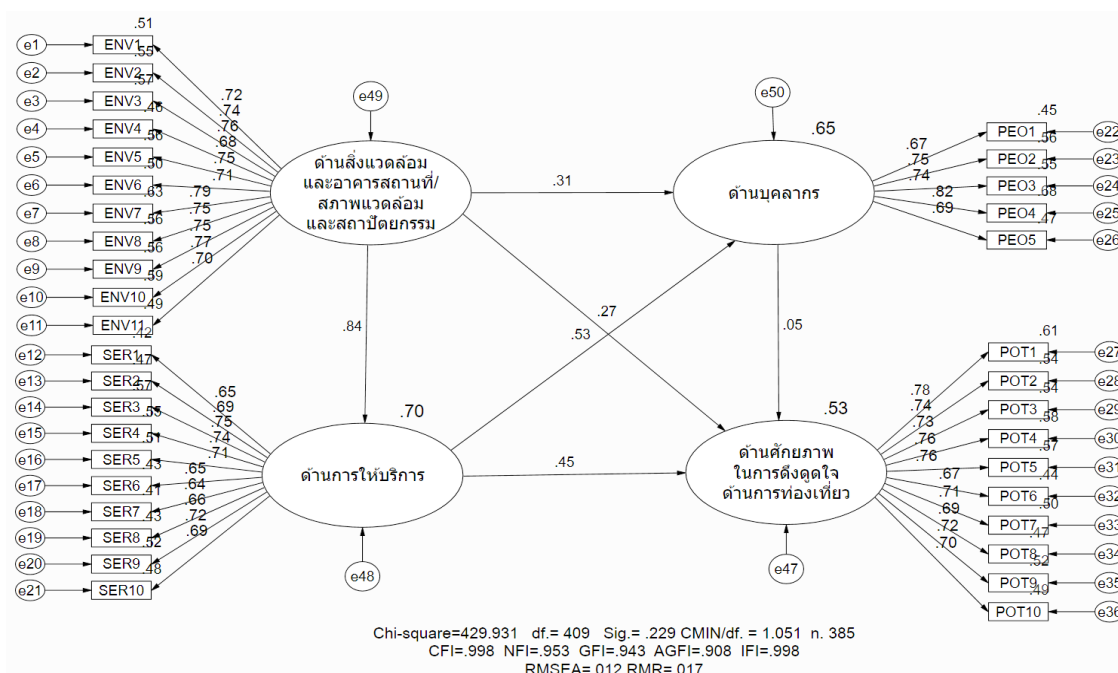
เกณฑ์นำเข้าไว้วิเคราะห์อิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีได้ แสดงผลดังตาราง 31

ตาราง 31 การตรวจสอบปัญหาสัมพันธอิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ตัวแปร	ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	ด้านการให้บริการ	ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม	ด้านบุคลากร
ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	1.000			
ด้านการให้บริการ	0.656	1.000		
ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม	0.603	0.753	1.000	
ด้านบุคลากร	0.528	0.680	0.654	1.000

ส่วนที่ 7 วิเคราะห์สมการโครงสร้างแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ในส่วนนี้วิเคราะห์สมการโครงสร้าง (System Equation Model : SEM) ของโมเดลแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร ทำการตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของโมเดลสมการเชิงโครงสร้างและทำการปรับโมเดลให้มีความสมบูรณ์ เพื่อให้ค่าสถิติเป็นที่ยอมรับโดยวิธีเชื่อมตัวแปร Modification Indices และทำการตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของโมเดลสมการเชิงโครงสร้างด้วยการพิจารณาค่าน้ำหนักตัวแปรและค่า R^2 เพื่อทำการตรวจสอบความผันแปรรวมของตัวบ่งชี้ สรุปผลวิเคราะห์ได้ ดังภาพประกอบ 8 และตาราง 32

ภาพประกอบ 8 สมการเชิงโครงสร้างแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ผลวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร จากการปรับค่าความคลาดเคลื่อนระหว่างตัวแปรโดยใช้ค่าสถิติดัชนีการปรับโมเดล (Modification Index) พบว่าแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี แบบจำลองสมการเชิงโครงสร้างมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่า Chi - Square เท่ากับ 429.931 df เท่ากับ 409.0 Sig. = 0.229 > 0.05 และ CMIN/df. เท่ากับ 1.051 < 2.0 สอดคล้องกับตามแนวคิดของ Hair และคณะ (2006); Bollen (1989); Sorbon (1996) ผลการวิเคราะห์จากการปรับโมเดล พบว่า ดัชนีมีความสอดคล้องและค่าสถิติเหล่านี้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้ง 7 ดัชนี สรุปได้ดังนี้

1. ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index: CFI) ซึ่งผลการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 0.998 > 0.90 ผลของค่าดัชนีเป็นไปตามแนวคิดของ Hair และคณะ (2006) ซึ่ง CFI ที่ดีควรมีค่า 0.90 ขึ้นไป แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์

2. ดัชนีวัดความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) เป็นการแสดงถึงปริมาณความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมที่อธิบายได้ด้วยโมเดล ซึ่งผลการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ

0.943 > 0.90 ผลของค่าดัชนีเป็นไปตามแนวคิดของ Hair และคณะ (2006); Mueller (1996) ซึ่ง GFI ที่ดีควรมีค่า 0.90 ขึ้นไป แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์

3. ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) เป็นการแสดงถึงปริมาณความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมที่อธิบายได้ด้วยโมเดลปรับแก้ด้วยองศาความเป็นอิสระ โดยทั่วไปค่า AGFI มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 ค่า ซึ่ง ค่า AGFI ที่ยอมรับได้ควรมีค่ามากกว่า 0.90 ซึ่งผลการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ $0.908 > 0.80$ ผลของค่าดัชนีเป็นไปตามแนวคิดของ Durande-Moreau an Usunier (1999) AGFI ที่ดีควรมีค่า 0.80 ขึ้นไป แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์

4. ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เป็นค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยค่า RMSEA ที่ดีมากควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 หรือมีค่าระหว่าง 0.05 ถึง 0.08 หมายถึง โมเดลค่อนข้างสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผลการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ $0.012 < 0.08$ เป็นค่า ค่า RMSEA ที่ดีมาก ผลของค่าดัชนีเป็นไปตามแนวคิด ตรงตามเกณฑ์ Hair และคณะ (2006); Browne and Cudeck (1993) แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์

5. ดัชนีความกลมกลืนประเภทเปรียบเทียบับรูปแบบอิสระ (Normed fit index; NFI) เป็นค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยค่า NFI ที่ยอมรับได้ควรมีค่ามากกว่า 0.90 ซึ่งผลการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ $0.953 > 0.90$ ผลของค่าดัชนีเป็นไปตามแนวคิดของ Hair และคณะ (2006) แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์

6. ดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบับรูปแบบฐาน (Incremental fit index; IFI) เป็นค่าดัชนีที่ทดสอบเปรียบเทียบรูปแบบทดสอบกับรูปแบบฐานที่ตัวแปรทุกตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กับมีค่ามากกว่า 0.90 ซึ่งจะแสดงว่ารูปแบบทางทฤษฎีสามารถใช้อธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรได้อย่างดี โดยค่า IFI ที่ยอมรับได้ควรมีค่ามากกว่า 0.90 ซึ่งผลการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ $0.998 > 0.90$ ผลของค่าดัชนีเป็นไปตามแนวคิดของ Hair และคณะ (2006) แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์

7. ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (Root Mean Square Residual: RMR) เป็นค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยค่า RMR ควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 ซึ่งค่าที่ดีควรมีค่าเท่ากับ 0 หรือเข้าใกล้ 0 มากที่สุด ซึ่งผลการวิเคราะห์มีค่า RMR เท่ากับ $0.017 < 0.05$ เป็นค่า RMR ที่ดีมาก ผลของค่าดัชนีเป็นไปตามแนวคิดตรงตามเกณฑ์ Diamantopoulos และ Siguaw (2000) แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์

จากผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีทั้ง 7 ตัว มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ชี้ให้เห็นว่าสมการเชิงโครงสร้างแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่ง

ท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเงื่อนไขในระดับการยอมรับทางสถิติ ประกอบด้วย ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร ทุกตัวแปรนั้นมีความสอดคล้องเป็นไปตามเกณฑ์การกำหนดค่าซึ่งแสดงว่าโมเดลในการวัดนี้มีความเที่ยงตรง (Validity) หรือ OK Fit Confirm สรุปผลทดสอบอิทธิพลได้ดังตาราง 32

ตาราง 32 ผลการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างแบบจำลองผลความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ตัวแปร (เส้นทาง)		λ	SE.	t-value	Sig.	R ²
ด้านการให้บริการ	<-- ด้านสิ่งแวดล้อม	0.84	0.08	11.231	0.000*	70.0%
ด้านบุคลากร	<-- ด้านสิ่งแวดล้อม	0.31	0.10	3.613	0.000*	65.0%
ด้านบุคลากร	<-- ด้านการให้บริการ	0.53	0.10	5.772	0.000*	65.0%
ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจ	<-- ด้านการให้บริการ	0.45	0.13	4.374	0.000*	53.0%
ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจ	<-- ด้านบุคลากร	0.05	0.09	0.584	0.559	53.0%
ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจ	<-- ด้านสิ่งแวดล้อม	0.27	0.12	3.028	0.002*	53.0%

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิเคราะห์ทดสอบสมการเชิงโครงสร้างแบบจำลองผลความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ตัวแปรประกอบด้วย ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระรูปคะแนนมาตรฐาน ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่จะบ่งบอกอิทธิพลของตัวแปรนำมาสรุปผลการทดสอบเป็นรายด้านดังนี้

1. ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ประกอบด้วย 11 ตัวแปรสังเกตได้ (ENV1 – ENV11) มีค่าน้ำหนักสัมประสิทธิ์ถดถอยระหว่าง 0.68 – 0.79 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุ (R²) ร้อยละ 46.0% - 63.0% โดยด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมมีผลต่อสมการเชิงโครงสร้างแบบจำลองผลความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยเป็นอิทธิพลทางตรงจำนวน 3 เส้นทาง และทางอ้อมจำนวน 2 เส้นทางสรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการให้บริการ มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.84 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.08 มีค่า t. - value เท่ากับ 11.231 และ ค่า Sig. เท่ากับ $0.000 < 0.05$ อธิบายอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงได้ร้อยละ 70.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

1.2 ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อด้านบุคลากรมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.31 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.10 มีค่า t. - value เท่ากับ 3.613 และค่า Sig. เท่ากับ $0.000 < 0.05$ อธิบายอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงได้ร้อยละ 65.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

1.3 ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.27 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.12 มีค่า t. - value เท่ากับ 3.028 และ ค่า Sig. เท่ากับ $0.002 < 0.05$ อธิบายอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงได้ร้อยละ 53.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

1.4 ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวโดยมีด้านการให้บริการเป็นตัวแปรส่งผ่านมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.38 (0.84×0.45) อธิบายอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงได้ร้อยละ 53.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

1.5 ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อด้านบุคลากรโดยมีด้านการให้บริการเป็นตัวแปรส่งผ่านมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.45 (0.84×0.53) อธิบายอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงได้ร้อยละ 53.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2. ด้านการให้บริการ ประกอบด้วย 10 ตัวแปรสังเกตได้ (SER1 – SER10) มีค่าน้ำหนักสัมประสิทธิ์ถดถอยระหว่าง 0.64 – 0.75 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุ (R^2) ร้อยละ 41.0% - 57.0% โดยด้านการให้บริการมีผลต่อสมการเชิงโครงสร้างแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยเป็นอิทธิพลทางตรง จำนวน 3 เส้นทาง สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการให้บริการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อด้านบุคลากร มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.53 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.10 มีค่า t. - value เท่ากับ 5.772 และ ค่า Sig. เท่ากับ $0.000 < 0.05$ อธิบายอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงได้ร้อยละ 65.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2.2 ด้านการให้บริการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.45 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.13

มีค่า t - value เท่ากับ 4.374 และ ค่า Sig. เท่ากับ $0.000 < 0.05$ อธิบายอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงได้ร้อยละ 53.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

3. ด้านบุคลากรประกอบด้วย 5 ตัวแปรสังเกตได้ (PEO1 – PEO5) มีค่าน้ำหนักสัมประสิทธิ์ถดถอยระหว่าง 0.67 – 0.82 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุ (R^2) ร้อยละ 45.0% - 68.0% โดยด้านบุคลากรไม่มีผลต่อสมการเชิงโครงสร้างแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยเป็นอิทธิพลทางตรง สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านบุคลากรไม่มีอิทธิพลต่อด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.05 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.09 มีค่า t - value เท่ากับ 0.584 และ ค่า Sig. เท่ากับ $0.559 > 0.05$ หรือสรุปได้ว่าด้านบุคลากรไม่มีอิทธิพลต่อด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 8 ผลวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ในส่วนนี้วิเคราะห์อิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีจำนวน 5 ตัวแปรแฝง ประกอบด้วย ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร และตัวแปรผล ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เลือกตัวแปรโดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter) ใช้ค่า Tolerance และ VIF สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ตาราง 33 แสดงวิเคราะห์ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระอิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

อิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี	Collinearity Statistics	
	Tolerance	VIF
ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	0.538	1.859
ด้านการให้บริการ	0.331	3.023
ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม	0.382	2.621
ด้านบุคลากร	0.487	2.052

ผลการวิเคราะห์ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วยด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร พบว่า ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ หรือ Multicollinearity โดยมีค่าพื้นที่นอกเหนือจากความแปรปรวนระหว่างตัวแปรอิสระหรือค่า Tolerance ระหว่าง 0.331 – 0.538 มากกว่า 0.20 (Menard, 1995) และตัวชี้วัดความเพือของความแปรปรวนของค่าสัมประสิทธิ์ หรือ ค่า VIF ระหว่าง 1.859– 3.023 น้อยกว่า 5.0 (Ringle et al., 2015) แสดงว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวเป็นอิสระกันต่อกันตรงตามเกณฑ์ จึงนำมาทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เลือกตัวแปรโดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Regression) เพื่ออธิบายการเลือกตัวแปรอิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีสรุปผลทดสอบได้ดังนี้

ตาราง 34 แสดงผลวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยอิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

(n. = 372)

ตัวแปร	Unstandardized		Standardize	t -	Sig.
	Coefficients		d		
	B	Std. Error	Coefficients	statistics	
(ค่าคงที่)	1.644	0.427		3.849	0.000
ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว	0.099	0.107	0.164	2.934	0.035*
ด้านการให้บริการ	0.287	0.147	0.170	3.959	0.005*
ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม	-0.124	0.134	-0.075	-0.928	0.354
ด้านบุคลากร	0.136	0.111	0.188	2.224	0.022*
R. = 0.430 R Square = 0.153 R Square Adjusted (R ²) = 24.30% (0.243)					
F-statistics = 5.314 Sig. = 0.000 Durbin-Watson = 1.566					

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยอิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า มีค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณภาพบริการสาธารณะในระดับค่อนข้างปานกลาง โดยมีค่า R เท่ากับ 0.430 และมีค่า R Square หรือ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่แสดงถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระหรืออิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีที่ 0.153 และมีค่าสัมประสิทธิ์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่มีการปรับแก้ให้เหมาะสม ร้อยละ 24.30 (Adjusted R Square = 0.243) โดยผลการทดสอบค่าสถิติค่า F-statistics เท่ากับ 5.314 และค่า Sig. เท่ากับ $0.000 < 0.05$ กล่าวได้ว่า มีตัวแปรอิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีอย่างน้อยหนึ่งตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการทดสอบความคลาดเคลื่อนมีค่าของ Durbin-Watson เท่ากับ $1.566 > 1.50$ แสดงว่ามีความคลาดเคลื่อนที่เป็นอิสระต่อกันในระดับสูงไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์ในตัวแปร (Autocorrelation) ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การถดถอยมีค่าคงที่เท่ากับ 1.644 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.427 โดยผลการพยากรณ์มีค่า t - statistics เท่ากับ 3.849 ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 โดยผลทดสอบว่าความต้องการในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีค่า Sig. < 0.05 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ และด้านบุคลากร นำมาสรุปผลเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว มีค่า t - statistics เท่ากับ 2.934, Sig. เท่ากับ $0.035 < 0.05$, Beta เท่ากับ 0.164 หรือกล่าวได้ว่า ความต้องการด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยการเปลี่ยนแปลงในด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นหนึ่งหน่วยมาตรฐานมีผลต่ออุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.164 หน่วยมาตรฐาน

ด้านการให้บริการ มีค่า t - statistics เท่ากับ 3.959, Sig. เท่ากับ $0.005 < 0.05$, Beta เท่ากับ 0.170 หรือกล่าวได้ว่า ความต้องการด้านการให้บริการ มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยการเปลี่ยนแปลงในด้านการให้บริการเพิ่มสูงขึ้นหนึ่งหน่วยมาตรฐานมีผลต่ออุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.170 หน่วยมาตรฐาน

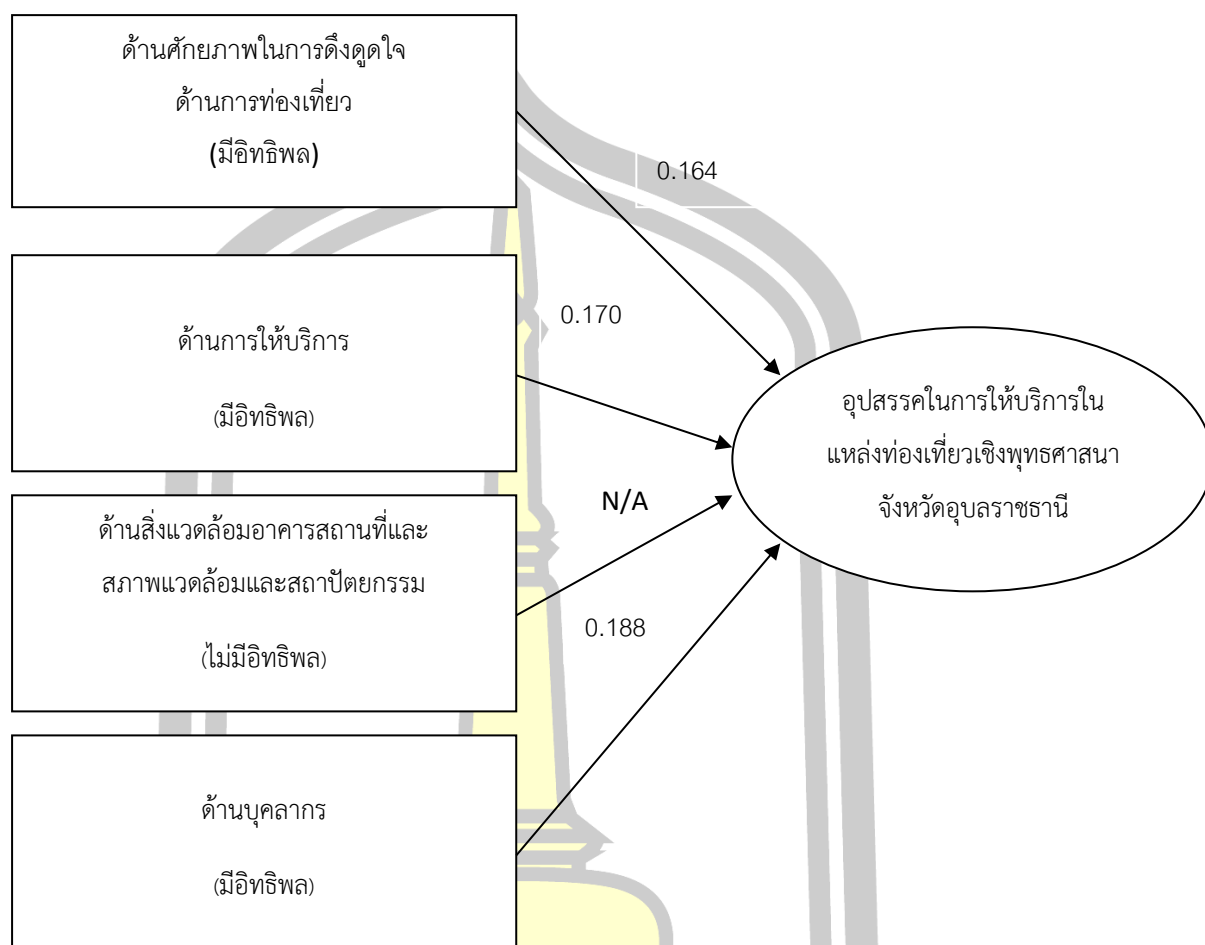
ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม มีค่า t - statistics เท่ากับ -0.928, Sig. เท่ากับ $0.354 > 0.05$, Beta เท่ากับ 0.354 หรือกล่าวได้ว่า ความ

ต้องการด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมไม่มีอิทธิพลต่ออุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ด้านบุคลากร มีค่า t - statistics เท่ากับ 2.224, Sig. เท่ากับ $0.022 < 0.05$, Beta เท่ากับ 0.188 หรือกล่าวได้ว่า ความต้องการด้านบุคลากร มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยการเปลี่ยนแปลงในด้านบุคลากรเพิ่มสูงขึ้นหนึ่งหน่วยมาตรฐานมีผลต่ออุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 0.188 หน่วยมาตรฐาน

สรุปผลการทดสอบอิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ได้ว่า ความต้องการในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวด้านการให้บริการ และด้านบุคลากร มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีโดยมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง ได้ร้อยละ 24.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นำเสนอเป็นแบบจำลองอิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีได้ดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 สรุปอิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในประเด็นพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว

2.3.1 การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของผู้รับบริการในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้วิธีการ สัมภาษณ์แบบเชิงลึก และการสังเกต จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้รับบริการ ที่เดินทางมาเยี่ยมชมวัดทั้ง 10 วัด มีคำถามที่เป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูล 3 ข้อ ดังนี้ :

2.3.1.1 พฤติกรรมการท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอย่างไร โดยศึกษาใน 5 ประเด็น คือ 1)วัตถุประสงค์ในการเดินทาง 2) การเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา 3) พาหนะที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว 4) จำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว 5) การรู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

2.3.1.2 การบริการให้คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ของวัดเป็นอย่างไร โดยศึกษาใน 4 ประเด็น คือ 1) ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว 2) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา 3) สิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่/สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา 4) บุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

2.3.1.3 ความจำเป็นต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ที่มาเยี่ยมชมวัด มีความจำเป็นหรือไม่อย่างไร โดยศึกษาใน 4 ประเด็น คือ 1) ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว 2) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา 3) สิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ /สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา 4) บุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

ในส่วนนี้จะนำเสนอผลจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยจะนำเสนอผลการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 พฤติกรรมการท่องเที่ยว

1. วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

เดินทางมาทำบุญ การตั้งใจมาทำบุญ กราบไหว้สักการะขอพรเพื่อความเป็นสิริมงคล พักผ่อนหย่อนใจ ทำให้จิตใจสงบ ชมความงดงามของสถาปัตยกรรม ถวายสังฆทาน ถวายจตุปัจจัยแด่พระสงฆ์ สรงน้ำพระในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ให้อาหารปลา ตั้งใจเดินทางมาทำบุญ 9 วัด ชมสมุนไพรรายในแหล่งท่องเที่ยว สวดมนต์ไหว้พระในคืนวันพระ และวันพระศึกษาเรียนรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ทางพระพุทธศาสนา ฟังเทศน์ฟังธรรมเป็นโอกาสในการใช้เวลาร่วมกับคนในครอบครัว นักท่องเที่ยวยังเดินทางมาตามความเชื่อความศรัทธาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พระคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดอุบลราชธานี ทำให้รู้สึกสบายใจ รู้สึกสงบมากขึ้นและยังมีย่านท่องเที่ยวในบางส่วนของเส้นทางเพื่อศึกษาเรียนรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์เกี่ยวกับ ศาสนสถานทางพระพุทธศาสนา ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ถือเป็นศูนย์รวม ที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ความเชื่อ ความศรัทธาของประชาชนและนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

2. การเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

การเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาภายในจังหวัดอุบลราชธานี เส้นทางคมนาคมมีความสะดวกสบาย นักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในตัวอำเภอเมืองอุบลราชธานีทำให้การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดอุบลราชธานีสามารถเข้าถึงได้ง่าย การจราจรไม่ติดขัดเนื่องจากนักท่องเที่ยวเดินทางในช่วงวันหยุดหรือวันธรรมดานักท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้อย่างสะดวกสบาย ยังมีนักท่องเที่ยวในบางส่วน

ที่เดินทางมาเยี่ยมญาติผู้ป่วยจึงถือโอกาสมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางพุทธศาสนาภายในจังหวัดอุบลราชธานี และนักท่องเที่ยวที่ได้เดินทางเข้ามาแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเดินทางที่เป็นไปตามความคาดหมายที่ประสงค์ไว้

อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวบางส่วนยังประสบปัญหาเล็กน้อยในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนาภายในจังหวัดอุบลราชธานี อาทิเช่น ไม่มีรถสาธารณะเดินทางไปถึงวัด ไม่คุ้นเคยเส้นทางในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากสถานที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวในบางที่ตั้งอยู่นอกตัวเมืองอุบลราชธานีจึงทำให้เกิดปัญหาในการเดินทาง และรวมถึงปัญหาในเรื่องสภาพอากาศ ดังนั้น การเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ถือว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเส้นทางคมนาคมที่มีความสะดวกสบาย เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายสามารถอำนวยความสะดวกในการเดินทางแก่นักท่องเที่ยวได้

3. พาหนะในการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

พาหนะในการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนามีหลากหลายรูปแบบซึ่งขึ้นอยู่กับความสะดวกของนักท่องเที่ยว อาทิเช่น เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ยานพาหนะในการเดินทางเป็นรถยนต์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ส่วนตัว ของแต่ละบุคคล เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ยานพาหนะในการเดินทางเป็นรถจักรยานยนต์ เดินทางมา แหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ยานพาหนะในการเดินทางเป็นรถยนต์โดยสารสาธารณะ (Taxi) เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้ยานพาหนะในการเดินทางเป็นรถยนต์โดยสารสาธารณะ หรือ Grab Car และนักท่องเที่ยวในบางส่วนเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ยานพาหนะในการเดินทางเป็นรถโดยสารปรับอากาศ VIP เดินทางโดยเครื่องบิน ดังนั้น การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาภายในจังหวัดอุบลราชธานี ถือว่าสามารถอำนวยความสะดวกในการใช้พาหนะในหลากหลายประเภทในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี

4. จำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

จำนวนในการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนามีหลากหลายรูปแบบซึ่งขึ้นอยู่กับความสะดวกของนักท่องเที่ยว อาทิเช่น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาบ่อยครั้ง เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า 5-20 ครั้ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่หลากหลายรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น นักท่องเที่ยวเป็นคนที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี เดินทางมาเพื่อทัศนศึกษา สอบธรรมะ เป็นต้น นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาเป็นครั้งแรกเนื่องจากไม่ได้เป็นคนในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี และนักท่องเที่ยวในบางส่วน ที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาเป็นบางครั้งเมื่อมีโอกาสหรือเมื่อมีเวลาว่าง ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาภายในจังหวัดอุบลราชธานี มีความสำคัญต่อนักท่องเที่ยว

ในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวบ่อยครั้ง เป็นบางครั้งหรือแม้แต่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก ถือว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาภายใน จังหวัดอุบลราชธานีสามารถเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนและนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

5. การรู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากช่องทางที่หลากหลาย อาทิเช่น รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากคนในครอบครัวรู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากการสังเกตเห็นด้วยตนเอง รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงาน รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากญาติ รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากการที่สถานศึกษาเคยพาเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไปทัศนศึกษา สอบธรรมะ เป็นต้น รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากช่องทางสื่อโซเชียลมีเดีย และนักท่องเที่ยวในบางส่วนรู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากการแนะนำของคนในชุมชน ดังนั้น ช่องทางในการรู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาภายในจังหวัดอุบลราชธานีมีหลากหลายรูปแบบสามารถทำให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นเหตุผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว และทำให้เกิดการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาภายในจังหวัดอุบลราชธานีมากขึ้น

ตอนที่ 2 ความต้องการการบริการของวัดที่มีต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์

ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป

1. ความต้องการด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว คือ มีความสวยงาม สงบและร่มรื่น มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย มีการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา มีความเก่าแก่คงความเป็นเอกลักษณ์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาเป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดอุบลราชธานี งานพุทธศิลป์ภายในวัดมีการจัดเป็นระบบระเบียบ การเดินทางสะดวกสบาย เข้าถึงได้ง่าย มีจุดนั่งพักผ่อนหย่อนใจสามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งเหมาะแก่การมานั่งปฏิบัติธรรม มีการตกแต่งสถานที่ภายในวัดมีการตกแต่งดอกไม้ที่หลากหลายทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกสดชื่นและสบายใจ

ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีศักยภาพที่หลากหลายในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสิ่งดึงดูดใจของแต่ละแหล่งท่องเที่ยวมีความแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว

2. ความต้องการด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

ของวัด

ด้านการให้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี แหล่งท่องเที่ยวมีการให้บริการและมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวที่ดี อาทิเช่น มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนนักท่องเที่ยวเข้ามาปฏิบัติธรรมโดยใช้การสื่อสารที่ทันสมัย มีบริการน้ำดื่ม จุดขายเครื่องดื่ม มีจุดให้อาหารปลา ปล่อนก ปล่อยปลาและจำหน่ายอาหารปลา จุดบริการดอกไม้ รูป เทียน จุดทำบุญเช่น การสะเดาะเคราะห์ เสี่ยงเซียมซี มีป้ายบอกทางไปห้องน้ำอย่างชัดเจน มีการให้บริการด้านข้อมูลกิจกรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา จัดแบ่งพื้นที่และสัดส่วนในการทำบุญอย่างเป็นระเบียบชัดเจน มีบริการเจลแอลกอฮอล์ มีอ่างล้างมือไว้คอยบริการ

ดังนั้น การให้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีการให้บริการและอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามยังขาดในด้านการบริการในบางส่วนที่นักท่องเที่ยวอยากให้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม เช่น ไม่มีจุดบริการดอกไม้ รูป เทียน ที่เข้าถึงได้สะดวกสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ และไม่มีบริการวีลแชร์สำหรับคนพิการและรถเข็นเด็ก ไม่มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน

3. ความต้องการด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ /สภาพแวดล้อมและ

สถาปัตยกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัด

ด้านสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ควร มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการ เช่น ทางลาด รถเข็น ห้องน้ำ สภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ มีความสะอาด สวยงาม ร่มรื่น สงบ สถาปัตยกรรมมีความเป็นเอกลักษณ์ สวยงาม แหล่งท่องเที่ยว มีป้ายบอกทางไปห้องน้ำอย่างชัดเจน แหล่งท่องเที่ยวยังคงมีความสวยงาม สามารถดึงดูดใจ นักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวได้ ควรมีราวจับทางขึ้น-ลงบันได งานพุทธศิลป์ภายในวัด จำเป็นต้องจัดเป็นระบบเหมาะสม สถานที่จอดรถมีความสะดวกสบาย

ดังนั้น สิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่/สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม มีสภาพแวดล้อมที่ดี สวยงาม ร่มรื่น สามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางเข้ามาสัมผัสและรับ ประสพการณ์ที่ดีภายในแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังมีส่วนที่ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อการพัฒนา สิ่งแวดล้อม สถาปัตยกรรม ภายในแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของ นักท่องเที่ยวให้ได้มากที่สุด

4. ความต้องการด้านบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนาของวัด

ด้านบุคลากร ควรมีบุคลากรให้คำแนะนำ ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว บุคลากร มีมารยาทที่ดี พุดจาไพเราะ ยิ้มแย้มแจ่มใส ต้องมีบุคลากรคอยให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว บุคลากรต้อง

มีมารยาทและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีบุคลากรที่คอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยว บุคลากรจำหน่ายชุดถวายสังฆทาน บุคลากรควรช่วยเหลือนักท่องเที่ยวอย่างเท่าเทียมกัน บุคลากรในการดูแลรักษาความปลอดภัย บุคลากรแต่งกายสุภาพเรียบร้อย แต่อย่างไรก็ตามยังมีนักท่องเที่ยวที่ยังไม่ได้รับการปฏิบัติที่ดีจากบุคลากร เนื่องจากภายในแหล่งท่องเที่ยวไม่มีบุคลากรมาคอยแนะนำช่วยเหลือต่าง ๆ บุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยวยังไม่มีความรู้ในด้านการให้ข้อมูลที่เพียงพอ ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความไม่ประทับใจ

ตอนที่ 3 ความจำเป็นต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ที่มาเยี่ยมชมวัด

1. ความจำเป็นด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวของวัดต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป

ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีบรรยากาศที่สงบ ร่มรื่น และควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการ มีกิจกรรมที่หลากหลายที่น่าสนใจ เพื่อเป็นการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีความสะอาด เรียบร้อย บริเวณวัดจำเป็นต้องมีความเป็นระเบียบ เรียบร้อย สวยงาม จำเป็นต้องมีสถานที่สำหรับการปฏิบัติธรรมที่สงบ สะอาด แหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์ วัดจำเป็นต้องจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ร่วมกับนักท่องเที่ยว และประชาชนในชุมชนเสมอ ๆ แหล่งท่องเที่ยวควรมีจุดให้บริการถ่ายภาพ เพื่อเป็นการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยว ควรมีการตกแต่งดอกไม้ที่หลากหลายตามจุดที่นั่งพัก จะได้มีความรู้สึกสดชื่นและสบายใจ ควรมีแนวทางหรือเส้นทางของการไหว้พระ แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ด้านประวัติศาสตร์และในด้านของโบราณวัตถุและโบราณที่สำคัญ มีกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์ เช่น การก่อเจดีย์ทราย การแต่งกายด้วยชุดไทย เป็นต้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยให้นักท่องเที่ยว

ดังนั้น ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่น สะดุดตา สวยงาม สะอาด ร่มรื่น เส้นทางในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวต้องมีความสะดวกสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา และยังเป็นส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานี

2. ความจำเป็นด้านการให้บริการของวัดต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป

ด้านการให้บริการ วัดจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม เช่น ทางลาด มีสัญญาณเสียงและสัญญาณแสงขอความช่วยเหลือ เป็นต้น จำเป็นต้องมีการประชาสัมพันธ์ผ่าน

ช่องทางต่างๆ เช่น สื่อโซเชียลมีเดีย รถประกาศเสียงตามสาย ในเรื่องของกิจกรรมในช่วงเทศกาล ประเพณีความเป็นมา เอกลักษณ์ของวัด เชิญชวนเข้าปฏิบัติธรรมโดยใช้การสื่อสารที่ทันสมัย จำเป็นต้องมีศูนย์ข้อมูลสำหรับให้ข้อมูล หลากหลายรูปแบบ เช่น ระบบเสียง บริการล่ามภาษา คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป จำเป็นต้องมีจุดนั่งพักผ่อน หย่อนใจ ภายในแหล่งท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีเจลล้างมือแอลกอฮอล์ ควรมีการบริการน้ำดื่ม จำเป็นต้องมีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น วัดจำเป็นต้องมีจุดบริการดอกไม้ ธูป เทียน ที่เข้าถึงได้สะดวกสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ต้องการให้มีการจัดการด้านพื้นที่สำหรับแม่ค้าหาบเร่ที่เข้ามาทำการค้าขายภายในวัด

ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี จำเป็นต้องมีการบริการในการรองรับและอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็กและบุคคลทั่วไป แหล่งท่องเที่ยวควรเตรียมความพร้อมในเรื่องการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ภายในแหล่งท่องเที่ยว

3. ความจำเป็นด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ และสถาปัตยกรรมของวัดต่อคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป

ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่/สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม วัดจำเป็นต้องมีการพัฒนาสถานที่ที่ต้องการการต่อเติม ซ่อมแซม ทำนุบำรุง หรือสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม เช่น ทางลาดสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และครอบครัวที่มีเด็กเล็ก แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับวัด ติดเป็นป้ายตามสถานที่จุดสำคัญภายในวัดและดูแลรักษาความสะอาดภายในวัด ต้องการให้การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวก เข้าถึงได้ง่าย เหมาะสมสำหรับคนทั้งมวล วัดจำเป็นต้องมีห้องน้ำที่ถูกลักษณะ สำหรับ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป วัดควรมีป้ายให้ข้อมูลประวัติความเป็นมาหรือความสำคัญตามจุดต่าง ๆ ภายในวัดทั้งแบบภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมได้อ่านและศึกษาข้อมูลได้ด้วยตนเอง ที่ชัดเจนมองเห็นได้ง่าย ติดอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ทำให้สับสน หากมีการบูรณะแหล่งท่องเที่ยวควรคงความเป็นเค้าโครงเดิมให้ได้มากที่สุด วัดจำเป็นต้องมีการทำความสะอาดบริเวณรอบวัดโดยเฉพาะจุดที่นั่งพักผ่อนของนักท่องเที่ยว ควรดูแลรักษาพุทธศิลป์ภายในวัดให้เป็นอย่างดี วัดจำเป็นต้องมีป้าย สัญลักษณ์ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลสำหรับคนพิการ วัดจำเป็นต้องมีพื้นที่สำหรับเด็ก เช่น สนามเด็กเล่น ควรเพิ่มพื้นที่ในการจอดรถให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมภายในแหล่งท่องเที่ยวควรเน้นเรื่องความสะอาด และนำวิถีชีวิตความเป็นอิสานให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือนได้ชม อาคารควรออกแบบให้มีความเป็นกลิ่นอายอิสาน

ดังนั้น ด้านสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่/สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข พัฒนา ด้าน

สิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่/สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ให้มีความพร้อมในการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

4. ความจำเป็นด้านบุคลากรของวัดต่อคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป

ด้านบุคลากร วัดจำเป็นต้องมีบุคลากร กรณีขอความช่วยเหลือฉุกเฉิน หรือความช่วยเหลือเพิ่มเติม เช่น ช่วยเข็นรถเข็นผู้พิการ ช่วยพยุงผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ เป็นต้น บุคลากรจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย วัดจำเป็นต้องมีการอบรมพัฒนาบุคลากรด้านการบริการ บุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยวควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อนักท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีบุคลากรที่คอยบริการจำหน่ายชุดถวายสังฆทาน ภายในแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีบุคลากรที่คอยให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว วัดจำเป็นต้องมีพระสงฆ์สนทนธรรม ให้คำปรึกษาด้านธรรมะ จำเป็นต้องมีบุคลากรคอยให้ข้อมูลตามสถานที่ต่างๆที่เป็นจุดสำคัญของวัดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้ศึกษาด้วย จำเป็นต้องมีบุคลากรดูแลรักษาความปลอดภัย เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามหลายวัดไม่ได้รับการบริการ เนื่องจากภายในแหล่งท่องเที่ยวยังไม่มีบุคลากรคอยให้บริการ

ดังนั้น ด้านบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี จำเป็นต้องมีการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในกรณีฉุกเฉินสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก เป็นต้น เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับ นักท่องเที่ยวทุกประเภทที่เดินทางเข้ามาภายในแหล่งท่องเที่ยว

2.4 การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีข้อมูลเชิงคุณภาพ

การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้วิธีการ สัมภาษณ์แบบเชิงลึกและการสังเกต จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง นักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ประกอบด้วย คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก สตรีมีครรภ์ และนักท่องเที่ยวทั่วไป มีคำถามที่เป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูล 3 ข้อ ดังนี้ :

2.4.1 พฤติกรรมนักท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอย่างไร โดยศึกษาใน 6 ประเด็น คือ 1)วัตถุประสงค์ในการเดินทาง 2) การเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา 3) พาหนะที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว 4) จำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว 5) การรู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา 6) วัดที่เคยเดินทางมา

2.4.2 ความต้องการบริการของคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ของวัดเป็นอย่างไร โดยศึกษาใน 4 ประเด็น คือ 1) ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว 2) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา 3) สิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ / สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา 4) บุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

ในส่วนนี้จะนำเสนอผลจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยจะนำเสนอผลการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 พฤติกรรมการท่องเที่ยว

1. วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เดินทางเพื่อทำบุญตักบาตร ถวายสังฆทาน สวดมนต์ไหว้พระ ปฏิบัติธรรม ฟังเทศน์ฟังธรรม กราบไหว้ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อความเป็นสิริมงคล เดินทางมา เพื่อศึกษาหาความรู้ทางพระพุทธศาสนา เดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจทำให้รู้สึกสบายใจมากยิ่งขึ้น เดินทางมาเพื่อใช้เวลาร่วมกับคนในครอบครัวเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เดินทางมาสรงน้ำพระเนื่องในเทศกาลสงกรานต์ซึ่งถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย เดินทางมาร่วมกิจกรรมของทางวัดที่จัดขึ้น เช่น มาเยี่ยมชมงานประเพณี แหล่งท่องเที่ยว มีความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่น ทำให้เดินทางมาเยี่ยมชมศิลปะทางพระพุทธศาสนา เช่น งานพุทธศิลป์ภายในวัด จิตรกรรมฝาผนังภายในโบสถ์

นอกจากนี้ ยังมีนักท่องเที่ยวบางส่วนเดินทางมาเพื่อวัตถุประสงค์ เดินทางมาทำบุญบริจาคทาน ทำบุญสร้างโบสถ์สร้างศาลา เดินทางมาทำบุญให้อาหารปลา เดินทางมาเพื่อบูชาพระตามวัดที่มีชื่อเสียงภายในจังหวัดอุบลราชธานี เดินทางมาเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน เดินทางมาศึกษาหาความรู้และหาประสบการณ์ในการทำงาน ดังนั้น วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ถือเป็นศูนย์รวมที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ความเชื่อ ความศรัทธาของประชาชนและนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล สามารถแบ่งได้เป็นประเภทนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

1.1 คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เพื่อเดินทางมาทำบุญที่วัด ร่วมกิจกรรมภายในวัด เช่น กราบไหว้พระ สรงน้ำพระ สวดมนต์ ไหว้พระ ถวายสังฆทาน เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ปฏิบัติธรรมที่วัด เพื่อศึกษาหาความรู้ทางพระพุทธศาสนา

1.2 คนพิการทางการมองเห็น

วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เดินทางมาเพื่อเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เดินทางมาทำบุญที่วัด ใช้เวลาร่วมกับคนในครอบครัว

ร่วมกิจกรรมภายในวัด เช่น กราบไหว้พระ สรงน้ำพระ สวดมนต์ ไหว้พระ ถวายสังฆทาน เพื่อศึกษาหาความรู้ทางพระพุทธศาสนา

1.3 คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เดินทางมาเพื่อทำบุญตักบาตรที่วัด เดินทางมาไหว้พระและสรงน้ำพระเนื่องในเทศกาลสงกรานต์ ซึ่งถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย เดินทางมาเพื่อศึกษาหาความรู้ทางพระพุทธศาสนา และเดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ

1.4 ผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เดินทางมาเพื่อทำบุญ ปฏิบัติธรรม ร่วมกิจกรรมภายในวัด เช่น กราบไหว้พระ สรงน้ำพระ สวดมนต์ ไหว้พระ ถวายสังฆทาน และเพื่อศึกษาหาความรู้ทางพระพุทธศาสนา

1.5 ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก

วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เดินทางมาเพื่อร่วมกิจกรรมภายในวัด เช่น กราบไหว้พระ สรงน้ำพระ สวดมนต์ ไหว้พระ ถวายสังฆทาน เดินทางมาทำบุญที่วัด ใช้เวลาร่วมกับคนในครอบครัว และเพื่อศึกษาหาความรู้ทางพระพุทธศาสนา

1.6 สตรีมีครรภ์

วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เดินทางมาเพื่อเดินทางมาทำบุญ ร่วมกิจกรรมภายในวัด เช่น กราบไหว้พระ สรงน้ำพระ สวดมนต์ ไหว้พระ ถวายสังฆทาน ใช้เวลาร่วมกับคนในครอบครัว และเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ

1.7 นักท่องเที่ยวทั่วไป

วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เดินทางมาเพื่อเดินทางมาทำบุญที่วัด เพื่อศึกษาหาความรู้ทางพระพุทธศาสนา ร่วมกิจกรรมภายในวัด เช่น กราบไหว้พระ สรงน้ำพระ สวดมนต์ ไหว้พระ ถวายสังฆทาน เยี่ยมชมศิลปะทางพระพุทธศาสนา จิตกรรมฝาผนัง เยี่ยมชมสถานที่บริเวณรอบวัด และเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ

2. การเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

การเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา การเดินทางมีความสะดวกสบาย การจราจรไม่ติดขัด เนื่องจากเป็นคนในพื้นที่ของจังหวัดอุบลราชธานีทำให้มีความคุ้นชินเส้นทางเป็นอย่างดี แหล่งท่องเที่ยวอยู่ใกล้กับที่อยู่อาศัย ที่ทำงาน หรือนักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาในช่วงเช้าของวันหยุด เส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีคนคอยช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในเวลาเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยว การเดินทางเป็นไปตามความคาดหมายที่

ประสงค์ไว้ แต่ยังมีนักท่องเที่ยวบางส่วนที่ประสบปัญหาในการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในเรื่องของเส้นทางในการเดินทาง เนื่องจากนักท่องเที่ยวไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีจึงทำให้ไม่คุ้นชินเส้นทาง และปัญหาเรื่องของสภาพอากาศ การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวที่มีความลำบากเล็กน้อย เนื่องจากเดินทางมากับทางรถตู้ของโรงเรียน เดินทางร่วมกันกับผู้คนจำนวนมาก ดังนั้น การเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเส้นทางคมนาคมที่มีความสะดวกสบายเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายสามารถอำนวยความสะดวกในการเดินทางให้นักท่องเที่ยวได้ สามารถแบ่งได้เป็นประเภทนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

2.1 คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

การเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา การเดินทางมีความสะดวกสบาย เข้าถึงได้ง่าย และประสบปัญหาเล็กน้อย เนื่องจาก ไม่คุ้นชินเส้นทาง

2.2 คนพิการทางการมองเห็น

การเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา การเดินทางมีความสะดวกสบาย เข้าถึงได้ง่าย เนื่องจากมีคนคอยช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในเวลาเดินทาง และเดินทางไปกับคนในครอบครัวมีคนคอยช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในเวลาเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยว

2.3 คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

การเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา การเดินทางมีความสะดวกสบาย เข้าถึงได้ง่าย และการเดินทางประสบปัญหาเล็กน้อย เนื่องจาก แหล่งท่องเที่ยวอยู่ไกลจากในตัวเมือง ทำให้ไม่ทราบเส้นทาง สภาพอากาศ

2.4 ผู้สูงอายุ

การเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา การเดินทางมีความสะดวกสบาย เนื่องจาก ที่อยู่อาศัยอยู่บริเวณใกล้กับแหล่งท่องเที่ยว ทำให้การจราจรไม่ติดขัด เส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ง่าย และประสบปัญหาเล็กน้อย เนื่องจาก สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย

2.5 ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก

การเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา การเดินทางมีความสะดวกสบาย เข้าถึงได้ง่าย และประสบปัญหาเล็กน้อย เนื่องจาก ไม่คุ้นชินเส้นทาง

2.6 สตรีมีครรภ์

การเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา การเดินทางมีความสะดวกสบาย เข้าถึง ได้ง่าย

2.7 นักท่องเที่ยวทั่วไป

การเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา การเดินทางมีความสะดวกสบาย เข้าถึงได้ง่าย และประสบปัญหาเล็กน้อย เนื่องจาก ไม่คั่งชินเส้นทาง สภาพอากาศเดินทางมากับรถตู้โรงเรียนเดินทางร่วมกันกับผู้คนจำนวนมาก

3. พาหนะในการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา มีหลากหลายรูปแบบซึ่งขึ้นอยู่กับความสะดวกของนักท่องเที่ยว อาทิเช่น เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ยานพาหนะในการเดินทางเป็นรถยนต์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ส่วนตัวของแต่ละบุคคล เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ยานพาหนะในการเดินทางเป็นรถจักรยานยนต์ เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ยานพาหนะในการเดินทางเป็นรถนำเที่ยว เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ยานพาหนะในการเดินทางเป็นรถโดยสารประจำทาง และนักท่องเที่ยวในบางส่วนเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ยานพาหนะในการเดินทางเป็นรถตู้ของโรงเรียน ดังนั้น การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ภายในจังหวัดอุบลราชธานี สามารถใช้พาหนะในการเดินทางได้หลากหลายรูปแบบ ทำให้อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี สามารถแบ่งได้เป็นประเภทนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

3.1 คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้พาหนะในการเดินทางเป็นรถยนต์ส่วนตัว และรถจักรยานยนต์

3.2 คนพิการทางการมองเห็น

เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้พาหนะในการเดินทางเป็นรถยนต์ส่วนตัว

3.3 คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้พาหนะในการเดินทางเป็นรถยนต์ส่วนตัว และรถจักรยานยนต์

3.4 ผู้สูงอายุ

เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้พาหนะในการเดินทางเป็นรถยนต์ส่วนตัว และรถโดยสารประจำทาง

3.5 ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก

เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้พาหนะในการเดินทางเป็นรถยนต์ส่วนตัว

3.6 สตรีมีครรภ์

เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้พาหนะในการเดินทางเป็นรถยนต์ส่วนตัว และรถจักรยานยนต์

3.7 นักท่องเที่ยวทั่วไป

เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้พาหนะในการเดินทางเป็นรถยนต์ส่วนตัว รถจักรยานยนต์ รถนำเที่ยว รถโดยสารประจำทาง และรถตู้ของทางโรงเรียน

4. จำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

จำนวนในการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาเป็นบ่อยครั้ง ซึ่งนักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกันออกไป เช่น ชอบเดินทางไปวัดเพราะนับถือบูชาพระพุทธศาสนา ทางครอบครัวชอบเดินทางไปวัดในช่วงเทศกาลหรือวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชอบเดินทางไปทำบุญที่วัด เป็นคนในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี เดินทางเมื่อมีการจัดกิจกรรมที่วัดและมีความเชื่อ ความศรัทธาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ บูชาพระเครื่อง เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาเป็นบางครั้ง เมื่อมีโอกาสและเวลาวางยังนักท่องเที่ยวในบางส่วนของเดินทางมาเป็นครั้งแรก ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีมีความสำคัญต่อนักท่องเที่ยวในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวบ่อยครั้งเป็นบางครั้งหรือแม้แต่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก ถือว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาภายในจังหวัดอุบลราชธานีสามารถเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนและนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล สามารถแบ่งได้เป็นประเภทนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

4.1 คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จำนวน 1 ครั้ง บ่อยครั้ง จำนวน 3 ครั้ง จำนวน 2 ครั้ง จำนวนมากกว่า 3 ครั้ง จำนวน 5 ครั้ง และจำนวน 4 ครั้ง

4.2 คนพิการทางการมองเห็น

เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จำนวนมากกว่า 3 ครั้ง จำนวน 1 ครั้ง และบ่อยครั้ง

4.3 คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จำนวน 3 ครั้ง จำนวน 1 ครั้ง บางครั้ง บ่อยครั้ง มากกว่าหนึ่งครั้งต่อปี และจำนวน 6-7 ครั้ง

4.4 ผู้สูงอายุ

เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา บ่อยครั้ง จำนวนมากกว่า 3 ครั้ง และ 12 ครั้งต่อปี

4.5 ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก

เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จำนวน 2 ครั้ง จำนวน 1 ครั้ง จำนวนมากกว่า 3 ครั้ง ปีละ 2-3 ครั้ง และบางครั้ง

4.6 สตรีมีครรภ์

เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จำนวน 2 ครั้ง บ่อยครั้ง
จำนวน 1 ครั้ง และจำนวนมากกว่า 3 ครั้ง

4.7 นักท่องเที่ยวทั่วไป

เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จำนวน 1 ครั้ง จำนวน
มากกว่า 3 ครั้ง บ่อยครั้ง จำนวน 2 ครั้ง จำนวน 3 ครั้ง และจำนวน 4 ครั้ง

5. การรู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากช่องทางที่หลากหลาย อาทิเช่น รู้จักแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากคนในครอบครัว รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากญาติพี่น้อง รู้จัก
แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากเพื่อน รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากอินเทอร์เน็ต รู้จัก
แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากการประชาสัมพันธ์ผ่านทางโทรทัศน์ รู้จักแหล่งท่องเที่ยวด้วย
ตนเอง เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวอยู่ใกล้ที่อยู่อาศัย รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากสื่อโซเชียล
มีเดีย และยังมีนักท่องเที่ยวบางส่วนรู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากหนังสือพิมพ์/นิตยสาร
ดังนั้น ช่องทางในการรู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาภายในจังหวัดอุบลราชธานี
มีหลากหลายรูปแบบสามารถทำให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นเหตุผลให้
นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว และทำให้เกิดการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา
ภายในจังหวัดอุบลราชธานีมากขึ้น สามารถแบ่งได้เป็นประเภทนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

5.1 คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากครอบครัว รู้จักจากญาติ รู้จักจาก
เพื่อน รู้จักจากอินเทอร์เน็ต รู้จักจากการประชาสัมพันธ์ผ่านทางโทรทัศน์ และรู้จักจากคนรู้จักแนะนำ

5.2 คนพิการทางการมองเห็น

รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากครอบครัว รู้จักจากญาติ รู้จักจาก
เพื่อน รู้จักจากการประชาสัมพันธ์ผ่านทางโทรทัศน์ และรู้จักจากคนรู้จักแนะนำ

5.3 คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากครอบครัว รู้จักจากญาติ รู้จักจาก
อินเทอร์เน็ต รู้จักจากเพื่อน รู้จักจากการประชาสัมพันธ์ผ่านทางโทรทัศน์ และรู้จักจากหนังสือพิมพ์/
นิตยสาร

5.4 ผู้สูงอายุ

รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาด้วยตนเอง รู้จักจากอินเทอร์เน็ต รู้จักจาก
เพื่อน รู้จักจากญาติ และรู้จักจากการประชาสัมพันธ์ผ่านทางโทรทัศน์

5.5 ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก

รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากอินเทอร์เน็ต รู้จักจากครอบครัว รู้จักจากเพื่อน รู้จักจากญาติ รู้จักด้วยตนเอง และรู้จักจากคนรู้จักแนะนำ

5.6 สตรีมีครรภ์

รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากอินเทอร์เน็ต รู้จักจากญาติ รู้จักจากเพื่อน รู้จักจากครอบครัว รู้จักด้วยตนเอง รู้จักจากคนรู้จักแนะนำ

5.7 นักท่องเที่ยวทั่วไป

รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากครอบครัว รู้จักจากอินเทอร์เน็ต รู้จักจากญาติ รู้จักจากเพื่อน และรู้จักด้วยตนเอง

6. วัดที่นักท่องเที่ยวเคยเดินทางไปท่องเที่ยว

วัดที่นักท่องเที่ยวเคยเดินทางไป การเดินทางท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาภายในจังหวัดอุบลราชธานี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางไปที่ วัดพระธาตุหนองบัว วัดสุปฏิหารามวรวิหาร วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว วัดหนองป่าพง วัดมณีวนาราม วัดมหาวนาราม วัดทุ่งศรีเมือง วัดถ้ำคูหาสวรรค์ วัดศรีอุบลรัตนาราม วัดหลวง วัดแจ้ง นอกจากนี้ยังมีนักท่องเที่ยวในบางส่วนเคยทางไปวัดสารพัฒน์นิคม วัดพระธาตุจอมทอง วัดสมาน วัดเขาดินร่วมโพธิ์ทอง วัดถ้ำเขาย้อย วัดห้วยมงคล วัดประตูด่านผึ่ง วัดหลวงพ่โศธร วัดประทุมมาลัย วัดศรีประดู่ วัดศรีแสงทอง วัดสระประสานสุข วัดพลแพน วัดปากแซง วัดไชยมงคล วัดมงคลโกวิทาราม วัดใต้ ดังนั้น ภายในจังหวัดอุบลราชธานีมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาที่มีความหลากหลาย และมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาวัดที่มีชื่อเสียงภายในจังหวัดอุบลราชธานี และยังมีการเดินทางไปวัดอื่น ๆ ภายในจังหวัดอุบลราชธานีและวัดที่อยู่จังหวัดอื่น ถือว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนามีความสำคัญและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของนักท่องเที่ยว ประชาชน และเพื่อคนทั้งมวล สามารถแบ่งได้เป็นประเภทนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

6.1 คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

เคยเดินทางไปวัดทุ่งศรีเมือง วัดมหาวนาราม วัดมณีวนาราม วัดพระธาตุหนองบัว วัดศรีอุบลรัตนาราม วัดหลวง วัดหนองป่าพง และวัดสิรินธรวรารามภูพร้าว

6.2 คนพิการทางการมองเห็น

เคยเดินทางไปวัดทุ่งศรีเมือง วัดมหาวนาราม วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว วัดพระธาตุหนองบัว วัดศรีอุบลรัตนาราม วัดหลวง วัดมณีวนาราม และวัดพลแพน

6.3 คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

เคยเดินทางไปวัดทุ่งศรีเมือง วัดมหาวนาราม วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว วัดพระธาตุหนองบัว วัดศรีอุบลรัตนาราม วัดแจ้ง วัดสุปฏิณารามวรวิหาร วัดหลวง วัดหนองป่าพง วัดมณีวนาราม และวัดใต้

6.4 ผู้สูงอายุ

เคยเดินทางไปวัดมหาวนาราม วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว วัดทุ่งศรีเมือง วัดพระธาตุหนองบัว วัดศรีอุบลรัตนาราม วัดหลวง วัดสุปฏิณารามวรวิหาร วัดหนองป่าพง วัดมณีวนาราม วัดแจ้ง วัดใต้ วัดพลแพน วัดเลียบ วัดพระธาตุจอมทอง วัดประตูดินผึ่ง วัดประทุมมาลัย และวัดศรีประดู่

6.5 ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก

เคยเดินทางไปวัดศรีอุบลรัตนาราม วัดทุ่งศรีเมือง วัดมหาวนาราม วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว วัดสุปฏิณารามวรวิหาร วัดแจ้ง วัดหนองป่าพง วัดพระธาตุหนองบัว วัดมณีวนาราม และวัดสมาน

6.6 สตรีมีครรภ์

เคยเดินทางไปวัดหลวง วัดทุ่งศรีเมือง วัดมหาวนาราม วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว วัดพระธาตุหนองบัว วัดหนองป่าพง วัดศรีอุบลรัตนาราม วัดสุปฏิณารามวรวิหาร วัดมณีวนาราม วัดแจ้ง วัดเขาดินร่มโพธิ์ทอง และวัดสระประสานสุข

6.7 นักท่องเที่ยวทั่วไป

เคยเดินทางไปวัดทุ่งศรีเมือง วัดมหาวนาราม วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว วัดพระธาตุหนองบัว วัดสุปฏิณารามวรวิหาร วัดหลวง วัดหนองป่าพง วัดมณีวนาราม วัดศรีอุบลรัตนาราม วัดแจ้ง วัดใต้ วัดหลวงพ่อโสธร วัดถ้ำคูหาสวรรค์ วัดสารพัฒน์นิคม วัดพลแพน วัดผาน้ำน้อย วัดถ้ำเขาย้อย วัดห้วยมงคล วัดศรีแสงทอง วัดปากแซง วัดไชยมงคล และวัดมงคลโกวิทาราม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นด้านความต้องการการบริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

1. ความต้องการด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

จากการสัมภาษณ์ผู้รับบริการเรื่อง “เรื่องแนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี (สำหรับนักท่องเที่ยว)” พบว่า ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว คือ ต้องการให้วัดมีความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่น สะดุดตา ต้องการให้วัดมีความสะอาด เรียบร้อย ร่มรื่น เย็นสบายธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ และสถานที่มีความเงียบสงบและไม่ก่อความวุ่นวาย ควรมีดอกไม้ประดับที่หลากหลายตาม

จุดที่นั่งพักจะได้มีความรู้สึกสดชื่นและสบายใจ ต้องการให้งานพุทธศิลป์ภายในวัดจัดเป็นระบบเหมาะสม ต้องการให้เปิดพระอุโบสถ สถานที่สำคัญ ๆ ให้ได้เข้าไปเยี่ยมชม กราบไหว้ บูชา ต้องการให้วัดจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาพร้อมกับนักท่องเที่ยวและประชาชนในชุมชนเสมอ ๆ การนำเอาประเพณีเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม อย่างเช่น การทำบุญสะเดาะเคราะห์ การก่อเจดีย์ทราย เนื่องในวัดสงกรานต์มีแนวทางหรือเส้นทางของการไหว้พระ เป็นต้น ต้องการให้สถานที่ท่องเที่ยวมีการร่วมสมัยกับยุคปัจจุบันการถ่ายทอดพระพุทธศาสนายังคงเดิมและก็ต้องเคารพการอยู่ร่วมกันของคนรุ่นหลังและคนรุ่นใหม่อย่างสันติและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ต้องการให้มีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว ต้องการให้มีจุดที่น่าสนใจจุดชมวิวยภายในแหล่งท่องเที่ยวและจุดให้อาหารปลาควรมีความปลอดภัย ต้องการให้มีการอนุรักษ์และเชิดชูความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของคุณค่าทางวัฒนธรรมและทางพระพุทธศาสนาของจังหวัดอุบลราชธานี ต้องการให้มีแสดงป้ายปฏิทินจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนาตลอดปี

ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ต้องมีการปรับปรุงพัฒนาในหลากหลายด้าน เพื่อให้มีศักยภาพในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวทุกประเภทได้มากยิ่งขึ้นซึ่งจะทำให้ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี สามารถแบ่งได้เป็นประเภทนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

1.1 คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

ต้องการให้บริเวณวัดมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ร่มรื่น สงบ มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว เอกลักษณ์ประจำวัดโดดเด่น สะดุดตา มีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว

1.2 คนพิการทางการมองเห็น

ต้องการให้มีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว ต้องการให้บริเวณวัดมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ร่มรื่น สงบ ควรมีการจัดการระบบภายในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการอนุรักษ์และเชิดชูวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้มากที่สุด ต้องการให้วัดมีเอกลักษณ์ประจำวัดโดดเด่น สะดุดตา

1.3 คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

ต้องการให้มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว ต้องการให้บริเวณวัดมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ร่มรื่น สงบ ต้องการให้วัดมีเอกลักษณ์ประจำวัดโดดเด่น สะดุดตาควรมีการอนุรักษ์และเชิดชูวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้มากที่สุด

1.4 ผู้สูงอายุ

ต้องการให้มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว ต้องการให้บริเวณวัดมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ร่มรื่น สงบ ควรมีการอนุรักษ์และเชิดชูวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้มากที่สุด

1.5 ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก

ต้องการให้มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว ต้องการให้บริเวณวัดมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ร่มรื่น สงบ ต้องการให้วัดมีเอกลักษณ์ประจำวัดโดดเด่น สะดุดตา

1.6 สตรีมีครรภ์

ต้องการให้บริเวณวัดมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ร่มรื่น สงบ ต้องการให้มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว ต้องการให้วัดมีเอกลักษณ์ประจำวัดโดดเด่น สะดุดตา ต้องการให้มีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว ควรมีการจัดการระบบภายในแหล่งท่องเที่ยว

1.7 นักท่องเที่ยวทั่วไป

ต้องการให้มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว ต้องการให้บริเวณวัดมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ร่มรื่น สงบ ต้องการให้วัดมีเอกลักษณ์ประจำวัดโดดเด่น สะดุดตา ต้องการให้เปิดพระอุโบสถ สถานที่สำคัญ ๆ ควรมีการจัดการระบบภายในแหล่งท่องเที่ยวต้องการให้มีแสดงป้ายปฏิทินจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนาตลอดปี

2. ความต้องการด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ด้านการให้บริการ ต้องการให้มีบริการรถรับส่งสำหรับผู้พิการไปยังสถานที่ต่างๆในวัด มีอักษรเบรลล์ไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวผู้พิการทางสายตา มีระบบแจ้งเตือนเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน มีการจัดระเบียบนักท่องเที่ยว โดยแยกนักท่องเที่ยวผู้พิการทางสายตาเพื่อเป็นการเสริมสร้างความปลอดภัยและลดการแออัดภายในแหล่งท่องเที่ยว มีจุดแลนด์มาร์คบอกข้อมูลสำหรับผู้พิการ ต้องการให้มีจุดจำหน่าย บริการดอกไม้ ธูป เทียน ที่เข้าถึงได้สะดวก ต้องการให้มีศูนย์ข้อมูลสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ควรมีจุดบริการเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ เนื่องจากอยู่ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ต้องการให้มีจุดนั่งพักผ่อนหย่อนใจ ต้องการให้มีบริการวีลแชร์สำหรับคนพิการและรถเข็นเด็ก ต้องการให้มีการให้ข้อมูลแก่คนพิการหลากหลายรูปแบบ เช่น ระบบเสียง บริการล่ามภาษา ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนเข้าปฏิบัติธรรมโดยใช้การสื่อสารที่ทันสมัย เช่น การเชิญชวนมาปฏิบัติธรรม การทำบุญโรงทาน และเชิญชวนให้ผู้คนต่างพื้นที่มาร่วมทำกิจกรรมด้วย เป็นต้น ต้องการให้มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสถานพยาบาลสามารถให้บริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและ

รวดเร็ว ต้องการให้มีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาล ต้องการให้มีบริการเคลื่อนย้าย (ขึ้น-ลง) พาหนะ ต้องการให้มีการบริการนำดื่มและมีจุดแสดงอ่านข้อมูลไว้คอยบริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการลดการแพร่เชื้อระบาดของโรคโควิด 19 ต้องการอยากให้มีร้านจำหน่ายเครื่องดื่ม ร้านจำหน่ายของฝากของที่ระลึก และบริการถ่ายภาพเพื่อเป็นที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว

ดังนั้น ด้านการบริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ต้องมีการบริการที่หลากหลายรูปแบบ ปรับปรุงแก้ไข เพื่ออำนวยความสะดวกเสริมสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวและสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยว สามารถแบ่งได้เป็นประเภทนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

2.1 คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

ต้องการให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวทุกบุคคล ทุกเพศทุกวัย ทุกสถานภาพทางร่างกาย ต้องการให้มีบริการเคลื่อนย้าย (ขึ้น-ลง) พาหนะ ต้องการให้มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสถานพยาบาลสามารถให้บริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ต้องการให้มีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ต้องการให้มีจุดบริการดอกไม้ ธูป เทียน ที่เข้าถึงได้สะดวกสำหรับคนพิการ

2.2 คนพิการทางการมองเห็น

ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวทุกบุคคล ทุกเพศทุกวัย ทุกสถานภาพทางร่างกาย ต้องการให้มีอักษรเบรลล์ ต้องการให้มีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้นต้องการให้มีจุดบริการดอกไม้ ธูป เทียน ต้องการให้มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสถานพยาบาลสามารถให้บริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

2.3 คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวทุกบุคคล ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสถานภาพทางร่างกาย ต้องการให้มีสัญญาณเสียงและสัญญาณแสงขอความช่วยเหลือ และต้องการให้มีการให้ข้อมูลแก่คนพิการหลากหลายรูปแบบ ควรมีการประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมผ่านช่องทางต่าง ๆ ควรมีจุดให้บริการที่นั่งพักสำหรับนักท่องเที่ยว ควรมีการบริการที่มีคุณภาพและสม่ำเสมอ ต้องการให้มีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

2.4 ผู้สูงอายุ

ต้องการให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวทุกบุคคล ทุกเพศทุกวัย ทุกสถานภาพทางร่างกาย ควรมีจุดให้บริการที่นั่งพักสำหรับนักท่องเที่ยว ควรมีการบริการที่ปลอดภัย ควรมีการบริการเจลล้างมือแอลกอฮอล์ไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว ควรมีการบริการนำดื่มสำหรับนักท่องเที่ยว ควรมีการบริการที่มีคุณภาพและสม่ำเสมอ

2.5 ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก

ต้องการให้มีการบริการน้ำดื่มสำหรับนักท่องเที่ยว ควรมีการบริการที่ปลอดภัย ควรมีการบริการเจลล้างมือแอลกอฮอล์ไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว ควรมีจุดให้บริการจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีความหลากหลาย ต้องการให้มีศูนย์ข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยว ควรมีการประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมผ่านช่องทางต่าง ๆ

2.6 สตรีมีครรภ์

ต้องการให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวทุกบุคคล ทุกเพศทุกวัย ทุกสถานภาพทางร่างกาย ควรมีการประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมผ่านช่องทางต่าง ๆ ควรมีจุดให้บริการที่นั่งพักสำหรับนักท่องเที่ยว ต้องการให้มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสถานพยาบาลสามารถให้บริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ควรมีการบริการที่ปลอดภัย ควรมีการบริการเจลล้างมือแอลกอฮอล์ไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว

2.7 นักท่องเที่ยวทั่วไป

ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมผ่านช่องทางต่าง ๆ ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวทุกบุคคล ทุกเพศทุกวัย ทุกสถานภาพทางร่างกาย ควรมีจุดให้บริการที่นั่งพักสำหรับนักท่องเที่ยว ต้องการให้มีบริการร้านจำหน่ายของฝากของที่ระลึกและให้บริการถ่ายภาพ ควรมีการบริการน้ำดื่มสำหรับนักท่องเที่ยว ควรมีจุดเสกนอ่านข้อมูลเกี่ยวกับวัด ต้องการให้มีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ควรมีจุดให้บริการจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีความหลากหลาย ต้องการให้มีศูนย์ข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยว ควรมีจุดบริการในการวางรูป เทียน และให้มีความเหมาะสม

3. ความต้องการด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ /สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว เกี่ยวกับความต้องการด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ /สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่ /สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวมีการดูแลรักษาความสะอาดบริเวณวัด ต้องการให้เพิ่มจุดสำหรับทิ้งขยะภายในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการทางร่างกาย เช่น ทางลาดสำหรับผู้พิการ ต้องการให้มีราวจับขึ้น-ลงบันไดหรือผนังกันตกเพียงพอ ต้องการให้มีทางเดินที่สะดวก ต้องการให้มีทางสัญจรสำหรับผู้พิการทางสายตา ต้องการให้มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ควรมีป้ายบอกข้อมูลภายในแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจน เช่น ป้ายบอกข้อมูลเกี่ยวกับวัด ป้ายทางเข้า-ออกห้องน้ำ ห้องน้ำผู้พิการ เป็นต้น ควรมีจุดนั่งพักผ่อนหย่อนใจ ไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว หากมีการบูรณะแหล่งท่องเที่ยวควรคงความเป็นเค้าโครงเดิมให้มากที่สุด อาคารสถานที่

ต้องการให้มีการซ่อมแซมทำนุบำรุง เนื่องจาก อายุการใช้งานความเก่าแก่ของสถานที่และโบราณสถานอาจเกิดความทรุดโทรมตามกาลเวลา ควรมีการนำวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของภาคอีสานให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือนได้ชม รวมไปถึงควรมีการออกแบบอาคารสถานที่ให้มีความเป็นภาคอีสานได้มากที่สุด ควรมีสถานที่ในการจอดรถเพิ่มมากขึ้น ควรมีสถาปัตยกรรมที่มีความทันสมัยมากขึ้น ควรมีการเพิ่มพื้นที่ในการให้อาหารปลาและนก ควรมีการอนุรักษ์ความดั้งเดิมของวัดที่มีชื่อเสียงของจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้คนรุ่นหลังได้มาเยี่ยมชม หากมีการบูรณะแหล่งท่องเที่ยว ต้องการให้คงความเป็นเค้าโครงเดิมให้มากที่สุด ต้องการให้เพิ่มจุดสำหรับทิ้งขยะภายในแหล่งท่องเที่ยว อาคารสถานที่ที่ต้องการให้มีการซ่อมแซมทำนุบำรุง เนื่องจาก อายุการใช้งานความเก่าแก่ของสถานที่และโบราณสถานอาจมีความทรุดโทรมตามกาลเวลาต้องการให้แก้ไขปรับปรุง ต้องการให้ออกแบบอาคารสถานที่ให้มีความเป็นภาคอีสานได้มากที่สุด ต้องการให้มีความปลอดภัยบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ต้องการให้การเดินทางเข้าถึงวัดสะดวกเหมาะสมสำหรับคนทั้งมวล ต้องการให้มีที่จอดรถใกล้ทางเข้า-ออกอาคาร มากที่สุด ต้องการให้มีห้องน้ำที่ถูกสุขลักษณะ สำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และครอบครัวที่มีเด็กเล็ก ต้องการให้มีประตูสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็กที่ต้องใช้รถเข็นเด็ก ให้มีความกว้างรถเข็นเข้าได้สะดวก ต้องการให้มีพื้นผิวสัมผัสสำหรับคนพิการทางการมองเห็น สถาปัตยกรรมต้องการให้มีความทันสมัยและยังคงความเป็นวัดที่มีเอกลักษณ์ ต้องการให้มีการทำนุบำรุงสถาปัตยกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ต้องการให้เพิ่มพื้นที่ในการให้อาหารปลาและนก สถาปัตยกรรมต้องการให้มีความทันสมัยและยังคงความเป็นวัดที่มีเอกลักษณ์ ต้องการให้มีป้ายสัญลักษณ์ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลสำหรับคนพิการ ที่ชัดเจนมองเห็นได้ง่าย ติดอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ทำให้สับสน ต้องการให้มีพื้นที่สำหรับเด็ก เช่น สนามเด็กเล่น ต้องการให้ดูแลรักษาพุทธศิลป์ภายในวัด ต้องการให้อนุรักษ์ความดั้งเดิมของวัดที่มีชื่อเสียงของจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้คนรุ่นหลังได้มาเยี่ยมชม

ดังนั้น ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่/สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ต้องมีการพัฒนาในหลากหลายด้านเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวและเพิ่มศักยภาพในการรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ทุกประเภทให้ได้มากที่สุด สามารถแบ่งได้เป็นประเภทนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

3.1 คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

ควรมีสสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ เช่น ทางลาด มีราวจับบริเวณทางลาด ห้องน้ำ รถเข็น แหล่งท่องเที่ยวควรมีที่นั่งพักผ่อน สงบร่มรื่น มีทางเดินที่มีความสะดวก มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด ต้องการให้เพิ่มสถานที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวพิการ

3.2 คนพิการทางการมองเห็น

ควรมีทางสัญจรสำหรับผู้พิการทางสายตาท้ายในแหล่งท่องเที่ยว ต้องการให้มีราวจับขึ้น-ลงบันไดหรือผนังกันตกเพียงพอ ต้องการให้มีพื้นผิวสัมผัสสำหรับผู้พิการทางการมองเห็น แหล่งท่องเที่ยวควรมีที่นั่งพักผ่อน สงบร่มรื่น มีทางเดินที่มีความสะดวก มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด

3.3 คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

ต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวควรมีที่นั่งพักผ่อน สงบร่มรื่น มีทางเดินที่มีความสะดวก มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด ปรับปรุงเรื่องป้ายให้ข้อมูล ป้ายบอกทาง มีความชัดเจนมากขึ้น อาคารสถานที่ต้องการให้มีการซ่อมแซมทำนุบำรุง ให้มีความทันสมัย สวยงาม และหากมีการบูรณะแหล่งท่องเที่ยว ต้องการให้คงความเป็นเค้าโครงเดิมให้มากที่สุด

3.4 ผู้สูงอายุ

ต้องการให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ เช่น ทางลาด มีราวจับบริเวณทางลาด ห้องน้ำ แหล่งท่องเที่ยวควรมีที่นั่งพักผ่อน สงบร่มรื่น มีทางเดินที่มีความสะดวก มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด ควรมีป้ายบอกประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว ป้ายบอกทางที่ชัดเจน

3.5 ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก

ต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวควรมีที่นั่งพักผ่อน สงบร่มรื่น มีทางเดินที่มีความสะดวก มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด สถาปัตยกรรมและโบราณสถานควรได้รับการทำนุบำรุง ให้มีความปลอดภัย สวยงาม มีความทันสมัย ต้องการให้เพิ่มสถานที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยว ต้องการให้มีพื้นที่สำหรับเด็ก เช่น สนามเด็กเล่น ควรมีป้ายบอกประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว ป้ายบอกทางที่ชัดเจน

3.6 สตรีมีครรภ์

แหล่งท่องเที่ยวควรมีที่นั่งพักผ่อน สงบร่มรื่น มีทางเดินที่มีความสะดวก มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ เช่น ทางลาด มีราวจับบริเวณทางลาด ห้องน้ำ สถาปัตยกรรมและโบราณสถานควรได้รับการทำนุบำรุง ให้มีความปลอดภัย สวยงาม มีความทันสมัย ต้องการให้เพิ่มสถานที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีครรภ์

3.7 นักท่องเที่ยวทั่วไป

ต้องการให้มีที่นั่งพักผ่อน สงบร่มรื่น มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด สถาปัตยกรรมและโบราณสถานควรได้รับการทำนุบำรุง ให้มีความปลอดภัย สวยงาม มีความทันสมัย ควรมีป้ายบอกประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว ป้ายบอกทางที่ชัดเจน ควรมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสถาปัตยกรรม ต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกต่อการเดินทาง ต้องการให้เพิ่มสถานที่จอดรถ

สำหรับนักท่องเที่ยว ต้องการให้เพิ่มจุดสำหรับทิ้งขยะ ต้องการให้สถานที่ท่องเที่ยวมีการร่วมสมัยกับยุคปัจจุบัน

4. ความต้องการด้านบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว ด้านความต้องการด้านบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา พบว่าด้านบุคลากร ควรมีบุคลากรคอยให้คำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับวัด ตามหลักความเป็นจริง ไม่บิดเบือนข้อมูลหรือมีป้ายให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว คอยให้ความช่วยเหลือ นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวผู้พิการภายในแหล่งท่องเที่ยว บุคลากรควรมีมนุษยสัมพันธ์ มารยาทที่ดี การแต่งกายที่เหมาะสมต่อนักท่องเที่ยว ควรมีการจัดระเบียบบุคลากรและมีระบบรักษาความปลอดภัยสำหรับดูแลนักท่องเที่ยว ควรมีบุคลากรที่คอยบริการจำหน่ายชุดถวายสังฆทาน ควรมีบุคลากรหรือบุคคลที่ทำหน้าที่สวมชุดที่มีความเป็นไทยหรือความเป็นอีสาน เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ บุคลากรควรสื่อสารภาษาอังกฤษได้ เพื่อให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และยังมีนักท่องเที่ยวบางส่วน ไม่ต้องการให้มีบุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากอยู่ในช่วงสถานการณ์โรคโควิด 19 ซึ่งสามารถนำสื่อเทคโนโลยีเข้ามาให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวโดยการสแกนคิวอาร์โค้ด นักท่องเที่ยวไม่ต้องการให้บุคคลากรมาคอยจัดแจงในเรื่องของการทำบุญภายในวัด ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่บริการอย่างเสมอภาคและทัดเทียม สำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ต้องการให้มีพระสงฆ์สนทนาธรรม ให้คำปรึกษาด้านธรรมะ

ดังนั้น ด้านบุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยว ต้องมีการปรับปรุงพัฒนาด้านบุคลากรในการให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและคอยช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวทุกประเภทที่เดินทางเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสามารถสร้างความประทับใจและประสบการณ์ที่ดีแก่นักท่องเที่ยว สามารถแบ่งได้เป็นประเภทนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

4.1 คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

ต้องการให้มีบุคลากรคอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ให้คำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับวัด บุคลากรต้องมีการมารยาทที่ดี บุคลากรต้องปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถ บุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยวต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และต้องการให้มีพระสงฆ์สนทนาธรรม ให้คำปรึกษาด้านธรรมะ

4.2 คนพิการทางการมองเห็น

ต้องการให้มีบุคลากรไว้คอยแนะนำให้ข้อมูลประวัติความเป็นมาแก่นักท่องเที่ยวที่มองไม่เห็น ควรมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถไว้คอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยวที่มองไม่เห็น ควรมีบุคลากรดูแลรักษาความปลอดภัย

4.3 คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

ต้องการให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถไว้คอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยว บุคลากรต้องมีมนุษยสัมพันธ์และมีมารยาทที่ดี บุคลากรต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ควรมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษามือ ในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวและคอยช่วยเหลือผู้พิการ ควรมีบุคลากรดูแลรักษาความปลอดภัย

4.4 ผู้สูงอายุ

ต้องการให้มีบุคลากรไว้คอยแนะนำให้ข้อมูลประวัติความเป็นมาแก่นักท่องเที่ยว ควรมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถไว้คอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยว บุคลากรต้องมีมนุษยสัมพันธ์และมีมารยาทที่ดี บุคลากรต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ต้องการให้มีพระสงฆ์สนทนารธรรม ให้คำปรึกษาด้านธรรมะ

4.5 ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก

ต้องการให้มีบุคลากรบุคลกรต้องมีมนุษยสัมพันธ์และมีมารยาทที่ดี บุคลากรต้องมีการแต่งกายสุภาพเรียบร้อย ควรมีบุคลากรไว้คอยแนะนำให้ข้อมูลประวัติความเป็นมาแก่นักท่องเที่ยว บุคลากรต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ควรมีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการในด้านจำหน่ายชุดสังฆทาน ควรมีบุคลากรที่คอยทำความสะอาดบริเวณรอบ ๆ โบสถ์ ควรมีบุคลากรดูแลรักษาความปลอดภัย

4.6 สตรีมีครรภ์

ต้องการให้มีบุคลากรต้องมีมนุษยสัมพันธ์และมีมารยาทที่ดี ควรมีบุคลากรไว้คอยแนะนำให้ข้อมูลประวัติความเป็นมาแก่นักท่องเที่ยว บุคลากรต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ควรมีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการในด้านจำหน่ายชุดสังฆทาน บุคลากรต้องให้เกียรติผู้อื่น ควรมีบุคลากรดูแลรักษาความปลอดภัย

4.7 นักท่องเที่ยวทั่วไป

ต้องการให้มีบุคลากรไว้คอยแนะนำให้ข้อมูลประวัติความเป็นมาแก่นักท่องเที่ยว บุคลากรต้องมีมนุษยสัมพันธ์และมีมารยาทที่ดี บุคลากรต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ต้องการให้มีการอบรมพัฒนาบุคลากรด้านการบริการ

2.5 แบบสังเกตพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาเยี่ยมชมวัดทั้ง 10 วัด ตั้งแต่เดินทางมาถึงวัดจนออกจากวัด สามารถสรุปพฤติกรรมได้ดังนี้

1. วัดทุ่งศรีเมือง

การเดินทาง

- นักท่องเที่ยวเดินทางมาด้วยรถส่วนตัว ส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ รองลงมาเป็นรถจักรยานยนต์

จำนวนผู้เดินทาง

- เดินทางมาเป็นกลุ่มประมาณ 2-5 คน

ช่วงวัย

- มีทุกช่วงวัย ได้แก่ วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ผู้สูงอายุ

จุดที่ 1 : นักท่องเที่ยวบางส่วนทำกิจกรรมรับพรจากพระอาจารย์ รดน้ำมนต์เพื่อเป็นสิริมงคล ใช้เวลาประมาณ 5 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 2 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่บูชาดอกไม้ ธูป เทียน ใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 3 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สักการะพระเจ้าใหญ่องค์เงิน หอพระบาทจำลอง ชมงานจิตรกรรมฝาผนังเป็นภาพเกี่ยวกับพุทธประวัติและทศชาติ และทำกิจกรรมภายในอุโบสถ เช่นการถวายสังฆทาน โดยใช้เวลาประมาณ 10 - 25 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 4 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินชมหอไตร หรือ หอพระไตรปิฎก และถ่ายรูป โดยใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 5 : นักท่องเที่ยวบางส่วนเดินชมหอรระฆัง บริเวณภายในวัด พร้อมถ่ายรูปและนั่งพักบริเวณที่รองรับนักท่องเที่ยวภายในวัด โดยใช้เวลาประมาณ 5-20 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 6 : นักท่องเที่ยวบางส่วนทำธุระส่วนตัวที่ห้องสุขา โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำธุระส่วนตัวได้ เนื่องจากไม่มีห้องน้ำสำหรับผู้ที่ไม่สามารถเคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

* ดังนั้นโดยสรุปแล้วนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาวัดทุ่งศรีเมือง ทำกิจกรรมรวมทั้งหมด 6 จุด และมี 3 จุดที่นักท่องเที่ยวร่วมทำกิจกรรมคือ การบูชาดอกไม้ ธูป เทียน ไหว้พระเจ้าใหญ่องค์เงิน เดินชมวัด ถ่ายรูปบริเวณด้านหน้าอุโบสถ และหอไตรกลางน้ำซึ่งใช้เวลาโดยรวม ทั้งหมดประมาณ 25-50 นาที

หมายเหตุ : ทุกสถานที่ที่มีป้ายบอกในแต่ละจุดเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ยกเว้นป้ายบอกสำหรับสถานที่จอดรถ

2. วัดมณีวนาราม (วัดป่าน้อย)

การเดินทาง

- นักท่องเที่ยวเดินทางมาด้วยรถส่วนตัว ส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ รองลงมาเป็นรถจักรยานยนต์ และไม่มีสถานที่จอดรถที่ชัดเจน

จำนวนผู้เดินทาง

- เดินทางมาเป็นกลุ่มประมาณ 2-4 คน

ช่วงวัย

- มีทุกช่วงวัย ได้แก่ วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ผู้สูงอายุ

จุดที่ 1 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สแกนวัดอุณหภูมิลงชื่อเข้าสักการะหอพระแก้วโกเมน โดยใช้เวลาประมาณ 2-5 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมภายในวิหารได้ เนื่องจากไม่อนุญาตให้นำรถเข็นเข้าวิหาร และไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็น)

จุดที่ 2 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้าสักการะ หอพระแก้วโกเมน นักท่องเที่ยวถ่ายรูปบริเวณด้านหน้าและภายในหอพระแก้วโกเมน ซึ่งภายในวิหารนักท่องเที่ยวสามารถถวายสังฆทานกับพระภิกษุได้ แต่ต้องนำมาเองเนื่องจากภายในวัดไม่มีที่จำหน่ายสังฆทาน ใช้เวลาประมาณ 5 - 25 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมภายในวิหารได้ เนื่องจากไม่อนุญาตให้นำรถเข็นเข้าวิหาร และไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็น)

จุดที่ 3 : นักท่องเที่ยวบางส่วนเดินชมกุฏิพระอริยวงศาคตญาณ และสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ภายในวัด พร้อมถ่ายรูป โดยใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมภายในพื้นที่ได้ เนื่องจากมีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็น)

จุดที่ 4 : นักท่องเที่ยวบางส่วนเข้าสักการะ วิหารพระพุทธอนันตชินะ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตัวนักท่องเที่ยว โดยใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมภายในวิหารได้ เนื่องจากไม่อนุญาตให้นำรถเข็นเข้าวิหาร และไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็น)

จุดที่ 5 : นักท่องเที่ยวบางส่วนทำธุระส่วนตัว ณ ห้องสุขาภายในวัด โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำธุระส่วนตัวได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็น และไม่มีห้องน้ำคนพิการที่ใช้รถเข็น)

* ดังนั้นโดยสรุปแล้วนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาวัดมณีวนาราม ทำกิจกรรมรวมทั้งหมด 5 จุด และมี 2 จุดที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร่วมทำกิจกรรมคือ สแกนวัดอุณหภูมิจากวิหารหอพระแก้วโกเมน ถ่ายภาพบริเวณหน้าอุโบสถและหน้าพระประธาน ซึ่งใช้เวลาโดยรวม ทั้งหมด 20-50 นาที โดยประมาณ

หมายเหตุ : ทุกสถานที่ที่มีป้ายบอกในแต่ละจุดเพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว ไม่มีสถานที่จอดรถที่ชัดเจน

3. วัดมหานาราม (วัดป่าใหญ่)

การเดินทาง

- นักท่องเที่ยวเดินทางมาด้วยรถส่วนตัว ส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ รองลงมาเป็นรถจักรยานยนต์ มีการทำพื้นที่สำหรับจอดรถชัดเจน

จำนวนผู้เดินทาง

- เดินทางมาเป็นกลุ่มประมาณ 2-5 คน

ช่วงวัย

- มีทุกช่วงวัย ได้แก่ วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ผู้สูงอายุ

จุดที่ 1 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทำกิจกรรมปิดทองบริเวณหน้าวิหารพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง โดยใช้เวลาประมาณ 2 -10 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 2 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่บูชาดอกไม้ ธูป เทียน เครื่องสังฆทาน ใช้เวลาประมาณ 4 - 10 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก แต่สามารถทำกิจกรรมนอกวิหารได้ ซึ่งภายในวัดมีจุดบูชาดอกไม้ ธูป เทียน ทั้งหมด 2 จุด)

จุดที่ 3 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้าสักการะวิหารพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง (พระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองจังหวัดอุบลราชธานี) และทำกิจกรรมภายในวิหาร เช่น อ่านหนังสือ โดยใช้เวลาประมาณ 10 - 20 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 4 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่แลกเงิน ณ จุดแลกเงิน และทำกิจกรรมบริเวณนอกวิหาร เช่น การไหว้ท้าวเวสสุวรรณ ถวายสังฆทาน โดยใช้เวลาประมาณ 15-30 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก และกิจกรรมบริเวณนอกวิหารมีพื้นที่ทางลาดสามารถใช้รถเข็นได้ ยกเว้นจุดถวายสังฆทาน)

จุดที่ 5 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทำธุระส่วนตัวที่ห้องสุขา โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำธุระส่วนตัวได้ เนื่องจากมีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 6 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินชมอาคารภายในวัด และถ่ายรูปบริเวณหน้าวิหารพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 7 : นักท่องเที่ยวบางส่วนชมของที่ระลึก ณ จุดจำหน่ายของที่ระลึกภายในวัด โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 8 : นักท่องเที่ยวบางส่วนทำกิจกรรมปล่อยนกภายในบริเวณวัด โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 9 : นักท่องเที่ยวบางส่วนเลือกชมลอดเตอรื โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 10 : นักท่องเที่ยวบางส่วนซื้อเครื่องดื่ม ณ จุดจำหน่ายเครื่องดื่มภายในวัด โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที

* (*ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็น ผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก และกิจกรรมบริเวณนอกรั้ววัดมีพื้นที่ทางลาดสามารถใช้รถเข็นได้)

จุดที่ 11 : นักท่องเที่ยวบางส่วนนั่งพักบริเวณใต้ต้นไม้ภายในวัด ซึ่งเป็นพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยว โดยใช้เวลา 10 นาที โดยประมาณ

*(*ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็น ผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก และกิจกรรมบริเวณนอกรั้ววัดมีพื้นที่ทางลาดสามารถใช้รถเข็นได้)

* ดังนั้น โดยสรุปแล้วนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาวัดมหาวนาราม ทำกิจกรรมรวมทั้งหมด 11 จุด และมี 5 จุดที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร่วมทำกิจกรรมคือ ปิดทองบริเวณด้านหน้าพระอุโบสถ การบูชาดอกไม้ ธูป เทียน ไหว้พระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง เดินชมวัด ถ่ายรูปบริเวณด้านหน้าอุโบสถ ทำกิจกรรมบริเวณนอกรั้ววัด เช่น การถวายสังฆทาน ไหว้ท้าวเวสสุวรรณ ใช้ห้องน้ำ ซึ่งใช้เวลาโดยรวม ทั้งหมดประมาณ 30 - 60 นาที

หมายเหตุ : ทุกสถานที่ที่มีป้ายบอกในแต่ละจุดเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยว ยกเว้นป้ายบอกสำหรับสถานที่ถ่ายรูปและป้ายบริเวณที่นั่งพักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว

4. วัดศรีอุบลรัตนาราม

การเดินทาง

- นักท่องเที่ยวเดินทางมาด้วยรถส่วนตัว ส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ รองลงมาเป็นรถจักรยานยนต์

จำนวนผู้เดินทาง

- เดินทางมากับเพื่อนและครอบครัวประมาณ 2-4 คน

ช่วงวัย

- มีทุกช่วงวัย ได้แก่ วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ผู้สูงอายุ

จุดที่ 1 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่บูชาดอกไม้ ธูป เทียน ใช้เวลาประมาณ 5 นาที
*(*ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 2 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้าสักการะอัฐิธาตุ หลวงปู่บุญมี โชติปาโล และทำกิจกรรมเสี่ยงเซียมซี โดยใช้เวลาประมาณ 10 -15 นาที

*(*ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 3 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สักการะพระแก้วบุษราคัม และทำกิจกรรมภายในวิหาร เช่น ถวายสังฆทาน โดยใช้เวลาประมาณ 10-20 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก และไม่มีจุดจำหน่ายสังฆทาน ต้องนำมาเอง)

จุดที่ 4 : นักท่องเที่ยวบางส่วนสักการะอนุสรณ์สถานการณเสด็จพระราชดำเนินในหลวง ร. 9 โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก แต่สามารถทำกิจกรรมด้านล่างได้)

จุดที่ 5 : นักท่องเที่ยวบางส่วนเดินชมอาคาร ถ่ายรูป และนั่งพักบริเวณที่รองรับนักท่องเที่ยวภายในวัด โดยใช้เวลาประมาณ 5-15 นาที

* (*ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 6 : นักท่องเที่ยวบางส่วนทำธุระส่วนตัวที่ห้องสุขา โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำธุระส่วนตัวได้ เนื่องจากไม่มีห้องน้ำสำหรับผู้เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

** ดังนั้น โดยสรุปแล้วนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาวัดศรีอุบลรัตนาราม ทำกิจกรรมรวมทั้งหมด 6 จุด และมี 4 จุดที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร่วมทำกิจกรรมคือ การบูชาดอกไม้ธูป เทียน เข้าสักการะอัฐิธาตุ หลวงปู่บุญมี โชติปาโล และทำกิจกรรมเสี่ยงเซียมซี นักท่องเที่ยวสักการะพระแก้วบุษราคัม และทำกิจกรรมภายในวิหาร เช่น ถวายสังฆทาน ถ่ายรูปบริเวณด้านหน้าอุโบสถและบริเวณโดยรอบ โดยใช้เวลาประมาณ 20-40 นาที

หมายเหตุ : ทุกสถานที่ที่มีป้ายบอกในแต่ละจุดเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยว ยกเว้นป้ายบอกสำหรับสถานที่ถ่ายรูปและป้ายบริเวณที่นั่งพักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว

5. วัดสุปฏิหารามวรวิหาร

การเดินทาง

- นักท่องเที่ยวเดินทางมาด้วยรถส่วนตัว ส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ รองลงมาเป็นรถจักรยานยนต์

จำนวนผู้เดินทาง

- เดินทางมากับเพื่อนและครอบครัวประมาณ 2-4 คน

ช่วงวัย

- มีทุกช่วงวัย ได้แก่ วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ผู้สูงอายุ

จุดที่ 1 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สแกนวัดอุณภูมิ และลงทะเบียนเข้าทำกิจกรรมภายในวัดสุปฏิญนารามวรวิหาร โดยใช้เวลาประมาณ 2-5 นาที

จุดที่ 2 : นักท่องเที่ยวบางส่วนทำธุระส่วนตัวที่ห้องสุขา ซึ่งห้องสุขามีอยู่ 2 จุด โดยเปิดให้เข้าเพียงจุดเดียว และจุดที่สามารถให้เข้าได้ไม่มีห้องสุขาสำหรับผู้ใช้รถเข็น โดยนักท่องเที่ยวทำธุระส่วนตัวใช้เวลาประมาณ 3 – 5 นาที

**(ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำธุระส่วนตัวได้ เนื่องจากห้องน้ำสำหรับผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวกปิดชั่วคราว เพื่อซ่อมแซม และปิดจนกว่าจะทำการซ่อมแซมเสร็จ)*

จุดที่ 3 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ถ่ายรูป ณ จุดชมวิวกายในวัด และติระฆังเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง โดยใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

**(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)*

จุดที่ 4 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สักการะ พระสังกัจจายน์ ปิดทองรอยพระพุทธรูป ปิดทองพระพิฆเนศ และทำกิจกรรม ใส่บาตรวันเกิด เสี่ยงเซียมซี ภายในอาคาร โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที

**(ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)*

จุดที่ 5 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ซื้ออาหารปลา เพื่อทำกิจกรรมให้อาหารนกให้อาหารปลา โดยใช้เวลาประมาณ 3-5 นาที

**(ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)*

จุดที่ 6 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทำกิจกรรมบริเวณท่าน้ำ กิจกรรมให้อาหารนก และให้อาหารปลา พร้อมถ่ายรูป โดยใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

**(ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)*

จุดที่ 7 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ล้างมือ ณ อ่างล้างมือที่ทางวัดจัดเตรียมไว้ให้ โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที

**(ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)*

จุดที่ 8 : นักท่องเที่ยวบางส่วนสักการะ ขอพร พระเทวี่พระเทพ โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 9 : นักท่องเที่ยวบางส่วนลုပ်ซื้อใหญ่ ขอพร โดยใช้เวลาประมาณ 4-5 นาที
* (ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 10 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินชมพระอุโบสถวัดสุปฏิญนารามวรวิหาร ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานของพระสัพพัญญูเจ้า พระประธานในพระอุโบสถวัดสุปฏิญนารามวรวิหาร และชมวิหารพระแก้วขาวเพชรน้ำค้าง ในช่วงสถานการณ์ปกติพระอุโบสถเปิดให้ประชาชนเข้าสักการะได้ปกติ แต่เนื่องจากเกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 จึงปิดห้ามเข้าสักการะ เพื่อลดการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 โดยใช้เวลาประมาณ 10 -15 นาที

* (*ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมด้านนอกอาคารได้ เนื่องจากมีพื้นที่ราบสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก แต่ไม่อนุญาตให้ใช้รถเข็นเข้าไปในพระอุโบสถ)

** ดังนั้นโดยสรุปแล้วนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาวัดสุปฏิญนารามวรวิหาร ทำกิจกรรมรวมทั้ง 10 จุด และมี 6 จุดที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร่วมทำกิจกรรมคือ สแกนวัดอุณหภูมิจากแอปพลิเคชัน และลงทะเบียนเข้าทำกิจกรรมภายในวัดสุปฏิญนารามวรวิหาร ถ่ายรูป ณ จุดชมวิวกว้างในวัด และติวเข้มเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง สักการะ พระสังกัจจายน์ ปิดทองรอยพระพุทธรูป ปิดทองพระพิมพ์ และทำกิจกรรม ใส่บาตรวันเกิด เสี่ยงเซียมซี ถวายสังฆทาน ภายในอาคาร ซื้ออาหารปลาเพื่อทำกิจกรรมให้อาหารนก ให้อาหารปลา และล้างมือในจุดที่จัดไว้ให้ และชมพระอุโบสถวัดสุปฏิญนารามวรวิหาร ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานของพระสัพพัญญูเจ้า พระประธานในพระอุโบสถวัดสุปฏิญนารามวรวิหาร และชมวิหารพระแก้วขาวเพชรน้ำค้าง ซึ่งใช้เวลาโดยรวม ทั้งหมดประมาณ 25- 60 นาที

หมายเหตุ : ทุกสถานที่ที่มีป้ายบอกในแต่ละจุดเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยว ยกเว้นป้ายบอกสำหรับสถานที่ถ่ายรูปและป้ายบริเวณที่นั่งพักสำหรับรองรับ นักท่องเที่ยว

6. วัดพระธาตุหนองบัว

การเดินทาง

นักท่องเที่ยวเดินทางมาด้วยรถส่วนตัว ส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ รองลงมาเป็นรถจักรยานยนต์

จำนวนผู้เดินทาง

- เดินทางมาเป็นกลุ่มประมาณ 2-4 คน

ช่วงวัย

- มีทุกช่วงวัย ได้แก่ วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ผู้สูงอายุ

จุดที่ 1 : นักท่องเที่ยวบางส่วนทำธุระส่วนตัวที่ห้องสุขา โดยใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำธุระส่วนตัวได้ เนื่องจากมีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 2 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เที่ยวบูชา ดอกไม้ ธูป เทียน สังฆทานโดยใช้เวลาประมาณ 2 – 10 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 3 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ลงชื่อผ่านจุดคัดกรอง โดยใช้เวลาประมาณ 1-2 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 4 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้าสักการะพระธาตุ และทำกิจกรรมภายในพระธาตุ โดยกิจกรรมที่ทำคือ ถวายสังฆทาน เสี่ยงเซียมซี และพระพุทธรูปเสี่ยงทาย โดยใช้เวลาประมาณ 15 - 25 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก แต่สามารถสักการะบริเวณ-ด้านนอกพระธาตุได้)

จุดที่ 5 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ถ่ายรูปบริเวณสนามหญ้าด้านนอกพระธาตุ โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 6 : นักท่องเที่ยวบางส่วนเดินชมอาคารภายในวัด เช่น อาคารสำหรับทำกิจกรรมฉันภัตตาหารเช้า อาคารสำหรับผู้ปฏิบัติธรรม และศูนย์บริการสาธารณสุขหนองบัว เป็นต้น โดยใช้เวลาประมาณ 10 – 15 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 7 : นักท่องเที่ยวบางส่วนชมแบบจำลองต้นเทียนภายในวัด โดยใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 8 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ถ่ายรูปและสักการะบริเวณรูปปั้นพญานาคฉัพพาปุต โดยใช้เวลาประมาณ 5-20 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 9 : นักท่องเที่ยวบางส่วนแวะร้านของที่ระลึกภายในวัด โดยใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

***ดังนั้นโดยสรุปแล้วนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาวัดพระธาตุหนองบัว ทำกิจกรรมรวมทั้งหมด 9 จุด และมี 3 จุดที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร่วมทำกิจกรรมคือ บูชา ดอกไม้ รูปเทียน สังฆทาน ลงชื่อผ่านจุดคัดกรอง เข้าสักการะพระธาตุ และทำกิจกรรมภายในพระธาตุ ถ่ายรูปและสักการะบริเวณรูปปั้นพญานาคฉัพพาปุต ซึ่งใช้เวลาโดยรวมประมาณ 20-40 นาที

หมายเหตุ : ทุกสถานที่ที่มีป้ายบอกในแต่ละจุดเพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว ยกเว้นป้ายบอกสำหรับสถานที่ถ่ายรูป

7. วัดหลวง

การเดินทาง

- นักท่องเที่ยวเดินทางมาด้วยรถส่วนตัว ส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ รองลงมาเป็นรถจักรยานยนต์

จำนวนผู้เดินทาง

- เดินทางมากับเพื่อนและครอบครัวประมาณ 1-4 คน

ช่วงวัย

- มีทุกช่วงวัย ได้แก่ วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ผู้สูงอายุ

จุดที่ 1 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่บูชาดอกไม้ รูปเทียน และบูชาเครื่องบูชาพระราหู โดยใช้เวลาประมาณ 2-5 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 2 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้าสักการะวิหารพระเจ้าใหญ่องค์หลวง และทำกิจกรรมภายในวิหาร เช่น การถวายสังฆทาน เสี่ยงเซียมซี โดยใช้เวลาประมาณ 5 – 20 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก และสังฆทานซื้อมาจากทางด้านนอก เนื่องจากไม่มีจำหน่ายภายในวัด)

จุดที่ 3 : นักท่องเที่ยวบางส่วนเข้าสักการะหลวงพ่opakดำภายในพระอุโบสถ โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 4 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินชมอาคาร บูชาพระราหู และถ่ายภาพบริเวณหน้าวัดหลวง โดยใช้เวลาประมาณ 5-15 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 5 : นักท่องเที่ยวบางส่วนสักการะพระเจ้าสุโขทัย และพระเจ้าวิเศษ โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก แต่สามารถสักการะด้านนอกอาคารได้)

จุดที่ 6 : นักท่องเที่ยวบางส่วนทำธุระส่วนตัวที่ห้องสุขา โดยใช้เวลาประมาณ 5-7 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 7 : นักท่องเที่ยวบางส่วนสักการะพระสังกัจจายน์ โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก แต่สามารถสักการะด้านนอกอาคารได้)

จุดที่ 8 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้าสักการะอนุสาวรีย์พระประทุมวรราชสุริยวงศ์ (เจ้าคำผง) เจ้าเมืองคนแรกของจังหวัดอุบลราชธานี และถ่ายรูปบริเวณอนุสาวรีย์ โดยใช้เวลาประมาณ 5 – 8 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 9 : นักท่องเที่ยวบางส่วนนั่งพักบริเวณใต้ร่มไม้ ซึ่งเป็นที่พักรถสำหรับนักท่องเที่ยว โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที

* (*ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นที่ราบรถเข็นสามารถเข้าได้)

** ดังนั้นโดยสรุปแล้วนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาวัดหลวง ทำกิจกรรมรวมทั้งหมด 9 จุด และมี 4 จุดที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร่วมทำกิจกรรมคือ บูชาดอกไม้ ธูป เทียน และบูชา

เครื่องบูชาพระราหู สักการะวิหารพระเจ้าใหญ่องค์หลวง และทำกิจกรรมภายในวิหาร เดินชมอาคาร
บูชาพระราหู และถ่ายภาพบริเวณหน้าวัดหลวง สักการะอนุสาวรีย์พระประทุมวรราชสุริยวงศ์ (เจ้าคำ
ผง) เจ้าเมืองคนแรก ซึ่งใช้เวลาโดยรวมประมาณ 25-60 นาที

หมายเหตุ : ทุกสถานที่ที่มีป้ายบอกในแต่ละจุดเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่
นักท่องเที่ยว ยกเว้นป้ายบอกสำหรับสถานที่ถ่ายรูปและป้ายบริเวณที่นั่งพักสำหรับรองรับ
นักท่องเที่ยว

8. วัดหนองป่าพง

การเดินทาง

- นักท่องเที่ยวเดินทางมาด้วยรถส่วนตัว ส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ รองลงมาเป็น
รถจักรยานยนต์

จำนวนผู้เดินทาง

- เดินทางมาคนเดียวกับเพื่อนและครอบครัวประมาณ 1-4 คน

ช่วงวัย

- มีทุกช่วงวัย ได้แก่ วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ผู้สูงอายุ

จุดที่ 1 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้าไปชมพิพิธภัณฑ์พระโพธิญาณเถร โดยใช้เวลา
ประมาณ 15-20 นาที

**(ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับ
รถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)*

จุดที่ 2 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้าไปกราบไหว้สักการะอัฐิของพระโพธิญาณเถร
(หลวงปู่ชา) ภายในเจดีย์พระโพธิญาณเถร เดินชมและทำกิจกรรมถ่ายภาพบริเวณรอบ ๆ เจดีย์ โดย
ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

**(ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับ
รถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก สามารถสักการะบริเวณด้านนอกได้)*

จุดที่ 3 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ถ่ายภาพบริเวณรอบด้านนอกเจดีย์พระโพธิญาณ
เถร โดยใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

**(ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากบริเวณด้านนอกมีพื้นที่ราบ)*

จุดที่ 4 : นักท่องเที่ยวบางส่วนเดินชมรอบ ๆ พระอุโบสถวัดหนองป่าพง และเข้า
ไปสักการะขอพรเพื่อความเป็นสิริมงคล โดยใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

**(ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับ
รถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก สามารถสักการะบริเวณด้านนอกได้)*

จุดที่ 5 : นักท่องเที่ยวบางส่วนทำธุระส่วนตัวที่ห้องสุขา โดยใช้เวลาประมาณ 5 – 10 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำธุระส่วนตัวได้ เนื่องจากมีห้องน้ำสำหรับผู้ที่ใช้รถเข็น และมีพื้นราบรถเข็นสามารถเข้าได้)

จุดที่ 6 : นักท่องเที่ยวบางส่วนนั่งพักบริเวณใต้ร่มไม้ ซึ่งเป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว โดยใช้เวลาประมาณ 5 – 10 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นราบรถเข็นสามารถเข้าได้)

**ดังนั้นโดยสรุปแล้วนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาวัดหนองป่าพง ทำกิจกรรมรวมทั้งหมด 6 จุด และมี 4 จุดที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร่วมทำกิจกรรมคือ การชมพิพิธภัณฑ์พระโพธิญาณเถร กราบไหว้สักการะอัฐิของพระโพธิญาณเถร (หลวงปู่ชา) การถ่ายภาพบริเวณรอบด้านนอกเจดีย์พระโพธิญาณเถร ซึ่งใช้เวลาโดยรวมประมาณ 30 - 60 นาที

หมายเหตุ : ทุกสถานที่ที่มีป้ายบอกในแต่ละจุดเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยว ยกเว้นป้ายบอกสำหรับสถานที่ถ่ายรูปและป้ายบริเวณที่นั่งพักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว

9. วัดสิริธรรารามภูพร้าว

การเดินทาง

- นักท่องเที่ยวเดินทางมาด้วยรถส่วนตัว ส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ รองลงมาเป็นรถจักรยานยนต์

จำนวนผู้เดินทาง

- เดินทางมากับเพื่อนและครอบครัวประมาณ 2-4 คน

ช่วงวัย

- มีทุกช่วงวัย ได้แก่ วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ผู้สูงอายุ

จุดที่ 1 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้าไปกราบไหว้สักการะขอพรพระประธาน เยี่ยมชมความงดงาม ทำกิจกรรมถ่ายภาพ ภายในอุโบสถ โดยใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก สามารถสักการะบริเวณด้านนอกได้)

จุดที่ 2 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินชมงานจิตรกรรมเรื่องแสงสีเขียวของต้นกัลปพฤกษ์บริเวณด้านหลังของอุโบสถวัดสิริธรรารามภูพร้าว ทำกิจกรรมถ่ายภาพ โดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 3 : นักท่องเที่ยวบางส่วนนั่งพักบริเวณจุดนั่งพักของนักท่องเที่ยว โดยใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีพื้นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 4 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชมวิวทิวทัศน์ซึ่งเป็นวิวของแม่น้ำโขงบริเวณด้านหลังพระอุโบสถจะเป็นจุดชมวิวทิวทัศน์ของฝั่งประเทศลาว และมองเห็นด้านสากลช่องเม็กได้ ทำกิจกรรมถ่ายภาพ โดยใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ราบ)

จุดที่ 5 : นักท่องเที่ยวบางส่วนทำธุระส่วนตัวที่ห้องสุขา โดยใช้เวลาประมาณ 5 - 10 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำธุระส่วนตัวได้ เนื่องจากมีห้องน้ำสำหรับผู้ใช้รถเข็น)

จุดที่ 6 : นักท่องเที่ยวบางส่วนมาคลินิกอกิลานั่ง เกสซ์ภิรมย์ ปรีक्षाพระอาจารย์เรื่องน้ำมันกัญชาเพื่อสุขภาพโดยใช้เวลาประมาณ 5 - 10 นาที

* ผู้ที่ใช้รถเข็นสามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ราบ

* *ดั่งนั้นโดยสรุปแล้วนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาวัดสิรินธรบุรพา ทำกิจกรรมรวมทั้งหมด 6 จุด และมี จุดที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร่วมทำกิจกรรมคือ กราบไหว้สักการะขอพรพระประธาน เยี่ยมชมความงดงาม ทำกิจกรรมถ่ายภาพ ภายในอุโบสถ จิตกรรมเรื่องแสงสีเขียวของต้นกล้วยฤกษ์บริเวณด้านหลังของอุโบสถวัดสิริธรรวราภบุรพา ชมวิวทิวทัศน์ซึ่งเป็นวิวของแม่น้ำโขงบริเวณด้านหลังพระอุโบสถจะเป็นจุดชมวิวทิวทัศน์ของฝั่งประเทศลาว ซึ่งใช้เวลาโดยรวมประมาณ 30 - 60 นาที

หมายเหตุ : ทุกสถานที่ที่มีป้ายบอกในแต่ละจุดเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยว ยกเว้นป้ายบอกสำหรับสถานที่ถ่ายรูปและป้ายบริเวณที่นั่งพักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว

10. วัดถ้ำคูหาสวรรค์

การเดินทาง

- นักท่องเที่ยวเดินทางมาด้วยรถส่วนตัว ส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ รองลงมาเป็นรถจักรยานยนต์

จำนวนผู้เดินทาง

- เดินทางมากับเพื่อนและครอบครัวประมาณ 2-4 คน

ช่วงวัย

- มีทุกช่วงวัย ได้แก่ วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ผู้สูงอายุ

จุดที่ 1 : นักท่องเที่ยวบางส่วนเยี่ยมชมพระอุโบสถหลังงามสีขาวแกะสลักลวดลายอย่างวิจิตรบรรจงสวยงาม มีลายกนก ทำกิจกรรมถ่ายภาพทั้งภายในและภายนอกพระอุโบสถ โดยใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก สามารถชมได้บริเวณภายนอกพระอุโบสถ)

จุดที่ 2 : นักท่องเที่ยวบางส่วนเยี่ยมชมพระธรรมเจดีย์ศรีไตรภูมิ โดยเจดีย์ยอดสีทอง กราบไหว้สักการะขอพรพระพุทธรูปปางสมาธิ และทำกิจกรรมถ่ายภาพบริเวณรอบ ๆ พระธรรมเจดีย์ โดยใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก สามารถชมได้บริเวณนอกเจดีย์)

จุดที่ 3 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ บูชา ดอกไม้ รูป เทียน โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางราบสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 4 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เยี่ยมชมถ้ำคูหาสวรรค์ ที่อยู่บริเวณด้านหลังวัดสักการะพระพุทธรูปปางมารวิชัย ด้านในถ้ำเป็นที่ตั้งของโลงแก้วที่บรรจุสรีระที่ไม่เน่าเปื่อยของหลวงปู่คำคะนิง จุลมณี พระนักวิปัสสนาที่มีชื่อเสียง ทำกิจกรรมถ่ายภาพ โดยใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 5 : นักท่องเที่ยวบางส่วนนักท่องเที่ยวทำธุระส่วนตัวที่ห้องสุขา โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที

*(ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำธุระส่วนตัวได้ เนื่องจากไม่มีห้องน้ำสำหรับผู้เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 6 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เยี่ยมชมจุดชมวิวลำน้ำโขงที่ทอดตัวเข้าสู่ประเทศลาว เป็นจุดสุดท้ายที่น้ำโขงจะไหลผ่านประเทศไทย ทำกิจกรรมถ่ายภาพ โดยใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 7 : นักท่องเที่ยวบางส่วนเยี่ยมชมสวนต้นไม้โดยรอบภายในบริเวณวัดและยังเป็นศูนย์อนุรักษ์กล้วยไม้ไทย หลากหลายพันธุ์ ทำกิจกรรมถ่ายภาพ โดยใช้เวลาประมาณ 5-20 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 8 : นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ถ่ายภาพห้องอาเชียน ใหญ่ที่สุดในโลก โดยใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่มีพื้นที่ทางราบเป็นพื้นที่ขรุขระ สำหรับรถเข็นผู้ที่เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก)

จุดที่ 9 : นักท่องเที่ยวบางส่วนซื้อสินค้าจากร้านค้าภายในวัด เช่นสินค้าที่ระลึก สลากกินแบ่งรัฐบาล อาหารและเครื่องดื่ม

* (ผู้ที่ใช้รถเข็นไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เนื่องจากบริเวณนั้นมีพื้นที่ขรุขระ)

** ดังนั้นโดยสรุปแล้วนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาวัดถ้ำคูหาสวรรค์ ทำกิจกรรมรวมทั้งหมด 8 จุด และมี 5 ที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร่วมทำกิจกรรมคือ บูชา ดอกไม้ ธูป เทียนสักการะพระพุทธรูปปางมารวิชัย ด้านในถ้ำเป็นที่ตั้งของโลงแก้วที่บรรจุสรีระที่ไม่เน่าเปื่อยของหลวงปู่คำคะนิง จุลมณี เยี่ยมชมจุดชมวิวลำน้ำโขงที่ทอดตัวเข้าสู่ประเทศลาว เยี่ยมชมสวนต้นไม้ ศูนย์อนุรักษ์กล้วยไม้ไทย หลากหลายพันธุ์ ถ่ายภาพห้องอาเชียน ใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งใช้เวลาโดยรวมประมาณ 30 - 60 นาที

หมายเหตุ : ทุกสถานที่ที่มีป้ายบอกในแต่ละจุดเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยว ยกเว้นป้ายบอกสำหรับสถานที่ถ่ายรูปและป้ายบริเวณที่นั่งพักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว

3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยว ในการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในประเด็นปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยว ในการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยว ในการท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยในเชิงพรรณนาและใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลใช้กลุ่มตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มคนพิการ ผู้สูงอายุ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และสตรีมีครรภ์ ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และเดินทางท่องเที่ยวหรือเคยเดินทางท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี รวมทั้งหมดจำนวน 385 กลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนนี้ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามกลุ่มนักท่องเที่ยว 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย กลุ่มคนพิการทางการมองเห็น กลุ่มคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็กสตรีมีครรภ์และกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป สรุปได้ดังนี้

ตาราง 35 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมทุกกลุ่มนักท่องเที่ยว

(n. = 385)

ประเด็นปัญหาและอุปสรรค	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
1) ข้อจำกัดด้านร่างกายความสามารถในการรับมือเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด	3.74	1.16	มาก
2) กิจกรรมการภายในวัดไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรม	3.55	1.17	มาก
3) ความรู้สึกไม่ปลอดภัยหากต้องเดินทางท่องเที่ยว	3.44	1.24	มาก
4) อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	3.42	1.17	มาก
5) ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว	3.32	1.19	ปานกลาง
6) การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น	3.29	1.22	ปานกลาง
7) พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการขนส่ง	3.38	1.20	ปานกลาง
8) ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	3.41	1.27	มาก
9) อุปกรณ์เครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว	3.42	1.24	มาก
10) การบริการของวัด	3.32	1.20	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.43	0.93	มาก

ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีโดยรวมทุกกลุ่มนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.43 ค่าเปี่ยงเบนมาตรฐาน 0.93 มีความ

คิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในระดับมาก จำนวน 5 ด้าน โดยสูงสุดในประเด็น “ข้อจำกัดด้านร่างกายความสามารถในการรับมือเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด” มีค่าเฉลี่ย 3.74 รองลงมา “กิจกรรมการภายในวัดไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรม” ($\bar{X} = 3.55$), “ความรู้สึกไม่ปลอดภัยหากต้องเดินทางท่องเที่ยว” ($\bar{X} = 3.44$), “อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว” และ “อุปกรณ์เครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว” ($\bar{X} = 3.42$) และ “ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง” ($\bar{X} = 3.41$) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ คือ “พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการขนส่ง” ($\bar{X} = 3.38$), “ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว” ($\bar{X} = 3.32$), การบริการของวัด ($\bar{X} = 3.32$) และ “การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น” ($\bar{X} = 3.29$)

ตาราง 36 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของกลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

(n. = 55)

กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
1) ข้อจำกัดด้านร่างกายความสามารถในการรับมือเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด	4.38	1.03	มากที่สุด
2) กิจกรรมการภายในวัดไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรม	4.42	1.05	มากที่สุด
3) ความรู้สึกไม่ปลอดภัยหากต้องเดินทางท่องเที่ยว	4.16	1.20	มาก
4) อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	4.07	0.96	มาก
5) ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว	4.13	1.02	มาก
6) การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น	4.07	1.21	มาก
7) พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการขนส่ง	4.16	1.07	มาก
8) ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	4.15	1.25	มาก
9) อุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว	4.38	0.93	มากที่สุด
10) การบริการของวัด	4.02	1.18	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.19	0.80	มาก

ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีค่าเฉลี่ย 4.19 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.80 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ในรายด้านมีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในระดับมากที่สุด 3 ด้าน โดยสูงสุดในประเด็น “กิจกรรมการภายในวัดไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรม” มีค่าเฉลี่ย 4.42 รองลงมา “ข้อจำกัดด้านร่างกายความสามารถในการรับมือเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด” และ “อุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว” ($\bar{X}$ =4.38) ในระดับมาก จำนวน 7 ด้าน เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยได้แก่ “ความรู้สึกละเลยหากต้องเดินทางท่องเที่ยว” และ “พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการขนส่ง” ($\bar{X}$ =4.16) “ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง” ($\bar{X}$ =4.15) “ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว” ($\bar{X}$ =4.13) “อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว” และ “การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น” ($\bar{X}$ =4.07) และ “การบริการของวัด” ($\bar{X}$ =4.02)

ตาราง 37 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นในกลุ่มคนพิการทางการมองเห็น ต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

(n. = 55)			
กลุ่มคนพิการทางการมองเห็น	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
1) ข้อจำกัดด้านร่างกายความสามารถในการรับมือเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด	3.69	0.90	มาก
2) กิจกรรมการภายในวัดไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรม	3.20	1.03	ปานกลาง
3) ความรู้สึกไม่ปลอดภัยหากต้องเดินทางท่องเที่ยว	3.22	1.15	ปานกลาง
4) อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	3.42	1.08	มาก
5) ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว	3.13	1.19	ปานกลาง
6) การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น	2.96	1.20	ปานกลาง
7) พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการขนส่ง	3.09	1.09	ปานกลาง
8) ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	3.45	1.30	มาก
9) อุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว	3.47	1.15	มาก
10) การบริการของวัด	3.22	1.05	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.29	0.74	ปานกลาง

ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นในกลุ่มคนพิการทางการมองเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีค่าเฉลี่ย 3.29 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ในรายด้านมีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในระดับมาก 4 ด้าน โดยสูงสุดในประเด็น “ข้อจำกัดด้านร่างกายความสามารถในการรับมือเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด” มีค่าเฉลี่ย 3.69 รองลงมา “อุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว” ($\bar{X}$ =3.47) “ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง” ($\bar{X}$ =3.45) “อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว” ($\bar{X}$ =3.42) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 6 ด้าน เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ย ได้แก่ “ความรู้สึกไม่ปลอดภัยหากต้องเดินทางท่องเที่ยว และ “การบริการของวัด” ($\bar{X}$ =3.22) “กิจกรรมการภายในวัดไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรม” ($\bar{X}$ =3.20) “ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว” ($\bar{X}$ =3.13) “พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการขนส่ง” ($\bar{X}$ =3.09) และ “การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น” ($\bar{X}$ =2.96)

ตาราง 38 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นในกลุ่มคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

(n. = 55)

กลุ่มคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
1) ข้อจำกัดด้านร่างกายความสามารถในการรับมือเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด	3.75	1.09	มาก
2) กิจกรรมการภายในวัดไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรม	3.67	1.28	มาก
3) ความรู้สึกไม่ปลอดภัยหากต้องเดินทางท่องเที่ยว	3.53	1.30	มาก
4) อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	3.58	1.29	มาก
5) ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว	3.62	1.15	มาก
6) การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น	3.73	1.18	มาก
7) พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการขนส่ง	3.73	1.25	มาก
8) ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	3.71	1.20	มาก
9) อุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว	3.51	1.20	มาก

ตาราง 38 (ต่อ)

กลุ่มคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
10) การบริการของวัด	3.65	0.95	มาก
ค่าเฉลี่ย	3.75	1.09	มาก

ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นในกลุ่มคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีค่าเฉลี่ย 3.75 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.09 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ในข้อมีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในระดับมากที่สุด 10 ข้อ โดยสูงสุดในประเด็น “ข้อจำกัดด้านร่างกายความสามารถในการรับมือเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด” มีค่าเฉลี่ย 3.75 รองลงมา “การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น” และ “พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการขนส่ง” ($\bar{X}$ = 3.73) “ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง” ($\bar{X}$ = 3.71) “กิจกรรมการภายในวัดไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรม” ($\bar{X}$ = 3.67) “การบริการของวัด” ($\bar{X}$ = 3.65) “ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว” ($\bar{X}$ = 3.62) “อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว” ($\bar{X}$ = 3.58) “ความรู้สึกไม่ปลอดภัยหากต้องเดินทางท่องเที่ยว” ($\bar{X}$ = 3.53) และ “อุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว” ($\bar{X}$ = 3.51)

ตาราง 39 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นในกลุ่มผู้สูงอายุต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

(n. = 55)

กลุ่มผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
ข้อจำกัดด้านร่างกายความสามารถในการรับมือเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด	3.33	1.41	ปานกลาง
กิจกรรมการภายในวัดไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรม	3.07	1.09	ปานกลาง
ความรู้สึกไม่ปลอดภัยหากต้องเดินทางท่องเที่ยว	3.00	1.35	ปานกลาง
อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	3.22	0.96	ปานกลาง
ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว	2.87	1.19	ปานกลาง
การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น	2.82	1.20	ปานกลาง

ตาราง 39 (ต่อ)

กลุ่มผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการขนส่ง	3.00	1.19	ปานกลาง
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	2.80	1.19	ปานกลาง
อุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว	2.75	1.24	ปานกลาง
การบริการของวัด	2.53	1.26	น้อย
ค่าเฉลี่ย	2.94	0.91	ปานกลาง

ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีในกลุ่มผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 2.94 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.91 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ในรายด้านมีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลาง 9 ด้าน โดยสูงสุดในประเด็น “ข้อจำกัดด้านร่างกายความสามารถในการรับมือเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด” มีค่าเฉลี่ย 3.33 รองลงมา “กิจกรรมการภายในวัดไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรม” ($\bar{X}$ =3.07) “ความรู้สึกไม่ปลอดภัยหากต้องเดินทางท่องเที่ยว” ($\bar{X}$ =3.00) “อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว” ($\bar{X}$ =3.22) “ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว” ($\bar{X}$ =2.87) “การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น” ($\bar{X}$ =2.82) “พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการขนส่ง” ($\bar{X}$ =3.00) “ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง” ($\bar{X}$ =2.80) “อุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว” ($\bar{X}$ =2.75) และระดับน้อย จำนวน 1 ด้าน คือ “การบริการของวัด” ($\bar{X}$ =2.53)

ตาราง 40 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีในกลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็ก

(n. = 55)

กลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็ก	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
ข้อจำกัดด้านร่างกายความสามารถในการรับมือเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด	3.80	1.11	มาก
กิจกรรมการภายในวัดไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรม	3.33	1.25	ปานกลาง

ตาราง 40 (ต่อ)

กลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็ก	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
ความรู้สึกไม่ปลอดภัยหากต้องเดินทางท่องเที่ยว	3.18	1.07	ปานกลาง
อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	3.04	1.29	ปานกลาง
ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว	3.13	1.00	ปานกลาง
การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น	3.18	1.19	ปานกลาง
พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการขนส่ง	3.20	1.21	ปานกลาง
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	3.31	1.03	ปานกลาง
อุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว	3.35	1.04	ปานกลาง
การบริการของวัด	3.33	1.00	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.28	0.88	ปานกลาง

ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีในกลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ย 3.28 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ในรายด้านมีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในระดับมาก 1 ด้าน โดยสูงสุดในประเด็น “ข้อจำกัดด้านร่างกายความสามารถในการรับมือเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด” มีค่าเฉลี่ย 3.80 และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 9 ด้านเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยได้แก่ “อุปกรณ์เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว” ($\bar{X} = 3.35$) “กิจกรรมการภายในวัดไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรม” และ “การบริการของวัด” ($\bar{X} = 3.33$) “ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง” ($\bar{X} = 3.31$) “พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการขนส่ง” ($\bar{X} = 3.20$) “ความรู้สึกไม่ปลอดภัยหากต้องเดินทางท่องเที่ยว” และ “การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น” ($\bar{X} = 3.18$) “ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว” ($\bar{X} = 3.13$) และ “อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว” ($\bar{X} = 3.04$)

ตาราง 41 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีในกลุ่มสตรีมีครรภ์

(n. = 55)

กลุ่มสตรีมีครรภ์	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
ข้อจำกัดด้านร่างกายความสามารถในการรับมือเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด	3.47	1.15	มาก
กิจกรรมการภายในวัดไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรม	3.40	1.18	ปานกลาง
ความรู้สึกละเลยทอดทิ้งหากต้องเดินทางท่องเที่ยว	3.38	1.24	ปานกลาง
อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	3.27	1.19	ปานกลาง
ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว	3.11	1.26	ปานกลาง
การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น	3.05	1.21	ปานกลาง
พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการขนส่ง	3.00	1.25	ปานกลาง
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	3.00	1.25	ปานกลาง
อุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว	3.07	1.21	ปานกลาง
การบริการของวัด	3.33	1.25	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.21	0.93	ปานกลาง

ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีในกลุ่มสตรีมีครรภ์ มีค่าเฉลี่ย 3.21 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.93 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ในรายด้านมีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในระดับมาก 1 ด้าน สูงสุดในประเด็น “ข้อจำกัดด้านร่างกายความสามารถในการรับมือเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด” มีค่าเฉลี่ย 3.47 และระดับปานกลาง จำนวน 9 ด้าน เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยได้แก่ “กิจกรรมการภายในวัดไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรม” ($\bar{X} = 3.40$) “ความรู้สึกละเลยทอดทิ้งหากต้องเดินทางท่องเที่ยว” ($\bar{X} = 3.38$) “การบริการของวัด” ($\bar{X} = 3.33$) “อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว” ($\bar{X} = 3.27$) “ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว” ($\bar{X} = 3.11$) “อุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว” ($\bar{X} = 3.07$) “การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น” ($\bar{X} = 3.05$) “พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการขนส่ง” และ “ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง” ($\bar{X} = 3.00$)

ตาราง 42 ค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีในกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป

(n. = 55)

กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป	$\bar{X}$	SD.	แปลค่า
ข้อจำกัดด้านร่างกายความสามารถในการรับมือเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด	3.85	0.93	มาก
กิจกรรมการภายในวัดไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรม	3.65	0.97	มาก
ความรู้สึกละเลยทอดทิ้งหากต้องเดินทางท่องเที่ยว	3.49	1.07	มาก
อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	3.42	1.17	มาก
ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว	3.31	0.96	ปานกลาง
การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น	3.29	0.98	ปานกลาง
พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการขนส่ง	3.49	1.00	มาก
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	3.44	1.17	มาก
อุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว	3.22	1.26	ปานกลาง
การบริการของวัด	3.35	1.00	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.45	0.79	มาก

ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีในกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป มีค่าเฉลี่ย 3.45 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.79 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ในรายด้านมีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในระดับมาก 6 ด้าน โดยสูงสุดในประเด็น “ข้อจำกัดด้านร่างกายความสามารถในการรับมือเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด” มีค่าเฉลี่ย 3.85 รองลงมา “กิจกรรมการภายในวัดไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรม” ($\bar{X}$ = 3.65) “ความรู้สึกละเลยทอดทิ้งหากต้องเดินทางท่องเที่ยว” ($\bar{X}$ = 3.49) “พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการขนส่ง” ($\bar{X}$ = 3.49) และระดับปานกลาง จำนวน 4 ด้าน เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ย ได้แก่ “ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง” ($\bar{X}$ = 3.44) “อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว” ($\bar{X}$ = 3.42) “การบริการของวัด” ($\bar{X}$ = 3.35) “ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว” ($\bar{X}$ = 3.31) “การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น” ($\bar{X}$ = 3.29) และ “อุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว” ($\bar{X}$ = 3.22)

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในประเด็นปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยว ในการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวด้านปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว สามารถแบ่งได้ เป็นประเภทนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

นักท่องเที่ยวทั่วไป พบว่าปัญหาและอุปสรรคคือ ไม่ได้รับการบริการจากบุคลากร ภายในแหล่งท่องเที่ยว เพราะไม่มีบุคลากรคอยให้บริการ วัดไม่สะอาด ร่มรื่น เงียบสงบ สวยงาม ไม่มี บุคลากรคอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ให้คำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับวัด กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ไม่หลากหลาย สถานที่จอดรถไม่เพียงพอ อาคารสถานที่เสื่อมโทรม ไม่มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัด การเดินทางไม่ค่อยสะดวก เพิ่มจุดที่น่าสนใจ บุคลากรขาดการต้อนรับที่ดี ไม่มีจุดนั่งพักผ่อนหย่อนใจ เพียงพอ ป้ายให้ข้อมูล ป้ายบอกทาง ไม่ชัดเจน ไม่ค่อยมีบริการร้านจำหน่ายของฝากของที่ระลึกและ ให้บริการถ่ายภาพ ไม่มีน้ำดื่มไว้คอยบริการ บุคลากรยังขาดประสบการณ์ด้านการให้ข้อมูลและ การบริการแก่นักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวไม่มีการร่วมสมัยกับยุคปัจจุบัน

คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย พบว่าปัญหาและอุปสรรคคือ แหล่งท่องเที่ยวไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการ เช่น ทางลาด รววจับทางขึ้น-ลง ห้องน้ำ รถเข็น ไม่มีบุคลากรคอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ให้คำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับวัด ไม่ได้รับการบริการจาก บุคลากร ภายในแหล่งท่องเที่ยว เพราะไม่มีบุคลากรคอยให้บริการ วัดไม่มีความสะอาด ร่มรื่น เงียบ สงบ สวยงาม จุดบริการดอกไม้ รูป เทียน เข้าถึงยาก สำหรับคนพิการ กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา มีส่วนร่วมลำบาก ไม่มีที่นั่งพักสำหรับผู้พิการ การเคลื่อนไหวร่างกายมีความลำบาก ต้องการให้มีการ เชื่อมโยงกับเครือข่ายสถานพยาบาลสามารถให้บริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ไม่ค่อยมีพระสงฆ์สนทนาธรรม ให้คำปรึกษาด้านธรรมะ วัดไม่มีเอกลักษณ์ประจำวัดโดดเด่น สะดุดตา มีอุปสรรคในการเดินทาง และสถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อผู้พิการ

คนพิการทางการมองเห็น ปัญหาและอุปสรรคสำหรับคนพิการทางการมองเห็น คือ แหล่งท่องเที่ยวไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการทางสายตา เพราะไม่มีราวจับบริเวณทาง ขึ้น-ลงบันได ทำให้ลำบากต่อการเดินขึ้น-ลง สำหรับผู้พิการทางสายตาและอาจทำให้เกิดอันตรายได้ มีอุปสรรคบริเวณทางขึ้น บันไดมีความสูงชันทำให้เดินขึ้นได้อย่างลำบากไม่มีพื้นผิวสัมผัสสำหรับผู้คน พิการทางการมองเห็น ไม่มีบุคลากรคอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ให้คำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับวัด กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ไม่เป็นปัญหา เนื่องจากเวลาทำกิจกรรมมีคน คอยช่วยนำทาง มีคนคอยช่วยเหลือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว และบางครั้ง เดินทางไปกับครอบครัว คนในครอบครัวก็คอยดูแลอยู่เสมอ และมีนักท่องเที่ยวที่ประสบปัญหา เนื่องจาก มองไม่เห็น ไม่รู้ทิศทางจึงทำให้การทำกิจกรรมลำบาก ได้รับการปฏิบัติที่ดีจากบุคลากร บุคลากรภายในวัดได้รับการอบรมเป็นอย่างดี ให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี การเดินทางไม่เป็นปัญหา

เนื่องจากเดินทางมากับคนสายตาดำ จึงสะดวกต่อการเดินทาง ไม่เป็นปัญหา เนื่องจากเดินทางไปกับครอบครัว จึงได้รับการช่วยเหลือจากครอบครัว

คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย พบว่าปัญหาและอุปสรรคคือ ไม่ได้รับการบริการจากบุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยว เพราะไม่มีบุคลากรคอยให้บริการ การสื่อสารในเรื่องต่างๆกับผู้อื่นค่อนข้างยาก ไม่มีบุคลากรคอยให้คำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับวัด ป้ายให้ข้อมูล ป้ายบอกทาง ไม่ชัดเจน ไม่ห้องน้ำค่อยสะอาด อาคารสถานเสื่อมโทรม กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เอื้ออำนวย ขาดป้ายสัญลักษณ์ในการสื่อสาร ไม่สัญญาณแสงขอความช่วยเหลือ ไม่มีการให้ข้อมูลแก่คนพิการหลากหลายรูปแบบ บุคลากรต้องปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถ ไม่มีอุปกรณ์ช่วยเหลือที่จำเป็นสำหรับคนพิการ ขาดป้ายสัญลักษณ์ในการสื่อสาร กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เป็นปัญหา เนื่องจากการสื่อสารกับบุคคลอื่นทำให้ยากต่อการไม่เข้าใจกัน และยังมีนักท่องเที่ยวบางส่วนที่ไม่เป็นปัญหา เวลาทำกิจกรรมมีคนคอยช่วยนำทาง มีคนคอยช่วยในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้รับการปฏิบัติที่ดีจากบุคลากร บุคลากรภายในวัดได้รับการอบรมเป็นอย่างดี ให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี ไม่เป็นปัญหาในการเดินทาง เนื่องจากมีความตั้งใจในการเดินทางท่องเที่ยว วัดอยู่ในตัวเมืองสะดวกต่อการเดินทางและสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย

ผู้สูงอายุ พบว่าปัญหาและอุปสรรคคือ ไม่มีบุคลากรคอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยวให้คำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับวัด ห้องน้ำไม่ค่อยสะอาด ไม่ได้รับการบริการจากบุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยว เพราะไม่มีบุคลากรคอยให้บริการ สภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่เป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว เนื่องจากบริเวณรอบโบสถ์มีสิ่งปลูกสร้างจำนวนมาก ไม่ค่อยมีจุดนั่งพักผ่อนหย่อนใจ ปัญหาในเรื่องของสภาพอากาศและสุขภาพ บุคลากรต้องมีมารยาทที่ดี บุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยวต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ไม่มีการบริการน้ำดื่มไว้คอยบริการ ไม่ค่อยมีพระสงฆ์สนทนาธรรมให้คำปรึกษาด้านธรรมกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ไม่เป็นปัญหาและอุปสรรค เนื่องจาก ตั้งใจในการเดินทางมาร่วมกิจกรรมของวัด ไม่เป็นปัญหา ยกเว้นแต่เกิดปัญหาสภาพอากาศ เช่น ฝนตกหรือน้ำท่วมส่วนนี้ถึงจะเป็นอุปสรรคในการเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวมีคนคอยช่วยในการทำกิจกรรมต่างๆ ไม่ได้รับการปฏิบัติที่ดีจากบุคลากรที่ให้บริการ เนื่องจากไม่มีบุคลากรคอยให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว ไม่ได้รับการบริการ และนักท่องเที่ยวบางส่วนได้รับการปฏิบัติที่ดีจากบุคลากร บุคลากรภายในวัดได้รับการอบรมเป็นอย่างดี ให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี มีปัญหาในบางครั้งเรื่องสุขภาพ ในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ไม่สามารถขับรถยนต์ได้เป็นเวลานาน มีความตั้งใจในการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อมาชมบรรยากาศภายในวัดและกราบไหว้ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และเส้นทางในการเดินทางไม่เจอปัญหาระหว่างทางในการเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยว

ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก ไม่มีปัญหาและอุปสรรค เนื่องจากมีความตั้งใจในการเดินทางมาด้วยตนเอง อาจมีความล่าช้าเล็กน้อยเนื่องจากไม่ได้เป็นคนในพื้นที่ทำให้ไม่คุ้นชินกับ

เส้นทางในแต่ละถนนและการจราจรที่ไม่ติดขัดจึงไม่ส่งผลกระทบในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว แต่อยากให้เพิ่มเติม เช่น อาคารสถานที่ที่ต้องการให้มีการซ่อมแซมทำนุบำรุง ให้มีความทันสมัย สวยงาม เพิ่มพื้นที่สำหรับเด็ก ต้องการให้วัดมีความสะอาด ร่มรื่น เงียบสงบ สวยงาม ไม่ได้รับการบริการจากบุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยว เพราะไม่มีบุคลากรคอยให้บริการ ต้องการให้มีบุคลากรคอย ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ให้คำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับวัด ต้องการให้มีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยวสภาพอากาศที่มีอุณหภูมิสูง บุคลากรต้องมีการยาทาที่ดี ต้องการให้มีจุดนั่งพักผ่อนหย่อนใจ ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัดให้มากขึ้น ต้องการให้มีจุดล้างมือ และมีจุดบริการเจล แอลกอฮอล์ บุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยวต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ต้องการอยากให้มีร้านจำหน่ายเครื่องดื่มเพิ่มมากขึ้น บุคลากรต้องแต่งกายสุภาพเรียบร้อย

สตรีมีครรภ์ พบว่าปัญหาและอุปสรรค คือแหล่งท่องเที่ยวไม่มีที่จอดรถสำหรับ สตรีมีครรภ์ ใกล้ทางเข้า-ออกอาคาร กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ไม่เป็น ปัญหา มีคนคอยช่วยในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้รับการปฏิบัติที่ดีจากบุคลากร และมีการแนะนำ สถานที่ในการเดินทางไปสักการะเจดีย์ และยังมีนักท่องเที่ยวบางส่วนที่ไม่ได้รับการปฏิบัติที่ดีจาก บุคลากรที่ให้บริการ เนื่องจากไม่มีบุคลากรคอยให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว ไม่เป็นปัญหาในการ เดินทาง เนื่องจาก วัดตั้งอยู่ในตัวเมืองจึงง่ายต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ยังมีนักท่องเที่ยว บางส่วนที่พบปัญหาในเรื่องของสภาพอากาศและสุขภาพ เช่น ถ้าฝนตกก็จะทำให้การเดินทางมายัง แหล่งท่องเที่ยวลำบาก และอยากให้เพิ่มเติม คือ ต้องการให้วัดมีความสะอาด ร่มรื่น เงียบสงบ สวยงาม บุคลากรต้องมีการยาทาที่ดี ต้องการให้มีจุดนั่งพักผ่อนหย่อนใจ ต้องการให้มีการ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัดให้มากขึ้น ต้องการให้มีการบริการน้ำดื่มไว้คอยบริการ ต้องการให้มีการ จำหน่าย ดอกไม้ ธูป เทียน ชุดสังฆทาน ต้องการให้มีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ต้องการ ให้มีการอบรมพัฒนาบุคลากรด้านการบริการ เส้นทางในการเดินทางมีความซับซ้อน ต้องการให้มีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว ต้องการให้มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสถานพยาบาลสามารถ ให้บริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว บุคลากรต้องแต่งกายสุภาพเรียบร้อย บุคลากร ภายในแหล่งท่องเที่ยวต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความต้องการมาพักผ่อนหย่อนใจ แต่เดินทางมา ในช่วงเทศกาลจึงเกิดความวุ่นวายเล็กน้อย

จากสัมภาษณ์แบบเชิงลึกและการสังเกต จากนักท่องเที่ยวสามารถสรุปปัญหาและอุปสรรค เป็นรายด้านได้ดังนี้

1. ด้านกายภาพ สภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่

พบว่า ด้านกายภาพ สภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ นักท่องเที่ยวประสบปัญหา และอุปสรรค เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการ ผู้สูงอายุ เช่น ทางลาดสำหรับผู้พิการ ราวจับทางขึ้น-ลง ไม่มีห้องน้ำสำหรับผู้พิการและสตรีมีครรภ์ อุปกรณ์ช่วยเหลือที่

จำเป็นสำหรับคนพิการ พื้นที่ภายในแหล่งท่องเที่ยวไม่สามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ผู้พิการได้ ขาดป้ายสัญลักษณ์ในการสื่อสาร ไม่มีที่นั่งพักสำหรับผู้พิการ ไม่มีที่จอดรถสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และครอบครัวที่มีเด็กเล็ก ใกล้ทางเข้า-ออกอาคาร ที่จอดรถไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการทางสายตา ไม่มีราวจับบริเวณทางขึ้น-ลงบันได เวลาเดินขึ้นโบสถ์ ศาลา บันไดจึงลำบาก ไม่มีสนามเด็กเล่นไว้คอยอำนวยความสะดวกให้กับครอบครัวที่มีเด็กเล็ก บริเวณรอบโบสถ์มีสิ่งปฏิกูลจำนวนมาก ไม่มีพื้นผิวสัมผัสสำหรับคนพิการ ทางกรมมองเห็น และยังมีนักท่องเที่ยวบางส่วนไม่ประสบปัญหาหรืออุปสรรค เพราะแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพแวดล้อมที่ดี

ดังนั้น ด้านกายภาพ สภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ มีแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบปัญหาหรืออุปสรรค แต่ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีปัญหาและอุปสรรค ไม่ได้ครอบคลุมทุกประเภททางร่างกาย ต้องปรับปรุงแก้ไขในหลากหลายด้าน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวทุกประเภทที่เดินทางมาท่องเที่ยวให้พึงพอใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

2. ด้านกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว

พบว่า ด้านกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวไม่เป็นปัญหาเต็มใจในการเดินทางมาร่วมกิจกรรมของทางวัด ทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าร่วมทำบุญได้ เวลาทำกิจกรรมมีคนคอยช่วยนำทาง คอยช่วยเหลือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ให้เกิดอันตรายได้ และกิจกรรมทางวัดไม่ได้มีกิจกรรมที่ทำให้เกิดอันตราย บางครั้งเดินทางไปกับครอบครัวคนในครอบครัวก็คอยดูแลอยู่เสมอและร่วมทำกิจกรรมกับคนในครอบครัว กิจกรรมภายในวัดเป็นไปตามที่คาดหวัง เช่น การทำบุญ การตักบาตร ทำให้เกิดความสบายใจและได้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น สามารถเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวได้ตลอดเวลา เมื่อมีโอกาสและที่อยู่อาศัยอยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยว ทำให้สะดวกต่อการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว

แต่ยังมีนักท่องเที่ยวบางส่วนที่ประสบปัญหาและอุปสรรคด้านกิจกรรม การเคลื่อนไหวร่างกายมีความลำบาก ควรให้ผู้พิการสามารถเข้าร่วมทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ นักท่องเที่ยวมองไม่เห็น ไม่รู้ทิศทางจึงทำให้การทำกิจกรรมยากลำบาก ไม่มีข้อมูลข่าวสารแหล่งท่องเที่ยวที่ชัดเจนเท่าที่ควร ผู้พิการไม่กล้าที่จะเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อผู้พิการ การสื่อสารด้านการใช้ภาษาร่วมกันกับผู้อื่น ทำให้ยากต่อการไม่เข้าใจกัน การทำกิจกรรมมีปัญหาบ้างในบางครั้ง เนื่องจากในตัวบุคคลไม่สะดวกใจในสถานที่ที่มีความจุลุมหรือผู้คนพลุกพล่าน จึงหลีกเลี่ยงเหตุการณ์บ้างในบางครั้ง ต้องการเดินทางมาพักผ่อนหย่อนใจ

ดังนั้น ด้านกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ไม่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการทำกิจกรรมเนื่องจากมีคนคอยช่วยเหลืออยู่เสมอ แต่ก็ยังมี

นักท่องเที่ยวบางส่วนที่เป็นปัญหาในการทำกิจกรรม เนื่องจาก เป็นผู้พิการทางสายตาทำให้ยากต่อการเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น และสถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำกิจกรรมสำหรับผู้พิการ

3. ด้านบุคลากร

พบว่า การปฏิบัติที่ดีจากบุคลากรผู้ให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับการบริการด้านการให้ข้อมูล การแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว และการบริการที่ดีจากบุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากบุคลากรภายในวัดได้รับการอบรมเป็นอย่างดี และได้รับการบริการที่ดีเป็นบางครั้ง เนื่องจากในวัดที่เป็นวัดขนาดเล็กยังไม่มีบุคลากรมาคอยให้บริการ ต่างจากวัดที่เป็นวัดขนาดใหญ่ที่มีบุคลากรมาคอยให้บริการที่หลากหลาย และยังมีนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาภายในแหล่งท่องเที่ยวได้รับการบริการที่ไม่ดี เนื่องจากบุคลากรยังขาดประสบการณ์ด้านการให้ข้อมูล และการบริการแก่นักท่องเที่ยว การสื่อสารระหว่างบุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวค่อนข้างเข้าใจยาก นอกจากนี้ยังมีนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้รับการบริการจากบุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจาก ไม่มีบุคลากรคอยให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว ไม่ได้มีการสื่อสารหรือรับการบริการจากบุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยวและเดินทางไปกับครอบครัวสามารถช่วยเหลือกันเองได้ภายในครอบครัว

ดังนั้น การปฏิบัติที่ดีจากบุคลากรผู้ให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวได้รับการบริการด้านการให้ข้อมูล การแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว และการบริการที่ดีจากบุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยว แต่ก็ยังมีบุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยวในบางแห่งที่ยังมีการปฏิบัติที่ดีเป็นบางครั้งหรือการปฏิบัติที่ไม่ดีต่อนักท่องเที่ยวในหลากหลายรูปแบบ ซึ่งสามารถทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความไม่ประทับใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวได้

4. ด้านการเดินทาง

พบว่า ด้านปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวไม่ประสบปัญหาและอุปสรรค เนื่องจากเดินทางไปกับครอบครัว เพื่อน จึงได้รับการช่วยเหลือจากครอบครัว วัดอยู่ในตัวเมืองสะดวกต่อการเดินทางและสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย การจราจรไม่ติดขัด มีความตั้งใจในการเดินทางท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นคนในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี ทำให้ทราบเส้นทางในการเดินทางได้เป็นอย่างดีและเต็มใจในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว

แต่ยังมีนักท่องเที่ยวที่ประสบปัญหาในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว คือ คนพิการไม่สามารถเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวได้ เพราะ เส้นทางมีลักษณะขรุขระมีหลุมมีบ่อ ประสบปัญหาในเรื่องการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาในเรื่องสุขภาพในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวไม่สามารถขยับย่นได้เป็นเวลานาน ปัญหาในเรื่องของระยะทางที่ไกลจากที่อยู่อาศัยและเส้นทางในการเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวมีความซับซ้อนและไม่คุ้นชินเส้นทางเนื่องจากไม่ได้เป็นคนใน

พื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี และปัญหาในเรื่องของสภาพอากาศและสุขภาพ เช่น ถ้าฝนตกก็จะทำให้การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวได้ลำบาก

ดังนั้น ปัญหาและอุปสรรคในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวสามารถพบได้หลากหลายรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งเป็นปัญหาทั้งด้านของตัวบุคคลเอง สภาพอากาศที่ไม่สามารถควบคุมได้ หรือเป็นปัญหาในด้านของแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังมีนักท่องเที่ยวหรือนักท่องเที่ยวที่เป็นผู้พิการส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการมายังแหล่งท่องเที่ยว จึงสามารถทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีมากขึ้น

4. เพื่อพัฒนาการบริการการท่องเที่ยว เพื่อการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้วิจัยใช้วิธีการทำ Focus Group ร่วมกับกลุ่มตัวแทนจากทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง แต่ละด้าน มาประชุมร่วมกัน โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความมุ่งหมายที่ 1 ความมุ่งหมายที่ 2 และความมุ่งหมายที่ 3 มาร่วมวิพากษ์เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยว เพื่อการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ผลการประชุมได้ข้อสรุปดังนี้

4.1 นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล

นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้
ผู้แทนจากภาครัฐ

กรมส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในส่วนของภาพรวมซึ่งเกี่ยวกับคนทุกกลุ่มถ้ากล่าวถึงในเชิงนโยบายเรื่องของการส่งเสริมการท่องเที่ยว มีนโยบายส่งเสริมออกมาในเรื่องของรูปแบบอารยสถาปัตย์ (Universal Design) ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และกระทรวงการท่องเที่ยวคอยขับเคลื่อนกฎหมายและกฎระเบียบที่ส่งเสริมกลุ่มการท่องเที่ยวเอาไว้ และในส่วนของกรม ฯ จะมีในเรื่องของการอบรมและศูนย์บริการคนพิการ (พมจ.) เนื่องจากมีข้อมูลในส่วนของคนพิการทุกกลุ่ม และทำหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่คนพิการ รวมถึงผู้สูงอายุสตรีมีครรภ์ เพราะว่าสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งห้องน้ำ ทางลาด และจุดบริการข้อมูลต่าง ๆ ทุกคนสามารถใช้ร่วมกันได้ ศูนย์บริการคนพิการได้พัฒนาศักยภาพและอาชีพคนพิการ มีการรับคนพิการในทุกกลุ่มเข้ามาฝึกอาชีพ พยายามส่งเสริมให้กลุ่มคนพิการที่อยู่ในหมู่บ้าน ได้มีการออกมาใช้ชีวิตในสังคม เพราะพบว่าในปัจจุบัน ทางครอบครัวของกลุ่มคนพิการไม่อยากจะให้คนพิการออกไปไหนเพราะกลัวจะสร้างความลำบากและมองเป็นเรื่องน่าอับอายแก่คนภายนอก ซึ่งทางศูนย์บริการคนพิการได้จัดโครงการพาคนที่มาฝึกอาชีพไปท่องเที่ยว เช่น ท่องเที่ยวใน

จังหวัดอุบลราชธานี เดินทางไปวัดเลียบและพระธาตุหนองบัว เป็นต้น ทางศูนย์บริการคนพิการพยายามพาไปร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับกลุ่มคนพิการที่จะออกสู่สังคมในอนาคต รวมถึงด้านการประกอบอาชีพในอนาคต เพราะฉะนั้นจึงได้ข้อสรุปว่า ในเรื่องของการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าเป็นเรื่องของกายภาพไม่ใช่แค่ในวัดเท่านั้น แต่มันเชื่อมโยงไปถึงที่พักและจุดจอดรถก็มีส่วนสำคัญไม่น้อย เนื่องจากกลุ่มคนพิการส่วนมากต้องมีครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อนไปด้วยเพื่อคอยดูแลอย่างใกล้ชิด ดังนั้นจึงต้องสนับสนุนและพยายามผลักดันให้เกิดขึ้นซึ่งไม่ใช่แค่ในเมืองไทยแต่หมายถึงชาวต่างชาติอีกด้วย

ถ้ากล่าวถึงการบริการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ช่วงนี้มีโครงการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานปรับปรุงพื้นที่อารยสถาปัตย์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุและคนพิการสามารถใช้พื้นที่ได้อย่างสะดวกสบาย ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ วัด หรือแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ซึ่งอยากให้มียารยสถาปัตย์ที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวกมากยิ่งขึ้น แต่ช่วงหลัง ๆ ตามปีงบประมาณ มีการเข้าสู่แผนการพัฒนาจังหวัดและเป็นลักษณะของแต่ละหน่วยงานแต่ละพื้นที่ที่เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว โดยจะมีการขอรัฐสนับสนุนงบประมาณ ไม่ว่าจะเป็นทำถนน หรือลานจอดรถ ห้องน้ำ และรวมถึงที่พัก เพื่อเตรียมให้มีความพร้อมสำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือเด็กให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายยิ่งขึ้น ในส่วนของสำนักงานมีโครงการทำป้ายสื่อความหมาย แต่ในที่นี้จะเกี่ยวกับการสื่อความหมายที่มีความเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งถ้าพูดถึงการท่องเที่ยวทางศาสนาในจังหวัดอุบลราชธานีก็ต้องมีการเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ด้วย เช่น จะให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาที่วัดและสามารถไปที่ไหนได้อีกหรือไม่ จะทำให้เกิดการท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงเชิงกลยุทธ์มากยิ่งขึ้น และในส่วนการพัฒนาบุคลากรได้มีการพัฒนาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชน ให้มีนักสื่อความหมายในพื้นที่คอยบริการข้อมูลวัดเกี่ยวกับประวัติต่าง ๆ หรือหลักการปฏิบัติเมื่อเข้าไปในพื้นที่ของวัด ถ้าไม่ใช่มีคณาจารย์ของวัด ก็ควรเป็นนักศึกษาจิตอาสา ในส่วนนี้ก็เป็นสิ่งสำคัญ และในด้านความปลอดภัยในพื้นที่ที่ไม่ใช่ความปลอดภัยจากบุคคล รวมไปถึงความปลอดภัยด้านการเดินทางอีกด้วย

นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล จำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก และมีการจัดอบรมพัฒนาศักยภาพและอาชีพคนพิการ จัดโครงการพาคนพิการท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรได้มีการพัฒนาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชน ให้มีนักสื่อความหมายในพื้นที่คอยบริการข้อมูลวัดเกี่ยวกับประวัติต่าง ๆ หรือหลักการปฏิบัติเมื่อเข้าไปในพื้นที่ของวัด ถ้าไม่ใช่มีคณาจารย์ของวัด ก็จะเป็นนักศึกษาจิตอาสา ควรจะมีคณาจารย์ที่ประจำแต่ละวัด ซึ่งอาจจะขอความร่วมมือคนในชุมชน เพื่อช่วยประชาสัมพันธ์ คอยเล่าเรื่องราวสาระสำคัญของแต่ละพื้นที่ และช่วยชี้แจงข้อห้ามหรือข้อกำหนดของวัด เส้นทางของคนพิการ หรือแจ้งจุดสำคัญในแต่ละจุด ให้นักท่องเที่ยวไม่พลาดจุดที่มี

ความสำคัญและเป็นเอกลักษณ์ของวัดนั้น ๆ รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีในการสื่อความหมาย หรือจัดทำสื่อวิดีโอบันทึกเสียงที่สามารถนำไปถ่ายทอดในรูปแบบสื่อดิจิทัลได้ เราจะต้องบูรณาการการทำงาน คือ วัด บ้าน โรงเรียน การสร้างแอปพลิเคชันสำหรับผู้พิการ สามารถจับสัญญาณได้ว่าเกิดอุบัติเหตุอะไรขึ้น โดยจะมีหน่วยงานที่รองรับสำหรับเหตุฉุกเฉินทันที

ผู้แทนจากมัคคุเทศก์และผู้นำเที่ยว

โดยปกติในเรื่องการจัดการท่องเที่ยว ส่วนมากนักท่องเที่ยวที่นิยมไปวัดจะเป็นผู้สูงอายุ มักจะเดินทางไปท่องเที่ยวของแต่ละจุด ซึ่งมัคคุเทศก์มีความสำคัญมาก เพราะสามารถช่วยประชาสัมพันธ์และช่วยชี้แจงข้อห้ามหรือข้อกำหนดเส้นทางของคนพิการ หรือแจ้งจุดสำคัญในแต่ละจุด ซึ่งปัจจุบันก็พยายามให้มีมัคคุเทศก์อาสาประจำการในแต่ละพื้นที่ โดยอาจจะต้องขอความร่วมมือให้ชุมชน มัคคุเทศก์ หรือผู้หลักผู้ใหญ่ของชุมชนช่วยเหลือเรื่องสำคัญของแต่ละพื้นที่ แต่ปัญหาที่พบคือนักท่องเที่ยวไม่สามารถหามัคคุเทศก์มาคอยแนะนำหรือเล่าเรื่องได้ เช่น อยากชมพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลงเราจะต้องเดินไปทางไหน หรือพระเจ้าอินทร์แปลงประดิษฐานในวิหารหรือในโบสถ์ เป็นต้น ซึ่งในขณะเดียวกันคนในจังหวัดอุบลราชธานีเองยังไม่สามารถตอบได้ ฉะนั้นข้อกำหนดของการท่องเที่ยวในการเป็นมัคคุเทศก์นั้น จะต้องมีการเตรียมการจากลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวก่อนว่าแต่ละพื้นที่ที่เราไปจะเจออะไรบ้าง? อันนี้เป็นข้อดีที่มีมัคคุเทศก์ แต่ในกรณีที่ไม่มีมัคคุเทศก์ก็ควรมีคนในชุมชนประจำภายในวัด เนื่องจากการมีคนคอยแนะนำเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้นักท่องเที่ยวไม่พลาดจุดที่มีเอกลักษณ์ของวัดนั้น ๆ เช่น ส่วนใหญ่จะไปถวายสังฆทานวัดไหนถึงจะมีพระคุณเจ้าคอยพร้อมรับสังฆทาน หากไม่มีการเตรียมการหรือไม่มีการประสานงานกับวัดก่อนก็เป็นเรื่องยากที่จะให้พระคุณเจ้ามารับสังฆทาน รวมถึงโอกาสที่จะพลาดการท่องเที่ยวจุดที่สำคัญ ๆ ภายในวัด

ผู้แทนผู้สูงอายุ

ชมรมผู้สูงอายุส่งเสริมการท่องเที่ยว กล่าวคือ ผู้สูงอายุที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ และผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ รวมทั้งผู้บกพร่องทางร่างกาย มีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาสำหรับผู้สูงอายุคือ เพื่อส่งเสริมสุขภาพกายสุขภาพจิต เปิดโลกทัศน์แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อทำบุญวันเกิดให้ชมรม/ตนเอง ซึ่งอันดับแรกจะเน้นทางด้านผู้ที่สามารถพึ่งพาตนเอง คือกลุ่มเป้าหมายใหญ่ที่สุดของการท่องเที่ยว เพราะมักจะท่องเที่ยวเป็นกลุ่มคณะจำนวน 50-100 คนขึ้นไป แต่การไปท่องเที่ยวนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบ มีติดากับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุก่อน เนื่องจากไปท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาจะต้องทำให้เป็นภาระของวัดหรือกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ โดยเรามีหลักการว่าจะต้องมีกติกาในการเดินทางไปท่องเที่ยว เช่น 1) แต่งกายให้เรียบร้อย สุภาพ 2) การทานอาหารหลีกเลี่ยงการทิ้งขยะที่วัดควรเก็บเอาไว้กับตนเองก่อน 3) การมีมารยาททางสังคม เมื่อเห็นผู้พิการเราก็ช่วยเหลือรวมถึงเด็กด้วย ต้องสร้างกติกาและความเข้าใจกันว่าต้องได้ทั้งประโยชน์

ของวัดและได้ประโยชน์ของสมาชิกที่ไปท่องเที่ยวในวัดนั้นด้วยในการเอาของไปถวายพระ ซึ่งไปท่องเที่ยวแต่ละครั้งทางคณะก็จะนำวัฒนธรรมอันดีงามเผยแพร่ไปด้วย

ผู้แทนผู้พิการ

ตัวแทนพุทธอารยสถาปัตย์ อุบลราชธานี คือทั้งพุทธอารยสถาปัตย์ก็เป็นตัวแทนคนพิการที่จะรณรงค์เรื่องสิ่งอำนวยความสะดวก ที่มี 5 อย่าง คือ 1) ที่จอดรถ 2) ทางลาด 3) ห้องน้ำ 4) เคาน์เตอร์ที่ต้อนรับ 5) ป้ายสัญลักษณ์ ซึ่งรณรงค์โดยการเอาตัวเองไปทุกวัด ทุกสถานที่ เพื่อใช้ชีวิตแบบคนปกติ และไปสำรวจโรงแรม บางพื้นที่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกดี มีห้องน้ำ และทางลาดอ่อน ทำให้สามารถขึ้นไปชมรอบ ๆ วัดได้ และบางวัดทำทางและสะพานสามารถขึ้นเข้าไปกราบไหว้ได้ และสุดท้ายเสริมนโยบายของกลุ่มเรา จะมีการอบรมการสื่อสาร และจะอบรมเรื่องมัคคุเทศก์

ผู้แทนชุมชน

การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของวัดภายในจังหวัดอุบลราชธานี มีการจัดการกิจกรรมที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไป ซึ่งนักท่องเที่ยวทั่วไปสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ แต่จะมีบางวัดที่คนพิการไม่สามารถเข้าร่วมทำกิจกรรมได้ เนื่องจากมีข้อห้ามนำรถเข็นเข้าด้านในวิหาร โบสถ์ สถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อคนพิการ และจะมีบางวัดที่คนพิการสามารถทำกิจกรรมด้านนอกได้ แหล่งท่องเที่ยวทางพุทธศาสนาถือเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ความเชื่อ ความศรัทธาของประชาชนและนักท่องเที่ยว โดยการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาส่งผลให้เกิดความสงบทั้งทางกายและทางจิตใจ เสริมสร้างสมาธิ และส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมในการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การจัดการด้านการบริการของวัด มีการจัดการด้านบริการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวถือว่ามีจัดการด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ดีเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้

4.2 ปัญหาและข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดอุบลราชธานี

ปัญหาและข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดอุบลราชธานี สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

ผู้แทนเจ้าคณะจังหวัด

สิ่งสำคัญที่สุดในการดำเนินการคือ ขึ้นอยู่กับงบประมาณของแต่ละวัดจากการสนับสนุนของภาครัฐ จากความศรัทธาของประชาชนที่มาทำบุญ ในเรื่องการต้อนรับและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และปรับปรุงภูมิทัศน์หรือภายในพระวิหารที่ยังเข้าไปไม่ได้ อยากสนับสนุนให้เป็นมัคคุเทศก์น้อย และมีสามเณรจำนวนมาก อยากให้สามเณรเป็นมัคคุเทศก์ แต่สิ่งสำคัญที่อยากเสนอเป็นสิ่งที่สุดท้ายปัญหาก็คืองบประมาณ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในพื้นที่ต่างอำเภอต่าง

ส่วนมากจะมีปัญหาส่วนนี้ วัดในอำเภอเมืองอุบลราชธานีไม่มีปัญหาเนื่องจากเป็นเมืองเศรษฐกิจ ญาติโยมมาทำบุญจำนวนมากสามารถทำได้ และในส่วนสถานที่ท่องเที่ยวของวัดมี ควรมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ไม่เป็นการไปรบกวนกิจของสงฆ์

ผู้แทนจากภาครัฐ

ปัญหาและข้อจำกัด ประเด็นการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดที่อยู่ในตัวเมือง สามารถเข้าถึงได้ง่าย แต่วัดอื่น ๆ ที่อยู่ต่างอำเภอหรือต่างพื้นที่ค่อนข้างเดินทางลำบาก วัดที่สำคัญในตัวเมืองมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นมาตรฐาน ส่วนวัดที่อยู่ต่างอำเภออาจจะยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากนัก ในส่วนของพื้นที่จอดรถ บางวัดที่อยู่ในเขตตัวเมืองใช้พื้นที่ในการจอดรถตามถนน เพราะพื้นที่ในวัดไม่สามารถรองรับพื้นที่จอดรถได้อย่างเพียงพอ ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดในพื้นที่ที่ทำให้นักท่องเที่ยวไม่อยากจะเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยว

นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว

นำเสนอการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวหลากหลายกลุ่มได้ โดยนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวมองว่า สิ่งที่ได้เสนอมาทางวัดมีภาระทั้งเรื่องการปรับปรุงสถานที่ การใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ วัดไม่สามารถจัดการทุกสิ่งทุกอย่างได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานการท่องเที่ยว กีฬาจังหวัด และวัฒนธรรมจังหวัด ในการจัดทำที่ได้เสนอมา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องคิวอาร์โค้ด อาจจะต้องพึ่งพาหน่วยงานที่มีความเข้มแข็งในเรื่องเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ ในการให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยว ตอนนี้ อาจจะมีบางวัดที่ทำบุญออนไลน์ สแกนคิวอาร์โค้ด ทำบุญอนุโมทนาบัตร ถือว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา รวมถึงควรหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่เป็นการรบกวนหรือไม่เหมาะสมต่อวัด เพื่อเป็นการให้ความเคารพต่อศาสนาสาสนากับพระสงฆ์ด้วย โดยเฉพาะมีคฤหัสถ์ที่ต้องคอยบอกและย้ำเตือนนักท่องเที่ยวที่กำลังเดินทางไปท่องเที่ยวที่วัด

ผู้แทนจากมัคคุเทศก์และผู้นำเที่ยว

ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดอุบลราชธานีส่วนใหญ่ คือ เรื่องของความรู้ยังไม่มากพอ ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะศึกษาข้อมูลทางสื่อโซเชียลมีเดีย เพื่อที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวทั้งหมดภายใน 3 วันให้ครบ ซึ่งจังหวัดอุบลราชธานีมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาทั้งหมด 1,8001 วัด เป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนามากเป็นอันดับสองของประเทศไทย ในการจะจัดทำรูปแบบการท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่ยาก ในฐานะที่เป็นมัคคุเทศก์จะต้องออกแบบเส้นทางหรือรูปแบบการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวก่อน ตัวอย่างเช่น เส้นทางตามรอยหลวงปู่มั่นหรือเส้นทางตามสายธรรมยุติ วัดแรกที่สร้างเป็นสายธรรมยุติ คือ วัดสุปฏิญนารามวรวิหาร หรือแม้กระทั่งประตูเมือง ทำให้การนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวมีความง่ายขึ้น ถ้าจะให้เดินทางท่องเที่ยวทีเดียวภายในเวลา 3 วัน หรือในเวลาจำกัดเป็นเรื่องที่ยาก จะต้องสรุปเรื่องราวให้มีความ

กระชับมากขึ้น เช่น ทำให้การดำเนินการในกิจกรรมการไหว้พระประธานที่สำคัญในจังหวัดอุบลราชธานีได้สะดวกยิ่งขึ้น รวมถึงการจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสมหรือให้นักท่องเที่ยวได้ประสบการณ์ที่แท้จริง เช่น การนั่งสามล้อไหว้พระในจังหวัดอุบลราชธานีเป็นการส่งเสริมให้สามล้อมีรายได้เพิ่มมากขึ้น เพราะฉะนั้น รูปแบบการท่องเที่ยวถือว่ามีความสำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมีความประทับใจในด้านรูปแบบการท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยว ทุกอย่างที่กำลังมาทั้งหมดล้วนมีสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

ผู้แทนจากผู้สูงอายุ

กลุ่มผู้แทนจากผู้สูงอายุพบปัญหาค่อนข้างน้อย เพราะมองว่าปัญหาคือโอกาส เช่น เดินทางไปท่องเที่ยวต่างจังหวัดไปเจอผู้คนจำนวนมากเป็นการสร้างความประทับใจ สร้างมิตรภาพไมตรีให้กับคนที่เดินทางไปท่องเที่ยวด้วยกัน ไม่ว่าจะเดินทางเป็นกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ เช่น การขอให้ชาวต่างชาติถ่ายภาพ ซึ่งมองว่าเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีจากการแลกเปลี่ยนกันถ่ายภาพ คิดว่า ควรหาโอกาสมากกว่าที่จะไปเป็นปัญหา สามารถแก้ไขปัญหาได้ ถ้ามีมัคคุเทศก์หรือผู้นำเที่ยว ควรชวนกันมีความแบ่งปัน เอื้ออาทร ซึ่งกันและกันน่าจะเป็นเรื่องที่ดี ยกเว้นแต่เกิดปัญหาสภาพอากาศ เช่น ฝนตกหรือน้ำท่วมส่วนนี้ถึงจะเป็นอุปสรรคในการเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยว มีปัญหาในบางครั้งในเรื่องสุขภาพ ในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ไม่สามารถขยับย่นได้เป็นเวลานาน

ผู้แทนผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

ปัญหาของกลุ่มผู้แทนผู้พิการทางการเคลื่อนไหวคือ ไม่สามารถเข้าไปกราบไหว้พระในโบสถ์ได้ ส่วนน้อยที่นักท่องเที่ยวคนพิการทางร่างกายสามารถนั่งรถเข็นเข้าไปได้ ไม่มีที่จอดรถสำหรับคนพิการ ต้องการให้มีจอดรถที่สามารถใกล้ทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวให้มากที่สุด มีลิฟท์สำหรับผู้พิการสามารถอำนวยความสะดวกภายในวัดได้ สามารถเที่ยวทุกจุดภายในวัดได้อย่างสะดวกสบาย ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการ เช่น ทางลาดสำหรับผู้พิการ ที่นั่งพัก รวบรวมทางขึ้น-ลง ห้องน้ำของผู้พิการยังไม่มีอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ การเคลื่อนไหวร่างกายมีความลำบาก ควรให้ผู้พิการสามารถเข้าร่วมทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ ไม่มีบุคลากรที่คอยดูแลนักท่องเที่ยว

ผู้แทนคนพิการทางการมองเห็น

ปัญหาที่พบคือ ไม่มีตัวอักษรเบรลล์สำหรับ หนังสือ ป้าย ประวัติความเป็นมา คำอธิบายต่าง ๆ และควรมีบุคลากรที่มีความรู้ในด้านการช่วยเหลือคนพิการในการนำทางภายในแหล่งท่องเที่ยว อยากให้สร้างเบรลล์บล็อกสำหรับทางเดินของคนตาบอดสำหรับเป็นไกด์นำทาง ควรมีอาสาสมัครนำทางผู้พิการทางสายตาเพื่อความปลอดภัยของผู้พิการทางสายตา ควรมีเสียงบอกจุดต่าง ๆ แผนผังคร่าว ๆ และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้พิการทางสายตาดำเนินการเข้าถึงข้อมูลประวัติความเป็นมาของวัดจากโทรศัพท์มือถือโดยการสแกนคิวอาร์โค้ดหรือรูปแบบ

เสียงของผู้พิการทางสายตา เพื่อการเข้าถึงข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ไม่เป็นปัญหา เนื่องจากเวลาทำกิจกรรมมีคนคอยช่วยนำทาง มีคนคอยช่วยเหลือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว และบางครั้งเดินทางไปกับครอบครัว คนในครอบครัวก็คอยดูแลอยู่เสมอ และมีนักท่องเที่ยวที่ประสบปัญหา เนื่องจาก มองไม่เห็น ไม่รู้ทิศทางจึงทำให้การทำกิจกรรมลำบาก ไม่มีราวจับบริเวณทางขึ้น-ลงบันได ทำให้ลำบากต่อการเดินขึ้น-ลง สำหรับผู้พิการทางสายตาและอาจทำให้เกิดอันตรายได้ มีอุปสรรคบริเวณทางขึ้น บันไดมีความสูงชันทำให้เดินขึ้นได้อย่างลำบากไม่มีพื้นผิวสัมผัสสำหรับคนพิการทางการมองเห็น

ผู้แทนคนพิการทางการสื่อความหมาย

ผู้บกพร่องทางการได้ยินจะมีความถนัดทางด้านโศกียลมีเดีย มีความสามารถทางด้านการอ่านตัวหนังสือ ถ้าหากมีสื่อให้ความรู้ด้วยการอ่านจะทำให้ผู้บกพร่องทางการได้ยินเข้าใจได้รวดเร็วและง่ายยิ่งขึ้น ไม่มีอุปกรณ์ช่วยเหลือที่จำเป็นสำหรับคนพิการ ขาดป้ายสัญลักษณ์ในการสื่อสาร คนเดินทางไปไปด้วยและมีคนคอยดูแลอยู่เสมอ การสื่อสารด้านการใช้ภาษาร่วมกันกับผู้อื่น การสื่อสารกับบุคคลอื่นทำให้ยากต่อการไม่เข้าใจกันและสถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อผู้พิการ

ผู้แทนครอบครัวที่มีเด็กเล็ก

ไม่มีบุคลากรคอยให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว ไม่คุ้นชินกับเส้นทางในแต่ถนน และการจราจรดีไม่ติดขัดจึงไม่ส่งผลกระทบในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีสนามเด็กเล่น ส่วนตัวบุคคลไม่สะดวกใจในสถานที่ที่มีความขรุขระหรือผู้คน พลุกพล่าน จึงหลีกเลี่ยงเหตุการณ์บ้างในบางครั้ง

ผู้แทนสตรีมีครรภ์

ปัญหาในเรื่องของสภาพอากาศและสุขภาพ เช่น ถ้าฝนตกก็จะทำให้การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวลำบาก ไม่มีที่จอดรถสำหรับ สตรีมีครรภ์ที่ใกล้ทางเข้า-ออกอาคาร ที่จอดรถไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว ยังมีนักท่องเที่ยวบางส่วนที่ไม่ได้รับการปฏิบัติที่ดีจากบุคลากรที่ให้บริการ เนื่องจากไม่มีบุคลากรคอยให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว

ผู้แทนนักท่องเที่ยวทั่วไป

สถานที่จอดรถไม่เพียงพอ ไม่มีบุคลากรคอยให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว

4.3 แนวทางการจัดการบริการให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

แนวทางการจัดการบริการให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

ผู้แทนจากภาครัฐ

แนวทางการจัดการบริการให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล เสนอเป็น 3 ด้าน คือด้านที่ 1) ด้านกายภาพ มาจากปัญหาที่พบคือ ไปเที่ยววัดแต่ไม่สามารถขึ้นไปโบสถ์ได้ เนื่องจาก

ไม่มีทางขึ้นสำหรับผู้พิการ 2) ด้านกิจกรรม ควรออกแบบกิจกรรมให้มีความแปลกใหม่ หรือตรงตามความต้องการของคนหลาย ๆ กลุ่ม เช่น การท่องเที่ยวที่วัดสำหรับกลุ่มคนรุ่นใหม่นิยมเรื่องความเชื่อ ความศรัทธา (สายมู) มากขึ้น อยากให้มีคนให้คำปรึกษา พุดคุย หรือมีความแตกต่างไปจากเดิมเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยว 3) เรื่องมีคฤหัสถ์หรือการสื่อความหมาย ควรมีครอบคลุมสำหรับทุกกลุ่ม เช่น สื่อ ป้าย วิดีโอ หรือล่ามภาษาภาษามือเพื่อความสะดวกและเหมาะสมในการทำกิจกรรม รวมถึงทำให้คนพิการสามารถเข้าใจได้ง่าย

นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว

ในมุมมองของทางด้านการบริการ กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาโดยส่วนมากจะเป็นวัยกลางคนขึ้นไปจนถึงวัยผู้สูงอายุ ฉะนั้นต้องเพิ่มเติมด้านการรองรับนักท่องเที่ยวทุกเพศทุกวัย โดยมุ่งเน้นไปที่วัยผู้สูงอายุเป็นหลัก โดยเฉพาะในด้านที่พัก ซึ่งในจังหวัดอุบลราชธานีหลาย ๆ แห่งพยายามที่จะสนับสนุนนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นพิเศษ อีกมุมหนึ่ง คือ เรื่องของการสื่อความหมาย ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา การให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวจะให้ข้อมูลที่ผิดแปลกไปไม่ได้ โดยเฉพาะมีคฤหัสถ์หรือผู้นำเที่ยว ต้องมีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน รวมถึงส่งเสริมในด้านเทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวกลุ่มที่บกพร่องทางร่างกายด้วย เช่น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสายตา ถ้าให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้ จะเป็นการเพิ่มมูลค่าของการบริการให้กับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้เป็นอย่างดี ที่สำคัญคือในด้านการให้ข้อมูลจะต้องมีความถูกต้องและชัดเจนที่พร้อมจะถ่ายทอดออกไปสู่นักท่องเที่ยว ในด้านการบริการให้เหมาะสมกับนักท่องเที่ยว คือ ปัจจุบันการให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวกลุ่มพิเศษยังไม่เพียงพอ ในแหล่งท่องเที่ยวถ้ามีบุคลากรคอยให้บริการ คอยช่วยเหลือ กลุ่มนักท่องเที่ยวพิเศษบางกลุ่มจะสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ถ้ามีบุคลากรคอยช่วยเหลือเพิ่มขึ้น ก็จะเป็นการส่งเสริมให้กลุ่มคนพิเศษอยากออกมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มพิเศษมีความรู้สึกอุ่นใจและสบายใจมากยิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าแหล่งท่องเที่ยวจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว แต่แหล่งท่องเที่ยวก็ยังขาดบุคลากรที่คอยบริการให้ความช่วยเหลืออยู่

ผู้แทนมีคฤหัสถ์และผู้นำเที่ยว

ในแนวทางการจัดการการบริการการท่องเที่ยว ผู้นำเที่ยวควรแต่งกายที่ดีเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับนักท่องเที่ยว ยังคงพบเห็นผู้นำเที่ยวหลาย ๆ แห่งบรรยายผิดพลาดนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชอบเรื่องเล่าหรือตำนานในชุมชน ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจมากขึ้น เช่น เรื่องราวของพญานาค เป็นต้น ด้านพฤติกรรมหรือภาวะอารมณ์ของผู้นำเที่ยว ในบางครั้งผู้นำเที่ยวไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ แสดงสีหน้าหรืออารมณ์ความไม่พอใจ หรือไม่สามารถควบคุมสถานการณ์เวลานั้นได้ สิ่งที่ต้องเรียนรู้คือ ภาวะอารมณ์ตนเองและภาวะอารมณ์ของนักท่องเที่ยว โดยพฤติกรรม

นักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มมีความต้องการที่แตกต่างกัน เพราะฉะนั้น ผู้นำเที่ยวจะต้องปรับตัวและเรียนรู้ความหลากหลายเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

ผู้แทนผู้สูงอายุ

แนวทางการจัดการบริการให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล สิ่งสำคัญคือ 1) การพัฒนาทักษะของบุคลากร เช่น ทักษะมัคคุเทศก์ ทักษะผู้สื่อความหมาย ซึ่งอยากให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงส่งเสริมเยาวชนที่อยู่ในบริเวณวัดให้เป็นมัคคุเทศก์น้อย จึงเห็นว่าการพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ก่อนที่จะเป็นผู้สื่อความหมายให้นักท่องเที่ยว 2) การจัดกิจกรรม ควรมีรูปแบบของการจัดกิจกรรมดังนี้ 1) ฟังการบรรยายก่อนที่จะเดินชมจุดต่าง ๆ ของสถานที่ท่องเที่ยว 2) หลังจากฟังบรรยายเสร็จอาจจะต้องแบ่งกลุ่มเพื่อเดินไปยังจุดต่าง ๆ แบบหมุนเวียนกัน ควรจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการภายในวัดให้เป็นอย่างดี เช่น ต้องมีผ้าถุงให้นักท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวที่ใส่กางเกงขาสั้นมาที่วัด เป็นต้น ต้องการให้มีสถานที่สำหรับการปฏิบัติธรรมที่สงบ แหล่งท่องเที่ยวควรมีจุดเช็คอินที่สามารถให้นักท่องเที่ยวถ่ายภาพได้ เพื่อเป็นการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ควรมีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว ต้องการให้วัดจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนามีกิจกรรมที่หลากหลายร่วมกับนักท่องเที่ยว และประชาชนในชุมชนเสมอ ๆ

ผู้แทนผู้พิการทางการเคลื่อนไหว

ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีห้องน้ำสำหรับทุกเพศ ทุกวัย สัญลักษณ์ของป้ายต่าง ๆ ควรมีความชัดเจน ควรมีทางลาดสำหรับคนพิการทางร่างกายให้เข้าไปเยี่ยมชมในวิหารและปราสาทได้ มีกิจกรรมร่าเริงคอยต้อนรับนักท่องเที่ยว บริเวณที่จอดรถของคนพิการจะอยู่ติดกับสถานที่ท่องเที่ยว เช่น บางครั้งที่จอดรถอยู่หลังวิหาร เป็นต้น และบางครั้งบริเวณพื้นที่จอดรถสำหรับคนพิการ ยังคงพบเห็นคนร่างกายปกติไปจอด ส่งผลให้ไม่มีที่จอดรถเพียงพอต่อความต้องการของผู้พิการ ในด้านเทคโนโลยีแนะนำให้ทำแอปพลิเคชันสำหรับการจอดรถของผู้พิการ หรือมีปุ่มเมื่อกดแล้วให้มีคนมาช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก ต้องการให้วัดมีเอกลักษณ์ประจำวัดโดดเด่น สะดุดตา สร้างจุดเด่นของวัดให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่กับวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้สอดคล้อง ต้องการให้เชิดชูความเป็นเอกลักษณ์ของวัดต่าง ๆ ในจังหวัดอุบลราชธานี

ผู้แทนครอบครัวที่มีเด็กและสตรีมีครรภ์

ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับเด็กเล็กอาจจะต้องอำนวยความสะดวกในเรื่องของการใช้รถเข็น เด็กเล็กวัยช่วงอายุประมาณ 3-5 ขวบ ที่สามารถดูแลตัวเองได้ในระดับหนึ่ง ครอบครัวหรือผู้ปกครองจะต้องมีความพร้อมดูแลเด็กเล็กกลุ่มนี้ในการเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ในด้านการสื่อความหมาย ควรหาสิ่งจูงใจในเด็กที่มีสมาธิและเข้าใจถึงการให้ข้อมูลได้อย่างง่ายดาย สำหรับเด็กเล็กอาจจะเป็นแนวทางเรื่องบริการที่ช่วยให้ครอบครัวที่มีเด็กเล็กเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนามีความสะดวกมากยิ่งขึ้น ควรเพิ่มกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์ เช่น การ

ก่อเจดีย์ทราย การแต่งกายด้วยชุดไทย จัดกิจกรรมทางเรือเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสดูชมวิถีที่หลากหลายมากขึ้นต้องการให้มีแสดงป้ายปฏิทินจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนาตลอดปี ต้องการให้มีสถานที่สำหรับการปฏิบัติธรรมที่สงบ

4.4 ประเมินแนวทางการพัฒนาการบริการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

แนวทางการพัฒนาการบริการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ที่เหมาะสม สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

แนวทางการพัฒนาการบริการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งนักวิจัยสรุปแนวทางออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว 2) การพัฒนาด้านสิ่งดึงดูดใจ 3) การพัฒนาด้านความปลอดภัยและการบริการด้านการท่องเที่ยว 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร เช่น มัคคุเทศก์ 5) ด้านการพัฒนาสื่อความหมาย เช่น คิวอาร์โค้ด หรือป้ายอักษรเบรลล์ หรือแอปพลิเคชันด้านความปลอดภัย AI จับการหลกั 6) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งนี้สามารถเสนอหัวข้อเพิ่มเติมได้ เช่น พัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งผู้แทนได้เสนอแนะประเด็นเพิ่มเติมดังนี้

ผู้แทนเจ้าคณะจังหวัด

สำหรับแนวทางของการจัดการท่องเที่ยวในเชิงพุทธ วัดสามารถจัดการและพัฒนาทุก ๆ เรื่องได้อย่างเป็นองค์รวมที่เพียงพอ ในด้านความสะดวกมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับวัดนั้น ๆ ว่ามีความพร้อมมากน้อยเพียงใด หากเจ้าอาวาสเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวท่านก็พร้อมที่จะสนับสนุนและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป และในส่วนเรื่องของเทคโนโลยี บางวัดมีเพจเฟซบุ๊กก็สามารถใช้ช่องทางนี้ประชาสัมพันธ์งานวัดลงเพจ ผลลัพธ์คือลงทุนน้อยแต่ได้ผลมาก ไม่ต้องทำป้ายโฆษณาเหมือนในอดีตที่ผ่านมา และสุดท้ายจะนำข้อเสนอทางด้านผู้พิการไปปรึกษาหารือและพิจารณากับทางเลขาวัดจะทำหรือไม่อย่างไร และจะพัฒนาต่อไปอย่างไร

ผู้แทนจากภาครัฐ

ในส่วนที่อยากเพิ่มเติมคือ เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชน เนื่องจากเวลาไปท่องเที่ยวส่วนมากที่สังเกตเห็นคือคนที่ไปเที่ยวตามวัดเพื่อถ่ายรูปแล้วก็เดินทางกลับ ในเรื่องของการท่องเที่ยวควรมีการสร้างมูลค่าให้มากกว่านั้น โดยการที่เพิ่มในเรื่องของวัฒนธรรมชุมชนหรือเอกลักษณ์ในด้านต่าง ๆ ระหว่างชุมชนกับวัดที่สามารถนำมาเชื่อมโยงกันได้ หรืออาจเป็นการสร้างกลุ่มอาชีพเพื่อชุมชน เช่น การสร้างจุดเช็คอินต่าง ๆ ตามพื้นที่ชุมชนนั้น ๆ และเพิ่มเติมในด้านสิ่งแวดล้อม เพราะว่าสิ่งแวดล้อมเป็นตัวชี้วัดมาตรฐานที่สำคัญของการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการบริหารการจัดขยะที่มาพร้อมกับการท่องเที่ยว หรือการบริหารจัดการระบบน้ำ รวมถึงการจัดการพื้นที่ต่าง ๆ ในด้านมลภาวะทางเสียง เช่น เสียงสวดมนต์ในวัด ในด้านขยะจากการทำพิธีกรรม เช่น ขยะ

ที่มาจากการทำงานพิธีบายศรี เพราะฉะนั้น การสร้างอัตลักษณ์ในการบูชาพระ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ จึงเห็นว่าทางชุมชนควรที่จะเข้าไปช่วยปรับเปลี่ยนในด้านการใช้ทรัพยากรที่นำมาใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เช่น กรวยใบตองใส่ดอกไม้เหมือนทางภาคเหนือ หรือถวายรูปแทนการจตุรูป

นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว

เป็นงานที่ทรงคุณค่าและมีประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม โดยเฉพาะความเท่าเทียมกันทางสังคมของทุกกลุ่มทุกเพศทุกวัย เป็นประเด็นที่ทันสมัยมาก สิ่งที่ยอยากให้มีเพิ่มเติมก็คือเรื่องรายละเอียดโมเดล เช่น ถ้าพูดถึงในเรื่องกลุ่มผู้บกพร่องทางสายตา ก็จะแตกต่างกันอย่างที่ออกความคิดเห็น และสิ่งที่สำคัญอีกเรื่องคือ การประยุกต์ใช้ข้อความให้ตรงกลุ่ม ควรที่จะตรงกับผู้ที่ต้องการจะใช้จริง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

เพิ่มเติมคือในด้านการประชาสัมพันธ์ ซึ่งในปัจจุบันมีทั้งออนไลน์ ออฟไลน์ แม้ว่าวัดหรือการท่องเที่ยวเชิงพุทธไม่ได้เป็นการท่องเที่ยวที่หาผลประโยชน์ทางกำไร หรือทำธุรกิจ แต่มีความสำคัญในเรื่องของการประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติหรือความถูกต้อง เช่นมีกิจกรรมหรือเทศกาลประเพณีต่าง ๆ ก็ถือว่าเป็นช่องทางหนึ่ง และในส่วนของกิจกรรมที่จัดเพื่อการฟื้นฟูศาสนา มีข้อจำกัดที่ต้องคำนึงถึงกิจกรรมนั้น ๆ มีความสอดคล้องกันหรือส่งกระทบต่อด้านศีลธรรมหรือไม่ จำเป็นต้องดูในเรื่องของกิจกรรมและในเรื่องการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกกว่าการแบ่งเขตพื้นที่นั้น ส่งผลต่อทัศนียภาพหรือบดบังความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ เช่นการทำหลังคาหรือการทำที่จอดรถ เป็นต้น

ผู้แทนจากชุมชน

ควรมีการพัฒนาทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกและชัดเจนสำหรับนักท่องเที่ยว ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีภาพลักษณ์อันดี สวยงาม และปลอดภัย ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ควรมีการให้บริการแก่คนพิการและกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ โดยมีป้ายบอกทางชัดเจน บุคลากรที่ให้บริการควรมีใจที่รักในการบริการและมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการสื่อสารและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวผ่านแผ่นพับและช่องทางอื่น ๆ ควรมีมาตรการความปลอดภัยที่เหมาะสมเพื่อรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและบุคลากร ควรมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายภายในแหล่งท่องเที่ยวเช่น กิจกรรมตามเทศกาลและกิจกรรมทางศาสนสถาน ควรมีบุคลากรและมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลและคำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ ควรมีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพและเต็มใจรับสำหรับนักท่องเที่ยว ควรมีการบริหารจัดการพื้นที่ให้เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวและมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน บุคลากรควรได้รับการอบรมและพัฒนาความรู้และทักษะในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

ผู้แทนจากมัคคุเทศก์และผู้นำเที่ยว

ในปัจจุบันจะเห็นวัดขายและบูชาเครื่องรางของขลังเพียงอย่างเดียว ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นเรื่องความสะดวก หรือการที่จะมาเป็นมัคคุเทศก์ ดังนั้น การทำการประชาสัมพันธ์ที่นอกเหนือจากการขายและบูชาเครื่องรางของขลังแล้ว ควรให้ชุมชนสามารถนำของที่ระลึกอื่น ๆ มาขาย ภายในวัดได้

ผู้แทนผู้สูงอายุ

กิจกรรมการมีส่วนร่วมระหว่างผู้สูงอายุกับวัดที่สำคัญคือ “การนวด” โดยเฉพาะกับที่วัดมหายานาราม ภายในวัดมหายานารามมีชมรมผู้สูงอายุ จึงเกิดความคิดในการก่อตั้งบริการนวดให้กับผู้ที่มาวัด ในส่วนของวัดมหายานารามส่วนนี้ที่ได้กล่าวมาจึงมีความว่าวัดต่าง ๆ ควรสร้างเอกลักษณ์หรือจุดเด่นที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว อยากให้จัดทำสื่อวิดีโอที่สามารถนำไปเผยแพร่ได้ และอยากให้เพิ่มเติมข้อมูลว่าเมืองอุบลราชธานีนี้เป็นเมืองพุทธ เราจะต้องบูรณาการทำงานคือวัดบ้านโรงเรียน และสภาวัฒนธรรมของแต่ละอำเภอ โดยมีสภาวัฒนธรรมอำเภอและสภาวัฒนธรรมจังหวัด ซึ่งจัดงานบูรณาการสลับเปลี่ยนเวียนวัด ให้มีการกำกับตรแบบโบราณ ควรมีการอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ เช่น จุดนั่งพักระหว่างทางเพื่อคนสูงอายุให้นั่งพักเหนื่อยระหว่างทางเดินชมบรรยากาศภายในวัด สถาปัตยกรรมและโบราณสถานภายในแหล่งท่องเที่ยวควรได้รับการทำนุบำรุง ต่อเติมซ่อมแซม ต้องการให้มีป้ายบอกเล่าเกี่ยวประวัติของวัดหรือความหมายของภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังภายในวัด ควรมีบุคลากรไว้คอยช่วยเหลือผู้สูงอายุ ควรมีบุคลากรไว้คอยแนะนำให้ข้อมูลประวัติความเป็นมาแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยว บุคลากรต้องมีการแต่งกายสุภาพเรียบร้อย เช่น การแต่งชุดไทย ชุดผ้าไหม เป็นต้น บุคลากรต้องมีมนุษยสัมพันธ์และมีมารยาทที่ดีต่อนักท่องเที่ยว

ตัวแทนผู้พิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

ต้องการให้มีการจัดอบรมช่วยเหลือผู้พิการ เนื่องจากถ้าช่วยไม่ถูกวิธี อาจส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุได้ เช่น ถ้าหากไม่มีความรู้เบื้องต้นในการใช้งานอุปกรณ์อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการ ก็อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ ควรมีอาสาสมัครไว้คอยบริการแนะนำเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวผู้พิการ ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวหากเกิดอุบัติเหตุภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการสร้างความอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว จัดระเบียบบุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อคอยให้บริการผู้พิการโดยเฉพาะ ควรมีสสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการทางร่างกาย ควรมีบริการวีลแชร์สำหรับผู้พิการ เพื่ออำนวยความสะดวกและป้องกันการเกิดอันตรายต่อนักท่องเที่ยวควรมี สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ เช่น ทางลาด ทางขึ้น – ลง สำหรับวีลแชร์ มีราวจับ ที่จอดรถ ห้องน้ำสำหรับผู้พิการโดยเฉพาะ ที่มาตรฐานและมีความปลอดภัยต่อผู้พิการ เป็นต้น

ตัวแทนผู้พิการทางการมองเห็น

อยากให้ชุมชนมีการอบรมการให้บริการผู้พิการ ซึ่งผู้พิการมีหลายรูปแบบ เช่น ผู้พิการทางสายตา ในการบริการนั้นไม่ใช่แค่จูงมือพาเดิน แต่ต้องมีการให้ความรู้ที่ถูกต้องด้วยว่า ผู้พิการทางสายตาควรจับตรงส่วนไหนของผู้นำทางหรือควรเดินอย่างไร ในปัจจุบันรถไฟฟ้าบีทีเอส ผู้รักษาความปลอดภัยทุกท่านได้รับการอบรมในเรื่องของการบริการผู้พิการทางสายตา ว่าผู้พิการทางสายตาต้องจับบริเวณแขนของผู้นำทาง ซึ่งชาวบ้านทั่ว ๆ ไปก็อาจจะไม่ทราบว่าต้องปฏิบัติต่อผู้พิการทางสายตาอย่างไร หากทำไม่ถูกต้องอาจส่งผลก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ เพราะฉะนั้นควรมีการอบรมเพื่อที่จะได้ช่วยเหลือคนพิการทางสายตา พื้นที่หรือทางเดินภายในแหล่งท่องเที่ยว อยากให้มีสัญญาณเตือนฉุกเฉินหรือมีทางเดินที่ไม่ขรุขระ ควรมีทางสัญจรสำหรับผู้พิการทางสายตา มีป้ายบอกทางหรือแผนที่ที่มีตัวอักษรเบรลล์กำกับกับทางเดิน ควรมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการดูแลผู้พิการ ผู้พิการทางสายตาโดยเฉพาะ ควรมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถไว้คอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยว บุคลากรต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทุกบุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทุกสถานภาพทางร่างกายสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จริง ควรมีการให้ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ระบบเสียง สัญญาณขอความช่วยเหลือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน

ตัวแทนครอบครัวที่มีเด็กเล็ก

เพิ่มเติมแนวทางการพัฒนานวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยี เข้าไปช่วยนักท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบให้เข้าใจง่าย เช่น การทำสื่อเสริมความหมาย โดยการนำเสนอในรูปแบบนวัตกรรมเทคโนโลยีและโซเซียลมีเดียที่ครอบคลุมทุกกลุ่มนักท่องเที่ยวที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ควรมีบุคลากรไว้คอยช่วยเหลือครอบครัวที่มีเด็กเล็ก ภายในแหล่งท่องเที่ยว บุคลากรต้องมีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พร้อมให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยว อยากให้มีการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวอย่างเท่าเทียมกัน ควรมีบุคลากรดูแลรักษาความปลอดภัยภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสร้างความสบายให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินมาแหล่งท่องเที่ยว มีจุดให้บริการที่นั่งพักสำหรับนักท่องเที่ยว ควรมีบริการน้ำดื่ม ต้องการให้มีบริการรถเข็นเด็ก ควรมีพื้นที่นั่งพักไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวและรองรับสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีลูกหรือครอบครัวที่มีเด็กเล็กให้เป็นสัดส่วน ต้องการให้มีพื้นที่สำหรับเด็ก เช่น สนามเด็กเล่น ต้องการให้เพิ่มสถานที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยว

ตัวแทนสตรีมีครรภ์

ควรมีบุคลากรไว้คอยช่วยเหลือสตรีมีครรภ์ภายในแหล่งท่องเที่ยว บุคลากรต้องมีความรอบคอบที่ดีต่อนักท่องเที่ยว และคอยให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว บุคลากรต้องให้เกียรติสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น พุดจาไพเราะมีมารยาทที่ดี และรับฟังความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่มาศึกษา ควรมีการบริการเจลล้างมือแอลกอฮอล์ไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว เนื่องจากยังอยู่ในช่วงสถานการณ์โรคโควิด

19 ควรมีสถานที่นั่งพักสำหรับสตรีมีครรภ์เพื่อความสะดวก ควรมีห้องน้ำสำหรับสตรีมีครรภ์และมีสัญญาณขอความช่วยเหลือในกรณีเกิดอุบัติเหตุภายในห้องน้ำ ปรับปรุงพื้นที่บริเวณให้อาหารปลาและให้อาหารนกเพื่อความปลอดภัย

ตัวแทนผู้พิการทางการสื่อความหมาย

ต้องการให้เพิ่มช่องทางการสื่อสารด้านเทคโนโลยี เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก อยากให้มีล่ามเหมือนในโทรทัศน์ และการเดินทางที่สะดวกสบาย ในส่วนของแนวทางการช่วยเหลือผู้พิการที่จะเข้าไปเที่ยว สิ่งสำคัญที่สุดคืออยากให้มีบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ที่สามารถคอยช่วยอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ ไม่ว่าจะเป็นการพาเข้าไปในโบสถ์หรือเข้าไปไหว้พระที่ผู้พิการไม่สามารถเข้าไปเองได้ แหล่งท่องเที่ยวควรมีการให้ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ล่ามภาษามือ ต้องการให้มีป้าย ป้ายทางไปห้องน้ำ สัญลักษณ์ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่นักท่องเที่ยวมองเห็นชัดเจน ควรมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถไว้คอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยวตามจุดต่าง ๆ ควรมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษามือ ในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวและคอยช่วยเหลือผู้พิการ ภายในแหล่งท่องเที่ยว บุคลากรต้องมีมนุษยสัมพันธ์และมีการยาทที่ดีต่อนักท่องเที่ยว ต้องการให้งานพุทธศิลป์ภายในวัดจัดเป็นระบบเหมาะสม ต้องการให้เปิดพระอุโบสถ สถานที่สำคัญ ๆ ให้ได้เข้าไปเยี่ยมชม กราบไหว้ บูชา

ตัวแทนนักท่องเที่ยวทั่วไป

ต้องการให้มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว ต้องการให้บริเวณวัดมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ร่มรื่น สงบ ต้องการให้วัดมีเอกลักษณ์ประจำวัดโดดเด่น สะดุดตา ต้องการให้เปิดพระอุโบสถ สถานที่สำคัญ ๆ ควรมีการจัดการระบบภายในแหล่งท่องเที่ยว และต้องการให้มีแสดงป้ายปฏิทินจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนาตลอดปี ควรมีการประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมผ่านช่องทางต่าง ๆ ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวทุกบุคคล ทุกเพศทุกวัย ทุกสถานภาพทางร่างกาย ควรมีจุดให้บริการที่นั่งพักสำหรับนักท่องเที่ยว ควรมีการบริการน้ำดื่มสำหรับนักท่องเที่ยว ต้องการให้มีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ควรมีจุดให้บริการจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีความหลากหลาย ต้องการให้มีศูนย์ข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยว และควรมีจุดบริการในการวางรูป เทียน และให้มีความเหมาะสม แหล่งท่องเที่ยวควรมีที่นั่งพักผ่อน สงบร่มรื่น มีทางเดินที่มีความสะดวก มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด สถาปัตยกรรมและโบราณสถานควรได้รับการทำนุบำรุง ให้มีความปลอดภัย สวยงาม มีความทันสมัย ควรมีป้ายบอกประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว ป้ายบอกทางที่ชัดเจน ควรมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสถาปัตยกรรม และต้องการให้เพิ่มสถานที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยว ควรมีบุคลากรไว้คอยแนะนำให้ข้อมูลประวัติความเป็นมาแก่นักท่องเที่ยว บุคลากรต้องมีมนุษยสัมพันธ์และมีการยาทที่ดี บุคลากรต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ และต้องการให้มีการอบรมพัฒนาบุคลากรด้านการบริการ

จากการที่ผู้วิจัยได้การทำ Focus Group ร่วมกับกลุ่มตัวแทนจากทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ละด้าน มาประชุมร่วมกัน โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความมุ่งหมายที่ 1 ความมุ่งหมายที่ 2 และความมุ่งหมายที่ 3 มาร่วมวิพากษ์เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยว เพื่อการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยผู้วิจัยจะนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข ทำแนวทางเพื่อพัฒนาการบริการการท่องเที่ยว เพื่อการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี สามารถแบ่งได้ 10 ด้าน คือ 1.การพัฒนาด้านบุคลากร 2.การพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 3.การพัฒนาด้านการกิจกรรมการท่องเที่ยว 4.การพัฒนาด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว 5.การพัฒนาด้านความปลอดภัย 6.การพัฒนาด้านการบริการทางการท่องเที่ยว 7. การพัฒนาด้านการสื่อความหมาย 8. การพัฒนาทางการประชาสัมพันธ์ 9. การพัฒนาทางการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม 10. การพัฒนาทางการมีส่วนร่วม ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาการบริการดังนี้

1. พัฒนาด้านบุคลากร

1. บุคลากรควรมีความรู้ด้านการบริการ มีใจรักในการบริการ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยิ้มแย้ม สุภาพ เรียบร้อย ดูแลใส่ใจนักท่องเที่ยวด้วยความเต็มใจ
2. บุคลากรควรมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลอย่างเหมาะสม ให้บริการด้วยความเท่าเทียม สามารถช่วยเหลือดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษามือ
3. บุคลากรมีความรู้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว สามารถแนะนำข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้
4. มีบุคลากรหรือพระสงฆ์บรรยายธรรม ที่น่าฟัง ให้คำปรึกษาด้านธรรมะ สำหรับผู้สนใจ
5. มีการอบรมด้านการบริการและการบรรยายข้อมูลแก่บุคลากร เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล
6. บุคลากรต้องมีการแต่งกายสุภาพ เรียบร้อย สะอาดสะอ้าน และมีมารยาทที่ดี
7. บุคลากรต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ
8. ควรมีบุคลากรที่คอยทำความสะอาดบริเวณแหล่งท่องเที่ยว
9. มีพระภิกษุประจำในการรับเครื่องไทยธรรม และให้คำปรึกษาด้านธรรมะ
10. มีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการในด้านจำหน่ายชุดสังฆทาน

11. ให้ข้อมูลที่มีความถูกต้องตามข้อเท็จจริงไม่สร้างค่านิยมที่แปลกไปจากเดิมให้กับนักท่องเที่ยว

2. พัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

1. ปรับปรุงความสะดวกทางการเข้าถึงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้
นักท่องเที่ยวเข้าถึงได้ง่าย
2. ซ่อมแซมทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว หรือพื้นที่ที่มีความขรุขระ ที่สร้างความลำบากต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เช่น ทำให้เป็นทางคอนกรีตเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่
นักท่องเที่ยว
3. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษเนื่องจากข้อจำกัดทางด้านร่างกาย เช่น รถเข็น รววจับขึ้น-ลง มีทางลาดภายในบริเวณวัดให้สามารถใช้รถเข็นได้ รววจับหรือพนักกันตกสำหรับคนพิการทางสายตา พัฒนาระบบบอกทางสำหรับสำหรับคนพิการทางสายตา
4. มีศูนย์บริการให้ข้อมูล
5. พัฒนาห้องน้ำให้ถูกสุขลักษณะ สะอาด เหมาะสมกับการให้บริการคนทั้งมวล เช่น คนพิการทางการเคลื่อนไหว ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ระบบเสียงสัญญาณแจ้งเตือนเพื่อความปลอดภัยสำหรับคนพิการทางการมองเห็น
6. มีที่จอดรถสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล เช่น คนพิการทางการเคลื่อนไหว ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์
7. ต้องการให้มีพื้นที่สำหรับเด็ก เช่น สนามเด็กเล่น
8. พัฒนาพื้นที่นั่งพักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว
9. มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวทุกบุคคล ทุกเพศทุกวัย
ทุกสถานภาพทางร่างกาย
10. มีรถขนส่งสาธารณะ สามารถเดินทางมาวัดได้ สำหรับผู้มีรายได้น้อย
11. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษเนื่องจากข้อจำกัดทางด้านร่างกายให้มีจุดบริการดอกไม้ ธูป เทียน สังฆทานที่เข้าถึงได้สะดวก
12. มีรถขนส่งสาธารณะ สามารถเดินทางมาวัดได้ สำหรับผู้มีรายได้น้อย

3. พัฒนาด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

1. พัฒนากิจกรรมให้เอื้ออำนวยสำหรับคนทุกกลุ่ม เช่น ปรับปรุงพื้นที่อาคารเพื่อให้คนพิการทางการเคลื่อนไหว สามารถเข้าไปสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้

2. มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายภายในวัด เช่น กิจกรรมตักบาตร สำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย กิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระสำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย เป็นต้น พัฒนาระบบเสียงเพื่อให้ผู้พิการทางการมองเห็นสามารถทำกิจกรรมได้ เช่น การได้สัมผัสรูปปั้นพระพุทธรูปจำลองในรูปแบบ 3D หรือการวาดรูปจากการได้ยิน ชื่อเรียกสัญลักษณ์ที่สำคัญต่าง ๆ ภายในวัด เป็นต้น กิจกรรมการแกะสลักเทียนสำหรับผู้สูงอายุ กิจกรรมหล่อปูนปั้นพระพุทธรูปขนาดเล็กสำหรับผู้สูงอายุ การทำบุญขอพร ให้บุตรแข็งแรง

3. มีการจัดกิจกรรมภายในวัดตามเทศกาล สำหรับทุกกลุ่ม เช่น การก่อเจดีย์ทราย การสรงน้ำพระ เนื่องในเทศกาลสงกรานต์

4. มีการทำบุญภายในวัดเกี่ยวข้องกับคนทุกกลุ่ม

5. มีกิจกรรมการสนทนา ให้ความรู้ปริชาธรรมะ

6. มีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติธรรมสำหรับคนทุกกลุ่ม เช่น กิจกรรมการเล่าเรื่องพุทธประวัติของพระพุทธเจ้า หรือเล่าเหตุการณ์และวันสำคัญของพุทธศาสนา ด้วยภาษามือ เป็นต้น

7. มีการจัดกิจกรรมเข้าค่ายธรรมะภายในวัด

8. ควรมีจุดให้บริการถ่ายภาพ มีการจัดแคมเปญประกวดถ่ายภาพ ชิงรางวัล เช่น การถ่ายภาพครอบครัว เป็นต้น

9. กิจกรรมนำวิถีชีวิตความเป็นอีสานให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือนได้ชม

10. ควรมีแนวทางหรือเส้นทางของการไหว้พระแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

11. กิจกรรมที่หลากหลายในเชิงสร้างสรรค์ เช่น การก่อเจดีย์ทราย การแต่งกายด้วยชุดไทย เป็นต้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยให้นักท่องเที่ยว

4. พัฒนาด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

1. ภูมิทัศน์โดยรอบต้องมีความสะอาด ร่มรื่น เย็นสบาย เงียบสงบ สวยงาม

2. การพัฒนาทางด้านพื้นที่ในการเสริมสร้างภาพลักษณ์อันดีให้มีความเป็นเอกลักษณ์ จัดจำได้ง่าย

3. ส่งเสริมด้านความเชื่อและความศรัทธาทางพุทธศาสนาของนักท่องเที่ยว

4. มีการพัฒนาจุดเช็คอินใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น

5. มีสถานที่สำหรับการปฏิบัติธรรมที่สงบ สะอาด

6. เปิดสถานที่สำคัญให้กราบไหว้บูชา

7. อาคารสถานที่อยากให้มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์

8. การอนุรักษ์และเชิดชูวัฒนธรรมในท้องถิ่น อาคารควรพัฒนาให้มีความเป็นกลิ่นอายอีสาน หากมีการบูรณะแหล่งท่องเที่ยวควรคงความเป็นเค้าโครงเดิมให้ได้มากที่สุด

9. สถาปัตยกรรมและโบราณสถานควรได้รับการทำนุบำรุง ให้มีความปลอดภัย สวยงาม มีความทันสมัย

10. การจัดการภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ควรมีการตกแต่งดอกไม้ที่หลากหลายตามจุดต่าง

5. พัฒนาด้านความปลอดภัย

1. มีสัญญาณขอความช่วยเหลือในกรณีเกิดอุบัติเหตุ เช่น แสงเสียงขอความช่วยเหลือ

2. สิ่งก่อสร้างมีความปลอดภัย

3. การบริการที่ปลอดภัย

4. มีจุดแจ้งหมายเลขโทรศัพท์หรือ QR Code เพื่อติดต่อกรณีฉุกเฉิน

5. ความปลอดภัยทางการท่องเที่ยว

6. ควรจัดการเรื่องบุคคลเร่ร่อน บุคคลที่ติด สารเสพติด เป็นต้น

6. พัฒนาด้านการบริการทางการท่องเที่ยว

1. มีการให้ข้อมูลแก่คนพิการหลากหลายรูปแบบ เช่น มีบริการล่ามภาษามือ

2. มีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

3. มีบริการสำหรับผู้ที่ใช้รถเข็น เช่น เก้าอี้รถเข็นคนพิการทางการเคลื่อนไหว หรือ ผู้สูงอายุที่ไม่สะดวกเดินภายในวัด บริการเคลื่อนย้าย (ขึ้น-ลง) พาหนะ

4. มีบริการเจลแอลกอฮอล์ไว้บริการนักท่องเที่ยว เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

5. มีการบริหารจัดการพื้นที่ให้เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว

6. ควรมีการพัฒนาการบริการอย่างต่อเนื่องและคุณภาพการบริการที่สม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ให้เหมาะสม

7. มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสถานพยาบาลสามารถให้บริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

8. มีการบริการน้ำดื่มไว้สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยว

9. จุดให้บริการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม

10. มีอินเทอร์เน็ต สำหรับใช้ในการสื่อความหมาย
11. มีการบริการด้านที่พักสำหรับจัดกิจกรรมภายในวัด
12. ร้านจำหน่ายของฝากของที่ระลึกจากวัดและชุมชน

7. พัฒนาด้านการสื่อความหมาย

1. พัฒนาการสื่อความหมายในหลายรูปแบบสำหรับคนทุกกลุ่ม เช่น มีเครื่องฟังเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกต่อการบรรยาย (โสตทัศนจาร) สำหรับคนพิการทางการได้ยิน พัฒนาการสื่อความหมายในหลายรูปแบบสำหรับคนพิการทางการมองเห็น/อักษรเบรลล์
2. ศูนย์ข้อมูลสำหรับคนทุกกลุ่ม
3. มีป้ายบอกเส้นทางและแนะนำแหล่งท่องเที่ยวทางที่ชัดเจน สำหรับคนทุกกลุ่ม
4. มีป้ายบอกประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว ป้ายบอกทางที่ชัดเจน
5. พัฒนาป้ายสื่อความหมาย เช่นการสแกน QR code แล้วมีคำบรรยายหรือเสียงบรรยาย
6. พัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ ที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจ เช่น มีวีดิทัศน์ ให้เด็กเข้าใจง่ายขึ้นภายในระยะเวลาอันสั้น
7. มีจุดแลนด์มาร์คบอกข้อมูลสำหรับผู้พิการ

8. พัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์

1. ส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในทุกช่องทาง เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ แผ่นพับ เป็นต้น
2. มีแสดงป้ายปฏิทินจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนาตลอดปี

9. พัฒนาด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

1. ควรให้ความสำคัญกับการรักษาความสมดุลกับสภาพแวดล้อมของวัดและที่รอบ ๆ
2. การปรับปรุงการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพ ควรเพิ่มถังขยะภายในแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว
3. สภาพแวดล้อมที่เงียบสงบ
4. การรักษาและอนุรักษ์วัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะของวัด

5. การสร้างหรือพัฒนาสิ่งก่อสร้างในวัดควรให้ความสำคัญกับความเหมาะสมของสิ่งก่อสร้างกับสภาพแวดล้อมและลักษณะพื้นที่ของวัดเอง เพื่อไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม และเพื่อรักษาความสมดุลระหว่างสิ่งก่อสร้างและธรรมชาติ

10. การพัฒนาทางด้านการมีส่วนร่วม

พุทธศาสนา

รู้จัก

ทางพุทธศาสนาผ่านกิจกรรมท่องเที่ยว

หลักเกณฑ์การให้บริการเพื่อคนทั้งมวล

1. ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดและวางแผนกิจกรรมท่องเที่ยวทาง
2. ชุมชนเผยแพร่และส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้คนทั่วไป
3. ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม
4. ชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว
5. ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริจาคเงินเพื่อซ่อมแซมวัด
6. เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี 2) ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี 3) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี 4) เพื่อเสนอแนวทางการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำมาสรุปผลวิจัยตามความมุ่งหมายได้ดังนี้

1. สรุปผลการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ด้านที่ 1 การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของวัดภายในจังหวัดอุบลราชธานี มีการจัดการกิจกรรมที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไป แต่อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการด้านกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของวัด ยังไม่สามารถรองรับการทำกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มได้

ด้านที่ 2 การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการด้านการให้ความรู้การสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวที่หลากหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละวัดจะมีการจัดการที่แตกต่างกันออกไป แต่อย่างไรก็ตาม บางวัดมีบุคลากรไม่เพียงพอ เนื่องจากในบางครั้ง การให้ความรู้ไปรบกวน การทำจริยวัตรของสงฆ์ ดังนั้นวัดควรมีการจัดการอบรม เน้นเรียน นักศึกษา คนชนชุมเข้ามาเรียนรู้การเป็นมัคคุเทศก์ เผยแพร่ ธรรมะ ความรู้ ให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชม

ด้านที่ 3 การจัดการด้านการบริการ

การจัดการด้านการบริการของวัด มีการจัดการด้านบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามความปลอดภัย และจุดนั่งพัก น้อยกว่าความต้องการของผู้รับบริการและนักท่องเที่ยว

ด้านที่ 4 การจัดการด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

การจัดการด้านสิ่งก่อสร้างมีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพพื้นที่ของวัด และยังสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ อย่างไรก็ตามควรก่อสร้างสิ่งที่เกิดประโยชน์แก่นักท่องเที่ยว มีการก่อสร้างตามแบบแผน ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม และมีเอกลักษณ์ ทางวัดควรก่อสร้างห้องน้ำเพิ่มเติมสำหรับคนพิการ

ด้านที่ 5 การจัดการแก้ไขข้อร้องเรียนของวัด

การจัดการแก้ไขข้อร้องเรียนของวัด ไม่มีส่วนที่ต้องการแก้ไขหรือต้องการร้องเรียน แต่อย่างไรก็ตามมีบางวัดที่มีข้อร้องเรียน หากมีข้อร้องเรียนเข้ามาทางวัดจะรีบแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้โดยเร็วที่สุด

ด้านที่ 6 การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดการพัฒนาและฟื้นฟูสถานที่บริเวณโดยรอบของแหล่งท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม หากมีการจัดการโดยรักษาสภาพตามความเหมาะสมที่วัดจะสามารถทำได้ และมีบางส่วนต้องปฏิบัติตามนโยบายกรมศิลปกร เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว

ด้านที่ 7 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่

แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีมีการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีการกำหนดเวลาในเปิดให้เข้าชมที่แตกต่างกันออกไปและไม่มีการกำหนดช่วงเวลาตามฤดูกาล สามารถเข้าชมได้ตลอด แหล่งท่องเที่ยวไม่ได้จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว มีพื้นที่กว้างขวาง มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว

ด้านที่ 8 การมีส่วนร่วมของชุมชน

แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีส่วนใหญ่ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว แต่ก็ยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีส่วนน้อยที่ชุมชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

การบริการให้คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป

ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีศักยภาพที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ซึ่งสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศูนย์รวมให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางมาทำบุญ จึงควรสามารถรองรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม

ด้านการให้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีการให้บริการและอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาบางแห่งไม่มีจุดบริการดอกไม้ ธูป เทียน ที่เข้าถึงได้สะดวกสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ ไม่มีบริการวีลแชร์สำหรับคนพิการและรถเข็นเด็ก

ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่/สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี มีสภาพแวดล้อมที่ดี สวยงาม ร่มรื่น สามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางเข้ามาสัมผัสสร้างความประทับใจและรับประสบการณ์ที่ดีภายในแหล่งท่องเที่ยวแต่อย่างไรก็ตามยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีบางแห่ง ไม่มีพื้นที่สำหรับคนพิการที่ไ้รถเข็นด้วยตนเอง ไม่มีราวจับทางขึ้น-ลงบันได ไม่มีทางลาด ไม่มีที่จอดรถ สำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็กที่ต้องใช้รถเข็นเด็ก

ด้านบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา มีความเข้าใจในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล มีการให้บริการและแนะนำให้ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี แสดงออกถึงการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่ดี แต่ยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาที่มีบุคลากร แต่ยังไม่เพียงพอ และขาดบุคลากรโดยตรงมาให้ความรู้

ความจำเป็นต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ที่มาเยี่ยมชมวัด

ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจ แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจำเป็นต้องมีความสะอาด ร่มรื่น ร่มเย็น สวยงาม อาคารต้องมีความมั่นคง ปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวก สามารถเข้าถึงได้ง่าย

ด้านการบริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี วัดจำเป็นต้องมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีการให้ข้อมูลแก่คนพิการหลากหลายรูปแบบ มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว มีจุดนั่งพักผ่อนหย่อนใจ

ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ และสถาปัตยกรรมแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี จำเป็นต้องมีทางลาดสำหรับรถเข็นคนพิการ มีการซ่อมแซม ทำนุบำรุงอาคารสถานที่ มีทางเดินขึ้น-ลง เพิ่มพื้นที่ในการจอดรถสัญญาณเสียงและสัญญาณแสงขอความช่วยเหลือสำหรับคนพิการ

ด้านบุคลากรแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี จำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีหัวใจหลักของการบริการ มีการบริการด้วยความเต็มใจ ยิ้มแย้มในการบริการ มีความรู้มาคอยให้ข้อมูลและคอยช่วยเหลือ บริการอย่างเท่าเทียมกัน มีการสื่อสารที่เข้าใจให้แก่นักท่องเที่ยว

การประเมินการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ผลการประเมิน สามารถแบ่งเป็น 3 ประเด็นได้ดังนี้ 1) ทุกวัดมีการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี 2) มีบางวัดมีการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี 3) ทุกวัดไม่มีการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ทั้ง 10 วัดมีการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ดังนี้

1. ทุกวัดมีการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ประเด็น ทั้ง 10 วัดมีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล มีเอกลักษณ์ประจำวัดโดดเด่น วัดมีความเป็นระเบียบ สวยงาม งานพุทธศิลป์ภายในมีการจัดเป็นระบบเหมาะสม มีการให้ความรู้ทางด้านพุทธศาสนาแก่นักท่องเที่ยว วัดมีการสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว วัดมีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของวัด ไม่มีปัญหาเรื่องการร้องเรียน จึงไม่มีการจัดการข้อร้องเรียนมีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสถานพยาบาลสามารถให้บริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว เนื่องจากวัดส่วนใหญ่เป็นวัดที่อยู่ในเมือง และมีรถฉุกเฉิน มีโรงพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ วัดเปิดพระอุโบสถ สถานที่สำคัญ ๆ ให้ได้เข้าไปเยี่ยมชม กราบไหว้ บูชา วัดมีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว มีบรรยากาศร่มเย็น เข้ามาแล้วรู้สึกผ่อนคลาย สถานที่สำหรับการปฏิบัติธรรมที่สงบ สะอาด ซึ่งวัดที่มีความโดดเด่นคือ วัดวัดสิรินธรวรารามภูพร้าว และวัดหนองป่าพง ทั้ง 10 วัด จัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ร่วมกับนักท่องเที่ยว และประชาชนในชุมชนเสมอ ๆ มีการจัดอาคารหรือสถานที่นั่งพักภายในวัด มีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น มีพระสงฆ์สนทนาธรรม ให้คำปรึกษาด้านธรรมะ

2. มีบางวัดมีการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ประเด็น ทุกวัดส่วนใหญ่มีเจ้าหน้าที่บริการอย่างเสมอภาคและทักทาย ให้บริการ ด้วยความยิ้มแย้มและสุภาพเรียบร้อยมีความรู้ความสามารถในการให้บริการ แต่ยังขาดทักษะเฉพาะให้การให้ความช่วยเหลือผู้ต้องการความช่วยเหลือพิเศษและไม่ค่อยมีกิจกรรมพัฒนาบุคลากรด้านการบริการ ส่วนใหญ่วัดไม่มีการจัดการเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ที่ต้องการความช่วยเหลือพิการ แต่มีบางวัดได้คำนึงถึงผู้พิการทางการเคลื่อนไหว ผู้สูงอายุ โดยการ ทำทางลาด หรือ ห้องน้ำสำหรับผู้ที่ต้องใช้รถเข็น มีเก้าอี้เข็นคนพิการและรถเข็นเด็กเพื่อบริการ มีบางวัดที่มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนเข้าปฏิบัติธรรมโดยใช้การสื่อสารสมัยใหม่ เช่น การเพจมีประชาสัมพันธ์ในสื่อออนไลน์ มีบริการดอกไม้ ธูป เทียน สำหรับคนทั้งมวล เนื่องจากมีทางเชื่อมสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวให้สามารถเข้าถึงจุดบริการได้ แต่บางวัดยังไม่สามารถเข้าถึงจุดบริการ ได้โดยง่าย ศูนย์บริการสำหรับ นักท่องเที่ยวจะมีบริเวณจุดบริการ ดอกไม้ ธูป เทียน ซึ่งจะเป็นบริเวณเดียวกัน

และวัดที่มีบุคลากรอยู่เป็นประจำมี มีบางวัดมีความแตกต่างจากวัดอื่น ๆ คือ ศูนย์บริการข้อมูลไม่มีบริการดอกไม้ธูปเทียน แต่จะเป็นการให้สอบถามด้านการปฏิบัติธรรมและหนังสือธรรมะ ซึ่งการบริการข้อมูลนี้สามารถรองรับนักท่องเที่ยว ได้เพียงบางกลุ่ม สำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหว พิการทางสายตา ไม่สะดวกเท่าที่ควร มีบางวัดที่มีทางเดินสะดวก มีทางลาดสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว สามารถใช้รถเข็นได้ มีห้องน้ำ มีราวกันจาก หรือผนังกันตก ทางลาด มีป้ายสัญลักษณ์ในการจอดรถสำหรับคนทั้งมวล และใกล้ทางเข้า-ออกอาคาร มากที่สุด มีป้าย สัญลักษณ์ ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลสำหรับคนพิการ ที่ชัดเจนมองเห็นได้ง่าย ติดอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ทำให้สับสน มีพื้นที่สำหรับเด็ก จะเป็นวันที่มีโรงเรียน

3. ทุกวัดไม่มีการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ประเด็น วัดทั้ง 10 วัด ไม่มีแสดงป้ายปฏิทินจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนาตลอดปี แต่มีป้ายโฆษณาแจ้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดในช่วงเวลานั้น ๆ ไม่มีการให้ข้อมูลแก่คนพิการหลากหลายรูปแบบ เช่น ระบบเสียง บริการล่ามภาษามือ เอกสารข้อมูลอักษรเบรลล์หรือเทคโนโลยีอื่นๆ ไม่มีการบริการด้านนี้มีสัญญาณเสียงและสัญญาณแสงขอความช่วยเหลือสำหรับคนพิการ ไม่มีการบริการเคลื่อนย้าย (ขึ้น-ลง) พาหนะ ไม่มีพื้นที่สัมผัสสำหรับคนพิการทางการมองเห็น

2. สรุปผลพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

2.1 การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีข้อมูลเชิงปริมาณ

2.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเพศส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 62.34 และเพศชาย ร้อยละ 37.66 มีอายุ 21 - 30 ปี ร้อยละ 23.64 รองลงมาอายุ 41 - 50 ปี ร้อยละ 17.92 สถานภาพโสดมากที่สุด ร้อยละ 47.79 รองลงมา สมรส ร้อยละ 44.16 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด ร้อยละ 35.84 รองลงมาต่ำกว่ามัธยม ศึกษาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 29.35 มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 25.45 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 19.74 รองลงมา พนักงานเอกชนหรือลูกจ้าง ร้อยละ 17.40 นักเรียนหรือนักศึกษา ร้อยละ 17.14 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่ามีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 57.14 รองลงมา 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 24.16 โดยส่วนมากมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี ร้อยละ 76.62 รองลงมามีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่น ๆ นอกจังหวัดอุบลราชธานี ร้อยละ 23.38 ตามลำดับ

2.1.2 ผลวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวพบว่า มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อ ทำบุญ ร้อยละ 51.69 เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 14.55 ปฏิบัติธรรม ร้อยละ 14.03 ด้านการเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยว พบว่ามากับครอบครัว/ญาติพี่น้อง ร้อยละ 59.48 รองลงมา กลุ่มเพื่อน ร้อยละ 19.22 มากับหน่วยงานเป็นคณะ ร้อยละ 13.51 โดยพาหนะที่ใช้ในการเดินทางส่วน

ใหญ่เป็น รถส่วนตัว ร้อยละ 74.81 รถนำเที่ยว ร้อยละ 17.66 รถโดยสารประจำทาง จำนวนครั้งในการเดินทางส่วนใหญ่ มากกว่า 3 ครั้ง ร้อยละ 57.66 รองลงมา เป็นครั้งแรก ร้อยละ 20.00 โดยรู้จักแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่จากเพื่อนญาติ คนในครอบครัว ร้อยละ 47.53 รองลงมา อินเตอร์เน็ต ร้อยละ 30.13 โทรทัศน์ ร้อยละ 12.99 โดยวัดที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่วัดพระธาตุหนองบัว ร้อยละ 28.57 รองลงมา วัดมหานาราม ร้อยละ 17.66 วัดทุ่งศรีเมือง ร้อยละ 15.06 วัดหนองป่าพง ร้อยละ 14.55 ตามลำดับ

2.1.3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาโดยรวม มีค่าเฉลี่ย 4.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด โดยสูงสุดด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม รองลงมา คือด้านการให้บริการด้านบุคลากร ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ตามลำดับ สรุปผลรายด้านดังนี้

2.1.3.1 ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.47 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59 อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุดโดยสูงสุดในประเด็นต้องการให้มีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.63 รองลงมา ต้องการให้บริเวณวัดมีความเป็นระเบียบสวยงาม และ ต้องการเข้ามาท่องเที่ยวในวัดนี้แล้วรู้สึกผ่อนคลาย ร่มเย็น ต้องการให้งานพุทธศิลป์ภายในวัดจัดเป็นระบบเหมาะสม ต้องการให้มีสถานที่สำหรับการปฏิบัติธรรมที่สงบ สะอาด ต้องการให้เปิดพระอุโบสถ สถานที่สำคัญ ๆ ให้ได้เข้าไปเยี่ยมชม กราบไหว้ บูชา ต้องการให้วัดมีเอกลักษณ์ประจำวัดโดดเด่น สะดุดตา ต้องการให้วัดจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ร่วมกับนักท่องเที่ยว และ ประชาชนในชุมชนเสมอ ๆ ต้องการให้มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว และ ต้องการให้มีแสดงป้ายปฏิทินจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนา ตลอดปี

2.1.3.2 ด้านการให้บริการโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.51 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด โดยสูงสุดในประเด็น ต้องการให้มีการให้ข้อมูลแก่คนพิการหลากหลายรูปแบบ เช่น ระบบเสียง บริการล่ามภาษา ต้องการให้มีสัญญาณเสียงและสัญญาณแสงขอความช่วยเหลือสำหรับคนพิการ และต้องการให้มีศูนย์ข้อมูลสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป มีค่าเฉลี่ย 4.54 รองลงมา ต้องการให้มีจุดบริการดอกไม้ ธูป เทียน ที่เข้าถึงได้สะดวกสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป และ ต้องการให้มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสถานพยาบาลสามารถให้บริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ต้องการให้มีบริการเก้าอี้เข็นคนพิการและรถเข็นเด็ก ต้องการให้มีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนเข้าปฏิบัติธรรมโดยใช้การสื่อสารสมัยใหม่ ต้องการให้มีการจัดอาคารหรือสถานที่นั่งพักภายในวัด และ ต้องการให้มีบริการเคลื่อนย้าย (ขึ้น-ลง) พาหนะ

2.1.3.3 ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด โดยสูงสุดในประเด็น ต้องการให้มีห้องน้ำที่ถูกสุขลักษณะ สำหรับ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป มีค่าเฉลี่ย 4.69 รองลงมา ต้องการให้มีที่จอดรถสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ต้องการให้การเดินทางเข้าถึงวัดสะดวกเหมาะสมสำหรับคนทั้งมวล และ ต้องการให้มีที่จอดรถสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และครอบครัวที่มีเด็กเล็ก ใกล้ทางเข้า-ออกอาคาร มากที่สุดต้องการให้มีป้าย สัญลักษณ์ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลสำหรับคนพิการ ที่ชัดเจนมองเห็นได้ง่าย ติดอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ทำให้สับสน และ ต้องการให้มีทางสัญจรสำหรับคนพิการทางการมองเห็น ต้องการให้มีทางลาด สำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็กที่ต้องใช้รถเข็นเด็ก ต้องการให้มีราวจับหรือผนังกันตกเพียงพอ ต้องการให้มีประตูสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็กที่ต้องใช้รถเข็นเด็ก ให้มีความกว้างรถเข็นเข้าได้สะดวกต้องการให้มีพื้นผิวสัมผัสสำหรับคนพิการทางการมองเห็น และ ต้องการให้มีพื้นที่สำหรับเด็ก เช่น สนามเด็กเล่น

2.1.3.4 ด้านบุคลากรโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.50 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด โดยสูงสุดในประเด็นต้องการให้มีเจ้าหน้าที่บริการอย่างเสมอภาคและทัดเทียม สำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็กและบุคคลทั่วไปและต้องการให้เจ้าหน้าที่ให้บริการในส่วนต่าง ๆ ด้วยความยิ้มแย้มและสุภาพเรียบร้อย มีค่าเฉลี่ย 4.53 รองลงมา ต้องการให้ผู้ให้บริการมีความรู้ความสามารถในการให้บริการ ต้องการให้มีการอบรมพัฒนาศักยภาพด้านการบริการ และต้องการให้มีพระสงฆ์สนทนาธรรมให้คำปรึกษาด้านธรรมะ

2.1.4 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจำแนกตามกลุ่มนักท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.71 มีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยสูงสุดในด้านการให้บริการและด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมสูงสุด กลุ่มคนพิการทางการได้ยินหรือความหมาย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.64 โดยสูงสุดในด้านบุคลากรกลุ่มคนพิการทางการได้ยินหรือความหมาย มีค่าเฉลี่ยรวม 4.43 มีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยสูงสุดในด้านการให้บริการ กลุ่มผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.63 มีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยสูงสุดในด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม กลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยรวม 4.52 มีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยสูงสุดในด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม กลุ่มสตรีมีครรภ์มีค่าเฉลี่ยรวม 4.44 มีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยสูงสุดในด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป มีค่าเฉลี่ยรวม 4.56 มีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยสูงสุดในด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม และสรุปผล

การวิเคราะห์กลุ่มนักท่องเที่ยวโดยรวม มีค่าเฉลี่ยรวม 4.56 มีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยสูงสุดด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม

2.1.5 ทดสอบสมมติฐาน มี 2 ประเด็น คือ สมมติฐานที่ 1 ประเภทของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความต้องการต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกัน พบว่า ประเภทของนักท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยด้านความต้องการต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกันจำนวน 5 คู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สมมติฐานที่ 2 ประเภทของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมี ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีแตกต่างกัน พบว่า ประเภทของนักท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยด้านปัญหาและอุปสรรค ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกันจำนวน 5 คู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.6 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีโดยรวม ประกอบด้วย ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ค่า Chi – Square เท่ากับ 421.264 df เท่ากับ 387.0 ค่า Sig. เท่ากับ 0.181 > 0.05 และ CMIN/df. เท่ากับ 1.065 < 2.0 ตามแนวคิด Hair และคณะ (2006); Bollen (1989); Sorbon (1996) ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) มีค่าเท่ากับ 0.997 > 0.90 ตามแนวคิด Hair และคณะ. (2006) ดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.946 > 0.90 ตามแนวคิด Hair และคณะ (2006); Mueller (1996) ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.907 > 0.80 ตามแนวคิด Durande-Moreau an Usunier (1999) ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.013 < 0.05 ตามแนวคิด Hair และคณะ (2006); Browne และ Cudeck (1993) ดัชนีความกลมกลืนประเภทเปรียบเทียบกับรูปแบบอิสระ (NFI) มีค่าเท่ากับ 0.955 > 0.90 ตามแนวคิด Hair และคณะ (2006); Diamantopoulos และ Siguaw (2000) ดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบกับรูปแบบฐาน (IFI) มีค่าเท่ากับ 0.997 > 0.90 ตามแนวคิด Hair และคณะ (2006) ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.018 < 0.05 ตามเกณฑ์ Diamantopoulos และ Siguaw (2000) โดยมีน้ำหนักค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.59– 0.83 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสองรายข้อระหว่าง 35.0% - 68.0% ซึ่งในรายองค์ประกอบด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว มีน้ำหนักค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.66 – 0.78 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสองระหว่าง 44.0% - 61.0% โดยความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีโดยรวมทุกกลุ่มองค์ประกอบด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.76 มีค่าอิทธิพลสหสัมพันธ์ ร้อยละ 58.0

องค์ประกอบด้านการให้บริการ มีน้ำหนักค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.59 – 0.74 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสองระหว่าง 35.0% - 55.0% โดยความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีโดยรวมทุกกลุ่มองค์ประกอบด้านการให้บริการ มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.95 มีค่าอิทธิพลสหสัมพันธ์ ร้อยละ 91.0 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมมีน้ำหนักค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.68 – 0.77 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสองระหว่าง 46.0% - 59.0% โดยความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีโดยรวมทุกกลุ่มองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.90 มีค่าอิทธิพลสหสัมพันธ์ ร้อยละ 81.0 และองค์ประกอบด้านบุคลากร มีน้ำหนักค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.69 – 0.83 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสองระหว่าง 48.0% - 68% โดยความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีโดยรวมทุกกลุ่มองค์ประกอบด้านบุคลากรมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.82 มีค่าอิทธิพลสหสัมพันธ์ ร้อยละ 67.0

2.1.7 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองผลความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีนักท่องเที่ยวโดยรวมทุกกลุ่ม พบว่าองค์ประกอบที่ส่งผลมากที่สุด คือด้านการให้บริการค่าสัมประสิทธิ์ 0.95 รองลงมา คือด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ค่าสัมประสิทธิ์ 0.90 ด้านบุคลากร ค่าสัมประสิทธิ์ 0.82 และด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวค่าสัมประสิทธิ์ 0.76 ตามลำดับ

2.1.8 ผลวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่า Chi – Square เท่ากับ 429.931 df เท่ากับ 409.0 Sig. = 0.229 > 0.05 และ CMIN/df. เท่ากับ 1.051 < 2.0 สอดคล้องกับตามแนวคิด Hair และคณะ (2006); Bollen (1989); Sorbon (1996) ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) มีค่าเท่ากับ 0.998 > 0.90 ตามแนวคิด Hair และคณะ (2006) ดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.943 > 0.90 ตามแนวคิด Hair และคณะ (2006); Mueller (1996) ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.908 > 0.80 ตามแนวคิด Durand-Moreau and Usunier (1999) ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.012 < 0.08 ตามแนวคิด ตรงตามเกณฑ์ Hair และคณะ (2006); Browne and Cudeck (1993) ดัชนีความกลมกลืนประเภทเปรียบเทียบกับรูปแบบอิสระ (NFI) มีค่าเท่ากับ 0.953 > 0.90 ตามแนวคิด Hair และคณะ (2006) ดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบกับรูปแบบฐาน (IFI) มีค่าเท่ากับ 0.998 > 0.90 ตามแนวคิด Hair และคณะ (2006) และดัชนีรากของ

ค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (RMR) มีค่า RMR เท่ากับ 0.017 ตามแนวคิดตรงตามเกณฑ์ Diamantopoulos และ Siguaw (2000) โดยทดสอบสมการเชิงโครงสร้างแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม มีอิทธิพลทางตรงโดยด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการให้บริการ มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.84 อธิบายอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงได้ร้อยละ 70.0 รองลงมา คือด้านบุคลากรมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.31 อธิบายอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงได้ร้อยละ 65.0 และด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.27 อธิบายอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงได้ร้อยละ 53.0 และมีอิทธิพลทางอ้อมโดยด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อด้านบุคลากรโดยมีด้านการให้บริการเป็นตัวแปรส่งผ่านมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.45 และด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวโดยมีด้านการให้บริการเป็นตัวแปรส่งผ่านมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.38 และด้านการให้บริการมีผลต่อสมการเชิงโครงสร้างแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยเป็นอิทธิพลทางตรง จำนวน 2 เส้นทาง สรุปได้ดังนี้ ด้านการให้บริการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อด้านบุคลากร มีค่าสัมประสิทธิ์ 0.53 รองลงมา คือด้านการให้บริการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวมีค่าสัมประสิทธิ์ 0.45

2.1.11 ผลวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ตัวแปรต้น ประกอบด้วย ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร และตัวแปรผล ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา สรุปผลการทดสอบได้ว่าความต้องการในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ และด้านบุคลากร มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีโดยมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง ได้ร้อยละ 24.30

2.2 การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี (ข้อมูลเชิงคุณภาพ)

2.2.1 การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของผู้รับบริการในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ผู้รับบริการ มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ส่วนใหญ่เดินทางมาเพื่อทำบุญ กราบไหว้สักการะขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อความเป็นสิริมงคล มีเส้นทางคมนาคมมีความสะดวกสบาย ส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ส่วนบุคคล เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวบ่อยครั้ง รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากคนในครอบครัว อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวบางส่วนยังประสบปัญหาเล็กน้อยในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนาภายในจังหวัดอุบลราชธานี อาทิเช่น ไม่มีรถสาธารณะเดินทางไปถึงวัด ไม่คุ้นเคยเส้นทางในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากสถานที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวในบางที่ตั้งอยู่นอกตัวเมืองอุบลราชธานีจึงทำให้เกิดปัญหาในการเดินทาง

ความต้องการการบริการของวัดที่มีต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป

นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจส่วนใหญ่ต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวมีสภาพแวดล้อมที่ดี สวยงาม ร่มรื่น ด้านการบริการ ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนนักท่องเที่ยว ด้านสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่ ต้องการให้มีอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการ ด้านบุคลากร ต้องการให้บุคลากรให้คำแนะนำ ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ดังนั้นควรมีสิ่งเหล่านี้เพิ่มเติมเพื่อสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนที่เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยว

ความจำเป็นต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไปที่มาเยี่ยมชมวัด

จากการสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่ ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีบรรยากาศที่สงบ ร่มรื่น และควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการ ด้านการให้บริการวัดจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม เช่น ทางลาด มีสัญญาณเสียงและสัญญาณแสงขอความช่วยเหลือ ด้านสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่วัดจำเป็นต้องมีการพัฒนาสถานที่ที่ต้องการการต่อเติม ซ่อมแซม ทำนุบำรุง หรือสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม เช่น ทางลาดสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และครอบครัวที่มีเด็กเล็ก หรือห้องน้ำสำหรับผู้พิการ ด้านบุคลากร วัดจำเป็นต้องมีบุคลากร กรณีขอความช่วยเหลือฉุกเฉิน หรือความช่วยเหลือเพิ่มเติม เช่น ช่วยเข็นรถเข็นผู้พิการ ช่วยพยุงผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ เป็นต้น ดังนั้นจึงควรพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับ นักท่องเที่ยวทุกประเภทที่เดินทางเข้ามาภายในแหล่งท่องเที่ยว

2.2.2 การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีข้อมูลเชิงคุณภาพ

โดยผู้วิจัยได้สรุปที่นักท่องเที่ยวแต่ละประเภทให้ความสำคัญสูงสุด แบ่งเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

เดินทางมาเพื่อทำบุญที่วัด มีการเดินทางสะดวกสบาย เข้าถึงง่าย เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวจำนวน 1 ครั้งรู้จักจากครอบครัว ต้องการให้บริเวณวัดมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ร่มรื่น สงบ ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวทุกบุคคล ทุกเพศทุกวัย ทุกสถานภาพทางร่างกาย เช่น ทางลาด มีราวจับบริเวณทางลาด ห้องน้ำ รถเข็น แหล่งท่องเที่ยวควรมีที่นั่งพักผ่อน สงบร่มรื่น มีทางเดินที่มีความสะดวก มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด ควรมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถไว้คอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยว

2. คนพิการทางการมองเห็น

เดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ มีการเดินทางสะดวกสบาย เข้าถึงง่าย เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวจำนวนมากกว่า 3 ครั้งรู้จักจากครอบครัว ต้องการให้มีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว บริเวณวัดมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ร่มรื่น สงบ ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวทุกบุคคล ทุกเพศทุกวัย ทุกสถานภาพทางร่างกาย ทางลาด มีราวจับบริเวณทางลาด ห้องน้ำ ควรมีบุคลากรไว้คอยแนะนำให้ข้อมูลประวัติความเป็นมาแก่นักท่องเที่ยว

3. คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

เดินทางมาเพื่อทำบุญที่วัด มีการเดินทางสะดวกสบาย เข้าถึงง่าย เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวจำนวนมากกว่า 3 ครั้งรู้จักจากครอบครัว ต้องการให้มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวทุกบุคคล ทุกเพศทุกวัย ทุกสถานภาพทางร่างกาย แหล่งท่องเที่ยวควรมีที่นั่งพักผ่อน สงบร่มรื่น มีทางเดินที่มีความสะดวก มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด ควรมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถไว้คอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยว

4. ผู้สูงอายุ

เดินทางมาเพื่อทำบุญที่วัด มีการเดินทางสะดวกสบาย เข้าถึงง่าย เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวบ่อยครั้ง ต้องการให้มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรมีจุดให้บริการที่นั่งพักสำหรับนักท่องเที่ยว ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ เช่น ทางลาด มีราวจับบริเวณทางลาด ห้องน้ำ ควรมีบุคลากรไว้คอยแนะนำให้ข้อมูลประวัติความเป็นมาแก่นักท่องเที่ยว

5. ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก

เดินทางมาเพื่อร่วมกิจกรรมภายในวัด มีการเดินทางสะดวกสบาย เข้าถึงง่าย เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว ต้องการให้มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรมีการบริการที่ปลอดภัย ควรมีการบริการเจลล้างมือแอลกอฮอล์ไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว

ควรมีที่นั่งพักผ่อน สงบร่มรื่น มีทางเดินที่มีความสะดวก มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด บุคลากรต้องมีมนุษยสัมพันธ์และมีมารยาทที่ดี

6. สตรีมีครรภ์

เดินทางมาเพื่อทำบุญที่วัดและร่วมกิจกรรมภายในวัด จำนวน 2 ครั้ง ต้องการให้บริเวณวัดมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ร่มรื่น สงบ ควรมีการบริการน้ำดื่มสำหรับนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวควรมีที่นั่งพักผ่อน สงบร่มรื่น มีทางเดินที่มีความสะดวก มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด บุคลากรต้องมีมนุษยสัมพันธ์และมีมารยาทที่ดี

7. นักท่องเที่ยวทั่วไป

เดินทางมาเพื่อทำบุญที่วัด มีการเดินทางสะดวกสบาย เข้าถึงง่าย เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว จำนวน 1 ครั้ง รู้จักวัดจากครอบครัว ต้องการให้มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรมีการประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมผ่านช่องทางต่าง ๆ แหล่งท่องเที่ยวควรมีที่นั่งพักผ่อน สงบร่มรื่น มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด ควรมีบุคลากรไว้คอยแนะนำให้ข้อมูลประวัติความเป็นมาแก่นักท่องเที่ยว

2.2.3 แบบสังเกตพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาเยี่ยมชมวัดทั้ง 10 วัด ตั้งแต่เดินทางมาถึงวัดจนออกจากวัด จากการสังเกตพฤติกรรมนักท่องเที่ยวทั้ง 10 วัดพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมคล้ายคลึงกันคือ 1) การบูชาดอกไม้ธูปเทียน 2) สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 3) ถ่ายรูปตามจุดสำคัญใช้เวลา ประมาณ 20 ถึง 60 นาที อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่า รายได้ของวัดที่มาจากนักท่องเที่ยวคือการทำบุญเช่น บูชาดอกไม้ ธูปเทียน ทำบุญในด้านต่างๆ แต่ยังขาดรายได้ในด้านอื่นๆ เช่นการจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกของวัด ได้แก่ การเช่าพระ หรือสินค้าที่ระลึกของชุมชนหรือของจังหวัดอุบลราชธานี และยังขาดร้านขายอาหารและเครื่องดื่ม ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของบริบทวัดด้วยเช่นกัน และอีกประเด็นจะไม่ค่อยพบนักท่องเที่ยวใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกเช่นห้องน้ำของวัดซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการให้มีห้องน้ำที่สะอาดและถูกสุขลักษณะ

พูน ปณ จิต ชีเว

ข้อมูลเชิงคุณภาพด้านความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยแบ่งประเภทดังนี้ คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย คือแหล่งท่องเที่ยวไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการ เช่น ทางลาด รวจับทางขึ้น-ลง ห้องน้ำ รถเข็น คนพิการทางการมองเห็น คือแหล่งท่องเที่ยวไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการทางสายตา คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย คือไม่ได้รับการบริการจากบุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยว เพราะไม่มีบุคลากรคอยให้บริการ ผู้สูงอายุ คือ ไม่มีบุคลากรคอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ให้คำแนะนำ และข้อมูลเกี่ยวกับวัด ครอบครัวยุคใหม่ที่มีเด็กเล็ก คืออาคารสถานที่ต้องการให้มีการซ่อมแซมทำนุบำรุง ให้มีความทันสมัย สวยงาม เพิ่มพื้นที่สำหรับเด็ก สตรีมีครรภ์ คือไม่ได้รับการบริการจากบุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยว เพราะไม่มีบุคลากรคอยให้บริการ นักท่องเที่ยวทั่วไป คือไม่ได้รับการบริการจากบุคลากรภายในแหล่งท่องเที่ยว เพราะไม่มีบุคลากรคอยให้บริการ

4. สรุปผลพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

จากการที่ผู้วิจัยได้การทำ Focus Group ร่วมกับกลุ่มตัวแทนจากทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ละด้าน มาประชุมร่วมกัน โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความมุ่งหมายที่ 1 ความมุ่งหมายที่ 2 และความมุ่งหมายที่ 3 มาร่วมวิพากษ์เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยผู้วิจัยจะนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข ทำแนวเพื่อพัฒนาการบริการการท่องเที่ยว เพื่อการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี สามารถแบ่งได้ 10 ด้าน คือ 1) การพัฒนาด้านบุคลากร 2) การพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 3) การพัฒนาด้านการกิจกรรมการท่องเที่ยว 4) การพัฒนาด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว 5) การพัฒนาด้านความปลอดภัย 6) การพัฒนาด้านการบริการทางการท่องเที่ยว 7) การพัฒนาด้านการสื่อความหมาย 8) การพัฒนาทางด้านการประชาสัมพันธ์ 9) การพัฒนาทางด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม 10) การพัฒนาทางด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาการบริการดังนี้

พัฒนาด้านบุคลากร

1. บุคลากรควรมีความรู้ด้านการบริการ มีใจรักในการบริการ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยิ้มแย้ม สุภาพ เรียบร้อย ดูแลใส่ใจนักท่องเที่ยวด้วยความเต็มใจ
2. บุคลากรควรมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลอย่างเหมาะสม ให้บริการด้วยความเท่าเทียม สามารถช่วยเหลือดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
3. บุคลากรมีความรู้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว สามารถแนะนำให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้

4. มีบุคลากรหรือพระสงฆ์บรรยายธรรม ที่น่าฟัง ให้คำปรึกษาด้านธรรมะ สำหรับผู้สนใจ

5. มีการอบรมด้านการบริการและการบรรยายข้อมูลแก่บุคลากร เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

6. เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักเกณฑ์การให้บริการเพื่อคนทั้งมวล

7. บุคลากรต้องมีการแต่งกายสุภาพ เรียบร้อย สะอาดสะอาด

8. บุคลากรต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ

9. ควรมีบุคลากรที่คอยทำความสะอาดบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

พัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

1. ปรับปรุงความสะดวกทางด้านการเข้าถึงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงได้ง่าย

2. ซ่อมแซมทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว หรือพื้นที่ที่มีความชำรุด ที่สร้างความลำบากต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

3. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษเนื่องจากข้อจำกัดทางด้านร่างกาย เช่น รถเข็น รววจับขึ้น-ลง มีทางลาด รววจับหรือผนังกันตกเพียงพอ

4. มีศูนย์บริการให้ข้อมูล

5. พัฒนาห้องน้ำให้ถูกสุขลักษณะ สะอาด เหมาะสมกับการให้บริการคนทั้งมวล

6. มีที่จอดรถสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

7. ต้องการให้มีพื้นที่สำหรับเด็ก เช่น สนามเด็กเล่น

8. พัฒนาพื้นที่นั่งพักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว

9. มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวทุกบุคคล ทุกเพศทุกวัย ทุกสถานภาพทางร่างกาย

10. มีรถขนส่งสาธารณะ สามารถเดินทางมาวัดได้ สำหรับผู้มีรายได้น้อย

11. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษเนื่องจากข้อจำกัดทางด้านร่างกายให้มีจุดบริการดอกไม้ ธูป เทียน สังฆทาน ที่เข้าถึงได้สะดวก

พัฒนาด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

1. พัฒนากิจกรรมให้เอื้ออำนวยสำหรับคนทุกกลุ่ม

2. มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายภายในวัด

3. มีการจัดกิจกรรมภายในวัดตามเทศกาล
4. มีการทำบุญภายในวัดเกี่ยวข้องกับคนทุกกลุ่ม
5. มีกิจกรรมการสนทนา ให้ความรู้ปรึกษาธรรมะ
6. มีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติธรรมสำหรับคนทุกกลุ่ม

พัฒนาด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

จดจำได้ง่าย

1. ภูมิทัศน์โดยรอบต้องมีความสะอาด ร่มรื่น เย็นสบาย เงียบสงบ สวยงาม
2. การพัฒนาทางด้านพื้นที่ในการเสริมสร้างภาพลักษณ์อันดีให้มีความเป็นเอกลักษณ์
3. ส่งเสริมด้านความเชื่อและความศรัทธาทางพุทธศาสนาของนักท่องเที่ยว
4. มีการพัฒนาจุดเช็คอินใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น
5. มีสถานที่สำหรับการปฏิบัติธรรมที่สงบ สะอาด
6. เปิดสถานที่สำคัญให้กราบไหว้บูชา
7. อาคารสถานที่อยากให้มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์
8. การอนุรักษ์และเชิดชูวัฒนธรรมในท้องถิ่น
9. สถาปัตยกรรมและโบราณสถานควรได้รับการทำนุบำรุง ให้มีความปลอดภัย สวยงาม

มีความทันสมัย

10. การจัดการภายในแหล่งท่องเที่ยว

พัฒนาด้านความปลอดภัย

1. มีสัญญาณขอความช่วยเหลือในกรณีเกิดอุบัติเหตุภายในห้องน้ำ
2. สิ่งก่อสร้างมีความปลอดภัย
3. การบริการที่ปลอดภัย
4. มีจุดแจ้งหมายเลขโทรศัพท์หรือ QR Code เพื่อติดต่อกรณีฉุกเฉิน

พัฒนาด้านการบริการทางการท่องเที่ยว

ภายในวัด

1. มีการให้ข้อมูลแก่คนพิการหลากหลายรูปแบบ
2. มีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
3. มีบริการเก้าอี้รถเข็นคนพิการทางการเคลื่อนไหว หรือ ผู้สูงอายุที่ไม่สะดวกเดิน
4. มีบริการเจลแอลกอฮอล์ไว้บริการนักท่องเที่ยว เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19
5. มีการบริหารจัดการพื้นที่ให้เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว

โควิด 19

6. ควรมีการพัฒนาการบริการอย่างต่อเนื่องและคุณภาพการบริการที่สม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ให้เหมาะสม

7. มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสถานพยาบาลสามารถให้บริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

8. มีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

9. มีการบริการนำดื่มไว้สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยว

10. จุดให้บริการจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีความหลากหลาย

พัฒนาการสื่อสารความหมาย

1. พัฒนาการสื่อสารความหมายในหลายรูปแบบสำหรับคนทุกกลุ่ม

2. ศูนย์ข้อมูลสำหรับคนทุกกลุ่ม

3. มีป้ายบอกเส้นทางและแนะนำแหล่งท่องเที่ยวทางที่ชัดเจน สำหรับคนทุกกลุ่ม

4. มีป้ายบอกประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว

พัฒนาการประชาสัมพันธ์

1. ส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในทุกช่องทาง เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ แผ่นพับ เป็นต้น

การพัฒนาทางด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

1. ควรให้ความสำคัญกับการรักษาความสมดุลกับสภาพแวดล้อมของวัดและที่รอบ ๆ

2. การปรับปรุงการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพ

3. สภาพแวดล้อมที่เงียบสงบ

4. การรักษาและอนุรักษ์วัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะของวัด

การพัฒนาทางด้านการมีส่วนร่วม

1. ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดและวางแผนกิจกรรมท่องเที่ยวทางพุทธศาสนา

2. ชุมชนเผยแพร่และส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้คนทั่วไปรู้จัก

3. ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมทางพุทธศาสนาผ่านกิจกรรมท่องเที่ยว

4. ชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

5. ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริจาคเงินเพื่อซ่อมแซมวัด

ภาพประกอบ 11 ภาพแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์งานวิจัยแนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีนำมาอภิปรายผลงานวิจัยได้ดังนี้

1. อภิปรายผลการวิเคราะห์การจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในวัดมีความหลากหลายและแตกต่างกันออกไป แต่อย่างไรก็ตาม ยังไม่สามารถรองรับการทำกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มได้ การให้ความรู้การสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวที่หลากหลายรูปแบบ อย่างไรก็ตามบางวัดมีบุคลากรไม่เพียงพอ ดังนั้นวัดควรมีการจัดการอบรม นักเรียน นักศึกษา คนชนชุมเข้ามาเรียนรู้การเป็นมัคคุเทศก์ เผยแพร่ธรรมะ ความรู้ ให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชม ด้านการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี จัดการด้านสิ่งก่อสร้างมีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพพื้นที่ของวัด และยังสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ การจัดการโดยรักษาสภาพตามความเหมาะสมที่วัดจะสามารถทำได้ และมีบางส่วนต้องปฏิบัติตามนโยบายกรมศิลปากร

การบริการให้คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไปในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศูนย์รวมให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางมาทำบุญ จำเป็นต้องมีความสะอาด ร่มรื่น ร่มเย็น สวยงาม อาคารต้องมีความมั่นคง ปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวก สามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม มีการให้บริการและอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาบางแห่งไม่มีจุดบริการดอกไม้ ธูป เทียน ที่เข้าถึงได้สะดวกสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ ไม่มีบริการวีลแชร์สำหรับคนพิการและรถเข็นเด็ก วัดจำเป็นต้องมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีการให้ข้อมูลแก่คนพิการหลากหลายรูปแบบ มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว มีจุดนั่งพักผ่อนหย่อนใจ สามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางเข้ามาสัมผัสสร้างความประทับใจและรับประสบการณ์ที่ดีภายในแหล่งท่องเที่ยวแต่อย่างไรก็ตามยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีบางแห่ง ไม่มีพื้นที่สำหรับคนพิการที่ใช้รถเข็นด้วยตนเอง ไม่มีราวจับทางขึ้น-ลงบันได ไม่มีทางลาด ไม่มีที่จอดรถ ห้องน้ำสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และเด็กเล็กที่ต้องใช้รถเข็นเด็ก ควรเพิ่มพื้นที่ในการจอดรถ สัญญาณเสียงและสัญญาณแสงขอความช่วยเหลือสำหรับคนพิการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนชนก จุลสิกขี (2562) พบว่า การจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ด้านการบริการมีระบบสาธารณูปโภค

ทั่วถึงมีลานจอดรถเพียงพอต่อความต้องการ ห้องสุขาสะอาด และมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวทำในเทศกาลต่าง ๆ อยู่เสมออย่างสม่ำเสมอทำให้ผู้มาท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ ด้านบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา มีความเข้าใจในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล มีการให้บริการและแนะนำให้ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี แสดงออกถึงการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่ดี แต่ยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาที่มีบุคลากร แต่ยังไม่เพียงพอ จำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีหัวใจหลักของการบริการ มีการบริการด้วยความเต็มใจ ยิ้มแย้มในการบริการ มีความรู้มาคอยให้ข้อมูลและคอยช่วยเหลือบริการอย่างเท่าเทียมกัน มีการสื่อสารที่เข้าใจให้แก่นักท่องเที่ยว

การประเมินการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี หลายวัดมีการจัดการที่ดี แต่มีบางวัด ที่บุคลากรขาดทักษะเฉพาะให้การให้ความช่วยเหลือผู้ต้องการความช่วยเหลือพิเศษและไม่ค่อยมีการอบรมพัฒนาศักยภาพด้านการบริการ ส่วนใหญ่วัดไม่มีการจัดการเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ที่ต้องการความช่วยเหลือพิการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยา สว่างคง (2563) ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัญหาในการจัดนำเที่ยวให้คนพิการคือการขาดความรู้และทักษะต่าง ๆ ในการสื่อสารและดูแลคนพิการแต่ละประเภท บางวัดยังไม่สามารถเข้าถึงจุดบริการ ดอกไม้ รูป เทียนได้ โดยง่ายสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ ศูนย์บริการข้อมูลสามารถรองรับนักท่องเที่ยว ได้เพียงบางกลุ่ม สำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหว พิการทางสายตา ไม่สะดวกเท่าที่ควร มีพื้นที่สำหรับเด็กจะเป็นวัดที่มีโรงเรียน อย่างไรก็ตามทั้ง 10 วัด ไม่มีแสดงป้ายปฏิทินจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนาตลอดปี แต่มีป้ายโฆษณาแจ้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดในช่วงเวลานั้น ๆ ไม่มีการให้ข้อมูลแก่คนพิการหลากหลายรูปแบบ เช่น ระบบเสียง บริการล่ามภาษามือ เอกสารข้อมูลอักษรเบรลล์หรือเทคโนโลยีอื่นๆ ไม่มีการบริการด้านนี้มีสัญญาณเสียงและสัญญาณแสงขอความช่วยเหลือสำหรับคนพิการ ไม่มีการบริการเคลื่อนย้าย (ขึ้น-ลง) พาหนะ ไม่มีพื้นที่สัมผัสสำหรับคนพิการทางการมองเห็น

2. อภิปรายผลวิเคราะห์พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

2.1 ผลวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยวพบว่ามียอดผู้ประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อ ทำบุญ รongลงมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ โดยส่วนมากเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวกับครอบครัว/ญาติพี่น้องเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่สามารถเดินทางได้ด้วยตนเองเนื่องจากไม่มีผู้ดูแล สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ozogul และ Baran (2016) พบว่าการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะในการให้บริการทางการท่องเที่ยวยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนพิการไม่เดินทางท่องเที่ยว รongลงมากลุ่มเพื่อน โดยพาหนะที่ใช้ในการเดินทางส่วนใหญ่เป็น รถส่วนตัว รongลงมา รongนำเที่ยว จำนวนครั้งในการเดินทางส่วนใหญ่ มากกว่า 3 ครั้ง รู้จักแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่จากเพื่อนญาติ คนในครอบครัว วัดที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่วัดพระธาตุหนองบัว รongลงมา วัดมหาวนาราม วัดทุ่งศรีเมือง โดยมี

ความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาระดับมากที่สุด โดยสูงสุด คือด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม รองลงมา คือด้านการให้บริการ ด้านบุคลากร ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ตามลำดับ ซึ่งมีความต้องการสูงสุดในด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวต้องการให้มีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ ต้องการให้มีการให้ข้อมูลแก่คนพิการหลากหลายรูปแบบ ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ต้องการให้มีห้องน้ำที่ถูกลักษณะ สำหรับ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ด้านบุคลากรต้องการให้มีเจ้าหน้าที่บริการอย่างเสมอภาคและทัดเทียมสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็กและบุคคลทั่วไปและต้องการให้เจ้าหน้าที่ให้บริการในส่วนต่าง ๆ ด้วยความยิ้มแย้มและสุภาพเรียบร้อย

2.2 ผลวิเคราะห์กลุ่มนักท่องเที่ยวโดยรวมมีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยสูงสุด ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม และเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจำแนกตามกลุ่มนักท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายมีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยสูงสุดในด้านการให้บริการและด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม กลุ่มคนพิการทางการได้ยินหรือความหมายมีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยสูงสุดในด้านการให้บริการ กลุ่มผู้สูงอายุมีความต้องการในระดับมากที่สุดด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม กลุ่มครอบครัวที่มีเด็กเล็กมีความต้องการในระดับมากที่สุด ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม กลุ่มสตรีมีครรภ์ มีความต้องการในระดับมากที่สุดด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป มีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยสูงสุดด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม และสรุปผลการวิเคราะห์กลุ่มนักท่องเที่ยวโดยรวมมีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยสูงสุดด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม

2.3 ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีโดยรวมทุกกลุ่ม พบว่าองค์ประกอบที่ส่งผลมากที่สุด คือด้านการให้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bowell (2015) พบว่า คนพิการมากกว่าร้อยละ 25 ในยุโรปเลือกที่จะไม่เดินทางท่องเที่ยวเพราะมีข้อจำกัดในเรื่องของการให้บริการของผู้ประกอบการซึ่งข้อจำกัดเหล่านี้ทำให้คนพิการได้รับบริการที่ไม่เสมอภาคเท่าเทียมกันกับคนปกติและส่งผลกระทบต่อจิตใจไม่เดินทางท่องเที่ยว รองลงมา คือด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร และด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ตามลำดับสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชรา แสงสุข (2565) ที่กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมการบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มีความบกพร่องทางกาย

ในแหล่งท่องเที่ยวมีไม่เพียงพอกับความต้องการ ไม่สอดคล้องกับการใช้งาน ทำให้ไม่สามารถใช้งานได้จริง

2.4 ผลวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี สรุปได้ว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผลวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการให้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sonchaema และคณะ (2019) ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยการมีสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงบวกกับการพัฒนาวัดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว ประกอบไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกเช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ ถังขยะ ป้ายโฆษณาสาธารณะ ความสะอาดและการบำรุงรักษา สิ่งแวดล้อม รองลงมา คือด้านบุคลากร และด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว และมีอิทธิพลทางอ้อมโดยด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อด้านบุคลากรโดยมีด้านการให้บริการเป็นตัวแปรส่งผ่าน และด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวโดยมีด้านการให้บริการเป็นตัวแปรส่งผ่าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pragurit และคณะ (2022) พบว่าการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของวัดทั้ง 10 แห่งในจังหวัดเชียงใหม่ เน้นการเพิ่มความสะอาดสบายและบริการที่ดีสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไปและผู้พิการ มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อสร้างประสิทธิภาพและให้บริการท่องเที่ยวตามแบบอารยสถาปัตย์ และด้านการให้บริการมีผลต่อสมการเชิงโครงสร้างแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยเป็นอิทธิพลทางตรง ด้านการให้บริการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อด้านบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Syazwani Abdul Kadir, Mariam Jamaludin' and Asiah Abdul Rahim (2012) ปัญหาที่พบคือการรับรู้และทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่น ที่มีต่อคนพิการ รองลงมา คือด้านการให้บริการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว สอดคล้องกับ Nian และคณะ (2019) ที่ระบุว่า คุณภาพการบริการมีผลกระทบต่อการผูกพันต่อสถานที่และมีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติภูเขาสวนผึ้ง ประเทศจีนและสอดคล้องกับงานวิจัยงานนันทนาการ ทหารอาธร (2563) พบว่าควรส่งเสริมและพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์เฉพาะที่โดดเด่น มีความเป็นตัวตนเพื่อสร้างสิ่งดึงดูด และผลวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างความต้องการและอุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ความต้องการในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ด้านการให้บริการ และด้านบุคลากรมีอิทธิพลเชิงบวกต่ออุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว

เด็กเล็กองค์ประกอบที่ส่งผลมากที่สุด คือด้านการให้บริการ กลุ่มสตรีมีครรภ์ องค์ประกอบที่ส่งผลมากที่สุด คือด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม สอดคล้องกับงานวิจัย Adam Piotr Zajac (2016) ที่พบว่าการออกแบบอารยสถาปัตย์มีหลักการคล้ายกันทั่วโลกคือ ใช้งานอย่างเท่าเทียมกัน ความยืดหยุ่นของการทำงาน เรียบง่ายและใช้งานง่าย มีความผิดพลาดน้อย สังเกตเห็นได้ง่าย มีความปลอดภัย ขนาดและพื้นที่เหมาะสมที่จะใช้งาน และในกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปองค์ประกอบที่ส่งผลมากที่สุด คือด้านบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของปฐมา หาเรือนทรง (2560) ที่พบว่า ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ พระสงฆ์มีการประพฤติปฏิบัติตนดีน่าเลื่อมใส เจ้าหน้าที่ที่มีความสุภาพและอ่อนน้อมอัธยาศัยดี มีเจ้าหน้าที่มีความรู้คอยให้คำแนะนำ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุปผชาติ แต่งเกลี้ยง (2562) พบว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยวยังมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไม่มากนัก ดังนั้นควรมีหน่วยงานให้การสนับสนุนให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป และด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

4. อภิปรายผลการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยว

เชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

การพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. พัฒนาด้านบุคลากร

บุคลากรควรมีความรู้และความเข้าใจในการบริการและมีใจรักในการบริการ เช่น ยิ้มแย้ม สุภาพ เรียบง่าย และดูแลใส่ใจนักท่องเที่ยวด้วยความเต็มใจ บุคลากรควรมีความรู้และความสามารถในการปฏิบัติตนในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยให้บริการด้วยความเท่าเทียมและช่วยเหลือดูแลรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว เช่น มีความรู้เกี่ยวกับภาษามือ บุคลากรควรมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและสามารถแนะนำข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้ และควรมีพระสงฆ์หรือบุคลากรที่มีความรู้ในด้านธรรมะให้คำปรึกษาด้านธรรมะหรือศาสนาตามที่ผู้สนใจต้องการ ควรให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเท็จจริงไม่สร้างความสับสนแก่นักท่องเที่ยวเพื่อสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวที่ดีและน่าจดจำสำหรับพวกเขาในสถานที่ท่องเที่ยววันนั้น ๆ

2. พัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ควรปรับปรุงความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น ซ่อมแซมทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวหรือพื้นที่ที่มีความขรุขระที่สร้างความลำบากต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เช่น การทำให้เป็นทางคอนกรีตเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติมเนื่องจากข้อจำกัดทางด้านร่างกาย เช่น รถเข็น รววจับ ระบบบอกทางสำหรับคนพิการทางสายตา มี

ศูนย์บริการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว พัฒนาห้องน้ำให้สะอาดและเหมาะสมสำหรับการให้บริการแก่คนทั้งมวล เช่น คนพิการทางการเคลื่อนไหว ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และมีระบบเสียงสัญญาณแจ้งเตือนเพื่อความปลอดภัยสำหรับคนพิการทางการมองเห็น มีที่จอดรถสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม สร้างพื้นที่สำหรับเด็ก เช่น สนามเด็กเล่น พัฒนาพื้นที่นั่งพักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวทุกบุคคล ทุกเพศทุกวัย ทุกสถานภาพทางร่างกาย มีรถขนส่งสาธารณะที่สามารถเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้มีรายได้น้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของนุชรา แสงสุข (2565) พบว่าการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกายควรมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ทุกคน สามารถใช้งานได้ทั้งผู้มีความบกพร่องทางกายและบุคคลปกติสามารถใช้งานได้จริง ควรส่งเสริมในเรื่องของความสะอาดและสุขอนามัยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

3. พัฒนาด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

การพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยว เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวที่หลากหลายและเต็มไปด้วยความหลากหลายสำหรับนักท่องเที่ยวทุกคนในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การปรับปรุงพื้นที่อาคารเพื่อให้คนพิการทางการเคลื่อนไหวสามารถเข้าไปสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้โดยสะดวก จัดกิจกรรมหลากหลายภายในวัด เช่น ตักบาตร สวดมนต์ ระบบเสียงเพื่อผู้พิการทางการมองเห็นสามารถทำกิจกรรมได้ จัดกิจกรรมตามเทศกาล จัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมและเรียนรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนาสำหรับคนทุกกลุ่ม จัดค่ายธรรมะภายในวัด มีจุดให้บริการถ่ายภาพและแคมเปญประกวดถ่ายภาพ สร้างกิจกรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักวิถีชีวิตและวัฒนธรรมอีสาน มีเส้นทางไหว้พระและกิจกรรมเชิงพุทธศาสนา จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ เช่น การก่อเจดีย์ทรายหรือการแต่งกายในชุดไทย

4. พัฒนาด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นเอกลักษณ์และมีความน่าสนใจเป็นสิ่งสำคัญเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับพวกเขาในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ดังนั้นจึงควรจัดให้ภูมิทัศน์โดยรอบมีความสะอาด ร่มรื่น เย็นสบาย เงียบสงบ และสวยงาม ส่งเสริมความเชื่อและความศรัทธาทางพุทธศาสนาของนักท่องเที่ยว เพิ่มจำนวนจุดเช็คอินใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ ดูแลสถานที่สำหรับการปฏิบัติธรรมที่มีความสงบและสะอาด ให้เปิดสถานที่สำคัญให้นักท่องเที่ยวได้กราบไหว้บูชา สร้างอาคารที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ อนุรักษ์และเชิดชูวัฒนธรรมในท้องถิ่น รักษาโครงสร้างเดิมให้มากที่สุดเมื่อมีการบูรณะแหล่งท่องเที่ยว ตกแต่งดอกไม้ที่หลากหลายในแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาสถานที่เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์ที่น่าสนใจ

5. พัฒนาด้านความปลอดภัย

พัฒนาด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยวให้เหมาะสม ควรมีมาตรการเพื่อความปลอดภัยที่มีความเป็นประจำ เช่น การติดตั้งสัญญาณขอความช่วยเหลือที่สามารถใช้ในกรณีเกิดอุบัติเหตุ รวมถึงระบบแสงเสียงที่สามารถขอความช่วยเหลือได้ ควรจัดสิ่งก่อสร้างให้มีความปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ และมีการประเมินและพัฒนาบริการที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย เช่น การติดตั้งจุดแจ้งหมายเลขโทรศัพท์หรือ QR Code เพื่อให้นักท่องเที่ยวติดต่อในกรณีฉุกเฉิน นอกจากนี้ควรมีการจัดการเรื่องความปลอดภัยบุคคลเร่ร่อน และตรวจสอบบุคคลที่อาจมีปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติด และให้การดูแลเหมาะสมตามกรณี การให้ความสำคัญกับความปลอดภัยนี้จะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้เพลิดเพลินในการท่องเที่ยวอย่างปลอดภัยและสบายใจมากยิ่งขึ้น

6. พัฒนาด้านการบริการทางการท่องเที่ยว

พัฒนาด้านการบริการทางการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและเป็นที่พึงพอใจสำหรับนักท่องเที่ยว มีการให้บริการที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ควรมีการให้ข้อมูลแก่คนพิการในรูปแบบหลากหลาย เช่น บริการล่ามภาษามือ และจุดบริการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น นอกจากนี้ยังมีบริการสำหรับผู้ไร้รถเข็น เช่น เก้าอี้รถเข็นคนพิการทางการเคลื่อนไหว และการบริการเคลื่อนย้าย (ขึ้น-ลง) พาหนะ พร้อมทั้งมีการเตรียมเจลแอลกอฮอล์เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 มีการบริหารจัดการพื้นที่ให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว และมีการพัฒนาคุณภาพการบริการอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสถานพยาบาลเพื่อให้บริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว นอกจากนี้ยังมีบริการน้ำดื่ม จุดบริการอาหารและเครื่องดื่ม อินเทอร์เน็ต และสถาปัตยกรรมที่สวยงามและเป็นเอกลักษณ์ รวมถึงร้านจำหน่ายของฝากและของที่ระลึกจากวัดและชุมชนในพื้นที่นั้นเช่นกัน

7. พัฒนาด้านการสื่อความหมาย

การพัฒนาด้านการสื่อความหมายในการท่องเที่ยวนี้จะเพิ่มความเข้าใจและสะดวกสบายให้กับทุกกลุ่มของนักท่องเที่ยวและส่งเสริมประสิทธิภาพในการส่งเสริมและนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวอย่างเท่าเทียมสำหรับทุกคน ดังนั้นควร พัฒนาเครื่องมือการสื่อความหมายที่หลากหลาย เช่น มีเครื่องฟังสำหรับคนพิการทางการได้ยิน เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลและบรรยายเสียง (โสตทัศนจาร) พัฒนาการสื่อความหมายในหลายรูปแบบสำหรับคนพิการทางการมองเห็น/อักษรเบรลล์ มีศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวที่ให้ข้อมูลและบรรยายท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับทุกกลุ่ม มีป้ายบอกเส้นทางและแนะนำแหล่งท่องเที่ยวที่ชัดเจนสำหรับทุกกลุ่ม พัฒนาป้ายสื่อความหมายที่มีระบบการสแกน QR code เพื่อให้มีคำบรรยายหรือเสียงบรรยายให้ผู้ท่องเที่ยวที่มีความจำเป็น มีวิดิทัศน์หรือสื่ออื่น ๆ ที่สร้างความสนใจและเข้าใจง่ายสำหรับเด็กและนักท่องเที่ยวในระยะเวลาสั้น ๆ เป็นต้น

8. พัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์

การพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์จะช่วยในการสร้างความรับรู้และความสนใจในกิจกรรมทางพุทธศาสนาและท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา และมีการนำเสนอข้อมูลอย่างชัดเจนแก่นักท่องเที่ยวทุกคนโดยเฉพาะในช่วงเวลาสำคัญของพุทธศาสนาตลอดปี เพื่อเพิ่มความน่าสนใจและสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน ควร ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น ใช้สื่อสังคมออนไลน์เช่นเว็บไซต์ท่องเที่ยว เพจสังคมออนไลน์ และแพลตฟอร์มสังคมออนไลน์อื่น ๆ เพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา สร้างแผนพับที่เป็นประกาศโปรมทกิจกรรมทางพุทธศาสนาต่าง ๆ และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง ใช้สื่อต่าง ๆ เช่นวิดีโอ รูปภาพ จัดทำป้ายปฏิทินที่แสดงกิจกรรมทางพุทธศาสนาตลอดปี เพื่อให้นักท่องเที่ยวและประชาชนทราบถึงวันและเหตุการณ์ที่สำคัญของพุทธศาสนา สร้างป้ายปฏิทินที่ชัดเจนและสวยงามเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

9. พัฒนาทางด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

ควรให้ความสำคัญกับความรักษาความสมดุลกับสภาพแวดล้อมของวัดและที่รอบ ๆ การปรับปรุงการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพ ควรเพิ่มถังขยะภายในแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมที่เงียบสงบ การรักษาและอนุรักษ์วัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะของวัด การสร้างหรือพัฒนาสิ่งก่อสร้างในวัดควรให้ความสำคัญกับความเหมาะสมของสิ่งก่อสร้างกับสภาพแวดล้อมและลักษณะพื้นที่ของวัดเอง เพื่อไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อมและเพื่อรักษาความสมดุลระหว่างสิ่งก่อสร้างและธรรมชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูอุดรภาวนาคุณ (สจุจาสโก) (2563) พบว่าควรจัดให้มีการอบรมสร้างความเข้าใจเจ้าหน้าที่ของวัดและประชาชนในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ ให้ประชาชนช่วยกันอนุรักษ์ธรรมชาติในการท่องเที่ยวเชิงพุทธอย่าทำลาย ให้บำรุงรักษา

10. การพัฒนาทางด้านการมีส่วนร่วม

ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดและวางแผนกิจกรรมท่องเที่ยวทางพุทธศาสนา เข้าร่วมในกระบวนการนี้โดยส่งเสริมและเผยแพร่กิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้คนทั่วไปรู้จัก ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมทางพุทธศาสนาผ่านกิจกรรมท่องเที่ยว นอกจากนี้ ชุมชนยังมีบทบาทในการรักษาความสะอาดของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและเข้าร่วมในกระบวนการบริจาคเงินเพื่อซ่อมแซมวัด การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักเกณฑ์การให้บริการเพื่อคนทั้งมวลเป็นเรื่องสำคัญ นี่เป็นการสร้างความเชื่อมั่นและมีส่วนร่วมที่แข็งแกร่งของชุมชนในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรทางท่องเที่ยวของพื้นที่ท้องถิ่น ผ่านการมีส่วนร่วมทั้งหมดนี้ จะช่วยในการสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าและมีความหมายต่อทั้งชุมชนและ

นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมวัดแห่งนี้ได้อย่างดีและเข้าใจถึงความสำคัญของพุทธศาสนาและวัฒนธรรมที่มีอยู่ในทุกๆ ช่วงเวลาของปี

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยได้ดังนี้

1. ประโยชน์ในเชิงทฤษฎี

1.1 งานวิจัยนี้สามารถช่วยให้ผู้ที่สนใจศึกษาได้รับความรู้เกี่ยวกับสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา สำหรับนักท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ

1.2 งานวิจัยนี้สามารถช่วยให้เข้าใจความต้องการและความจำเป็นของนักท่องเที่ยวแต่ละประเภท ที่ต้องการในการท่องเที่ยว ทำให้สามารถพัฒนาการท่องเที่ยวและบริการที่เหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้

1.3 งานวิจัยนี้สามารถส่งเสริมความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำงานวิจัยช่วยในการเข้าใจและบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

2. ประโยชน์ในเชิงวิชาการ

2.1 งานวิจัยนี้สามารถศึกษาและวิจัยเพิ่มเติมทางด้านการท่องเที่ยวและการบริการ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม บูรณาการด้านวิชาการในสถาบันการศึกษาในพื้นที่ และการสร้างโอกาสการวิจัยร่วมมือกับท้องถิ่น

2.2 งานวิจัยนี้สามารถสนับสนุนการศึกษาและวิจัยทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวแต่ละประเภท สามารถสร้างความรู้ใหม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาที่เหมาะสมและน่าสนใจ

2.3 งานวิจัยนี้สามารถพัฒนานวัตกรรมทางด้านการท่องเที่ยวที่เป็นไปได้สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีต้องการความช่วยเหลือพิเศษ ทำให้มีการพัฒนาและปรับปรุงทรัพยากรท่องเที่ยวและบริการ

3. ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติ

3.1 ผลจากวิจัยสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงการบริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี จากความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ปรับปรุงบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวทุกประเภทมากขึ้น

3.2 ผลจากวิจัยสามารถใช้ในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว ให้มีความสะดวกและการเข้าถึงที่ดีขึ้น สร้างโอกาสในการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวทุกประเภท

3.3 ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และส่งเสริมการนำไปใช้ประโยชน์ในด้านศิลปวัฒนธรรมและศาสนาให้เกิดความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี นำเสนอเป็นข้อเสนอแนะในการนำไปใช้และข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไปได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีพบว่าด้านวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่เพื่อมาทำบุญ และเดินทางกับครอบครัวญาติพี่น้อง ดังนั้นควรออกกิจกรรมและทำให้นักท่องเที่ยวทุกกลุ่มสามารถเดินทางได้ด้วยตนเองได้ควรให้ความสำคัญต่อการให้ความรู้และการฝึกอบรมบุคลากรในท้องถิ่นทุกระดับให้มีความรู้เกี่ยวกับการให้บริการและให้การช่วยเหลืออย่างถูกต้องสำหรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

1.2 ผลวิจัยองค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีโดยรวมทุกกลุ่ม พบว่าองค์ประกอบที่ส่งผลมากที่สุด คือด้านการให้บริการ รองลงมา คือด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม ด้านบุคลากร และด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ตามลำดับ ดังนั้นควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีความพร้อมในด้านสถานที่ด้านสาธารณูปโภค โดยการมีสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยวป้ายบอกทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว และมีพาหนะรับจ้างเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีพื้นที่จอดรถที่เพียงพอ มีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีการมีศูนย์บริการให้แก่คนทุกกลุ่ม ให้ข้อมูลหลากหลายรูปแบบ เช่น ระบบเสียง บริการล่ามภาษา และควรมีท่าเลที่ตั้งสะดวกและง่ายต่อการแวะซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจแก่นักท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

1.3 ผลวิจัยสมการเชิงโครงสร้างแบบจำลองความต้องการต่อการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีพบว่าด้านสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการให้บริการ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสูงที่สุด ดังนั้นควร ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพการบริการของสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีให้มีความพร้อมในด้านสถานที่ด้านสาธารณูปโภค โดยการมีสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะอาดโครงสร้างพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยว อาทิเช่น ที่จอดรถ มหาน้ำที่ถูกสุขลักษณะ ป้ายสัญลักษณ์ ประชาสัมพันธ์ข้อมูล สำหรับคนทั้งมวล

1.4 ผลวิจัยพบว่าความต้องการในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีด้านบุคลากร มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออุปสรรคในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีสูงสุด ดังนั้นควรให้ความสำคัญต่อการให้ความรู้และการฝึกอบรมบุคลากรในท้องถิ่นทุกระดับให้มีความรู้เกี่ยวกับการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีและควรสนับสนุนและให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาและการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดมาตรฐานในการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีและควรส่งเสริมให้ประชาชนพื้นที่ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดและการออกความเห็นในการกำหนดกิจกรรมแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานีร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

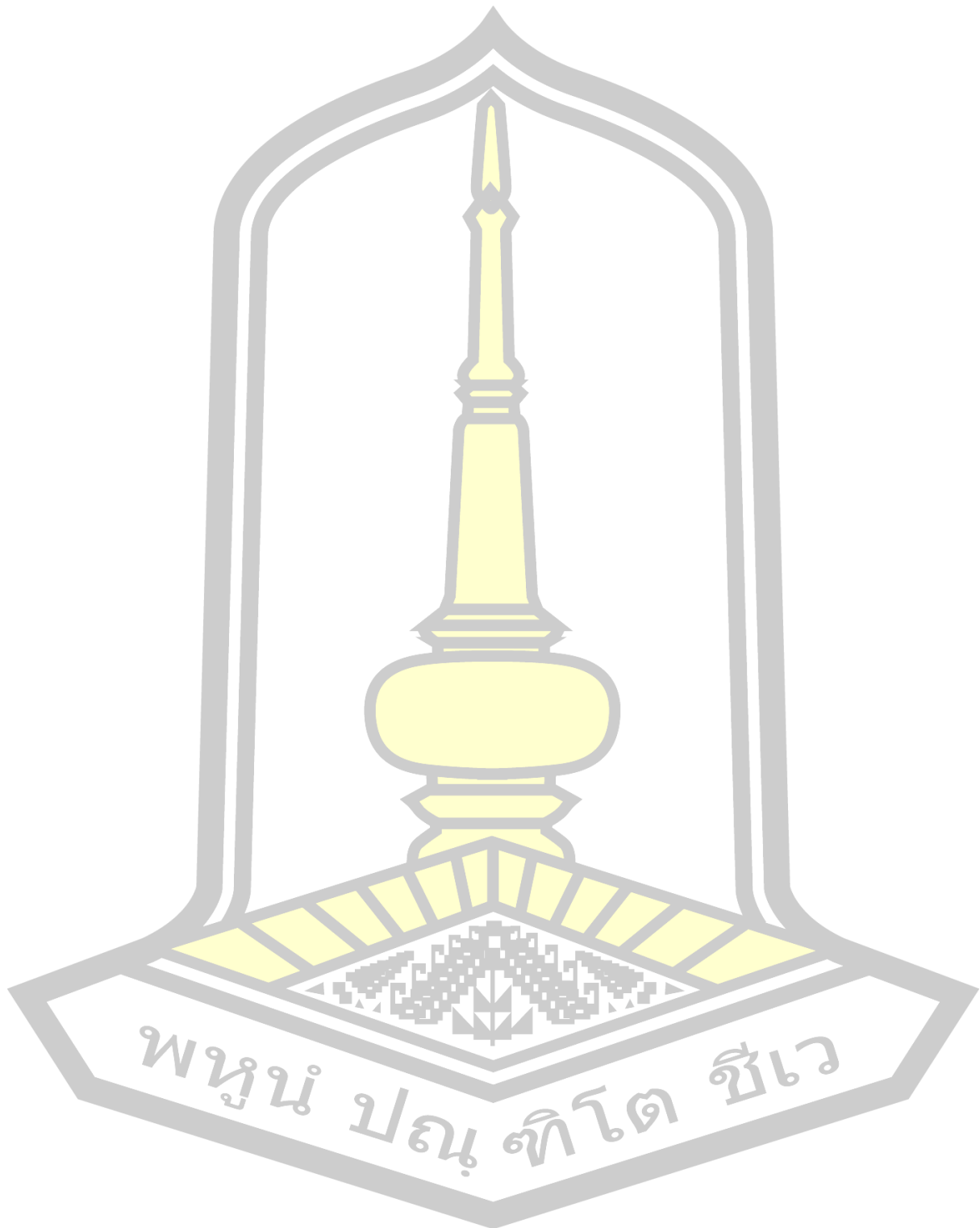
2.1 ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษากลุ่มประกอบเชิงยืนยันสำหรับนักท่องเที่ยวแต่ละประเภท เพื่อขยายองค์ความรู้ต่อไป

2.2 ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มอย่างเฉพาะเจาะจง เพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้เหมาะสมในแต่ละกลุ่ม

2.3 ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรออกแบบการบริการด้านการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวแต่ละประเภท ให้เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวทุกประเภท

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกพรรณ วิบูลย์ศรีน และวิกานดา พรสกุลวานิช. (2563). การใช้บริการเว็บไซต์ตัวแทนการท่องเที่ยว บุคลิกลักษณะ ทักษะจิตพิสัยพลทางสังคม ความเป็นประโยชน์ของข้อมูล และความตั้งใจเชิงพฤติกรรม. ปทุมธานี: สาขาวิชาสื่อสารวิทยา คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กรมการท่องเที่ยว. (2561). การจัดการการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2561. จาก <http://www.saradd.com/index.php?option=com>.
- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2557). รายงานประจำปี 2556. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2563). รายงานประจำปี 2563. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ.
- กฤติกา คุณูปการ เพชรอำไพ ตาระกา ธรรมบุญ วิศิษฐ์ศักดิ์ และกัมพิพัฒน์ มโนมัยกุล. (2561). การส่งมอบคุณค่าและการออกแบบประสบการณ์ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ. กรุงเทพฯ: คณะการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- กัลยา สว่างคง. (2561). การท่องเที่ยวเพื่อคนพิการ: ความท้าทายสำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย. วารสารวิทยาลัยราชสุดา เพื่อการวิจัยและพัฒนาคนพิการ, 13, 81-98.
- กัลยา สว่างคง และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2560). เรื่องเล่าการท่องเที่ยวของผู้พิการทางสายตาในสังคมไทย. วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม (E-jodil) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 7(2), 20-19.
- กัลยา สว่างคง. (2563). การศึกษาสภาพปัญหาในการจัดนำเที่ยวและความต้องการพัฒนาทักษะของมัคคุเทศก์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคนพิการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- กิตติกร สันคติประภา. (2560). เงื่อนไขการฟื้นฟูตลาดน้ำชุมชนผ่านการสร้างความรับรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เกียรติศักดิ์ บุตรราช สุพิมล ศรศักดิ์ดา นคร จันทราช เอกชัย ศรีบุรินทร์ และพระสฤทธิ์ สุมโน. (2562). การศึกษาเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของพระสงฆ์สายวัดป่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี.

จิรกิตต์ภณ พิริยสุวัฒน์ พระราชปรีชาภุณี (โคกโพธิ์) พระธนากร สนตมโน และอาทิตย์ วรรณะ.

(2563). การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอเชียงคานจังหวัดเลยและเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ชฎิล มาตรา และโอชัยญา บัวธรรม. (2560). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของพระบรมธาตุนาดูน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชนัญ วงษ์วิภาค. (ม.ป.ป.). เอกสารประกอบการสอนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชุติกายุจน์ แจ่มเสนาะ. (2561). การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทั้งมวล กรณีศึกษาโรงละครสยามนิรมิตและพิพิธภัณฑ์ศิลปะไทยร่วมสมัย MOCA. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทพัฒนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาที่อยู่อาศัยและอสังหาริมทรัพย์ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชุติกายุจน์ แจ่มเสนาะ. (2563). การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทั้งมวล กรณีศึกษาโรงละครสยามนิรมิตและพิพิธภัณฑ์ศิลปะไทยร่วมสมัย MOCA. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชุมเขต แสงเจริญ. (2563). ส่งเสริมและจัดทำแผนขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชุมเขต แสงเจริญ ดรชนี เอ็มพันธุ์ และกัธร กุลชล. (2560). แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทั้งมวลในอุทยานแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฐิติยุทธิ์ พิชญโยธิน สุวรรณิ์ รูปจัน และสุชาย ธนเสถียร. (2561). การออกแบบระบบลูกค้าสัมพันธ์สำหรับนักท่องเที่ยวเชิงการแพทย์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

ณัฐบดี วิริยวัฒน์ และสุรชาติ สินวรรณ. (2555). พฤติกรรมการใช้หมวกนิรภัยในการป้องกันอุบัติเหตุของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 5(2).

ไตรรัตน์ จารุทัศน์. (2560). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ การพัฒนาแนวทางการก่อสร้างและปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดลอมเพื่อการอยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

ทัศนะวัน ด่วนตระกูลศิลป์ และวันวิสา ด่วนตระกูลศิลป์. (2562). การประเมินคุณภาพการบริการ
ที่มีต่อการท่องเที่ยวพืชรภัณฑ์สถานแห่งชาติในกรุงเทพมหานคร: เปรียบเทียบระหว่าง
นักท่องเที่ยวต่างชาติหญิงเดี่ยวและนักท่องเที่ยวชายเดี่ยว. กรุงเทพฯ: สาขาวิชา
การจัดการบริการธุรกิจเรือสำราญ วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการมหาวิทยาลัย
ศรีปทุม.

เที่ยงธรรม สิทธิจันทเสน นิคม ลนขุนทด อัญญา วรรณกายนต์ สุรเชษฐ์ วงศ์ชัย ประทุม สุรเชษฐ์
วงศ์ชัย ประทุม,สุชาติ คุณนิล ชุตินา มูลดับ และภัทรารัตน์ ชิตชอบ. (2562). การสกัด
ข้อมูลเพื่อการออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันการท่องเที่ยวเศรษฐกิจชุมชนจังหวัด
สุรินทร์. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

ธีระวัฒน์ แสนคำ และคณะ. (2561). ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
ตามแนวพระพุทธศาสนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย. พระนครศรีอยุธยา:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

นภาพร ทาระอาธร. (2563). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดร้อยเอ็ด
สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
ท่องเที่ยวและโรงแรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นวลน้อย บุญวงษ์. 2545. หลักการออกแบบ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นุชรา แสงสุข. (2565). การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางกาย.
วารสารวิชาการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, 13(1), 57-82

บัญชา บุณยสิงห์ อัยยานันท์ จิตรโรจนรักษ์ พัชรา สืบศิริ และมณฑล จันทร์แจ่มใส. (2562). ต้นแบบ
การพัฒนาปรับปรุงอาคารเพื่อเข้าสู่การออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อคนทั้งมวล กรณีศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

บุปผชาติ แต่งเกลี้ยง สิทธิชัย นวลเศรษฐ และดนวัต สิริสุข. (2562). การพัฒนาการท่องเที่ยว
เชิงศาสนา เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช:
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.

เบญจพร บัวสำลี. (2563). การติดตามและประเมินผลโครงการเมืองที่เป็นมิตรสำหรับคนพิการและ
คนทั้งมวล. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

ปฐมา หาเรือนทรง. (2560). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเดินทางมาไหว้พระ 9 วัด
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. รายงานการค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
กรุงเทพ.

ประวิต เอรารรณ. (2560). *ปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบเพื่อคนทั้งมวล*. สุราษฎร์ธานี: วารสารราชภัฏ สุราษฎร์ธานี.

ประวิทย์ เฮงพระธานี และโสวิทย์ บำรุงภักดี. (2562). *การจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดในจังหวัด ขอนแก่น*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.

ปิ่นฤทัย คงทอง. (2562). *การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสำหรับการ บริการนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติ*. สุราษฎร์ธานี: สาขาการจัดการท่องเที่ยวและ นันทนาการ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต สุราษฎร์ธานี.

พระครูธรรมธรศิริวัฒน์สิริวัฒนโน พระมหาสิงห์ณรงค์ สิรินทรเมธี พระสุภาพร เตชธโร นคร จันทราข และเกียรติศักดิ์ บุตรราช. (2563). *กระบวนการพัฒนาจิตใจและปัญญาของพระสงฆ์สายวัด ป่าเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูวิจิตรรัตนวัตร (ณรงค์ฤทธิ์จิตรภักดี) และคณะ. (2563). *แนวทางการประยุกต์ใช้พุทธปรัชญา และปรัชญาหลังนวยุคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนาในจังหวัดสงขลา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.

พระครูอุดรภาวนาคูณ (สจจาโสภ). (2563). *แนวทางการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัด ในอำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี*. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร., 8(3), 1024-1037.

พระมหาณัฐกิตติ อนารโท สิริสุตาภรณ์ วิมาน คมภิรปญญ สิริวัฒนโน พระครูธรรมธรศิริวัฒน์. (2560). *รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงพุทธของพระสงฆ์สายวัดป่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของประเทศไทย*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต อุบลราชธานี.

พลพงศ์ สุขสว่าง. (2556). *โมเดลสมการโครงสร้าง*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

มนชนก จุลสิกข์. (2562). *แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดในพื้นที่ฝั่งธนบุรี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

ละเอียต คีลาน้อย และคณะ. (2562). *ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยวเพื่อทุกคน พระบรมธาตุนาควน จังหวัดมหาสารคาม*. มหาสารคาม: คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วนิดา ขำเขียว. (2562). *การท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญทางพระพุทธศาสนา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ ธานี*. พระนครศรีอยุธยา สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

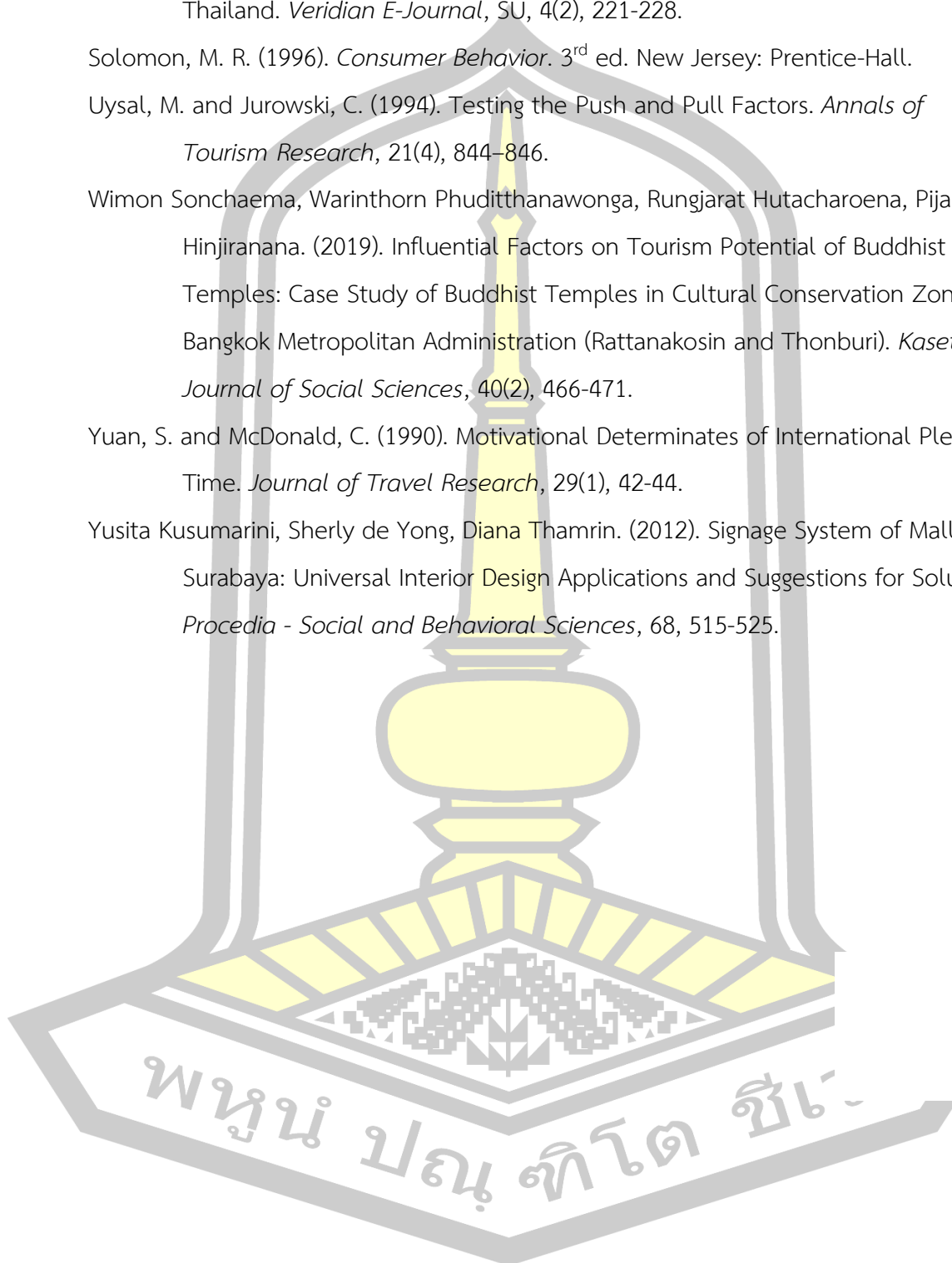
- ศุภกานต์ ไชยนวน. (2561). โครงการเสนอแนะ "การออกแบบระบบบริการและภาพลักษณ์ของศูนย์ ฟังได้และชั้นสูตร โรงพยาบาล ตำรวจ (OSCC)" เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปการออกแบบ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศุภกิจ ยัมสรวล. (2561). การใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่นในการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อพัฒนา แหล่งพุร้อน กลุ่มท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศุภร เสรีรัตน์. (2545). พฤติกรรมผู้บริโภค. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ด้านสุขภาพการพิมพ์.
- ศุภลักษณ์ อัครางกูร. (2551). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. ขอนแก่น: คลังน่านาวิทยา.
- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. (2559). การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของศาสนสถาน ใน ปริญญา ชูแก้ว. บรรณาธิการ. คู่มือการดูแลศาสนสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2563). จำนวนวัดในประเทศไทยรายจังหวัด. สืบค้นเมื่อ มกราคม 2565. จาก <https://www.onab.go.th/th/page/item/index/id/1>.
- สุกัลยา ไหระเรือง เทพประวิณจันทร์แรง และพูนชัย ปันธิยะ. (2563). การศึกษาวิเคราะห์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธในล้านนา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่.
- สุพัตรา กาญจนภาส สมเดช รุ่งศรีสวัสดิ์ และบัณฑิต ผังนรินทร์. (2563). อิทธิพลของนวัตกรรม การจัดการคุณภาพการบริการอิเล็กทรอนิกส์ ความไว้วางใจ และคุณค่าตราสินค้าที่มีต่อ พฤติกรรมผู้บริโภคของธุรกิจ ตัวแทนการท่องเที่ยวแบบออนไลน์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สาขาวิชานวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน. (2560). การศึกษาข้อจำกัดทางการท่องเที่ยวและความตั้งใจในการเดินทางท่องเที่ยวของคนพิการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (2562). ชุดความรู้เรื่องสถานที่ท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับทุกคน (Accessible for All). สืบค้นเมื่อมีนาคม 2565. จาก <https://tis.dasta.or.th/dastaknowledge/accessforall/>.

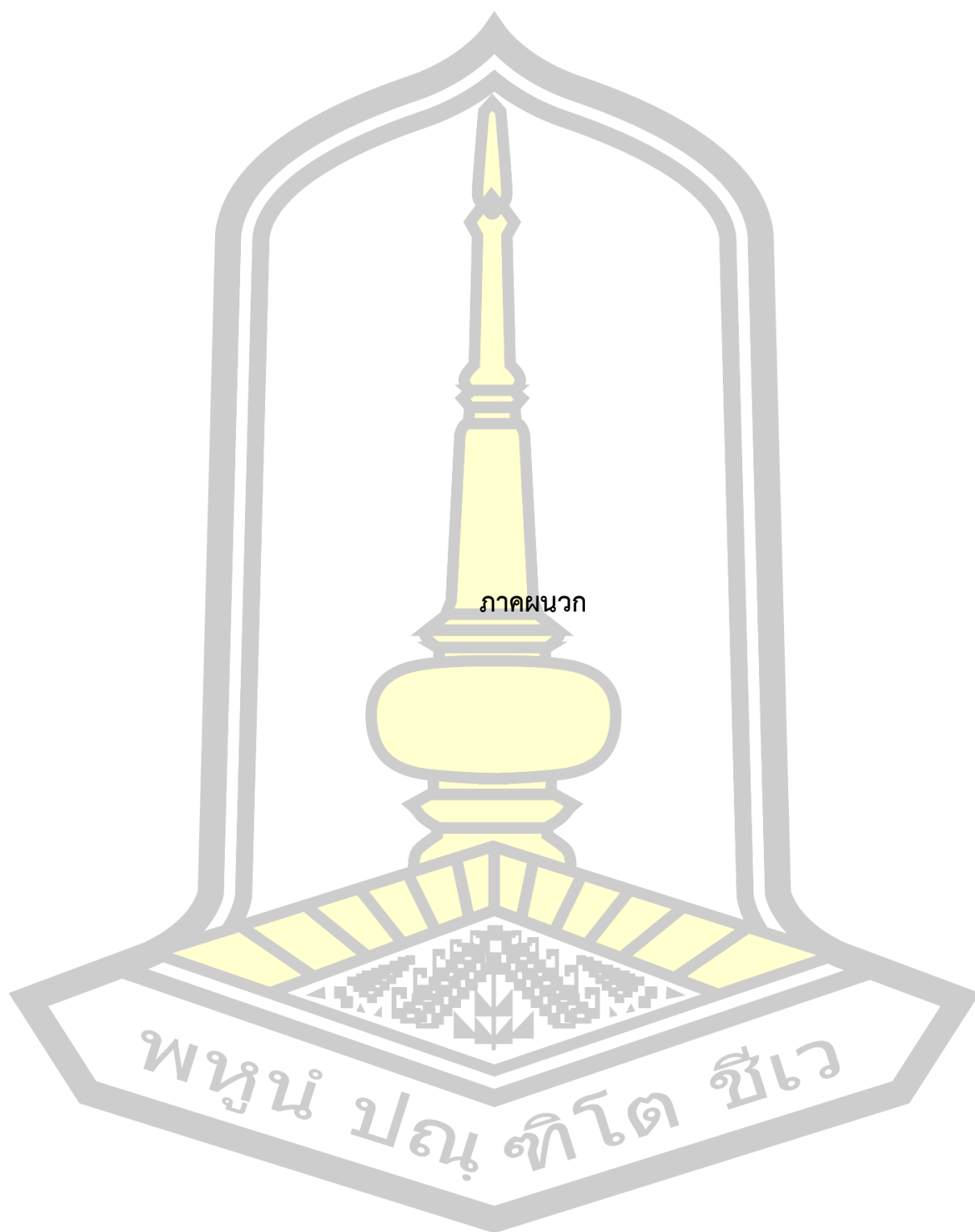
- อนุชา แฝงเพชร. (2561). “พิพิธภัณฑน์มีชีวิต: อารยสถาปัตย์ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุและคนพิการ” กรณีศึกษา: ตำบลขึ้นน้ำร้าย อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เอี่ยมพร หลินเจริญ. (2554). การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ เรื่องการศึกษาชุมชนเพื่อสืบค้นองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น. พิษณุโลก: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- Adam Piotr Zajac. (2016). City Accessible for Everyone – Improving Accessibility of Public Transport using the Universal Design Concept. *Transportation Research Procedia*, 14, 1270–1276.
- Afacan, Y. Afacan. (2011). Teaching Universal Design: An Empirical Research in Interior Architecture *Procedia. Social and Behavioral Sciences*, 15, 3185-3192.
- Ambrose, G., and Harris, P. (2010). *Design Thinking*. Switzerland: AVA Publishing.
- Blades, M., Ungar, S., and Spencer, C. (1999). Map use by Adults with Visual Impairments. *The Professional Geographer*, 51(4), 539-553.
- Bollen, K. A. (1989). *Structural Equations with Latent Variables*. N.J.: Wiley.
- Boonmeesrisanga, M., Samaswat, C., Promtakaew, N., Yimlamai, P., Kienwong, P., Pattanachaidamrong, P. and Vessavanichakul, L. (2014). Travel Patterns of the Blinds in Thammikawittaya School, Phetchaburi. “Educational Research” National Conference no. 1 (p.1111-1119). Songkla: Prince of Songkla University, Pattani Campus.
- Bowtell, J. (2015). Assessing the Value and Market Attractiveness of the Accessible Tourism Industry in Europe: a Focus on Major Travel and Leisure Companies. *Journal of Tourism Futures*, 1(3), 203-222.
- Brown, T. (2009). *Change by Design*. New York: Harper Collins.
- Browne, M. W. and Cudeck, R. (1993). *Alternative Ways of Assessing Model Fit*. In K. A. Creswell, J. W., and Plano Clark, V. L. (2007). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. California: Thousand Oaks Sage.
- Crompton, J. (1979). Motivations of Pleasure Vacations. *Annals of Tourism Research*, 6(4), 408- 424.
- Dann, G. M. S. (1977). Anomie, Ego-Enhancement and Tourism. *Annals of Tourism Research*, (4), 184-194.

- Diamantopoulos, A., and Siguaw, A. D. (2000). *Introducing LISREL: A Guide for the Uninitiated*. London: Sage Publications.
- Durande-Moreau, A., and Usunier, J. (1999). Time Styles and the Waiting Experience: An Exploratory Study. *Journal of Service Research*, 2(2), 173-186.
- Engel, F. J., Blackwell, D. R., and Miniard, W. P. (1990). *Consumer Behavior*. 6th ed. Hinsdale: The Dryden.
- Fornell, C., and Larcker, D. F. (1981). Evaluating Structural Equation Models with Unobservable Variables and Measurement Error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.
- Fridgen, J. D. (1996). *Tourism and the Hospitality Industry* East Lansing, MI: Educational American Hotel and Lodging Association Initially Issued in 1991 as Dimensions of Tourism.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. and Anderson, R. E. (2006). *Multivariate Data Analysis*. 7th ed. Pearson: New York.
- Hair, J., et al. (2010). *Multivariate Data Analysis*. 7th ed. New Jersey: Pearson Education International.
- Harrison-Walker, L. J. (2001). The Measurement of Word-of-mouth Communication and an Investigation of Service Quality and Customer Commitment as Potential Antecedents. *Journal of Service Research*, 4, 60-75.
- Hersh, M. A. (2016). Improving Deafblind Travelers' Experiences: An International Survey. *Journal of Travel Research*, 55(3), 380-394.
- Holloway, J. C. and Robinson, C. (1995). *Marketing for Tourism*. 3rd ed. Longman: Essex.
- Khazanie, R. (1996). *Statistics in a World of Applications*. 4th ed. New York: Harper Collins.
- Klenosky, D. B. (2002). The Pull of Tourism Destinations: A Means-end Investigation. *Journal of Travel Research*, 40, 385-395.
- Lam, T., and Zhang, H. Q. (1999). Service Quality of Travel Agent : the Case of Travel Agents in Hong Kong. *Tourism Management*, 20, 341-349.

- Margaret J. D., Ellen D. R., และ Brenda P. W. (2005). "Travel Tales": An Interpretive Analysis of Constraints and Negotiations to Pleasure Travel as Experienced by Persons with Physical Disabilities. *Tourism Management*, 26(6), 919-930.
- Mcguire, J. M. and Mcguire, S. S. Scott, S. F. (2006). Shaw Universal Design and Its Applications in Educational Environments. *Remedial and Special Education*, 27(3), 166-175.
- Mustaquim, M. M. (2015). A Study of Universal Design in Everyday Life of Elderly Adults. *Procedia Computer Science*, 50-66.
- Mueller, R. O. (1996). *Confirmatory Factor Analysis. In Basic principles of Structural Equation Modeling: An Introduction to LISREL and EQS*. New York: Springer-Verlag.
- Ozogul, G. and Baran, G. (2016). Accessible Tourism: the Golden Key in the Future for the Specialized Travel Agencies. *Journal of Tourism Futures*, 2, 79-87.
- Pallant, J. (2007). *SPSS Survival Manual—A Step by Step Guide to Data Analysis using SPSS for windows*. 3rd ed. Maidenhead: Open University Press.
- Phra Nakorn Pragnrit, Phra Theethat Jaejai and Prateep Peuchthonglang. (2022). Innovation of Tourism Management at Temples on Universal Design (UD) in Chiang Mai Province. *Panidhāna Journal*, 18(1), (January-June 2022) S. Long (Eds.). *Testing Structural Equation Models* (pp. 136-162). Newbury Park, CA: Sage.
- RYT9. (2562). การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) จัดกิจกรรมส่งเสริมทางการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล (Tourism For All) ต่อยอดจากโครงการ 9 เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในปี 2560. สืบค้นเมื่อ เมษายน 2565. จาก <https://www.ryt9.com/s/prg/2937108>.
- Schiffman, L. and Kanuk, L. (1991). *Consumer Behavior*. Singapore: Prentice-Hall.
- Schumacker, R. E. and Lomax, R. G. (2010). *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling*. 3rd ed. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Sifeng Nian, Honglei Zhang, Ling Mao, Wenjing Zhao, Hui Zhang, Youhai Lu, Yingying Zhang and Yifan Xu. (2019). How Outstanding Universal Value, Service Quality and Place Attachment Influences Tourist Intention Towards World Heritage Conservation: A Case Study of Mount Sanqingshan National Park, China. *Sustainability* 2019, 11, 3321.

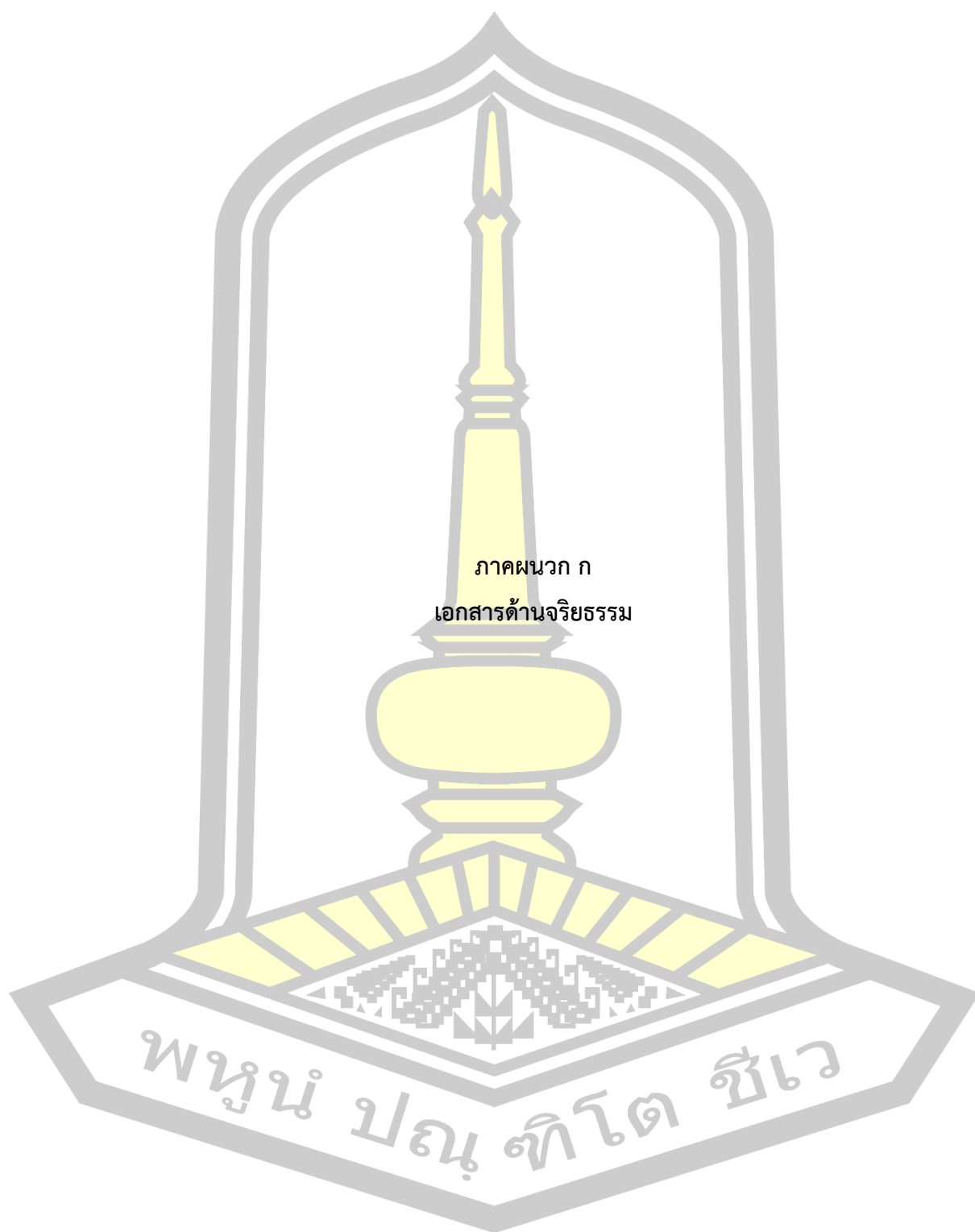
- Siriwong, P. and Saengdaeng, P. (2011). The Traveling of Physically Disabled in Thailand. *Veridian E-Journal*, SU, 4(2), 221-228.
- Solomon, M. R. (1996). *Consumer Behavior*. 3rd ed. New Jersey: Prentice-Hall.
- Uysal, M. and Jurowski, C. (1994). Testing the Push and Pull Factors. *Annals of Tourism Research*, 21(4), 844-846.
- Wimon Sonchaema, Warinthorn Phuditthanawonga, Rungjarat Hutacharoena, Pijak Hinjiranana. (2019). Influential Factors on Tourism Potential of Buddhist Temples: Case Study of Buddhist Temples in Cultural Conservation Zone of Bangkok Metropolitan Administration (Rattanakosin and Thonburi). *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 40(2), 466-471.
- Yuan, S. and McDonald, C. (1990). Motivational Determinates of International Pleasure Time. *Journal of Travel Research*, 29(1), 42-44.
- Yusita Kusumarini, Sherly de Yong, Diana Thamrin. (2012). Signage System of Malls in Surabaya: Universal Interior Design Applications and Suggestions for Solution. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 68, 515-525.

ภาคผนวก

พูน ปณ จิต ชีเว

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เอกสารรับรองโครงการวิจัย

เลขที่การรับรอง : 052-405/2566

ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาไทย) แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาอังกฤษ) Guidelines for the Service Design of Buddhist Tourism for Tourism for all in Ubon Ratchathani Province, Thailand.

ผู้วิจัย : นางสาวพุทธพร โคตรภัทร

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม

สถานที่ทำการวิจัย : จังหวัดอุบลราชธานี

ประเภทการพิจารณาแบบ : แบบเร่งรัด

วันที่รับรอง : 24 กุมภาพันธ์ 2566

วันหมดอายุ : 23 กุมภาพันธ์ 2567

ข้อเสนอการวิจัยนี้ ได้รับการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหาสารคามแล้ว และอนุมัติในด้านจริยธรรมให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องข้างต้นได้ บนพื้นฐานของโครงการงานวิจัยที่คณะกรรมการฯ ได้รับและพิจารณา เมื่อเสร็จสิ้นโครงการแล้วให้ผู้วิจัยส่งแบบฟอร์มการปิดโครงการและรายงานผลการดำเนินงานมายังคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หรือ หากมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในโครงการวิจัย ผู้วิจัยจะต้องยื่นขอรับการพิจารณาใหม่

.....
ศาสตราจารย์ ดร. สว่างจิตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษียรหญิงราตรี สว่างจิตร์)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ทั้งนี้ การรับรองนี้มีเงื่อนไขดังที่ระบุไว้ด้านหลังทุกข้อ (ดูด้านหลังของเอกสารรับรองโครงการวิจัย)

นักวิจัยทุกท่านที่ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
2. ใช้เอกสารแนะนำอาสาสมัคร ใบยินยอม (และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัยหรือใบโฆษณาถ้ามี) แบบสัมภาษณ์ และ หรือ แบบสอบถาม เฉพาะที่มีตราประทับของคณะกรรมการจริยธรรมในคน มหาวิทยาลัยมหาสารคามเท่านั้น และส่งสำเนาเอกสารดังกล่าวที่ใช้กับผู้เข้าร่วมวิจัยจริงรายแรกมาที่คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน
3. รายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงที่เกิดขึ้นหรือการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมวิจัยใดๆ ต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ภายในระยะเวลา 5 วันทำการ
4. ส่งรายงานความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน ตามเวลาที่กำหนดหรือเมื่อได้รับการร้องขอ
5. หากการวิจัยไม่สามารถดำเนินการเสร็จสิ้นภายในกำหนด ผู้วิจัยต้องยื่นขออนุมัติใหม่ก่อน อย่างน้อย 60 วัน
6. หากการวิจัยเสร็จสมบูรณ์ผู้วิจัยต้องแจ้งปิดโครงการตามแบบฟอร์มของคณะกรรมการจริยธรรมในคน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

* รายชื่อของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน (ชื่อและตำแหน่ง) ที่เข้าร่วมประชุม ณ วันที่พิจารณารับรองโครงการวิจัย (หากร้องขอล่วงหน้า)

MAHASARAKHAM UNIVERSITY ETHICS COMMITTEE FOR RESEARCH INVOLVING HUMAN SUBJECTS

Certificate of Approval

Approval number: 052-405/2023

Title : Guidelines for the Service Design of Buddhist Tourism for Tourism for all in Ubon Ratchathani Province, Thailand.

Principal Investigator : Miss. Puttaporn Khottaphat

Responsible Department : Faculty of Tourism and Hotel Management

Research site : Ubon Ratchathani Province

Review Method : Expedited Review

Date of Manufacture : 24 February 2023

expire : 23 February 2024

This research application has been reviewed and approved by the Ethics Committee for Research Involving Human Subjects, Mahasarakham University, Thailand. Approval is dependent on local ethical approval having been received. Any subsequent changes to the consent form must be re-submitted to the Committee.

Ratree S.

(Asst. Prof. Ratree Sawangjit)

Chairman

Approval is granted subject to the following conditions: (see back of this Certificate)

All approved investigators must comply with the following conditions:

1. Strictly conduct the research as required by the protocol;
2. Use only the information sheet, consent form (and recruitment materials, if any), interview outlines and/or questionnaires bearing the Institutional Review Board's seal of approval ; and return one copy of such documents of the first subject recruited to the Institutional Review Board (IRB) for the record (if applicable);
3. Report to the Institutional Review Board any serious adverse event or any changes in the research activity within five working days;
4. Provide reports to the Institutional Review Board concerning the progress of the research upon the specified period of time or when requested;
5. If the study cannot be finished within the expire date of the approval certificate, the investigator is obliged to reapply for approval at least two month before the date of expiration.
6. All the above approved documents are expired on the same date of the previously approved protocol (Protocol Number.....)

* A list of the Institutional Review Board members (names and positions) present at the meeting of Institutional Review Board on the date of approval of this study has been attached (per requested). All approved documents will be forwarded to the principal investigator.

ECMSU01-05.04

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย (สำหรับการสัมภาษณ์)
(สำหรับการตอบแบบสอบถาม 18 ปีขึ้นไป)

เรียน ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทุกท่าน

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นางสาวพุทธพร โคตรภัทร นิสิตปริญญาเอก สาขาการจัดการการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง “แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี (Guidelines for the Service Design of Buddhist Tourism for Tourism for all in Ubon Ratchathani Province, Thailand)” โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) สำรวจการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี 2) ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี และ 3) เพื่อออกแบบการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ท่านอาจจะไม่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ แต่ข้อมูลที่ได้จะมีประโยชน์ต่อการนำเสนอแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลได้อย่างตรงจุด และสามารถเป็นตัวอย่างในการนำไปใช้ประโยชน์กับจังหวัดอื่นๆต่อไป

หากท่านตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยจะขอสัมภาษณ์ในประเด็นแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี (สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน วัด และภาคประชาชน) ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 6 ตอน จำนวน 21 ข้อ ซึ่งจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 30 นาที โดยจะขอสัมภาษณ์ที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะขออนุญาตบันทึกเสียง ถ่ายภาพ และจะดำเนินการทำลายข้อมูลภายหลังเสร็จสิ้นการวิจัย

หากท่านรู้สึกอึดอัด หรือรู้สึกไม่สบายใจกับบางคำถาม ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้นได้ รวมถึงท่านมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากโครงการนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อท่านแต่ประการใด

ข้อมูลในการสัมภาษณ์จะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น และจะดำเนินการทำลายข้อมูลที่เกี่ยวข้องภายหลังเสร็จสิ้นการวิจัย

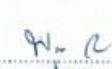
การวิจัยครั้งนี้ท่านจะไม่ได้รับค่าตอบแทนและไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

หากท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับงานวิจัย โปรดติดต่อได้ที่ นางสาวพุทธพร โคตรภัทร คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หมายเลขโทรศัพท์ 08-9846-2089

หากท่านได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้หรือต้องการทราบสิทธิของท่านขณะเข้าร่วมการวิจัยนี้ สามารถติดต่อได้ที่ “คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กองส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม” โทร. 043-754416 เบอร์ภายใน 1755

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

(นางสาวพุทธพร โคตรภัทร)
ผู้วิจัย

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย (สำหรับการสัมภาษณ์)
(สำหรับการตอบแบบสอบถาม 18 ปีขึ้นไป)

เรียน ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทุกท่าน

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นางสาวพุทธพร โคตรภัทร นิสิตปริญญาเอก สาขาการจัดการการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง “แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี (Guidelines for the Service Design of Buddhist Tourism for Tourism for all in Ubon Ratchathani Province, Thailand)” โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) สำรวจการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี 2) ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี และ 3) เพื่อออกแบบการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ท่านอาจจะไม่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ แต่ข้อมูลที่ได้จะมีประโยชน์ต่อการนำเสนอแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลได้อย่างตรงจุด และสามารถเป็นตัวอย่างในการนำไปใช้ประโยชน์กับจังหวัดอื่นๆต่อไป

หากท่านตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยจะขอสัมภาษณ์ในประเด็นแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี (สำหรับผู้ให้บริการ) ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 5 ตอน จำนวน 32 ข้อ ซึ่งจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 30 นาที โดยจะขอสัมภาษณ์ที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะขออนุญาตบันทึกเสียง ถ่ายภาพ และจะดำเนินการทำลายข้อมูลภายหลังเสร็จสิ้นการวิจัย

หากท่านรู้สึกอึดอัด หรือรู้สึกไม่สบายใจกับบางคำถาม ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้นได้ รวมถึงท่านมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากโครงการนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อท่านแต่ประการใด

ข้อมูลในการสัมภาษณ์จะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น และจะดำเนินการทำลายข้อมูลที่เกี่ยวข้องภายหลังเสร็จสิ้นการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ท่านจะไม่ได้รับค่าตอบแทนและไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

หากท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับงานวิจัย โปรดติดต่อได้ที่ นางสาวพุทธพร โคตรภัทร คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หมายเลขโทรศัพท์ 08-9846-2089

หากท่านได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้หรือต้องการทราบสิทธิของท่านขณะเข้าร่วมการวิจัยนี้ สามารถติดต่อได้ที่ “คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กองส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม” โทร. 043-754416 เบอร์ภายใน 1755

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

.....
(นางสาวพุทธพร โคตรภัทร)
ผู้วิจัย

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย (สำหรับการสัมภาษณ์)
(สำหรับการตอบแบบสอบถาม 18 ปีขึ้นไป)

เรียน ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทุกท่าน

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นางสาวพุทธพร โคตรภัทร นิสิตปริญญาเอก สาขาการจัดการการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง “แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี (Guidelines for the Service Design of Buddhist Tourism for Tourism for all in Ubon Ratchathani Province, Thailand)” โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) สำรวจการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี 2) ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี และ 3) เพื่อออกแบบการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ท่านอาจจะไม่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ แต่ข้อมูลที่ได้อาจมีประโยชน์ต่อการนำเสนอแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลได้อย่างตรงจุด และสามารถเป็นตัวอย่างในการนำไปใช้ประโยชน์กับจังหวัดอื่นๆต่อไป

หากท่านตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยจะขอสัมภาษณ์ในประเด็นแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี (สำหรับนักท่องเที่ยว) ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 6 ตอน จำนวน 26 ข้อ ซึ่งจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 30 นาที โดยจะขอสัมภาษณ์ที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะขออนุญาตบันทึกเสียง ถ่ายภาพ และจะดำเนินการทำลายข้อมูลภายหลังเสร็จสิ้นการวิจัย

หากท่านรู้สึกอึดอัด หรือรู้สึกไม่สบายใจกับบางคำถาม ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้นได้ รวมถึงท่านมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากโครงการนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อท่านแต่ประการใด

ข้อมูลในการสัมภาษณ์จะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น และจะดำเนินการทำลายข้อมูลที่เกี่ยวข้องภายหลังเสร็จสิ้นการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ท่านจะไม่ได้รับค่าตอบแทนและไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

หากท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับงานวิจัย โปรดติดต่อได้ที่ นางสาวพุทธพร โคตรภัทร คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หมายเลขโทรศัพท์ 08-9846-2089

หากท่านได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้หรือต้องการทราบสิทธิของท่านขณะเข้าร่วมการวิจัยนี้ สามารถติดต่อได้ที่ “คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กองส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม” โทร. 043-754416 เบอร์ภายใน 1755

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

(นางสาวพุทธพร โคตรภัทร)
ผู้วิจัย

ECMSU01-06.05

แบบแสดงความยินยอมให้ทำการวิจัยจากอาสาสมัคร
(สำหรับอาสาสมัครผู้พิการตามกฎหมาย : ประทับลายนิ้วมือ)

ข้าพเจ้า (นาง/นางสาว/นาย) นามสกุล อายุ ปี
 บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด

ได้อ่านคำชี้แจง/รับฟังคำอธิบายจาก นางสาวพุทธพร โคตรภัทร เกี่ยวกับการเป็นอาสาสมัครในโครงการวิจัยเรื่อง “แนวทางการออกแบบบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี” โดยข้อความที่อธิบายประกอบด้วย รายละเอียดทั้งหมดเกี่ยวกับที่มาและจุดมุ่งหมายในการทำวิจัย, รายละเอียดของขั้นตอนต่างๆ ที่ข้าพเจ้าต้องปฏิบัติและได้รับการปฏิบัติ, ประโยชน์ที่ข้าพเจ้าจะได้รับจากการวิจัย และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเข้าร่วมการวิจัย รวมทั้งแนวทางป้องกันและแก้ไขหากเกิดอันตราย โดยได้อ่าน/รับฟังคำอธิบายข้อความในเอกสารชี้แจงสำหรับอาสาสมัครที่ให้สัมภาษณ์ โดยตลอด อีกทั้งยังได้รับคำอธิบายและการตอบข้อสงสัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ตลอดจนการรับรองจากผู้วิจัยที่จะเก็บรักษาข้อมูลของข้าพเจ้าไว้เป็นความลับ และไม่ระบุชื่อหรือข้อมูลส่วนตัวเป็นรายบุคคลต่อสาธารณชน โดยผลการวิจัยจะนำเสนอในลักษณะภาพรวมที่เป็นการสรุปผลการวิจัยเพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

“ในการเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครของโครงการวิจัยครั้งนี้ ข้าพเจ้าเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ” และข้าพเจ้าสามารถถอนตัวจากการศึกษานี้เมื่อใดก็ได้ ถ้าข้าพเจ้าปรารถนา โดยจะไม่มีผลกระทบและไม่เสียสิทธิใดๆ ที่ข้าพเจ้าจะได้รับต่อไปในอนาคต

ข้าพเจ้าเข้าใจข้อความในเอกสารชี้แจงอาสาสมัคร และแบบแสดงความยินยอมนี้โดยตลอดแล้วจึงลงลายมือชื่อไว้ ณ ที่นี้

ลงชื่อ.....อาสาสมัคร

(.....)

วันที่.....

หมายเหตุ: ในกรณีที่อาสาสมัครไม่สามารถ อ่านหนังสือ/ลงลายมือชื่อ ได้ ให้ใช้การประทับลายมือแทนดังนี้ :

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

วันที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ขอความยินยอม

(.....)

วันที่.....

ECMSU01-06.05

ข้าพเจ้าไม่สามารถอ่านหนังสือได้ แต่ผู้วิจัยได้อ่านข้อความในแบบยินยอมนี้ให้แก่ข้าพเจ้าฟังจนเข้าใจดี
ข้าพเจ้าจึงประทับตราลายนิ้วมือขวาของข้าพเจ้าในแบบยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลายมือชื่อผู้อธิบาย.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลายมือพยาน..... (พยานต้องไม่ใช่แพทย์หรือ

ผู้วิจัย)

ECMSU01-06.05

แบบแสดงความยินยอมให้ทำการวิจัยจากอาสาสมัคร
(สำหรับอาสาสมัครผู้พิการตามกฎหมาย : ประทับลายนิ้วมือ)

ข้าพเจ้า (นาง/นางสาว/นาย) นามสกุล อายุ ปี
 บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด

ได้อ่านคำชี้แจง/รับฟังคำอธิบายจาก นางสาวพุทธพร โคตรภัทร เกี่ยวกับการเป็นอาสาสมัครในโครงการวิจัยเรื่อง “แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี” โดยข้อความที่อธิบายประกอบด้วย รายละเอียดทั้งหมดเกี่ยวกับที่มาและจุดมุ่งหมายในการทำวิจัย, รายละเอียดของขั้นตอนต่างๆ ที่ข้าพเจ้าต้องปฏิบัติและได้รับการปฏิบัติ, ประโยชน์ที่ข้าพเจ้าจะได้รับจากการวิจัย และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเข้าร่วมการวิจัย รวมทั้งแนวทางป้องกันและแก้ไขหากเกิดอันตราย โดยได้อ่าน/รับฟังคำอธิบายข้อความในเอกสารชี้แจงสำหรับอาสาสมัครที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม โดยตลอด อีกทั้งยังได้รับคำอธิบายและการตอบข้อสงสัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ตลอดจนการรับรองจากผู้วิจัยที่จะเก็บรักษาข้อมูลของข้าพเจ้าไว้เป็นความลับ และไม่ระบุชื่อหรือข้อมูลส่วนตัวเป็นรายบุคคลต่อสาธารณชน โดยผลการวิจัยจะนำเสนอในลักษณะภาพรวมที่เป็นการสรุปผลการวิจัยเพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

“ในการเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครของโครงการวิจัยครั้งนี้ ข้าพเจ้าเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ” และข้าพเจ้าสามารถถอนตัวจากการศึกษานี้เมื่อใดก็ได้ ถ้าข้าพเจ้าปรารถนา โดยจะไม่มีผลกระทบและไม่เสียสิทธิใดๆ ที่ข้าพเจ้าจะได้รับต่อไปในอนาคต

ข้าพเจ้าเข้าใจข้อความในเอกสารชี้แจงอาสาสมัคร และแบบแสดงความยินยอมนี้โดยตลอดแล้วจึงลงลายมือชื่อไว้ ดังนี้

ลงชื่อ.....อาสาสมัคร
 (.....)
 วันที่.....

หมายเหตุ: ในกรณีที่อาสาสมัครไม่สามารถ อ่านหนังสือ/ลงลายมือชื่อ ได้ ให้ใช้การประทับลายมือแทนดังนี้ :

ลงชื่อ.....พยาน
 (.....)
 วันที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ขอความยินยอม
 (.....)
 วันที่.....

ECMSU01-06.05

ข้าพเจ้าไม่สามารถอ่านหนังสือได้ แต่ผู้วิจัยได้อ่านข้อความในแบบยินยอมนี้ให้แก่ข้าพเจ้าฟังจนเข้าใจดี

ข้าพเจ้าจึงประทับตราลายนิ้วมือขวาของข้าพเจ้าในแบบยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลายมือชื่อผู้อธิบาย.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลายมือพยาน..... (พยานต้องไม่ใช่แพทย์หรือ

ผู้วิจัย)

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย (สำหรับการสนทนากลุ่ม)
(สำหรับการตอบแบบสอบถาม 18 ปีขึ้นไป)

เรียน ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทุกท่าน

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นางสาวพุทธพร โคตรภัทร นิสิตปริญญาเอก สาขาการจัดการการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง “แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี (Guidelines for the Service Design of Buddhist Tourism for Tourism for all in Ubon Ratchathani Province, Thailand)” โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) สืบหาการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี 2) ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี และ 3) เพื่อออกแบบการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ท่านอาจจะไม่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ แต่ข้อมูลที่ได้จะมีประโยชน์ต่อการนำเสนอแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลได้อย่างตรงจุด และสามารถเป็นตัวอย่างในการนำไปใช้ประโยชน์กับจังหวัดอื่นๆต่อไป

หากท่านตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยจะขอความร่วมมือจากท่านในการสนทนากลุ่ม ในประเด็นแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งจะใช้เวลาในการสนทนากลุ่ม ประมาณ 3 ชั่วโมง โดยจะขอดำเนินการสนทนากลุ่ม ณ สถานที่ที่ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทุกท่านสะดวกพร้อมกัน

ผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเสียง และถ่ายภาพในระหว่างการสนทนากลุ่ม ทั้งนี้เพื่อความถูกต้องของเนื้อหา ผู้วิจัยจะใช้รหัสแทนชื่อและนามสกุลจริงของท่านลงในแบบบันทึกข้อมูลเทปการสนทนากลุ่ม และจะดำเนินการทำลายข้อมูลภายหลังเสร็จสิ้นการวิจัย ซึ่งไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ท่านแต่ประการใด จะไม่มีการระบุชื่อ/ข้อมูลส่วนตัวของท่าน หากผู้วิจัยจำเป็นต้องแสดงภาพถ่ายที่มีรูปของท่าน ผู้วิจัยจะมีมติระงับไม่ให้เห็นภาพหน้าทั้งหมดของท่าน จะทำการเบลอนำหน้า หรือถ่ายด้านหลัง และจะใช้แสดงเพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

หากท่านรู้สึกอึดอัด หรือรู้สึกไม่สบายใจระหว่างการสนทนากลุ่ม ท่านมีสิทธิถอนตัวออกจากโครงการนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด ไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อการประกอบอาชีพของท่าน

ข้อมูลที่ได้จากท่านในการสนทนากลุ่ม จะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น และจะดำเนินการทำลายข้อมูลที่เกี่ยวข้องภายหลังเสร็จสิ้นการวิจัย

ในการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ท่านจะไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น แต่ท่านจะได้รับของที่ระลึก มูลค่า 300 บาท จำนวน 1 ชุด เมื่อการสนทนากลุ่มสิ้นสุดลง

หากท่านมีข้อสงสัยเกี่ยวกับงานวิจัย โปรดติดต่อได้ที่ นางสาวพุทธพร โคตรภัทร คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หมายเลขโทรศัพท์ 08-9846-2089

หากท่านได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้หรือต้องการทราบสิทธิของท่านขณะเข้าร่วมการวิจัยนี้ สามารถติดต่อได้ที่ “คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กองส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม” โทร. 043-754416 เบอร์ภายใน 1755

ECMSU01-05.04

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

.....
(นางสาวพุทธพร โคตรภัทร)
ผู้วิจัย

ศูนย์ ปณ. ทีโตะ ข

ECMSU01-06.05

แบบแสดงความยินยอมให้ทำการวิจัยจากอาสาสมัคร
(สำหรับอาสาสมัครผู้พิการตามกฎหมาย : ประทับลายนิ้วมือ)

ข้าพเจ้า (นาง/นางสาว/นาย) นามสกุล อายุ ปี
 บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด

ได้อ่านคำชี้แจง/รับฟังคำอธิบายจาก นางสาวพุทธพร โคตรภัทร เกี่ยวกับการเป็นอาสาสมัครในโครงการวิจัยเรื่อง “แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี” โดยข้อความที่อธิบายประกอบด้วย รายละเอียดทั้งหมดเกี่ยวกับที่มาและจุดมุ่งหมายในการทำวิจัย, รายละเอียดของขั้นตอนต่างๆ ที่ข้าพเจ้าต้องปฏิบัติและได้รับการปฏิบัติ, ประโยชน์ที่ข้าพเจ้าจะได้รับจากการวิจัย และความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเข้าร่วมการวิจัย รวมทั้งแนวทางป้องกันและแก้ไขหากเกิดอันตราย โดยได้อ่าน/รับฟังคำอธิบายข้อความในเอกสารชี้แจงสำหรับอาสาสมัครที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม โดยตลอด อีกทั้งยังได้รับคำอธิบายและการตอบข้อสงสัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ตลอดจนการรับรองจากผู้วิจัยที่จะเก็บรักษาข้อมูลของข้าพเจ้าไว้เป็นความลับ และไม่ระบุชื่อหรือข้อมูลส่วนตัวเป็นรายบุคคลต่อสาธารณชน โดยผลการวิจัยจะนำเสนอในลักษณะภาพรวมที่เป็นการสรุปผลการวิจัยเพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

“ในการเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครของโครงการวิจัยครั้งนี้ ข้าพเจ้าเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ” และข้าพเจ้าสามารถถอนตัวจากการศึกษานี้เมื่อใดก็ได้ ถ้าข้าพเจ้าปรารถนา โดยจะไม่มีผลกระทบและไม่เสียสิทธิใดๆ ที่ข้าพเจ้าจะได้รับต่อไปในอนาคต

ข้าพเจ้าเข้าใจข้อความในเอกสารชี้แจงอาสาสมัคร และแบบแสดงความยินยอมนี้โดยตลอดแล้วจึงลงลายมือชื่อไว้ ณ ที่นี้

ลงชื่อ.....อาสาสมัคร

(.....)

วันที่.....

หมายเหตุ: ในกรณีที่อาสาสมัครไม่สามารถ อ่านหนังสือ/ลงลายมือชื่อ ได้ ให้ใช้การประทับลายมือแทนดังนี้ :

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

วันที่.....

ลงชื่อ.....ผู้ขอความยินยอม

(.....)

วันที่.....

ECMSU01-06.05

ข้าพเจ้าไม่สามารถอ่านหนังสือได้ แต่ผู้วิจัยได้อ่านข้อความในแบบยินยอมนี้ให้แก่ข้าพเจ้าฟังจนเข้าใจดี

ข้าพเจ้าจึงประทับตราลายนิ้วมือขวาของข้าพเจ้าในแบบยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลายมือชื่อผู้อธิบาย.....

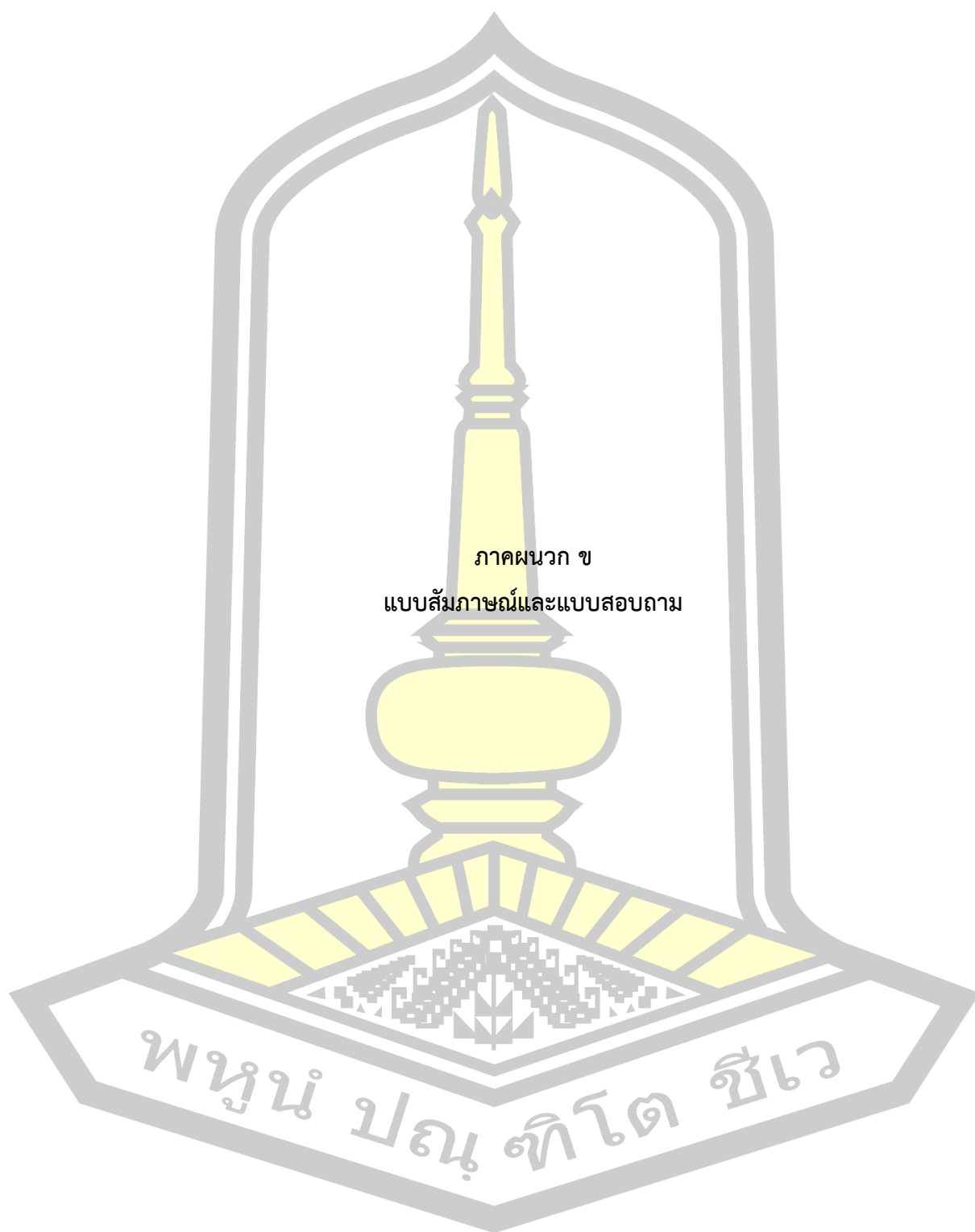
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลายมือพยาน..... (พยานต้องไม่ใช่แพทย์หรือ

ผู้วิจัย)

เลขที่.....

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
เรื่องแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล
ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี
(สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน วัดและภาคประชาชน)

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง "แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี" เพื่อออกแบบการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยข้อมูลของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบคำถาม พร้อมทั้งขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างมีทั้งหมด 6 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการบริการให้คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป
- ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว
- ตอนที่ 5 แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี
- ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผู้วิจัย: นางสาวพุทธพร โคตรภัทร
 นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว
 สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
เรื่องแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล
ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี
(สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน วัดและภาคประชาชน)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

1. ชื่อ-นามสกุล.....หมายเลขโทรศัพท์.....
2. บทบาทที่เกี่ยวข้อง.....
3. ตำแหน่งงาน.....
4. วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์
5. เริ่มการสัมภาษณ์เวลา น. สิ้นสุดการสัมภาษณ์เวลา น.

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

1.1 ท่านคิดว่าการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดควรเป็นอย่างไร

.....

.....

1.2 ท่านคิดว่าการจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวของวัดควรเป็นอย่างไร

.....

.....

1.3 ท่านคิดว่าการจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยวของวัดควรเป็นอย่างไร

.....

.....

1.4 ท่านคิดว่าการจัดการด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและต้องมีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพพื้นที่ของวัดควรเป็นอย่างไร

.....

.....

1.5 ท่านคิดว่าการจัดการแก้ไขข้อร้องเรียนของวัดควรเป็นอย่างไร

1.6 ท่านคิดว่าการจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวของวัดควรเป็นอย่างไร

1.7 ท่านคิดว่าการจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ของวัดควรเป็นอย่างไร

ก. การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่สงวนพื้นที่นันทนาการและพื้นที่พักอาศัย

ข. การกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของวันและ/หรือฤดูกาล

ค. การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว ให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ

1.8 ท่านคิดว่าชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของวัดควรเป็นอย่างไร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการบริการให้คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป

3.1 ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนา ควรเป็นอย่างไร

3.2 ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนา ควรเป็นอย่างไร

3.3 ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ /สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมของแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนา ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

3.4 ด้านบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนา ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิง
พุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ท่านคิดว่าแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธ
ศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ควรเป็นอย่างไร

4.1 ด้านการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

.....

4.2 ด้านการให้บริการ

.....

4.3 ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ /สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม

.....

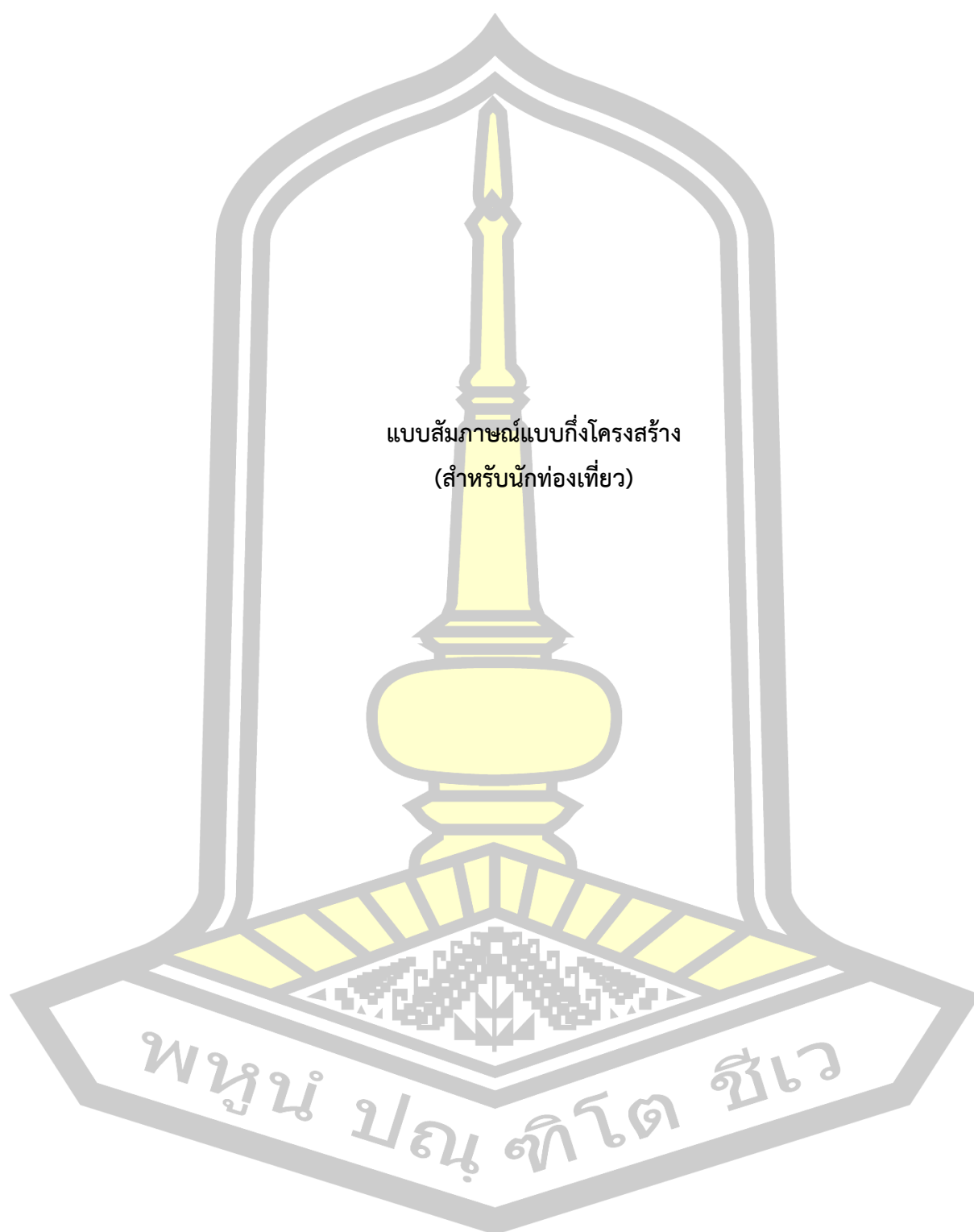
4.4 ด้านบุคลากร

.....

อุปกรณ์ประกอบการสัมภาษณ์ ☐ กล้องถ่ายรูป ☐ เทปบันทึกเสียง

ผู้สัมภาษณ์.....

เลขที่.....

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
เรื่องแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล
ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี
(สำหรับนักท่องเที่ยว)

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง "แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี" เพื่อออกแบบการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยข้อมูลของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบคำถาม พร้อมทั้งขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างมีทั้งหมด 6 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล
- ตอนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยว
- ตอนที่ 3 ความต้องการการบริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี
- ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว
- ตอนที่ 5 แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี
- ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผู้วิจัย: นางสาวพุทธพร โคตรภัทร
 นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว
 สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว

เรื่องแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

1. ชื่อ-นามสกุล.....หมายเลขโทรศัพท์.....
2. ประเภทผู้ใช้บริการ.....
3. อายุ.....อาชีพ.....
4. การศึกษา.....
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....
6. ภูมิลำเนา.....
7. วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์
8. เริ่มการสัมภาษณ์เวลา น. สิ้นสุดการสัมภาษณ์เวลา น.

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยว

1. ท่านมีวัตถุประสงค์อย่างไร ในการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

.....

2. การเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ของท่านเป็นอย่างไร

.....

3. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาโดยพาหนะใด

.....

4. ท่านมีการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจำนวนกี่ครั้ง

.....

5. ท่านรู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากช่องทางใด

.....

6. ท่านเคยมาวัดใดบ้าง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นด้านความต้องการการบริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

3.1 ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนา ท่านต้องการให้เป็นอย่างไร

3.2 ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนา ท่านต้องการให้เป็นอย่างไร

3.3 ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ /สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนา ท่านต้องการให้เป็นอย่างไร

3.4 ด้านบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนา ท่านต้องการให้เป็นอย่างไร

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว

4.1 ท่านคิดว่าด้านกายภาพ สภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ เป็นปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวของท่านหรือไม่ อย่างไร

4.2 ท่านคิดว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เป็นปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร

4.3 ท่านได้รับการปฏิบัติที่ดีจากบุคลากรผู้ให้บริการหรือไม่ อย่างไร

4.4 ท่านคิดว่าการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว เป็นปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร

ตอนที่ 5 แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ท่านคิดว่าแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ควรเป็นอย่างไร

5.1 ด้านการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

5.2 ด้านการให้บริการ

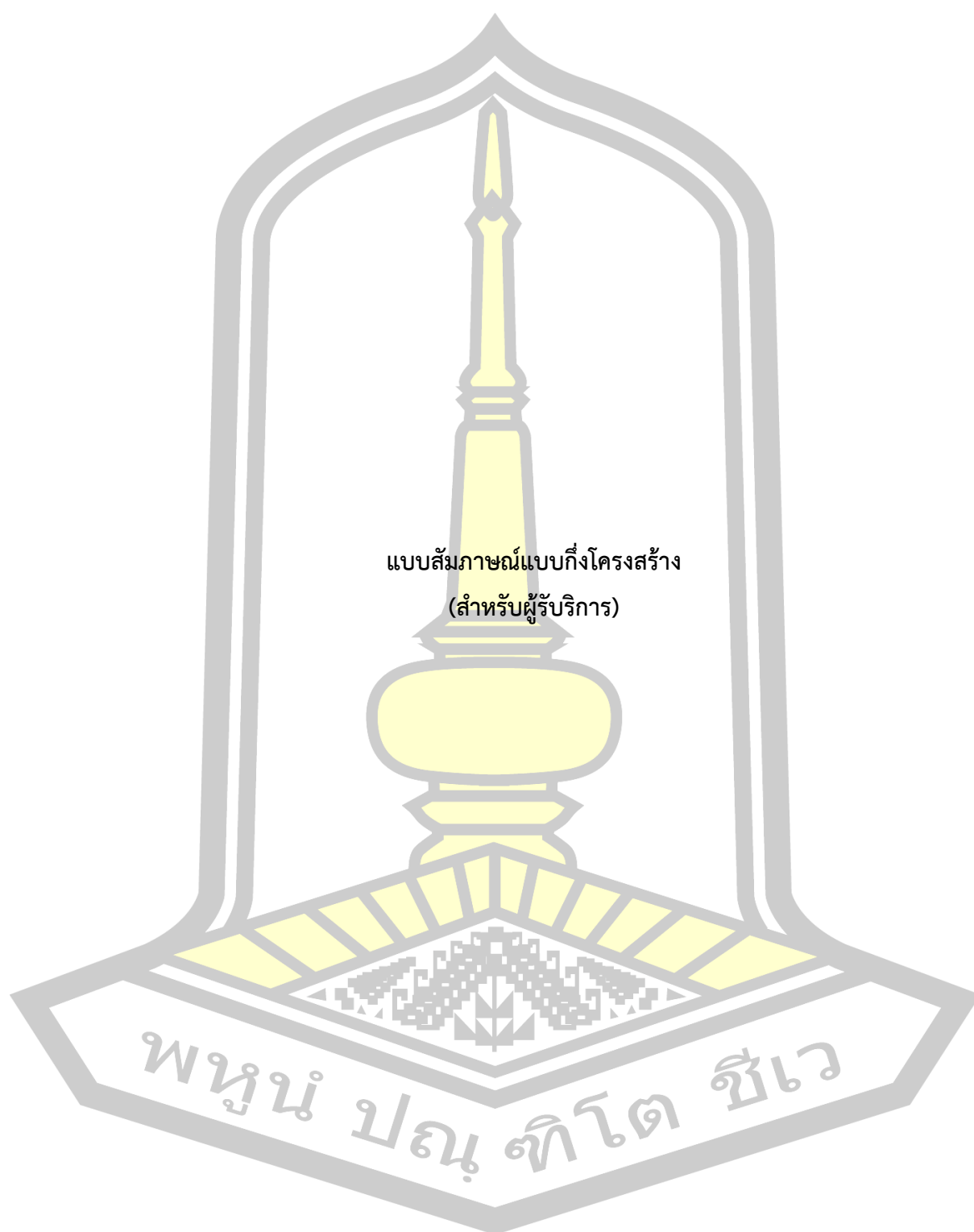
5.3 ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ /สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม

5.4 ด้านบุคลากร

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

อุปกรณ์ประกอบการสัมภาษณ์ ☐ กล้องถ่ายรูป ☐ เทปบันทึกเสียง

ผู้สัมภาษณ์.....

เลขที่.....

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
เรื่องแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล
ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี
(สำหรับผู้รับบริการ)

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง "แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี" เพื่อออกแบบการบริการการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยข้อมูลของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบคำถาม พร้อมทั้งขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างมีทั้งหมด 5 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล
- ตอนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยว
- ตอนที่ 3 การบริการให้คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป
- ตอนที่ 4 ความจำเป็นต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ที่มาเยี่ยมชมวัด

ตอนที่ 5 แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้วิจัย: นางสาวพุทธพร โคตรภัทร

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว
 สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
เรื่องแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล
ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

1. ชื่อ-นามสกุล.....หมายเลขโทรศัพท์.....
2. บทบาทที่เกี่ยวข้อง.....
3. วัด.....
4. อาชีพ.....
5. ระดับการศึกษา.....
6. วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์
7. เริ่มการสัมภาษณ์เวลา น. สิ้นสุดการสัมภาษณ์เวลา น.

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยว

1. ท่านมีวัตถุประสงค์อย่างไร ในการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

.....

.....

2. การเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ของท่านเป็นอย่างไร

.....

.....

3. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาโดยพาหนะใด

.....

.....

4. ท่านมีการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจำนวนกี่ครั้ง

.....

.....

5. ท่านรู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจากช่องทางใด

.....

.....

ตอนที่ 3 การบริการของวัดที่มีต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป

3.1 ท่านคิดว่าศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนา ของวัดเป็นอย่างไร

.....

.....

3.2 ท่านคิดว่าการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนา ของวัดเป็นอย่างไร

.....

.....

3.3 ท่านคิดว่าสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ /สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนา ของวัดเป็นอย่างไร

.....

.....

3.4 ท่านคิดว่าบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนา ของวัดเป็นอย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 4 ความจำเป็นต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ที่มาเยี่ยมชมวัด

4.1 ท่านคิดว่าศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวของวัดต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

4.2 ท่านคิดว่าการให้บริการของวัดต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

4.3 ท่านคิดว่าสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ และสถาปัตยกรรมของวัดต่อ คนพิการ
ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ควรเป็นอย่างไร

.....

4.4 ท่านคิดว่าบุคลากรของวัดต่อคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และ
บุคคลทั่วไป ควรเป็นอย่างไร

.....

ตอนที่ 5 แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิง
พุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ท่านคิดว่าแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธ
ศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ควรเป็นอย่างไร

5.1 ด้านการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

.....

5.2 ด้านการให้บริการ

.....

5.3 ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ /สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม

.....

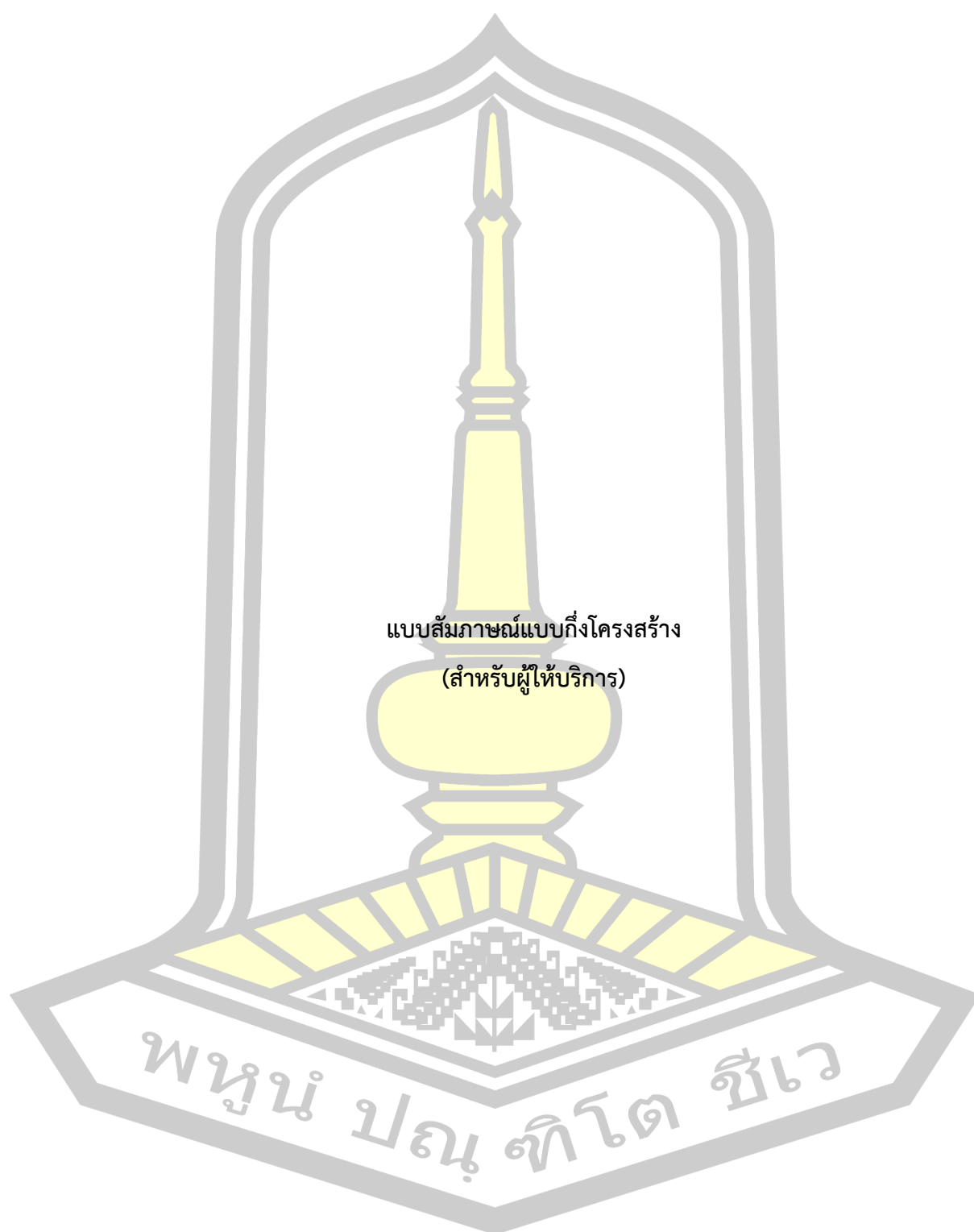
5.4 ด้านบุคลากร

.....

อุปกรณ์ประกอบการสัมภาษณ์ ☐ กล้องถ่ายรูป ☐ เทปบันทึกเสียง

ผู้สัมภาษณ์.....

เลขที่.....

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
เรื่องแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล
ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี
(สำหรับผู้ให้บริการ)

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง "แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี" เพื่อออกแบบการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี โดยข้อมูลของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบคำถาม พร้อมทั้งขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างมีทั้งหมด 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 3 การบริการให้คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป

ตอนที่ 4 ความจำเป็นต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ที่มาเยี่ยมชมวัด

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้วิจัย: นางสาวพุทธพร โคตรภัทร
 นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว
 สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
เรื่องแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล
ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

1. ชื่อ-นามสกุล.....หมายเลขโทรศัพท์.....
2. บทบาทที่เกี่ยวข้อง.....
3. วัด.....
4. วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์
5. เริ่มการสัมภาษณ์เวลา น. สิ้นสุดการสัมภาษณ์เวลา น.

ตอนที่ 2 บริบทปัจจุบันในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ด้านที่ 1 การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

1. การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลของวัดเป็นอย่างไร

.....

.....

2. กิจกรรมท่องเที่ยวของวัดมีอะไรบ้าง

.....

.....

ด้านที่ 2 การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว

1. การจัดการด้านการให้ความรู้ของวัดมีอะไรบ้าง และเป็นอย่างไร

.....

.....

2. วัดมีการสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวของวัดอย่างไรบ้าง

.....

.....

ด้านที่ 3 การจัดการด้านการบริการ

1. การจัดการด้านการบริการของวัดมีอะไรบ้างและเป็นอย่างไร

.....

.....

2. การจัดการด้านสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยวของวัดมีอะไรบ้างและเป็นอย่างไร

ด้านที่ 4 การจัดการด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

1. การจัดการด้านสิ่งก่อสร้างมีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพพื้นที่ของวัดหรือไม่อย่างไร

2. การจัดการด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างไร

ด้านที่ 5 การจัดการแก้ไขข้อร้องเรียนของวัด

1. การจัดการแก้ไขข้อร้องเรียนของวัด มีหรือไม่และเป็นอย่างไร

ด้านที่ 6 การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

1. การจัดการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวของวัดเป็นอย่างไร

ด้านที่ 7 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่

1. วัดมีการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่สงวนพื้นที่นันทนาการ หรือไม่ อย่างไร

2. วัดมีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของวันและ/หรือฤดูกาลหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

3. วัดมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว ให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

ด้านที่ 8 การมีส่วนร่วมของชุมชน

1. ท่านคิดว่าชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของวัดเป็นอย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 3 การบริการให้คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป

- 3.1 ท่านคิดว่าศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนา ของวัดเป็นอย่างไร

.....

.....

- 3.2 ท่านคิดว่าการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนา ของวัดเป็นอย่างไร

.....

.....

- 3.3 ท่านคิดว่าสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ /สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนา ของวัดเป็นอย่างไร

.....

.....

3.4 ท่านคิดว่าบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนา ของวัดเป็นอย่างไร มีความ
เข้าใจในการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลหรือไม่

ตอนที่ 4 ความจำเป็นต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป
ที่มาเยี่ยมชมวัด

4.1 ท่านคิดว่าศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวของวัดต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมี
ครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ควรเป็นอย่างไร

4.2 ท่านคิดว่าการให้บริการของวัดต่อ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก
และบุคคลทั่วไป ควรเป็นอย่างไร

4.3 ท่านคิดว่าสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ และสถาปัตยกรรมของวัดต่อ คนพิการ
ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป ควรเป็นอย่างไร

4.4 ท่านคิดว่าบุคลากรของวัดต่อคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และ
บุคคลทั่วไป ควรเป็นอย่างไร

ตอนที่ 5 แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิง
พุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ท่านคิดว่าแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธ
ศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี ควรเป็นอย่างไร

5.1 ด้านการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

5.2 ด้านการให้บริการ

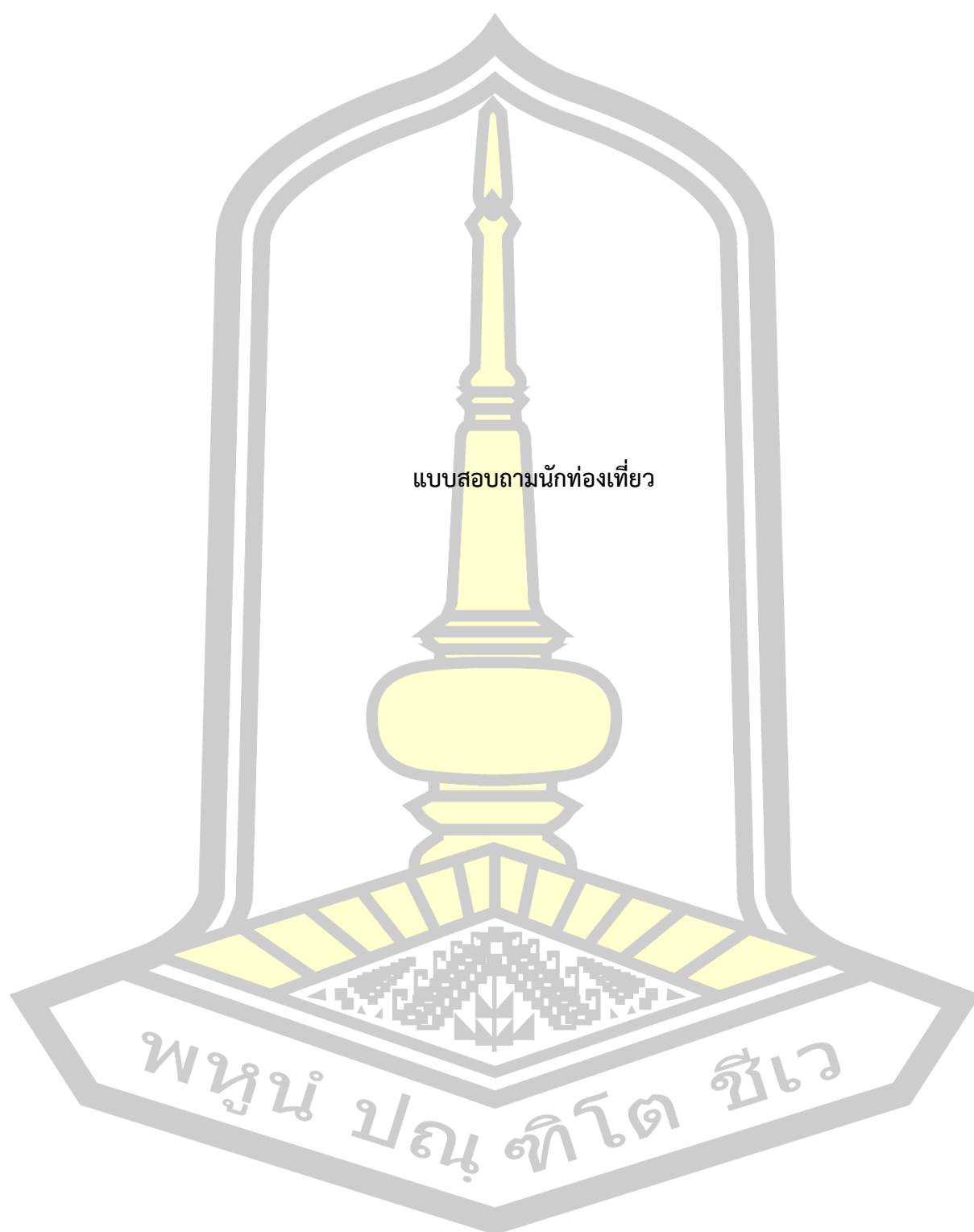
5.3 ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ /สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม

5.4 ด้านบุคลากร

อุปกรณ์ประกอบการสัมภาษณ์ ☐ กล้องถ่ายรูป ☐ เทปบันทึกเสียง

ผู้สัมภาษณ์.....

เลขที่.....

แบบสอบถามนักท่องเที่ยว

แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

คำชี้แจง

1.แบบสอบถามชุดนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ระดับความต้องการต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 4 ระดับปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

3.ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่าน ได้โปรดพิจารณาตอบคำถามทุกข้อของแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพราะคำตอบของท่านทุกข้อจะเป็นประโยชน์ในทางวิชาการ และเป็นการเสนอข้อมูลพฤติกรรมท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยว คำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นภาพรวมเท่านั้น

4.กรุณาตรวจสอบว่าท่านได้ตอบคำถามครบทุกข้อก่อนส่งแบบสอบถามกลับคืน และผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณสำหรับความอนุเคราะห์ของท่านในครั้งนี้

ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการให้มีความเหมาะสมต่อไป

พุทธพร โคตรภัทร
ผู้วิจัย

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านเลือก

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ประเภทผู้ใช้บริการ

☐ 1) คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	☐ 2) คนพิการทางการมองเห็น
☐ 3) คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	☐ 4) ผู้สูงอายุ
☐ 5) ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก	☐ 6) สตรีมีครรภ์
☐ 7) นักท่องเที่ยวทั่วไป	

2. เพศ

- ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง

3. อายุ

☐ 1) 20 ปี หรือ ต่ำกว่า	☐ 2) 21-30 ปี
☐ 3) 31-40 ปี	☐ 4) 41-50 ปี
☐ 5) 51-60 ปี	☐ 6) 61 ปีขึ้นไป

4. สถานภาพ

- ☐ 1) โสด ☐ 2) สมรส ☐ 3) ม่าย / หย่าร้าง

5. การศึกษา

☐ 1) ต่ำกว่ามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	☐ 2) มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า
☐ 3) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	☐ 4) สูงกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

6. อาชีพ

☐ 1) นักเรียน / นักศึกษา	☐ 2) พนักงานเอกชน / ลูกจ้าง
☐ 3) เกษตรกร	☐ 4) ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ
☐ 5) รับจ้างทั่วไป	☐ 6) ธุรกิจส่วนตัว
☐ 7) อื่น ๆ ระบุ.....	

7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ 2) 10,001 - 20,000 บาท
☐ 3) 20,001 - 30,000 บาท	☐ 4) 30,001 - 40,000 บาท
☐ 5) สูงกว่า 40,001 บาท	

8. ภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยว

☐ 1) อุบลราชธานี	☐ 2) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยว

คำชี้แจง : โปรดใส่เครื่องหมาย ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

☐ 1) ปฏิบัติธรรม	☐ 2) ทำบุญ
☐ 3) มาตามความเชื่อความศรัทธา	☐ 4) เพื่อศึกษาหาความรู้
☐ 5) เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	☐ 6) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ของครอบครัว / เพื่อน
☐ 7) อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

2. การเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ของท่าน

☐ 1) มาคนเดียว	☐ 2) กลุ่มเพื่อน
☐ 3) ครอบครัว /ญาติพี่น้อง	☐ 4) มากับหน่วยงานเป็นคณะ
☐ 5) บริษัททัวร์	☐ 6) อื่นๆ (โปรดระบุ)

3. พาหนะที่ใช้เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

☐ 1) รถส่วนตัว	☐ 2) รถโดยสารประจำทาง
☐ 3) รถนำเที่ยว	☐ 4) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. จำนวนครั้งในการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

☐ 1) ครั้งแรก	☐ 2) ครั้งที่ 2
☐ 3) ครั้งที่ 3	☐ 4) มากกว่า 3 ครั้ง

5. การรู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ของท่าน

☐ 1) โทรทัศน์	☐ 2) เพื่อน ญาติ คนในครอบครัว
☐ 3) โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์	☐ 4) อินเทอร์เน็ต
☐ 5) หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร	☐ 6) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. ท่านเคยมาวัดใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1) วัดมหาวนาราม	☐ 2) วัดพระธาตุหนองบัว
☐ 3) วัดสิรินธรวรารามภูพร้าว	☐ 4) วัดทุ่งศรีเมือง
☐ 5) วัดหนองป่าพง	☐ 6) วัดสุปัญญาราม
☐ 7) วัดศรีอุบลรัตนาราม	☐ 8) วัดหลวง
☐ 9) วัดมณีวนาราม	☐ 10) วัดถ้ำคูหาสวรรค์

ตอนที่ 3 ระดับความต้องการต่อการให้บริการ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี
โดยมีเกณฑ์วัดระดับดังนี้

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด 0 = ไม่พึงพอใจ

ประเด็นวัดความต้องการ		ระดับความต้องการ					ไม่ ต้องการ
		5	4	3	2	1	0
ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว							
1.	ต้องการให้วัดมีเอกลักษณ์ประจำวัดโดดเด่น สะดุดตา						
2.	ต้องการให้บริเวณวัดมีความเป็นระเบียบ สวยงาม						
3.	ต้องการให้งานพุทธศิลป์ภายในวัดจัดเป็นระบบ เหมาะสม						
4.	ต้องการให้เปิดพระอุโบสถ สถานที่สำคัญ ๆ ให้ได้เข้าไป เยี่ยมชม กราบไหว้ บูชา						
5.	ต้องการเข้ามาท่องเที่ยวในวัดนี้แล้วรู้สึกผ่อนคลาย ร่มเย็น						
6.	ต้องการให้วัดจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาร่วมกับ นักท่องเที่ยว และประชาชนในชุมชนเสมอ ๆ						
7.	ต้องการให้มีแสดงป้ายปฏิทินจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนา ตลอดปี						
8.	ต้องการให้มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว						
9.	ต้องการให้มีสถานที่สำหรับการปฏิบัติธรรมที่สงบ สะอาด						
10.	ต้องการให้มีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว						
ด้านการให้บริการ							
1.	ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนเข้าปฏิบัติธรรมโดย ใช้การสื่อสารสมัยใหม่						
2.	ต้องการให้มีจุดบริการดอกไม้ ธูป เทียน ที่เข้าถึงได้สะดวก สำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป						
3.	ต้องการให้มีการให้ข้อมูลแก่คนพิการหลากหลายรูปแบบ เช่น ระบบเสียง บริการล่ามภาษา						
4.	ต้องการให้มีศูนย์ข้อมูลสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป						

ประเด็นวัดความต้องการ		ระดับความต้องการ					ไม่ต้องการ
		5	4	3	2	1	0
5.	ต้องการให้มีบริการเก้าอี้เข็นคนพิการและรถเข็นเด็ก						
6.	ต้องการให้มีสัญญาณเสียงและสัญญาณแสงขอความช่วยเหลือสำหรับคนพิการ						
7.	ต้องการให้มีการจัดการอาคารหรือสถานที่นั่งพักภายในวัด						
8.	ต้องการให้มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสถานพยาบาลสามารถให้บริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว						
9.	ต้องการให้มีบริการเคลื่อนย้าย (ขึ้น-ลง) พาหนะ						
10.	ต้องการให้มีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น						
ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ /สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม							
1.	ต้องการให้การเดินทางเข้าถึงวัดสะดวกเหมาะสมสำหรับคนทั้งมวล						
2.	ต้องการให้มีที่จอดรถสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป						
3.	ต้องการให้มีที่จอดรถสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และครอบครัวที่มีเด็กเล็ก ใกล้ทางเข้า-ออกอาคาร มากที่สุด						
4.	ต้องการให้มีห้องน้ำที่ถูกลักษณะ สำหรับ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป						
5.	ต้องการให้มีพื้นผิวสัมผัสสำหรับคนพิการทางการมองเห็น						
6.	ต้องการให้มีทางลาด สำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็ก ที่ต้องใช้รถเข็นเด็ก						
7.	ต้องการให้มีราวจับหรือผนังกันตกเพียงพอ						
8.	ต้องการให้มีประตูสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็กที่ต้องใช้รถเข็นเด็ก ให้ความกว้างรถเข็นเข้าได้สะดวก						
9.	ต้องการให้มีป้าย สัญลักษณ์ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลสำหรับคนพิการ ที่ชัดเจนมองเห็นได้ง่าย ติดอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ทำให้สับสน						
10.	ต้องการให้มีทางสัญจรสำหรับคนพิการทางการมองเห็น						

ประเด็นวัดความต้องการ		ระดับความต้องการ					ไม่ ต้องการ
		5	4	3	2	1	0
11.	ต้องการให้มีพื้นที่สำหรับเด็ก เช่น สนามเด็กเล่น						
ด้านบุคลากร							
1.	ต้องการให้มีพระสงฆ์สนทนาธรรม ให้คำปรึกษาด้านธรรมะ						
2.	ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่บริการอย่างเสมอภาคและทัดเทียม สำหรับ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป						
3.	ต้องการให้เจ้าหน้าที่ให้บริการในส่วนต่าง ๆ ด้วยความยิ้ม แย้มและสุภาพเรียบร้อย						
4.	ต้องการให้ผู้ให้บริการมีความรู้ความสามารถในการให้บริการ						
5.	ต้องการให้มีการอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการบริการ						

ตอนที่ 4 ระดับปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว โดยมีเกณฑ์วัดระดับดังนี้

5 = เป็นปัญหามากที่สุด 4 = เป็นปัญหามาก 3 = เป็นปัญหามากกลาง

2 = เป็นปัญหาน้อย 1 = เป็นปัญหาน้อยที่สุด 0 = ไม่เป็นปัญหา

ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว		ระดับปัญหาและอุปสรรค					ไม่เป็น ปัญหา
		5	4	3	2	1	0
1.	ข้อจำกัดด้านร่างกายความสามารถในการรับมือเมื่อเผชิญกับ เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด						
2.	กิจกรรมการภายในวัดไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรม						
3.	ความรู้สึกละเลยทอดทิ้งหากต้องเดินทางท่องเที่ยว						
4.	อุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว						
5.	ปัญหาในการหาผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว						
6.	การไม่ได้รับการยอมรับจากผู้คนในสังคม/คนท้องถิ่น						
7.	พาหนะที่ใช้ในการเดินทางและการเข้าถึงบริการด้านการ ขนส่ง						

ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว		ระดับปัญหาและอุปสรรค					ไม่เป็น ปัญหา
		5	4	3	2	1	0
8.	ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง						
9.	อุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการ ท่องเที่ยว						
10.	การบริการของวัด						

ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวอื่น ๆ โปรดระบุ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ในแหล่งท่องเที่ยว
เชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

5.1 ด้านการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

5.2 ด้านการให้บริการ

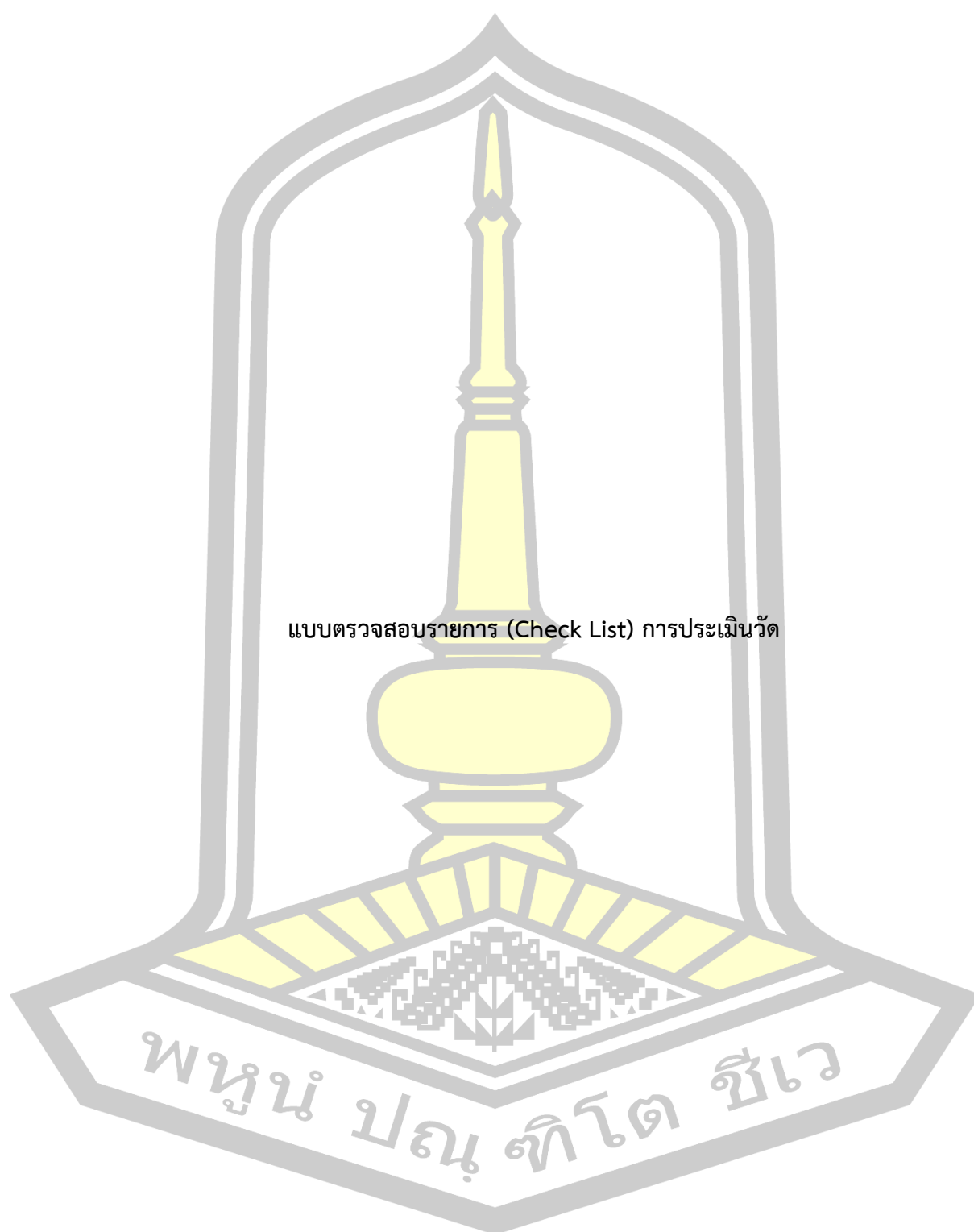
.....

.....

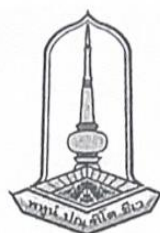
.....

.....

แบบตรวจสอบรายการ (Check List) การประเมินวัด

แบบตรวจสอบรายการ (Check List) การประเมินวัด

เรื่อง แนวทางการออกแบบการบริการการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล

ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อวัด สถานที่ตั้ง.....

วันที่ประเมิน.....เวลา.....

ประเด็น		วัดนี้มีหรือไม่			หมายเหตุ
		มี	ไม่มี	ไม่ แน่ใจ	
ด้านการบริหารจัดการ					
1.	วัดมีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล				
2.	วัดมีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว				
3.	วัดมีการสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว				
4.	วัดมีการจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล				
5.	วัดมีการจัดการด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลและต้องมีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพพื้นที่ของวัด				
6.	วัดมีการจัดการแก้ไขข้อร้องเรียน				
7.	วัดมีการจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว				
8.	วัดมีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่				
9.	วัดชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของวัด				

ประเด็น		วัดนี้มีหรือไม่			หมายเหตุ
		มี	ไม่มี	ไม่ แน่ใจ	
ด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว					
1.	วัดมีเอกลักษณ์ประจำวัดโดดเด่น				
2.	บริเวณวัดมีความเป็นระเบียบ สวยงาม				
3.	งานพุทธศิลป์ภายในวัดมีการจัดเป็นระบบ เหมาะสม				
4.	วัดเปิดพระอุโบสถ สถานที่สำคัญ ๆ ให้ได้เข้าไปเยี่ยมชม กราบ ไหว้ บูชา				
5.	วัดมีบรรยากาศร่มเย็น เข้ามาแล้วรู้สึกผ่อนคลาย				
6.	วัดจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาร่วมกับนักท่องเที่ยว และ ประชาชนในชุมชนเสมอ ๆ				
7.	วัดมีแสดงป้ายปฏิทินจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนา ตลอดปี				
8.	วัดมีความหลากหลายของกิจกรรมสำหรับผู้เข้ามาภายในวัด				
9.	วัดมีสถานที่สำหรับการปฏิบัติธรรมที่สงบ สะอาด				
10.	วัดมีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว				
ด้านการให้บริการ					
1.	มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนเข้าปฏิบัติธรรมโดยใช้การสื่อสาร สมัยใหม่				
2.	มีจุดบริการดอกไม้ ธูป เทียน ที่เข้าถึงได้สะดวกสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป				
3.	วัดมีการให้ข้อมูลแก่คนพิการหลากหลายรูปแบบ เช่น ระบบ เสียง บริการล่ามภาษามือ เอกสารข้อมูลอักษรเบรลล์หรือ เทคโนโลยีอื่นๆ				
4.	มีศูนย์ข้อมูลสำหรับสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป				
5.	มีบริการเก้าอี้เข็นคนพิการและรถเข็นเด็ก				

ประเด็น		วัดนี้มีหรือไม่			หมายเหตุ
		มี	ไม่มี	ไม่ แน่ใจ	
6.	มีสัญญาณเสียงและสัญญาณแสงขอความช่วยเหลือสำหรับคนพิการ				
7.	มีการจัดอาคารหรือสถานที่นั่งพักภายในวัด				
8.	มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายสถานพยาบาลสามารถให้บริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว				
9.	มีบริการเคลื่อนย้าย (ขึ้น-ลง) พาหนะ				
10.	มีจุดบริการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น				
ด้านสิ่งแวดล้อม และอาคารสถานที่ /สภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรม					
1.	มีการเดินทางเข้าถึงสะดวกสำหรับคนทั้งมวล				
2.	มีที่จอดรถสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป				
3.	มีที่จอดรถสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ และครอบครัวที่มีเด็กเล็ก ใกล้ทางเข้า-ออกอาคาร มากที่สุด				
4.	มีห้องน้ำที่ถูกสุขลักษณะ สำหรับ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป				
5.	มีพื้นผิวสัมผัสสำหรับคนพิการทางการมองเห็น				
6.	มีทางลาด สำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็กที่ต้องใช้รถเข็นเด็ก				
7.	มีราวจับหรือผนังกันตกเพียงพอ				
8.	มีประตูสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ และเด็กเล็กที่ต้องใช้รถเข็นเด็กที่มีความกว้างรถเข็นเข้าได้สะดวก				
9.	มีป้าย สัญลักษณ์ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลสำหรับคนพิการ ที่ชัดเจนมองเห็นได้ง่าย ติดอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ทำให้สับสน				
10.	มีทางสัญจรสำหรับคนพิการทางการมองเห็น				
11.	มีพื้นที่สำหรับเด็ก เช่น สนามเด็กเล่น				

ประเด็น	วัดนี้มีหรือไม่มี			หมายเหตุ
	มี	ไม่มี	ไม่ แน่ใจ	
ด้านบุคลากร				
1.	มีพระสงฆ์สนทนธรรม ให้คำปรึกษาด้านธรรมะ			
2.	มีเจ้าหน้าที่บริการอย่างเสมอภาคและทัดเทียม สำหรับ คนพิการ ผู้สูงอายุ สตรีมีครรภ์ ครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และบุคคลทั่วไป			
3.	มีเจ้าหน้าที่ให้บริการในส่วนต่าง ๆ ด้วยความยิ้มแย้มและสุภาพ เรียบร้อย			
4.	ผู้ให้บริการมีความรู้ความสามารถในการให้บริการ			
5.	มีการอบรมพัฒนาบุคลากรด้านการบริการ			

ประเด็นที่น่าสนใจ

.....

.....

.....

.....

.....

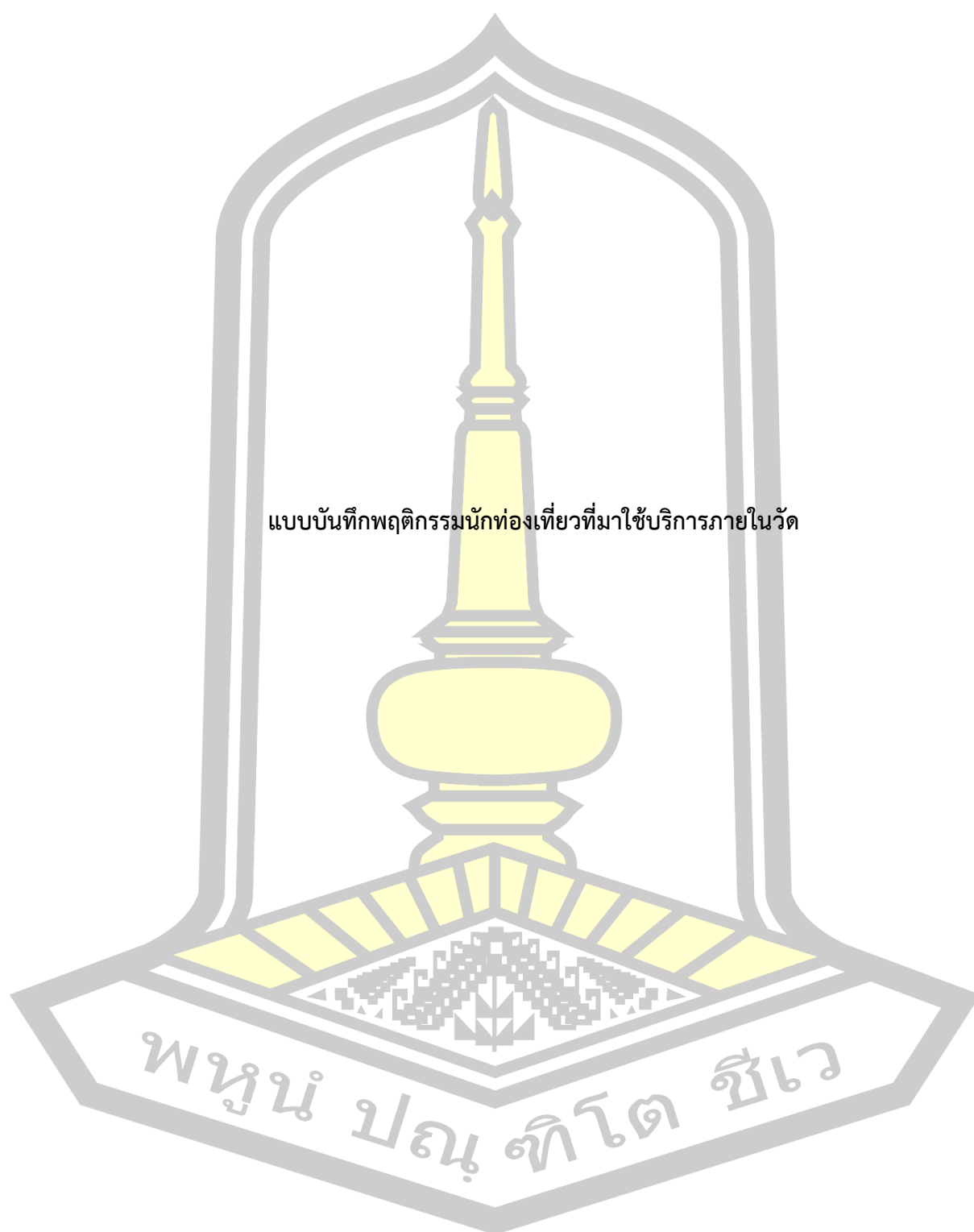
.....

.....

อุปกรณ์ประกอบการสัมภาษณ์ ☐ กล้องถ่ายรูป ☐ เทปบันทึกเสียง

ผู้บันทึก.....

แบบบันทึกพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการภายในวัด

(กระบวนการตั้งแต่แรกเข้าวัดจนออกจากวัด สังเกตโดยผู้วิจัย)

วัด.....

วันที่/เดือน/ ปี ที่บันทึก.....

[illegible]

เวลา.....ถึงเวลา.....

อุปกรณ์ประกอบการสัมภาษณ์ ☐ กล้องถ่ายรูป ☐ เทปบันทึกเสียง

ผู้บันทึก.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวพุทธพร โคตรภักทร
วันเกิด	วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2529
สถานที่เกิด	อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 209 หมู่ที่ 12 ตำบลม่วงสามสิบ อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34140
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ (พนักงานมหาวิทยาลัย)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เลขที่ 2 ถนนราชธานี ตำบลในเมือง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2552 ปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) สาขาวิชาการจัดการการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2556 ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2566 ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ทุนวิจัย	-
ผลงานวิจัย	-

พูน ปณ ภัโต ชีเว